

CHIP'le MCP Sertifikası sahibi olun

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU AYIN TAVSİYESİ

DOOM 3

Muhteşem görsel ve işitsel efektlerle, karanlık bir atmosferde, korku dolu saatler geçirmek isteyenler Doom 3'te aradıklarını bulacaklar. Ancak oyunun mevcut PC sistemlerini sonuna kadar zorlaması, birçok oyun severin kabusu oldu ve terfiye mecbur kalanlar yüzünden tüm dünyada, ekran kartı başta olmak üzere PC donanım satışları patladı. Doom 3'ten maksimum keyif almak için ayrıca 108'deki Doom 3 donanım rehberimize mutlaka göz atın.

Okulların açılmaya başlayacağı Eylül ayıyla birlikte biz de Netron işbirliğiyle Windows 2003 Server MCP sertifikasyon eğitimine başlıyoruz (₺ 272). 6 ay sürecek bu eğitim sonucunda sizler de MCP sertifikası alabilecek seviyeye geleceksiniz. Pratik sayfalarımızda yayınlanacak sertifika kurslarının dışında ayrıca isteyen okurlarımız, 2 günlük ücretsiz laboratuvar eğitiminden ve 6 aylık eğitim sonunda yapılacak MCP sınavında yaklaşık %30'luk fiyat indiriminden faydalanabilecekler.

ADSL internet bağlantısı nihayet Telekom tekelinden çıktı ve diğer internet servis sağlayıcılar da artık ADSL bağlantı satışına başladılar. Rekabetin en azından uzun vadede daha kaliteli ve hesaplı bir internet hizmeti olarak internet kullanıcılarına dönmesi kaçınılmaz. Biz de ADSL kullanıcılarını ve ADSL'e terfi etmeyi düşünenleri dikkate alarak kapak konusu olarak 30 sayfalık eksiksiz bir ADSL rehberi (₺ 36) hazırladık. Başvurudan, kurulumu, ADSL modem seçiminden bağlantının paylaştırılmasına ve optimize edilmesine kadar kafanızdaki her soruya bu rehberde cevap bulabileceksiniz.

Ayın testinde piyasadaki en yeni 15 ve 17 inç TFT LCD'leri test ediyoruz. Fiyatları makul seviyelere gerilemeye başlayan TFT ekranlar, az yer kaplamaları ve yüksek ergonomileriyle özellikle ofislerin en gözde cihazı olmayı başardılar.

PC dünyasının en tartışmalı konularından biri olan "Windows mu daha güvenli, yoksa Linux mu, yoksa Apple MacOS mu?" sorusunu bu ayki işletim sistemleri güvenlik testimizde açıklıyoruz (₺ 168). Yazı işlerindeki çoğu editörü bile şaşırtan sonuçların ortaya çıktığı testimiz, "Windows güvenli değil" gibi yerleşmiş önyargıların ne kadar yanlış olabileceğini gösteriyor. Ayrıca bu işletim sistemlerindeki mevcut güvenlik açıklarını nasıl kapatabileceğinizi küçük ipuçlarıyla açıklıyoruz.

Son olarak, sizlere Bilişim fuarında Tekofaks ile birlikte gerçekleştireceğimiz bir kampanyadan bahsetmek istiyorum. Bu kampanya ile Eylül ayı başında başlayacak olan Bilişim fuarında CHIP standını ziyaret ettikten sonra Tekofaks standındaki soruyu cevaplayan herkes 100 muhteşem hediye birini kazanma imkanı bulabilecek. Hem bu fırsatı kaçırmamak hem de Bilişim dünyasını yakından takip etmek için Bilişim fuarını kaçırmamanızı tavsiye ediyoruz. Detaylı bilgiyi ₺ 62'de bulabilirsiniz. ■

CHIP'in Haziran 2004 sayısı 56.214 adet satılmıştır. Bu rakama yaklaşık 5.500 abone dahildir. Kaynak: YAYSAT
CHIP'in okur katsayısı 2.40'tır.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

Cepteki tehlikeler

Son sayınızdaki "Cep Telefonlarını Bekleyen Tehlikeler" yazınızı ilgiyle okudum. Cep telefonu kullanıcılarını bekleyen tehlikeleri, güvenlik açıklarını ve yapılması gerekenleri açık ve anlaşılır bir dille açıklamışsınız. Bu yazıyı, CHIP'in okurlarına verdiği en önemli bilgilerden birisi olarak görmekteyim.

Erkan Erokyar

Ekran kartı sınıflandırması

Derginizin Donanım CHIP Top 10 bölümünde incelenen ekran kartları, uzun süredir sadece 150 \$ altı ve 150 \$ üstü olarak iki grup halinde listeleniyor. Birinci grupta sadece GeForce Ti4800, 4200 ve FX5200 gibi düşük modeller bulunurken, ikinci grupta da sadece GeForce FX5900 ve 5800 serisi gibi çok pahalı modeller mevcut. Esas ilgimi çeken ve fiyat bakımından daha makul olan, ara grupta kalan FX5600 ve 5700 modelleri ise derginizde hiç yer almıyor. Piyasada şu anda en çok tutulan bu kart grubuna da ayrı bir yer vererseniz, benimle birlikte pek çok okuyucunuzu da memnun etmiş olacaksınız.

Dr.Mehmet Araslı

CHIP: Önümüzdeki aydan itibaren üç farklı fiyat aralığındaki ekran kartlarının testlerine yer vermeye başlayacağız.

SMS göndermek için

Merhaba CHIP, ben sizin bilgisayara aşırı merakı olan bir okuyucunuzum. Şu anda 16 yaşımdayım ve CHIP dergisini her ay alıp okumadan duramıyorum. CHIP'e üye değilim fakat en kısa sürede abone olmayı düşünüyorum. Sizden iki isteğim olacak.

1- Bilgisayar ile kısa mesaj (SMS) gönderebilmemize yarayan bir program var mı?Varsa eCHIP'te verebilir misiniz?

2- CD içerisinde vermiş olduğumuz yazılımların hemen hemen hepsinin adları İngilizce ve bazı programların ne işe yaradıklarını anlamakta zorluk çekiyorum. Her yazılımın ve eklentinin ne işe yaradığını yazan bir ek veya dergi içerisinde bir sayfa verebilir misiniz?

Eminim bu isteklerim diğer okuyucularınızı da mutlu edecektir. Böyle bir dergi yayınladığınız için sizi kutlarım.

Uğur Çetinel

CHIP: Türkiye'deki GSM operatörlerine SMS gönderebilen bir program maalesef mevcut değil. CD içerisindeki programların bazılarının tanıtımlarına dergideki yazılardan ulaşabilirsiniz. Diğerlerinin kısa açıklamalarına eCHIP arayüzünde yer veriyoruz ve bunları kullanabilmek için İngilizce bilmeniz şart.

CHIP'in tavsiyesini dinledim

Teşekkürler... CHIP'in 100. sayısında tanıtmış olduğunuz ASUS m6n'den aldım.Yazdığınız gibi harika bir dizüstü bilgisayar. CHIP'e tüketiciye yol gösterici olduğu için çok teşekkür ediyorum. Şimdi de iyi bir yazıcı almak istiyorum, umuyorum ki bu konuda da en iyi şekilde yardımcı olacaksınız.

Yunus Kaba

CHIP: En iyi yazıcıların listesine 158'deki TOP10 listemizden ulaşabilirsiniz.

Dergi hakkında yorumlar

Selamlar CHIP ailesi, derginizi Eylül 2002'de almaya başladım. Yani yaklaşık iki yıldır derginizi takip ediyorum ve bu iki yıl içinde birçok şey değişti derginizde (Tabii bende de. Birçok şey öğrendim CHIP sayesinde). Kah iyi, kah kötü... Kötü şeylerden başlayayım ki, yazım çoğu filmde görüldüğü gibi mutlu sonla bitsin. Kötü şeyler deyince aklınıza derginizi yermek gibi bir niyetim olduğu gelmesin. Ben sadece sizin biz CHIP okurlarına daha iyi hizmet verebilmeniz için hatalarınızı göstererek yardım etmeye çalışıyorum.

Mesela Workshop'ta uzun zamandan beri FLASH bölümünü göremiyorum. O zaman dijital dergide bulunan (Suxsess veya PC Online) Studio Web bölümünde, o ay verilen Workshop'un Studio Web kısmındaki çalışmanın bir benzeri veyahut geliştirilmiş şekli ile o uygulamaların kodları veriliyordu. Şimdi ise sadece Workshop Studio Web uygulamasının kodları veriliyor. Ayrıca dijital dergilerde Access, ASP, Oyun Programlama vb. birçok kurs şu an devam etmiyor. eCHIP demişken, CD'lerde verilen bazı programlar dönüp dolaştırılıp birkaç ay sonra yeniden veriliyor. Bence CD'leri bu programlarla doldurmak yerine Adobe Photoshop CS'yi verebiliridiniz, ya da başka bir programı... Ayrıca dergide ya da Workshop'ta bir program üzerinde çalışılıyorken bazen o programlar o ayki eCHIP'te verilmeyebiliyor. Bence en bariz örnek Java SDK. Tamam, Java adında bir şey var. Onu kurunca internet bağlantısıyla indirin diyor JSDK'yi. Sırf internet bağlantım olmadıgından hala JSDK'yi indirebilmiş değilim. Bence 100. sayıda eCHIP'te Homepage Özel bölümüne Apache'nin yanında PHP ve MySQL'de eklenmeliydi. Şimdi gelelim madalyonun öteki yüzüne...

Bu iyi değişimler, yani kısaca yenilikler kategorisinde bence en bariz örnek, her ay verilen CD sayısının 100.sayıdan itibaren 3'e çıkarılması oldu. Yukarıda Workshop'ta Flash kapandı demiştim, ama Java Kursu başladı. Ayrıca dijital dergi olan PC Online'a tasarım kursu olan Graffika ilave edildi. Derginizin sayfa tasarımını Şubat 2004'ten itibaren değiştirdiniz. Derginizi takip etmeye başladığımdan itibaren eCHIP'in tasarımı tam iki kez değişim gördü. Donanım bölümündeki TOP 10 listeleri değişikliğe uğradı. Linux ve Mac için bir sayfa da olsa derginizde bunlara yer ayırdınız. Ayrıca derginin en sonuna internet ve bilgisayar üzerindeki haklarımızı öğrenebileceğimiz Hukuk.Net adlı bir bölüm eklediniz. Dergiyle birlikte verilen CD'lere özel kaplar hazırlamamız için derginin içinde kartonlar verdiniz. Her ne kadar bazı CHIP Okurları bunlardan rahatsızlık duysa da... Ayrıca derginizde C# kursu başladı. Bu programcılar ve programlama öğrenmek isteyenler için çok güzel bir şey. Tabii yenilikler sadece dergi ile beraberinde verilen CD ve Workshop'la sınırlı değil. İnternette CHIP Forumları açıldı ve sorunlarımıza tercüman, bilgisayarlarımızın yaralarına ilaç olmaya başladı. Ve nokta!

Bilgisayar öğretmenlerim diyebileceğim CHIP editörlerine çok teşekkür ederim.

Mustafa Cantürk →

Symbian yazılımları

Merhabalar, dergiyi abonesi olarak uzun süredir takip ediyorum. Her şey çok güzel, tek bir ricam olacak: Cep telefonları için olan (Symbian) ücretsiz programları tanıtır ve eCHİP'te polifonik melodi verir ya da indirebileceğimiz adresleri yayınlarsanız çok iyi olur. Saygılar.

Sadi Öz

CHIP: Akıllı telefonlar için Symbian yazılımlarının tanıtımına bu ay **210**'da yer verdik.

CHIP'ten beklentiler

Ne kadar iyi olduğunuzu söylemeye gerek yok, sanırım bu nedenle doğrudan konuya gireceğim:

1- Eski sayılarınızda "Benim Vizyonum" adlı son derece yararlı bir köşe vardı. Lakin daha sonra kalktı. Acaba bu köşeye bir daha yer vermeyi düşünmüyor musunuz?

2- CHIP'in 9 senelik yayın hayatında bence yaptığı en yararlı ve büyük yenilik "Seri Araştırma Laboratuvarlar"ı adı altında başlattığı bugün ise "Hi-Tech" olarak adlandırdığınız bölüm. Benim ricam bu bölüme verebileceğiniz en büyük desteği vermeniz. Yani sayfa sayısını artırmamız, konuları genişletmeniz. Zira ben derginizin gelişen vizyonundan şöyle bir sonuç çıkarıyorum: İleride bundan belki 1 veya 2 yıl sonra derginizin sloganı olan "Bilgisayar & İletişim Kültürü"ne bir de "Teknoloji" kavramı eklenecek ve inanın, bu, benim olmasını en çok istediğim şey.

3- Derginizin yazarlarından bir veya birkaç kişi seçip, küçük bir köşe hazırlayarak orada köşe yazılarıyla, karikatürlerle mizah yapsa-

nız, şarkı vb. önermeniz gerçekten çok hoş bir yenilik olurdu.

4- Son aylarda derginizde verdiğiniz fragmanlar da gerçekten ilaç gibi geldi. Bunun için sizlere teşekkür etmek istiyorum.

5- Ayrıca, derginizin sonunda verdiğiniz "Bilişim Hukuku" bölümü ilgilenenler için arşivlenmesi gereken bir bilgi kaynağı, zira bu ayki sayınızda bu bölümü göremedim. Acaba kaldırdınız mı?

6- 100. sayınız herkesin dediği gibi eşsiz bir kaynak, harika bir dergiydi ama bir kullanışsızlık gözüme çarptı. 100. sayınızda verdiğiniz "Profesyonel Web Tasarımı" bölümünü niye ayrı bir kitapçık halinde vermediniz anlayamıyorum. Zira bu bölüm bana lazım olunca ilk olarak arşivimden zorla dergiyi çıkarmak zorunda kalıyorum (üst üste de)sonra da bir yere götürmek istesem ansiklopedi gibi koca dergiyi yanımda götürmek zorunda kalıyorum. Lütfen 200. sayınızda böyle yapmayın. Tabii bir de CD kapakları var, onların da niye derginin arasında verildiğini halen anlamış değilim. Dergi arasında o kapaklar harcanıp gidiyor, şimdiye kadar verdiklerinizden hiçbirini kullanmadım. Sadece ilk verdiğiniz gün derginizin arasından çıkarmaya çalışmıştım ama biraz da beceriksizliğim etkisiyle olacak, dergiyi ortadan böldüm. Bu da arşivci bir insan olan bana pek bir koydu, zaten o günden sonra da bu kapaklara bakmaz oldum.

7- "Araştırma Dosyası" adında son derece yararlı, müthiş bir bölümünüz daha vardı fakat artık o bölümü de sayfalarınızda göremiyorum, yoksa bu bölüm de CHIP'in eşsiz tarihi-

 CHIP'E ULAŞIN

Okur mektupları

CHIP Yazı İşleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
İş Merkezi B Blok No: 6 34349
Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Teknik sorular

yardim@chip.com.tr

Dergi ve CD ile ilgili sorular

dergi@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve Özel Sayılar

Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
<http://abone.vogel.com.tr>

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini
Künye’de bulabilirsiniz: **319.**

ne mi gömüldü? Son olarak ne kadar iyi bir dergi olduğunuzu söylemek istiyorum.

M.Fırat Hacıahmetoğlu

CHIP: “Benim Vizyonum” gibi köşe yazılarını çok uzun süre devam ettirmek istemiyoruz. Bunun yerine belli bir süre sonra “Araştırma Laboratuvarları” gibi yeni köşelere yer vermeyi tercih ediyoruz. “Bilişim Hukuku” bölümüne geçen ay da yer verdik. Büyük ilgi gören bu bölümde yayınlanmış yazılara yakın zamanda internet sayfamızdan da ulaşabileceksiniz. “Araştırma Dosyası” bölümü de ilginç konular oldukça, bu ay olduğu gibi dergi sayfalarında ki yerini alacak.

Abonelik promosyonları

İyi günler. Derginizi çok başarılı buluyorum. Özellikle her ay verdiğiniz tam sürüm programları için size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. İnanın çok işimize yarıyorlar. CHIP'i Temmuz 1998'den beri almama rağmen abone olmak bir türlü nasip olmadı. Benim sizden bir ricam var. Abone olanlara verilen hediyeler arasında geçen senelerde İngilizce eğitim seti gibi herkes için elzem olan bir şeyi veriyordunuz. Langmaster veya Englishtown gibi setleri abonelik karşılığında yeniden vermeyi düşünmüyor musunuz? Küçük yerleşim yerlerinde yaşayan insanlar böyle setleri inanın bulamıyorlar. İngilizce kurslarının fiyatları da cabası.

Murat

Murat

CHiP: İsteğinizi abone servisi çalışanlarımıza ilettik. Konuyla ilgili olarak abone@vogel.com.tr adresinden daha ayrıntılı bilgi alabilirsiniz. ■

Cephe genişliyor, virüs yazarları köşeye sıkışıyor

Yaramaz yazılımcı avı

Microsoft'un baskısı işe yarıyor. Virüs programcılarının başına konan ödül, zararlı kodların sorumlularını köşeye sıkıştırıyor.

■ Avrupa'da Delta Airlines uçakları havalanamadı. Tayvan'da postaneler kapatıldı, İngiliz sahil koruma kuvvetleri bilgisayar yerine eski deniz haritalarını kullanmak zorunda kaldılar. Bunların hepsi tek bir Windows solucanının, Sasser'ın başının altından çıktı. Microsoft'ta tüm bu krize son veren ise Almanya bürosunun veri güvenlik şefi oldu. Bu kişi, telefon görüşmeleri, casusluk filmlerinden aşağı kalır yanı olmayan gizli buluşmalar ve uzmanların analizleri aracılığıyla, Sasser solucanının yazarının izini bir hafta içinde buldu ve onu adalete teslim etti. Ancak hedefe götüren ipucu, Microsoft'un koyduğu ödülü almak isteyen birinin verdiği bilgi. Microsoft ürünlerinin bu tür saldırılara hedef olmasının altında çok basit bir gerçek yatıyor: Microsoft piyasaya hakim ve bu yüzden virüs yazılımcılarının nişangahının tam ortasında. Bu durum karşısında artık Microsoft'un da eli boş durmuyor ve firma, virüs yazarlarını yakalatacak bilgi karşılığında bol sıfırlı ödüller vaat ediyor.

Neden Windows XP'de yılda yaklaşık 2.600 ye-

ni güvenlik açığı tespit ediliyor? Çünkü daha önceden bu kadar çok kullanıcısı olan işletim sistemleri yoktu. Neyse ki Microsoft devasa zararları küçümsemiyor ve tehlikeyi ciddiye alıyor. Redmondlu yazılım devinin bu denli elini çabuk tutması ve hatta Sasser yazarının yakayı ele vermesini sağlayan ipucu için 250.000 dolar vaat etmesi BT sektörü için yine de bir sürpriz oldu. Eleştiri okları, Sasser solucanı uzun süredir bilinen ancak önlem alınmayan bir açığı kullandığı için Microsoft'a yöneltiliyordu. Dolayısıyla, Microsoft'un Sasser'a karşı bu kadar aktif bir mücadeleye girişmesi, aslında firmanın borcu olarak görülüyor.

Bill Gates'in yeni yaklaşımı

Aslında Microsoft'un güvenlik konusundaki yaklaşımını değiştirmesi bir hayli zaman aldı. Bill Gates, ancak Nisan 2004'te, yani Windows XP'nin piyasaya sürülüşünden iki buçuk yıl sonra bir mektupta "güvenlik konusunun değiştiğini" kabul etti. Yeni düşman: İnternette saldırı ve zarar vermeyi amaçlayan "Swarming Attack" solu-

BUFFER OVERFLOW ÜZERİNDEN VİRÜS SALDIRILARI

» 16 yıldır süren korku ve dehşet

■ “Buffer overflow” (tampon bellek taşması) hatasının 15. doğum günü geçen sene kutlandı, ancak güvenlik açığı her zaman olduğu kadar tehditkar. Bunu görmek için Sasser ve Blaster solucanlarına bakmak yeterli. Tampon bellek taşmasını kullanan ilk solucanı, daha ayaklarının üzerinde durmaya çalışan internette Unix sistemlerine salan kişi Robert Morris olmuştur. Robert Morris bugün de amacından saptırılabilen programlama dili olan C'nin kendine özgü niteliklerini kullanıyor. İşin hilesi şöyle: Program akışında, bir değişken için çok az bellek alanı ayrılmışsa, geri sıçrama adresi de ana programın üzerine yazıyor (tampon bellek taşması). Solucanlar, sıçrama adresini kendi kodlarına yönlendirmek sure-

tiyle sistemin dizginlerini ele alıyor ve kullanıcının hiçbir şey yapmasına gerek bırakmadan etkinleştiriyorlar. İnternette yayılan zararlı kodların üçte birinin bu yöntemden faydalandığını belirtiyor Symantec. Güvenlik firmasına göre, başkaları da bunu takip edecek. Bu kaygı verici bir tahmin, zira 16 yıllık güvenlik açığı sadece işletim sistemlerini değil tüm yazılımları da tehdit ediyor. Microsoft, yeni programlama dili C#'ta tampon bellek taşması hatasını tümüyle ortaya kaldırır ve Windows XP'yi, yeni yazılımlarını güvenli hale getirirken, solucanlar artık uygulama yazılımlarını gözüne kestiriyorlar. Bu kurbanların en ünlüsü, Adobe Acrobat Reader 5.1 sürümünün tarayıcı eklentisi.

canları, yani Sasser ve Blaster gibi solucanlar. Bu zarar dalgasının önüne geçebilmek için Microsoft binlerce programcısını üç ay boyunca öğrenciler gibi kurslara tabi tuttu. Kursların konu ise belliydi: Güvenlik açıklarının ortaya çıkarılması. Hızlı kursun ilk meyvelerini Windows XP için Service Pack 2 taşıyor.

Yeni yazılımlar da yayınlanmadan önce tehdit senaryolarına karşı test edilecek. Ve eğer yine bir solucan zarar vermeyi başarır, virüs yazarlarının başına konmuş beş milyon dolarlık bir mükafat fonu var. Her türlü önleme rağmen e-posta virüsleri ve port saldırıları daha uzunca bir süre varlığını sürdürecektir. Bu konuda Microsoft'un en büyük avantajı, şimdilik bu son derece zararlı solucanları yazanların çocuk yaşıta, toy amatörler olması.

Organize bir operasyon olmadığı için, yazarlar acemilikle kendilerini kolayca ele veriyorlar. Böbürlenmek için kendilerini öve öve bitiremiyor, bir de internette açıklama yapıyorlar. Bu durumda, yüz binlerce dolar kazanmak isteyen biri çıkıp durumu Microsoft'a anlatabiliyor.

Peki ne gibi bir paradigma değişimi oldu? Windows XP ilk defa çıktığında, Microsoft, güvenlik konusunu broşürün onuncu maddesinde işliyordu. O zamanlar internette “konuk erişimleri”nin kontrolü gibi özellikler övülüyordu. Bu ifadeler, bugün BT taş devrinden kalma mağara resimleri kadar ilkel görünüyorlar. O zamanlar hackerlara tek odalı evlerine kapanmış, sistemlerde gedik arayan, suç işlemeye meyilli dahiler gözüyle bakılıyordu. Bugün ise Microsoft ve BT endüstrisi bu saptamanın hatalı olduğunu itiraf ediyorlar. Kimse virüs inşa araçlarını kullanan küçük çocukların

interneti felç edebileceğini hesaba katmamıştı. Symantec bu konuda yaptığı açıklamayla hatasını kabulleniyor ve “Önceleri virüslerin yaygınlaşması küçümseniyordu. Yazarların amacı da farklıydı. Büyük çaplı solucan saldırılarında birincil amaç zarar vermek değil, şöhet sahibi olmak. Bugün internette birkaç çocuk evrenin hakimi olmaya çalışıyor.” Ve ortaya Sasser'lar, Blaster'lar çıkıyor. BT dünyasında, cezai ehliyeti olmayan, 10-15 yaşlarındaki bu yazılımcı çocuklara “Script-kids” deniyor.

“Yaramaz yazılımcılar” yaramazlık yapıyor

Ancak Script-kids denilen “yaramaz yazılımcılar” eninde sonunda yetişkin oluyor. Bu çocuklar çoktandır kitlesel saldırılar vasıtasıyla, bilgisayarlara sürü posta gönderecek ya da reklam e-postalarına yataklık edecek Truva atları yerleştirebiliyorlar. Yazarların ikinci eğilimi ise daha gizli kapaklı: BT profesyonellerine göre, yetişkin olan yaramaz yazılımcıların artık birincil amacı televizyona çıkma değil, büyük miktarda para kazanmak, lüks villalarda yaşamak, yatlarla açılmak ve Porsche bayilerinden otomobil beğenmek. Buna giden yol ise ekonomik casusluktan ya da veri hırsızlığından geçiyor.

Veri hırsızlığı başarılı olursa, kalburüstü hacker'lar güvende oluyor, çünkü hiçbir banka yönetimi sistemlerinin içine girilip kredi kartı ve hesap bilgilerinin çalındığını, kontrolleri dışında para transferleri yapıldığını açıklamak ve bankasının itibarını zedelemek istemiyor. Böylece hacker'lar başarılı oldukları taktirde güvende olacaklarını biliyorlar ve yakalanmadıkları sürece denemekten vazgeçmiyorlar.

Sasser: Bir suçun kronolojisi

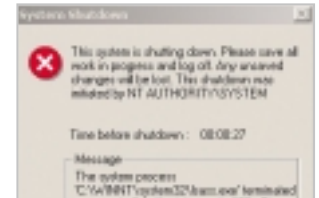
8 Ekim 2003

Antivirüs üreticisi eEye, Windows hizmetlerinden LSASS'da bir tampon taşma hatası keşfediyor ve bunu Microsoft'a bildiriyor.

13 Nisan 2004

Microsoft **Microsoft** LSASS, Windows 2000 ve Windows XP'de 13 güvenlik açığını kapatan toplu bir yama yayınlıyor.

30 Nisan 2004

Güvenlik açıklarıyla ilgili bir sitede LSASS ile ilgili zararlı bir kodun yayınlanmasından birkaç gün sonra Sasser internette kol gezmeye başlıyor ve birkaç gün içerisinde 5 ila 10 milyon PC'ye bulaşılıyor. Sebep verdiği zarar 18 milyar dolar olarak tahmin ediliyor.

6 Mayıs 2004

İlk ihbar Microsoft Almanya'ya ulaşıyor. İhbarcı ile Bremen'de bir otelde buluşuluyor. İki gencin beraberinde getirdiği kaynak kod derhal analiz ediliyor. Sonuç: Kodda derleyici optimizasyonu görülmüyor, yani bu, solucanın bir kopyasının düzenlenmiş hali değil, asıl kodu.

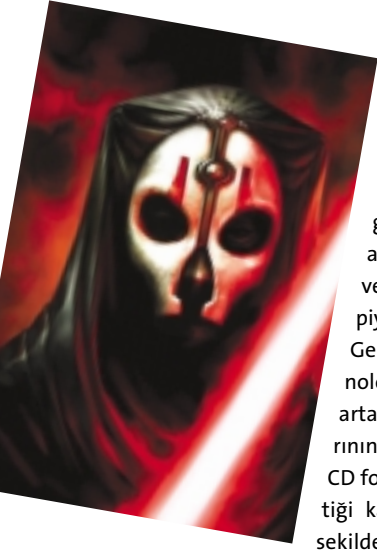

7 Mayıs 2004

Microsoft sabah saat sekizde Alman polisini bilgilendiriyor. Saat 14'te polis Bremen yakınlarındaki Waffensen'de Sven J.'yi tutukluyor. Küçük çocuk suçunu hemen itiraf ediyor.

DVD sürücü sahipleri dikkat!

LEVEL Ekim'de DVD'li

■ 19 binden fazla okuyucuya sahip olan, Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi Level, Ekim ayında DVD'li versiyonuyla da piyasada olacak. Gelişen oyun teknolojisiyle birlikte artan oyun demolarının ve videolarının CD formatında gerektiği kadar verimli bir şekilde değerlendirilememesi nedeniyle DVD

versiyonunu yayınlamaya karar veren LEVEL dergisi, LEVEL DVD'de bulunan 4 GB'dan fazla veri alanıyla oyun meraklılarını tatmin et-

meyi hedefliyor. LEVEL'in DVD'li versiyonunda şunları bulabileceksiniz:

- Daha fazla yeni oyun demosu
- Gelecek oyunların yüksek çözünürlüklü, 60 dakikadan fazla videosu
- Son zamanlarda çıkan bütün oyunların yamaları
- Uzun zamandan beri istek alan modlar (Battlefield 1942 için Desert Combat .7 gibi)
- Daha fazla yama, tüm güncel sürücüler, oyunlar için harita ve ekstralar, masaüstü duvar kağıtları, full oyunlar ve tabii ki daha fazla LvL-Underground.

6 LEVEL CD'sinden fazla ve oyunla ilgili güncel her şeyi içerecek olan DVD'li LEVEL dergisi 1 Ekim'den itibaren piyasada olacak.

Bilgi için: www.level.com.tr

LEVEL

Marifetli fotoğraf makinesi

İki yeni Samsung Techwin kamera

■ Kont Bilişim A.Ş., dağıtıcısı olduğu Samsung dijital kameraları tanıttı. 2 inçlik hareketli LCD (270derece) panele sahip, 5.0 Megapiksel çözünürlüklü Digimax V-50 modeli birçok multimedya aygıtının özelliklerini bir araya getiriyor. Cihaz saniyede 30 kare sesli video kayıt özelliğiyle bir video kamera, 4 santimetrelilik süper makro özelliğiyle bir tarayıcı, hem Secure Digital hem de Memory Stick slotu sayesinde alternatif kart okuyucu, yüksek kalite ses kayıt özelliğiyle ses kayıt cihazı, 2.0" LCD ekran ile taşınabilir oynatıcı gibi kullanım imkanları sunuyor.

Bilgi için: www.kont.com.tr

READ.ME

MAHMUT KARSLIOĞLU
Yayın Koordinatörü
mkars@chip.com.tr

» Türk Telekom'un rakibi mi var?

■ Bundan birkaç ay önce, iletişim tekelinin kalkması ile alternatif telekom şirketlerinin bu sektörde hizmet verebilmesi için düğmeye basıldığı haberini sizlere duyurmanın mutluluğunu yaşamıştım. Bu şekilde kısa bir zaman sonra hepimiz daha çok "alo" deyip daha az ödeyebilecektik. Takip eden süreç içinde firmalar da yavaş yavaş altyapı çalışmalarını tamamladılar ve birçoğu doğrudan açıklamasa da olası fiyatlar kulaktan kulağa yayılmaya başladı. Şu anda sadece yurtdışı ile ekonomik görüşme imkanı sunacak olan firmalardan fiyatlarını resmi olarak açıklayanlar göz önüne alındığında da gerçekten %70'lere varan indirimler gerçekleşecek gibi duruyordu.

Tüm bunlar olurken uzun süre sessiz kalan Türk Telekom ise geçtiğimiz aylarda duyurduğu indirimlerle son sözü söyledi ve birçok rakibinden çok daha iyi fiyatlarla kullanıcıların karşısına çıktı. Dolayısıyla güçlü rakiplerin birçoğu avantajını yitirdi ve hatta fiyatlarını geri çekmek zorunda kaldılar. Bu şekilde rekabetin biz kullanıcılara yarayacağı düşünülebilirdi. Ancak ardından gelen özel iletişim vergisi tüm bunların üzerine tuz biber oldu. Sonuç olarak, aslında her ne kadar rakip olarak görünseler de, temelinde hizmeti Türk Telekom'dan almak zorunda olan özel şirketler hem rekabet edip hem de kar elde etme avantajlarını yavaş yavaş yitirmeye başladılar.

Daha önce de belirttiğim gibi, her ne kadar bu olaylar firmalar arasındaki rekabet gibi gözükse de, aslında biz "alo" diyenleri ilerleyen zamanlarda tam aksi şekilde, olumsuz olarak etkileyecek. Çünkü Türk Telekom, tekeli kağıt üzerinde kalkmış olsa da uygulamada hala rakip firmaların kendisine olan bağı yüzünden birçok şeyi kendi istediği gibi belirleyecek konuma sahip. Bu yüzden her zaman en ucuz olma şansını da elinde tutuyor ve aslına bakılırsa, bu pek de rekabet sayılmaz.

Durum bu şekilde devam ederse, belki belli bir süre daha bize vaat edilen ekonomik fiyatlardan görüşme yapmaya devam edebileceğiz. Çünkü rakip firmalar minimum kar marjları ile bu işi yapmayı sürdürecekler. Ancak isteği karı elde edemeyen her firmanın sektörden doğal olarak çekileceği gerçeğini düşündüğümüzde, arkasında devlet desteği olmayan özel sektör rakiplerin buna uzun süre dayanması pek de kolay olmayacak gibi gözüküyor. Sonunda yine korkulan olacak ve Türk Telekom yine tek başına kalacak.

Ancak umarız ki korkulan olmaz ve rakipler kendi altyapılarını ve santrallerini kurup Türk Telekom bağından kurtulana kadar bu işin yakasını bırakmazlar da, hepimiz tüm dünyada olduğu gibi daha ucuza konuşmaya başlar ve bir daha hiç susmayız.

Apple'ın iPod mini'si

Yeni kült player

■ Apple iPod mini'yi nihayet Avrupa'ya getirdi, cihazı yazı işleri kapanmadan hemen önce inceleyebildik. Mini'nin teslimatı, firma ABD'deki talep patlamasını karşılayamadığı için ertelenmişti. Çünkü ABD'deki talep patlaması, teslimat zorluklarına yol açmıştı. CHIP bu ufaklıklardan birini ele geçirdi ve popüler müzik çalar iRiver ile karşılaştırdı. Apple, iPod mini'yi beş ayrı renkte sunuyor: Gümüş, altın, mavi, pembe ya da yeşil. Pakette ayrıca PC'ye bağlantı için bir USB-2.0 ve bir Firewire kablosu, bir kemer klipsi ve tanıdık beyaz kulaklıklar yer alıyor. Bu kulaklıklar üzerinden The Darkness'in albümü "Permission to Land" şaşılacak derecede iyi ses verdi. Laboratuvar ölçümü küçük müzik çaların çok iyi bir ses kalitesine sahip olduğunu onayladı. Aletin gürültü seviyesi 94 dBA ile CD seviyesinde. Karşılaştırma için: Şu an çok popüler olan iRiver H320 yalnızca 82,5 dBA değerine ulaşıyor. Mini'nin başka avantajı daha var: Kullanışlılığı.

105 gram ağırlık, modern bir cep telefonunun büyüklüğü, 4 GB bellek ve 5:30 saatlik pil ömrü, iPod Mini'yi koşmayı sevenler için ideal bir eşlikçi yapıyor. Bir saatlik müzik zevki sunacak kadar MP3, 14 saniyede yükleniyor.

Sonuç: Dahiyane bir MP3 çalar, ama 259 Euro + KDV Türkiye standartlarında hala yüksek.

Bilgi için: www.apple.com

Toplam puan	79
Ses kalitesi/Ölçüm değerleri (%25)	87
Ses kalitesi/Dinleme testi (%25)	64
Donanım (%20)	80
Taşınabilirlik (%15)	87
Kullanışlılık (%10)	77
Servis/Dokümantasyon (%5)	100
Fiyat/performans puanı	orta

SONY VPL-CS7/CX70/CX75/CX85

Sony'den yeni projektör

■ Sony LCD projektörlerden VPL-CS7 şimdi Türkiye'de. Serinin son ürünü CS7 800x600 direkt çözünürlükte iken CX serisinde doğrudan 1.024x 768 çözünürlük sunulmuş. CS7 dışında CX70, CX75 ve CX85' i piyasaya sunan Sony, giriş düzeyi CS7'de 1800 ansi, orta sınıf CX70'te 2000 ansi, yine orta sınıf CX75'te 2500 ansi, üst sınıf CX85'te ise 3000 ansi ışık gücü ile her sınıfı dolduracak yenilikler sunuyor. Motorize zum / odaklama / lens / tilt seçenekleri standart sunulan CX serisinden CX75 ve CX85 modellerinde Wireless Lan Card Slot, kablosuz fare kumandası, yatay ve dikey keystone standart. Sony projeksiyon sistemleri 3-12 ay sabit TL taksit uygulamasıyla İ.B.M'de satılıyor.

Bilgi için: www.projeksiyoncenter.com

Cebit "eurasia" Bilişim

Bilişim fuarı geldi

■ Pek çok bilişim teknolojisinin görücüye çıktığı ve kullanıcıların yoğun ilgisine maruz kalan CeBIT Bilişim Eurasia, bu yıl 31 Ağustos-5 Eylül tarihleri arasında İstanbul-Tüyap Beylikdüzü Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenleniyor. CeBIT Bilişim Eurasia, "Ziyaretçi Yaka Kartı" uygulamasıyla, konuklarının fuar süresince ayrıcalıklı hizmetlerden yararlanmalarını sağlayacak. Geçtiğimiz yıl pilot olarak başlatılan proje, bu yıl da zenginleştirilmiş avantajlarla sürdürülüyor. "Kartvizitinizle birlikte gelin" sloganını taşıyan uygulama, katılımcıların ziyaretçilerini

daha iyi ve hızlı tanıyabilmeleri, ziyaretçilerin ise katılımcılardan daha iyi hizmet alabilmelerini sağlıyor. Fuar katılımcılarının ziyaretçilerini tanımalarına olanak veren uygulama ile iş bağlantılarının ilk adımı için zemin hazırlanıyor. Ziyaretçi yaka kartı sahibi olabilmek için, fuar girişlerinden geçtikten sonra, bir kartvizitin banko görevlilerine teslim edilmesi yeterli oluyor. Kartviziti bulanan ziyaretçiler, edindikleri yaka kartları sayesinde, profesyonel ziyaretçi olmanın avantajlarını yaşıyor.

Bilgi için: www.cebitbilisim.com

İki klavye bir arada

Creative Prodikeys DM

■ Creative, dünyanın ilk tümleşik müzik ve PC klavyesi olan ödül sahibi Prodikeys DM'yi duyurdu. Creative Prodikeys DM, üzerinde 37 tuşlu MIDI klavyesi ve müzik kontrol düğmeleri bulundurduğu gibi aynı zamanda programlanabilir özel tuşlarıyla, PC klavyesi özelliğine de sahip, yeni, ergonomik bir tasarımla karşımıza çıkıyor. Prodikeys DM'in beraberinde, kullanıcıların PC üzerinde müzik çalışmaları yapabilecekleri bir yazılım da geliyor. Kullanıcılar, FunTunes ve PentaTunes'u seçerek farklı melodiler çalabiliyorlar veya eğitim modunu seçerek, 5 anlatım ile seçilen bir parçayı çalmayı öğrenebiliyorlar.

Bilgi için: www.creative.com.tr

Bilden'de yeni yazılımlar

Bilgisayarda eğlenceli eğitim

■ Eğitim yazılımları üreten Bilden yeni eğitim sezonuna yeni ürünlerle giriyor. Milli eğitim programına uygun olarak hazırlanan yazılımların başında, ilköğretimde sosyal bilgiler derslerinin tüm basamaklarını kapsayan Sosyal Bilgiler 4, 5, 6 ve 7 yazılımları gelmekte. Bir yandan da varolan ürünlerini yenileyen Bilden, 6., 7. ve 8. sınıflar için varolan matematik ve Türkçe ders yazılımlarını geliştirdi. Bilden'in CEBIT Euroasia BİLİŞİM 2004 FUARI 6. salondaki 144 No'lu standına uğrayıp 10 yeni Bilden ürününü inceleyebilirsiniz.

Bilgi için: www.bilden.com.tr

Michael Moore'un yeni filmi

Fahrenheit 9/11 indirilmeye açık

■ ABD'li film yapımcısı Michael Moore izin verdi ve Moore'un son filmi "Fahrenheit 9/11" internet üzerinden rahatça paylaşılabiliyor. Bunun ardında telif hakkı yasalarına karşı bir mesaj var ve filmin çok yaygınlaştığı da ortada. Ne de olsa Michael Moore "Fahrenheit 9/11"i dünyayı değiştirmek için yapıyordu. Bununla beraber, Moore'un hiç beklemediği bir şey daha gerçekleşti: Politik karşıtları da onun P2P çağrısını destekliyor, fakat sırf Moore'a maddi zarar verebilmek umuduyla.

Bilgi için: www.michaelmoore.com

Ayın fırsatı!

Minton MP3 çalar: Beşi bir yerde

Minton, MMP 3002 model dijital müzik çalarını satışa sundu ve Türkiye'de CHIP okuyucuları cihaza uygun şartlarla sahip olabiliyorlar. Kibrit kutusu büyüklüğündeki cihaz MP3, FM radyo, ses kayıt cihazı, flash disk ve bellek kartı okuyucu özelliklerini üzerinde taşıyor. Ürünün kutusuna bir de araç için kaset adaptörü konularak arabanızın ses sisteminden de dinleme olanağı sağlanmış. Gizli entegre USB girişi bulunan ürünün 128 MB olan hafızasını SD kart ile dilediğiniz kadar artırabiliyorsunuz. Cihazın piyasada yaklaşık 144 dolara satılırken, CHIP okuyucuları cihaza bir yıllık dergi aboneliği ile birlikte toplam 140 dolara sahip olabiliyor.

Bilgi için: www.chip.com.tr

Nvidia üst uç grafik kartlarını çiftliyor

3B gücü katlanıyor

■ Nvidia, kurnazca bir hileyle üst uç grafik kartlarına daha fazla güç kazandırmaya niyetli. Üretici, GeForce-6 ve Quadro modellerini PCI-Express-x16 sürümünde çiftliyor.

Teknik: Her iki 3B hızlandırıcı küçük bir adaptör sayesinde grafik kartının üst tarafından birbirine bağlanıyor. Nvidia'ya özel iletişim protokolü üzerinden her bir resim için hangi 3B yongasının görüntünün hangi kısmını hesaplayacağı tek tek belirleniyor.

Performans: Nvidia sözcüsü Jens Neuschäfer CHIP'e "toplam performansın SLI ile azami 1,87 kat yükseldiğini" bildirdi.

Fiyat: Ancak SLI tekniğinin tadını çıkarmak için her iki grafik kartının yanı sıra grafik kartı takılabilecek iki adet PCI Express yuvası olan anakart ve sunucu sınıfı için bir de güç kaynağı lazım. Şimdiye kadar bu spesifikasyonlara uygun anakartlar yalnızca Dual-Xeon sistemleri için In-

tel'in sunucu yonga seti E7525'i taşıyan ürünler. Bir SLI konfigürasyonu için sistem fiyatı 4.000 Euro ve üstü olacak.

Sonuç: Görünüşe bakılacak olursa Nvidia'nın ATI ile amansız mücadelesinde 3B teknoloji önderi unvanını ele geçirmesi sağlayacak her türlü imkan mevcut. Ancak böylesine yüksek fiyatlı bir sistem oyun tutkunları için çok pahalı.

Bilgi için: www.nvidia.com

GÜNCEL TEKNOLOJİ

IPv6 - Web için modern protokol

Yeniden yapılanma: IPv6 için internet sunucuları değiştirilmek zorunda değil. İşletim sistemini terfi ettirmek yeterli.

Web'de yavaş yavaş yeni bir çığır açılıyor. Geleceğin internet standardı yalnızca web'deki adres noksanlığını tamamlamakla kalmayacak, Voice over IP ve çoklu ortam konusunda da devrim yapacak.

■ Niçin yeni internet protokolü IPv6'ya ihtiyacımız var? Şimdiye kadar web'deki adreslerin temelinde IPv4 standardı yatıyordu. Ancak IPv4 modern interneti yönetemeyecek kadar eski bir sistem. Çünkü on yıl önce, daha internet patlamasından önce yeterince IP adresinin varolmadığı görüşü olgunluğa ulaşmıştı. IPv4, 32 bit uzunluğunda adresleri kullanıyor ve bununla dört milyarın üzerinde IP adresi dağıtılabiliyor. İlk bakışta yeterli görünüyor, değil mi? Ne var ki hesap ortada. Kendine ait IP ihtiyacı duyanlar yalnızca bilgisayarlar değil. Cep telefonları, Voice over IP telefonları, radyolar, web erişimli konsollar, yazıcılar ve PDA'lar, Settop-

Box'lar, dijital fotoğraf makineleri de artık IP adresine ihtiyaç duyuyorlar. Başka bir sorunsa ABD. Mevcut IP adreslerinin yüzde 70'ten fazlası ABD için rezerve edilmiş bulunuyor. IPv4 standardı 1973'den beri mevcut ve o zaman yalnızca 1.000 adet bilgisayarı birbirine bağlıyordu.

IPv4'ün adresleri tükeniyor

IPv4'te oluşturulan adresler hala yeterli, ancak bunun sorumlusu adres alanını yapay olarak genişleten kurnaz teknikler. Bilgisayarlar ve yardımcı ekipmanlarını web'e sunan internet servis sağlayıcıları, dinamik IP dağıtımı ve benzeri hilelere başvurmak zorundalar. Bu sistemde, yalnızca o anda web'e bağlı olan bilgisayarlara IP adresi veriliyor ve her bir bağlantıya yeni bir adres atanıyor. Servis sağlayıcılar, hesaplarını tüm müşterilerin aynı anda web'e girmeyeceği varsayımı üzerinden yapıyorlar, zira aşırı yüklenmelerde onların da ellerindeki IP adresleri tükeniyor.

Başka bir hile Network Address Translation (NAT). Her router (yönlendirici) sahibinin bildiği gibi, bu sistem birden fazla bilgisayarın tek bir IP adresi kullanmasını sağlıyor. Bu çözüm etkili de olsa, verimli değil. Çünkü NAT, kaynakları idareli de kullansa internetin birkaç önemli idealine karşı geliyor. İnternete bağlanan herkesin kendine ait bir IP'si olmalı. NAT'ta ise yalnızca yönlendiricinin adresi görünüyor ve ardında bulunan bilgisayarlar saklı kalıyor.

Ayrıca veriler hedef noktaya değişmeden varmalı. NAT'ta yönlendirici, web ile LAN'daki bilgisayarlar arasında veri taşıırken veri paketlerini değiştiriyor.

1960'lı yılların sonundan beri, internetle ilgili her tür teknik öneriler için tartışma forumu olarak RFC'ler (Request for Comment)

kullanılmakta. Yazımızda belirtilen bazı kavramların yanında, parantez içinde RFC numaralarını göreceksiniz. RFC'leri web'de www.faqs.org adresinden inceleyebilirsiniz mümkün.

IPv6 128 bit uzunluğunda adresler kullanıyor, yani IPv6 ile 39 haneli bir sayı elde etmek mümkün. Buna karşılık IPv4 ile yalnızca dört milyar civarında IP adresi oluşturulabiliyordu.

Hepsi bu değil: İnternet için tasarlanan eni protokol eski standartla ilgili başka yetersizlikleri de iyileştirebilir.

Stressiz: LAN için Tak ve Çalıştır

IPv4 bir ağ aygıtına geçerli bir adres atamak için iki yöntemle sahip: İlki doğrudan kullanıcının bir IP'nin elle dağıtımı. Bu öncelikle büyük ağlarda külfetli ve potansiyel bir hata kaynağı. İkinci yolun adı ise DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol). Burada adres dağıtımını ağdaki bir sunucu sağlıyor.

IPv6 ise kurnazca tasarlanmış bir otomatik yapılandırma yararıyor - Stateless Address Autoconfiguration (RFC 2462). Her ağ kartı benzersiz bir MAC adresine sahiptir. Siz işletim sisteminizi başlatır başlatmaz, PC bu MAC değerinden Link-Local adres denilen bir adres hesaplıyor. Hiçbir Router bir Link-Local IP'den müracaatları iletmediği için, bu değer yalnızca kendi ağınız içerisinde yararlıdır. Bu IP ile ağ kartınız yalnızca yönlendiricilerden gelen talepleri yerel ağa gönderiyor. Bu veri paketinde ağ kartı public IP adresini soruyor (Global Unicast Address). Veriler, ancak böyle bir adresle yerel ağdan internete ulaşıyor.

Genişletilmiş sürümde ise yönlendiriciler için özel IP'ler ve ağ kartınızın yönlendirici gibi belirli aygıtlara doğrudan hitap edebilmesi için IPv6 Anycast'ı tanıyor.

ARKAPLAN

» Web'i yönetenler

- **ISOC:** Internet Society (www.isoc.org) İnternet standartları için en üst yönetim kurulu. 16.000'den fazla üye web'in teknik geleceğini belirliyor.
- **IETF:** Internet Engineering Task Force'a (www.ietf.org) ISOC'un araştırma laboratuvarı gözüyle bakılabilir. IETF, standartları geliştiriyor.
- **IESG:** Internet Engineering Steering Group (www.ietf.org/iesg) ve Internet Architecture Board (IAB; www.iab.org) IETF'nin önerilerini sınıyor ve onları RFC'ler (Request for Comments) olarak internete koyuyor.
- **ICANN:** Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (www.icann.org) IP adreslerini ve DNS sunucularının en üst basamağı olan Root-Server'ları yönetiyor.
- **IANA:** Internet Assigned Numbers Authority (www.iana.org) ICANN'ın örgütü olarak IP adreslerinin uluslararası dağıtımını düzenliyor.

IPv6 - Web için modern protokol

Unicast sistemde tam olarak bir hedef adrese bir transfer mümkün. Bu, IPv4 ve IPv6'da olanaklı.

Multicast'de ise birden fazla hedef adrese aynı anda bir müracaat, aynı şekilde IPv4 ve IPv6'da olanaklı.

Anycast, Multicast'ın özel bir biçimi. Bir Anycast adresi bir hedefler gurubu betimliyor - örneğin Router'lar gibi. Yalnızca IPv6 Anycast'i kullanabiliyor.

Mükemmel değil: IPv6 için yeni DHCP

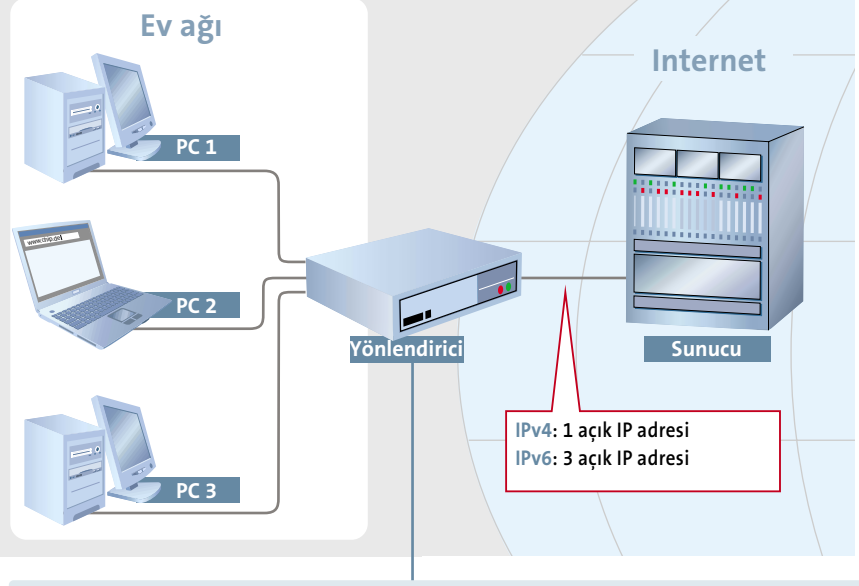
Ağ kartınız bir kere bir yönlendirici bulmaya görsün, her iki taraf da hemen gevezeliğe başlıyor. Yönlendirici, düzenli aralıklarla istemciyi ağın durumu konusunda bilgilendiren "Advertisement" bilgisini gönderiyor. Böylelikle PC'niz söz gelimi IP adres yapılındırmasının "stateless" mı (ağıdaki Tak ve Çalıştır) yoksa "statefull" mu (DHCP sunucu üzerinden) cereyan ettiğini öğreniyor. Çünkü, modern kendiliğinden konfigürasyona rağmen DHCP'nin IPv6'daki bazı eksikleri doldurması gerekiyor. Bu yüzden 2003 yılının ortasından beri DHCP'de IPv6 için (DHCPv6) 3315 numarasıyla bir RFC mevcut. İlke itibarıyla DHCP modunda bir adres dağıtımı az önce betimlenen şemaya göre "statefull" işliyor. Aradaki fark ise PC'nizin internete girmesini sağlayan unicast adresini yönlendiricinin değil DHCP sunucunun dağıtması.

Peki ama neden DHCP yeni internet çağına taşındı? İlk olarak, DHCP, dağıtılan IP adreslerinin merkezi bir şekilde yönetilmesini olanaklı kılıyor. İkinci olarak, ki bu çok daha önemli, bir DHCP sunucusu üzerinden bir DNS sunucusunun (Domain Name System) atanması olanaklı. DNS sunucuları, istemcilerin (örneğin, "alan adı www.chip.com.tr

KARŞILAŞTIRMA: IPV4 VE IPV6

» Ağdan internete bağlantı

IPv4'te yönlendirici bir trafik polisinin görevini üstleniyor: LAN'daki PC'lerin isteklerini web'e iletiyor ve yanıtları PC'ye geri döndürüyor. Bunun için veri paketlerini değiştirmek zorunda ve yalnızca yönlendiricinin public IP'si var. IPv6'da ise her bir bilgisayar LAN'da kendi public IP'sini kullanıyor ve böylelikle yönlendirici verileri değişiklik olmaksızın iletiyor.

IPv4			IPv6	
Protokol	Kişisel IP: Port	Açık IP: Port	Protokol	Kişisel IP = Açık IP
PC 1	192.168.1.10:1681	274.64.199.80:6668	PC 1	2880:5E34::50AB:FEAB:20
PC 2	192.168.1.11:1682	274.64.199.80:6668	PC 2	2880:5E34::50AB:25FF:3F50
PC 3	192.168.1.12:1683	274.64.199.80:6668	PC 3	2880:5E34::50AB:BAD3:BA80

olan sunucu üzerine geçmek istiyorum") isteklerini IP adreslerine çeviriyorlar. Yani DNS sunucuları internetin telefon rehberi. DNS'in tekniğini RFC 1035 açıklıyor.

Kalite: IPv6 ile daha iyi akış

IPv6'nın başka bir avantajı da nihayet Quality of Service'in (QoS) iyileştirilmiş bir adaptasyonunu olanaklı kılması. Eski IPv4 verilerin hangi sırayla olursa olsun hedeflerine ulaşmasını amaçlıyordu. Örneğin bir web sayfasını yüklerseniz, sayfadaki son cümle ilk olarak size varabilir, PC'niz verileri sırasına sokmak zorunda.

Bu sırasız akış filmlerde ya da hatta ses transferinde (Voice over IP) işe yaramıyor. Çünkü burada yalnızca verilerin sırası değil, olabildiğince az gecikmeyle size varması da önemli. Bu görevi, farklı verilere değişik öncelikler atamak suretiyle QoS çözüyor. Her bir veri paketi, başlığında bir tür etiket (Flow Label) ve öncelik bilgisi taşıyor. Flow Label,

yönlendiriciye verilerde özellikle dikkat edilmesi gerekenlerin söz konusu olup olmadığı söylüyor, örneğin bir video transferi gibi. Öncelik alanı ek olarak gönderici için paketin iletilmesinin ne kadar önemli olduğu bilgisini içeriyor. Bunun için sekiz basamak mevcut. Öncelik sekiz "Kesinlikle iletilmeli" anlamına geliyor. En alttaki basamak ise yönlendiriciye şunu söylüyor: "Paket o kadar önemli değil, ben onu bir kere daha gönderilebilirim."

Bir yönlendirici aynı anda bir web sayfasını ve zaman bakımından kritik bir video akışını iletmek zorundaysa, sonuncusuna öncelikli davranılıyor. Bunun için kullanılan terim "Low Latency Queue" (LLQ) (düşük gecikmeli kuyruk) yeterince açıklayıcı: Önemli paketler kesinlikle gereğinden fazla beklememeli. Yöntemin başka bir avantajı daha var. Bu sayede zaman bakımından kritik veri paketleri daha iyi gözetiliyorlar ve tekrar gönderilmelerine gerek kalmıyor. ■

ARKAPLAN

» Yeni adresler

► **128 Bit:** IPv6 adresleri 128 bit uzunluğunda, örneğin: 2880:5E34:0000:0000:0000:50AB:FEAB:0020. Ancak adresler kısaltılabilir: Birden fazla sıfır bloğu birbirini izliyorsa, bunların yerine iki nokta üst üste geçirilebiliyor ama bu kısaltma sadece bir kez kullanılabilir. Bir blokta öne konmuş sıfırlar silinebiliyor. Yani deminki örneği şu şekilde kısaltmak mümkün: 2880:5E34::50AB:FEAB:20.

GÜNCEL APPLE

Mac OS 10.4 Testi

Yeni Mac OS: TIGER

■ “Fotokopiye hazırlan Redmond!” Apple’ın WWF (Worldwide Developer Conference) sırasında posterler üzerinde dağıttığı taşlamalı reklam sloganı böyle. Microsoft’un programcılarını neyi kopyalayacak? Apple’a kalacak olursa, yepyeni işletim sistemi Mac OS 10.4’ü, yani nam-ı diğer Tiger’ı (kaplan).

CHIP, Tiger’ın ön sürümünü gözden geçirdi. Apple’ın iddiasına göre Mac OS 10.4 sadece bir estetik operasyondan fazlasını vaadediyor. Steve

Jobs yeni özelliklerin sayısının 150 olduğu iddiasında. Geleceğin Mac OS’unun en önemli yeniliklerine şöyle bir bakıyoruz.

Spotlight: Tiger’daki arama işlevi tepeden tırnağa yenilenmiş. İşlev artık meta verileriyle çalışıyor ve her tür bilgiyi bulabiliyor. Yani “Mehmet Demir” adlı bir arkadaşınızı arıyorsanız Spotlight size bu kişinin tüm adres defteri kayıtlarını, e-postaları, Word belgelerini ve bu kişiyle bağlantılı diğer dosyaları gösteriyor. Ayrıca Spotlight bu kişinin size e-postayla gönderdiği belgeleri de listeye ekliyor.

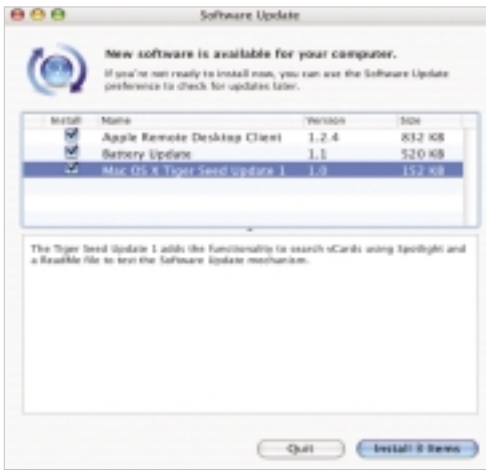
Dashboard: Saat ve cep hesap makinesi, Apple’ın adına “Widget” dediği sanal not kağıtlarının bir tuşuna basıldığı zaman ön plana çıkıyor ve aynı şekilde kayboluyor.

Safari RSS: Mac üzerindeki standart tarayıcı bir RSS okuyucuyla donatılmış. RSS yayınları internetteki en güncel bilginin adresi. Safari, bir kontrolcü yoluyla web sayfasının bir RSS yayını yapıp yapmadığını gösteriyor.

Automator: Ne kadar faydalı olurlarsa olsunlar, makroları yazmak her yiğidin harcı değil. Automator ise Sürükle – Bırak destekli bir makro dili. Kullanıcının tek yapması gereken, önceden hazırlanmış komutları sıraya dizmek.

Sonuç: Lütfen kopyalayın, Redmond.

Bilgi için: www.apple.com

Özenle geliştirilmiş: Apple iyileştirilmiş arama ve güvenli sörf dışında 148 yenilik daha vaat ediyor.

APPLE İPUCU

Tasarımla uğraşanlar için Macromedia’nın ünlü yazılımı Flash önemli bir enstrüman, ancak Flash yazılımı Apple üzerinde çalışırken hafıza yetersizliğinden şikayet edebilir. PC’de olduğundan farklı olarak Apple’ın işletim sistemi Mac OS kullanıcıları Flash’ın bellek tahsisini (memory allocation) artırdıkları takdirde daha rahat çalışma imkanına sahip olacaklardır. Bu önlem, diğer uygulamaları biraz zorlasa da büyük Flash dosyaları üzerinde çalışırken karşılaşılan bellekle ilgili problemlerin azalması için gerekli bir adım.

Cinema Display

Yeni 30 inçlik TFT

CRT monitörler PC dünyasında kan kaybederken Apple TFT konusunda bir adım daha atıyor. Apple’ın popüler Cinema-Display dizisi elden geçirildi: 17 ve 23 inçlik ekranlar PowerMac G5’ten tanıdığımız çok kıvrımlı, alüminyum tasarıma sahip. Buna karşılık 30 inçlik dev TFT gerçekten yepyeni. Dev ekranın çözünürlüğü 2.560 x 1.600 piksel tutuyor, ancak aygıt özel bir grafik kartı gerektiriyor. Bu devasa TFT’yi yalnızca Nvidia’nın aynı anda duyuru-

lanan GeForce 6800 Ultra modeli doldurabiliyor. Püf noktası: DVI çıkışı başına iki veri hattı ekrana resim bilgilerini gönderiyor. Nvidia kart iki DVI çıkışına sahip olduğu için iki adet 30 inç TFT bile bağlanabiliyor. Ekranın fiyatı 3.739 Euro, Nvidia grafik kartının fiyatı ise 669 Euro tutuyor.

Bilgi için: www.apple.com

Big Mac: Yeni 30 inçlik ekran 23 inçlik modelden yüzde 70’ten daha fazla alan sunuyor.

KISA... KISA...

► iMITS’de alışveriş

Apple’ın Avrupa için açtığı iTunes MusicStore’da (iMITS) sörfçüler ilk hafta 800.000 şarkı satın aldılar. Şarkılardan 450.000 adeti İngiltere’ye, geriye kalanıysa Fransız ve Alman müzik tutkunlarına satıldı.

Bilgi için: www.itunes.co.uk

► Mac her şeyi senkronize ediyor

Gelecek Mac’ler için hazırlanmış yeni bir SDK (Software Development Kit) Apple’ın internet hizmetinde iyileştirmelere gittiğini gösteriyor. Takvim, adres defteri ve Safari tarayıcısı artık verileri web belleğiyle eşitleyebiliyor. Ama SDK diğer yazılım geliştiricilerine de programlarını Mac ile bağlamaya izin veriyor.

Bilgi için: www.mac.com

► Mac için yeni RealPlayer

Real firması çokluortam oynatıcısının 10. sürümünü Mac OS X için yayınladı. Ücretsiz RealPlayer, konfigürasyonsuz ağ teknolojisi gibi Mac’e özgü özellikleri de kullanıyor ve Quicktime formatındaki videoları oynatabiliyor.

Bilgi için: www.real.com/mac

► Apple iLife 04

Bilkom, iLife’04 paketini 49 Euro + KDV fiyatla Türk kullanıcılarının beğenisine sundu. iLife’04 paketi, iPhoto 4, iMovie 4, iDVD 4, iTunes 4.2 ve GarageBand’ten oluşuyor. iLife’04 uygulamaları MAC OS X işletim sisteminde çalışabiliyor. iLife’04 paketinde yer alan iTunes 4.2, dünyanın en çok kullanılan müzik programlarının arasında yer alıyor.

Bilgi için: www.apple.com.tr

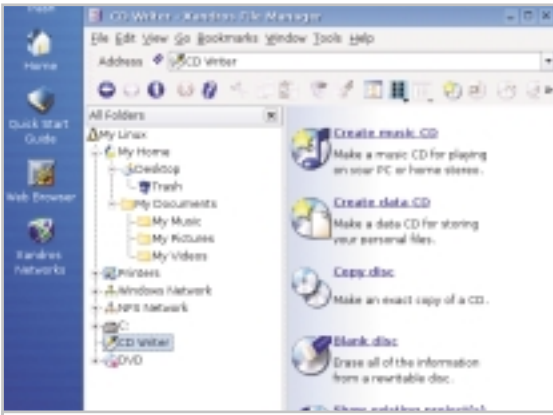

GÜNCEL LINUX

Xandros Open Circulation Edition

XP tasarımlı KDE masaüstü

■ Linux uzmanı Xandros'un ev kullanıcıları için hazırladığı Linux dağıtımı internetten ücretsiz olarak indirilebiliyor. Debian 4 temelli bu Linux sürümü, öncelikle Windows kullanıcılarını Linux'a geçmeye ikna etmeyi hedefliyor. Bu yüzden de Xandros KDE masaüstünün görünüşünü elinden geldiğince Windows XP'ninkine benzetmiş. İşletim sisteminin kurulumu çok basit, yalnızca dört tıklama yetiyor.

Basit kullanıcı yönetimi: Yeni Xandros Linux'ta CD'leri tek bir fare tıklaması ile doğrudan dosya yöneticisi üzerinden yazdırmak mümkün.

Samba ve NFS gibi ağ hizmetleri ihmal edilmemiş. "Open Circulation Edition" Sürükle - Bırak desteğiyle CD yazmayı destekliyor. Ancak işletim sisteminin ücretsiz sürümü CD yazıcıyı düşük hızda çalıştırıyor. CD yazıcıyı tam performansla kullanmak ancak paralı sürümde mümkün. Xandros sadece ticari sürümde destek veriyor.

Ücretsiz sürümde bazı programlar da eksik. Örneğin Windows uygulamalarını çalıştıran ticari Wine genişletmesi Crossover-Office. Bu yazılımdan faydalanmak için kullanıcıların Deluxe (yaklaşık 90 Euro) ya da Business sürümüne (yaklaşık 120 Euro) terfi etmesi gerekiyor.

Ücretsiz dağıtım, biraz eskimiş olmakla beraber stabil çalışan Kernel 2.4.26'yı ve kullanıcı arayüzü olarak da KDE 3.1.4'ü içeriyor. Beraberinde OpenOffice 1.1 geliyor ve reklamlarla bedavaya gelen Opera 7.5'i standart tarayıcı ve posta sunucusu olarak kullanıyor. Paket yönetimi üzerinden kullanıcılar internetteki tüm Debian yazılım arşivine erişebiliyorlar.

Fiyatı: Ücretsiz

Bilgi için: www.xandros.com

KISA... KISA...

► Güvenlik açığı kapatıldı

Kernel 2.4.2 ya da 2.6'daki bir hata, sistemin bir C programıyla çökertilmesine yol açıyor. Yamalanmış Kernel 2.6.7, sorunu ortadan kaldırıyor.

Bilgi için: www.kernel.org

► Linux gününde Microsoft

Karlsruhe'deki bu yılki Linux gününe katılan Microsoft da kendi standını açtı.

Redmond'lular elbette Linux yazılımı tanıtmadılar, bilakis .NET ya da XML gibi platform ötesi standartlar hakkında bilgi verdiler.

Bilgi için: www.linuxtag.org

► İyileştirilmiş ATI sürücüsü

Yeni Linux sürücüsü 3.9.0 öncelikle 3B hızlandırmadaki sorunları ortadan kaldırıyor. 8500'den 9800'e kadar tüm ürün serileri ve Mobility modeli Radeon grafik kartları destekleniyor.

Bilgi için: www.ati.com

LINUX İPUCU

Tek fare tıklamasıyla ekran görüntüsü kaydetmek

Linux altında masaüstünün görüntüsünü almanın alternatif yolları var. "import" komutuyla güncel masaüstünün bir ekran görüntüsünü oluşturabilirsiniz. Bunun için tek gereken, çoğu Linux dağıtımıyla birlikte verilen yazılım paketi "ImageMagick". Bir X-Terminal çağırın ve aşağıdaki komutu verin.

```
import • screen.jpg •
```

Bunun üzerine fare imleci bir artıya dönüşecek ve dilediğiniz şekilde masaüstünü kaydedebileceksiniz.

JPG formatındaki ekran görüntüsünü Home dizininde bulabilirsiniz. KDE masaüstü için bu işlevi otomatikleştirmek isterseniz şu satırları bir dosyaya yazmanız yeterli:

```
#!/bin/bash ••
import • screen.jpg;
• kuickshow • screen.jpg;
exit • 0; •
```

Kaydedilen görüntü, hemen KDE resim izleyici "Kuickshow"da gösteriliyor.

Skype 0.90 Beta

Şifreli telefon görüşmeleri

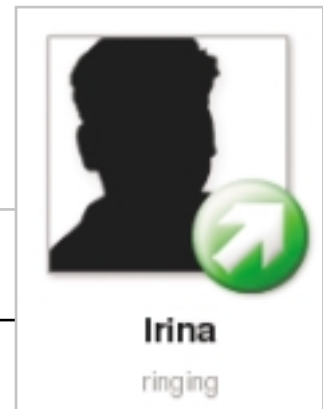
Windows kullanıcılarının yakından tanıdığı ve şu ana kadar yaklaşık 14 milyon kez download edilmiş olan VoIP uygulaması Skype'nin artık Linux sürümü de bulunuyor. Skype ile internet üzerindeki diğer Skype kullanıcılarıyla ücretsiz ve şifreli olarak telefon görüşmesi yapmak mümkün. Uygulamanın ardında Skype için her güvenlik duvarıyla sorunsuzca çalışan yeni bir ağ protokolü tasarlayan Niklas Zennström ve Janus Friis yer alıyor. İkili, Kazaa'nın da mucitleri. Ancak Linux betası henüz Windows sürümünün tüm işlevleri-

Sesli chat: Ücretsiz Skype yazılımı konuşmaları avatarlar üzerinden bildiriyor.

ni desteklemediği için görüşmeleri kendisi başlatamıyor, sadece başlatılmış görüşmelere katılabiliyor. Ayrıca bilgisayarlardan normal telefon ağlarının arasını sağlayan ağ geçidi hizmeti "SkypeOut" da henüz hazır değil.

Fiyatı: Freeware

Bilgi için: www.skype.com

Irina

ringing

Güncel PC sistemleri

CHIP Test Merkezi her ay üç adet PC sistemi oluşturup bu sayfalardan sizlere duyuruyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

yaklaşık 600 \$

Ofis PC

Kasa: 300 Watt güç kaynaklı Aopen H600

Anakart: Asus P4R800 Socket 478, ATI Radeon 9100 grafik, ses ve ethernet entegreli / MSI K7N2 Delta grafik, ses ve ethernet entegreli

İşlemci: Intel Celeron 2.6 GHz, AMD Athlon XP 2400+

Bellek: 256 MB Kingston DDR-RAM

Sabit Disk: 80 GB Seagate

Optik Sürücü: Samsung SW-252 CD yazıcı

Klavye+Fare: A4Tech Rechargeable Wireless Desktop

Yazılım: Microsoft Windows XP Home, Open Office

yaklaşık 1000 \$

Multimedya PC

Kasa: 400 Watt güç kaynaklı Aopen H600

Anakart: Asus P4R800 i865 chipsetli ses ve ethernet entegreli / Abit KV7 Via KT600 ses ve ethernet entegreli

İşlemci: Athlon XP 3200+, Intel Pentium 4 3 GHz

Ekran Kartı: Leadtek Winfast A280 TD

Bellek: 512 MB Kingston DDR-RAM

Sabit Disk: 120 GB Samsung SATA

Optik Sürücü: LG 8X DVD yazıcı

Klavye+Fare: A4Tech Rechargeable Wireless Desktop

Yazılım: Microsoft Windows XP Home, MS Works

yaklaşık 2.400 \$

Profesyonel PC

Kasa: 420 Watt Chieftec Dragon

Anakart: Abit IC/ MAX III, Gigabit Ethernet, ses, S-ATA RAID

İşlemci: Intel Pentium 4 3.2 GHz 800 MHz FSB

Ekran Kartı: MSI GeforceFX 5950U VTD 256

Bellek: 1 GB Corsair TWINX Pro DDR Ram 500 MHz

Sabit Disk: 160 GB Samsung SATA

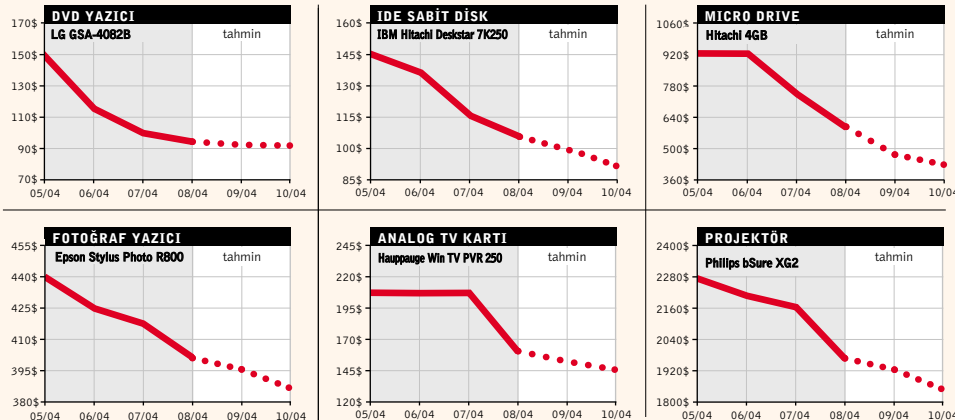
Optik Sürücü: Philips 8X DVD yazıcı

Klavye+Fare: Microsoft Wireless Desktop

Yazılım: Microsoft Windows XP Professional

BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

» Önümüzdeki iki ay için CHIP'in fiyat tahminleri

LG DVD yazıcının fiyatı alt sınırdaki gibi görünüyor ve daha fazla düşmesi beklenmiyor. Buna karşın sabit disk ve MicroDrive'lar ucuzluyor. Epson foto yazıcıda ayda birkaç dolar da olsa fiyat düşüşü devam ediyor. Analog TV kartlarının fiyatları da Avrupa Futbol Şampiyonası sonrası düşme eğiliminde. Ve Philips de yıl sonuna kadar projektör pazarından elini çekmeyi hedefliyor, bu da elde kalan son ürünlerin fiyatının düşmesinde büyük etken.

Diyağramlardaki fiyatlar ortalama fiyatları esas alır

Kaynak: CHIP, 24.08.2004

e-CHIP içeriği

Eylül 2004

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve bu CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

TAM SÜRÜM WinOptimizer 2004

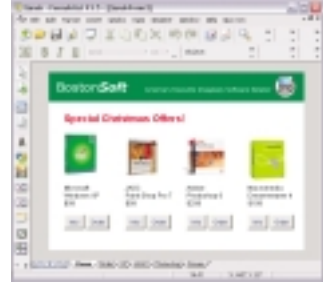
Sistemi optimize ederek Windows'un performansını artıran bir yazılım. Spamlara ve pop-up pencerelere karşı bloke sistemi sayesinde, istemediğiniz reklam banner'larını ve casus yazılımları daha bilgisayarınıza girmeden engelleyebilirsiniz.

Çeşitli araçlar: Dört bölümden oluşan bu paketin içindeki Drive Cleaner ile sabit diskinizdeki gereksiz dosyalardan kurtulabilirsiniz. Registry Cleaner sayesinde daha önce sisteminize yüklediğiniz programların arta kalan verilerini temizleyebilirsiniz. Internet Cleaner ise sörf esnasında bilgisayarınıza yazılan verileri temizliyor. File Associator ile hangi dosya uzantılarını hangi programın açması gerektiğini kendiniz belirleyebiliyorsunuz ve böylelikle bir format için birden çok program çalışmıyor. Programı tam sürüm olarak kullanabilmemiz için kurulumdan sonra çıkan penceredeki *Get Free Key* butonuna basıp gerekli şifreyi almanız gerekiyor.

TAM SÜRÜM Form Artist Presto

Herhangi bir teknik bilgiye sahip olmadan birden çok HTML sayfası için form yapabilirsiniz. Yaptığınız formları ister e-posta içine, ister HTML'e entegre edebilirsiniz.

Yeni bir form oluşturma esnasında ister boş bir sayfadan başlayabilirsiniz, isterseniz hazırda bir dosya üzerinde değişiklik yapabilirsiniz. Sayfanızı e-ticaret amaçlı kullanacaksanız ürünlerinizi özellikleri ve fiyatlarıyla birlikte programın şablon dosyaları yardımıyla yerleştirebilirsiniz. Yapabilecekleriniz arasında seçeneklere bağlı soru yaratmak da var. Örneğin seçeneklerde 18 yaş sorusu hazırlayabilir ve 18 yaşından küçük olanlara formlarınızda farklı sorular sorabilirsiniz.

TAM SÜRÜM Sceneo Vcopy 1.28

Çeşitli dosya formatlarındaki videoları birleştirip CD veya DVD formatında kaydedebilirsiniz. Tabii CD veya DVD üzerindeki görüntüleri de çeşitli formatlarda bilgisayara aktarabiliyorsunuz. Programın *File* menüsünden *Open Media File* seçeneğine tıklarsanız MP3, AVI, MPEG gibi dosyaları ekleyebilirsiniz. Daha sonra *Format* bölümünden VCD, SVCD veya DVD medyalarından birini seçmelisiniz. CD/DVD yazıcınızı da seçtikten sonra, program seçtiğiniz medya formatını oluşturmaya başlayacaktır. CD/DVD yazıcınız yoksa da program imaj dosyalarını sabit diske kaydedebilir. Aynı işlemin tersi, yani DVD, VCD gibi medyalarından dosya kopyalamak da mümkün.

TAM SÜRÜM FTP Commander 6

Kullanımı kolay bir dosya transfer programı olan FTP Commander, içerisinde birçok hazır FTP adresi bulunduruyor. Programın yarım kalan dosyaları otomatik tamamlama, bağlantıyı yenileme ve dosya senkronizasyonu gibi birçok özelliği bulunmakta.

Kullanımı kolay: İlk başta yapmanız gereken; dosyaları indireceğiniz bir klasör seçmek. *Local Computer* menüsünden *Make Directory* komutuyla bunu yapabilirsiniz. Gereksiz özelliklerden arındırılmış bu FTP yazılımında atmanız gereken ikinci adım ise gereken transfer tipini belirlemek. Varsayılan transfer tipi olarak Ascii veya Binary seçebilirsiniz.

Yeni bir FTP sunucusuna bağlanmanız gerektiğinde ise sunucunun adresini, portunu ve gerekli ise kullanıcı adı ile şifreyi girmeniz gerekiyor. Geriye tek kalan, istediğiniz dosyaları seçmek ve hızlı bir şekilde indirmek.

CHIP'TE YENİLİKLER!

Artık daha renkli!
Yenilenen arabirimiyle daha kullanışlı bir hal alan eCHIP'te programlar yanında eğlenceli bölümler de yer alacak.

► **Flash oyunlar:**
Bilgisayarınızla çalışırken birkaç dakikalık molalarınızda sizi eğlendirebilecek minik oyunlar artık her ay eCHIP'te yer alacak.

► **Film fragmanları:**
Gösterime girecek olan filmlerin yüksek kalitedeki fragmanlarını eCHIP arabiriminden izleyebilir veya bilgisayarınıza kopyalayarak arşivleyebilirsiniz.

► **PCONLINE:** Web sitesi tanıtımları, Studio Web+, Elektronik sözlük

DİKKAT!

Çizik, kırık veya başka nedenlerden dolayı çalışmayan CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için yardim@chip.com.tr adresine adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

TAM SÜRÜM Space Checker 5

Sabit diskinizi tarayan bu yazılım, dosyaların sabit diskte ne kadar yer kapladığına dair ayrıntılı bilgi veriyor. Programın bir önemli özelliği de aynı dosyadan birden fazla varsa gereksiz olanları belirleyip silebilmesi. Programın çalışması için .NET Framework 1.1 kurmanız gerekiyor. Daha sonra programı kurmaya başlayabilirsiniz. Program iki şekilde çalışıyor. Birincisi doğrudan tarama, ikincisi ise aynı dosyadan birden fazla varsa bulma işlemi. İkisini de kullanmak oldukça basit. Adres çubuğundan taramak istediğiniz sürücüyü seçtikten sonra program ayrıntılı taramaya başlıyor. Daha sonra boşlukları ayrıntılı şekilde gösteriyor. Aynı şekilde Duplicate File Finder düğmesine bastığınızda da, seçtiğiniz sürücüdeki birbirinin aynısı olan dosyaları bulabiliyor. Aradaki tek fark, dosya uzantısını sizin belirlemeniz.

TAM SÜRÜM StyleXP 1.01

Windows XP'nin yetersiz olan görsel öğelerini geliştiren bir araç. Tüm Windows programlarıyla uyumlu olan Style XP ile masaüstünüzü istediğiniz renklere ve niteliklere kavuşturabilirsiniz. Programı çalıştırmak için gerekli şifre:

28F5F-7JVLB8-GXRCXQ-A2UTEV-CYS

Programın bir dezavantajı Almanca arabirime sahip olması. Fakat seçtiğiniz temayı onaylamak için kullanacağınız arabirim zaten o kadar da karmaşık değil. Almanca kullanmak istemiyorsanız *Sprache* menüsünden İngilizce arabirimi seçebilirsiniz. Program ile birlikte gelen temaları *Themes* düğmesine tıklayarak görebilirsiniz. Temalardan hoşunuza gideni seçtikten sonra *Apply Theme* butonuna basmanız yeterli. Program ile gelen temalar sizi tatmin etmiyorsa www.themexp.org adresinde yüzlerce tema bulabilirsiniz.

TAM SÜRÜM Secura Archiver 1.43

Bir arşivleme programı olan Secura Archiver, 128 bit veri şifreleme yöntemine sahip. Şifrelediğiniz dosyalarınıza atayacağınız anahtar kelimeleri de içinde saklayan program ile veri güvenliğinizi artırabilirsiniz.

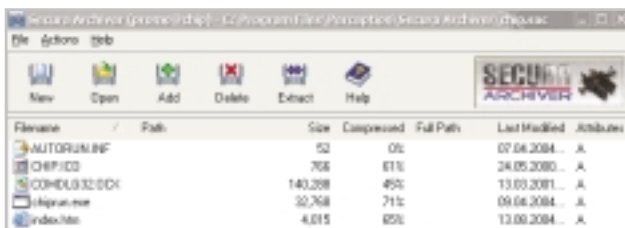
Kullanımı kolay: Yeni bir arşiv dosyası açıp içine istediğiniz dosya veya klasörleri sürüklüyorsunuz. Daha sonra *Encrypt Archive* sekmesini tıkladığınızda sizden bir şifre isteniyor. Program bu şifreyi kendi yaratıyor. Biraz uzun sürüyor ama güvenliği tam olan bir uygulama.

Register: Programı tam sürüm olarak kullanabilmeniz için programın *Help* menüsünden *Register* sekmesine girmeniz gerekiyor.

Gerekli şifre:

Name: promo@chip

Registration Code: 90256466306027518395

No 1 MEMORY

**Bir Şans. Bir Seçim.
Bir Bellek.**

*Hayatınızda bir kez yakalayabileceğiniz
anlarda, Kingston® 'a güvenin.*

Dijital depolama ürünleri
diyorsanız Kingston®

doğru seçiminiz
olacaktır. Kamera,
cep telefonu, MP3 çalar,
GPS, PDA ve diğer cihazlarda

dijital dosyalarınızı pratik ve
güvenli bir şekilde saklamak için
Kingston® ürünlerine güvenebilirsiniz.

Dijital cihazlarınız söz konusu olduğunda
işinizi şansa bırakmayın.

INDEX

0-212-312 05 05
www.index.com.tr

ASNET

0 312 467 60 00
www.asnet.com.tr

ARMADA

0-212-230 89 80
www.armada.com.tr

Kingston
TECHNOLOGY
www.kingston.com

ADSL modemler testte

Nette geniş

bant devri

Hızlı ve ucuz bir internet bağlantısına kavuşmak isteyenlerin yeni ve popüler alternatifi ADSL. Bu terfi için yeni bir modem satın almak ise piyasadaki alternatif sayısının fazla olması dolayısıyla bir hayli zor. CHIP, doğru modem seçimini kolaylaştırmak adına 37 adet ADSL modemin tüm yeteneklerini gözler önüne seriyor.

internet bağlantılar› gelişme süreci diyebileceğimiz bir döneme girerken; hız, fiyat, altyapı gibi değişik kriterler uzun süredir konuşuluyor ve tartışılıyor. Bir yandan fiyatlar Avrupa'daki fiyatlarla karşılaştırılıyor, diğer yandan da Uzak Doğu'daki altyapının bizde de var olması gerektiği, bunun nasıl olabileceği konuşuluyor. Tüm bu konuşmalar ve tartışmalar bir yana dursun, ADSL bağlantısı uzun bir süre sonra kullanıcıya getirisi toplam 260 bin port olan iki yeni ihale ile yeniden dağıtılmaya başlandı.

DSL ile megabitlerce bağlantı

Uzun adı Digital Subscribers Line (Dijital Kullanıcı Hattı) olan DSL bağlantısı ADSL, SDSL, HDSL, XDSL gibi farklı tiplerde kullanılıyor. Bu bağlantıların ortak özelliği her birinin DSL bağlantısı olması, farklılıkları ise santrale olan uzaklıkları, download ve upload hız oranları vb. Aslında telefon hatlarında kullanılan bakır kablolar sesi taşımak için fazlaıyla yeterliler. Bir telefon görüşmesi, bakır kabloların taşıyabileceği frekansın 300Hz - 3,4kHz arasındaki oldukça düşük bir kısmını kullanır. DSL bağlantısı ise bakır kablo üzerinde 5kHz - 1,4MHz arası yüksek frekans kullanır. Bu yüzden de telefon hattının telefon görüşmesi, faks, hatta başka bir internet bağlantısı gibi amaçlarla kullanılmasına engel olmaz.

DSL bağlantısının tipine göre geliş ve gidiş (download ve upload) hızları belirlidir. Ülkemizde Türk Telekom ve artık çeşitli İnternet Servis Sağlayıcılar tarafından satılan ADSL bağlantısı ise asimetrik özelliğe sahip. 8 Megabit download, 1 Megabit upload üst sınırı bulunan ADSL bağlantısı ile ses ve veri gönderimi yapabilmek mümkün. Bu bağlantıdaki sınırlama, santral ve kullanıcı arasında maksimum

18 bin feet, yani yaklaşık 5,5 kilometre uzaklık olabilmesi. ADSL'in asimetrik olması da upload ve download hızlarının aynı olmamasından kaynaklanıyor. Türk Telekom'un satışını yaptığı ADSL bağlantılarında bu oran download için her 4 kilobit/sn'ye upload için ayrılan 1 kilobit/sn olarak belirlenmiş. Yani 256 Kbit/sn download limiti olan bir ADSL bağlantısı aldığınızda upload hızınızın üst limiti 64 Kbit/sn oluyor.

Kullanıcı sayısı hızı düşürmüyor

Diğer bağlantılarla karşılaştırıldığında ADSL, fiyat ve hız açısından öne çıkıyor. Diğer geniş bant bağlantıları ise Kablo internet, Uydu ve Leased Line. Kablo internet için bölgenizde Kablo TV bulunması gerekiyor ve bağlantı Kablo TV altyapısı üzerinden sağlanıyor. Uydu için, İnternet Servis Sağlayıcının belirlediği spesifikasyona sahip bir uydu çanağı ve bu çanağın doğru koordinatlara çevrilmiş olması gerekiyor. Artık çift yönlü olarak da kullanılabilen uydu internet bağlantısının önemli bir dezavantajı, hava koşullarından kolay etkilenmesi. Kapalı ya da yağışlı havalarda sinyal kalitesi düşerek bağlantının kopmasına ya da hızın düşmesine sebep olabiliyor. Leased Line bağlantıları ise maliyetinin yüksek olması sebebiyle şirketler tarafından tercih ediliyorlar. Yine de şunu belirtmeliyiz, bu maliyetin içerisinde bir yönlendirici (router) donanımı, Türk Telekom'a ödenen kiralık hat ücreti ve kullanılacak hız için hem Türk Telekom hem de İSS'ye ödenecek aylık ücret bulunuyor. Dolayısıyla ADSL'in çıkması kurumsal ve bireysel internet kullanıcılarını etkiliyor. Yakın gelecekte yeni ihalelerle varolan port sayısının artırılacak olması da kapasite açısından olumlu bir haber. Böylece daha fazla noktadan, daha çok kişiye geniş bant internet bağlantısı ulaştırılabilecek. →

Splitter: ADSL bağlantısı aktifken aynı zamanda telefonla da konuşulabilmesini bu parça sağlıyor.

Yüksek fiyatlar baz alındığında bireysel kullanıcıların bu konuda pek fazla alternatifi yok. Hele yıllardır dial-up bağlantının ceremesini yüksek fiyat ve düşük hız ile çeken kullanıcıların ADSL'e terfi etmesi oldukça mantıklı. ADSL'in kullanıcıya getirdiği, geniş bant olması sebebiyle birçok kullanıcıya aynı anda kesintisiz hizmet verebilmesi olduğu kadar, bu paylaşımda internet hızının düşmüyor olması. Bu da Kablo internet karşısında ADSL'in rağbet görmesinin en önemli sebeplerinden birisi.

İnterneti paylaşmak için: Router

Sadece USB ya da tek LAN bağlantısı bulunan modemler ile paylaşım yapmak, ek bir ağ kartı ve hub gerektiriyor. Bu da hem kurulum hem de yönetim aşamasında bir sürü karmaşaya sebep oluyor. Evinizde birden çok bilgisayar bulunuyorsa ya da ofisinizdeki tüm bilgisayarların tek bir noktadan internete bağlanmasını istiyorsanız ADSL bağlantısını paylaşabilirsiniz. Bunun için yönlendirici özelliği bulunan modemler bulunuyor. Kablosuz ağı olanlar da kablosuz ağ desteği olan modemleri seçebilirler. Böylece ek bir yatırım yapmadan ADSL bağlantısı kolayca bilgisayarlara dağıtılabilir.

Testteki tüm modemler ile satılan en yüksek ADSL bağlantısını rahatlıkla kullanabilirsiniz. Yani hız limiti açısından bir sorun bulunmuyor. Çoğu modem, telefon hattını ve modeme girecek olan hattı birbirinden ayıran bir splitter ile birlikte geliyor. Hatta bazı modemlerde bu parça modem üzerinde bulunuyor.

Test sonuçlarına bakıldığında bağlantı sayısı sadece USB portu ve LAN port sayısı ile sınırlı gibi gözüküyor. Ancak bu portlara takılabilecek Hub'lar ile daha fazla bilgisayara çıkış sağlamak mümkün.

Kablosuz ağ desteği olan ürünler ise çoğunlukla kablolü LAN bağlantısını da destekliyorlar. Bu da büyük bir ağı interneti ulaştırabilmek için tabloda yazılan rakamlarla sınırlı kalınmayacağını gösteriyor.

Web arayüzü ile kolay konfigürasyon

Yazılım desteği ile kurulan modemlerde ayarları değiştirmek için beraberinde gelen yazılımı kurmak gerekiyor. Eğer modem web ya da telnet arayüzü destekliyse, bu kurulumun ve ayarları değiştirmenin kolaylaşacağı anlamına geliyor. Böylece internet bağlantısı olan başka bir noktadan sistemi kontrol altında tutabilmek de mümkün.

NAT ve NAPT protokolleri bulunan modemlerde internet paylaşımı sorunsuz bir şekilde halledilebiliyor. Modem kendisine bağlı tüm bilgisayarlara otomatik olarak bir IP adresi atıyor. Network Address Translation (NAT) destekli modemler ICQ, MSN Messenger gibi mesajlaşma yazılımlarının yanında, online oynanan oyunların ve Peer-to-Peer uygulamaların da sorunsuz çalışmasını sağlıyor.

Güvenlik duvarı (firewall) desteği de birçok modemde mevcut. Böylece tüm bilgisayarları internette gelebilecek saldırılara karşı korumak teoride mümkün. Sadece birkaç modemde bulunan Denial of Service koruması sistemin ya da kulla-

nılan yazılımların çeşitli açıklarından faydalanmak isteyenlerin sıkça başvurduğu DoS saldırılarına karşı bir güvenlik duvarı oluşturulmasını sağlıyor. Bu da kurumsal kullanıcılar için sorunsuz bir bağlantı sahibi olmak adına önemli bir artı.

UPnP: internet

Yeni bir donanım alırken birçok kullanıcının aklına "Acaba donanımı sistemime kolayca tanıtılabilecek miyim?" sorusu takılır. Yeni donanımın kutusu üzerinde "Plug and Play" ibaresi aramak Windows 95 ve 98 zamanlarından kalma bir alışkanlık olabilir. Şimdi ise ağ donanımlarında buna benzer bir standart bulunuyor. Universal Plug and Play adlı bu standart iki donanım arasında TCP/IP ve web teknolojilerine sahip bir geçit oluşturuyor. Bu da UpnP destekleyen herhangi iki cihazın, işletim sistemi, programlama dili gibi faktörlerden etkilenmeden kolay bir şekilde birbirini tanımasını ve haberleşmesini sağlıyor.

Bunun son kullanıcıya olan avantajlarına gelirsek; Playstation, Xbox gibi oyun canavarlarına ve Mac'lere bu standardı destekleyen donanımlar ile internet bağlantısı sağlamak mümkün. Buna ek olarak herhangi bir kurulum veya ayarlama yapmaya gerek olmadan yeni bir cihaz ağı dahil edilebiliyor ve otomatik olarak servisten faydalanmaya başlıyor.

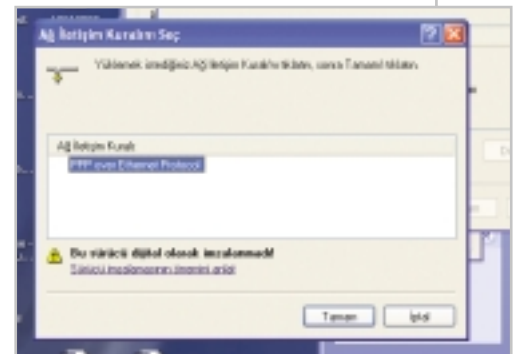

BAĞLANTI İÇİN YAZILIM DESTEĞİ

» PPPoE'nin ilacı RasPPPoE

Modeminizi sisteminize tanıttığınız halde internete bağlanamıyorsanız paniğe kapılmayın, muhtemelen modeminiz PPPoE bağlantısını sağlayacak arayüze sahip değil. Bunu anlamın bir yolu da, web ya da yazılım konfigürasyonu içerisinde kullanıcı adı ve şifre bilgilerini girebileceğiniz bölümün bulunmaması. Bunun çözümlüye www.raspppoe.com adresinden edinilebilen RasPPPoE yazılımı. Windows 95 ve üstü tüm Windows işletim sistemlerinde çalışan yazılım, sisteminize PPP over Ethernet arayüzünü kuruyor. Bu sayede bir çevirmeli bağlantı oluşturup kullanıcı adı ve şifrenizi kullanarak ADSL modem üzerinden internete bağlanabiliyorsunuz. Bu kurulumu yaparken dikkat edilmesi gereken, öncelikle ağ bağlantınıza PPPoE protokolünü kurmak. Bunu yaptıktan sonra RasPPPoE'nin kurulum dosyasını bir kereye mahsus olmak üzere çalıştırın, yazılım

çevirmeli ağ bağlantınızı sisteme ekleyecektir. Bu yazılım olmadan çalışmayan modemlerde, sistemi her açışta bağlantıyı yeniden kurmak zorunda kalınması önemli bir dezavantaj.

Yeni iletişim kuralı: RasPPPoE'yi kurmadan önce aynı klasördeki dosyaları kullanarak PPPoE kuralını ağı eklemelisiniz.

ROUTER ÖZELLİKLİ MODEMLER (4 PORT)

Linksys WAG54G-EU: Telnet bağlantısı ile yönetilemediği ve Denial of Service koruması bulunmadığı için ikinci sırada yer alan Linksys, kablosuz bağlantı özelliğine sahip. Cisco ile ortak geliştirilen ve özellikle ev kullanıcıları için sunulan bu üründe, süre kısıtlaması ve içerik filtreleme özellikleri de mevcut.

AirTies RT-210: Tamamen yerli üretim olan AirTies RT-210, başarılı sonuçlarıyla dikkat çekiyor. Kolay bir kurulumu bulunan üründe kablosuz bağlantı da destekleniyor. UPnP bulunması önemli bir artı. Ek olarak güvenlik duvarı ve NAT mevcut.

Zoom X5: 4 LAN portunun yanı sıra USB bağlantısı da bulunuyor. Güvenlik duvarı

sayesinde etkili bir güvenlik sağlanıyor ancak web arayüzünde ince ayarlar unutulmuş. Ortalama fiyatı ve kolay kurulumu ile iyi bir tercih olabilir.

Origo ASR8400: Kurumsal kullanıcılara hitap etmesine rağmen kurulum aşaması çetrefilli değil. Sadece kullanıcı adı ve şifre yazarak bağlanmaya hazır hale geliyor. NAT ile yönlendirme özellikleri güçlendirilen Origo'nun web arayüzü ayarlar açısından oldukça zengin.

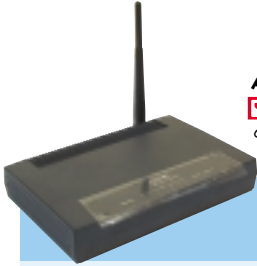
Thomson SpeedTouch 510 Switch: UPnP desteği bir oyun konsoluna bile internet bağlantısını sağlayabilmesi açısından önemli. Güvenlik duvarına ek olarak DoS koruması da bulunuyor. Testteki tüm ürünler içerisinde en yüksek upload değerine sahip olan bu ürün, sunucu kurmak

isteyenler için cazip.

Loopcomm LP-AL2014P: Bu ürün Servis ve Dokümantasyon kriterimizden yüksek bir puan aldı. Tipik Conexant yongasını kullanıyor ve yazılım da Conexant'ın standart yazılımı. Üründe web ve telnet erişimi, güvenlik için bir güvenlik duvarı ve yönlendirme için NAT mevcut.

Datron RTA 300: Güvenlik duvarı ve NAT gibi bu kategori için standart diyebileceğimiz yeteneklere sahip olan RTA 300, başarılı bir dokümantasyona sahip. Ürünün tek kötü yanı, diğer modemlere oranla biraz büyük olması.

Onixon DSL400 EP: Test merkezimize numune olarak ulaşan Onixon modemlerden birisi DSL400 EP. Kablosuz iletişimin →

ROUTER ÖZELLİKLİ
MODEMLER (4 PORT)

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

kötü

FİYAT 169 dolar + KDV

BİLGİ www.datateknik.com.tr

Zyxtel Prestige 660

Kablosuz internet keyfi

■ Üzerinde bulunan 4 LAN portu ve Wireless desteği ile hem kablolu hem de kablosuz ağlarda çalıştırılabilen Zyxtel Prestige 660, kurumsal kullanımda ön plana çıkan güvenlik ihtiyacını dahili güvenlik duvarı ve Denial of Service koruma özellikleri ile karşılıyor. Web ve Telnet üzerinden konfigürasyon yapılabilmesinin yanında UPnP desteği ile işletim sisteminden bağımsız, sürücü ile uğraşmaya gerek olmadan kolayca tanıtılabilir. Zero Configuration Technology, hiçbir ayar gerektirmeden internete erişmeyi mümkün kılıyor. Ayrıca PPPoE desteği de mevcut. Yani bağlantıyı sağlamak için bir yazılım kurmaya, protokol yüklemeye gerek yok. Ürünün firmware'i de FTP ve TFTP protokolleri ile güncellenebiliyor. Gelişmiş ağ uygulamalarına ihtiyaç olan ofislerde de DNS Proxy, Multi-NAT, VPN ve VoIP SIP gibi özelliklerden faydalanılabilir. 54Mbit/sn hızında bağlantı kurabilen kablosuz ağ özelliklerine baktığımızda antenin değiştirilebilir olduğunu gördük. Böylece farklı bir anten ile kapsama alanı artırılabilir. Ayrıca kablosuz ağ içerisindeki sistemlerde Zyxtel marka kablosuz ağ kartları tercih edilirse hız yaklaşık iki kat artıyor ve ağ içi erişim 100Mbit/sn'nin üzerine çıkıyor.

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT 79 dolar + KDV

BİLGİ www.hs.com.tr

E-con MC8000UE-S4

Uygun fiyatlı router

■ Testin bu kategorisindeki en uygun fiyata sahip ürün olan MC8000UE-S4, ev ve küçük iş ağlarına yönelik bir ürün. Kablosuz bağlantısı bulunmuyor, dolayısıyla ağ ve internet paylaşımı için 4 adet LAN bağlantısından faydalanılabilir. Bu ürünün kurulumunu yapmadan önce kullanma kılavuzunu iyice okumak şart. Kurulum biraz zor olabilir, ancak PPPoE destekleniyor. Böylece internete bağlanmak için ek bir yazılım kurmaya gerek kalmıyor. Kutu şeklinde bir dış yapıya sahip olduğu için ürünün ergonomi puanı ortalamanın altında kalıyor. Kutu içeriğinde splitter'ın unutulmaması iyi olmuş. Zira son dakikada doğan bir splitter ihtiyacı can sıkıcı olabiliyor. Web tabanlı konfigürasyon mevcut, dolayısıyla ağa uzaktan internet erişimi olan herhangi bir noktadan tarayıcı ile bağlanabilir ve ayar yapabilirsiniz. NAT desteği ile, ağ içi paylaşımında farklı port ve protokoller kullanan dosya paylaşım ya da anında mesajlaşma türü programların da sorunsuz çalışması sağlanıyor. Cihazın üzerinde LAN portları ile bağlantı durumu ve gücü gösteren 12 LED yer alıyor. Bu da ister 10, ister 100Megabit/sn hızında bir hattınız olsun, cihaz üzerine bakarak durum kontrolü yapılabilmesini sağlıyor.

yanı sıra web ve telnet bağlantısı ile ayarları yapılabilen donanım, splitter ile birlikte geliyor. Ciddi bir yazılım desteği ile bu üründen daha fazla performans alınabilir.

Pikatel Quartet: Kurulumu ek çaba gerektiren ve sergilediği ortalama performans ile 10. sırada yer alan Quartet'le bağlantı sağlayabilmek için ayrıca bir PPPoE yazılımı kurmamız gerekti. Çünkü ürün dahili olarak PPPoE değil, sadece PPPoA destekliyordu.

Mercury ADSL Router 4 Port: Conexant yongasıyla çalışan modemlerden birisi de Mercury ADSL Router. Standart yazılımla kolayca kurulumu sağlayabilirsiniz. Üründe sadece web arayüzü ve NAT bulunuyor. Güvenliği donanımsal güvenlik duvarıyla sağlamak isteyenlere uygun değil.

D-Link DSL-604+: DNS ayarlarını elle girerek çalıştırabildiğimiz bu modemın böyle ilginç bir sorun çıkartması açıkçası bizi şaşırttı. IEEE80211.b+ standardını destekleyen üründe Wireless ve UPnP desteği bulunması iyi, fakat güvenlik duvarı bulunmuyor.

Allied Telesyn AT-AR250E: Sorunsuz bir kurulum için kullanım kılavuzunun iyice okunması gerekiyor. Güvenlik duvarı ve DoS koruması güvenli bir çalışma ortamı

İnternet paylaşımı: Modemlerin üzerindeki LAN portları ile ADSL birden çok PC'ye paylaştırılabilir.

arayanlar için uygun, kullanma kılavuzu ise Türkçe değil.

ROUTER ÖZELLİKLİ MODEMLER (1/2 PORT)

Thomson SpeedTouch 530: Alcatel'i satın aldıktan sonra ürün kalitesini koruyan Thomson'un UPnP, firewall, NAT gibi özellikleri bulunuyor. Hem web hem de telnet aracılığıyla yönetilebilen ürün, orta zorlukta bir kurulumun ardından çalışmaya hazır hale geliyor.

Onixon DSL 200 EU: Numune olarak test ettiğimiz DSL 200 EU, başarılı bir ergonomiye sahip. Splitter'ı da bulunan ürün, hem web hem de telnet ile ayarlanabiliyor.

Uzaktan yönetim: Web konfigürasyon özelliği olan modemleri internet erişimi olan her yerden yönetebilirsiniz.

Routing için NAT unutulmamış.

Speedcom ART18CX: CD İngilizce olması- na rağmen kurulum Türkçe hazırlanmış. Conexant yonga setli Speedcom ART18CX, standart web kurulum işlemi ile bağlantı için gerekli ayarları hazır hale geliyor. Firewall ve NAT'a ek olarak DHCP, ICMP ve PPPoE desteği bulunuyor.

Pikatel Combo: Üzerinde hem LAN hem de USB portu mevcut. Web ve Telnet'e ek olarak TFTP ile de konfigürasyon yapılabiliyor ancak bu daha zahmetli bir yöntem. SNMP ile uzaktan ağa erişim sağlayan üründe bağlantıyı kurabilmek için PPPoE yazılımı kurmamız gerekti.

Asus AAM6000EM: PPPoE yazılımı da dahil kurulumda çeşitli zorluklar yaşadık. Kendi yazılımının arayüzü yetersiz. Ancak güncellenebilir firmware'e sahip olması sayesinde bu sorun ilerde aşılabılır.

Allied Telesyn AT-AR240E: USB portu da bulunan AT-AR240E, kullanım kılavuzu dikkatli okunarak orta seviyede bir kurulum ile çalıştırılabilir. DoS koruması bulunan ürün güvenlik yönünden başarılı. Ayrıca entegre splitter var, yani splitter'ı ayrı bir parça olarak takmaya lüzum yok.

Tecom ADSL Modem: Tecom'un kutusundan Türkçe kitapçık çıkmıyor. Sadece LAN portu bulunan Tecom Modem'in güvenlik duvarı, saldırıları önleme dışında trafiği kısıtlayabiliyor ve log tutabiliyor.

D-Link DSL-310: Kurulumu tamamlamak →

HIZI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

» Bunlara dikkat edin, hızınız düşmesin

ADSL bağlantısında kullanıcı ve sunucu tarafı olmak üzere hızı etkileyen farklı etkenler bulunuyor. Sunucu tarafında santral yoğunsa ve kapasitesinin üzerinde kullanıcıya hizmet veriyorsa, bu bağlantıda çeşitli kesintilere sebep olabilir. Bunun yanı sıra, yüksek hızda bir bağlantı kullananlar için santraldeki ADSL donanımlarının performansı da etkileyici bir faktör olacaktır. Sunucu tarafı bir diğer etken ise ADSL bağlantısını satın aldığınız İSS'nin sorunsuz bir bağlantı sağlıyor olmasıdır. Sık tekrarlanan arızalar ve hat kopmaları internet bağlantısına muhtaç olabileceğiniz hallerde önemli sıkıntılar yaşatabilir. Aşağıda yer alan kullanıcı tarafı etkenlere dikkat ederek hızınızı ve bağlantı kalitesini koruyabilirsiniz.

MESAFE: Telefon santraline olması gereken ideal mesafe en fazla 5,5 km'dir. Bu

mesafeden uzaktaki bir santralden edilen 512Kbit/sn üzeri hızdaki bağlantılarda sorun yaşanabilir.

HAT: Kullanılan telefon hattında parazit varsa veya kablolar ADSL'in kullandığı frekansı kaliteli bir şekilde taşıyamıyorsa, bağlantıda kopma veya hız düşüklüğü yaşanabilir. Bu tip bir sorunun üstesinden evinizdeki telefon kablolarını yenileyerek gelebilirsiniz.

SİSTEM: PC'nizi belirli aralıklarla terfi ettirmediyse hız konusunda problemler çıkabilir. Örneğin eski bir sabit disk ve işlemci ile tam performans almanız mümkün olmayabilir.

ADSL DONANIMI: Bağlantıyı kurmak için sahip olduğunuz ADSL modem performansı da hızı ve bağlantının kararlılığını etkileyecektir.

için Türk Telekom'un FTP sitesinden çektiğimiz RASPPoE'yi kurmamız gerekti. Türkçe kullanma kılavuzu ve splitter da bulunmayan DSL-310, kullanılabilirlik ve ergonomi yönünden zayıf kalıyor.

Mercury ADSL Router: Conexant'ın yongası ve standart kurulumu ile çalışıyor. Bu da basit bir kurulum ile kullanıma hazır hale geliyor demek. Performans açısından benzerlerinden pek farkı yok, ancak sadece web yönetimi ve NAT özellikleri ile kullanılabilirlik ürünü üst sıralara taşımakta yetersiz kalıyor.

E-con MC8000UE-S1: Ürünün en düşük ergonomi puanına sahip olmasında iri ve kalitesiz gösteren plastikten dış yapısı etkili oldu. Sadece LAN portu bulunan E-con'da, NAT, NAPT, ICMP ve DHCP özel-

Durum kontrolü: Modemlerin üzerindeki Led lambalarından ADSL bağlantısının durumu görülebiliyor.

Entegre splitter: Allied Telesyn modemlerdeki entegre Splitter sayesinde ek parçaya gerek kalmıyor.

likleri bulunuyor. Kurulumu tamamlamak için kullanım kılavuzu es geçilmeli.

Apache AE-DSL: PPPoE yerine PPPoA olması ve DNS'lerin elle girilmesi nedeniyle

testimizde kurulumu en zor olan modem Apache idi. Hattın durumunu gösteren Loopback bağlantısı da biraz problemli. USB portu, güvenlik duvarı ve NAT özellikleri bulunan Apache bu kategoride sonuncu sırada yer alıyor. →

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
09/2004

ROUTER ÖZELLİKLİ
MODEMLER (1/2 PORT)

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

kötü

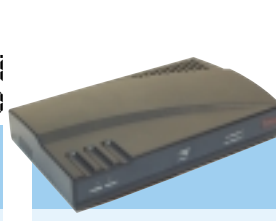
FİYAT 111 dolar + KDV

BİLGİ www.siemens.com.tr

Siemens SpeedStream 5200

Ev ağları için ideal

■ Bu kategorideki ürünler hem LAN hem de USB çıkışına sahipler. Bu ürün de bağlantısını paylaşmak isteyen ve daha düşük bir maliyet ödeyerek internet bağlantı ve paylaşımı yapmak isteyen SOHO (ev ve küçük ofis) kullanıcılarına yönelik. UPnP desteği ile her sisteme kolayca takıp çalıştırma mümkün. Güvenlik arayanlar için güvenlik duvarı ve DoS koruması mevcut. Standart bir güvenlik duvarına ek olarak ağ zaman protokolü ve SysLog destekli güvenlik duvarı günlüğü bulunuyor. Ayrıca konu hakkında bilgisi az olan kullanıcılar için hazır güvenlik ayarlarıyla çalıştırılabilir. Yönetilebilirliğe baktığımızda hem web hem de telnet bağlantısı ile konfigüre edilebildiği göze çarpıyor. Siemens, Conexant yonga seti kullanan diğer üreticiler gibi aynı web arayüzü kullanmak yerine, kendine özgü bir web arayüzü oluşturmayı tercih etmiş. Tabloda ise SpeedStream 5200, kendi kategorisinde yanıt alma süresi açısından en düşük sonuçlara sahip. Gözümüze çarpan bir eksiklik ise üzerinde açma kapama düğmesinin bulunmaması oldu. Bu da özellikle bağlantının yeniden kurulması gereken durumlarda güç bağlantısının çıkarılıp yeniden takılması gerektiği anlamına geliyor.

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2004

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT 55 dolar + KDV

BİLGİ www.pasifikbilgisayar.com

Inca AMX-CA81R

Cazip fiyatlı router

■ Kategorideki en uygun fiyata sahip olan Inca AMX-CA81R, testteki modemlerin büyük kısmında bulunan Conexant yonga setine sahip. Bu yonga setini içeren modemler, eğer üretici tarafından değiştirilmezlerse standart bir yazılım kurulumu ile geliyorlar. Ayarlar bu yazılımdan ya da web arayüzünden yapılabilir. Ürünün kurulumunu tamamlamak için öncelikle USB kablosunu takmak gerekiyor, daha sonra sistem bu USB bağlantısını tıpkı LAN bağlantısı gibi tanıyor. Böylece LAN bağlantısı ile çalışabilmesi sağlanıyor. Kurulumdan sonra temel ayarlarla internete bağlanabiliyorsunuz. İnternet paylaşımı yaparken HTTP, FTP, Mail gibi standart protokollerin dışında, farklı port ve protokoller kullanan yazılımları çalıştırabilmek için gereken NAT mevcut. Üründe güvenlik duvarı bulunmuyor. Web arayüzü ise şifreli korumaya sahip. Buradan NAT'ın yanısıra DHCP, ICMP, IGMP ve NAPT ayarları yapılabilir. Dahili PPPoE desteği ile kullanıcı adı ve şifre girmek bağlanabilmek için yeterli. Test tablosuna baktığımızda iyi bir erişim süresi ve dakikada yapabildiği bağlantı sayısı değerleri görülebiliyor. Bu da ürünün iyi bir performansa sahip olduğunun da göstergesi.

WLAN: Bu anteni gördüğünüz modemlerde kablosuz ağ bağlantısı kurabilen WLAN desteği var demektir.

USB MODEMLER

Loopcomm LP-AL301U: Conexant yonga setini tercih eden markalardan birisi de Loopcomm. İngilizce kurulum yapan yazılımda birkaç aşamadan sonra internete bağlanabilmek mümkün. Ayrıca maksimum bağlantı sayısına baktığımızda ken-

di kategorisinde diğer modemlerin oldukça üstünde bir değere ulaştığını görüyoruz. Bu da P2P uygulamalarda daha yüksek performans anlamına geliyor.

Pikatel USB Modem: Yazılım desteğiyle kurulan Pikatel USB Modem'in sürücülerini yüklemek biraz zaman alıyor. Bu ürün de "al ve bağla" tipinde, dolayısıyla güvenlik duvarı ya da NAT gibi özellikler bulunmuyor.

Inca AMX-CA80U: Teste katılan en uygun fiyatlı ürünlerden birisi de Inca AMX-CA80U. Kurulumu tıpkı bir dial-up modem'e benziyor. Kullanma kılavuzu ise bu konuda pek fazla yardımcı olmuyor.

Thomson SpeedTouch 330: SpeedTouch 330'ın splitter'ı bulunmaması bireysel

kullanıcılara yönelik bu modellerde önemli bir eksik. Hız değerleri ortalamanın üstündeki bu ürün ergonomi puanı düşük olunca alt sıralara yerleşti.

E-con MC8000U-S: Kolay bir yazılım kurulumu ile çalışmaya hazır olan E-con, Türkçe kitapçık sayesinde kurulumda sorun yaşanmamasını sağlıyor. Diğer modemler gibi sadece USB bağlantısına sahip. Vasat ergonomi puanı sondan bir önceki sırayı almasında etken.

Mercury ADSL USB Modem: Üzerinde sadece USB bağlantı ışığı bulunuyor. Kurulum kılavuzu bulunmuyor. Performans olarak ortalama bir sonuç verse de, testimizde son sırada yer aldı.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

Aytun Çelebi, ayturn@chip.com.tr

USB MODEMLER

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

kötü

FİYAT 79 dolar + KDV

BİLGİ www.infronic.com.tr

Allied Telesyn AT-AR210

USB üzerinden ADSL

■ "Tak ve bağla" sloganıyla tanımlayabileceğimiz AT-AR210, sadece USB kablosu PC'ye takılarak ve CD'deki yazılım kurularak ADSL bağlantısı sağlayabiliyor. PPPoE desteği sayesinde ayrıca bir PPPoE yazılımı ya da protokolü kurmaya gerek kalmıyor, kurulum sırasında kullanıcı adı ve şifre bilgileri girilmesi bağlanmak için yeterli. Kurulmdan sonra PPPoE ile bağlanmak tıpkı bir çevirmeli ağ bağlantısı gibi yapılabilir. Daha sonra bildirim alanında bağlantı simgesi görülebiliyor ve bu simgeye çift tıklayarak bağlantı bilgisi alabiliyorsunuz. Üzerinde LAN portu olmadığı için tek PC'ye sahip bireysel kullanıcıların ADSL ile bağlanmasını sağlayan USB modemlerin bir özelliği de harici bir güç kaynağına ihtiyaç duymamaları. Çünkü USB bağlantısı, donanımın çalışması için gereken gücü sağlıyor. Bu da kısıtlı bir alanda çalışanlar için önemli bir avantaj. Firmware güncelleme olanağı da bulunan üründe, güvenlik duvarı ve NAT özelliği mevcut değil. Teste katılan Allied Telesyn modemlerin tümünde entegre splitter bulunuyor. Bu da ufak da olsa bir kablo karmaşasını önüyor. Ayrıntılı ayarları incelemek isteyen kullanıcılar için Türkçe kullanım kılavuzu eklenebilmiş.

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT 39 dolar + KDV

BİLGİ www.sky.com.tr

Onixon DSL100U

Web'den yönetilebiliyor

■ Onixon'un DSL100U modeli sadece USB bağlantısı ile PC'ye bağlanabiliyor. Türkçe kullanma kılavuzu bulunan ürün, böylece kurulumu kullanıcılar için daha kolay bir hale getiriyor. Firmware'i güncellenebilen az sayıdaki modemden biri olması da etkileyici. Kurulum, beraberindeki yazılım ile yapıyor, ayrıca web ve telnet bağlantısı ile yönetim de bu kategoride bir tek Onixon'da mevcut. Beraberinde splitter da var, böylece ek masraf yapmaya gerek olmuyor. USB bağlantısı ile çalışması için gereken gücü aldığı için harici bir adaptöre ihtiyaç duymuyor. PPPoE desteği de kullanıcı adı ve şifre girdisi ile bağlantı yapılmasını sağlıyor. Bu modemlerde PPPoE bağlantı penceresinde [Ctrl]+[A]'ya basarak gelişmiş ağ ayarlarına erişebilmek de mümkün. Yazımızda belirtilen RASPPPoE yazılımı kurularak, veya kendi yazılımının varsa yeni sürümü kurularak bu modemde performans artışı görülebilir. Test değerlerine baktığımızda dakikada sunucuyla kurabildiği maksimum bağlantı sayısı değerinin yüksek olduğunu görüyoruz. Bu da P2P gibi uygulamalarda başarılı bir performans anlamına geliyor. Beraberinde Control Panel Monitoring ve bir anti virüs yazılımı geliyor.

Sonuç

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Aytun Çelebi,
Editör

■ Testimize katılan 36 adet ADSL Modemin test sonuçlarını, bireysel ve kurumsal kullanıcılar için olmak üzere ilk başta iki kategori altında değerlendirmeyi düşünüyorduk. Ancak sadece USB bağlantısı bulunan 7 adet modem elimize ulaşınca, tek PC ile ADSL bağlantısı kullanmak isteyen bireysel kullanıcıların tercih yapabilmesini kolaylaştırabilmek için üçüncü bir kategori daha oluşturduk ve bu modemleri ayrıca değerlendirdik.

Gördüğümüz kadarıyla kategoriler içerisinde olsun, tüm modemler arasında olsun, hız açısından sonucu değiştirecek kadar önemli farklar yok. Bu kriterde sonuçları birbirine yakın upload ve download hızları dengelerken, dakikada yapılan bağlantı hızı sayısı özellikle P2P paylaşım programlarını kullananları etkileyecektir. Testteki en değişken kriter ise Kullanılabilirlik ve Ergonomi.

Güvenliğe önem verenler, sistemlerini yazılımsal çözümler yerine açıkları olmayan ve sistemi yormayan, daha garantili bir çözüm olan donanımsal güvenlik duvarına emanet edebilirler. Esnek güvenlik duvarı ayarları güvenliğinin daha işlevsel bir şekilde kullanılmasını sağlayacaktır. Kurumsal çözümlerde ise aksamaması gereken iş akışını koruyabilmek için Denial of Service saldırılarına karşı koruma sağlayan ürünler tercih edilebilir. Eğer bağlantınızı paylaşdırmayı düşünüyorsanız, ilk iki kategorideki tüm ürünler, yani üzerinde LAN

portu bulunan her modem yönlendirme (routing) yapabiliyor. Ancak NAT desteğinin de bulunmasına dikkat etmelisiniz, yoksa ağdaki PC'lere yüklü çeşitli uygulamaların internete erişimleri için büyük çaba harcamanız gerekebilir. Bu açıdan NAT ayarları esnek bir çözüm sunuyor. Daha garanti bir çözüm için 4 portlu yönlendiriciler işinizi görecek. Şimdilik maliyeti dolayısıyla sadece ofis ağlarında kullanılan, kablosuz bağlantıya sahip 5 ürün testimizde yer alıyor.

Yönetilebilirlik tüm ağ donanımları için en önemli özelliklerden birisi. Tabloda hem web arayüzü ile hem de telnet bağlantısı ile yönetilebilirlik belirtiliyor. USB modemlerin çoğu sadece yazılım kurulumu ile çalıştırılıyor. Oysa ki web arayüzü olan donanımlar için bir yazılım yüklemenize gerek yok. Bu önemli bir avantaj. PPPoE desteği bulunmayan modemleri de özet kısmında belirttik.

Eğer seçtiğiniz modemde bu destek bulunmuyorsa, RASPPoE kurarak çevirmeli ağdaki gibi bir bağlantı ayarlamamız gerekiyor. Bu da sisteminizi her açtığınızda yeniden bağlanmanız gerektiği anlamına geliyor. AutoConnect özelliği de mevcut, ancak bunun için de sisteme giriş yapmanız gerekli.

Ağ ya da ADSL hakkında fazla teknik bilgisi bulunmayanların Servis ve Dokümantasyon kriterine dikkat etmesi lazım. Zira bazı modemler kurulum aşamasında bu kılavuzu iyi okumazsanız problem çıkartabiliyorlar. Bunun yanı sıra, bazı modeller sisteme takıldıkları anda çalışmaya hazır bir konfigürasyona sahipler. Özellikle USB modemlerde ve bazı kablosuz yönlendiricilerde gördüğümüz bu özellik birçok kullanıcıyı mutlu edeceğe benzer.

ROUTER ÖZELLİKLİ MODEMLER (4 PORT)

Marka Model	Zyxel Prestige 660
Fiyat (dolar + KDV)	169
Firma	Datateknik
Telefon	(212) 482 18 30
Toplam puanı	95
Bağlantı hızı (%60)	97
Kullanılabilirlik (%15)	95
Ergonomi (%15)	85
Servis ve Dokümantasyon (%10)	100
Fiyat/performans oranı	kötü
Teknik veriler	
Lan / USB / WLAN	4 / - / ¥
Web / Telnet Yönetim	¥/¥
Firewall / NAT	¥/¥
LED / Splitter / Türkçe Kullanma Kılavuzu	8 / - / ¥
Test sonuçları	
Maks. Down. (Kbps) / Dak. Maks Bağl. Sayısı (bağ/dak)*	218,7 / 253
Perf Test küçük / Büyük dosya ort. download (kbit/sn)	167 / 207
SpeedTest down./Upload yurt dışı (kbit/sn)	215 / 53
SpeedMeter yurt dışı download/upload (Kbyte/sn)	26,6 / 6,1
Ort. Erişim süresi/Ping (ms)	78 / 90

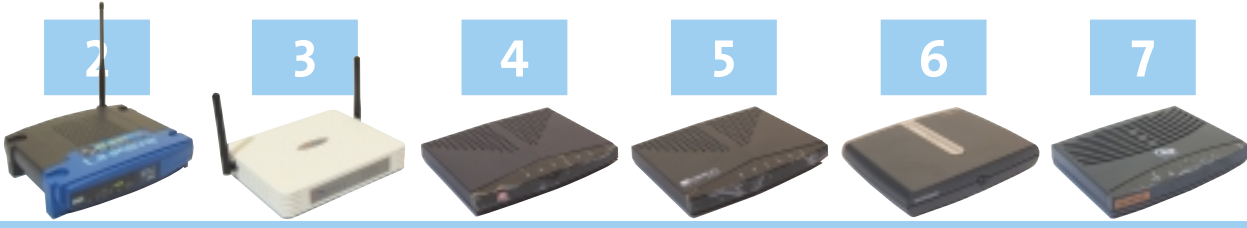

ROUTER ÖZELLİKLİ MODEMLER (4 PORT)

Marka Model	Datron RTA 300
Fiyat (dolar + KDV)	87
Firma	Ufotek
Telefon	(212) 336 61 00
Toplam puanı	89
Bağlantı hızı (%60)	96
Kullanılabilirlik (%15)	70
Ergonomi (%15)	70
Servis ve Dokümantasyon (%10)	100
Fiyat/performans oranı	çok iyi
Teknik veriler	
Lan / USB / WLAN	4 / ¥/ yok
Web / Telnet Yönetim	¥/¥
Firewall / NAT	¥/¥
LED / Splitter / Türkçe Kullanma Kılavuzu	9 / ¥/¥
Test sonuçları	
Maks. Down. (Kbps) / Dak. Maks Bağl. Sayısı (bağ/dak)*	213,1 / 258
Perf Test küçük / Büyük dosya ort. download (kbit/sn)	165 / 206
SpeedTest down./Upload yurt dışı (kbit/sn)	210 / 53
SpeedMeter yurt dışı download/upload (Kbyte/sn)	25,9 / 6
Ort. Erişim süresi/Ping (ms)	78 / 88

* = Maksimum Download TTNET Speed Test,

Dakikada Maksimum Bağlantı sayısı SpeedMeter programlarıyla test edilmiştir.

Linksys WAG54G-EU	AirTies RT-210	Zoom X5	Origo ASR8400	Thomson Speed Touch 510	Loopcom LP-AL2014P
149	170	118	121	161	89
Armada	ElkoteK	Oluşum	Kont	ElkoteK	Teknotel
(212) 230 89 80	(212) 336 39 00	(216) 540 43 90	444 05 52	(212) 336 39 00	(216) 384 87 60
94	93	91	91	89	89
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
98	97	96	96	97	96
95	75	85	95	80	75
75	90	71	71	60	71
100	100	100	80	95	90
kötü	kötü	orta	orta	kötü	çok iyi
4 / - / ₺	4 / - / ₺	4 / ₺ / -	4 / ₺ / -	4 / - / -	4 / ₺ / -
₺ / -	₺ / -	₺ / -	₺ / -	₺ / ₺	₺ / ₺
₺ / ₺	₺ / ₺	₺ / ₺	₺ / ₺	₺ / ₺	₺ / ₺
8 / - / -	8 / ₺ / ₺	6 / ₺ / ₺	6 / ₺ / ₺	3 / - / ₺	6 / ₺ / ₺
219 / 259	218,9 / 252	215,9 / 250	216 / 254	219 / 254	216,2 / 255
167 / 209	168 / 199	163 / 206	165 / 206	167 / 200	163 / 204
216 / 53	216 / 53	213 / 52	213 / 52	215 / 52	212 / 52
26,7 / 6,1	26,6 / 6,1	26,3 / 5,9	26,2 / 6	26,6 / 6	26,1 / 6
78 / 87	78 / 90	78 / 92	78 / 94	78 / 90	78 / 92

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2004

Onixon DSL400 EP	Pikatel Quartet	Mercury ADSL Router	E-con MC8000UE-S4	D-link DSL-604+	Allied Telesyn AT-AR250E
89	89	125	79	129	109
Sky	ElkoteK	Kobian	Hızlı Sistem	Sky	Infronic
(216) 422 75 05	(212) 336 39 00	(212) 227 78 94	(212) 671 03 51	(216) 422 75 05	(216) 317 96 50
88	85	85	85	84	81
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
96	92	95	96	92	91
70	70	65	60	65	65
80	75	70	65	70	55
85	85	80	85	85	80
çok iyi	iyi	orta	çok iyi	orta	orta
4 / - / ₺	4 / ₺ / -	4 / ₺ / -	4 / - / -	4 / - / ₺	4 / - / -
₺ / ₺	₺ / ₺	₺ / -	₺ / -	₺ / -	₺ / -
₺ / ₺	₺ / ₺	- / ₺	- / ₺	- / ₺	₺ / ₺
6 / ₺ / ₺	8 / ₺ / ₺	6 / ₺ / ₺	12 / ₺ / ₺	7 / - / -	6 / - / -
216,1 / 232	221,2 / 248	216 / 257	216,1 / 258	215,8 / 230	213,1 / 255
165 / 204	162 / 199	165 / 176	163 / 203	157 / 206	163 / 178
215 / 53	216 / 53	212 / 52	212 / 52	214 / 53	210 / 40
26,2 / 6	26,8 / 6,1	26,2 / 6	26,3 / 6	26,3 / 5,9	25,9 / 3,9
88 / 93	93 / 97	78 / 93	78 / 90	119 / 116	83 / 92

₺ = var - = yok

Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
09/2004

1

ROUTER ÖZELLİKLİ MODEMLER (1/2 PORT)

Marka Model	Siemens Speed Stream 5200
Fiyat (dolar + KDV)	111
Firma	Siemens
Telefon	(216) 459 20 20
Toplam puanı	93
Bağlantı hızı (%60)	99
Kullanılabilirlik (%15)	80
Ergonomi (%15)	85
Servis ve Dokümantasyon (%10)	90
Fiyat/performans oranı	kötü
Teknik veriler	
Lan / USB / WLAN	1 / - / -
Web / Telnet Yönetim	- / -
Firewall / NAT	- / -
LED / Splitter / Türkçe Kullanma Kılavuzu	4 / - / -
Test sonuçları	
Maks. Down. (Kbps) / Dak. Maks Bağl. Sayısı (bağ/dak)*	217,7 / 255
Perf Test küçük / Büyük dosya ort. download (kbit/sn)	190 / 210
SpeedTest down./Upload yurt dışı (kbit/sn)	215 / 53
SpeedMeter yurt dışı download/upload (Kbyte/sn)	26,7 / 6,1
Ort. Erişim süresi/Ping (ms)	78 / 88

8

ROUTER ÖZELLİKLİ MODEMLER (1/2 PORT)

Marka Model	Asus AAM6000EM
Fiyat (dolar + KDV)	85
Firma	Boğaziçi, Çizgi**
Telefon	(212) 217 29 29
Toplam puanı	85
Bağlantı hızı (%60)	98
Kullanılabilirlik (%15)	60
Ergonomi (%15)	65
Servis ve Dokümantasyon (%10)	80
Fiyat/performans oranı	orta
Teknik veriler	
Lan / USB / WLAN	1 / - / -
Web / Telnet Yönetim	- / -
Firewall / NAT	- / -
LED / Splitter / Türkçe Kullanma Kılavuzu	5 / - / -
Test sonuçları	
Maks. Down. (Kbps) / Dak. Maks Bağl. Sayısı (bağ/dak)*	218,8 / 253
Perf Test küçük / Büyük dosya ort. download (kbit/sn)	170 / 212
SpeedTest down./Upload yurt dışı (kbit/sn)	216 / 53
SpeedMeter yurt dışı download/upload (Kbyte/sn)	26,6 / 6,1
Ort. Erişim süresi/Ping (ms)	78 / 90

ADSL'LERİ NASIL TEST ETTİK?

ADSL'in nimetlerinden faydalanmanın vakti gelip çattı, zira bir ADSL hattına sahip olmak, artık hiç olmadığı kadar kolay. Zor olan, doğru modemi seçmek. Piyasada bulunan çok sayıda ADSL modemi sizler için kıyaslayıp test ettik.

► Bağlantı hızı

Testimizde en büyük rolü oynayan kriter, modemlerin bağlantı hızları. Bu değeri saptarken farklı yöntemlerden yararlandık. İlk System Mechanic Pro yazılımı ile çeşitli dosya indirme testleri yaptık. Testlerimizde 100 KB boyutlu bir dosyayı bir web sayfasından indirip bağlantı hızını ve download süresini ölçtük. Daha sonra aynı işlemi 500 KB ve 1 MB boyutlu dosyalarla gerçekleştirdik. System Mechanic Pro, modemlerin dosya indirme sırasında erişebildikleri tepe hız değerlerini de gösteriyor. Yurtiçi bağlantıda erişilebilen hızların tespit edilmesi için TTnet'in kendi sitesinde yer alan SpeedTest adlı uygulamadan faydalandık ve bu sayede erişebileceğimiz azami dosya indirme hızını ölçebildik. Sonra, sıra modemlerin bir dosya sunucusuna dakikada kaç kez bağlanabildiğini ölçmeye geldi. Bu test, özellikle P2P ağlarını kullananlar için hayati önem taşıyor. Bir sonraki adımımız büyük bir dosyanın indirilme hızını belirlemek oldu. Yurtdışı bağlantı testimizde ise yine bir web sitesinde yer alan hız testinden faydalandık. Belirlediğimiz dosya boyutlarında download ve upload testleri ger-

çekleştirdik. Ayrıca benzer testleri FTP bağlantısı kurarak da tamamladık. Son etapta ise web sayfalarına ve FTP sunucularına erişim hızını ölçtük, bunun için ping sürelerini de dikkate aldık. Kullandığımız hat 256/64 Kbit hızında ve test işlemi için özellikle parazitlerden arındırılmış, temiz bir hat idi.

► Kullanılabilirlik

Modemin hızı kadar önem taşıyan diğer bir konu kolay kurulumu. Bu konuda oldukça hassas davrandık ve çeşitli özelliklere puan verdik. Önceden ayarlanmış olarak gelen ve çalışır hale gelmek için yalnızca kullanıcı adı ve şifre girilmesini gerektiren ürünler bu kategoride en yüksek puanı aldılar. Web'den yönetimin kolay ve anlaşılır olması da önem taşıyor. Modemlerin sahip olduğu türlü işlevler de diğer bir kriteri oluşturdular; NAT, Denial Of Service koruması veya bir donanımsal güvenlik duvarı gibi.

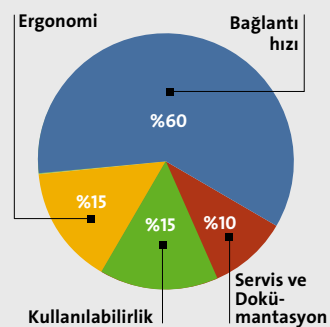
► Ergonomi

Bu kategori, modemlerin ekstra özelliklerini ön plana çıkıyor. Switch özelliği veya kablosuz bağlantı yeteneği, ek puan getiriyor. Modemlerin hafif ve mümkün olduğunca küçük boyutlu olmaları bir diğer etken. Ürünlerin görsel bakımdan cazip olmalarına da dikkat ettik. Bu kategoride rol oynayan diğer etkenler ise ürünlerle birlikte verilen kablolar, splitter ya da DSL filtresi.

► Servis ve dokümantasyon

Bu kategoride, modemlerle birlikte verilen sürücü CD'leri ve ekstra yazılımlar değerlendiriliyor. Ürüne eşlik eden kullanım kılavuzunun en deneyimsiz kullanıcının bile rahatça anlayabileceği bir dille yazılmış olması, kurulum ayrıntılarına değinmiş olması, buna karşın teknik verileri de içermesi ekstra puan kazandırıyor. Kılavuzun Türkçe olması da önemli. Web sayfalarında ve distribütör firmaların telefonla sunduğu destek de bu kategoriyi etkileyen öğeleri tamamlıyor. ■

TEST KRİTERLERİ

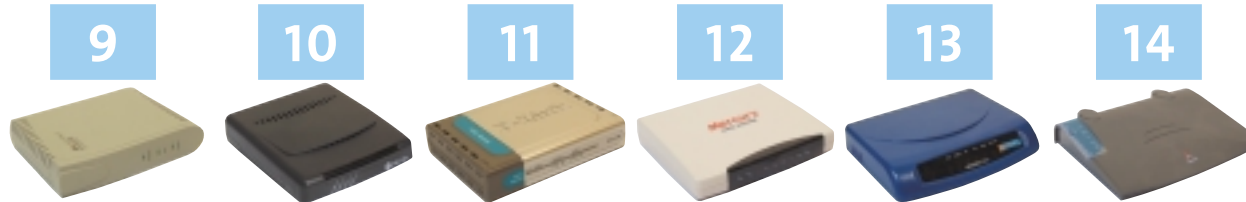

* = Maksimum Download TTNET Speed Test,

Dakikada Maksimum Bağlantı sayısı SpeedMeter programlarıyla test edilmiştir.

Thomson SpeedTouch 530	Inca AMX-CA81R	Thomson SpeedTouch 510E	Onixon DSL 200 EU	SpeedCom ART18CX	Pikatel Combo
134	55	130	69	125	74
Elkoteck	Pasifik	Elkoteck	Sky	Multimedya	Elkoteck
(212) 336 39 00	(212) 212 88 65	(212) 336 39 00	(216) 422 75 05	(212) 479 46 46	(212) 336 39 00
89	88	87	87	87	85
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
97	96	97	95	96	96
80	70	70	70	65	65
60	71	60	70	71	65
95	90	95	85	85	85
çok kötü	çok iyi	çok kötü	iyi	çok kötü	orta
1 / ₺/-	1 / ₺/-	1 / -/-	1 / ₺/-	1 / ₺/-	1 / ₺/-
₺/₺	₺/-	₺/₺	₺/₺	₺/-	₺/-
₺/₺	-/₺	₺/-	₺/₺	-/₺	₺/₺
4 / -/₺	6 / ₺/₺	3 / -/₺	2 / ₺/₺	6 / ₺/₺	8 / ₺/₺
219,2 / 256	216,1 / 255	219 / 252	221,3 / 248	216 / 252	221,2 / 245
168 / 199	165 / 206	168 / 208	163 / 199	165 / 204	165 / 198
216 / 52	213 / 52	216 / 53	217 / 54	213 / 52	216 / 53
26,6 / 6,1	26,2 / 5,9	26,5 / 6,1	26,8 / 6,1	26,3 / 6	26,9 / 6,1
78 / 88	78 / 91	78 / 90	98 / 99	78 / 92	93 / 96

Allied Telesyn AT-AR240E	Tecom ADSL Modem	D-Link DSL-310	Mercury ADSL Router	E-con MC8000UE-S1	Apache AE-DSL
99	79	62	105	69	99
İnfronic	Transdata	Sky	Kobian	Hızlı Sistem	Multimedya
(216) 317 96 50	(216) 336 00 20	(216) 422 75 05	(212) 227 78 94	(212) 671 03 51	(212) 479 46 46
85	84	84	83	83	80
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
94	96	97	94	96	92
65	65	60	65	60	50
70	60	60	65	55	60
80	85	85	80	85	80
kötü	orta	iyi	kötü	iyi	kötü
1 / ₺/-	1 / -/-	1 / -/-	1 / ₺/-	1 / -/-	1 / ₺/-
₺/-	₺/₺	₺/-	₺/-	₺/-	₺/-
₺/₺	-/₺	-/₺	-/₺	-/₺	₺/₺
3 / ₺/-	4 / ₺/-	4 / -/-	6 / ₺/₺	6 / ₺/₺	7 / -/₺
213,2 / 256	218,8 / 215	216,5 / 236	216 / 259	216 / 249	216,5 / 236
165 / 176	167 / 204	168 / 209	163 / 178	163 / 206	162 / 198
210 / 53	216 / 53	215 / 53	213 / 52	213 / 52	215 / 53
25,9 / 6,1	26,6 / 6	26 / 6	26,3 / 6	26,1 / 5,9	25,9 / 5,9
78 / 91	88 / 89	78 / 91	83 / 92	78 / 93	78 / 91

₺= var - = yok

Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

1

2

3

4

USB MODEMLER

Marka Model	Allied Telesyn AT-AR210	Onixon DSL100U	Loopcomm LP-AL301U	Pikatel Pikatel USB
Fiyat (dolar + KDV)	79	39	54	51
Firma	İnfronic	Sky	Teknotel	ElkoteK
Telefon	(216) 317 96 50	(216) 422 75 05	(216) 384 87 60	(212) 336 39 00
Toplam puanı	85	84	83	83
Bağlantı hızı (%60)	95	96	97	96
Kullanılabilirlik (%15)	60	65	60	60
Ergonomi (%15)	70	50	50	50
Servis ve Dokümantasyon (%10)	80	85	90	85
Fiyat/performans oranı	kötü	çok iyi	orta	iyi
Teknik veriler				
Lan / USB / WLAN	- / - / -	- / - / -	- / - / -	- / - / -
Web / Telnet Yönetim	- / -	- / -	- / -	- / -
Firewall / NAT	- / -	- / -	- / -	- / -
LED / Splitter / Türkçe Kullanma Kılavuzu	3 / - / -	2 / - / -	3 / - / -	2 / - / -
Test sonuçları				
Maks. Down. (Kbps) / Dak. Maks Bağl. Sayısı (bağ/dak)*	217,9 / 204	217,7 / 215	220,4 / 251	218,6 / 205
Perf Test küçük / Büyük dosya ort. download (kbit/sn)	167 / 203	167 / 199	162 / 207	167 / 207
SpeedTest down./Upload yurt dışı (kbit/sn)	215 / 53	210 / 53	215 / 53	216 / 53
SpeedMeter yurt dışı download/upload (Kbyte/sn)	26,5 / 6	26,6 / 6,1	26,7 / 6	26,7 / 6
Ort. Erişim süresi/Ping (ms)	88 / 96	78 / 88	88 / 87	78 / 87

5

6

7

8

USB MODEMLER

Marka Model	Inca AMX-CA80U	Thomson SpeedTouch 510E	E-con MC 8000U-S	Mercury ADSL USB Modem
Fiyat (dolar + KDV)	45	75	59	79
Firma	Pasifik	ElkoteK	Hızlı Sistem	Kobian
Telefon	(212) 212 88 65	(212) 336 39 00	(212) 671 03 51	(212) 227 78 94
Toplam puanı	83	83	81	81
Bağlantı hızı (%60)	95	95	94	94
Kullanılabilirlik (%15)	60	60	60	60
Ergonomi (%15)	50	50	50	50
Servis ve Dokümantasyon (%10)	90	95	85	80
Fiyat/performans oranı	iyi	kötü	orta	kötü
Teknik veriler				
Lan / USB / WLAN	- / - / -	- / - / -	- / - / -	- / - / -
Web / Telnet Yönetim	- / -	- / -	- / -	- / -
Firewall / NAT	- / -	- / -	- / -	- / -
LED / Splitter / Türkçe Kullanma Kılavuzu	2 / - / -	2 / - / -	3 / - / -	1 / - / -
Test sonuçları				
Maks. Down. (Kbps) / Dak. Maks Bağl. Sayısı (bağ/dak)*	216 / 244	218,6 / 209	217,7 / 220	215,2 / 214
Perf Test küçük / Büyük dosya ort. download (kbit/sn)	162 / 202	163 / 201	156 / 204	160 / 204
SpeedTest down./Upload yurt dışı (kbit/sn)	214 / 52	215 / 52	213 / 52	209 / 53
SpeedMeter yurt dışı download/upload (Kbyte/sn)	26,5 / 5,9	26,7 / 6	26,5 / 5,9	26,3 / 6
Ort. Erişim süresi/Ping (ms)	83 / 95	93 / 99	88 / 104	93 / 86

* = Maksimum Download TTNET Speed Test, Dakikada Maksimum Bağlantı sayısı SpeedMeter programlarıyla test edilmiştir.

DİJİTAL YAŞAM İÇİN

HEDEF

NOKTASI

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi

Nihayet isteyen herkesin bir ADSL bağlantısı olacak. Ancak bu bağlantıya sahip olmak hiç de beklenildiği kadar kolay değil.

Yıllardır elimizdeki modemlerle internete bağlanıyor, hesapta sörf yapıyorduk. En azından böyle yaptığımızı sanıyorduk; ta ki yurtdışındaki PC kullanıcılarının bizimle aynı bağlantı çeşidini tercih etmediğini anlayanaya kadar. Ama bu devir de değişiyor artık. ADSL'in gelişyle birlikte bizim de hızlı internet bağlantısının nimetlerinden faydalanmamız mümkün oluyor. "Asimetrik Sayısal Abone Hattı" anlamına gelen Asymmetrical Digital Subscriber Line kelimelerinin baş harflerinden oluşan ADSL, yüksek hızlı veri, ses ve görüntü iletişimine olanak veren bir modem teknolojisi. Mevcut telefon hattı üzerinden, telefonu meşgul etmeden dial-up bağlantıdan çok daha hızlı olarak sunulan ADSL, 7 gün 24 saat kesintisiz internet erişimi vaat ediyor, üstelik çok daha ucuza! Ne var ki bu bağlantıya sahip olmak aslında hiç de düşünüldüğü kadar kolay değil. İşte bu sebeple, ADSL hizmetinden faydalanmak için atılması gereken adımları birer birer sıralamayı kendimize görev bildik. Dilerseniz şimdi ADSL bağlantısına sahip olmak için yapmanız gerekenleri anlatmaya başlayalım.

1

ADSL başvurusu: İşı sakın şansa bırakmayın

► Bu teknolojiye sahip olmak için yapmanız gereken ilk şey, telefon hattınızın bağlı olduğu Telekom santralının bu bağlantı türüne destek sunup sunmadığını öğrenmek. Kesin olarak öğrenmeniz iki yolu var: İlki bağlı olduğunuz Telekom müdürlüğüne telefon

edip bilgi almak, diğer seçenek ise <http://abone.ttnet.net.tr/adsl/adresinden> yörenez ADSL hizmeti veren POP noktalarını araştırmak. Bu sitede yapmanız gereken ADSL hattının bağlanmasını istediğiniz telefon numarasını yazıp sorgulama işlemini başlatmak. Yalnız dikkat! Gerek Türk Telekom'un web sitesinin gerekse de burada yer alan sorgulama işleminin çok düzgün çalışmadığını belirtmeliyiz. Yaptığımız denemelerde, ADSL hizmeti bulunmayan birçok yer için ADSL hizmeti verilmediği mesajını aldık. Buna karşılık Türk Telekom'un <http://www.ttistanadolu.telekom.gov.tr> veya <http://www.ttis-tanbul.telekom.gov.tr> gibi İstanbul web sitelerinde sorgulamanın doğru olarak yapıldığını gördük. Bu yüzden sizler de ya telefonla aramayı ya da yerel web sitelerinden santralini bulup ADSL hizmetinin

verilip verilmediğini araştırın. Yine yaptığımız denemeler sonucunda başvuru esnasında en sağlıklı geri dönüşü bu sitelerden aldığımızı söylemeliyiz. Çünkü Türk Telekom'un ana sayfasında çok önceleri yaptığımız bir başvurudan hala haber alamadık. Bu arada, eğer oturduğunuz yöredeki santralde ADSL hizmeti yok ise üzülmeyin, Türk Telekom'un bu hizmeti Türkiye'nin her yerine getirmeye kararlı olduğunu ve kısa zaman içinde yeni portların dağıtılacağını biliyoruz. Bu yüzden bu sayfalarda yer alan ön kayıt formunu kesinlikle doldurmakta ve sürekli takip etmekte fayda var.

2

Seçilen hıza göre hizmet:

► Başvuru yapıldıktan sonra santralin port boşluğuna göre size sözleşme için bir e-posta alacaksınız. Ama başvurudan önce bağlantı hızını seçmeniz gerekiyor. Hız olarak 128/32 Kpbs, 256/64 Kpbs, 512/128 Kpbs ve üstü gibi alternatiflerle sunuluyor. Bu hız gösteriminde ilk rakam veri alım hızını, ikinci rakam veri gönderim hızını ifade ediyor. Tabii ki bağlantı hızını körü körüne seç-

memeniz gerekiyor, zira bağlantı hızı bağlantı ücretini de doğrudan etkiliyor. Bu sebeple, ilk olarak http://www.telekom.gov.tr/webtech/default.asp?sayfa_id=152 adresinden ADSL tarifelerine ulaşmanız ve fiyatlar hakkında bilgi almanız en doğrusu. Ne de olsa evinde tek bir PC bulunan bir ev kullanıcısı için 128Kbps hız değeri gayet makul ve daha yüksek bir hız belki de çoğu

► ADSL kurulumunun çileli adımları

3

Doğru modemin seçilmesi: Ev kullanımından şirket bağlantısına

► ADSL hattıma kavuştum demek için henüz çok erken, sırada doğru modemi seçmek var. Kullanacağınız modem, ADSL erişiminizin hızını ve kesintisizliğini de etkiliyor. Ev kullanıcılarının genel isteği yüksek hızda dosya indirmek ve hızlı sörf yapmaktır. Bu durumda, kurulumu kolay, yönlendirici ve güvenlik duvarı gibi özellikler barındırmayan, ekonomik bir ADSL

modem tercih edilebilir. Bizim tavsiyemiz, kurulum kolaylığı sağlaması bakımından USB arabirimiyle bağlanan ve web üzerinden yapılandırılabilen bir modem seçmeniz. ADSL bağlantısını evlerinde ya da küçük ölçekli iş yerlerinde iki ya da daha fazla bilgisayara dağıtmak isteyen kullanıcılar içinse durum biraz daha farklı: Örneğin bilgisayardan bağımsız bir bağlantı isteni-

yorsa bu durumda üzerinde ethernet çıkışı olan bir modem tercih edilmeli. Çünkü bu sayede modemin yönlendirici (router) özelliğinden faydalanarak modemi bir hub'a bağlamak, bağlantıyı diğer bilgisayarlar arasında paylaşmak mümkün olabilir. Ek olarak güvenliğe önem veren kullanıcılar ise donanımsal güvenlik duvarına sahip modemleri tercih etmelidir.

4

ADSL'de iş port almakla bitmiyor: Destek alabilmek da önemli

► Sözleşmeyi imzaladınız, modemizin de telefon hattınıza takılı, çalışmayı bekliyor. Fakat modemin hat ışığı bir türlü yanmıyor. İlk olarak modemi doğru kurduğunuza emin olmalısınız. Ardından yapmanız gereken Türk Telekom'un destek hattını aramak. Tüm Türkiye için tek bir destek numarası var ve yaptığımız denemelerde bu hatta iki saat gibi kısa(!) bir sürede ulaşabildik. Hedefinize hemen ulaşmak istiyorsanız, modemizin çalıştığını ancak hattın aktif olmadığını net bir şekilde dile getirmelisiniz.

Sözleşmede size verilen hat numarasını da yanınızdan eksik etmeyin, aksi takdirde müşteri temsilcisi ile bir hayli gerilimli anlar yaşayabilirsiniz. Müşteri

temsilcileri ilk olarak kullanıcı hatalarına odaklanıyor, ADSL hattının arızalı veya açılmamış olması olasılıklarına daha sonra değiniyorlar. Konuşmalarımız sonucunda bilgisayardan anladığımıza kanaat getiren müşteri temsilcisi bizi "muayene"ye sevk etti. Şaşırtıcı ve gülünç geliyor, oysa ki muayene denilen şey ADSL arıza kayıt işleminden başka bir şey değil.

ADSL çilesi bununla da kalmıyor elbette. Arıza kaydı yaptırdığınız için telefon başında günler boyu nöbet tutmanız gerekebilir. Sizleri arızalı telefon hattından aramaya çalışır ve ulaşamayabilirler. Aynı sözleşme imzalandıktan sonra "sizleri arayacağız" dedikleri zaman da geçerli.

5

Hattı etkileyen önemli faktörler

► Telefon hattı ADSL erişiminin kalitesini belirleyen en önemli etkenlerden biridir. Bu nedenle kabloda olabilecek etkileşimlerden ya da başka sebeplerden kaynaklanan gürültüler, ADSL erişiminin yavaşlamasına ya da sağlanamamasına sebep olabilir. Buna ek olarak ADSL, uzaklığın arttıkça hızın azaldığı bir iletişim teknolojidir. İdeal koşullarda, merkezi cihazların kurulu bulunduğu santralden 5,5 km uzaklığa kadar, 512 Kbps'ye varan hızlarda ADSL bağlantısı sağlanabiliyor. Daha uzak mesafelerde ise zaman zaman sorunlar yaşanabiliyor. Bütün bunların yanında, kullanmakta olduğunuz bilgisayarın konfigürasyonu ve durumu da internet kullanımını etkiler. Örneğin, bilgisayarınıza interneti kullanan bir virüs bulaştıysa, bu virüs internet bağlantınıza ortak çıkacak ve bu da kullanım hızını düşürecektir. ADSL'in tadını çıkarmak için bunlara dikkat edilmeli. Hala şüpheleriniz varsa <http://speedtest.ttnet.net.tr/> sitesinden hattın hızını kontrol etmek mümkün.

Neticede Türk Telekom'un çok güzel bir hizmet başlattığı bir gerçek. Avrupa ve Amerika'daki gibi hızlar yüksek fiyatlar düşük olmasa da, dial up ile kıyaslandığında ADSL bir hayli avantajlı.

Uzun lafın kısısı, gülü seven ne yazık ki dikenine de katlanmalı.

128 Kbps ile 2.048 Kbps farkı

kişi için gerekli değil.

128Kbps bağlantı hızını işaretleyen kişilere ADSL portu tahsis edilmesinin bir hayli geciktiğini duymuştuk ve bunu bilerek 256 Kbps bağlantı başvurusu yaptık. Başvurumuza sadece iki gün sonra yanıt gelmesi bizi şaşırttı ve aklımıza "eğer 512 Kbps için başvursaydık ne olurdu?" sorusu geldi. Acaba ADSL hattımıza daha da mı çabuk kavu-

şacaktır? Gelen yanıtın ardından bölgenizin Türk Telekom müdürlüğüne gidip sözleşmeyi imzalıyorsunuz ve iki gün içinde hattınızın açılacağı belirtiliyor. Dikkat! Sözleşme, telefon hattının kaydı üzerinde olan kişi tarafından imzalanıyor; yani hattın aile fertlerinin birine ait olması durumunda o kişinin Telekom müdürlüğüne giderek sözleşmeye imza atması gerekiyor.

HIZ VE FİYAT DEĞİŞİMLERİ

Hızı(Kbps)	Bağlantı ücreti	Aylık ücret
128/32	49.000.000 TL.	49.000.000 TL
256/64	69.000.000 TL.	69.000.000 TL
512/128	109.000.000 TL.	109.000.000 TL
1024/256	179.000.000 TL.	179.000.000 TL
2048/512	279.000.000 TL.	279.000.000 TL

Türk Telekom'un dağıtımını hızlandırdığı ADSL hizmeti, getirdiği avantajlarla artık birçok ev ve işyerinde ilk tercih olmaya başladı. CHIP, hızla yaygınlaşan bu teknolojiden yararlanmak isteyen kullanıcılar için, kullanıma hazır bir ADSL hattının nasıl kurulup yapılandırılacağını detaylarıyla anlatıyor.

ADSL hattınız hazır;

Şimdi sıra geldi PC'nizi yapılandırmaya

Türk Telekom'un son aylarda ADSL altyapısını geliştirmesi sonucu, önceleri sadece şanslı diye nitelendirdiğimiz abonelere sunulan ADSL hizmetinin artık tüm Türkiye'de yaygınlaşmaya başlaması, kuşkusuz herkesi sevindirdi. Daha önceleri dial-up bağlantı ile sıkıntı yaşayan çoğu internet kullanıcısı, ödediği ücretin karşılığını alabilmek için 24 saat kesintisiz ve normal bağlantıdan çok daha hızlı olan ADSL aboneliğine geçerek, yaşamış olduğu maddi ve manevi

sıkıntıları hafifletmeye çalışıyor. Üstelik artık başvurudan sonra aylarca bekleme-ye gerek kalmadan kısa bir süre içinde talebiniz karşılanıyor.

ADSL hattımız kullanıma hazır hale geldikten sonra gerekli donanımları temin ettiysek, artık bu teknoloji ile tanışabilmemiz için önümüzde herhangi bir engel yok demektir. CHIP bu yazıda çalışır halde bir ADSL hattının bilgisayarınıza nasıl kurulup yapılandırılacağını sizlere sunuyor.

Gerekli donanımların hazır hale getirilmesi

Normal bir dial-up bağlantı için nasıl standart bir 56K modeme ihtiyaç duyuyorsak, ADSL teknolojisinden yararlanabilmemiz için de bu teknolojiyi destekleyen ve Türk Telekom onaylı bir ADSL modeme ihtiyaç duyacağız. ADSL'in ülkemizde yaygınlaşması ile modem seçeneklerimiz de bir hayli arttı. Kendi kullanım alanınıza en uygun modem modelini kafanızda tasarladıktan sonra piyasada bu-

lunan alternatiflerden birini tercih edebilirsiniz.

Satın almış olduğunuz bu ADSL modemi bilgisayarınıza iki şekilde bağlayabilirsiniz. Bu tercihler USB ve Ethernet olarak ayrılıyor. Bazı modemlerde sadece USB, bazılarında Ethernet, bazılarında ise her iki bağlantı biçimi de desteklenir. Bu bağlantı şekilleri arasında tercih yapmak size kalıyor. Yalnız, ADSL modemini Ethernet yoluyla bilgisayarınıza bağlamak isterseniz bir Ethernet kartına da ihtiyaç duyacaksınız. Bazı anakart modellerinde Ethernet onboard, yani bütünleşik bir şekilde gelebiliyor. Eğer anakartınızda bütünleşik bir Ethernet bağdaştırıcısı varsa, aktif hale getirip kullanabilirsiniz.

Gerekli diğer bağlantı malzemeleri ADSL modem kutusundan çıkıyor. Modeminizi bilgisayarınıza yazımızın önceki kısmında belirttiğimiz seçeneklerden birini (USB ve Ethernet) tercih ederek bağlayın. Bu aşamadan sonra kurulum CD'sinden seçmiş olduğunuz bağlantı şekline uygun kurulum dosyasını çalıştırarak donanımı bilgisayarınıza ta-

nıtmanız gerekiyor.

Modeminizi USB yoluyla bağladıysanız kurulum aşamasında USB seçeneğini seçip devam etmelisiniz. İşlem tamamlandıktan sonra bilgisayarınızı tekrar başlatmalısınız. Bu aşamadan sonra bilgisayarınız ADSL modemi tanıyacak ve modeminiz kullanıma hazır bir hale gelmiş olacak. Genel olarak piyasadaki tüm ADSL modem çeşitlerinin kurulumu bu şekilde gerçekleşmekte. Eğer herhangi bir problem yaşarsanız modeminiz ile birlikte gelen kullanım kılavuzuna başvurabilirsiniz.

Eğer ADSL modemini Ethernet yoluyla bilgisayarınıza bağlayıp bu şekilde kullanmak istiyorsanız kurulum esnasında Ethernet seçeneği ile devam etmeniz ve

kurulumu bu şekilde sonlandırmanız gerekiyor. Daha sonra sisteminizde bulunan ve sağlıklı bir şekilde çalışan Ethernet kartı üzerinden modeminizi bilgisayarınıza bağlayabilirsiniz. Bazı modem türlerinde Ethernet bağlantısı için bilgisayarınıza herhangi bir kurulum yapmanız gerekmiyor. Önceki bölümde de belirttiğimiz gibi, kurulum esnasında yaşayacağınız herhangi bir problemi çözebilmek için öncelikle ürünün kullanım kılavuzuna başvurmak en sağlıklı yöntem olacaktır. Kurulum işlemleri sırasında modeminizin açık durumda olması gerekiyor. Aksi takdirde bilgisayarınız modeminizi algılayamaz.

İlk adımda: Bağlantı ayarlarını tanımlayalım

Türk Telekom'a ADSL başvurusu yaptığınızda, bu talebiniz karşılanırsa sözleşme yapmak için bağlı bulunduğunuz Telekom Müdürlüğü'ne gitmeniz gerekir. Burada size internet bağlantınızı kurmanızı sağlayacak kullanıcı adı ve şifreniz verilir. Hattınız aktif duruma geçtiğinde de bu kullanıcı adı ve şifre ile bağlantınızı kurabilirsiniz.

ADSL modemini bilgisayarınıza tanıttıktan sonra Admin paneline girerek belirli ayarlamalar yapmanız gerekmektedir. Modeminizin markası ne olursa olsun bütün hepsinde yapacağınız standart ayarlar aynıdır. Bu ayarların bulunduğu Admin paneline modeminizin kullanım kılavuzunda bulunan kullanıcı adı ve şifreyi kullanarak ulaşın (Güvenliğiniz açısından bu kullanıcı adı ve şifrenizi değiştirmenizi öneririz).

Bu aşamadan sonra sağlıklı bir ADSL bağlantısına kavuşabilmek için şu ayarlarınızı sırasıyla yapmanız gerek;

Kullanıcı Adı: kullaniciadi@ttnet

(Türk Telekom'dan aldığınız kullanıcı adını bu alana yazacaksınız)

Şifre: sifreniz

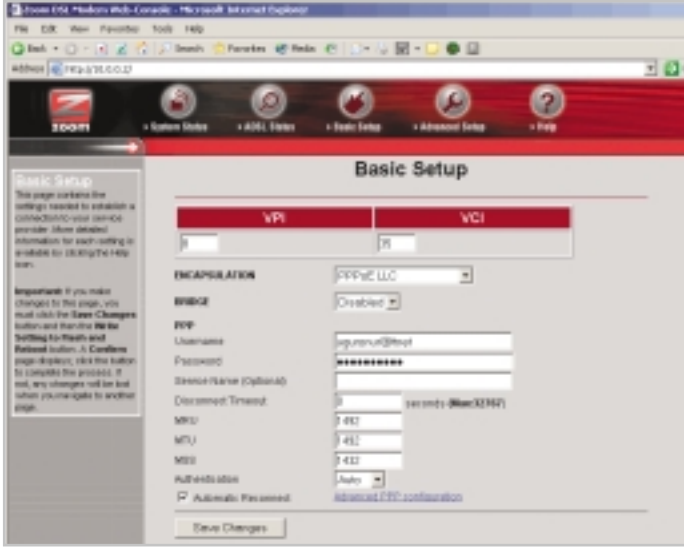
(Türk Telekom'dan aldığınız şifreyi bu alana yazacaksınız)

VPI: 8

VCI: 35

Encapsulation: PPPoE LLC

Modem ayarları: Ekran görüntüsü Zoom X4 ADSL modem Admin panelinden. Markaları farklı olsa da tüm modemlerin yönetici konsolu birbirinin benzeri.

Markası ne olursa olsun tüm modemlerin yönetici konsolu hemen hemen birbirinin aynısı. Yeni ADSL aboneleri bu ayarları modemlerine tanımlayarak internet bağlantılarını aktif duruma getirebilirler. Yalnız, bütün bu ayarları modeminize tanımladıktan sonra *Save* seçeneği ile kaydetmeyi ve modeminizi yeniden başlatmayı, yani kapatıp yeniden açmayı unutmayın. Bu aşamadan sonra bütün bu ayarlar modeminizin hafızasına kaydedileceği için her defasında tekrar tekrar yapmak gibi bir zorunluluğunuz olmayacak.

Artık ADSL bağlantınız hazır duruma gelmiştir. İnternet erişiminizi sağlıklı bir şekilde kullanabilirsiniz.

P2P ağlarına bağlanmak için gereken port ayarları

ADSL'in temel kullanım amaçlarından biri her ne kadar internette hızlı ve kesintisiz bir şekilde sörf yapmak olsa da, en az bunun kadar yaygın bir kullanım amacı da yüksek hızlarda dosya transferi yapmak. İnternet üzerinden aradığınız herhangi bir dosyaya ulaşmanın birden çok yolu var; bunlardan en çok tercih edileni ise P2P diye adlandırılan dosya paylaşım ağları. Temel mantığın "paylaşım" olduğu bu dosya paylaşım ağlarında devasa sayılabilecek bir arşiv yer alıyor ve bu arşiv, dosya paylaşım ağına katılan her kullanıcının kendi sabit diskinde belirlediği bir bölümü paylaşımına açmasıyla meydana geliyor.

Kendi belirlediğiniz dosyalarınızı paylaşımına açıp diğer internet kullanıcılarının bu dosyalardan yararlanmasını sağladığınız gibi, oluşan bu dev kaynaktan dilediğiniz dosyayı bilgisayarınıza yükleyebiliyorsunuz. Kaynağın bu derecede büyük

olması da aradığınız dosyalara kolayca ulaşabilmenizi sağlıyor.

ADSL erişimine sahip bir internet kullanıcısı, bazı modemlerin içerdiği firewall, yani güvenlik duvarı nedeniyle P2P yazılımlarından istenilen verimi alamazlar. Bunun nedeni de bu güvenlik duvarının dosya paylaşım programlarının kullandığı portları kapatması ve bunun sonucunda herhangi bir veri alışverişine olanak sağlamaması.

Bu durumdan kurtulmanın çeşitli yolları bulunuyor. Bunlardan ilk akla geleni ADSL modeminizin güvenlik duvarını devreden çıkarmak. Fakat bu yöntemi uyguladığınız takdirde PC'nizin bütün portları açık olacağından, hacker saldırı-

de tam performans alabilmenin yolu ise Port Forwarding, yani Port Yönlendirme metodudur. Bu yöntemle, sadece kullandığınız P2P yazılımlarının ihtiyaç duyduğu portlara ait sorguları yönlendirmiş olacaksınız. Sadece programların ihtiyaç duyduğu portları yönlendireceğinizden, PC'niz için daha güvenli bir ortam oluşturmuş olacak ve aynı zamanda bu tür yazılımlardan daha yüksek performans alabileceksiniz.

Güvenlikten ödün vermeden ADSL keyfi: Port forwarding

P2P yazılımlarından sorunsuz ve güvenli bir şekilde performans almanın yolunun Port Forwarding olduğunu biraz yukarıda belirtmiştik. Bu yöntemi uygulamak için, öncelikle kullanacağınız P2P yazılımının hangi portlardan veri akışını sağlayacağını bilmeniz gerekir. Bu bilgiler ışığında ADSL modem yönetim konsolunda yapacağımız ayarlamalar ile veri akışının sağlanacağı bu portları açmamız mümkün olacak.

Ama tüm bunlardan önce sistemimize sabit bir IP adresi atamamız gerekiyor ki açacağımız bütün portları bu IP adresine yönlendirelim. Bu işlemi yapmak için öncelikle sırasıyla *Başlat / Ayarlar / Ağ Bağlantılarım (Start / Settings / Network Connections)* kısayolunu izleyin. Daha sonra açılan pencereden, ADSL bağlantı simgesine sağ tıklayıp *Özellikler (Properties)* seçeneğini çalıştırın. Buradan *TCP/IP* özel-

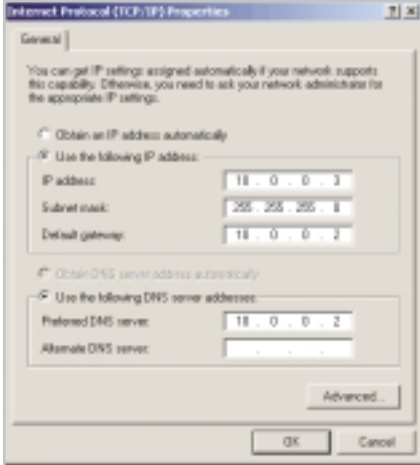
Güvenlik duvarı: P2P yazılımlarından verim alabilmek için, modem güvenlik duvarı özelliğinin devre dışı bırakılması pek güvenli bir çözüm değil.

larına karşı savunmasız kalacaksınız ve bu saldırılardan olumsuz bir şekilde etkilenme olasılığınız artacak. Bu nedenle güvenlik duvarının devre dışı bırakılması pek güvenli ve sağlıklı bir yöntem olarak görülüyor.

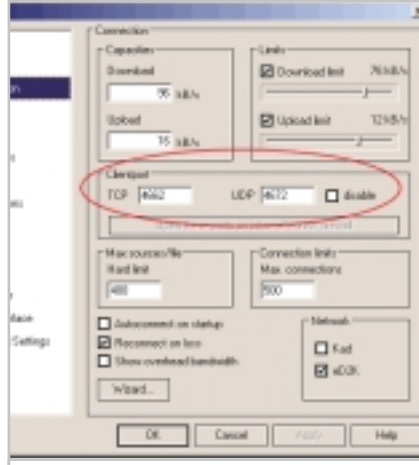
P2P yazılımlarından güvenli bir şekil-

lik penceresini ekrana getirdikten sonra *Use the following IP address* kutucuğunu işaretleyip, etkinleştirilecek diğer ayarları şu şekilde değiştirin:

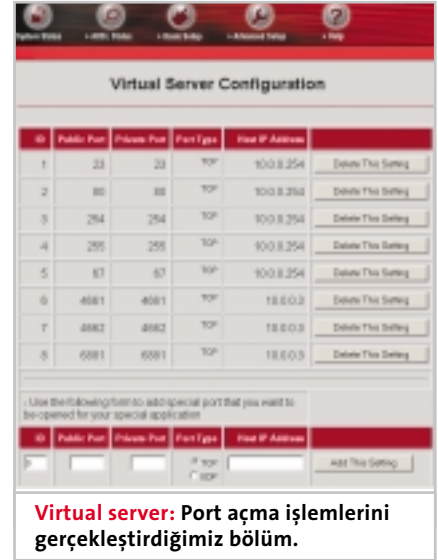
Not: Aşağıdaki ayarlar örnek oluşturması bakımından 10.0.0.2 IP'sine sahip Zoom X4 marka modem kullanıldığı için buna →

TCP/IP ayarları: Portları yönlendirebilmemiz için makinemize sabit bir IP atamamız gerekiyor.

Port bilgileri: Paylaşım yazılımlarının ihtiyaç duydukları portları Seçenekler menüsünden kolayca öğrenebilirsiniz.

Virtual server: Port açma işlemlerini gerçekleştirdiğimiz bölüm.

uygun şekilde belirlenmiştir. Bu ayarlar modem türüne göre farklılık gösterebilir.

IP address: 10.0.0.3
Subnet Mask: 255.255.255.0
Default Gateway: 10.0.0.2
Preferred DNS Server: 10.0.0.2

Bu ayarları yaparak, makinemize portları yönlendirebileceğimiz 10.0.0.3 IP'sini atamış olduk. Yazının geri kalan kısmında yazılımların ihtiyaç duydukları portları yönlendirmeyi ve bu sayede en popüler paylaşım yazılımı olan eMule ile "High ID" almanın yolunu öğrenmiş olacaksınız.

eMule ile High ID'ye kavuşun, dosya indirme hızınızı artırın

Bütün işlemleri tamamladıktan sonra sıra geldi kullanacağımız P2P yazılımlarının ihtiyaç duyduğu portları açmaya. Kullandığınız paylaşım programının hangi portu kullanarak veri akışını sağladığını kolayca öğrenebiliriz. Bu tür programların Options yani seçenekler menülerinde

mutlaka port ayarlarıyla ilgili ayarlar bulunur.

Mesela Emule programının kullandığı portu öğrenmek istiyorsak, programı çalıştırdıktan sonra Preferences seçeneğine tıklayarak yazılımın tüm ayarlarını yönetebildiğimiz penceresini ekrana getiririz. Daha sonra Connections bölümünden yazılımın kullandığı portları görebiliriz.

Yazılımın sağlıklı bir şekilde çalışabilmesi için gerek duyduğu portları modemimizin yönetici konsolunu kullanarak, makinemize atamış olduğumuz sabit IP'ye yönlendireceğiz. Bunun için öncelikle modemimizin Admin panelini ekrana getirip Advanced Setup'a, buradan da Virtual Server bölümüne giriyoruz.

Not: Unutmayın ki, bazı modemlerde port yönlendirme işlemini gerçekleştirebileceğiniz bu ayarlar değişiklik gösterebilir. En sağlıklı bilgiyi donanımınızın kullanım kılavuzundan veya üretici internet sayfasının destek bölümünden edinebilirsiniz.

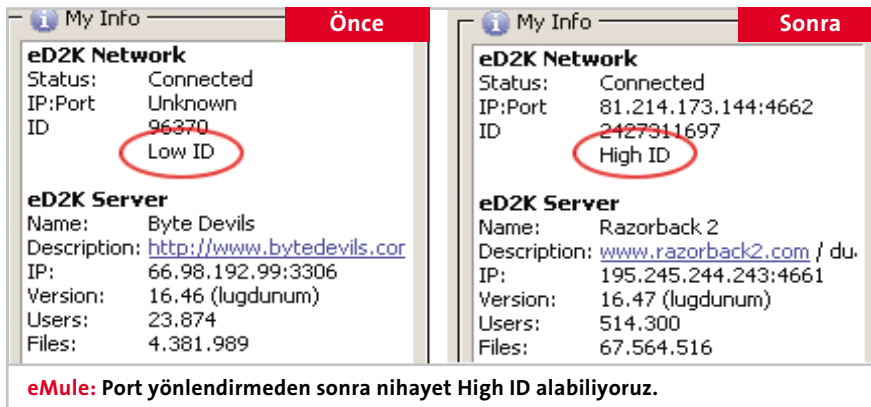
Bu bölüm aracılığı ile eMule yazılımının gerek duyduğu 4662 numaralı portu,

daha önceki adımda makinemize verdiğimiz 10.0.0.3 numaralı sabit IP adresimize yönlendireceğiz. Bunun için Public ve Private Port bölümlerine eMule'un (veya kullandığı portu açmak istediğimiz herhangi bir diğer yazılımın) ihtiyaç duyduğu port numarasını yazıyoruz. Port Type bölümünden ise açacağımız portun TCP veya UDP olduğunu belirttikten sonra, son olarak Host IP Address kısmına belirlediğimiz sabit IP'mizi yazıp Add düğmesi ile listeye ekliyoruz. Yaptığımız bu değişiklikleri modemimize kaydedince işlemimiz tamamlanmış oluyor.

Böylece eMule programının ihtiyaç duyduğu 4662 numaralı portu açarak hem programın daha verimli çalışmasını, hem de programın bize High ID atamasını sağlamış olduk.

Port yönlendirme işlemi ile kullanmak istediğiniz yazılımlarınızdan güvenliği de elden bırakmayacak bir şekilde maksimum verim alabiliyorsunuz. Bu yöntemi, gereken tüm yazılımlar için uyarlayıp kullanabilirsiniz. ■

Onur Seven, Uğur Seven, uguronur@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

» Port forward

Modeminizin port yönlendirme ayarlarının nasıl yapıldığını hemen hemen her marka ve model ADSL modem için adım adım anlatan bu yararlı sitede, ayrıca popüler yazılımların kullandıkları portları listeleyen sayfalara da ulaşabiliyorsunuz. Gayet doyurucu bir içeriğe sahip olan site oldukça işinize yarayacaktır.

Bilgi için: www.portforward.com

Zoom X5 modem ile birden fazla kullanıcıyı ağa bağlamak

Herkese ADSL

Tek kullanıcının internete bağlandığı durumlarda çoğu zaman fabrika ayarları yeterli olurken, ADSL modemi kullananların sayısı arttıkça ayarlar da karmaşılaşıyor. CHIP çözüm yolunu gösteriyor.

ADSL bağlantısı için her zaman kullandığımız ve internete bağlandığımız modemler, tek kullanıcı için idealdir ve yönetimleri çoklu kullanıcılara hitap eden modemlerden daha farklıdır. Genellikle ofis ortamlarında tercih edilen Zoom X5 modem, bir ADSL modemden bekleyebileceğiniz her türlü özelliğin yanı sıra, beş kullanıcıyı aynı hat üzerinden ağa bağlayabiliyor. Bağlanan kullanıcıların biri USB arabirimi sayesinde bağlanabilirken, diğer kullanıcılar Ethernet arabirimiyle ağa bağlanabiliyorlar. Zoom X5, yönlendirici (router) ve DHCP özellikleri sayesinde, bilgisayarların ağ bağlantılarını otomatik olarak gerçekleştirebiliyor. Fakat eğer siz bu durumdan memnun değilseniz ve bu özelliği kullanmak yerine kendi konfigürasyonunuzu uygulamak istiyorsanız, yönetim uygulama-

malarından bunu yapabilirsiniz.

Modemin kullanıcılara sağladığı en büyük kolaylıklardan ve getirdiği avantajlardan biri de ağ üzerindeki herhangi bir bilgisayardan HTML tabanlı arayüzü sayesinde yönetilebiliyor olması. Yönetim açısından, tek kullanıcıya hitap eden modemlerden daha farklı olan Zoom X5'in özellikleri de diğerlerinden farklı ve daha gelişmiş. NAT güvenlik duvarı, DHCP otomatik ağ bağlantısı paylaşımı ve güvenlik duvarı kullanmayan bağlantılar ve özel port erişimi gerektiren sunucular için sağladığı Virtual Server ve DMZ özellikleri bunlardan sadece birkaçı.

HTML tabanlı yönetim

Zoom X5 modem, diğer modellerden farklı olarak modem özelliğinin yanı sıra, yönlendirici özelliği ile birden fazla kulla-

nıcıya ağa bağlanma imkanı veriyor. Eğer daha önce kullandığınız modeminiz sadece tek kullanıcıyı internete bağlamayı başarabiliyorsa, uygulamalar ve özellikler konusunda alıştığınızdan çok daha zengin bir menüyle karşılaşacaksınız diyebiliriz. Aslına bakılırsa, Zoom X5 modem ile herhangi bir ayar yapmadan da, sorunsuz bir şekilde internete bağlanmanız mümkün. Ancak, çok kullanıcının ağa bağlanması demek, biraz daha emek ve birçok ayarın yapılması demek anlamına geliyor.

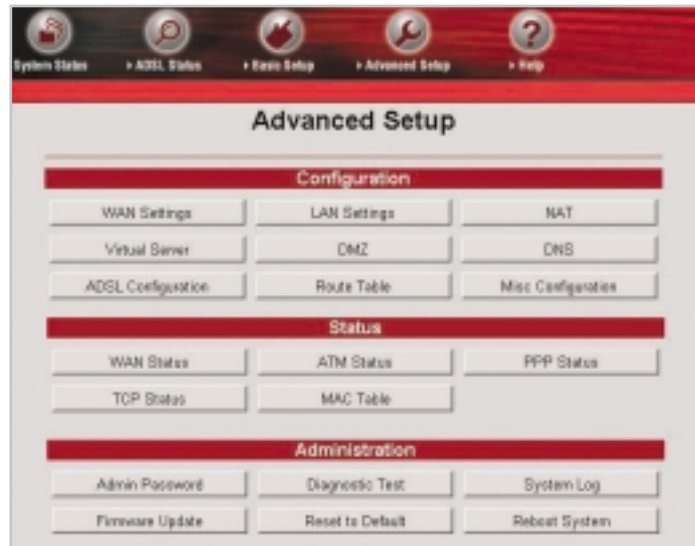
Güvenlikten, çeşitli alternatifleri olan uygulamalara, otomatik ağ paylaşırma özelliğinden, sanal PC kurulumuna kadar X5, sizin için oldukça zengin içerikli bir yönetim menüsü sunuyor. Çok karışık gibi görünse de aslında oldukça kolay ve kullanıcı dostu bir arayüze sahip X5'in kullanıcı ayar bölümü.

Tek kullanıcıli modemlerden farklı olan bu çok kullanıcıya izin veren modemimizde ayarları tamamladıktan sonra, biri USB'den, diğerleri ethernet opsiyonundan faydalanarak, toplam 5 kullanıcı ağa bağlanabilir ve internete çıkabilir. Birkaç gerekli ayarı yaptıktan sonra, rahatlıkla internete bağlanmanız mümkün olacak.

WAN ayarları

WAN ayarları sayfasında, ADSL bağlantınıza ait bilgileri ve internete ne şekilde ulaştığınızı görüntüleyebilirsiniz. *Advance Setup* sayfasından *Wan Settings* butonunu tıklarsanız birçok bilginin girilebileceği bir ekranla karşılaşacaksınız. Bu alan oldukça bilgilendirici ve detaylı. *Wan Settings* bölümünde her alan ve kategori için bir tablo veya referans eklendiğini göreceksiniz.

Wan ayarları kutusunun hemen altında bulunan *PVC* (Permanent Virtual Cir-

Tek elden yönetim: Yapacağınız ayarların tümü, *Advance Setup* başlığı altında toplanmıştır.

cuit) ayarlarını göreceksiniz. Burada çeşitli başlıklar altında değerler atanmış. PVC, internet servis sağlayıcınızın size temel internet erişimi için sağladığı gerekli ayarları içerir. Burada karşınıza çıkacak olan başlıklardan *Enabled*; Yes konumunda olmalı, VPI ve VCI değerleri ise zaten servis sağlayınız tarafından sağlanır durumunda olmalıdır.

Static IP Address : Birçok servis sağlayıcı dinamik IP kullanır. Bridged veya Routed IP Encapsulation kullanan servis sağlayıcıları ise statik IP adresi kullanırlar. Eğer bir statik IP kullanacaksanız buraya onu girmelisiniz.

Subnet Mask: Bu kısım sadece statik IP kullanımı için geçerli. Bu kısma servis sağlayıcınızın verdiği alt ağ maskesini gir-

melisiniz.

Wan ayarları kısmında bulunan bir diğer başlık ise *ATM*'dir. *ATM* (Asynchronous Transfer Mode), internet üzerinde dolaşan verilerin, gidiş yollarını değiştirir. Burada bulunan *ATM Service Category*, varsayılan *UBR*'dir (Unspecified Bit Rate). *CBR* (Constant Bit Rate) ise, opsiyondur. *ATM* alt bölümünde bulunan diğer kutucuk *Bandwidth*. Varsayılan 0 olarak görünür. Sadece CBR ile bant genişliği tanımlanabilir.

Bu bölümdeki bir diğer alt başlıklardan biri de *Encapsulation*. Bu değer de, tıpkı VPI ve VCI değerlerinde olduğu gibi servis sağlayınız tarafından sağlanıyor.

Wan ayarları altında yer alan bir diğer seçenek olan *IGMP* (Internet Group Ma-

İlk bakışta karmaşık: Wan ayarları bölümü oldukça uzun ve bir o kadar da geniş seçenekler sunuyor. Başlangıç için yapacağınız ayarların büyük bir bölümü burada yer alıyor.

UNUTMAYIN!

» IGMP'yi etkinleştirin

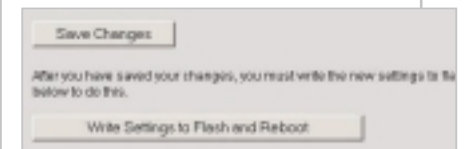
IGMP standardını etkinleştirmeden önce *Advanced Setup* bölümüne gidin. Burada *Misc Configuration*'a tıklayın ve *IGMP Proxy* listesinden *Enable*'i seçin. Daha sonra *Save Changes* ve ardından *Write Setting to Flash and Reboot*'a basın. Aksi takdirde, IGMP seçeneğini etkin hale getirmek hiçbir işe yaramayacaktır.

GELİŞMİŞ AYARLAR

» Advance setup

Tüm ayarlar, *Advance Setup* başlığı altında, alt bölümler halinde toplanmıştır. Modeminizle ilgili yapacağınız hemen hemen her türlü değişikliği bu menü üzerinden gerçekleştireceksiniz. Burada önemli olan ve kesinlikle atlanmaması gereken konu, tüm işlemlerinizi ve çeşitli değişiklikleri yaptıktan sonra mutlaka, *Save Changes* butonuna ve arkasından *Write Settings to Flash and Reboot* tuşuna basmanız olacaktır. Bu konuda oldukça hassas olan sistem, aksi takdirde yaptığınız hiçbir değişikliği geçerli kılmayacaktır.

DHCP ayarları: LAN ayarları bölümünde bulunan DHCP havuzundan, IP adreslerini kendinize göre yapılandırabilirsiniz.

nagement Protocol), bir mesajı birden fazla kullanıcıya IP multicasting veya broadcasting yaparak aynı anda yollamanızı sağlayan bir internet standardı ve *Enable* ya da *Disable* olmak üzere iki ayrı değer sunuyor.

Bu bölümde yer alan bir diğer değer *Default Gateway*. Normal şartlar altında bu bölüme herhangi bir bilgi girilmemelidir. Modeminizi farklı bir Gateway Router üzerinden internete çıkarıyorsanız ya da servis sağlayıcınızdan dolayı farklı değerler giriyorsanız, bu bölüme o bilgileri girebilirsiniz.

WAN ayarları bölümünde yer alan kucukluktan bir diğeri olan *PPP* (Point-to-Point Protocol), internete bağlantı sırasında kullanılan en yaygın doğrulama protokolü. Farklı servis sağlayıcıları farklı protokoller kullanabilirler. Bu gibi durumlarda bu alandaki bilgileri değiştirmeniz gerekir. PPP değerlerini ve kutu başlıklarına göz atacak olursak:

User name: Servis sağlayıcınız tarafından sağlanır.

Password: Servis sağlayıcınız tarafından sağlanır.

Service name: İsteğe bağlı ya da isterseniz eğer servis sağlayıcınızın belirlediğini kullanabilirsiniz.

Disconnect Time: ADSL bağlantısı, hattın belli bir süre pasif kalmasından dolayı düşer. Bu durum saniyelerle ölçülür. Siz "0"ı işaretleyerek bu düşmeyi etkisiz hale getirebilirsiniz.

MRU: Maksimum alma ünitesi. Ağ üzerinden gelebilecek ne büyük paket değeri-

ni belirler. Bu değerden daha büyük olan paketler bölünür. Varsayılan değer 1.492 olarak belirlenmiştir.

MTU: Maksimum gönderme ünitesi. Ağ üzerinden yollanabilecek en büyük paket değerini belirler. Bu değerin üzerindeki paketler bölünür. Burada da varsayılan değer yine 1.492 olarak belirlenmiştir.

MSS: Maksimum segment değeri. Her IP paketindeki en büyük veri segmenti değeri belirler. Varsayılan değer 1.432 olarak belirlenmiştir.

Authentication: PPP kullanıcı doğrulama metodu. Varsayılan değeri ise *Auto*.

Automatic Reconnect: Bu bölüm zaten etkin olarak geliyor ve bu sayede herhangi bir şekilde bağlantınız kesildiği takdirde,

otomatik olarak yeniden bağlantı kuruyor.

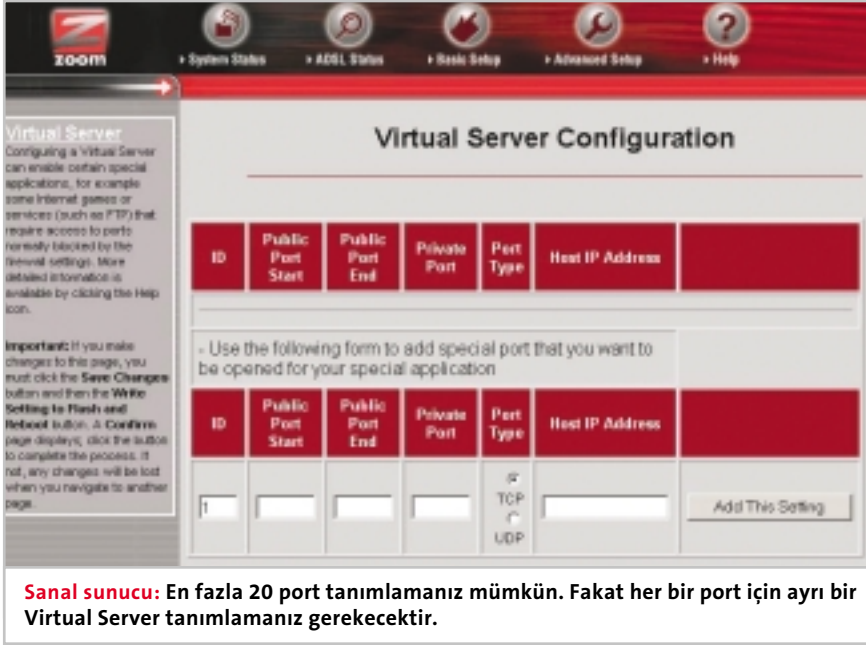
WAN ayarları bölümünde son olarak yer alan kısım DHCP'dir (Dynamic Host Configuration Protocol). DHCP özelliği sayesinde, ağ bağlantılarınız diğer kullanıcılara otomatik olarak paylaştırılabilir. Bu durum aslında seçimliktir ve DHCP seçeneği devre dışı bırakılmıştır. İsterseniz LAN ayarlarından değerleri değiştirerek, X5 tarafından otomatik olarak atanan DHCP adreslerini kısıtlayabilirsiniz.

LAN ayarları

Zoom X5, kullanıcılara 4 port seçeneği sunarken, tüm kullanıcılarına DHCP sayesinde otomatik olarak ağ paylaştırma imkanı sağlıyor. İsterseniz DHCP ayarlarıyla oynayıp varsayılan otomatik atamaları değiştirebilir ve tüm kullanıcıların adreslerini kısıtlayabilirsiniz. LAN ayarları (LAN Configuration) bölümüne geldiğinizde, karşınıza çıkacak olan sayfada yer alan ayarlardan ilki *LAN IP Address* olacaktır. Burada X5'in atadığı IP adresi yer alıyor. Varsayılan değer; 10.0.0.2 olarak belirlenmiştir. Hemen altında yer alan *Subnet Mask* kutusunda, alt ağ maskesi olarak belirlenmiş olan 255.255.255.0 değeri yer alıyor. Bölümlerden bir diğeri ise *DHCP Server*. *DHCP Server*'i etkin halde bulacaksınız.

LAN ayarları bölümünün ikinci kısım seçeneklerinin hemen altında yer alan bölümde bulunan *DHCP Address Pool Selection* kısmında, DHCP'nin adres havuzu yer alıyor. Zoom X5'in LAN IP adresleri 12 IP adresinden oluşuyor. Eğer siz X5'in kendi atadığı otomatik IP'leri olan →

NAT yapılandırması: Internet bağlantınız için oldukça büyük önem taşıyan bu bölümdaki seçeneklerinizi eksiksiz tamamlamanız tavsiyemizdir.

Sanal sunucu: En fazla 20 port tanımlamanız mümkün. Fakat her bir port için ayrı bir Virtual Server tanımlamanız gerekecektir.

10.0.0.2'yi kullanacaksanız, DHCP adres havuzu 10.0.0.4 ile 10.0.0.15 arasında değişecektir. Siz bu değerleri değiştirerek farklı IP adresleri atayabilirsiniz. Atadığınız IP adresleri yine aynı mantık üzerinde sıralanma gösterecektir. Kendi IP adreslerinizi oluşturmanız sizin için daha sağlıklı olacaktır. *User Defined Start Address*, LAN IP havuzunun başlangıç adresini gösterir. *User Defined End Address* ise, LAN IP adres havuzunun bitiş adresini gösterir. Bu bölümde yer alan diğer kutucuk başlığı olan *Lease Time*, ölçümlerini gün/saat/dakika/saniye olarak gerçekleştirir. *User Mode* ise *Multi-User* olarak kalacaktır.

NAT Firewall ayarları

Bilgisayar ve internet kullanıcılarının her zaman karşılaştığı, çoğu zaman kullanıcılar açısından sorun olan birçok erişimi engelleyen NAT (Network Address Translation), ağ üzerindeki IP adreslerini internette tek bir public IP adresi olarak gösterir. NAT ile sadece bir LAN kullanıcısı public IP adresini kullanabilir. Bu durumu değiştirmek ve geliştirmek için NAT kullanılır. NAT'la eşdeğer işlevlere sahip özellikleri olan NAT (Network Address Port Translation), belirlenmiş LAN kullanıcılarının kullandığı tek bir public IP adresinin paylaşılmasını sağlar. NAT ve NAT uç kullanıcılara belirsizdir.

X5'in NAT güvenlik duvarı özelliği varsayılan değer olarak etkin ve *Dynamic NAT* olarak belirlenmiştir. Bu bölümde her şey otomatik olarak yürütülür. Dinamik NAT ile tüm kullanıcılar public IP

adresini kullanabilirler. Bu ayarı değiştirmenize gerek yok.

Bu bölümde yer alan kutucuklara bakacak olursak; NAT varsayılan değerini dinamik NAT olarak göreceksiniz. Opsiyon olarak, *NAPT*, *NAT* ve *Disable* belirlenmiş. Herhangi olağan üstü bir durum olmadığı sürece burada bulunan ayarları değiştirmenize gerek yok. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ise *Disable*'i seçmeniz halinde, modemizin firewall özelliğini tamamen yitireceği. Bir başka seçenek olan *Session Name* ise, sadece NAT ve NAT için geçerlidir. Farklı NAT oturumlarını birbirinden ayırmak için kullanabilirsiniz. Diğer bölüm olan *User's IP*'ye, eklemek istediğiniz bilgisayarın IP adresini girebilirsiniz. NAT firewall bölümünün son kısmı olan *Action* kıs-

mında, seçenekleriniz sadece *Add* veya *Delete* olarak belirlenmiştir.

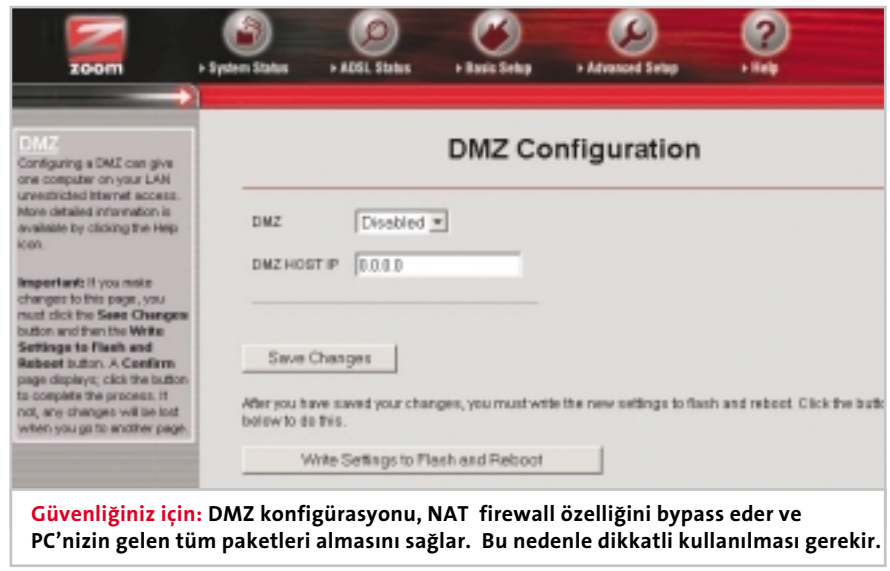
Port yönlendirme ayarları

Dışarıdan gelen kullanıcıların yerel ağınzın üzerindeki bir bilgisayara veya bilgisayarlar erişmesini istiyorsanız, örneğin internet üzerinde bir oyun yönetiyorsanız, modemizin "inbound" portunu açmanız gerekiyor. Bir port mantıksal bağlantının son noktası olarak kabul ediliyor ve port numarası, kullanılacak mantıksal kanalın belirlenmesini sağlıyor. Örneğin port 21, FTP'nin (File Transport Protocol) port numarasıdır. Eğer bu port açılmazsa X5 bu portu bloke eder ve gelen paketleri reddeder.

Tek yönlü port açılışı için Virtual Server (port yönlendirme) tanımlanmalıdır. Bir Virtual Server, bir portun açılışını sağlar. Birden fazla port tanımlanabilir. Bunun için sınır en fazla 20 porttur. Fakat burada unutulmaması gereken şey; her bir port için ayrı Virtual Server tanımlanması gerektiğidir. Tüm portlarınızın aynı anda açık olmasını istiyorsanız, Demilitarized Zone (DMZ) tanımlamanız gerekir.

DMZ ayarları

Her zaman olmasa da, bazı durumlarda dışarıdan giriş yapan kullanıcılara sınırsız erişim vermek ihtiyacı duyabilirsiniz. Mesela NetMeeting gibi dinamik portları kullanan bir uygulamayı kullanmak ya da internet üzerinden bilgisayarınızla oyun oynamak isteyebilirsiniz. Diğer taraftaki kullanıcıların sizin bilgisayarınızda oyun başlatmasını istemeniz de mümkün. Zoom X5'in güvenlik duvarı özelliğinden dolayı, DMZ özelliğini kullanmazsanız →

Güvenliğiniz için: DMZ konfigürasyonu, NAT firewall özelliğini bypass eder ve PC'nizin gelen tüm paketleri almasını sağlar. Bu nedenle dikkatli kullanılması gerekir.

uygulamaları sizin başlatmanız gerekir.

DMZ özelliğini kullanabilmeniz için öncelikle *DMZ Host IP* adresini belirlemeniz gerekiyor. Bu adresi almak için *Advanced Setup* sayfasından *LAN Settings* butonuna tıklayarak LAN ayarlarına girin. Burada başlangıç ve bitiş LAN IP adres sınırınızı görebilirsiniz. Örneğin buna 10.0.0.4 ve 10.0.0.15 diyelim. Sizin DMZ Host IP adresiniz bu sınırın dışında statik bir IP olmalıdır. Örneğin 10.0.0.16.

Host IP alanına girin. Daha sonra değişiklikleri kaydedin.

DNS ayarları

DNS bölümü altında yer alan ayarlarda normal şartlar altında değişiklik yapılmaz veya herhangi bir değer girilmez. Herhangi bir durum karşısında ya da servis sağlayıcınızın, bu değerlerin değiştirilmesi yönündeki taleplerinde *Advanced Setup* bölümünden DNS ayarlarına ulaşabilirsiniz.

Statik IP adresini ayarlamak için, *Başlat / Ayarlar / Ağ ve Çevirmeli Ağ Bağlantılarım'a* gidin. Burada bulunan *Yerel Ağ Bağlantısı'na* tıklayın ve *Özellikler* seçeneğini tıklayın. Burada karşınıza çıkacak olan diyalog kutusundan *İnternet İletişim Kuralları'nı* ve *TCP/IP* opsiyonunu seçin, ardından *Özellikler'i* tıklayın.

Burada karşınıza çıkacak olan seçeneklerden, *Aşağıdaki IP adresini kullan* ve alt tarafta yer alan *Aşağıdaki DNS sunucu adreslerini kullan* seçeneklerine tıklayın. Buraya IP adresi olarak 10.0.0.16, alt ağ maskesi olarak; 255.255.255.0, varsayılan ağ geçidi olarak X5'in LAN IP adresini ve birincil DNS sunucusu olarak 10.0.0.2'yi girin. Daha sonra *Tamam'a* basın. Tekrar *Advanced Setup* bölümüne gelin ve DMZ bölümüne tıklayın. Listedeki *Enable'ı* tıklayın ve statik IP olarak 10.0.0.16'yı DMZ

DNS ayarları bölümünde yer alan ayarlar, *DNS Proxy Selection* ve *User Configuration* on'dır.

DNS Proxy Selection bölümünde varsayılan değer *Use Auto Discovered DNS Server Only'dir*. Burada yer alan diğer seçenekler; *Disable DNS Proxy*, *Use User-Configured DNS Server Only* ve *Auto Discovery+User Configured'dur*. Listedeki dilediğiniz seçeneği işaretleyin. *User Configuration* bölümünde ise, *Birincil DNS Sunucusu* ve *İkincil DNS Sunucusu* seçenekleri yer alıyor. Bu alana da birincil ve ikincil DNS sunucularınızı girerek devam edebilirsiniz.

ADSL ayarları

ADSL ayarları az sayıda ve değiştirilmesi gereken ayarlardır. Burada bulunan birkaç ayarın tümü varsayılan değerlerdir.

Route tablosu ayarları

Zoom X5 üzerinde kullanıcılara ek ağ ya da ağlar yaratmak için gerekli olan altyapı tablosu oluşturulmuştur. Bu tablo olmazsa, modem tanımlı ek ağ/ağların üzerindeki bilgisayarları göremez. Route tablosu modeme yön gösteren harita gibidir. Route tablosu, trafiği doğrudan alt ağa yönlendirir.

Route tablosuna girdiğinizde, en az üç tane giriş göreceksiniz (bu girişler X5'e bağlandığınızda otomatik olarak görüntülenir). Burada karşınıza çıkacak olan alt bölümlerden *Destination'un* altında X5 LAN arayüzünün IP adresini, local loopback için gerekli olan IP adresini, ve WAN arayüzünün IP adresini göreceksiniz. *Netmask* bölümünde ise, bu üç hedef adres için gerekli olan alt ağ maskelerini görebilirsiniz. *Gateway'in* altında ise, bu üç hedef adres için gerekli olan ağ geçitlerinin IP adreslerini bulacaksınız. Bu bölümde yer alan son gösterge ise *Interface'dir*. Arayüzün tipini belirler. Örneğin *br0* Ethernet'i, *lo0* loopback'i ve *ppp1* ise PPP'yi simgeler.

Route tablosunu dilediğiniz gibi yapılandırma imkanına sahipsiniz. Bunun için yapmanız gereken ilk olarak *Destination* alanına alt ağın IP adresini girmek. Daha sonra *Netmask* alanına geçerli olan alt ağ maskesini girin.

Bir sonraki adımda *Specify IP* butonuna basın ve ağ geçidinin IP adresini girin. Karşınıza gelen listeden *ADD'i* seçin ve *Save Changes* butonuna tıklayın. *Route Table* sayfası tekrar görüntülenince, yeni yapmış olduğunuz girişi *Manually Configured Routes* tablosunun altında bir sıra numarasıyla göreceksiniz. *Route* tablosuna yapılan bir girişi kaldırmak istiyorsanız, kaldırmak istediğiniz IP adresini *Destination* ve *Netmask* alanlarına girin. Listedeki *Delete'i* seçin ve hemen ardından *Save Changes'e* tıklayın. Böylece yaptığınız işlem iptal edilmiş olacaktır. ■

İlkay Zaman, ilkay@chip.com.tr

TEMEL İPUCU

» IP adresiniz

Zoom X5'in DMZ özelliği ile size dışardan ulaşmak isteyen kullanıcılar, X5'in WAN IP adresini bilmek zorundalar. Eğer bu adres bilinmiyorsa, Zoom X5'in ana ekranından *System Status* simgesine basarak *WAN Status* kısmında yer alan WAN IP adresini görmek mümkün.

Doğru ayarlar, programlar ve yöntemler...

ADSL ile tam gaz!

ADSL bağlantınızın hızını daha da üst seviyelere çıkartmak, verimliliğini artırmak mı istiyorsunuz? CHIP, başka hiçbir yerde bulamayacağınız yöntemleri açıklıyor.

ADSL, sahip olduğu özellikler sayesinde kullanıcılarının gönlünü kolayca fethetmeyi başarıyor. Bu bağlantı tipinin hız avantajları dışında, 7 gün ve 24 saat bağlı olma özelliği de çoğu kullanıcıyı oldukça tatmin ediyor. Bu sayede, ne kadar fatura gelecek derdi olmadan sınırsız bir biçimde web sitelerinde gezinebiliyor ve dosya aktarımı yapılabiliyorsunuz. Buna rağmen, çoğu kullanıcı ADSL'in sınırlarını daha da zorlayabileceğinin farkında değil. Neden daha azıyla yetinesiniz ki? ADSL bağlantınız uygun programlar, sürücüler ve yöntemler sayesinde size her zaman daha fazlasını sunmaya hazır olarak bekliyor.

Windows ayarlarını optimize ederek bağlantı hızını artırmak

Windows işletim sistemleri, internet bağlantısı için çeşitli ayarları standart olarak

sunar. Windows kayıt defteri (registry) içerisinde değiştirilebilen bu ayarlar, çoğu durumda sizin için en uygun ayarlar değildir. Özellikle söz konusu ADSL bağlantısı olduğunda, Windows'un standart ayarları çok yetersiz kalıyor. Bu yazıda çok

teknik konulara girmek yerine pratik bir şekilde uygulanabilecek püf noktalarına değinmeyi hedeflese de, bu ayarların bağlantı hızını nasıl etkilediğine basitçe değinmek istiyoruz: Windows, internet üzerinden gelen her türlü veriyi (ve aslında

SpeedGuide.
Net: Bu adreste internet bağlantı hızınızı iyileştirmek için çok sayıda ipucu, yama ve program bulabilirsiniz.

da dışarıya gönderdiği verileri de) paketler halinde alır (ve gönderir). Bu paketlerin boyutu, web sayfalarındaki gezinme veya dosya indirme hızınızı doğrudan etkileyebilmektedir. Siz de kendi bağlantı hızınıza ve ihtiyaçlarınıza en uygun paket boyutunu tercih ederek, internet bağlantınızdan aldığınız verimi gözle görülür bir biçimde artırabilirsiniz. Yoksa, bu yöntemler sayesinde örneğin 256 Kbps hızındaki bir bağlantıyı kullanarak 300 Kbps hız elde etmeniz mümkün değildir. Buna rağmen, mevcut bağlantının sınırlarını sonuna kadar zorlamak için bu ayarlama-ya ihtiyacınız var.

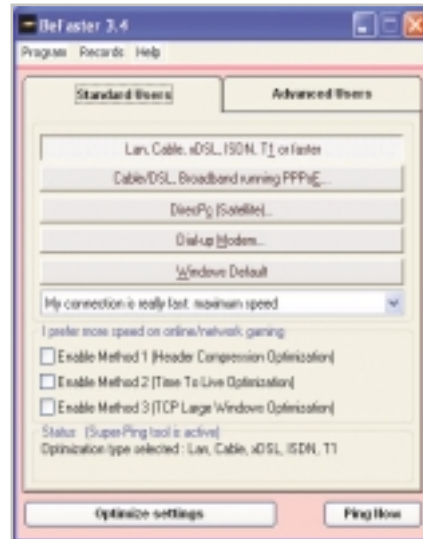
Windows'un internet ayarlarını bağlantı hızınıza, bağlantı tipinize ve kullanımınıza göre değiştirebilecek çok sayıda program mevcut. Bu programların en başarılı örnekleri bu ayki eCHIP'te, bu programlardan bir tanesi olan BeFaster'in incelemesini ise yazının devamında bulabilirsiniz. Eğer sizin tercihiniz ücretsiz bir çözümden yanaysa, bu sefer de www.speedguide.net/downloads.php adresini ziyaret etmenizi şiddetle öneririz. Bu adreste, değişik bağlantı hızları ve değişik kullanım tipleri için çok sayıda ayar dosyası bulunuyor. Doğrudan kayıt defterinde değişiklik yapmanız için tek tıklamalık yamalar sunan bu site, ücretsiz bir çözüm arayanların gözdesi olabilir.

BeFaster 3.4: Bir Türk programcının başarılı eseri

Windows'un ayarlarında çeşitli değişiklikler yaparak internet bağlantınızı daha

verimli bir biçimde kullanmanıza yardımcı olan BeFaster'ın başarılı bir Türk programcı olan Ekrem Deniz tarafından hazırlandığını önemle belirtmeliyiz. ADSL bağlantılarını da başarıyla destekleyen bu program, çevirmeli bağlantıdan uydu

diğiniz hızlandırma seçeneğini tercih edebilirsiniz. Bu başlık altında, değişik bağlantı tipleri için değişik seçenekler sunuluyor. ADSL bağlantısı kullanıyorsanız, en üstteki seçenek olan *Lan, Cable, xDSL, ISDN, T1 or faster* tuşuna tıklamalısınız.

Standart ayarlar: BeFaster, değişik bağlantı tipleri için ideal olan değerleri kolayca ayarlamanıza yardımcı oluyor.

Uzman kullanıcılar: Kendi sistemleri için uygun olan değerleri kendileri belirleyebilirler.

bağlantısına kadar var olan tüm bağlantı çeşitlerini sorunsuz bir biçimde tanıyor. ADSL bağlantılar için pek gerekli olmasa da, çevirmeli bağlantı kullanıcıları için BeFaster'ın sunduğu güzel bir özellik ise durgun modemleri uyandırıp, bağlantınızın kopmasını engelleyebilmesi.

Programı kullanabilmek için, öncelikli olarak *Standard Users* basamağından iste-

Eğer ADSL bağlantısını PPPoE sürücüsüyle kullanıyorsanız bu sefer de üstten ikinci seçenek olan *Cable/DSL, Broadband running PPPoE* tuşuna tıklamanız ve karşınıza çıkacak olan iki farklı seçenekten *Normal settings*'i seçmeniz gerekiyor. Eğer ileride herhangi bir sebeple Windows'un standart ayarlarına dönmek isterseniz, bu sefer de en alttaki seçenek olan *Windows Default* tuşuna tıklamanız gerektiğini hatırlatmalıyız. BeFaster tarafından standart olarak sunulan bu ayarlardan size uygun olanını tercih ettikten sonra *Optimize settings* tuşuna tıklayarak bu ayarları etkin hale getirebilirsiniz.

BeFaster'ın sunduğu standart ayarlar size yeterli gelmiyorsa ve bu ayarları kendiniz elle değiştirmek istiyorsanız, bu sefer de programın *Advanced Users* sekmesine geçmeniz gerekiyor. Windows'un sunduğu ayarları bu sekme içerisinden kendi tercihlerinize göre değiştirebilirsiniz. Tabii ki bu ayarları elle değiştirmeyi tercih edenlerin, ne yapıyor olduklarını bilmeleri çok önemli, aksi taktirde internet bağlantınızın hızını artırmak yerine düşürebilirsiniz de.

Deneme sürümü 15 gün boyunca kullanılabilen BeFaster'ın lisans ücreti kişisel kullanımlar için 20 dolar, ticari kullanımlar içinse 50 dolar olarak belirlenmiş. →

UZMAN İPUCU

» Oyuncular için cFosSpeed ayarları

ADSL bağlantınızı kullanarak arkadaşlarınızla internet üzerinden oyun oynamayı seviyorsanız, cFosSpeed'le oyun zevkini artırmak için ufak bir hileye başvurabilirsiniz.

Bu işlem için cFosSpeed'in kurulu olduğu dizindeki SETTINGS.INI dosyasını Not Defteri

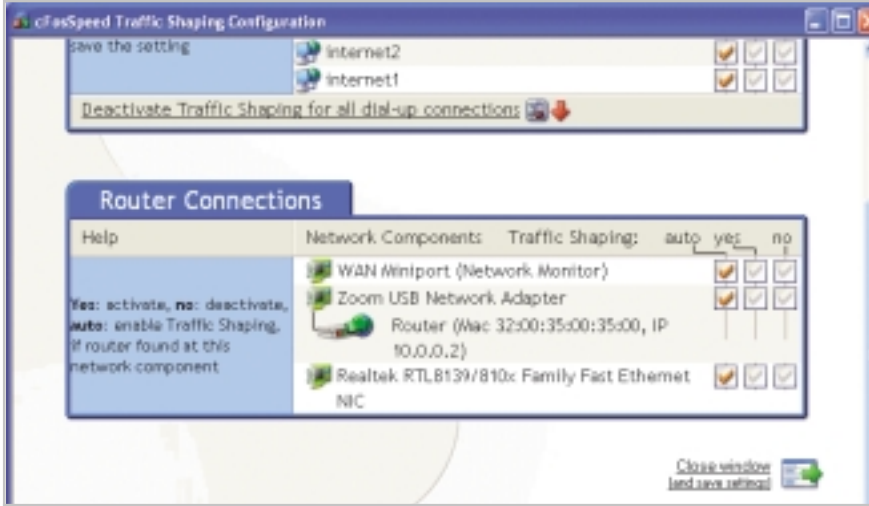
ile açmalı ve bu dosyanın içerisindeki [filters] başlığının altına aşağıdaki değerlerden sizin için uygun olanını yazmalısınız. Bu işlemi yaparken mevcut değerleri de silmeniz gerektiği için, dosyanın orijinal halini yedeklemenizi öneririz.

TCP portları için:

```
[filters]
; dest port=1234
filter=-tcp-dport 1234 -c high
; source port=5678
filter=-tcp-sport 5678 -c high
```

UDP portları için:

```
[filters]
; dest port=1234
or filter=-udp-dport 1234 -c high
; source port=5678
or filter=-udp-sport 5678 -c high
```

cFosSpeed: Sisteminize kurduğu ağ sürücülerini ve "Traffic Shaping" teknolojisi sayesinde gelen ve giden veriler arasında mükemmel bir denge kuruyor.

Upload ve download hızları arasındaki dengeyi sağlamak

ADSL bağlantıların hızları (standart çevirmeli bağlantılardan farklı olarak) download ve upload olmak üzere ikiye ayrılır. Bu sayede, bir yandan internetten dosya indirirken bir yandan da arkadaşınıza MSN Messenger üzerinden dosya göndermenizde hiçbir mahsur yoktur. Buna rağmen, ADSL kullanıcılar özellikle paylaşım programlarını kullanırken hep aynı problemle karşılaşılır: Upload hızı arttıkça, download hızında yaşanan belirgin düşüş. Teorik olarak, ADSL bağlantısının upload ve download hızları sabittir ve bunlar birbirlerinden etkilenmezler.

Ancak gerçek hayatta, işler her zaman böyle yürümez.

ADSL de dahil tüm internet bağlantılarında, dosya indirme işlemi (download) aynı zamanda içerisinde dosya gönderme işlemi de(upload) barındırır. Bu durumu şöyle açıklamak mümkün: İnternet üzerinden veri indirirken, başarıyla ulaştıran veri paketlerinin karşı tarafa bildirilmesi gerekir. Eğer bu onay işlemi sırasında bir gecikme yaşanır, karşı taraf tekrar aynı veri paketini göndermeye başlar. Dolayısıyla, dosya indirirken aynı zamanda da dışarıya dosya gönderiyorsanız bu onay mesajlarının karşı tarafa ulaşması gecikir. Bu durumda da karşı taraf size ay-

nı veri paketini tekrar tekrar göndermeyi dener ve sonuçta dosya indirme hızınız düşer. Paylaşım programlarını veya FTP araçlarını kullanarak upload yaparken, download kapasitenizin büyük kısmı boş olmasına rağmen web sitelerinin yavaş açılması veya tam hızda dosya indirmeme vs. gibi sorunların tüm nedeni budur.

Bu sorunu ortadan kaldırarak, bağlantınızı en yüksek verimle kullanabilmek için özel programlara ihtiyacınız var. Henüz çok az sayıda bulunan bu programların en başarılı örneği şüphesiz www.cfosspeed.com/index_e.htm adresinde yer alan cFosSpeed 1.06 programı. Özel ağ sürücülerini ile birlikte gelen cFosSpeed, sahip olduğu "Traffic Shaping" teknolojisi sayesinde gönderilecek olan veri paketlerini inceliyor ve onay paketlerine öncelik tanıyarak normal veri paketlerini bekleme sırasına koyuyor. Bu sayede, bant genişliğiniz en verimli bir biçimde kullanılmış oluyor. Sadece Windows 2000 / XP / 2003 sistemleri destekleyen cFosSpeed, kullanmaya başladıktan sonra, bu programın sağladığı avantajı gözle görülür bir biçimde hissedeceksiniz. Özellikle ADSL bağlantılarını en üst seviyelerde kullananlar, bu programı şimdiye kadar kullanmadıklarına pişman olabilirler. Deneme sürümü tüm özellikleriyle 45 gün boyunca ücretsiz olarak kullanılabilen cFosSpeed'in lisans ücreti ise 29 Euro olarak belirlenmiştir. ■

Burak Tuyan, burakt@chip.com.tr

DSLReports.com: Hızlı internet bağlantısına sahip olan kullanıcılar için onlarca hizmet sunan site, internet bağlantı hızınızı da test edebiliyor.

HIZ TESTİ

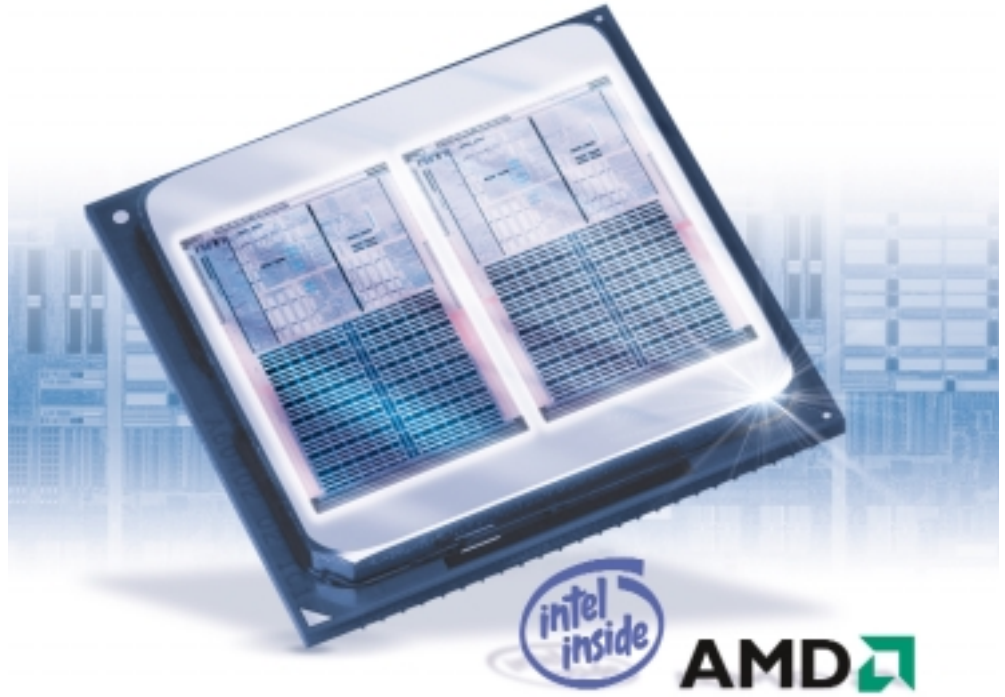
» Yeni ayarlarınızı test edin

Bu yazıda anlatılan ayarlamaları ve programları kullanmaya başladıktan sonra, internet bağlantınızda yaşadığınız hız artışı kolayca fark edebileceğinizden eminiz. Web sayfalarının açılma hızı veya P2P programlarından aldığınız toplam performans bu yazıdaki önerilerimiz sayesinde tavan yapacaktır. Buna rağmen, sayısal olarak ne kadar bir performans artışı yakaladığınızı (veya gerçekten böyle bir artış olup olmadığını) öğrenmek için internet bağlantı hızınızı test eden çeşitli servislerden yararlanabilirsiniz. İnternet üzerinde, bu tip servisleri sunan ücretli ve ücretsiz çok sayıda site bulunuyor. Bu siteler arasından öne çıkmayı başaran şu iki ücretsiz servisi önerebiliriz:

<http://speedtest.dslreports.com>
<http://www.toast.net/performance/>

İÇİNDEKİLER

84	Gelişen teknolojiler PC'lerin yarınına bir bakış
90	Donanım inceleme Yeni donanımlar testte
108	Doom 3 donanım rehberi İdeal Doom 3 sistemi
114	Test: TFT monitörler 26 TFT monitör yarışıyor
134	PCI Express PCI'nin geri dönüşü
138	IT Süper marketleri Araştırma dosyası
144	Dream Box Rüya kutu hakkında her şey
150	Donanım günlüğü Donanım dünyasında bu ay
152	CHIP TOP 10 En iyi donanımlar

Çift çekirdekli işlemciler

İki çekirdekli güç

Birleşen işlemcilerin ezici gücü kapıda. Ezeli rakipler Intel ve AMD iki "motorla" hız yapan işlemcilerini piyasaya sürüyor.

■ Intel ve AMD, gelecek için çift çekirdekli işlemcilere bel bağlıyor. Bunun için gerekli sili-konlar da artık üretilebiliyor. AMD laboratuvarlarında şimdiden iki çekirdekli ilk Opteron işlemciler üretildi bile. Birden fazla CPU'yu paralel olarak işletmek sunucularda çoktandır kullanılan bir yöntemdi, oysa Intel'in işletim sistemini iki CPU ile aldatmaya çalışan Hyperthreading'li Pentium 4'ü, çoklu işlemci kullanımını masaüstüne taşıdı.

Bir işlemcide iki çekirdek

Hyperthreading, artan yazılım baskısı için işlemciye bir kaçış kapısı aralıyor. Bunlardan video montaj ve rendering yazılımları profesyonel uygulamalar birden fazla CPU'yu çoktandır destekliyordu. Bir avuç PC oyunu da çoklu işlemci sisteminin performans avantajından yararlanıyor.

Çift çekirdekli bir işlemcide iki özerk çekirdek bir arada çalışıyor ve böylece PC'ye aynı işlemci saat frekansında bariz bir biçimde daha fazla performans için yardımcı oluyor. Örneğin AMD'nin 64 bit teknolojisi daha en başından itibaren çift çekirdekli çalışma için hazırlanmış. Bu, kendini güncel işlemci yol harita-

sında da gösteriyor. Listede dört adet çift çekirdekli işlemcinin adı görülüyor: Denmark, Egypt ve Italy (sunucular için) ve de Athlon 64 FX'in takipçisi Toledo (Masaüstü PC'leri için). Bunlar başlangıçta 90 nm sürecinde üretilecek ve 2005 ortasından itibaren teslim edilebilecek.

2005'te devrim var

Intel de aynı şekilde gelecek yıl Pentium 4'ün takipçisi olarak sunucu ve masaüstü PC'leri için çift çekirdekli işlemciler piyasaya sürecek. Bu noktada ilginç olan ise yeni işlemcilerin, Intel'in en çok satan işlemcilerinden Pentium M'i temel alması.

Ama çift çekirdekli işlemcilerin peşinde koşan yalnızca AMD ve Intel değil; onlarla birlikte tüm endüstri bu yeni gelişmeye hazırlanıyor. Yeni anakartlar, yeni işletim sistemleri, yeni soğutucular, hatta belki de yeni kasalar tasarlanacak. Kullanıcılar yeni bir dönüm noktasının, toptan ve yüklü bir güncellemenin eşliğindedir. Ancak terfi etmek veya yeni PC almak için bu gelişmeleri bekleyenler hata edecektir. Çünkü sistemin oturması 2 seneyi bulacak.

Canon PIXMA MP130

Fotoğraf kalitesinde baskı

Canon'un çok işlevli aygıtı Pixma MP130 hem hızlı hem kaliteli baskı yapabiliyor. İki pikolitreye indirilmiş damlacık büyüklüğü sayesinde fotoğraf kalitesinde baskılar elde ediyor. Aygıt, fotoğ-

rafları 6 biçimi destekleyen bellek kartı okuyucusu üzerinden 4.800 x 1.200 dpi'a kadar bir çözünürlükle doğrudan kağıt üzerine taşıyor. Tarayıcı azami 1.200 x 2.400 dpi çözünürlükte tarama yapabiliyor. Üreticiye göre dakika-

laşık 18 sayfa ya da renkli modda 13 sayfa baskı yapmak mümkün. FINE baskı kafası tekniği temiz çıkışlar sağlıyor. PC bağlantısı ise USB 2.0 arabirimi üzerinden gerçekleşiyor.

Fiyatı: Yaklaşık 180 dolar

Bilgi için: www.canon.com

HP 16x hızında yazıyor

Yeni çift katmanlı yazıcılar

HP, çift katmanlı DVD'lere yazabilen ilk DVD yazıcılarını tanıttı. DVD yazıcı dvd530i modeli klasik Eksi medyalarının haricinde Artı disklerine de yazabiliyor. Yeni HP yazıcının satış fiyatının yaklaşık 130 Euro olması bekleniyor. Cihaz ile beraber, DVD videoların ve fotoğraf sunularının oluşturulması ve düzenlenmesi için kullanabileceğiniz bir yazılım paketi sunuluyor. DVD yazmak için

Sonic'in RecordNow, video oynatıcı olarak da Cyberlink'in PowerDVD programı sunulmuş.

Ayrıca HP, iki katmanlı artı veya eksi DVD medyalarına 16x hızında yazabilen yeni bir model piyasaya sunacağını da açıkladı.

Bilgi için: www.hp.com.tr

Lite-On SOHW-832SX

Çift katman yollara düşüyor

Lite-On portföyünü harici bir çift katmanlı DVD yazıcı ile genişletiyor. USB 2.0 arabirimli SOHW-832SX yaklaşık 8 GB kapasiteli, çift katmanlı bir DVD+R DL'yi 2,4x hızla yazıyor. Aygıt DVD+R ve DVD-R'ları 8x, RW olanlarıysa 4x hızla yazıyor; ancak DVD-RAM ortamlarını desteklemiyor. Harici yazıcının CD-R'ları yazma hızıysa 40x. Hatalı yazmaya karşı koruma olarak Lite-On 2 MB büyüklüğündeki tampon belleğin yanı sıra Smart-Burn ve Smart-X teknolojilerini de entegre etmiş bulunuyor. Çift katmanlı DVD'ler hızla yaygınlaşıyor ve standart haline geliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 200 dolar

Bilgi için: www.liteonit.com

Mustek PVR-A1

Pantolon cebindeki eğlence

Mustek'in küçük boyutlu çoklu ortam aygıtı PVR A1 yalnızca müzik dosyalarını ve filmleri oynatmakla kalmıyor, yazılım üzerinden TV yayınlarını da gösteriyor. Dosya formatlarından ASF, MP3 ve MPEG4'ü destekliyor. Ekran 320 x 240 piksellik bir çözünürlük sunuyor. 32 MB kapasiteli nispeten kısıtlı belleği SD ve MMC ile genişletilebiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 180 dolar

Bilgi için: www.mustek.com

KISA... KISA...

► Intel Centrino işlemcilerini optimize ediyor

Intel, Pentium M CPU'ları 715 ve 725 ile Centrino'nun gözden geçirilmesini tamamlıyor. İşlemciler Intel'in Speedstep teknolojisine, 2 MB büyüklüğünde bir önbelleğe sahip.

Bilgi için: www.intel.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Yayın Yönetmeni

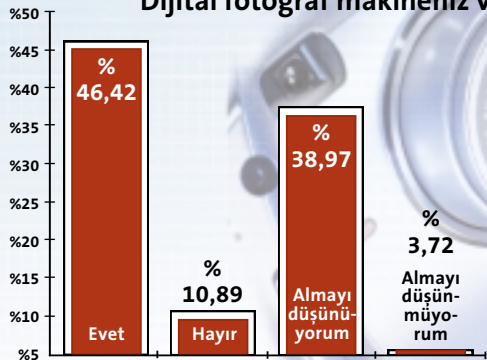
Doom 3 patlaması

PC oyunculuğunda yeni bir dönem başlatan Doom serisinin üçüncü bölümü, fanatiklerinin uzun bekleyişleri (yaklaşık 10 yıl) sonrasında nihayet çıktı. Beklendiği üzere, bilgisayar oyunlarında şimdiye kadar görülmemiş bir grafik deneyimi yaşatan oyun, mevcut PC sistemlerini fazlasıyla zorlamasıyla dikkati çekiyor. "Doom 3 benim bilgisayarımda çalışır mı, oyunu daha hızlı çalıştırmak için hangi donanımlarımı değiştirmeliyim?" gibi sorular, oyun daha çıkmadan aylar öncesinden sorulmaya başlanmıştı. Benchmark programlarının yeni gözdesi olmaya aday Doom, bir kez daha standartları belirlerken, durgun PC donanımı sektörüne de yeni bir ivme kazandırdı. Çoğu oyun fanatiği sistemlerini terfi etmek için bilgisayarlarının kapısını çalıyor. Oyunu maksimum kalitede akıcı bir şekilde oynayabilmek için üst uç bir sisteme sahip olmak gerekiyor. Üst uç PC sistemlerini zorlayan yazılımlar bulmak gerçekten de zor; Doom 3'ün bu bağlamda yazılım ve donanımın birlikte en iyi şekilde nasıl kullanılabileceğini göstermesi sevindirici.

DİJİTAL FOTOĞRAF

Dijital fotoğraf makineniz var mı?

Kaynak: CHIP ONLINE

Dijital devrim: Katılımcıların yarısına yakınının dijital fotoğraf makinesine sahip olduğunu belirtmesi fotoğraf alanındaki dijital devrimin kanıtı gibi. Almayı planlayanlar da %40 sınırında duruyor.

KISA... KISA...

► Resim stabilizatörlü digicam

Konica Minolta 4 MP'lik Dimage Z3'üne fotoğraf çekme sırasında bulanıklığı önleyecek bir görüntü sabitleyici entegre etmiş bulunuyor. Aletin üzerinde ayrıca 12x zum özellikli bir lens ve SD ya da MMC takılabilen bir bellek yuvası mevcut.

Bilgi için: www.minolta.com

► Creative'den yol için hoparlör

Creative, TravelSound 200'üyle yol yorgunlarına eşlik ediyor. Şirketin programında mobil hoparlörler göze çarpıyor. Dört adet hoparlör Wide-Effect sayesinde stereo sesi mekanda genişleterek yayıyor. Cihaz dolu pille 25 saat çalışıyor.

Bilgi için: www.creative.com

► "iPod mini" Türkiye'de

Dijital müzik pazarında devrim yaratan Apple, iPod'un küçük kardeşi "iPod mini"yi Avrupa pazarına sundu. 4GB'lık hafızasıyla "1,000 şarkı kapasiteli en küçük taşınabilir müzikçalar" ünvanına sahip iPod mini'ler Çarşı Mağazaları'nda satışa sunuluyor.

Fiyatı: 259 Euro + KDV

Bilgi için: www.apple.com.tr

► Anakarta grafik hızlandırıcı

ASUS, Intel'in yeni 925X, ve 915P yonga seti platformlarında kullanıcıların grafik performansını daha da yükseltebilmesini sağlayan yeni özelliğini duyurdu. Bu yeni teknoloji PEG (PCI Express Graphics) Link Mode adını taşıyor. Sadece ASUS'a özgü bu özellik sayesinde kullanıcılar grafik performansında artış elde edebiliyorlar.

Bilgi için: www.asus.com

Olympus Ferrari 2004

Zarif, zeki, özel

Ferrari F1 aracının kaportasına dokunun! Schumi imzalı fotoğraf makinesi tasarımı ve teknolojisi ile görenleri kendisine hayran bırakıyor.

■ Olympus'un Ferrari F1 takımı ile sponsorluk anlaşmasını kutlamak amacıyla sınırlı sayıda ürettiği Olympus Ferrari Digital 2004 modeli piyasaya sürüldü. Dışta zarif hatların, içte ise son teknolojinin kullanıldığı bu özel tasarım, kullanıcılarına Michael Schumacher ve Rubens Barichello imzalı sertifika belgesi ve Ferrari'nin son 5 yılını kapsayan belgesel CD'si ile birlikte veriliyor. Olympus ve Ferrari tarafından özel olarak tasarlanan ve sadece 10.000 adet üretilen Olympus Ferrari 2004 modelinden Türkiye'ye 100 adet getirilecek. Beyaz Bilgisayar'ın piyasaya süreceği fotoğraf makinelerinin arka yüzü Ferrari F1 yarış arabasında kullanılan fiber karbon materyal ile kaplanmış.

Geniş LCD ekran

3,2 milyon piksellik CCD algılayıcıya sahip Olympus Ferrari 2004, dünyanın ilk 2.5 inç ileri düzey mobil görüntü teknolojisinde tasarlanan LCD ekranına sahip. 215.000 piksellik yüksek çözünürlüğe ve netliğe sahip LCD ekranı 160 derecelik açıdan rahatlıkla izlemek mümkün. Olympus'un yeni lens teknolojisi, 22 mm kalınlığındaki incecik

fotoğraf makinesinde 3X "Folded Light" optik zum kullanmaya olanak vermiş. Ürünle birlikte gelen kamera kızıağı sayesinde Ferrari 2004 modelini TV'ye, USB ile PC'ye bağlamak ve Li-Ion pillerini şarj etmek mümkün.

Ferrari F1 yarış arabasının motor sesi efektiyle açılan kameranın performansını artıran bir diğer özellik ise "TruePic Turbo" görüntü işlemcisine sahip olması. Bu sayede daha yüksek görsel kontrastı, netliği ve mükemmel renk ayırımı sağlamak mümkün.

Ferrari tutkunlarına özel

Olympus Ferrari Digital 2004, standart olarak 16 MB'lık XD Picture bellek kartı ile geliyor. Hafızayı yine XD Picture kart ile 512 MB'a kadar yükseltmek mümkün. 18 ön ayarı ile her türlü ortam ve koşulda en net fotoğrafı çekebilir, çekilen pozları bellek kartında özel olarak ayrılan fotoğraf albümüne koyabilir ve slayt şeklinde izleyebilirsiniz.

Fiyatı: Yaklaşık 800 dolar

Bilgi için:

www.beyazbilgisayar.com

512 MB GenX MP3 çalar

Üçü bir yerde

GenX'in çok işlevli MP3 çalarlarının 512 MB kapasiteli modelleri de Türkiye pazarında. GenX ürünlerinin Türkiye distribütörü olan İnfronic, GenX USB belleklerin her modelinde artık 512 MB kapasite seçeneğini de sunuyor. GenX'in üçü bir arada modeli olan ve MP3 çalar, USB bellek ve ses kaydedici özellikleri bulunan ürününün 512 MB kapasiteli modeli 189 dolar fiyatla satılıyor.

USB bellek, MP3 çalar, FM radyo, MP3 kaydedici gibi yedi özelliği üzerinde

bulunduran GenX 7in1'in 512 MB kapasiteli modelinin fiyatı ise 269 dolar.

İnfronic, GenX'in çok işlevli ürünlerinin yanı sıra salt USB bellek modellerinin de satışını yapıyor. Şirket salt USB belleklerde 64 MB'dan 1.024 MB kapasiteye kadar çok zengin bir ürün gamını satışa sunuyor.

Bilgi: www.infronic.com

KISA KISA...

- **Nvidia: Profesyonel kesim için grafik kartları**
Grafik kartı uzmanı Nvidia ürün paletini Quadro FX 3400, 1300, 330 ve NVS 280 profesyonel sürümleriyle tamamlıyor. Tüm modeller PCI-Express arabirimiyle ve iki kartın paralel çalışabilmesini sağlayan SLI teknolojisiyle donatılmış bulunuyor.
Bilgi için: www.nvidia.com
- **3355 ile Dell'den kapıya teslim kablosuz hayat**
3355'in "Kablosuz Hayat" kampanyası, Intel Centrino mobil teknolojisine sahip Dell Latitude D505 dizüstü bilgisayarları peşinatsız 24 aya varan ödeme imkanlarıyla müşterinin kapısına getiriyor. www.4443355.com' dan birkaç tıklamayla aracımsız sahip olunan Dell Latitude D505 bilgisayarlar İstanbul içinde bir işgünü, Türkiye'nin en uzak noktasına ise üç işgünü içinde ücretsiz olarak adrese teslim ediliyor.
Bilgi için: www.dell.com.tr
- **Oyun tutkunlarına LCD**
Yıllanmış tüplü monitörlerini emekliye ayırmak isteyen bilgisayar oyuncularını ve video tutkunları için Hyundai'ın yeni ince TFT ekranı L70N dikkate değer olabilir. N+Film teknolojisi ve 1.280 x 1.024 resim noktalı çözünürlüğüyle 17 inçlik panel üretici verilerine göre görüntüyü 16 milisaniyede oluşturmayı başarıyor, bu yüzden hızlı PC oyunları için de uygun. Gümüş rengi ve siyah görünümlü L70N'nin parlaklık değeri gücü Hyundai'a göre hemen hemen 250 cd/m² tutuyor, böylelikle TFT keyifli bir seyir sunuyor.
Fiyatı: Yaklaşık 400 Euro
Bilgi için: www.hyundaiq.com

Panasonic X300 Cep telefonuna yeni aç

Tekofaks Panasonic'ın Türkiye pazarına sürdüğü yeni Panasonic cep telefonu X300, video görüntü kaydı yapabilen entegre kamerası ve tek tuşla yana açılan LCD ekranı sayesinde size el kamerası keyfi sunuyor. 65 bin renk desteğine sahip geniş ekranı, tümleşik VGA kamerası ve yana doğru açılarak bir video kaydedici görünümüne kavuşan tasarımı ile X300, teknolojinin yanında tasarımda da farklılık arayanlar için yeni bir seçenek. Panasonic X300'ün en göze çarpan özelliği, sadece video kameraların sağlayabildiği yana doğru açılan ekran kolaylığını kullanıcılarına sunması. 3 MB hafızası sayesinde X300, çok sayıda fotoğraf depolamanın yanında video kaydına da imkan tanıyor.

Bilgi için: www.panasonic.com.tr

AMD'den yeni işlemci: Sempron Ekonomik işlemci

Yeni "Sempron" işlemcisi AMD'nin fiyatlarını aşağıya çekecek. Yapısı Athlon 64'e çok benzeyen Sempron işlemcide "x86-64" mimarisi kullanılmış. Diğer bir fark ise 256 KB olan L2 önbelleğin diğer 64 bit işlemcilerde kullanılanlara göre oldukça düşük olması. Yeni iş-

lemciler çok çeşitli hızlarda piyasaya sunulacaklar. Buna göre 2200+, 2300+, 2400+, 2500+, 2600+ ve 2800+ modelleri Socket A yapısındayken yüksek performanslı 3100+ ise Socket 754 kullanacak. AMD, satış fiyatının 139 dolar olacağını duyurdu.

Bilgi için: www.amd.com.tr

İki yüze aynı anda baskı

Samsung'dan renkli lazer

Samsung'un yeni renkli lazer yazıcısı CLP-500, dakikada yazdığı renkli sayfa adedi, gürültüsüz çalışma özelliği, kağıdın iki tarafını birden basabilmesi ve sınıfının en yüksek kağıt kapasitesi sayesinde farklı ihtiyaçlara aynı anda cevap verebiliyor.

CLP-500'nin en önemli özelliği, son derece sessiz olması. Renkli lazer yazıcılar genellikle oldukça gürültülü çalışırken, Samsung'un yeni ürününde tonerin sabit kaldığı yepyeni bir

sistemle bu sorun çözüldü. CLP-500, benzer yazıcılardan 4 dB daha sessiz.

Bilgi: www.samsung.com.tr

Kodak LS743 ve LS753

Gömlek cebine Kodak

■ Kodak, EasyShare dijital fotoğraf sistemine iki yeni makine daha kattığını duyurdu. Kodak EasyShare LS743 ve LS753 zumlu dijital fotoğraf makineleri, küçük boyutları, gelişmiş paylaşım özellikleri ve görüntü kalitesi ile kullanıcılara, ister bir doğum günü partisi, isterse bir bale gösterisinde olsun, eğlenceli anları fotoğraflama imkanı sunuyor. Küçük bir cep telefonu boyutlarında şık alüminyum gövdesi bulunan LS743 ve LS753, Kodak'ın, fotoğraf makineleri için geliştirdiği bazı favori özelliklere sahip. Kullanıcılar, kırmızı paylaşım (Share) tuşuna dokunarak fotoğraflarını daha sonra izlemek ya da

basamak üzere makinenin içindeki dijital fotoğraf albümüne yerleştirebiliyorlar. Bu fotoğraflar, daha sonra herhangi bir zamanda makinenin 1,8 inçlik geniş ve yüksek çözünürlüklü iç/dış LCD ekranlarından paylaşılabilir. Paylaşım tuşu, kişilere, fotoğrafları, basmak, hatta e-postayla göndermek üzere hemen seçme imkanı da veriyor. Makinenin belleğinde 32 e-posta adresi saklanabilir.

Profesyonel lensli cep kamerası

Her iki makinede de profesyonel kalitede Schneider-Kreuznach C-Variogon 2.8X optik zumlu lens ve Kodak Color Science görüntü işleme yongası bulunuyor. LS743'ün 4 MP'lik çözünürlüğü ve 16 MB'lik dahili belleği bulunuyor. Bu da zengin ayrıntıların yanı sıra fotoğrafları 50x75 cm'e kadar büyütme olanağı veriyor. LS753 ise 5 MP'lik çözünürlüğe ve 32 MB'lik dahili belleğe sahip. Her iki model de gömlek cebine koyulup her yere taşınabilecek, akıllı ve şık bir fotoğraf makinesi isteyenler için ideal.

Bilgi için: www.kodak.com.tr

KISA KISA...

► Sony Vaio masaüstü PC VGC-RA104

Sony'nin Vaio-PC VGC-RA104'ü Intel'in Pentium 4/3,6 GHz işlemcisi ve 1.024 MB anabelleğiyle bir hayli yüksek performans sunuyor. PCI-Express arabirimli bir Radeon X600XT grafik kartı ve 128 MB VRAM parmak ısırtan bir grafik gücü sağlıyor. DVD yazıcı ise yeni çıkan çift katman ortamlarına bile yazıyor. Sony, Vaio PC'sine televizyon yayınlarının kaydı için ayrıca bir TV-Tuner kartı eklemiş.

Fiyatı: Yaklaşık 2.700 Euro

Bilgi için: www.sony.com

► Acer Travelmate 292ELCI

Acer, Travelmate 292ELCI modeli dizüstü bilgisayarında Intel'in 1,3 GHz hızındaki yeni Celeron-M işlemcisini kullanıyor. Bu işlemci, mobil ev ofisleri için yeterince güçlü. 256 MB bellekli, Windows XP Pro işletim sistemli bilgisayarda 40 GB kapasiteli bir ATA-100 sabit diskinin yanı sıra bir DVD/CD-RW kombo sürücü de unutulmamış.

Fiyatı: Yaklaşık 1.100 Euro

Bilgi için: www.acer.com

► Seagate'ten 5 yıl garanti

Seagate hemen geçerli olmak üzere Seagate'in dünya çapında distribütör ve perakende kanalları aracılığıyla dağıtılan tüm dahili PC, dizüstü, ve kurumsal sabit disklerini kapsayan 5 yıllık garanti sürecini başlattığını açıkladı. Bu benzeri görülmeyen gelişme, sektör standardı olan 1 yıl ve 3 yıllık garanti sürelerinin çok üzerinde. Yeni garanti süreci 1 Haziran, 2004 tarihinden itibaren pazara sunulan tüm sabit diskleri kapsıyor.

Bilgi için: www.seagate.com

Evler ePC ile teknoloji merkezine dönüşüyor
Intel'den dijital ev çözümü

Intel, dijital ev hayalini gerçeğe dönüştürme iddiasıyla yeni 915 G/P ve 925 Express işlemci plat-

formu (yonga seti) ile 2005 yılından itibaren dijital evin merkezi ne yerleşecek ePC'yi tanıttı.

Bugüne kadar yalnızca özel bilgisayarlarda bulunan perfor-

mans, ses ve video özelliklerine bir arada sahip olan yeni platformlar bilgisayar deneyimini gerçeküstü denebilecek kadar eğlenceli ve verimli hale getiriyor. Bu yeni teknolojiler bilgisayar deneyimini daha eğlenceli ve verimli kılmalarının yanı sıra, ev ve ofis kullanıcıları için Yüksek Tanımlı (HD) video, 7.1 surround ses ve güçlü dosya korunumu, geliştirilmiş grafik yeteneği gibi gelişmiş yeteneklerin önünü açıyor.

Tüm eğlence araçlarını bir arada bulunduran ePC, CD/DVD oynatıcı, müzik seti ya da kişisel video kayıt cihazı işlevi görebiliyor.

Bilgi: www.intel.com.tr

Samsung MAGIC Serisi monitörler

Kontrol paneli yanda

Dünyanın en hızlı TFT-LCD monitörü olan 173P modelinin de dahil olduğu Samsung'un yeni MAGIC serisi, üstün parlaklık, mükemmel görüntü kalitesi ve her kullanım amacına uygun ergonomik yapısı ile beklentilerin ötesine geçiyor. MagicBright², özellikle eğlence amaçlı kullanımlarda en gerekli özelliklerden olan parlaklıkta 500 cd/m² ile ancak televizyon görüntülerinde yakalanan parlaklığı ve görüntü kalitesini monitöre taşıyor. Yan

panele alınan düğmelerle ekran genişlerken daha estetik bir tasarımda elde ediliyor.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

Dothan İşlemci + Dual DVD + 128MB ATI

Escort E-Note Xtreme

Intel'in Centrino platformunun yeni teknoloji mobil işlemcisini (Dothan) destekleyen ve 2 MB önbelleğe sahip olan Escort E-

Note Xtreme, hızlı işlemci gücü ve yüksek performansı ile dikkat çekiyor. 2 GB bellek desteği ile artan iş yükünüz karşısında ekstra performans sağlayan ürün, 1 adet PCMCIA Type II (veya 1 adet PCMCIA Type III), 3 adet USB portu ve 5 formatı destekleyen bellek kartı okuyucusu ile birçok çevre biriminin kullanımına uygun.

Bilgi için: www.escort.com.tr

Web kamerası
CCD algılayıcıyla net görüntü

Creative'in önceden tanıdığımız WebCam Vista, NX, NX Pro modellerinden farklı olarak, NX Ultra'da CCD algılayıcı bulunuyor. CCD algılayıcı ile bilgisayarınızda mümkün olan en net görüntüyü elde edebiliyorsunuz. NX Ultra üç bacağı sayesinde her ekranın üzerinde kullanılabiliyor.

Bilgi için: www.creative.com

iPaq imaj tazeledi
Kameralı kablosuz
iPAQ el bilgisayarı

HP, yeni başlayanlar için iki adet yeni iPAQ el bilgisayarı piyasaya sundu. Cihazlar Microsoft Pocket PC 2003 işletim sisteminin ikinci sürümünü kullanıyorlar ve güçlerini Samsung işlemcilerinden alıyorlar. Eklentiler içinse her iki cihazda da I/O uyumlu SD yuvaları bulunuyor ve bu sayede GPS alıcıların PDA'ler ile kullanılmasına imkan tanınıyor. iPAQ rx 3715, 400 MHz işlemci hızına ve 128 MB entegre hafızaya sahip. "Mobile Media Companion" başlığına sahip cihaz, kısa video klipler de kaydedebilen 1,2 megapiksel bir kamera ile donatılmış.

Bilgi için: www.hp.com.tr

Desktop Express
Düzenli
bir masaüstü

Hızlı Sistem'in getirdiği Logitech'in yeni kablosuz Desktop Express klavye ve fare seti masaüstündeki kablo karmaşasına son vermeyi hedefliyor. Klavyede yer alan hızlı erişim tuşları sayesinde e-postalara ve internete tek tuşla bağlanılabiliyor.

Bilgi için: www.hizlisistem.com.tr

Dijital dünyaya yolculuk

Coming soon...

Tüm cihazların haberleşmesi, mobilite ve yeni konseptler. Hayatımızı kolaylaştıracak bu yenilikleri kim merak etmiyor ki? Hayatımızı değiştirecek bu yenilikler mercek altında.

Hiç bu kadar çok yenilikle karşılaşmaya kalmamıştık. Intel'in yeni masaüstü mimarisi, yeni yonga setleri, DDR2 belleklerin gelişimi, PCI Express'in kullanılmaya başlanması ve yeni kablosuz haberleşme standartlarının geliştirilmesi bunlardan sadece birkaçı. Gün geçmiyor ki yeni bir teknoloji kullanıma sunulmasın. Bilgisayar dünyası artık o denli hızlı geliyor ki, artık takip etmek her yığının harcı değil. Bu yüzden sizleri yakın gelecekte göreceğimiz teknolojilere şimdiden hazırlamak istedik. Bu yazımızda da bilgisayar bileşenlerinden çevre birimlere kadar birçok alanda gerçekleşmesi beklenen değişiklikleri anlatmaya çalışacağız. Bunun için de ilk olarak bilgisayar dünyasının temel bileşenlerinden başlayacağız.

Yeni bilgisayar konseptlerinde eğlence PC'leri ve dizüstü bilgisayarlar da dahil olmak üzere her türden kişisel bilgisayar

için daha büyük bant genişliği ve daha düşük çalışma sıcaklıkları için DDR2 kullanılması öngörülüyor. DDR2 bellek kullanan ilk PC istemci yonga setleri de Grantsdale ve Alderwood. Her iki yonga seti de şu an ülkemizde bulunuyor. Fakat bellekleri bulmak oldukça zor. Bu yüzden olsa gerek, i915 olarak adlandırılan Grantsdale'in bellek modüllerinin seçimi anakart üreticilerine bırakılmış durumda. Grantsdale'in ön plana çıkan diğer bir özelliği Intel Extreme Graphics 3 olarak adlandırılan oldukça güçlü bir grafik yongasına sahip olması. PCI Express arayüzünü destekleyen bu yonganın Dynamic Video Memory teknolojisi (DVMT) etkili kullanabilmesi en büyük artılarından. Bu sayede sistem belleği fazla yük altında bırakılmıyor ve bunun sonucunda da az bir bellek ile daha etkin bir çalışma ortamına sahip olunabiliyor.

Alderwood entegre bir grafik işlemci-

sine sahip değil ama buna karşın performans artırıcı teknolojileri ile ilgi çekiyor. Her iki yonganın da ortak özelliği, yüksek kalitede ses özelliği ile benzersiz bir ev sineması deneyimi yaşatmak amacına hizmet eden ve Dolby 7.1 Surround Sound etkisi sağlayan Azalia ses yongasına sahip olmaları. Dolby Pro Logic IIx uyumlu bir kod çözücüye sahip olan bu yeni ses yongası, bu sayede 7.1 surround ses özelliğini destekleyebilecek. Üstelik 7.1 hoparlör sistemi olmadan.

Diğer bir değişiklik ise anakartın üzerinde bulunan işlemci yuvasının 775 pinli olması. Yani işlemcilerde alıştığımız pinler artık anakartlarda yer alıyor. İşlemciler ise pin yerine bağlantı noktalarını kullanıyor.

Söylentilere göre Clackamas Technology (CT) adı altında ortaya çıkan 64 bit genişlemesi yeni nesil Pentium 4 Prescott işlemcilerde de yer alacak. Esasında bu

teknoloji günümüzdeki Prescott işlemci-lerde zaten var. Fakat bu teknolojinin mevcut işlemcilerde kapalı olduğunu da altını çizerek söylememiz gerekiyor; yarın öbür gün 64 bit destekli Intel masaüstü işlemciler görürseniz şaşırmayın.

Bugünlerde tanışacağımız başka bir teknolojik değişim ise AGP ve PCI yuvaları yerine PCI Express kullanımı. Peki nedir bu PCI Express dedikleri?

AGP ve PCI yerine PCI Express, ATX yerine de BTX

Intel ve sektördeki diğer şirketler PCI Express teknolojisini bugünün PCI ve PCI-X mimarilerinin yerini tutmak üzere geliştirdiler. PCI-Express mimarisi 2.5 ila 80 Gbps arasında ölçülebilir bant genişliğine ulaşıyor ve 10 GHz üzeri işlemci hızlarını ile hızlı bellekleri destekliyor. Bunun yanı sıra performanslı grafikler, GbE ve 10 GbE gibi kurumsal I/O uygulamaları ile geleceğin gereksinimlerini karşılıyor.

Bu yüzden PCI Express'in gelmesi ile birlikte grafik kartları da değişikliklerden nasibini alacak. Örneğin günümüzde kullanılan AGP 8X ara yüzü yerine 16X (4 GByte/s Up- ve Downstream) seri I/O standardı gelecek. Dolayısıyla bant genişliği saniyede 256 MB'a yükseliyor, üstelik de iki yönlü olarak. Bildiğiniz gibi, günümüzde kullanılan PCI veriyolunda bu hız yalnızca saniyede 132 MB.

Bu tür kartlar ülkemize de gelmeye başladı. Ama PCI Express'in getirdiği değişim sadece masaüstü sistemlerde yaşanmayacak ve dizüstü bilgisayar alanında da yansımalarını görmek mümkün olacak. Örneğin beklenen gelişmelerden birisi PCMCIA arabirimin yerini Express Card'ların alması. Böylelikle, dizüstü bilgisayar sistemlerinde Express Card portu

da görülecek.

PCI Express'in yanı sıra ilgi çeken diğer bir yenilik de BTX form faktörü ve Instant On/off işlevleri. Balanced Technology Extended olarak adlandırılan BTX, ATX form faktörünün yerini alacak. BTX'in gelmesi ile birlikte ısı, boyut ve gürültü oranı düşürülecek ve performans artırılacak. Fakat BTX anakartın yapısının ATX yapısından çok farklı olduğunu söylemeliyiz. Örneğin giriş ve çıkışlar ile yuvalar farklı konumlandırılmış. Buna ek olarak artan güç ihtiyacını karşılamak için 20 yerine 24 iğneli bir güç bağlantısı kullanılıyor. Bu yeni yapıda ısı sorunu da

LGA775: Eskiden işlemci üzerinde bulunan bağlantı pinleri artık anakartın işlemci yuvasının üzerinde yer alıyor.

Thermal Module ile gideriliyor, bileşenler havalandırma kanalları ile soğutuluyor. Bu yüzden de BTX geriye uyumlu olmayacak.

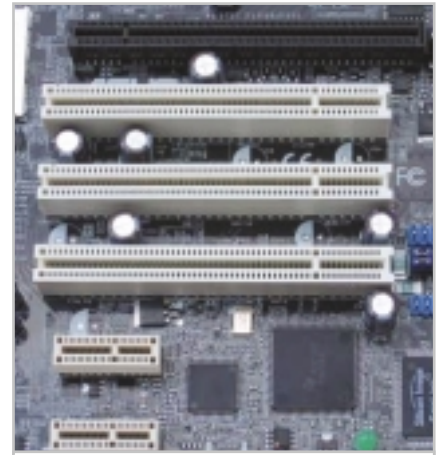
Instant On/Off da sistemlerin açılış sürelerini kısaltan bir teknoloji. Burada amaç, önceden hatalı kapatılmış bile olsa sistemleri veri kaybına uğramadan oldukça hızlı bir şekilde kullanılır hale getir-

mek.

Masaüstü sistemlerde yaşanacak farklılıklar bu kadar. Benzer değişimlerin dizüstü sistemlerde de görüleceği kesin. Örneğin Centrino'nun halefi olacak platform şimdi belirlenmiş durumda:

Sonoma, Centrino nun veliahtı: LaGrande ve Vanderpool yolda

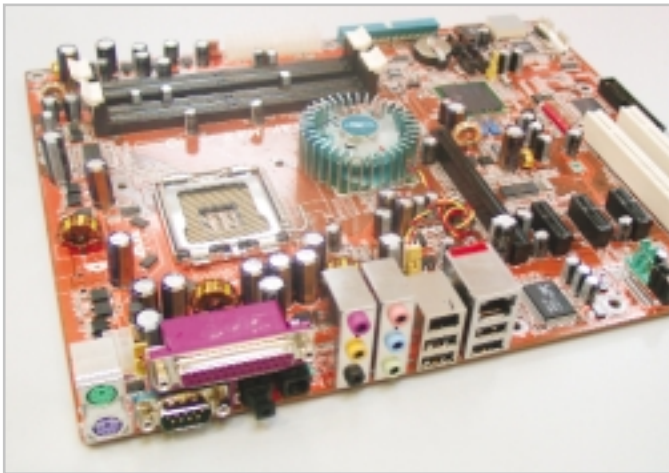
Centrino konseptinde kullanılan Bani-as işlemcisinin yerini Dothan işlemcisi alacak. Önümüzdeki yılın ikinci yarısında gündeme gelmesi beklenen yeni Intel Centrino platformu da Sonoma olarak adlandırılacak.

PCI-Express: AGP yerine PCI-Express x16 kullanılacak. PCI arayüz'ün varisi de PCI Express x1.

Bu yeni nesil Pentium M mobil işlemcisi, 90 nanometre teknolojisine sahip olması ve üzerinde 140 milyon transistör barındırması ile ilgi çekiyor. Yaşanan diğer bir değişiklikse bu işlemcinin 2 MB boyutunda 2. seviye önbelleğe sahip olması. Bu da kullanıcıya son derece hızlı bir sistem erişimi sağlıyor. Sonoma platformunun Centrino'dan farklılığı yalnızca işlemciyle sınırlı değil, çünkü Sonoma yeni Pentium M işlemcisiyle birlikte entegre 802.11 a/b/g kablosuz ağ bağlantısını ve Alviso kod adlı bir yonga setini de hayata geçirecek. Alviso yonga seti yeni bir grafik motorunun yanı sıra DDR2 bellek desteğine, Seri ATA gibi yeni nesil depolama teknolojilerine, PCI Express ve NEWCARD gibi endüstri standartlarına sahip olacak ve Intel'in Azurio adını taşıyan yeni ses arabirimini de içerecek. Buna ek olarak masaüstü sistemlerden bildiğimiz Hyper Threading teknolojisinin mobil alana taşınacağına dair de bilgiler var.

Dizüstü bilgisayar alanında diğer bir yenilik ise Extended Mobile Access olarak →

Köklü değişiklikler: PCI-Express, DDR2, 24 pin güç bağlantıları ve LGA775 işlemci yuvası yeni nesil Intel anakartların en radikal değişiklikleri arasında.

ATX yerine BTX: Küçük olması kadar etkili soğutma ile de oldukça ilgi çekici.

adlandırılan teknolojinin entegre edilmesinde olacak. EMA sayesinde ikinci bir ekrana sahip olunabilecek. Bu ekran dizüstü bilgisayar kapalı iken bile e-postaları okumanızı sağlayabilecek, birtakım bilgileri kullanımınıza sunabilecek.

Intel'in gerek dizüstü gerekse de masaüstü sistemler için geliştirdiği güvenlik konseptleri de var, örneğin LaGrande teknolojisi. LaGrande teknolojisi Intel işlemcilerin, yonga setlerinin ve platformların yazılım tabanlı saldırılara karşı korunmasını sağlıyor, yani Trusted Mode bağlantıyı sağlayan bir yonga. Yaptığı iş ise, MemoryDump ile çalınan şifreleri bloke etmek. Ayrıca klavye ile girilen şifreler de açılan ek bir pencereye yazmak suretiyle kötü niyetli kişiler tarafından tespit edilemiyor.

Vanderpool olarak adlandırılan diğer güvenlik konsepti ise sistem güvenilirliğini ve esnekliğini sağladığı gibi, bilgisayarın çökmesi halinde kurtarma hızının artırılması özelliğini de taşıyor. Sunucu sistemlerinden bildiğimiz bölümlene tekniğini kullanan teknoloji sayesinde birçok sanal işletim sistemine aynı anda sahip olunabiliyor.

Mobil dünyadaki yenilikler elbette bununla sınırlı değil, zira. PDA kullanımında da oldukça ilginç gelişmeler bizi bekliyor.

Cep bilgisayarlarında MMX teknolojisi

Bulverde kod adını taşıyan ve üzerinde kamera teknolojisini de bulunduran yeni Xscale işlemcisinin düşük enerji tüketimi ve yüksek multimedya performansı ile cep telefonlarında ve avuçiçi bilgisayarlarında yeni bir dönemi açması bekleniyor. Bu işlemcinin sahip olduğu Quick Capture arayüzü sayesinde, dijital kamera ile işlemciyi kullanan aygıtlar arasında veri aktarım hızı artırılıyor. Bu sayede de aktarı-

PDA'larda yeni bir dönem: Yeni Xscale işlemcisi ile çeşitli multimedya uygulamaları rahatlıkla çalıştırılabilir.

lan resimlerin kalitesi yükseliyor.

Entegre edilen Wireless SpeedStep teknolojisi ürünlerin güç ihtiyaçlarını %50'ye kadar düşürüyor. Bunu da Pentium işlemcilerden tanıdığımız aynı adlı teknolojiyi kullanarak yapıyor. Bulverde işlemcisinin diğer bir avantajı ise Wireless MMX teknolojisini desteklemesi. Wireless MMX'in avantajıysa dizüstü sistemler için tasarlanmış oyun ve multimedya verilerinin Xscale bazlı ürünlerle de uyumlu olması.

Bu alanda yaşanacak diğer bir değişim ise pek yakında kullanıcılarının emrine girecek olan kişisel sunucu, yani personal server sistemi. Oldukça ergonomik yapısı ile cebinizde taşıyabileceğiniz bu sistem resim, film, dokümanları ve çeşitli verileri üzerinizde bulundurmanıza olanak taşıyor. Bluetooth teknolojisi ile de kullanıcı-

sahip olan bu sistem Linux altında çalışıyor. Aynı zamanda uygulamaları da üzerinde taşıyan bu sistem şimdilik 1 GB kapasite ile görülecek. Buna karşın pil ömrü 1 haftayı buluyor. Kontrol ise birlikte verilecek olan özel bir kol saati ile gerçekleştirilecek.

Kablosuz haberleşmeden söz etmişken, sıra geldi yeni kablosuz standartlara.

Kablosuz haberleşmede yeni standartlar: 802.11n, 802.16a

Önümüzdeki on yılda dünyanın büyük bölümünde kablosuz haberleşmenin bir standart haline geleceğini söylersek bu pek de şaşırtıcı olmaz. Nitekim bazı firmalar geniş bant kablosuz altyapı teknolojisini tüm dünyada yaygınlaştırmayı planlamışlar bile. Bu doğrultuda, yeni teknolojiler de ortaya çıkıyor, tıpkı

Daha performanslı ve daha ince: Yeni nesil dizüstü sistemler mobilite kavramını daha etkili bir şekilde kullanabilecekleri gibi çok daha performanslı olacaklar.

lara açık alanlarda diğer sistemlerle haberleşme imkanı veriyor. Örneğin otobüs istasyonlarına koyulan görüntü panellerine bağlanıp bilgilerinizi aktarabileceksiniz. Burada amaç sanal hafızanızı her zaman yanınızda taşımanız ve istediğiniz zaman kullanmanız. XScale işlemcisine

WLAN teknolojisinde yeni bir standart olan ve iletişimde çok yüksek bir hız sağlayan 802.11n protokolü gibi. Bu yeni WLAN standardının özelliği, şu anki mevcut 802.11 çözümlerinin yaklaşık üç katı kadar bir performans sunması ve kullanıcıya belirli bir zaman dilimi içinde →

Mini PC devri: Cep telefonundan biraz daha büyük olan bu PC sistemi P4 desteği ile birçok isteği karşılayabiliyor.

çok daha hacimli verileri aktarma olanağı vermesi. Centrino platformu ile birçok kullanıcı kablosuz ağ çözümü ile tanışmıştı. Dolayısıyla bu alandaki değişiklikler yine ilk olarak mobil alanda görülecek. Bu senenin sonuna kadar 802.11b/g teknolojilerinin kullanılmaya devam ettiğini göreceğiz. Sonraki dönemde ise 802.11a/b/g standartları mobil kullanımın emrine sunulacak. Bunlar herkesin bildiği şeyler. Az bilinense buna ek olarak şu an geniş bant erişimde yaygın olarak kullanılan kablo ve DSL internet teknolojilerinin bir alternatifi olarak silikon yonga bazlı IEEE 802.16a standardı üzerinde ciddi çabalar harcandığı. Bu standardın özelliği 30 millik mesafede ses, video gibi büyük verilerin kablosuz ortamda saniyede 70 MBit'lik hızla aktarılabilmesi. Küçük mesafeler için ise Wireless USB teknolojisi ile tanışacağız. Wireless USB, kablosuz haberleşme teknolojinin artıları ile USB 2.0 standardının hız değeri ile tak ve çalıştır kullanımını birleştirilmesi ile

dikkatleri üzerine topluyor. Kablosuz USB ürünlerini bilgisayar, mobil ve tüketici elektroniği bileşenlerinde gördüğünüzde şaşırmayın. Çünkü bu teknoloji sayesinde bir video kamera, sanki bir sabit diske bağlantı kuruluyormuş gibi erişilebilecek. Diğer bir ifade ile 10 metre çapında bu teknolojiyi destekleyen cihazlar saniyede 480 Mbit'lik bir veri transfer hızı ile haberleşebilecekler.

Kişisel kullanımda olduğu gibi kurumsal kullanımda da oldukça ilginç yenilikler var. Örneğin çoklu çekirdek mimarisi gibi.

Sunucu sistemlerine bakış: Çift çekirdek mimarisi

Bir işlemciye 1 milyar transistör yerleştirmenin, daha yüksek performans arayışında geçerli bir çözüm olmadığı artık ortada. Bu sebeple işlemci üzerinde yer alan transistörleri daha etkili kullanma yolu tercih ediliyor ve bu, Helper Threading teknolojisi olarak adlandırılıyor. Bunun altında yatan fikir, Single Thread'leri daha etkili çalışabilir hale getirmek. Elbette bu değişim de tek başına yeterli değil.

Tanık olacağımız değişikliklerden bir diğeri, özellikle sunucu sistemlerinde tanışacağımız çift çekirdek (dual core) mimarisi. Üst uç Itanium 2 işlemcisi için tasarlanmış olan ve işlemcinin içinde iki adet çekirdeğin yer aldığı bu mimari Xeon'larda görülecek. Tulsa adlı bu işlemci 2005'in sonlarında piyasada olacak. İşlemci Twin Castle PCI Express yonga seti ve DDR2 bellek modülleriyle çalışacak. 90 nanometre teknolojisine göre hazırlanacak olan Tulsa daha sonra 65 nanometre teknolojisinde de üretilecek. Artık Intel'de çalışan, eski Alpha işlemcilerinin geliştirici takımının ortak ürünü olan 64

Personal Server: Bu kişisel sunucu sayesinde sanal hafızanız her zaman kullanılmaya hazır halde olacak.

bit Itanium 2 işlemcisi de 2006 yılında Tanglewood adıyla karşımıza çıkacak. Bu işlemcinin özelliği, en az dört adet çekirdeğe (Multi Core) sahip olması. Yapılan açıklamalar Itanium 2 işlemcisinin birçok sürümünün satışa sunulacağı yönünde. Bu modeller arasındaki başlıca fark çekirdek sayısı olacak, hatta 8 ve 16 çekirdekli ürünler de üretilecek.

Diğer bir gelişim ise geçen yıl 64 bit teknolojisine geçiş yapan AMD'nin Intel'i bu konuda tetiklemesi ve bunun sunucunda Intel'in de 32 bit Xeon işlemcilerini 64 bit mimariyle uyumlu hale getirmesini kararlaştırması. Nocona olarak adlandırılan bu yeni işlemci, belli ki AMD'nin iş istasyonu ve sunucu pazarına satmayı hedeflediği Opteron işlemci ailesine verilmiş bir karşılık.

Performansı artırmanın yolu elbette tek değil. İşlemci mimarisini değiştirmek bunların en etkili olanlarından biri, ne var ki yeni arayüzlerle de ciddi performans artışları yaşanabiliyor. Örneğin Paralel ATA'dan Serial ATA'ya geçişte olduğu gibi.

Daha yüksek bant genişliği için: Serial ATA II ve SAS

Serial ATA'nın çıkması birçok çevrede geniş yankı uyandırdı. Çünkü sonunda özellikle disklerde yaşanan darboğaza bir son veriliyordu. Öyle ki, sadece sabit disk üreticileri değil, optik sürücü üreticileri de bu teknolojiyi gönülden benimseyiverdiler. Anakart üreticileri de piyasaya yeni sürülen ürünlerinde bu arabirime gittikçe daha fazla yer veriyorlar. Ancak daha geniş bir kullanıcı kesimi Seri ATA 1.0 arabirimiyle tanışmadan, Seri ATA II'den söz edilmeye başlandı. SATA II de tıpkı SATA

Dual Core: Sunucu pazarında çok yollu sistemlerin yanı sıra Xeon mimarili çok çekirdekli sistemler de yerini alacak. Buna ek olarak 32 bit'ten 64 bit mimarisine geçilecek.

Tek merkezden yönetim: Birden çok işlevin çok sayıda araç tarafından değil de tek bir cihaz ile gerçekleştirilmesi Dijital Ev konseptinin en ciddi adımlarından.

1.0 gibi yüksek bir bant genişliği vaat ediyor ve bu yüzden optik ürünlerde ve veri depolama ürünlerinde kullanılması düşünülmüyor. Tıpkı önceki sürümünde olduğu gibi, SATA II de veri aktarımını incecek bir kabloyla yapıyor ve jumper'la ayar yapmak tarihe karışıyor. Artık sistem dahil ettiğiniz her bir SATA aygıtı sistem tarafından kendiliğinden tanınacak ve çalıştırılması sağlanacak. Serial ATA II ilk olarak sunucu ve ağ donanımlarında kullanılacak. Bu konuda SATA II ile yarışacak olan diğer bir teknoloji de aynı bağlantı teknolojisini kullanan SAS, ya da açık adıyla Serial Attached SCSI olacak. İki SCSI portu içeren SAS, 8 metreye kadar bağlantı kablosu kullanabiliyor ve böylece 128 adede kadar harici cihazla bağlantıyı sağlayabiliyor.

SAS ile birlikte anılan veri aktarım hızı saniyede 3 Gbit. Yalnız bir denetçinin sadece tek bir SAS aygıtını kontrol edebildiği bu teknolojiye, birden çok depolama aracının kullanılacağı zaman SATA Storage Switch'e ihtiyaç duyuluyor. SATA Storage Switch kullanıldığı takdirde SAS ile SATA birlikte kullanılabilir ve pahalı disklerin ucuz disklerle aynı anda sorunsuzca çalışmasının önü açılmış oluyor. Uyumlu çalışmadan bahsetmişken, tüm sayısal işleme aygıtlarının birbirleriyle tek bir merkezden haberleşmesine ne dersi-

niz? Bu yıllardan beri konuşulan bir konu ve nihayet Dijital Ev konsepti altında gerçekleştirileceği benziyor.

Dijital Ev konseptinin basitleştirilmiş hali

Dijital Ev (Digital Home) konseptinden yıllardır bahsediliyor, hatta arada çeşitli tanıtımlar da yapılıyor. Buna rağmen söylenenlerin çoğu lafta kalıyor, zira bu tür bir evde kullanılan tüm teknolojik ürünler birbiriyle haberleşebilmeli ve çoğu işlemi tek bir elden yapabilmeli. Esas güçlük, bunu sağlayacak olan yazılımda. Windows XP Media Center Edition'ın yaygınlık kazanmasıyla birlikte televizyon ekranına bağlanan ince tasarımlı, yüksek performanslı PC platformlarıyla karşılaşacağız. Müzik, filmler, TV programları, oyunlar ve yüksek çözünürlü görüntüler gibi sayısal içerikleri yönetmek ve tecrübe etmek kolay ve bir o kadar da zevkli olacak.

Tüm bu içerik kablosuz ortamda paylaştırılabilir. Emektar klavyeler yerlerini uzaktan kumanda cihazlarına bırakacak ve böyle TV alıcısı, DVD oynatıcı, kişisel video kayıt cihazı (PVR) gibi raf dolusu aygıtı tek bir birim üzerinde toplamak mümkün olacak.

Saydıklarımız önümüzdeki dönemde karşımıza çıkacak olan teknolojilerden yalnızca birkaçı. Hepsinin de ortak yönleri belli: Köklü değişiklikleri ve bu değişimlere ister istemez ayak uydurma zorunluluğunu da beraberlerinde getiriyorlar. İşte bu sebepten, bazı teknolojilere sahip olmaya karar vermeden ve yarınları hazırlanmadan önce birkaç adım ilerisini görmenin birçoğumuza büyük faydası olacağı kesin.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

PARALEL VE SERİ ATA HIZ DEĞERLERİ

Ultra ATA 66: 66 MB/saniye
Ultra ATA 100: 100 MB/saniye
Ultra Serial ATA 1500: 1.5 GB/s (1500 MB/saniye)
Ultra Serial ATA 3000 (2. nesil): 3 GB/s
Ultra Serial ATA 6000 (3. nesil): 6 GB/s

İÇİNDEKİLER

91

Sabit disk
Seagate Savvio ST973401LC
Ekran kartı
Leadtek Winfast A400 TDH
CD yazıcı
LG GCE-8525B

92

Kasa
Aopen The Ultimate 550 KA50U
Oyun direksiyonu
Thrustmaster Enzo Ferrari
JukeBox
Flexy Jukebox Slim

94

Web kamerası
ORITE IP CAM (IC-300)
Fare - klavye seti
Logitech Cordless Express
HDD soğutucu
Cooldrive 4

96

DVD yazıcı
Asus DRW-0804P
Ses kartı
M-Audio AudioPhile 2496
CPU soğutucu
Gigabyte GH-PCU31-VH

98

Dijital fotoğraf makinesi
Samsung Digimax 401
Anakart
Foxconn 925A01-8EKRS
Avuçiçi bilgisayar
Palm Tungsten T3

100

MP3 çalar
Samsung Yepp YP-55 VR
Dijital fotoğraf makinesi
Opticon DSC224
CD ve DVD kutusu
CD Library

102

Hoparlör seti
Snopy CR-4400
Anakart
Ait AG8
HDD kutusu
Dexonic USB2.0/SATA150

104

M. püskürtmeli yazıcı
Epson Stylus Photo R800

106

Anakart
Asus P5AD2 Premium

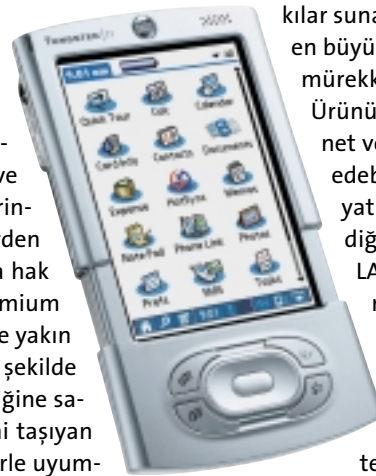
CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Intel'in yeni yonga seti nihayet piyasada. Beraberinde getirdiği köklü değişikliklerle bütün dikkatleri üzerine çeken yonga seti, bu ay incelediğimiz Abit, Foxconn ve Asus marka anakartların üzerinde yer alıyordu. Bu ürünlerden en ilginç, ayın ürünü olmaya hak kazanan Asus P5AD2 Premium modeli. Asus, yeni anakartı ile yakın gelecekteki değişimleri en iyi şekilde benimseyen ürün olma özelliğine sahip. Intel'in i925 yonga setini taşıyan P5AD2, en güncel teknolojilerle uyumluluğu, yüksek performans değeri ve hiçbir isteği karşılıksız bırakmayan donanımıyla gözdemiz oldu. Ayın diğer ürünü ise Epson'un fotoğraf baskısında son noktayı koyan R800 modeli çok işlevli baskı ünitesi. Fotoğraf laboratuvarlarına mükemmel bir alternatif olan ve son derecede kaliteli bas-

kılar sunan EPSON Stylus Photo'nun en büyük özelliği toplam sekiz adet mürekkep kartuşuyla çalışması. Ürünün benzerlerinden çok daha net ve canlı renklerde baskı elde edebilmesinin sırrı da burada yatıyor. Bu ay ilgimizi çeken diğer bir ürün, mevcut LAN/WAN hatlarını kullanarak internete bağlanabilen ve görüntüyü ağ üzerinden iletebilen Orite IP-CAM adlı web kamerası. Bunun dışında aynı kategorideki jukebox ürünlerine kıyasla daha ince ve küçük yapıları olan Flexy Jukebox Slim ve hem görsel hem de teknik değerlerden ödün vermeyen bir kasa sistemi olan Aopen The Ultimate 550 KA50U dikkate değer ürünler arasında yer alıyor.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandırarak bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sisteminin ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Sabit disk
**SEAGATE SAVVIO
ST973401LC**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41
WEB www.datagate.com.tr
FİYAT 969 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arayüz	Fibre Channel
Kapasite	73 GB
Dönüş hızı:	10.000 rpm
Bellek	8 MB
Disk/kafa sayısı	2/4
Boyut	2.5"

Ekran kartı
**LEADTEK WINFAST
A400 TDH**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedya.com
FİYAT 380 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Yonga seti	GeForce 6800
Bellek	128 MB GDDR3
GPU frekansı	325 MHz
Bellek frekansı	700 MHz
Veriyolu	AGP 8X
Diğer	TV ve DVI çıkışı var

CD yazıcı
LG GCE-8525B

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Ufotek
BİLGİ İÇİN (212) 336 61 00
WEB www.ufotek.com.tr
FİYAT 32 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	E-IDE/ATAPI
CD yazma	52X
Tekrardan CD yazma	32X
CD okuma	52X
Veri transfer hızı	7.800 KB/s
Önbellek	2 MB

DÜNYANIN İLK 2,5 İNÇLİK SUNUCU DİSKİ: Hatırlayanlar bilir, ilk başta sunucu sistemler için 5,25 inç boyutunda diskler kullanılıyordu. O zaman daha ince diskler olmadığından başka bir seçenek de yoktu ve bu da sunucu sistemlerin gerek boyutlarında gerekse ağırlığında artışa yol açıyordu. 3,5 inçlik sabit disklerin ortaya çıkışıyla sunucu sistemler daha da küçüldüler. Anlaşılan Seagate bu eğilimin devam etmesini sağlamaya karar vermiş, çünkü 2,5 inç'lik boyutu ile 3,5 inç'lik bir diskten %70 daha küçük olan sunucu diski Savvio, dakikada 10.000 devir yapıyor. Enterprise sunucu sistemler için düşünülen bu disk 4.1 ms'lik bir veri erişim süresine sahip. Kullanılan arayüz ise saniyede 94 MB'lık bir veri transfer hızına ulaşabilen Fibre Channel. Yaklaşık 500 gramlık ağırlığı ile başarılı bir performans sergileyen Savvio, 3,5 inçlik ürünlere kıyasla %40 civarında daha az güç tüketiyor. Bu, ürünün özellikle Rack sunucu sistemler için bir avantaj oluşturduğunun bir belirtisi.

SONUÇ: Yüksek performansla ihtiyaç duyan küçük form faktörlü sistemler için mükemmel bir seçenek oluşturuyor.

- + Başarılı veri erişim süresi, yüksek performans
- + Küçük form faktörlü sistemlere uyumlu
- + Düşük güç tüketimi, hafif

NVIDIA'NIN YENİ TEMSİLCİSİ: Rekabet güzel bir şey, zira hem performanslı hem de hesaplı ürünlerin önünü açıyor. ATI ile NVIDIA rekabetinden doğan GeForce 6800 grafik yongası serisinde olduğu gibi. Leadtek'in Winfast A400 TDH adını taşıyan grafik kartı bu işlemciyi kullanıyor ve yeni neslin giriş seviyesi kullanıcılarına hitap ediyor. Bunu, ürünün teknik değerlerine bakarak daha iyi anlamak mümkün: 550 MHz'e kadar çıkabilen 6800 Ultra'ya kıyasla, GPU frekansı yalnızca 325 MHz olan A400, 128 MB'lık GDDR3 bellekleri ile 700 MHz'lik bir değerde çalışıyor. Üst modellerdeki 256 MB kapasiteli ve 1.100 MHz hızındaki belleklerle karşılaştırınca, bunun gayet düşük bir değer olduğu ortaya çıkıyor. Buna karşın kart birçok testte kendisinden önce gelen modellere üstünlük sağlamasını bildi. Bu yüzden de GeForce'un 5 serisine bir hayli iyi bir alternatif olacağını rahatça söyleyebiliriz.

SONUÇ: Başarılı performansına rağmen aynı 12 pipe'lı ATI X800'e üstünlük sağlamıyor. Buna karşın fiyatı çok daha iyi, dolayısıyla ATI X800'e zor anlar yaşatacağı kesin.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + 30 dB'in altında etkili ve sessiz soğutma
- + Donanım ve yazılım desteği

TEKRAR YAZMADA 32X FARKI: Optik sürücü testlerimizde iyi bir ad yapan firmalardan biri de LG. LG sürücülerin en önemli özelliği yüksek performansına rağmen CD okumada kesinlikle nazlı davranmamaları. Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz LG'nin yeni ürünü olan GCE-8525B de bu tür bir ürün. CD medyalarını 52X hızında yaklaşık 140 saniyede yazan LG, tekrar yazmada 200 saniyelik bir süre ile büyük süksa yapıyor. 32X hızına denk gelen bu yazma süresi bu ürünün rakiplerinden ayrılmasını sağlıyor. Beğenimizi kazanan bir özellik LG'nin desteklediği Mount Rainer özelliği sayesinde medyaları sabit disklerde yaptığımız sürükleyip bırak tekniği gibi kopyalama işlemini gerçekleştirmesi. GCE-8525B'nin veriye erişim süresi ortalama 95 ms. Ayrıca hemen hemen tüm CD okuma ve yazma formatları da destekleniyor. Örneğin kopya korumalı müzik CD'leriyle yaptığımız testlerde dört kopya korumasından üçünü rahatlıkla geçtiğine şahit olduk.

SONUÇ: Bir CD yazıcı almaya karar veren kullanıcılara bu ürünü kesinlikle göz ardı etmemelerini tavsiye ederiz.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + 32X hızında tekrar yazma
- + Yüksek performansta sessiz çalışma

Kasa

AOPEN THE ULTIMATE 550 KA50U

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Çözüm Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
WEB www.cozum.com.tr
FİYAT 99 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Desteklenen yapı USB 2.0ATX/microATX
Yuva sayısı 7 adet 3,5 inç, 4 adet 5,25 inç
Fan 2 adet
Güç kaynağı 300 Wat
Boyut 480x 200 x 257 mm
Diğer USB, Firewire ve ses çıkışı/mikrofon

Oyun direksiyonu

THRUSTMASTER ENZO FERRARI

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
WEB www.dijitalcenter.com
FİYAT 90 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB
Gaz/fren pedalı var
Tuş sayısı 8 ateş ve 4 yön tuşu
Force feedback var
Birlikte gelen oyun yok
İşletim sistemi Windows 98SE/ME/2000/XP

JukeBox

FLEXY JUKEBOX SLIM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 349 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Bellek 20 GB
Arabirim USB 2.0/1.1
Ekran 2,5 inç LCD
Güç kaynağı Li-Ion pil
Boyutlar 98 x 65 x 22 mm
Ağırlık 190 gr

GÖRSELLİĞE ÖNEM VERENLERE: Kasa sistemlerinde dış görünüşün her şey olduğunu artık herkes biliyor. Yine de dış görünüşten vazgeçmek istemeyen kullanıcılar var. Aopen bu kullanıcıları düşünerek hem görsel hem de teknik değerlerden ödün vermeyen bir kasa sistemini piyasaya sürdü. Bu kullanıcılara cevap veren Aopen The Ultimate 500, 300 Watt'lık bir güç kaynağına sahip. Yedi adet 3,5 inç ve dört adet 5,25 inçlik yuva yeterli sayıda. Micro ATX sistemlerle uyumlu ve ön tarafta bulunan USB, ses, mikrofon ve Firewire bağlantılarının yanı sıra pencereli bir yan kapak yer alıyor. Soğutma ise arka ve üst kısımda bulunan iki adet fan ile sağlanıyor.

Fakat bu kasa sistemini esas farklı kılan özellik ön yüzünün bir arabanın ön tarafını andırması. Hatta kasanın tıpkı arabalardaki gibi bir de kaputu var. Öyle ki, açılan bu kaput bir CD yuvası olarak kullanılıyor. Bu kasa sisteminde beğendiğimiz bir diğer özellikse tüm sistemi vida kullanmadan kurabilmeniz.

SONUÇ: KA50U vidasız ve kolay kurulumu, görselliği ve güçlü güç kaynağı ile kendisinden söz ettirmesini biliyor.

- + Oldukça hoş bir görünüme sahip
- + Tüm bileşenlerde vidasız kurulum
- Yeni nesil anakartlarla uyumlu değil

MASAÜSTÜNÜZDEKİ FERRARI: Thrustmaster Ferrari direksiyonuna benzerliği ile bizleri büyüledi. Tasarımı çok iyi, kullanılan malzeme hariç sanki Ferrari direksiyonu gibi duruyor. Gerçeği ile aynı boyutta olan direksiyonun düğmelerinin yerleri de aynı. Bunun yanı sıra 8 tane ayarlanabilir tuş mevcut. Böylece aynı zamanda bir gamepad gibi de kullanılabilir. Direksiyonun orta kısmında bulunan dörtlü yön tuşları ise oyun içi menülerin kullanımını kolaylaştırıyor. Böylece fare veya klavye kullanmadan oyun menüleri arasında geçiş yapılabilir. Gelelim ürünün oyunlardaki performansına: Direksiyonun hareket aralığı azaltılmış, böylece oynadığınız oyunda kontrolü rahatlıkla sağlayabiliyorsunuz. Gaz ve fren pedalı uygun bir biçimde yerleştirilmiş, fren pedalı biraz daha sert; bu da gerçek bir sürüş keyfi sağlıyor. Direksiyonun arkasındaki analog kollar vites değiştirmelerde çok iyi iş görüyor. Bunların üzerine de Force Feedback özelliği eklenince direksiyon kontrolü daha gerçekçi hale geliyor.

SONUÇ: Kolayca kurulması ve oyunlardaki performansı açısından oldukça başarılı bir ürün.

- + Başarılı dış yapı
- + Force feedback özelliği
- Kabloların yerleştirilmesi sorunlu

20 GB'LİK MÜZİK KUTUSU: Önceki Jukebox ürünlerine oranla daha ince ve küçük yapıdaki Jukebox Slim, 20 GB veri taşıyabiliyor. PC ile bağlantı için olabilecek en hızlı bağlantı şekli olan USB 2.0'ı kullanan ürün, böylece büyük dosyaları aktarırken uzun süre bekleme derdini ortadan kaldırıyor. Jukebox Slim, geniş kapasitesini içerisindeki 1,8 inçlik Toshiba sabit diske borçlu. MP3 ve WMA formatında dijital müzik çalabilen ürün, yaklaşık 700 saat ses kaydı yapabiliyor. İsterseniz kayıt için Jukebox Slim'in üzerindeki mikrofonu kullanabilir ya da başka bir ses kaynağından Line-in bağlantısına giriş yapabilirsiniz. Bunun için gereken kablo da kutuya dahil.

Dahili pil kullanan ve beraberindeki adaptörle şarj edilebilen ürün ortalama 12 saat kullanılabilir. Bunlara ek olarak kesintileri önlemek için 16MB şok koruma amaçlı tampon bellek bulunuyor. 160x160 piksellik LCD ekranıyla rahat bir kullanım sağlayan üründe kontroller 2 tuş ve bir kumanda kolu ile yapılıyor.

SONUÇ: Hızlı, ince ve başarılı bulduğumuz bu ürünün kumanda kolu dışındaki her özelliğini beğendik.

- + İnce, küçük yapı ve geniş LCD ekran
- + Şarkılara kolay erişim sağlıyor
- Navigasyon problemi var

Web kamerası

ORITE IP CAM (IC-300)

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Beyaz Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (216) 449 38 25
WEB www.beyazbilgisayar.com
FİYAT 115 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim RJ45
Algılayıcı 350 Kpiksel CMOS
Ağ yapıları 10Base-T/100Base-TX
Desteklenen formatlar JPEG, AVI
Çözünürlük 640 x 480
Protokoller TCP/IP, SMTP, FTP, PPPoE, DCHP

Fare - klavye seti

LOGITECH CORDLESS
DESKTOP EXPRESS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 49 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İletişim Radyo dalgaları ile
Kısayol tuşları Programlanabilir 10 adet
Fare LGA7755 tuş + kaydırma tekeri
Güç tüketimi 2 Adet AA ve 2 Adet AAA pil
Bağlantı mesafesi 2 metre
Diğer Su sıçramasına dayanıklı klavye

HDD soğutucu

COOLDRIVE 4

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
WEB www.dijitalcenter.com
FİYAT 60 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ses seviyesi 29dBA
Fan boyutu 40 x 40 x 20 mm
Güç kaynağı 4 pin güç kablosu
Ekran Mavi LCD
Boyut 150 x 43 x 201 mm
Ağırlık 663 gr

IP TABANLI WEB KAMERASI: Evinizi, ofisinizi, dükkanınızı ya da fabrikanızı internet veya ağ bağlantısı yoluyla istediğiniz an, istediğiniz yerden canlı olarak görüntüleyebilmeye ne dersiniz? Güvenlik kamerası ve video konferans amaçlı kullanılabilen Orite IP Cam ile bu mümkün. Nasıl mı? Bunun altında, internetteki LAN/WAN hatlarının kullanılarak görüntünün ağ üzerinden iletilmesi ilkesi yatıyor. Evet yanlış okumadınız, Orite IP CAM bu sayede bir PC olmadan çalışabilmesinin yanı sıra USB arayüzüne gerek duymadan RJ-45 konektörü ile sayesinde ağ yapılarına rahatça entegre edilebilen bir ürün. Bu sayede ADSL modemlere de bağlanarak internete erişebiliyor. Diğer bir avantajı ise SMTP ve FTP aracılığı ile kullanıcıya alarm gönderebilen hareket detektörü (Motion Detection) sistemine sahip olması. Orite IP CAM 640 x 480 piksel çözünürlüğünde AVI ve JPEG formatında görüntü kaydı yapabiliyor.

SONUÇ: Yerel ağın ya da internetin ulaştığı her yerden erişilebilen Orite IP Cam, düşük maliyet, kurulum ve kullanım kolaylığı açısından oldukça avantajlı.

- + Dinamik ve sabit IP adresi atama olanağı
- + Hareket detektörü, birçok ağ yapısıyla uyumlu
- + BIOS güncelleme imkanı

KABLOSUZ MASAÜSTÜ İLE SORUNSUZ İLETİŞİM: Logitech Cordless Desktop Express sayesinde masaüstünüzü sorunsuzca kontrol etmek hem çok zevkli, hem de çok kolay. Desktop Express iki parçadan oluşuyor. İlk parça optik fare, ikincisi ise klavye. Buraya kadar her şey tamam, ancak bu set benzer fare – klavye setlerinden farklı bir özelliğe sahip: Hem fare hem de klavye kablosuz iletişim teknolojilerini içeriyor, yani her iki cihaz da radyo frekansları yöntemi ile kontrol edilebiliyor. Yapmanız gereken tek şey sinyal alıcısını bilgisayara bağlamak ve gerekli yazılımları yüklemek. Klavyemizin üzerinde bize zaman kazandıracak kısayol tuşları bulunmakta. Bu tuşlar geri, e-posta, ses açma kapama, hesap makinesi gibi işlevlere anında erişim sağlıyor. Farenin üzerindeyse 3 tuşun yanı sıra bir de kaydırma tekeri mevcut. Birlikte verilen AA ve AAA piller ile klavye ve fareniz tam 6 ay çalışabiliyor.

SONUÇ: Ergonomik bir yapıya sahip olan Logitech Cordless Desktop Express kullanıcıya rahat kullanım ve web'de keyifli gezinti imkanı sunuyor. Pillerin dayanma süresinin yüksekliği de diğer bir avantajı.

- + Ergonomik yapı
- + Su sıçramasına karşı dayanıklı
- + Garanti süresi 5 yıl

KOMPLE SOĞUTMA ÇÖZÜMÜ: Yüksek performans arayışıyla overclock yapanlar ve sıcak havalarda sistemini uzun süre açık bırakanlar için soğutma hayati bir önem taşır. Kasanızın içini fan yuvası haline getirebilirsiniz, ancak bu da önemli bir güç ihtiyacı doğurur ve performans kaybına sebep olabilir. Soğutma ürünüyle büyük bir üne sahip olan Cooler-Master'ın yeni ürünü sıcak yaz günlerinde bilgisayarınıza rahat bir nefes aldırma hedefliyor. 5,25 inçlik sürücü yuvasına takılabilen bu ürünün içine sabit diskinizi yerleştiriyorsunuz. Alüminyum yapısı ve içerisindeki fan sayesinde sabit diskin ısınma problemi ortadan kalkıyor. Ürünün iç kısmındaki bağlantılar sayesinde işlemci, kasa ve ekran kartı fanı da Cooldrive'a bağlanabiliyor. Cooldrive tek bir güç girişinden aldığı enerji ile fanları çalıştırıyor ve ayar düğmesi ile hızlarını kontrol etmenizi sağlıyor. Ayrıca bu fanlara termal algılayıcılar bağlandığında her parçanın ısıyı görülebiliyor.

SONUÇ: Başka bir üründe bulunmayan yetenekleri birleştiren Cooldrive'ın kitapçığında resimli olmasa da ayrıntılı bir anlatım var.

- + Etkili sabit disk soğutma
- + Fan hızı ve ısı göstergesi
- + Yeterli sayıda vida mevcut

CHIP TOP 10 | 4.S ra

DVD yazıcı

ASUS DRW-0804P

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Boğaziçi, Çizgi Elektronik
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
(212) 356 70 70
FİYAT 116 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	IDE
DVD+/-R	8X
DVD+/-RW	8X
CD-R/RW	24X
DVD-ROM	12X
CD-ROM	40X

Ses kartı

M-AUDIO AUDIOPHILE
2496

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Compel
BİLGİ İÇİN (212) 224 32 01
WEB www.compel.com.tr
FİYAT 170 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PCI
Örnekleme kalitesi	24 bit/96KHz
Dinamik alan	A/D 100.4dB, D/A 104.0dB
Giriş/çıkışlar	2x mono ya da 1 adet stereo analog, SPDIF, MIDI
İ. sistemi	Win 95/98/NT/2000/XP, MacOS

CPU soğutucu

GIGABYTE GH-PCU31-VH

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Koyuncu
BİLGİ İÇİN 444 00 52
(216) 522 99 00
FİYAT 40 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Fan	50 mm
Kullanılan madde	Bakır
Dönüş hızı	2.000-4.500 rpm
Gürültü oranı	19.2 – 42 dBA
Boyut	83 x 89 x 93 mm
Ağırlık	40X780 gr

DVD YAZDIĞINIZI KİMSE DUYMASIN:

DVD yazıcılar oldukça geliştiler ve birçok teknolojiyi destekler hale geldiler. Bu ürün ilk bakışta klasik bir DVD yazıcı gibi görüne de farklı özelliklere sahip. Bunlardan birisi yazma işlemi yaparken kasanızın titreyip rahatsız edici bir ses çıkarmaması. Bunu Double Dynamic Suspension System II, kısaca DDSS II ile yapıyor. Ayrıca kapağın iç kısmında ses yalıtım malzemesi bulunuyor, bu da yazma yaparken oluşan sesin dışarı çıkmasını büyük ölçüde önüyor. Bunun yanında bellek hatası yüzünden yazma problemi yaşanmaması için Buffer Underrun ile optimal hız değerini kullanmayı sağlayan FlextraSpeed teknolojileri bulunuyor. 2MB ön belleği ile iyi bir yazma ve yeniden yazma performansı veren üründe göze çarpan eksiklik ortalama erişim süresinin kutuda belirtilen 140ms'den çoğu zaman daha uzun sürmesi. Birçok formatı destekleyen ürünün bize göre bir eksiği de DVD-RAM desteği bulunmaması.

SONUÇ: Sessiz olması büyük bir avantaj, ayıca overburn de destekliyor. Ancak erişim süresinin uzun olması, bazı işlemlerde baş ağrıtabilir.

- + Sessiz ve stabil kullanım
- + Overburn desteği
- Uzun erişim süresi

EV STÜDYONUZ İÇİN İDEAL: PC'ler içimizde gizli kalmış yetenekleri kolayca ortaya çıkarabiliyor. Örneğin uygun bir yazılım/donanım platformuyla siz de peki evinizde amatörce müzik çalışmalarını yapabilirsiniz. Böyle bir niyetiniz varsa M-Audio AudioPhile 2496'yı beğeneceksiniz. Adından da anlaşılacağı gibi 24 bit/ 96KHz kalitesinde örnekleme yapabilen kart, 2 adet mono (ya da 1 adet stereo) analog giriş ve çıkış, SPDIF giriş ve çıkış ve bunlara ek olarak tabii ki MIDI giriş ve çıkışlara sahip olduğu için amatör ev stüdyonuzdaki ihtiyaçlarınızı sorunsuzca karşılayabilir.

Kartın donanımsal özellikler açısından başarılı olması bir yana, kartla gelen yazılımları ve sürücülerini de beğendiğimizi belirtelim. ASIO 2.0 destekli sürücüler sayesinde latency problemi ortadan kalkarken, Cubase, Cakewalk gibi endüstri standardı yazılımlarla mükemmel bir entegrasyon sağlanmış.

SONUÇ: Gerek donanımsal özellikleri gerekse başarılı sürücüler ve kutudan çıkan yazılımların kalitesiyle beğenimizi kazanan ürün, kendi alanındaki başarılı seçeneklerden biri.

- + Zengin giriş/çıkış olanakları
- + ASIO 2.0 desteği ve düşük latency
- + Beraberinde pek çok yazılım geliyor

GIGABYTE'DAN PROFESYONEL CPU SOĞUTMA:

Donanım birimlerinin en önemli parçalardan biri kuşkusuz soğutucu. Nedeni, işlemcilerin yüksek saat frekans değerleri sayesinde ciddi şekilde ısınmaları ve etkili bir soğutma ile daha sağlıklı ve stabil çalışabilmeleri. Durum böyle olunca birçok firma CPU soğutma için çeşitli ürünlerle görünmeye başladı. Anakart üreticisi olarak tanıdığımız Gigabyte da bu firmalardan biri. GH-PCU31-VH olarak adlandırılan bu soğutma sistemi, Intel Socket 478, Athlon XP ve Athlon 64 işlemcilerle uyumlu, hava soğutmalı bir ürün. Oldukça ağır olan bu soğutma sistemi özellikle overclock tutkunlarını sevindirecek nitelikte. Çünkü soğutma için bakır kullanan Gigabyte, ısıteğe göre dakikada 2.000 devirden 4.000 devire kadar ayarlanabiliyor. Ayar düğmesini disket sürücü yuvasına takabilirsiniz. Yalnız 4.000 devirde GH-PCU31-VH'nin pek sessiz olmadığını söylememiz gerekir.

SONUÇ: Oldukça etkili bir soğutma sunan GH-PCU31-VH profesyonel kullanıcılar için başarılı bir alternatif.

- + Intel ve AMD işlemcilerle uyumlu
- + Etkili soğutma, ayarlanabilir devir sayısı
- Oldukça ağır, yüksek performansta sesli çalışma

Dijital fotoğraf makinesi

SAMSUNG DIGIMAX 401

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont
BİLGİ İÇİN 444 00 52
WEB www.kont.com.tr
FİYAT 229 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı	4,2 Megapiksel CCD
Çözünürlük	2.304 x 1.728
Zum	4X dijital
Bellek yuvası	SD/MMC Card
Boyut	98 x 51 x 38 mm
Ağırlık	122 gr

Anakart

FOXCONN 925A01-8EKRS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Çözüm Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
WEB www.cozum.com.tr
FİYAT 149 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	Intel 925X
İşlemci yuvası	LGA775
FSB hızı	533/800 MHz
Bellek yuvası	4 x 240 pin DDR2
Yuva sayısı	1 PCI Exp. x16, 3 PCI Exp. x1, 2 PCI

Avuçlu bilgisayar

PALM TUNGSTEN T3

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Biltur
BİLGİ İÇİN (212) 296 02 19
WEB www.biltur.com.tr
FİYAT 495 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Intel Xscale 400MHz
Bellek	64MB (52MB kullanılabilir)
İşletim sistemi	PalmOS 5.2.1
Ekran	320 x 480, 65 bin renk
Genişleme yuvası	SD/MMC Card
Boyut / Ağırlık	10,8 x 7,6 x 1,6 cm / 153 gr

YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN TASARLANMIŞ:

Dijital fotoğraf makineleri tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de oldukça ilgi görüyorlar. Geçen aylarda yaptığımız dijital fotoğraf makinesi testi de kullanıcıların bu ilgisi doğrultusunda hazırlanmıştı. Testimizde yer almayan dijital fotoğraf makinelerinden biri, Türkiye pazarına ilk defa bu ay giren Samsung Digimax 401 ürünü. Fazla beklentisi olmayan ve daha çok fiyata dikkat eden kullanıcıları hedefleyen Digimax 401, 4,2 Megapikselli bir ürün. Üzerinde 16 MB'lık dahili bir hafıza barındıran Digimax, 2.304x1.728 çözünürlükte resimler çekebiliyor. Optik zum özelliğine sahip olmayan bu ürün, 4X dijital zum ile bu ihtiyacı karşılamaya çalışıyor. Çekilen resimler 1,6 inçlik ekranda görüntülenebiliyor. Video da çekebilen Digimax, aynı zamanda ses kaydı yapabilme özelliğine sahip. Menüye ulaşımın ve ayarların oldukça basit olması diğer bir avantaj.

SONUÇ: Özellik ve şekil itibarı ile Min-ton'a çok benziyor. Resim kaliteleri bile orta seviyeyi geçmeyerek aynı derecede kalıyor. Tek fark Digimax 401'in daha pahalı olması.

- + Kaliteli çekimler, kolay kullanım
- + Birçok temel özelliğe sahip
- Optik zum yok, benzerlerine göre pahalı

GÜÇ VE STABİLİTE BİR ARADA: Geçen aylarda size Foxconn anakartları tanıtmıştık. Bu anakartların farkı, hiç duyulmamış olmalarına rağmen bir o kadar da tanındık olmaları. Çünkü çoğu sistem entegratörü anakart ürünlerini bu firmaya yaptırıyor. Hatta Intel'in bile bazı modellerini Foxconn'a yaptırdığını, test merkezimize gelen mühendislik örneklerinden görüyoruz. Bu ay incelediğimiz Foxconn 925A01-8EKRS benzer anakart modellerine görünüşte pek bir üstünlük sağlamıyor. Firewire bağlantısı, Gigabit ethernet, DDR2 desteği, Matrix Raid ve yeni nesil LGA775 işlemcilerle uyumluluk, i925 yonga setinin desteklediği özellikler. Ayrıca PCI-Express ve 8 kanal ses işlevine de sahip olması da Intel'in bu yonga setiyle açıkladığı özellikler arasında. 925A01-8EKRS'nin başlıca farkı yüksek performansta oldukça stabil bir çalışma sergilemesi. Ancak üzerinde 4 SATA bağlantısı bulunduran ürünün sadece 1 IDE portuna sahip olmasına bir anlam veremediğimizi söylemeliyiz.

SONUÇ: Stabiliteye her şeyden çok önem veren kişiler için gayet başarılı bir seçim.

- + Oldukça stabil bir çalışma sergiliyor
- + Intel'in yeni 8 kanal ses yongası Azalia'ya sahip
- 1 IDE portu var, overclock'a uygun değil

PEK ÇOK ÖZELLİK BİR ARADA: Cep telefonlarının gelişimi PDA satışlarını frenlese de eğer cebinize sığan bir cihazla internette sörf yapmak ya da e-posta alıp vermek istiyorsanız hala PDA'ler en iyi seçenek. Palm Tungsten T3, 320x480 piksellik açılır kapanır ekranıyla hem ergonomik hem de işlevsel bir tablo çiziyor. SD/MMC yuvası sayesinde video ve MP3 gibi dosyalarınızı yanınızda taşıyabilir, istediğiniz zaman avuçlu bilgisayarınızı bir eğlence makinesine dönüştürebilirsiniz. 400MHz'lik Intel Xscale işlemcisi ve Palm OS 5.2.1 işletim sistemiyle performans konusunda kesinlikle ayağınızı yerden kesecek olan Tungsten T3'ün BlueTooth özelliği sayesinde de cep telefonunuzla GPRS üzerinden internete kolayca kablosuz olarak bağlanabilirsiniz. Ekran görüntüsünü o sırada kullandığınız uygulamaya bağlı olarak 90 derece döndürebilmeniz kuşkusuz özellikle sörf sırasında büyük kolaylık sağlıyor. Böylece web sayfalarındaki fotoğraflar ve yazılar birbirini içine geçmiyor.

SONUÇ: PalmOS platformunun en güçlü ürünlerinden biri olan Tungsten T3, zengin özellikleriyle göz dolduruyor.

- + Entegre BlueTooth
- + Mükemmel ekran
- + Yüksek performans

MP3 çalar

SAMSUNG YEPP YP-55 VR

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont
BİLGİ İÇİN 444 00 52
WEB www.kont.com.tr
FİYAT 269 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Belleği 256 MB
Arabirim USB 1.1
Dosya tipi MPEG 1 / 2 / 2.5 Layer 3, WMA, ASF
Boyut 26 x 81 x 26 mm
Ağırlık 45 gr

Dijital fotoğraf makinesi

OPTINON DSC224

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Transdata
BİLGİ İÇİN (212) 336 00 20
WEB www.transdata.com.tr
FİYAT 89 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 2 MP CMOS
Çözünürlük 2.304x1.728(interpolasyon), 2.048x1.536
Bağlantılar USB 1.1, AV-Out
Bellek 16MB dahili, SD/MMC kart
Güç kaynağı 2 x AA pil

CD ve DVD kutusu

CD LIBRARY

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA 3Nokta
BİLGİ İÇİN (216) 416 33 80
WEB www.3nokta.com.tr
FİYAT 129 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Depolama tipi CD, CD-R, CD-RW, DVD vs, 12cm lik tüm diskler
Bağlantı şekli USB port
Kapasite 150 CD
Kilit var
İ. sistemi Windows 98/2000/ME/XP

SAMSUNG TAŞINABİLİR MP3 ÇALARLARA

DA EL ATTI: MP3 çalarların başını Apple'ın iPod ve Creative'in Zen ürün ailesi çekiyor. Ama bu ürünlerin ortak özelliği kapasitelerinin yüksekliğine rağmen çok da taşınabilir olmamaları. Bu yüzden kullanıcıların ergonomik yapıda ve yüksek kapasiteli MP3 çalar arayışı hala sürüyor. Samsung Yepp YP-55 VR ürünü ile bu alanda varlığı hissedilen boşluğu doldurmak amacıyla. Oldukça ergonomik bir yapıya sahip olan YP-55 VR, 45 gram ağırlığı ile rahatlıkla taşınabilen bir MP3 çalar. Kapasitesi 256 MB ve PC ile bağlantıyı USB 1.1 arayüzünden kuruyor. Ciddi bir rekabetin yaşandığı bu ortamda USB 2.0 arayüzlü ürünlerin daha şanslı olduğunu söylemeliyiz. Ama Samsung bu ekşiği 20 kanallı FM radyo, 9 modlu ekolayzır, 4 satırlık grafik ekran ve bir kalem pile, MP3'ün yanı sıra WMA ve ASF dosyalarını çalarak telafi etmeyi hedefliyor.

SONUÇ: Başarılı bir ergonomiye sahip olan YP-55 VR bir o kadar da yüksek bir ses kalitesi sunuyor. Eksiği USB 1.1 yüzünden düşük veri aktarım hızına sahip olması ve PC'ye doğrudan bağlanmaması.

- + SRS WOW ses efekti, başarılı ergonomi
- + Doğrudan ve FM radyodan ses kaydı
- PC'ye doğrudan bağlanmıyor

ÇOK ÖZELLİKLİ 2 MEGAPİKSEL: Giderek artan megapiksel değeri karşısında üreticiler çareyi düşük megapikselli dijital fotoğraf makinelerine daha fazla özellik eklemekte buldular. Optinon dijital fotoğraf ve video çekebilmemesinin yanında PC'ye bağlanarak web kamerası olabiliyor, ayrıca SD/MMC kartı takılarak genişletilebilen belleği sayesinde bir depolama birimi haline geliyor. CMOS algılayıcı kullanan ürün gece çekimlerinde iyi bir aydınlatmaya ihtiyaç duyuyor, ancak bu, fotoğraflarda yüksek kalite aramayanlar ve düşük bir bütçeye sahip olanlar için bir avantaj. Çünkü CMOS algılayıcı kullanılan kameralar daha ucuz fiyatlarla satılıyorlar. Optinon DSC224 kaliteden kayıp veren bir teknoloji olan interpolasyonla 4 Megapiksel çözünürlükte sonuçlar verebiliyor, fakat bu da büyük baskı yapmak isteyenlerin işine gelebilecek bir özellik. Üzerinde TV çıkışı da bulunan ürün böylece TV üzerinde çekilen fotoğrafları slayt olarak görüntüleyebilir.

SONUÇ: TV üzerinde görüntüleme yeteneği göz önünde bulundurulduğunda tam anlamıyla tatil kamerası diyebileceğimiz yapıda bir ürün.

- + Türkçe kullanım kitapçığı
- + Farklı özellikler bir araya geliyor
- Fotoğraf kalitesi düşük

CD VE DVD KARMAŞASINA SON: CD Library, 150 CD kapasiteli bir CD yönetim sistemi. Yazılımı vasıtası ile aradığınız CD'yi seçmeniz yeterli; birkaç saniye içerisinde CD Library CD'yi size ulaştırıyor. CD Library'nin bilgisayara bağlanması da çok kolay, USB kablosunu bilgisayara bağlıyorsunuz ve beraber verilen yazılımını kuruyorsunuz. CD'lerinizi koyduğunuz sıraya göre yazılıma kaydederek kendinize bir CD kütüphanesi oluştuyorsunuz. CD Library'yi PC'mizden bağımsız olarak da kullanabiliyoruz, üzerindeki butonu çevirdiğinizde ekrandaki numaralar değişiyor, beraber gelen yönetim formlarıyla da CD yönetim sistemimizi manuel olarak da oluşturabiliriz. Yazılımına gelince, kullanımı kolay ve basit. CD'leri kaydederken beş değişik kriter altında kaydedebiliyoruz. Bunlar etiket ismi, içerik, not ve resim. Arama yaparken de bu kriterler üzerinden arama yapmamız mümkün.

SONUÇ: Windows yazılımının tüm işletim sistemleri ile uyum sağlayan CD Library'nin bizleri CD karmaşasından kurtararak büyük bir zaman kazandıracakı kesin.

- + Kilitlenebilen kapak
- + CD'nin zarar görmesini engelliyor
- + 150 CD'lik geniş depolama kapasitesi

Hoparlör seti

SNOPY CR-4400

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

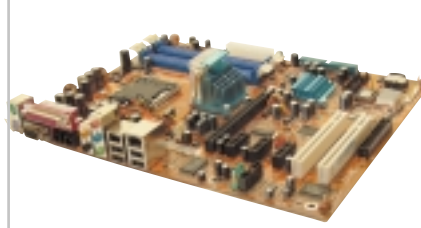

FİRMA Segment
BİLGİ İÇİN (212) 266 62 90
WEB www.segment.com.tr
FİYAT 48 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Hoparlör	4 uydu, 1 subwoofer
Subwoofer çıkışı	22W
Satellite çıkışı	7W
RMS	50W
Frekans aralığı	30 Hz – 20 KHz
Subwoofer boyutu	345 * 276 * 258 mm

Anakart

ABIT AG8

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center, Escort, EMS
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20,
(212) 340 60 00, (232) 489 42 02
FİYAT 190 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	Intel 915P
İşlemci yuvası	LGA775
FSB Hızı	533/800 MHz
Bellek yuvası	4 x 184 pin DIMM
Yonga sayısı	1 PCI Exp. x16, 3 PCI Exp. x1, 2 PCI

HDD kutusu

DEXONIC USB2.0/SATA150
KOMBO KUTU

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Trend
BİLGİ İÇİN (212) 266 87 70
WEB www.dijitaltrend.com
FİYAT 85 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0, SATA
Desteklenen HDD	USB port 3,5 inç
Transfer oranı	480 Mbps, 1500 Mbps
Desteklenen standart	ATA/33/66/100/133
Boyut	270 x 114 x 31 mm
Kapasite	137 GB üstü

OYUN SEVENLER İÇİN 4.1 ÇÖZÜM: Snopy CR-4400, 22 Watt'lık siyah tahta dokulu subwoofer ve 7 Watt'lık 4 adet uydu hoparlörden oluşan bir hoparlör seti. Toplam PMPO çıkış gücü 4.400 Watt olan bu hoparlörde RMS çıkış gücü ise 50 Watt. Uydu hoparlörleri 150 Hz-20 KHz, Subwoofer'ı da 30 Hz - 180 Hz frekans aralığına sahip olan Snopy CR-4400, 4 Ohm'luk bir empedans değerine sahip. Ayrıca uydu hoparlörlerde manyetik alan koruması var.

Kurulumu kolay ve uzaktan kumandası sayesinde kullanımı da oldukça rahat olan Snopy CR-4400'ün oldukça şık bir dış görünüşü var. Snopy CR-4400'ün oyunları ve müzikleri belirli bir kalitede dinlemek isteyen bilgisayar kullanıcılar için tasarlanmış olduğunu, teknik özelliklerine baktığımızda da daha çok fazla özellik aramayan kullanıcılara hitap ettiğini söyleyebiliriz. Örneğin profesyonel kullanıcıların ve DVD meraklılarının bu ürün ile istedikleri performans almakta zorlanacaklarını belirtelim.

SONUÇ: Bu hoparlör seti daha çok, fazla özellik aramayan ama ses kalitesine de önem veren oyun sevenlere hitap ediyor.

- + Fiyat performans oranı iyi
- + Derin ve yumuşak baslar veriyor
- + Uzaktan kumanda ile kontrol edilebiliyor

GİRİŞ SEVİYESİNİN YENİ YONGA SETİ:

Geçen ay sizlere köklü değişimin ilk temsilcisi, yani Intel i925 yonga seti ile karşımıza çıkan Abit'in AA8-DuraMAX anakartını tanıtmıştık. Bu anakartın özelliği PCI Express, SATA Matrix RAID, LGA775 destekli işlemciler ve DDR2 bellek teknolojilerine uyumluluğu ile göze çarpmasıydı. Bu ay incelediğimiz AG8, AA8-DuraMax ile benzer teknolojileri destekliyor. Farkı, Intel'in çok fazla profesyonel ihtiyaçlara hitap etmeyen i915P yonga setine sahip olması. Dolayısıyla yüksek performans artışı için düşünülen 240 pinli DDR2 bellekler yerine birçoğumuzun halihazırda kullandığı 184 pinli DDR belleklerle çalışılıyor. Ama AG8'in buna rağmen performans artışı sağlayabildiğini söylemeliyiz. Overclock kilidini aşmayı sağlayan ve FSB hızını yaklaşık 275MHz düzeyine çıkartabilen µGuru teknolojisi ile %30 civarında bir overclock potansiyeline ulaşılabilir.

SONUÇ: Birçok kökten değişiklik sunan Abit'in bu yeni anakartı günümüzün en üst standardında yer almasına karşın birçok eski teknolojiyle uyumsuz.

- + Yeni nesil teknolojilere sahip
- + Başarılı overclock performansı
- + Günümüzde kullanılan DDR belleklerle uyumlu

IDE SABİT DİSKLERE HARİCİ ÇÖZÜM: 3,5 inçlik sabit diskler için tasarlanmış Dexonic USB2.0 / SATA150 Kombo sürücüsü, IDE disklerinizi bilgisayarınıza harici olarak bağlayabilmenizi sağlayan bir ürün. Daha doğrusu, IDE arayüzünü USB 2.0/SATA'ya çeviren bir devreye sahip olan ve bu devreyi alüminyum bir kutunun içinde barındıran bir aygıt. Bu yüzden Dexonic USB2.0 / SATA150'nin kurulumu da gayet basit. Alüminyum kutunun içini açıp, 3,5 inçlik diski yerleştirmeniz ve IDE kablosunu diske bağlamanız yeterli. Gerisini Windows işletim sistemi kendi hallediyor. Ürünün güç ihtiyacı 12 Voltluk bir adaptör bağlantısından sağlanıyor. SATA arayüzünün avantajı veri transfer hızının saniyede 1.500 Mbps olması. USB 2,0 arabirimden bağlantıda bu hız 480 Mbps'ye kadar yükseliyor. Bu sayede oldukça hızlı harici bir veri aktarımı sağlanabiliyor. Ayrıca 137 GB'ın üstündeki diskler de destekleniyor. Bununla birlikte tüm paralel ATA standartlarıyla uyumlu bir şekilde çalışabiliyor.

SONUÇ: 3.5 inçlik diskleri USB 2.0 / SATA arayüzlü harici disklerle çeviren başarılı bir çözüm.

- + USB 2.0 ve SATA desteği
- + Hafif ve küçük boyutlara sahip
- Soğutmaya pek önem verilmemiş

Mürekkep püskürtmeli yazıcı

EPSON STYLUS PHOTO R800

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

- + 8 kartuş ile mükemmel kalite
- + USB 2.0 ve Firewire ile hızlı baskı
- + Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor

FİRMA	Epson Erişim Hattı
BİLGİ İÇİN	(212) 336 03 03
WEB	www.epson.com
FİYAT	417 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0, Firewire
Baskı çözünürlüğü	Maks. 5760 x 1440 dpi
Baskı hızı (renkli)	8 sayfa/dak
Baskı hızı (siyah/beyaz)	17 sayfa/dak
Boyut	495 x 307 x 198mm
Ağırlık	8 kg

Mürekkep püskürtmeli yazıcı

Renkli baskıda son nokta

8 KARTUŞLU YAZICI: Epson yine yapacağı- nı yaptı ve fotoğraf baskısında çıkarı açacak yeni bir ürünü piyasaya sürdü. Fotoğraf laboratuvarına mükemmel bir alternatif olacak olan ve oldukça kaliteli baskılar sunan ürünün adı, EPSON Stylus Photo R800. Yani masaüstü kullanımı için tasarlanan renkli bir mürekkep püskürtmeli yazıcı. Peki bu ürünü bu kadar farklı kılan nedir? Dilerseniz lafı fazla uzatmadan fotoğrafçılık dünyasını değiştireceğini düşündüğümüz bu ürün hakkında detaylı bilgilere hemen başlayalım.

R800'ü üstün kılan özellikler

Epson Stylus Photo R800'un en önemli özelliği toplam sekiz adet kartuşa sahip olması. Evet, yanlış okumadınız. R800'de Cyan, Magenta, sarı, mat siyah ve normal siyah renklerin yanı sıra gökyüzü, deniz, gün batımı ve sonbahar yaprakları gibi doğal renklere derinlik katan kırmızı ve mavi mürekkepler bulunuyor. Bu oldukça

şaşırtıcı, çünkü altı kartuşlu fotoğraf yazıcılarında genellikle beşinci ve altıncı renk kartuşları açık renklerden, yani açık sarı ve açık magentadan oluşur. R800'de durum farklı, çünkü yukarıda da söylediğimiz gibi ek olarak kırmızı ve mavi kullanılmış. Bunun sebebi, bu mürekkepler sayesinde çok daha kaliteli baskıların alınabilmesi olarak gösteriliyor. Örneğin gün batımı ve mavi gökyüzü gibi sahneler çok daha gerçekçi bir şekilde basılabilir.

Benzerlerinden farklı: Sahip olduğu 8 adet kartuş ile özellikle fotoğraf baskısında mükemmel sonuçlar veriyor.

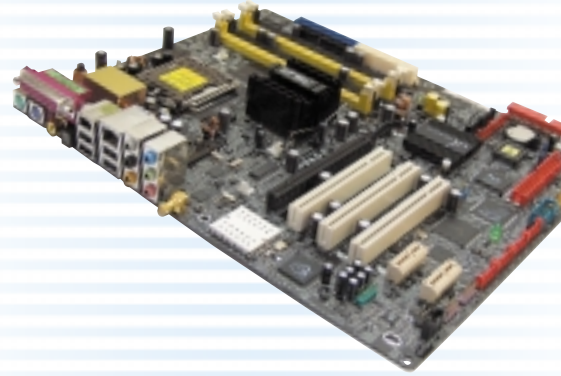
Mat siyah kartuşun özelliği ise mat resimleri çekildiği gibi basılması. Tabii Epson Stylus Photo R800'un kalitesi sadece bu kartuşlarla sınırlı değil. Kullanılan 8 kartuşun yanı sıra mürekkebin dye yerine pigmentli olması büyük bir avantaj. Bu sayede mürekkep kağıdın içine emilmeyecek yüzeyde kalabiliyor. Bu da baskıya oldukça doygun bir renk derinliği kazandırıyor. Ayrıca baskı ömrü de ciddi bir şekilde artıyor. Buna ek olarak baskı gün ışığına ve suya dayanıklılık kazanıyor. Yani R800 ile özellikle normal kağıtta oldukça kaliteli ve suya dayanıklı baskılar almak mümkün.

5.760 dpi'ye varan yüksek çözünürlüklerde baskı yapabilen R800'un 1,5 pikolitrelik dünyanın en küçük mürekkep damlası da dahil olmak üzere çeşitli nokta boyları kullanılarak en ince ayrıntılarda bile kaliteli ve hızlı baskılar yapabilmesini unutmamak gerekiyor. Baskı hızı siyah beyazda dakikada 17 sayfa, renklide ise dakikada 8 sayfa ve bunlar son derece başarılı değerler.

Gloss optimizer ile net baskılar

Bu tarz ürünlerin genel bir zaafı, fotoğraf kağıtlarındaki baskılarda parlaklığı yok etmeleri ve nadir de olsa mürekkebin akmasına yol açmaları. Ama Epson'da bu dert olmaktan çıkmış görünüyor. Çünkü Epson bu sorun için sekizinci kartuş olan Gloss Optimizer'i devreye sokuyor. Bu kartuşun özelliği, baskıdan sonra cilalamaya benzer bir işlem yaparak baskıya parlaklık kazandırması. Bu özellikle parlak foto kağıtları için büyük bir avantaj. Böylece fotoğraf kağıdına yapılan baskılar parlaklığını yitirmiyor ve mürekkebin kaygan olan parlak fotoğraf kağıdından akmasının önüne geçiliyor.

SONUÇ: USB 2.0 ve Firewire arayüzü ile bağlantı kuran Epson zengin yazılım desteği ile ilgi çekiyor. Birçok kağıt formatına baskı yapabilen R800 sürekli kağıtlara da çıkış verebiliyor. Buna ek olarak CD ve DVD sırtlarına da baskı yapabilmesi büyük bir avantaj. Kısacası, EPSON Stylus Photo R800'un kendi vizyonunuzu benzersiz kılan, tüm yaratıcılık kontrolünü kendiniz elinizde tutmanıza olanak sağlayan ve aynı zamanda arşivleme kalitesinde mat ya da parlak baskılar sunan başarılı bir çözümü olduğunu söylemeliyiz.

Anakart	
ASUS P5AD2 PREMIUM	
CHIP PUANI	★★★★★
FİYAT/PERFORMANS	★★★★★
+	PAT ve Hyper Path2 desteği
+	DDR2 bellek ve PCI Express desteği
+	802.11b/g ve 8 kanal HD ses desteği
FİRMA	Boğaziçi, Çizgi Elektronik
BİLGİ İÇİN	(212) 217 29 29 (212) 356 70 70
FİYAT	335 \$ + KDV
TEKNİK VERİLER	
Form faktörü	ATX
Yonga seti	Intel 925X
İşlemci yuvası	LGA775
FSB hızı	533/800 Mhz
Bellek yuvası	4 x 240 pin DIMM
Yuva sayısı	1 PCI Exp. x16, 2 PCI Exp. x1, 3 PCI

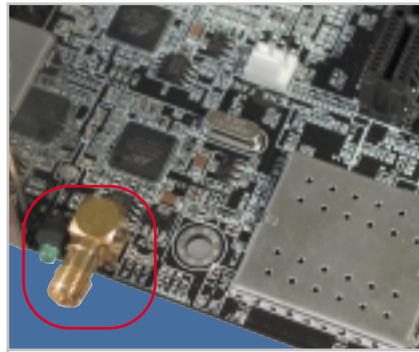
Anakart

En güncelini ve en iyisini isteyenlere

GÜNCEL TEKNOLOJİ, YÜKSEK PERFORMANS VE TAM DONANIM: Yeni işlemcilerin çıkması ile birlikte yeni yonga setlerinin de piyasaya sürülmesi Intel cephesinde artık alıştığımız bir durum. Intel yine bir işlemci piyasaya sürdü. Beraberinde de çeşitli ihtiyaçlara göre i925 ve i915 olarak adlandırdığı iki yeni yonga seti geliyor. Yalnız hemen belirtelim ki bu seferki değişiklikler alıştığımız türden değil. Paralel olarak birçok alanda birden değişikliğe gidilmiş ve tamamen yeni bir sistem oluşturmaya yönelik, geriyle pek uyumlu olmayan teknoloji entegrasyonları yapılmış. Asus'un yeni anakartı olan P5AD2 Premium, yakın gelecekteki değişimleri en iyi şekilde benimseyen bir ürün olma özelliği ile ilimizi çekti. Intel'in i925 yonga setine sahip olan P5AD2 en güncel teknolojilerle uyumluluğu, yüksek performans değeri ve her ihtiyaca karşılık veren donanımlarıyla ile bu ayın gözdesi oldu. Dilerseniz lafı fazla uzatmadan önümüzdeki günlerde bizi bekleyen köklü değişimlere Asus'un P5AD2 Premium anakartı ile hızlı bir giriş yapalım.

Daha yüksek performans

Asus P5AD2 Premium yeni nesil Prescott işlemcileri destekliyor. Yeni nesil Prescott işlemciler 3.6 GHz hız ve 775 pin bağlantısı ile ilgi çekiyor. Buradaki önemli değişiklik pinlerin anakartın işlemci yuvasının üzerinde yer alması ve yuvanın da özel bir kilitte kapanıyor olması. i925 yonga setiyle gelen ikinci bir değişiklik de bellek yuvalarının 184 pin DDR bellekler yerine 240 pinli DDR2 bellekleri desteklemesi. Bunun avantajı, bu sayede 533

Kablosuz ağa hazır: 802.11b/g modülü anakarta entegre olarak yer alıyor.

Mhz'lik belleklerle saniyede 4.3 GB bant genişliğine ulaşılması. Bellekler çift kanal (Dual Channel) mimarisi ile kullanıldığında bu değer 8,6 GB/sn'ye kadar yükseliyor. Bu da oldukça önemli bir performans artışı sağlıyor. Tabii daha fazlasını isteyen kullanıcılar 600 Mhz'lik bellekler de kullanabilirler, zira Asus, overclock ile daha yüksek performans isteyen kullanıcıları hiç kırmıyor. Elbette performans artışı bununla sınırlı değil. İşlemci ile bellek arasında bir köprü kuran ve erişimi hızlandıran PAT teknolojisini i875 yonga setli anakartlardan hepimiz biliyoruz. P5AD2 Premium'da bu teknoloji doğal olarak yer alıyor. Ama PAT'a ek olarak Hyper Path2 teknolojisini de aktif etmek mümkün. Hyper Path2 teknolojisi işlemci ile bellek arasındaki veri aktarımını kontrol ediyor. Yaptığı iş, işlemci belleklere komutları yollar yollamaz kuzey köprüsünün işlemci ve belleklerle eşgüdüm halinde çalışmasını sağlamak. Bunun sonucunda işlemci ve bellek arasındaki gecikme düşürülüyor ve sistemin daha hızlı çalışması mümkün oluyor. Performans artışı için yapılan çalışmalar ile birlikte ilgi çeken diğer bir özellik Stack Cool soğutma çözümü. Stack Cool benzer soğutma çözümlerinden oldukça farklı, çünkü fan yerine ekstradan bir PCB katmanına yer verilerek yonga setinin soğutması sağlanmış. Ek olarak Mosfet devresinde de pasif soğutucular kullanılmış. Bu sayede hem sessiz, hem de etkili bir soğutma oluşturulmuş.

SONUÇ: Intel 925 yonga setine bir kablo-suz ağ modülü entegre edeceğini söylemişti. Ama bahsi geçen bu modül bu anakartta yer almıyor. Tabii Asus kablosuz haberleşme standardından vazgeçmek istemiyor, bu yüzden firma kendi çözümünü üreterek 802.11b/g modülünü P5AD2 Premium'a entegre etmeyi başarmış ve bunun, anakarta büyük bir güç kazandırdığını söylemeliyiz. Çünkü bu kablosuz haberleşme modülünü aynı zamanda bir yazılımsal erişim noktası olarak kullanmak da mümkün. Dual Gigabit Ethernet ve 1394b bağlantılarına da sahip olması bu ürünü mükemmel bir ev sunucusuna dönüştürebiliyor. Son olarak Intel'in diğer bir köklü değişikliği olan ve AGP yuvası yerine gelen PCI Express yuvasının bu üründe de yer aldığını belirtelim. Intel'in PCI Express'i tercih etmesinin sebebi bu sayede saniyede 8 GB bant genişliğine ulaşması. ■

Doom 3 donanım rehberi

PC'niz Doom 3'e hazır mı?

Doom 3 tüm dünyada inanılmaz grafik ve ses kalitesiyle büyük yankı uyandırdı. En güçlü sistemleri bile sonuna kadar zorlayan oyun yüzünden birçok oyun fanatığı donanımını terfi ettirmek zorunda.

Üretici firma olan id Software'in Doom 3 için tavsiye ettiği minimum sistem gereksinimleri ilk bakışta yüksek gibi görünüyor ancak oyunu yüksek çözünürlükte ve grafik kalitesinde oynayabilmek için hiçbir şekilde uygun değil. Oyunu en küçük grafik ayarına kadar test eden CHIP Test Merkezi, akıcı ve keyifli bir oynanış için gerekli gerçek donanım gereksinimlerini bu yazıda benchmark testleriyle birlikte açıklıyor.

► **İşlemci:** Kesin olan bir şey varsa, o da Doom 3'ün mümkün olan en yüksek CPU hızına ihtiyaç duyduğu. İşlemcinin saat frekansının yanında özellikle işlemcinin L2 önbellek (Second Level Cache) büyüklüğü ve FPU performansı (Floating Point Unit = kayan nokta birimi) belirleyici bir faktör. Yaptığımız testler gösterdi ki, AMD Athlon işlemciler, Pentium 4 iş-

lemcilere göre Doom 3 için açık bir şekilde daha uygunlar. Entegre bellek denetleyicisine (memory controller) sahip Athlon 64 CPU'lar ekstra bir performans artışı elde ediyorlar: Aynı saat hızına ve önbelleğe sahip Athlon XP işlemcilere göre Athlon 64 modelleri yaklaşık olarak %40 daha hızlı çalışıyorlar.

Buna karşın bir Pentium 4 işlemci kullanmak durumundaysanız mutlaka yeni bir Prescott modelini tercih edin. Zira bu CPU'lar 1 MB'lık bir L2 önbellekle daha eski Northwood P4'lere (512 KB) göre iki kat daha fazla önbelleğe sahipler.

► **Anabellek:** Doom 3'ü akıcı bir şekilde oynayabilmek için, PC'nizin en azından 512 MB DDR belleğe sahip olması gerekiyor. Bellek hızı da ne kadar yüksekse, o kadar iyi. Yani en iyisi 1 GB DDR400 RAM kullanın. Böylece oyunun büyük doku (texture) verilerini anabellekten

hızlı bir şekilde aktarması mümkün olabilir. Aksi halde bellek büyüklüğüne ve hızına bağlı olarak performanstan yaklaşık %60 ödün vermeniz söz konusu.

► **Ekran kartı:** id Software'in resmi minimum Doom 3 sistem gereksinimlerine bakıldığında, Nvidia'nın GeForce3 Ti ve ATI'nın Radeon 8500'ünden itibaren tüm ekran kartları Doom 3 için yeterli görünüyor. Ancak kazın ayağı öyle değil. Tecrübelerimize göre oyundan gerçekten keyif alabilmek için en azından ATI Radeon 9600 XT veya Nvidia GeForceFX 5700 grafik yonga setli bir ekran kartına ihtiyaç var. Bu kartları bir Athlon XP 2500+ işlemciyle bir araya getirirseniz 800 x 600 ekran çözünürlüğünde "High Quality" ayarında yaklaşık 35 fps'lik (saniyede 35 kare) bir hıza ulaşmak mümkün. Nvidia'nın çok satılan ürünü GeForce FX 5900 XT ise aynı ayarlarda saniyede 60 ka-

Athlon 64 dopingi: Doom 3 için performans açısından en uygun işlemciler AMD Athlon 64 CPU'lar.

Nvidia'ya Doom3 dopingi: Nvidia ekran kartları Doom 3'te ATI markalı rakiplerinin önüne geçmeyi başarıyorlar. GeForce 6800 Ultra ise rekabet tanımıyor.

relik bir performans elde ediyor.

Oyunu mümkün olan en iyi grafik kalitesinde, en hızlı şekilde oynayabilmek içinse üst uç modeller olan ATI Radeon X800 Pro/XT veya Nvidia GeForce 6800/Ultra ekran kartlarından birine ihtiyaç var. Ezeli rakiplerin amiral gemisi konumundaki bu kartlarla 1.024 x 768'lik ekran çözünürlüğünde saniyede 80 ila 95 karelik hızlara ulaştık.

► **Ses:** Doom 3 mükemmel bir surround ses kalitesi sunduğu için mutlaka 5.1 destekli bir ses kartına ve buna uygun surround bir hoparlör setine ihtiyacınız var. Bizim tavsiye ettiğimiz ses donanımları şunlar:

Ses kartları:

- Creative SoundBlaster Audigy 2 ZS
- Creative Audigy 2 NX USB

Hoparlör sistemleri:

- Logitech X620 veya Creative Inspire 6.1 6600
- Philips A3.610

CHIP, Doom 3'ün

3B performansını nasıl test etti?

Hız canavarı Doom 3 için en iyi sistemler bile ucu ucuna yeterli geliyor: 3B oyunun hızını üst uç bir test sistemiyle ölçtük. Hazırlık testlerinde Doom 3 için en iyi seçimin yeni nesil bir AMD Athlon 64 CPU olduğunu gördük. Bu yüzden test merkezimizdeki Doom 3 testlerinde 512 KB L2 önbellekli ve 2,4 GHz reel saat frekansına sahip bir Athlon 3800+ modeli kullandık. Anakart olarak MSI K8N Neo2 Platinum, anabellek olarak da çift kanal modunda çalışan toplam 1 GB (512 MB x 2) Corsair DDR400 (CL 2,5) RAM modülü tercih ettik.

Saat frekansını 200 MHz'lık adımlarla düşürmek ve benzer özelliklere sahip, daha düşük hızlarda çalışan AMD işlemcilerini simüle edebilmek için CPU ölçeklemesinde CrystalCPUID yazılımını kullandık. Ekran kartlarında 3B performans ölçümü için Nvidia'nın 61.77 sürüm numaralı ForceWare ve ATI'nin Catalyst 4.9 Alpha Version 8.05 sürücülerinden faydalandık.

Benchmarklar için Doom 3 sekansı "Demo1"i kullandık. Kendi sisteminizi karşılaştırma açısından kendiniz test etmek isterseniz şunları yapmalısınız: Oyun sırasında [Ctrl]+[Alt]+["] tuş kombinasyonu ile sistem komutlarını doğrudan girmek için konsolu açın. "timedemo demo1" komutu ile Doom 3'ün başlangıcından bir oyun sahnesini canlandıran bir benchmark'ı başlatabilirsiniz. Testin ilk çalıştırılması kaplamaların yüklenmesi yüzünden hemen her konfigürasyonda aşırı atlamalara ve takılmalara neden ol-

Çevresel ses: Kaliteli bir hoparlör seti ile Doom 3 Surround ses sayesinde çok daha korkutucu bir hale geliyor.

duğu için, sonuçları hep takılmayan ikinci test döngüsünden aldık. Bundan sonraki test döngülerinde ise ayrıca ölçüm değeri tolere edilebilir sınırlar içinde kalıyor. →

ID SOFTWARE

» Minimum donanım gereksinimleri

Doom 3'ün üreticisi id Software, oyun minimum sistem gereksinimlerini şöyle ifade ediyor:

- 64 MB belleğe sahip, DirectX-9.0b uyumlu ekran kartı ve DirectX 9 sürücüsü.

Desteklenen ekran kartları:

- ATI: Radeon 8500, Radeon 9000, ATI Radeon 9200, Radeon 9500, Radeon 9600, Radeon 9700, Radeon 9800, Radeon X800 Pro, Radeon X800 XT
- Nvidia GeForce-3/Ti serisi, GeForce-4MX serisi, GeForce-4/Ti serisi, GeForce-5-FX serisi, GeForce-6800 serisi

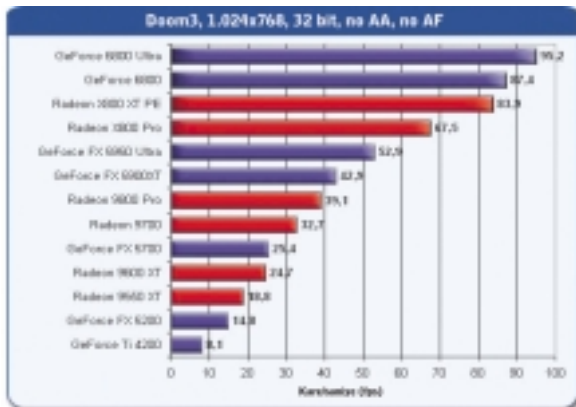
Diğer donanım gereksinimleri:

- CPU: Pentium 4/1,5 GHz veya Athlon XP 1500+ veya üstü
- Anabellek: 384 MB RAM
- Optik sürücü: 8x CD-ROM sürücüsü (transfer hızı en azından 1.200 KB/sn)
- Sabit disk: 2,2 GB sıkıştırılmamış disk alanı (artı Windows takas dosyası için 400 MB)
- Ses kartı: DirectX 9.0b uyumlu 16 bit ses kartı ve sürücüsü
- Çevreirim cihazları: Windows 2000/XP uyumlu fare ve klavye
- API: DirectX 9.0b
- İşletim sistemi: Microsoft Windows 2000/XP.

DOOM 3 BENCHMARKLARI I

Üst uç ekran kartları:
En yeni ekran kartlarının yarısında GeForce 6800 Ultra rakipleri karşısında açık ara önde.

25 fps sınırı: 25 fps'nin altında oyunu akıcı bir şekilde oynamak imkansız. Radeon 9600 XT burada ancak sınırda kalıyor.

Benchmark'lar I:

Nvidia ve ATI karşı karşıya

Nvidia'nın id Software ile yakın ilişkileri Doom 3'te meyvelerini veriyor: Tüm test ölçümlerinde Nvidia'nın yeni üst uç kartı GeForce 6800 Ultra, rakibi ATI Radeon X800 XT Platinum Edition'dan önde. Gerçi her iki kart ölçülen en düşük çözünürlük olan 800 x 600'de hemen hemen aynı hızdalar. Ancak grafik ayarları artırıldıkça ATI rekabette belirgin bir şekilde geride kalmaya başlıyor. Ölçtüğümüz en yüksek çözünürlük olan 1.600 x 1.200 pikselde, ATI'nin top model kartının performansı 800 x 600 piksel ile karşılaştırıldığında neredeyse yarı yarıya düşüyor. Buna karşın Nvidia'nın kartında sadece %25'lik bir performans düşüşü söz konusu. En yüksek çözünürlük olan 1.600 x 1.200'de yaptığımız testte Nvidia'nın amiral gemisi Demo1'de saniyede 72,6 kare üretebilirken, Radeon X800 XT PE (R420)'de ise buna karşın "sadece" 49,2 fps'lik bir hız ölçebildik. Kenar düzeltme (antialiasing) ve anisotropic filtreler etkinleştirildiğinde Nvidia kartlar her çözünürlükte testte öndeler, kırılmış model "normal" GeForce 6800 bile ATI'nin en üst model kartından daha hızlı.

Ekran kartı modelleri doğrudan Doom 3 karşılaştırmasında

Testte bizi şaşırtan bir başka olay da, tüm Nvidia ekran kartlarının kendileriyle eş değer veya daha hızlı olarak kabul edilen ATI rakiplerine göre hep daha hızlı olmasıydı. Böylece mesela testte bir GeForce FX 5900 XT, 42,9 fps ile bir Radeon 9800 Pro'dan daha hızlı çıktı. ATI'nin bir zamanların efsane kartı saniyede sadece 39,1 kareye ulaşabili.

Yaptığımız ölçümler ayrıca gösterdi ki oyunu takılmadan oynayabilmek için en azından bir Radeon 9600 XT ekran kartına ihtiyaç var. Bu kart sadece 24,7 fps hıza ulaşıyor, hatta bu hız CPU saat frekansından büyük ölçüde bağımsız. Oyun çevrelerinde hor görülen GeForce FX 5200 ise

bu testte bizi oldukça şaşırttı ve GeForce Ti 4200'ü bile geçmeyi başardı. Özetle, düşük çözünürlüklerde, modern bir DirectX9 destekli ekran kartına sahip tüm kullanıcılar keyifle Doom 3 oynayabilirler.

Benchmarklar II:

Ekran kartları için CPU ölçeklemesi

Beklendiği gibi GeForce 6800 Ultra'nın CPU ölçeklemesini (scaling) kazanması bizi şaşırtmadı. Ancak testte bizi hayretler içinde bırakan şey, 12 rendering pipeline'a sahip bir GeForce 6800'un bile, 16 pipeline ile kendisinden çok daha güçlü bir Radeon X800 XT PE'yi geçmeyi başarması oldu. Bu açıdan bakıldığında Doom 3 motoru için GeForce 6800 en optimal (ve hesaplı) ekran kartı olarak karşımıza çıkıyor.

► **Üst uç ekran kartları:** Üç ekran kartı (GeForce 6800 Ultra, GeForce 6800 ve Radeon X800 XT PE) 1,6 GHz'lik işlemci performansına kadar çok benzer bir davranış gösteriyorlar. Her üçü de grafik performansında yaklaşık 70 fps ile (1.024 x 768 pikselde) aynı hızda çalışabiliyorlar, ancak bu saat hızından sonra yollar ayrılıyor. Athlon 64 sisteminde (PR-Rating 3800+) 2,4 GHz gerçek saat frekansından sonra tüm ekran kartları fillrate (doldurma) hızlarının limitine dayanırken ve böylece daha yüksek bir grafik performansı beklenmezken, sadece GeForce 6800 Ultra daha yüksek bir CPU gücünden veya hatta çift işlemcili bir sistemden daha fazla faydalanabileceğini ortaya koydu. Bu test alanında Radeon X800 Pro, performans sınırlarına beklenenden biraz erken dayanarak hayal kırıklığı yaşamamıza yol açtı.

► **Mainstream kartlar:** Testimiz açık bir şekilde gösterdi ki, uygun fiyatlarıyla geniş bir pazara hitap eden ekran kartları, üst uç modellerinin aksine Doom 3'te fillrate limitlerine çok çabuk ulaşıyorlar: Belirli →

1 Gigabyte RAM: Çift kanal modunda çalışan iki adet 512 MB DDR400 bellek modülü Doom 3'ü takılmadan oynayabilmek için en ideali.

bir işlemci hızından sonra ekran kartı oyunu frenliyor, zira devasa veri akımını yeterince hızlı işleyemiyor. Bu nedenle üst uç kartlarda olduğu gibi, 1.024 x 768 piksel çözünürlükte sağlıklı bir test mümkün olmadı, bu yüzden düşük bütçelere hitap eden bu kartların testi için bir alt çözünürlük olan 800 x 600 pikseli tercih ettik. Bu bağlamda oyunun ne kadar akıcı bir şekilde oynanabileceği büyük ölçüde ekran kartına bağlı. Daha hızlı bir işlemcinin sadece hızlı bir kartla bir araya getirildiğinde gerçekten avantaj sağladığını söylemek mümkün.

Testte Radeon 9600 XT ve GeForce 5700 aynı hızda çalıştılar ve daha yavaş bir işlemcide bile tam performans (800 x 600 pikselde 37 fps) vermeyi başardılar. Başka oyunlarda ise Radeon 9600 XT ortalamada Nvidia yapımı rakibinden çok daha hızlı olarak kabul ediliyor. Aynı şekilde şaşırtıcı olan bir başka durum da GeForce 5900 XT'nin Radeon 9800 Pro'yu alt etmesi ve bu yüzden düşük bütçeli kullanıcılar için (en azından Doom 3 için) daha iyi bir alternatif olması. Genel olarak Nvidia kartlar Doom 3 testimizde ATI kartlara göre daha iyi sonuçlar verdiler.

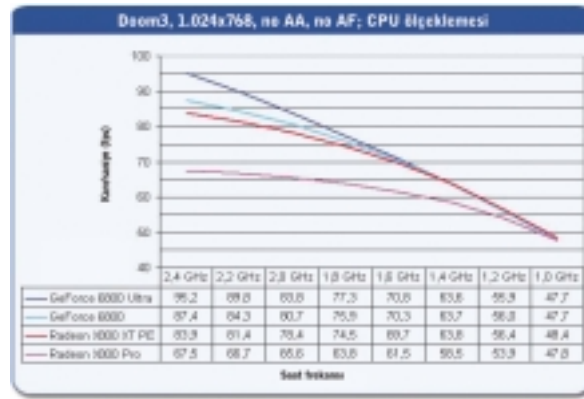
Özetle: Nvidia açık ara önde, ATI için zor günler başlıyor

Nvidia'nın GeForce 6 serisi ekran kartları Doom 3'te kelimenin tam anlamıyla tozu dumana katıyorlar. GeForce 6800 Ultra, ATI Radeon X800 XT PE'ye göre yaklaşık olarak %20 daha hızlı. Ancak ATI için kabus bununla da bitmiyor: Nvidia'nın üst uç segmentindeki daha hesaplı modeli GeForce 6800 çoğu benchmark'ta ATI Radeon X800 XT PE'den daha hızlı ve fiyatı da neredeyse yarı yarıya.

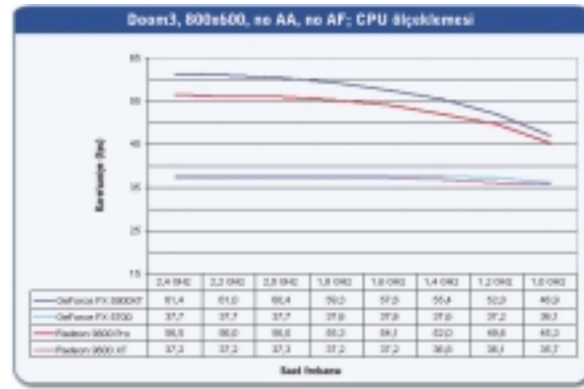
Doom 3: GeForce "Ultra Shadow" sayesinde önde

GeForce 6800 sadece 12 piksel pipelina'a sahip olmasına rağmen 3B yongasına entegre edilmiş "Ultra-Shadow" teknolojisi sayesinde OpenGL arabirimini kullanan oyun için daha elverişli bir altyapıya sahip. Bunun nedeni Doom 3'ün çoğunlukla karanlık koridorlarda geçmesi ve komplike gölge efektleri için birçok farklı ışık kaynağı kullanması. Nvidia'nın GeForce FX 5900 ile çıkardığı Ultra-Shadow teknolojisi özellikle gölge zengini ekran alanlarının gösterimini hızlandırıyor. Grafik yongası bunun için "Shadow Maps" denilen, her ışık kaynağı için farklı gölge haritaları tanımlıyor ve bunlar bir

DOOM 3 BENCHMARKLARI II

Doyumsuz 6800 Ultra: Üst uç ekran kartlarından sadece GeForce 6800 Ultra daha fazla işlemci hızından tam olarak faydalanabiliyor.

CPU'dan bağımsız: Mainstream ekran kartlarının Doom 3 performansı işlemci hızından büyük ölçüde bağımsız, bu yüzden daha yüksek işlemci hızının pek bir avantajı olmuyor.

ekran içerisinde gölgenin nereye, ne şekilde düşeceği hakkında ayrıntılı bilgi veriyor.

Mainstream'den üst uca: Doom 3'te ekran kartı performansı

Bu oyunda terazinin kefesindeki asıl ağırlık CPU değil, aksine ekran kartı. Gerçi "şöylesine bir" oynamak için Radeon 9600 XT ekran kartı, 37 fps'lik hızıyla 800 x 600 piksel ekran çözünürlüğünde yeterli, ancak zaten tüm yapabildiği de bu. Çözünürlük 1.024 x 768'e yükseltildiğinde ATI'nin kartı, tıpkı Nvidia'nın GeForce FX 5700'ü gibi aşırı zorlanıyor ve saniyede sadece 25 kare üretebiliyor. Bu da fazla

ayrıntıya sahip oyun sahnelerinde oyunun takılmasına ve atlamalar yaşanmasına neden oluyor.

GeForce FX 5900XT grafik yongasına sahip mainstream kartlar Doom 3'te çok iyi bir fiyat/performans oranı gösteriyorlar. Referans kartımız 800 x 600 piksel çözünürlükte saniyede 61,4 kareye kadar çıkabiliyor; 1.024 x 768 piksel çözünürlükte bile 42,9 fps'lik düzgün sonuçlar veriyor.

Ancak Doom 3'ün donanım dünyasında yarattığı şok bu kadarla kalmayacak. Asıl savaş bundan sonra başlayacak gibi görünüyor. En azından ATI için Doom performansı konusunda son söz söylenmemişe benzer. Önümüzdeki aylarda çıkacak yamalar (patch) ve yeni sürücüler tüm PC'lerin Doom performansını artıracak. ATI, Nvidia'nın parlak Doom 3 sonuçları nedeniyle baskı altında. Bu yüzden OpenGL sürücüsünü baştan sona yeniden yazıyor ve kaybettiği prestiji geri kazanmayı amaçlıyor.

Umarız ki id'deki programcılar her iki cepheye karşı eşit mesafede dururlar, böylece her şey yasal ve eşit bir rekabet altında gelişir ve bizler de özel Doom 3 sürücüsü "optimizasyonları"yla karşı karşıya kalmayız. ■

DB - RK / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Benchmark: Doom 3 Timedemo ile kendi sisteminizi kolayca test etmeniz mümkün oluyor.

15 ve 17 inç TFT LCD monitörler testte

Doğru zaman ne zaman?

Monitör üreticileri CRT pazarından teker teker çekiliyorlar. Monitörlerde LCD teknolojisi artık bir lüks olmaktan çıktı. Fiyatları henüz CRT'ler seviyesine inmediyse de, bir LCD monitör almak artık çok zor değil.

CRT (Cathode Ray Tube) monitörlerin epey cefasını çekti. Ya da belki onlar bizim cefamızı çekti, kim bilir? Bu büyük, ağır, ısınan ve fazlaca elektrik tüketen cihazların sadece ön taraftaki cam kısmını kullanmamıza rağmen pratikte işimize yaramayan, hatta işimizi zorlaştıran arka kısmı, LCD monitörler sayesinde tarihe karışıyor. Özellikle gözler için LCD monitörlerin daha az zararlı olduğu bilinen bir gerçek. Ergonomik açıdan CRT monitörlerin LCD'lerin yanına bile yaklaşmadığını söylemek mümkün.

Tüm gelişmiş özellikleri bir araya getirmek

Günümüzde üretilen LCD monitörler önceki nesil üretimlerde görülen dezavantajların çoğundan arındırılmış durumda. CRT'lerin LCD'lere göre en büyük avantajı kuşkusuz tepki süresi dediğimiz kriterdi. Yani ekrana gelen görüntü CRT'deki piksellerin daha hızlı tepki vermesi yüzünden daha pürüzsüz bir şekilde gösterilebiliyordu. Bu durum sıradan Windows ortamında bir fark yaratmazken, oyun oynarken ya da DVD izlerken CRT'lerin avantajı bariz bir şekilde hissediliyordu. CRT'lerin bir diğer avantajı da görüş açısı sınırlamasının çok az olmasıydı ki bu avantaj hala belli ölçüde sürüyor. LCD ekranlardaki parıltıdan yarı sıvı kristaller CRT'deki görüntü elemanları kadar geniş bir görüş açısı sunamıyorlar fakat bu açının gittikçe genişlediği ve hat-

ta çoğu kaliteli monitörde CRT'lere denk bir noktaya geldiğini söylemek mümkün.

Tepki süresi konusunda ise LCD'lerin yaklaşık 20 ms'nin altına düşmesi kuşkusuz önemli bir gelişme. Artık modern LCD monitörlerde DVD ya da TV izlerken CRT'lerin verdiği keyfi alabiliyorsunuz. Oyun konusunda da benzer durum söz konusuysa da, Counter-Strike ya da Quake benzeri hareketli oyunları seven bazı kullanıcılar henüz LCD monitörlere geçiş için hala erken olduğunu düşünüyor. Aslına bakarsanız duruma göre çok da haksız sayılmazlar.

Masanızın üzerinde kendinize daha fazla yer açın

Eğer dizüstü bilgisayarınız varsa LCD'nin sağladığı kolaylığı zaten biliyorsunuzdur. Masanızın üzerine koyduğunuzda size sağladığı fazladan alan CRT teknolojisini kullanan bir monitörün asla sunamayacağı bir lüktür. PC kasalarının ne kadar küçüldüğünü, hatta MiniPC konseptinin yaygınlaştığını düşünürsek kaba CRT monitörlerin çalışma alanımızdan ne kadar çaldığı daha iyi anlaşılabilir. Düşük radyasyon miktarını ve elektrik sarfiyatını da unutmayalım tabii. CRT monitörlerin

Her maksata uygun:

İster kelime işlem, ister resim işleme yazılımları veya 3B oyunlar olsun, SVGA çözünürlüğüne (1.280 x 1.024) sahip 17 inçlik bir ekran her alanda kullanılmaya uygun.

yaydığı radyasyon miktarı hep spekülasyonlara konu olmuştur. En sonunda üreticiler bu radyasyon ve enerji tüketimi gibi konuları bazı standartlara uygun hale getirdiler. Fakat yine de LCD monitörlerin bu gibi konularda problemsiz olması, kullanıcıları rahatlatıyor.

Fiyat konusu hala ciddi bir problem teşkil ediyor

Görünen o ki, monitör üreticileri CRT üretim bandındaki yatırımlarını kolay kolay çöpe atmaya niyetli değiller. Başta Sony olmak üzere bazı üreticiler CRT üretimini durdurmuş olsa da şu anda LCD ve CRT monitör satışları birbirine çok yakın gidiyor. Tahmin edebileceğiniz gibi, LCD'ler gelişmiş ülkelerde daha fazla satılırken, CRT monitörler gelir seviyesi daha düşük ülkelerdeki kullanıcılar tarafından daha büyük bir oranda tercih ediliyor. İki teknoloji arasındaki oranın genel toplamda zamanla LCD'ye kayacağı, tüm otoritelerce öngörülen basit bir gerçek. Fakat bu değişimin örneğin CD ya da DVD yazıcıların fiyatlarındaki düşüş kadar hızlı olmadığı ve olmayacağı da madalyonun diğer tarafını oluşturuyor. Öte yandan eğer özellikle uzun süre PC başında oturuyor-

Veda zamanı geldi (mi?): Uzun süredir kullanımda olan CRT monitörler yerlerini yavaş yavaş LCD'lere bırakıyor.

sanız ve bütçenizi zorlama ihtimaliniz varsa, en azından 15 inçlik bir LCD monitör satın alabilirsiniz.

LCD monitör satın alırken nelere dikkat etmeli?

Tabii ki çözünürlük ve görülebilir alan en önemli kriterlerin başında geliyor. Genelde 17 inçlik bir LCD 1.280x1.024 piksel gösterebilirken 15 inç LCD monitörlerde bu çözünürlük 1.024x768 pikseldir. Özellikle dizüstü PC'lerde daha yüksek çözünürlükler sağlayabilen LCD'ler kullanılabilir, fakat monitör bazında genelde ekran boyutları ve çözünürlük ilişkisi böyledir.

Satın alacağınız LCD monitörün 15 inç mi, yoksa 17 inç mi olacağına PC kullanımı alışkanlıklarınız doğrultusunda siz karar vermelisiniz. Belki de sizi 19 inç ancak paklar. Öte yandan işin maddi kısmı da göz ardı edilecek gibi değil. Zira 17 inç LCD monitörlerin yaklaşık 500 dolar civarında olduğunu hatırlatmakta fayda var. Parlaklık derecesi ve kontrast oranının yüksekliği (testimizde bu değerler bulunuyor) görüntü kalitesi hakkında fikir verebilir. Ayrıca monitörün yükseklik ayarı olması, sağa, sola dönebilmesi önemlidir.

Her ne kadar üreticiler bu konuda daha ziyade laboratuvar koşullarına ait rakamlar verse de, ürün özelliklerinde verilen tepki süresinin düşük olması bir başka önemli bir kriterdir.

15 İNÇ TFT MONİTÖRLER

PHILIPS 150B: Görüntü kalitesi testlerinden yüzünün akıyla çıkan PHILIPS 150B, yüksekliğinin ayarlanabilir olması ile kendi kategorisindeki pek çok monitörden ayrılıyor. Dahili hoparlörlerle donatılmış olan ürün, fiyat/performans oranı açısından →

15 İNÇ TFT MONİTÖRLER

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

500 dolar + KDV
www.sony.com.tr

Kolay kullanım: Tuşların monitörün yan kısmında olması kullanımı kolaylaştırıyor.

- + Yüksek görüntü kalitesi
- Pozisyon ayar olanakları sınırlı
- Yüksek fiyat

SONY SDM-S53

Kalite de yüksek fiyat da

15 inçlik bir LCD almaya niyetliyseniz ve kalite sizin için her şeyden önemliyse bu LCD monitör sizin için biçilmiş kaftan.

■ Sony'nin 17 inç kategorisindeki başarısı bir yana, 15 inç kategorisinde de birinci olması tesadüf değil. 15 inç kategorisinin en parlak ve kontrast oranı en yüksek katılımcısı olan Sony SDM-S53, pek çok başlıktan oluşan görüntü kalitesi testlerinden genel toplamda en yüksek puanı alınca, birincilik ipini göğüslemesi de kaçınılmaz oldu. Aslına bakarsanız SONY SDM-S53, 15 inç kategorisinin en yüksek fiyatlı katılımcısı. Hatta öyle ki, fiyatı 17 inç kategorisindeki bazı monitörlerden bile daha yüksek. Fakat test sonuçları itibarıyla ürünün yüksek fiyatının hakkını verdiğini söylemek mümkün. Gerçi Sony gibi bir tasarım ustasının, (hele hele böyle yüksek

fiyatlı bir monitöre) ayarlanabilir yükseklik, DVI girişi ya da sağa sola dönebilme gibi özellikleri katmasını beklemek hayalcilik olmaz. Fakat görünen o ki Sony bizim gibi düşünmemiş.

Herhangi bir yanlış anlaşılma mahall vermemek için belirtelim, ürünün tasarımıyla ilgili bir şikayetimiz yok. Hatta tasarımın çok başarılı ve zarif olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Dahili güç ünitesi sayesinde doğrudan prize bağlanan SDM-S53, kaliteyi ekran boyutlarından daha önde tutan kullanıcıları hedefliyor. Zira belirttiğimiz gibi, bu fiyata 17 inçlik bir LCD monitör satın almak mümkün.

dan tüm test içindeki en başarılı katılımcılardan biri.

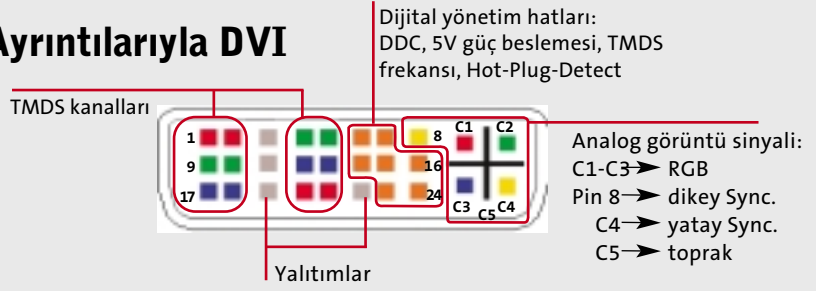
SONY SDM-HS53: 15 inç kategorisinin yüksek fiyatlı katılımcılarından olan Sony SDM-HS53, görüntü kalitesi testlerinde nispeten vasat bir tablo sergiledi. Yüksek kontrast oranıyla dikkat çeken monitör, fiyat/performans oranı açısından pek çekiçi sayılmaz.

SAMSUNG 152B : Tüm test içindeki en uygun fiyatlı 2. LCD monitör olan Samsung 152B bu özelliğiyle takdirimizi kazanırken, performans açısından da makul bir tablo çiziyor. Eğer uygun fiyatlı bir LCD monitör arıyorsanız bu monitörü satın alma listenize ekleyebilirsiniz.

HYUNDAI IMAGE QUEST Q15: 15 inç kategorisinde nadir görülen bir özelliği barındıran, yani yüksekliği ayarlanabilen Hyundai IMAGE QUEST Q15, görüntü kalitesi bakımından biraz daha iyi sonuçlara imza atabilseydi genel toplamda çok daha iyi bir derece alabilirdi. Harici güç kaynağı kullanan monitör, testteki en uygun fiyatlı katılımcı ve en iyi ikinci fiyat/performans oranına sahip.

TEKNİK DETAY

» Ayrıntılarıyla DVI

Analoglu dijital: Geriye uyumluluk yüzünden DVI arabirimin iki modeli mevcut, iki alternatif arasındaki farkı ekran kartının üzerindeki çıkışlardan da görebilmek mümkün. DVI-D'de (digital) sadece dijital sinyal aktarılırken, analog yuva bölümünün eksikliği dikkati çekiyor. DVI-I'de (integrated) ise ek olarak analog görüntü sinyali, D-Sub girişli monitörlerle bağlantı sağlıyor. Dijital bölümde üç alt piksel kırmızı, yeşil ve mavi için aydınlık bilgilerinin her biri 8 bit renk derinliğinde (256 renk basamağı) TMDs kanallarında (Transition Minimized Differential Signaling) transfer edi-

liyor. Her renk için iki kanal mevcut, zira kanal başına piksel frekansı maksimum 165 MHz olarak belirlenmiş. Bu da 60 Hz ekran tazeleme hızında 1.600 x 1.200 piksel çözünürlük için yeterli. Daha yüksek çözünürlükler için ikinci bir kanal daha devreye giriyor. Parazit oluşumunu engellemek için burada bilgiler sinyal farkları halinde gönderiliyor.

Ucuz düz ekranlar çoğunlukla sadece bir analog girişe sahipler. Bu gibi bir durumda bağlantı için DVI-I to D-Sub adaptörüne veya D-Sub yuva üzerine DVI-A (analog) ile bağlanan bir kabloya ihtiyaç var.

BEKO BTM-15JA : Görüntü kalitesi testlerinde varlık gösteremeyince kendine ancak son sıralarda yer bulabilen BEKO

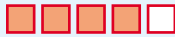
BTM-15JA, parlak bir ekrana sahip. Fakat fiyat avantajı sunmayınca cazip bir seçenek olmaktan uzak kalıyor. →

15 inç TFT MONİTÖRLER

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

373 dolar + KDV
www.samsung.com

Alt kısımdaki tuş takımı: Bazı kullanıcılar nadiren kullandıkları için tuşların alt kısımda olmasını sevebilir.

- + Mükemmel fiyat/performans
- + Nispeten yüksek görüntü kalitesi
- + Başarılı tasarım

SAMSUNG 153V

Kalite ve fiyatın makul birleşimi

Yüksek görüntü kalitesi, ergonomik bir tasarım ve uygun fiyat. Saydığımız özellikler ilginizi çektiyse bu monitörü sevebilirsiniz.

■ Yeni bir PC satın alıyorsunuz. İşlemciniz, anakartınızın yonga seti, ekran kartınız ve diğer tüm bileşenleriniz en son teknolojiyi kullanıyor. Böyle bir PC'nin yanına tabii ki LCD monitör şart. LCD'lerin yüksek fiyatları pek çok kullanıcıyı ucuz bir CRT'ye yönlendirirken aradaki fark ile genelde daha hızlı bir ekran kartı, daha fazla bellek ya da daha iyi bir işlemci satın alınıyor.

Fiyat konusunda CRT monitörlerle rekabet edemese de kendi sınıfındaki en iyi fiyat/performans oranını sunan Samsung 153V pek çok kullanıcının aklını ucuz CRT'lerden çelebilir. Görüntü kalitesi testlerinde gayet iyi sonuçlar elde eden monitör, sık tasarımıyla da

kalbinizi fethetmeye aday. 15 inç kategorisindeki monitörlerin çoğu gibi hareket olanakları sınırlı olan 153V, yüksekliği ayarlanabilseydi kuşkusuz daha cazip bir seçenek olurdu. Simsiyah çerçevesi ekrana olan konsantrasyonu artırırken, gerekli ayarlar alt kısımdaki düğmelerle kolayca yapılabilir.

Dahili güç kaynağı sayesinde sizi harici adaptörlerin kablo karmaşasından kurtaran monitör, sınıfındaki diğer monitörler gibi sadece D-Sub girişine sahip ve DVI yuvası bulunmuyor. LCD dünyasına adım atmak istiyorsanız fakat yüksek fiyatlar sizi korkutuyorsa bütçenizi biraz zorlayıp bu monitörü dikkate almanızda fayda var.

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2004

BEKO BS-15L: Genel toplamda bir üst sıradaki Beko ile benzer sonuçlar elde eden BEKO BS-15L, uygun fiyatlı bir LCD monitör arayan kullanıcıların ilgisini çekebilir.

17 inç TFT MONİTÖRLER

SAMSUNG 172X: Dünyanın en büyük LCD üreticilerinden biri olan Samsung, 172X modeliyle tecrübesini konuşturuyor. 0,264mm nokta aralığına sahip olan monitör, görüntü kalitesi testlerimizde genel olarak oldukça başarılı sonuçlara imza attı. Monitörde en çok hoşumuza giden özelliklerden biri de yüksekliğin ayarlanabilir olmasıydı. Hafif sayılabilecek ürün, boyutları itibarıyla de masa üstünde fazla yer kaplamıyor. Ürünün fiyat/performans açısından başarılı bir grafik çizdiğini söylemek mümkün.

PHILIPS 170T4: Teste katılan ürünler arasında müstesna bir yere sahip olan bu monitör, TV modülü içermesi ve analog video/ses girişleriyle donatılmış olması açısından takdire şayan bir tablo çiziyor.

PC konsepti değişiyor: Gittikçe küçülen ve daha ergonomik bir hale gelen yeni çağın PC konseptinde LCD monitörler en önemli aktörler.

Devrim: Ergonomik yapısı ile pek çok avantajlar sunan LCD monitörler hızla yayılıyor.

Dahili hoparlörleriye bahsettiğimiz ekstra özelliklerini tamamlar nitelikte. Monitör ayrıca 1.280 x 768 piksellik ekranıyla DVD film severlerin ilgisini çekmeye aday. Görüntü kalitesi açısından da üst sıralarda yer alan Philips 170T4'ün en büyük dezavantajı kuşkusuz fiyatı. Zira ürünün tüm testin en pahalı katılımcısı olmak gibi bir unvanı var.

SONY SDM-HS73P: Nispeten uygun sayı-

labilecek fiyatıyla dikkat çeken SONY SDM-HS73P, testteki ağır katılımcılardan biri. Neredeyse tüm Sony monitörlerde olduğu gibi parlak bir ekrana sahip olan ürün, görüntü kalitesi testlerinden yüzünün aklıyla çıkmayı başardı. Bu monitör özellikle bütçesi sınırlı Sony fanatikleri için iyi bir seçim olabilir.

SONY S73: Performans testlerine teker teker bakıldığında farklılık gösterse de genel

→

17 inç TFT MONİTÖRLER

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT
BİLGİ

686 dolar + KDV
www.sony.com.tr

Asansör sistemi:
Ayarlanabilir
yükseklik
sayesinde
monitörü
kendinize göre
konumlandır-
manız daha
kolay.

- + Mükemmel görüntü kalitesi
- + Başarılı tasarım
- Yüksek fiyat

SONY SDM X73

Mükemmel görüntü

Bütçesi geniş kullanıcılar için gerek görüntü kalitesi gerekse tasarımıyla beğenimizi kazanan başarılı bir LCD monitör.

■ Sony CRT monitör üretimi bıraktıktan sonra tamamen LCD'lere yöneldi ve zaten iyi olduğu bu alanda daha da yaratıcı ürünlere imza atmaya başladı. SDM X73 modeli test içinde rahatlıkla öne çıkan bir ürün. Mükemmel görüntü kalitesi ve kontrast, canlı renkler ve tabii ki Sony'nin her zaman uzman olduğu bir konu olan tasarım, bu monitörün artılarını oluşturuyor. Gerçekleştirdiğimiz sofistike görüntü kalitesi testlerindeki başarısının, genel toplamdaki birincilik konusunda Sony SDM X73'ün en büyük avantajı olduğunu belirtmekte fayda var. Dahili hoparlörlerle donatılmış olan ürün, 0,264mm nokta aralığına sahip ve D-Sub'a

ek olarak DVI-D girişini de destekliyor. 17 inç sınıftaki standart çözünürlük olan 1.280x1.024 piksel çözünürlük ve 7.1 kg'lık ağırlıklı monitörün diğer özellikleri arasında. Bu arada, monitörün genel boyutlar açısından makul olduğunu ve masanızın üzerinde mümkün mertebe az yer kaplayacak şekilde tasarlandığını da unutmadan ekleyelim. Sony SDM X73, genel özellikleri ve test sonuçları itibarıyla her ne kadar beğenimizi kazandıysa da önemli bir dezavantajı var; fiyatının yüksekliği. Monitör, testteki en pahalı katılımcı değil, fakat bütçeniz çok geniş değilse size hitap etmeyeceği de azımsanmayacak bir gerçek.

toplamda bir üst sıradaki Sony SDM-HS73P ile oldukça benzer sonuçlara imza atan S73, fiyat/performans oranı bakımından daha zayıf bir tablo çiziyor.

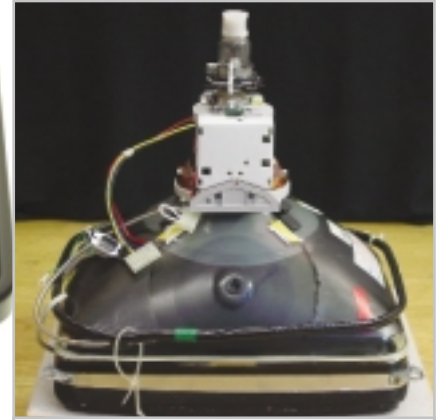
BENQ FP 783: D-Sub girişine ek olarak DVI girişi de bulunan BENQ FP 783 de görüntü kalitesi testlerimizde vasatın üstüne çıkan katılımcılardan. Besleme gerilimini harici bir adaptörle elde eden monitör, yükseklik ve sağ sol ayarlarından yoksun. Öte yandan monitörün üst kısmındaki USB girişi özellikle web kamerası takmak için ideal.

SAMSUNG 172B: 2. sıradaki Samsung'a uygun fiyatlı bir alternatif olarak düşünebileceğimiz Samsung 172B, yüksek kontrast oranıyla dikkat çekiyor. Hafif sayılabilecek bir monitör olan 172B, besleme gerilimini doğrudan prizden değil harici bir adaptörden sağlayan katılımcılar arasında. Görüntü kalitesi testlerinde vasatın biraz üstünde bir tablo çizen bu monitör, fiyat/performans oranı açısından nispeten daha başarılı.

SONY SDM-HX73: Sony'ye özgü yüksek kontrasta ve parlak bir ekrana sahip olan

Avucunuzdaki eğlence kutusu:
Gelişen teknoloji, LCD kullanan aletleri hayatımıza yoğun bir şekilde sokuyor. Avucumuza sığan bir cihazla film izlemek, ya da müzik dinlemek mümkün.

CRT'nin kalbi: Tüp teknolojisi daha önce transistörlere yenilmişti. Monitörlerde de bu savaşın galibi LCD teknolojisi olacak.

bu monitör, yükseklik ayarı bulunmasa da sağa sola dönebilmesiyle dikkat çekiyor. Görüntü kalitesi testlerinde harikalar yaratmadıysa da sınıfı geçmeyi başaran SDM-HX73 fiyat/performans oranı açısından çok cazip sayılmaz.

SAMSUNG 173V : Fiyat/performans oranı açısından cazip bir monitör olan SAMSUNG 173V, genel özellikleri itibarıyla Samsung'un giriş seviyesi 17 inç modelle-

rinden biri olarak tanımlanabilir. Görüntü kalitesi için vasat diyebileceğimiz monitörde pozisyon ayarlamaya olanağı yok ve sadece D-Sub girişi bulunuyor.

HYUNDAI IMAGE QUEST L17T: Testimizdeki TV modülüne sahip monitörlerden bir diğeri olan HYUNDAI IMAGE QUEST L17T, kontrast ve parlaklık açısından daha iyi olabiliirdi. Genel görüntü kalitesi açısından baktığımızda testlerde vasatın →

17 inç TFT MONİTÖRLER

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

419 dolar + KDV
www.infronic.com.tr

Hafif monitör:
Ürün kendi kategorisindeki en hafif katılımcı olma özelliğine sahip.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- Pozisyon ayarı yok
- Sadece D-Sub girişi var

ACER AL 1714

Kesenizi yakmayacak bir LCD

LCD monitör almayı düşünüyorsanız fakat bütçeniz sınırlıysa görüntü kalitesiyle beğenimizi toplayan bu ürüne göz atmanızda fayda var.

■ Tüm test içindeki en hafif monitörlerden biri olan Acer AL1714, oldukça zarif bir görünüme sahip. CRT monitörler yavaş yavaş (oldukça yavaş) piyasayı terk ederken LCD monitörlerin avantajlarını bilmeyen kalmadı. Fakat LCD'lerin yüksek fiyatlı olması pek çok kişiyi mecburen de olsa hala CRT monitörlere yönlendiriyor. Acer AL 1714 ise 18 adet 17 inç LCD monitörün katıldığı testimizde çizdiği genel tablo itibarıyla oldukça beğenimizi kazanan katılımcılardan biri olmayı başardı. Kendi sınıfının standartları doğrultusunda 0,264 mm nokta aralığına ve maksimum 1.280x1.024 çözünürlüğe sahip olan monitör, görüntü kalitesi testlerinde

vasatın üstüne çıkarak sınıfı geçmeyi başardı. Yükseklik ve sağ-sol ayarı olmaması önemli bir dezavantaj olarak görülebilir. Ayrıca LCD monitör alırken D-Sub girişine ek olarak bir DVI girişi hiç de fena olmaz doğrusu. Hele hele artık neredeyse tüm ekran kartları DVI çıkışını desteklerken ve tamamen dijital bir görüntü (aradaki fark pek hissedilmese de) çoğu kullanıcının hoşuna gideceksen, Acer AL 1714'te DVI girişi bulunmuyor. Öte yandan testimizde sadece D-Sub girişi olan başka katılımcılar olduğunu da belirtmekte fayda var. Sonuç itibarıyla bu monitör fiyat ve kalitenin iyi bir ortalamasını sunuyor.

YÜKSEK ÇÖZÜNÜRLÜKLÜ DÜZ EKRANLAR

» 1,3 megapikselin üstü gerekli mi?

Tüplü monitörler performanslarına göre çok değişik ekran çözünürlükleri sunabiliyorlar. Dijital düz ekranlar ise buna karşın sadece bir adet doğal çözünürlüğe sahipler. Bunun nedeni, düz ekranlarda her resim noktasının sabit olarak yönetilmesi. Gerçi tüm TFT ekranlar, sahip oldukları çözünürlükten daha düşük bir çözünürlükte de çalışabiliyorlar, ancak özellikle metinlerde görüntü netliği oldukça düşüyor. Mesela SXGA çözünürlüğünde (1.280 satırlı) bir çizgi iki piksel genişliğindeyse, VGA çözünürlüğünde (800 satır) aynı çizgi 1,6 piksel ile gösterilmek zorunda. Ancak bu mümkün olmadığı için monitörler interpolasyon yöntemine başvuruyorlar ve bir pikseli buna uygun olarak daha parlak veya karanlık olarak görüntülüyorlar; bu da sonuçta görüntünün bulanıklaşmasına neden oluyor.

SXGA: Ofis çözünürlüğü

SXGA çözünürlüğü ilk aşamada 18,1 inç TFT'ler için geliştirilmişti. Bunun nedeni alt-piksel mesafesinin (Dot Trio Pitch) 0,3 mm'ye yakın olmasının gerekmesiydi, bu da belirli bir aydınlatma gücünü ve kelime işlemede okunabilirliği garantiliyordu. 1998 yılında Samsung, aynı çözünürlükteki 17 inçlik panelleri yaklaşık olarak %20 daha ucuza üretmeyi başardı. Bu da sonuçta 18,1 inçlik ek-

ranların geniş pazarın dışına itilmesine neden oldu. Ancak çoğu kullanıcı daha fazla aydınlatma gücü ve daha büyük şekiller talep ettiği için, Samsung ilk üretici olarak 19 inçlik, SXGA çözünürlüğe sahip, 0,294 mm piksel aralığı ile ideale daha yakın ekran üretimine başladı.

Grafikerler için "hassas" değil

Grafik işleri için çözünürlük, buna bağlı olarak piksel aralığı, hiçbir zaman yeterince ayrıntılı olamaz. 20/21 inç ve daha üstü ekran diyagonallerinde bu yüzden UXGA (1.600 x 1.200) standart olarak kabul edilmiş durumda. Ancak bu çözünürlük ekran kartından oldukça yüksek taleplerde bulunuyor: Sonuçta 115,2 milyon piksel için parlaklık değerleri transfer edilmek zorunda, bu da 60 Hz'lik bir ekran tazeleme hızında 155,5 MHz'e karşılık geliyor. Analog teknoloji bu yükün altından kalkmıyor; zira ekranın analog/dijital dönüştürücüsüne ekran noktalarının yerini tam olarak belirleyebilmek için çok az zaman kalıyor ve bu da ekranda siyah-beyaz kenarlarda hafif titremeler şeklinde kendini belli ediyor. Dijital olarak bir TMDS kanalının transfer edebileceği saat frekansı 165 MHz sınırının hemen biraz altında (E 118'deki kutuya bakınız). Windows altında sistem yazitiplerinin

Öncü:

NEC-Mitsubishi 3,15 milyon pikseli ilk PC ekranını üretti.

büyütülmesi yeterince iyi gerçekleşmediği sürece, bu tip çözünürlükler kelime işlem için uygun değil. Son CEBIT fuarında NEC-Mitsubishi teknolojiyi bir adım daha öteye taşıyarak, günümüzde mümkün olan en yüksek çözünürlük olan QXGA çözünürlüğüne sahip olan (2.048 x 1.536) ilk 21,3 inçlik renkli PC ekranını tanıttı. Dijital ekran kartlarının bunun için alt-piksel başına iki TMDS kanalını veri aktarımı için birleştirmesi gerekiyor. Ancak böyle bir ekranda grafik işleminin keyfine de doyum oluyor.

altında bir görünüm arz eden monitörün analog ses/görüntü girişlerine sahip olması önemli bir avantaj.

PHILIPS 170PS: Dahili hoparlörlere ve kulaklık girişine sahip olan bu monitörün yüksekliği başarılı bir asansör sistemiyle isteğe göre ayarlanabiliyor. D-Sub girişine ek olarak DVI girişiyle de donatılmış olan Philips 170P5, yazık ki görüntü kalitesi testlerinde kendisinden beklediğimiz sonuçları ortaya koyamadı.

BENQ FP 767: İşte testteki en ilginç katılımcılardan biri. BENQ FP 767 ile birlikte hem USB hub hem de bir web kamerası geliyor. Görüntü kalitesi testlerimizde harikalar yaratmaktan uzak olan monitörde dahili hoparlörlerin bulunması, işlevselliği artıran önemli bir diğer artı olarak göze çarpıyor. Monitörün fiyat/performans oranının oldukça cazip olması da bir diğer avantaj.

SONY SMD-HS73: Görüntü kalitesi testlerimizde bekleneni veremeyen Sony SMD-HS73, sadece D-Sub girişine sahip ve yükseklik ya da sağ sol pozisyon ayarı olanak-

larından yoksun. Monitör bu dezavantajlarına ek olarak fiyat/performans açısından da cazip bir tablo çizemiyor.

HYUNDAI IMAGE QUEST Q17: Fiyatı her ne kadar 17 inç bir LCD monitör için uygun gibi görüne de görüntü kalitesi testlerinde başarılı olamaması bu monitörün en büyük handikapı. Öte yandan DVI girişi ve yükseklik ayarı olması takdir edilemeyecek özellikler değil.

Olmazsa olmaz: Dijital fotoğraf makineleri, projeksiyon ve telefon gibi pek çok cihazda karşımıza LCD çıkıyor.

SAMSUNG 173P: Yüksek kontrast oranıyla dikkat çeken bu monitör, parlaklık açısından nispeten vasat değerler sunuyor. Hem yüksekliğinin ayarlanabilir olması hem de sağa sola dönebilmesi sayesinde önemli bir kullanım kolaylığı sağlayan monitör, görüntü kalitesi testlerinde başarılı olmaktan uzaktı. DVI girişi de bulunan Samsung 173P harici güç kaynağı kullanıyor.

ACER AL 1713: Son sıralarda olmasına rağmen, uygun fiyatı sayesinde fiyat/performans açısından cazip seçeneklerden biri olarak göze çarpan Acer AL 1713, görüntü kalitesi testlerinde aldığı sonuçlar başarılı olamayınca test sıralamasında kendine ancak son sıralarda yer bulabildi. Sadece D-Sub girişi olan monitör, pozisyon ayarlama konusunda da kullanıcıya fazla seçenek sunmuyor.

ACER AL 1721: Genel toplamda bir üst sıradaki AL 1713 ile benzer sonuçlar elde eden AL 1721, fiyat/performans yönünden daha zayıf bir performans gösteriyor.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Sonuç

Şahin Ekşioğlu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ Sıralamada ve ürün bilgilerinde kolayca görülebileceği gibi Sony LCD'ler yüksek görüntü kalitesine ve kontrasta ek olarak parlak ekrana sahipler, bununla birlikte fiyat açısından dezavantajlı konumda oldukları da bir gerçek. 15 inç kategorisinin performans birincisi SONY SDM-S53, testi açık farkla önde bitirirken fiyat olarak 17 inç kategorisinin fiyat/performans galibinden daha pahalıydı. 2. sıradaki PHILIPS 150B ise kalite olarak başarılı ve fiyat konusunda daha bile makul bir tablo çiziyor. 3. sıradaki SAMSUNG 153V de fiyat/performans açısından gayet başarılı bir ürün. 5. sıradaki SAMSUNG 152V de ekonomik açıdan cazip bir ürün olarak nitelendirilebilir. Ayrıca 6. sıradaki HYUNDAI IMAGE QUEST Q15'in performans olarak harikalar yaratmadıysa da testteki en uygun fiyatlı katılımcı olduğunu söyleyebiliriz.

17 inç kategorisinin galibi SONY SDM X73 sadece yüksek görüntü kalitesiyle değil ergonomik özellikleriyle de beğenimizi kazanmayı başardı. 2. sıradaki SAMSUNG 172X de görüntü kalitesi testlerinde beğenimizi kazanan bir monitördü ve fiyat/performans açısından test birincisinden daha cazip. 3. sıradaki PHILIPS 170T4, ilginç bir ürün. TV modülü onu farklı kılıyorsa da fiyatı çok yüksek. Kendine 6. sırada yer bulan ACER AL 1714, uygun fiyatlı bir 17 inç LCD arayan okuyucularımız için ideal. Bu monitörün 15 inç kategorisindeki bazı katılımcılardan bile daha uygun bir fiyata satıldığını belirtelim. Çok kaliteli bir 15 inç LCD monitör mü, yoksa orta kalitede bir 17 inç LCD monitör mü satın almanın daha iyi olacağı tamamen sizin ihtiyaçlarınıza ve seçimize bağlı olmakla beraber, kullanıcıların bu noktada tercihlerini genellikle orta kaliteli bir 17 inçten yana kullandığını söylemek mümkün.

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda yapılan karşılaştırmalı testlerin ve donanım incelemelerin bir kısmını www.chip.com.tr'de bulabilirsiniz. Ayrıca TOP 10 listeleri de CHIP Online'da.

15 İNÇ TFT MONİTÖRLER

Marka Model	SONY SDM-S53	PHILIPS 150B
Fiyat (+ KDV)	500 dolar	390 dolar
Firma	Kont, Arena	Boğaziçi, Hızlı Sistem
Telefon	444 05 52, (212) 364 66 66	(212) 217 29 29, (212) 671 03 51
İnternet adresi (www.)	sony.com.tr	philips.com
Toplam puanı	98	82
Görüntü kalitesi (%50)	93	59
Ergonomi (%25)	90	92
Birlikte gelenler (%15)	90	85
Servis ve dokümantasyon (%10)	80	100
Fiyat/Performans	çok iyi	çok iyi
Özetle	Parlak bir ekrana ve yüksek kontrasta sahip.	Pozisyon ayarları mükemmel, test birincisine iyi bir alternatif.
Teknik veriler		
Alan büyüklüğü / maks. çözünürlük	15 inç / 1.024x768	15 inç / 1.024x768
Piksel aralığı (mm)	0,297	0,297
Yatay frekans değişimi (Hz)	28-61	56-76
Düşey frekans değişimi (KHz)	48-75	30-63
Video bant genişliği (MHz)	80	80
Maks. kontrast / Maks. parlaklık (cd/m²)	500:1 / 300	350:1 / 250
Tepki süresi (ms)	18	18
Video girişler	D-Sub	D-Sub
Yükseklik ayarı / sağ-sol ayarı	— / —	• / —
Hoparlör / Adaptör / Kablo bağlantısı	— / dahili / monitör	• / dahili / monitör
Boyut (mm) / Ağırlık (kg)	339x370x186 / 3,7	387x375x182 / 5,3
Test sonuçları		
Luminans + Color Correction Faktörü		
Kırmızı (%7.5)	104,1	70,5
Yeşil (%7.5)	192,1	162,2
Mavi (%7.5)	66,40	46,72
Beyaz (%7.5)	282,4	243,7
Siyah (%7.5)	34,33	7,36
Gri (%7.5)	220,5	149,7
Lux ölçüm		
Kırmızı (%4)	166	110
Yeşil (%4)	349	273
Mavi (%4)	89	33
Beyaz (%4)	502	393
Siyah (%4)	51	7
Gri (%4)	254	187
Monaco		
Siyah luminans (%10)	9,84	0,61
Beyaz luminans	287,14	251,07
ISI Fakörü	7115	6544
Target White Point (x)	0,305	0,312
Target White Point (y)	0,315	0,326

• = evet — = hayır

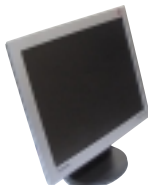
3

4

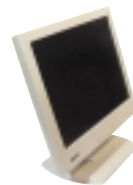
5

6

7

8

**SAMSUNG
153V**

**SONY
SDM-HS53**

**SAMSUNG
152B**

**HYUNDAI IMAGE
QUEST Q15**

**BEKO
BTM-15JA**

**BEKO
BS-15L**

373 dolar

479 dolar

368 dolar

341 dolar

388 dolar

368 dolar

Kont, Koyuncu

Kont, Arena

Kont, Koyuncu

Multimedya

ICT

ICT

444 05 52,
(216) 522 99 00444 05 52,
(212) 364 66 66444 05 52,
(216) 522 99 00

(212) 479 46 46

(212) 288 08 44

(212) 288 08 44

samsung.com

sony.com.tr

samsung.com

multimedya.com

bekoict.com

bekoict.com

80

78

76

72

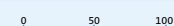
67

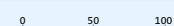
67

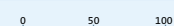
Puan

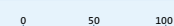
Puan

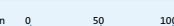
Puan

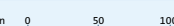
Puan

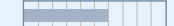
Puan

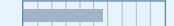
Puan

60

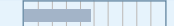
57

52

47

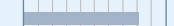
36

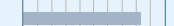
36

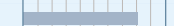
81

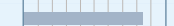
83

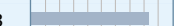
81

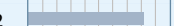
84

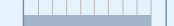
83

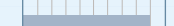
82

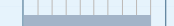
90

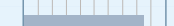
90

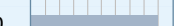
90

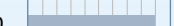
85

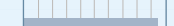
90

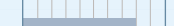
90

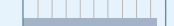
95

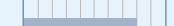
80

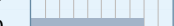
95

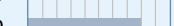
80

80

80

çok iyi

iyi

çok iyi

çok iyi

iyi

iyi

Hem kaliteli hem de
kesenize uygun bir
monitör.

Fiyatı oldukça yüksek.

Fiyat/performans oranı
açısından iyi bir seçim
olabilir.

Yükseklik ayarı olması
önemli bir avantaj.

Görüntü kalitesi
testlerinde vasatın
altında kaldı.

Görüntü kalitesi
testlerinde vasatın
altında kaldı.

15 inç / 1.024x768

15 inç / 1.024x768

15 inç / 1.024x768

15 inç / 1.024x768

15 inç / 1.024x768

15 inç / 1.024x768

0,297

0,297

0,297

0,297

0,297

0,297

56-75

28-61

56-75

56-75

50-75

50-75

30-61

48-75

30-61

31-60

30-60

30-60

80

90

80

80

80

80

300:1 / 250

400:1 / 250

350:1 / 250

300:1 / 250

350:1 / 300

350:1 / 250

20

20

20

20

20

20

D-Sub

D-Sub

D-Sub

D-Sub

D-Sub

D-Sub

- / -

- / -

- / -

• / -

- / -

- / -

- / dahili / monitör

- / dahili / monitör

- / dahili / monitör

• / harici / monitör

- / dahili / monitör

- / dahili / monitör

353x357x280,5 / 3,4

391x185x343 / 3,8

353x151x345 / 3,4

350x357x201 / 3,5

304,1x228,1 / 4,5

304x228 / 4,7

60,96

64,39

56,45

53,82

40,51

31,64

164,9

145,8

167,9

150,5

109,31

109,5

43,88

54,86

35,6

30,65

30,72

17,75

237,1

251,1

242,8

226,7

167,5

163,1

5,94

5,30

3,21

11,46

1,64

0,95

127,1

97,47

112,5

93,02

72,04

39,46

84

77

84

82

58

35

261

163

241

241

135

1004

37

51

35

35

33

15

370

272

349

344

220

147

9

12

8

9

6

7

130

80

112

104

65

43

0,71

1,11

0,94

1,14

0,39

0,39

271,72

255,89

231,62

252,82

170,52

132,16

6350

6708

7014

7743

6434

8104

0,292

0,310

0,306

0,244

0,312

0,29

0,330

0,325

0,319

0,322

0,344

0,316

MONİTÖRLERİ NASIL TEST ETTİK?

TFT monitör testine hazırlığımız ayarlar sürdü desek yeridir. En kesin sonuçları elde edebilmek için endüstride TFT monitörlerin parlaklık, ışık gücü ve renk dağılımı ölçümü için kullanılan üç adet test cihazı satın aldık. Dilerseniz şimdi bu monitörlerin değerlendirme aşamasında göz önüne aldığımız ölçütleri ve test prosedürümüzde etkisi olan faktörleri kısaca anlatalım.

► Görüntü kalitesi

Kriterlerin en önemlisi olan görüntü kalitesinin testimizdeki ağırlığı doğal olarak %50. Bu kategoride ağırlıklı olarak test cihazlarımızdan faydalandık. İlk yaptığımız testler, Minolta'dan aldığımız LS-110 Luminance Meter test cihazıyla gerçekleştirilen renk doğruluğu ve ışık yoğunluğu ölçümleriydi. Test yazılımlarının da yardımıyla, katılımcı TFT monitörlerin kırmızı, yeşil, mavi, beyaz, siyah ve gri renk ölçümlerini gerçekleştirdik. Son olarak, özel hazırladığımız bir test resmiyle LCD panellerin orta ve köşe noktalarındaki parlaklık değerlerini kıyasladık, aralarındaki farkları hesapladık. İkinci test cihazımız LCD panellerin kalibrasyonunu sağlayan, en ideal kontrast, parlaklık ve ısı değerlerini ölçebilen Monaco Optix XR Pro Edition'dı. Bu kategorideki ölçümlerde faydalandığımız son cihazımız, LCD monitörlerin ışık parlaklıklarını ölçmek için tasarlanmış olan Digital Instruments Lux ölçer.

► Ergonomi

Ayarların ekranda görülebilmesini sağlayan On Screen Display'in kullanılabilirliği bilhassa önem ifade ediyor. Parametreler kolayca erişilebilir ve hızla değiştirilebilir olmalı. Kablo bağlantılarının konumu ve monitör üzerinde bulunan giriş-çıkışlar da bu

kategoride dikkat ettiğimiz unsurlardan. Ürünler masanın üstünde sağlam durmalı, ancak aç ve yükseklik ayarları da bir o kadar kolay yapılabilir. Dahili bir güç adaptörü, hariciye kıyasla daha çok aranan bir özellik. Hoparlör ve USB hub gibi donanım bileşenleri de ürünlere ekstra puan kazandırıyor.

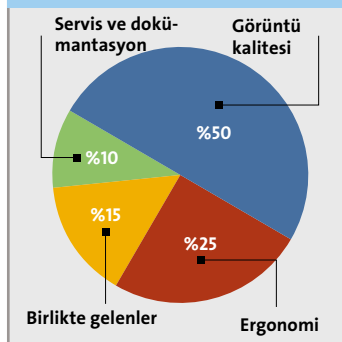
► Birlikte gelenler

LCD monitörlerle birlikte verilen sürücü CD'si ve ekstra yazılımlar bu kategoride değerlendiriliyor. Ürüne puan kazandıran nitelikler arasında renk profillerinin, kalibrasyon ve test resimlerinin yanı sıra DVI adaptörü ve kablolar gibi donanım bileşenleri de sayabiliriz.

► Servis ve dokümantasyon

Kitapçığın kullanıcının rahatça anlayabileceği bir dille yazılmış olması, buna karşın teknik verileri de içermesi ekstra puan anlamına geliyor. Kullanma kılavuzunun Türkçe olması, elbette ürünlerin başarısında rol oynuyor. Web sayfalarında ve distribütör firmaların telefonla sunduğu destek ve uzatılmış garanti süreleri de bu kategoriye etkiyen öğeleri tamamlıyor.

TEST KRİTERLERİ

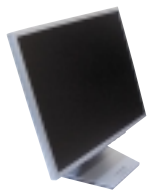

17 inç TFT MONİTÖRLER

Marka Model	SONY SDMX73
Fiyat (+ KDV)	686 dolar
Firma	Kont, Arena
Telefon	444 05 52, (212) 364 66 66
İnternet adresi (www.)	sony.com.tr
Toplam puanı	97
Görüntü kalitesi (%50)	92
Ergonomi (%25)	78
Birlikte gelenler (%15)	90
Servis ve dokümantasyon (%10)	80
Fiyat/Performans	orta
Özetle	Her açıdan başarılı bir LCD monitör.
Teknik veriler	
Alan büyüklüğü / maks. çözünürlük	17 inç / 1.280x1.024
Piksel aralığı (mm)	0,264
Yatay frekans değişimi (Hz)	28-80
Düşey frekans değişimi (KHz)	48-75
Video bant genişliği (MHz)	110
Maks. kontrast / Maks. parlaklık (cd/m²)	400:1 / 300
Tepki süresi (ms)	12
Video girişler	D-Sub, DVI-D
Yükseklik ayarı / sağ-sol ayarı	•/—
Hoparlör / Adaptör / Kablo bağlantısı	•/dahili / monitör
Boyut (mm) / Ağırlık (kg)	367x361x232 / 7.1
Test sonuçları	
Luminans + Color Correction Faktörü	
Kırmızı (%7.5)	99,49
Yeşil (%7.5)	189,6
Mavi (%7.5)	70,62
Beyaz (%7.5)	266,6
Siyah (%7.5)	53,05
Gri (%7.5)	217,2
Lux ölçüm	
Kırmızı (%4)	169
Yeşil (%4)	363
Mavi (%4)	82
Beyaz (%4)	505
Siyah (%4)	55
Gri (%4)	260
Monaco	
Siyah luminans (%10)	13,34
Beyaz luminans	293,70
ISI Fakörü	6626
Target White Point (x)	0,310
Target White Point (y)	0,330

• = evet — = hayır

2

3

4

5

6

UYGUN FİYAT
CHIP
09/2004

7

SAMSUNG 172X

601 dolar

Kont, Koyuncu

444 05 52,
(216) 522 99 00

samsung.com

95

Puan 0 50 100

86

77

90

95

iyi

Test birincisine iyi bir alternatif.

PHILIPS 170T4

970 dolar

Boğaziçi, Hızlı Sistem

(212) 217 29 29,
(212) 671 03 51

sony.com.tr

89

Puan 0 50 100

62

100

85

100

kötü

TV modülüne sahip başarılı bir ürün.

SONY SDM-HS73P

578 dolar

Kont, Arena

444 05 52,
(212) 364 66 66

sony.com.tr

86

Puan 0 50 100

67

82

90

80

iyi

Kontrast oranının ve parlaklığının yüksekliğiyle dikkat çekiyor.

SONY S73

605 dolar

Kont, Arena

444 05 52,
(212) 364 66 66

sony.com.tr

85

Puan 0 50 100

66

83

90

80

orta

Yüksek kontrast oranına sahip.

BENQ FP 783

619 dolar

Datagate

(212) 321 41 41

datagate.com.tr

83

Puan 0 50 100

57

90

95

85

orta

Üst kısmında USB girişi var ve beraberinde web cam geliyor.

ACER AL 1714

419 dolar

İnfronic

(216) 317 96 50

infronic.com.tr

83

Puan 0 50 100

62

81

85

90

çok iyi

17 inç kategorisinin fiyat/performans şampiyonu.

17 inç / 1.280x1.024

0,264

56-75

30-81

140

500:1 / 270

12

D-Sub, DVI-D

● / -

- / harici / ayak

382x388x175 / 3,75

17 inç / 1.280x768

0,297

30-63

56-76

103

600:1 / 450

14

D-Sub, S-V, Audio, Anten

- / -

● / harici / monitör

517x364x199 / 5,4

17 inç / 1.280x1.024

0,264

28-80

28-65

110

500:1 / 400

11

D-Sub

- / -

- / dahili / monitör

441x404x216 / 7,1

17 inç / 1.280x1.024

0,264

57-75

28-65

110

500:1 / 250

12

D-Sub

- / -

- / dahili / monitör

338x200x320 / 5,4

17 inç / 1.280x1.024

0,264

56-76

31-83

140

500:1 / 300

12

D-Sub, DVI-D

- / -

- / harici / monitör

387x398x250 / 5,2

17 inç / 1.280x1.024

0,264

56-76

22-82

140

350:1 / 370

14

D-Sub

- / -

- / dahili / monitör

383,9x390,4x203,7 / 3,5

48,07

132,0

22,5

214,7

3,25

75,56

93,5

193,0

57,49

337,8

8,03

135,1

99,15

227,7

41,18

342,0

5,99

165,8

84,57

199,2

44,92

270

20,35

167,5

71,09

172,1

26,86

270,1

9,06

212,3

82,46

201,2

32,89

318,7

1,72

136,6

60

183

16

250

4

67

129

269

62

451

7

219

149

353

44

516

15

161

110

255

41

357

22

144

88

244

25

348

5

208

160

385

38

563

9

190

0,44

2154,04

6714

0,310

0,324

0,76

377,88

5886

0,325

0,329

1,91

418,08

6011

0,322

0,331

7,38

324,20

6131

0,320

0,327

0,65

312,98

6258

0,316

0,340

1,11

354,46

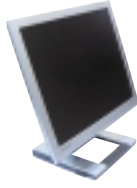
6833

0,304

0,316

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

8

9

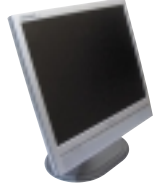
10

11

12

17 inç TFT MONİTÖRLER

Marka Model	SAMSUNG 172B	SONY SDM-HX73	SAMSUNG 173V	HYUNDAI IMAGE QUEST L17T	PHILIPS 170PS
Fiyat (+ KDV)	537 dolar	693 dolar	484 dolar	728 dolar	562 dolar
Firma	Kont, Koyuncu	Kont, Arena	Kont, Koyuncu	Multimedya	Boğaziçi, Hızlı Sistem
Telefon	444 05 52, (216) 522 99 00	444 05 52, (212) 364 66 66	444 05 52, (216) 522 99 00	(212) 479 46 46	(212) 217 29 29, (212) 671 03 51
İnternet adresi (www.)	samsung.com	sony.com.tr	samsung.com	multimedya.com	sony.com.tr
Toplam puanı	82	82	78	78	77
Görüntü kalitesi (%50)	55	59	52	46	43
Ergonomi (%25)	86	85	77	97	90
Birlikte gelenler (%15)	90	90	90	85	90
Servis ve dokümantasyon (%10)	95	80	95	80	100
Fiyat/Performans	iyi	orta	iyi	kötü	orta
Özetle	Yükseklik ayarı olmasıyla beğenimizi kazandı.	Sağa sola dönebilen esnek bir tasarımı var.	Başarılı fiyat/performans oranıyla dikkat çekiyor.	TV modülüne sahip.	Yükseklik ayarı ve hoparlörleriyle hoş bir tasarım.
Teknik veriler					
Alan büyüklüğü / maks. çözünürlük	17 inç / 1.280x1.024	17 inç / 1.280x1.024	17 inç / 1.280x1.024	17 inç / 1.280x1.024	17 inç / 1.280x1.024
Piksel aralığı (mm)	0,264	0,264	0,264	0,264	0,264
Yatay frekans değişimi (Hz)	56-75	20-80	56-75	50-75	56-76
Düşey frekans değişimi (KHz)	30-81	48-75	30-81	31-80	30-82
Video bant genişliği (MHz)	140	140	140	135	140
Maks. kontrast / Maks. parlaklık (cd/m²)	700:1 / 250	500:1 / 400	450:1 / 270	450:1 / 250	450:1 / 250
Tepki süresi (ms)	12	11	12	16	12
Video girişler	D-Sub	D-Sub, DVI-D	D-Sub	D-Sub, S-V, Audio, Anten	D-Sub, DVI-D
Yükseklik ayarı / sağ-sol ayarı	• / -	- / •	- / -	- / -	• / -
Hoparlör / Adaptör / Kablo bağlantısı	- / harici / ayak	- / harici / monitör	- / dahili / monitör	• / dahili / monitör	• / dahili / monitör
Boyut (mm) / Ağırlık (kg)	385x216x396,3 / 4,7	141x418,5x232 / 6,5	382x61x319 / 4,8	372x395x185 / 4,6	820x430x560 / 5
Test sonuçları					
Luminans + Color Correction Faktörü					
Kırmızı (%7.5)	64,55	73,99	60,43	55,87	53,53
Yeşil (%7.5)	164,3	141,99	169,5	144,1	153,1
Mavi (%7.5)	37,19	42,6	27,35	31,27	22,88
Beyaz (%7.5)	253,1	202,9	250,2	215,5	220,1
Siyah (%7.5)	11,31	23,26	1,63	2,23	1,05
Gri (%7.5)	95,12	170,4	103,0	128,7	143,3
Lux ölçüm					
Kırmızı (%4)	108	99	114	78	69
Yeşil (%4)	283	202	315	204	206
Mavi (%4)	37	42	34	22	19
Beyaz (%4)	418	291	450	291	281
Siyah (%4)	8	26	7	5	3
Gri (%4)	142	175	127	114	138
Monaco					
Siyah luminans (%10)	0,55	→ 9,63	0,71	0,67	0,44
Beyaz luminans	271,17	234,97	273,11	269,14	229,70
ISI Fakörü	6498	5919	6358	6271	7014
Target White Point (x)	0,312	0,324	0,315	0,318	0,36
Target White Point (y)	0,336	0,328	0,384	0,325	0,319

• = evet - = hayır

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

13

14

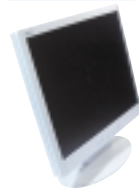
15

16

17

18

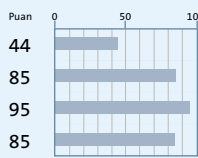

**BENQ
FP 767**

470 dolar

Datagate
(212) 321 41 41

datagate.com.tr

76

iyi

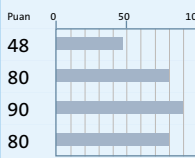
Parlak ekranı hoş
ayrıca dahili
hoparlörleri var.
**SONY
SDM-HS73**

584 dolar

Kont, Arena
444 05 52,
(212) 364 66 66

sony.com.tr

76

orta

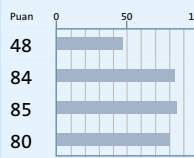
Görüntü kalitesi daha
iyi olabildi.
**HYUNDAI IMAGE
QUEST Q17**

507 dolar

Multimedya
(212) 479 46 46

multimedya.com

76

iyi

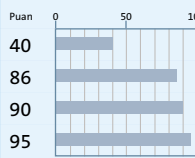
Başarılı pozisyon ayar
seçenekleri var.
**SAMSUNG
173P**

718 dolar

Kont, Koyuncu
444 05 52,
(216) 522 99 00

samsung.com

75

kötü

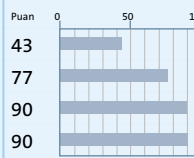
Fiyat/performans
oranı açısından
başarılı değil.
**ACER
AL 1713**

439 dolar

İnfronic
(216) 317 96 50

infronic.com.tr

73

iyi

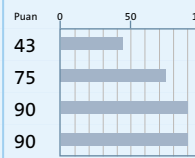
Uygun fiyatıyla cazip
bir seçenek olabilir.
**ACER
AL 1721**

490 dolar

İnfronic
(216) 317 96 50

infronic.com.tr

73

iyi

Görüntü kalitesi
testlerinde başarılı
olamadi.

17 inç / 1.280x1.024

0,264 mm

56-76

31-83

140

500:1 / 300

12

D-Sub

- / -

• / dahili / monitör

382x404x200 / 6,4

17 inç / 1.280x1.024

0,264

28-80

48-75

110

500:1 / 300

12

D-Sub

- / -

- / dahili / monitör

338x200x320 / 5,9

17 inç / 1.280x1.024

0,264

48-75

29-80

133

350:1 / 250

15

D-Sub, DVI-D

• / -

• / dahili / ayak

440x437x220 / 4,8

17 inç / 1.280x1.024

0,264

50-75

30-81

140

700:1 / 270

12

D-Sub, DVI-D

• / •

- / harici / ayak

382x395,2x236,2 / 6

17 inç / 1.280x1.024

0,264

48-75

29-80

140

450:1 / 300

14

D-Sub

- / -

- / dahili / monitör

379x389x159,5 / 5,6

17 inç / 1.280x1.024

0,264

55-75

30-83

135

450:1 / 260

16

D-Sub

- / -

- / dahili / monitör

377x391x154 / 5,0

58,52

135,9

28,90

207,7

6,01

131,8

72,88

182,2

41,48

268,2

4,93

108,1

56,32

141,5

32,80

219,7

4,68

82,83

56,3

150

20,33

214,5

2,14

56,29

73,40

163,4

33,34

258,6

1,28

94,86

50,45

130,6

29,31

226,6

1,67

94,04

81

201

24

308

4

118

73

198

36

292

10

94

78

215

35

310

11

79

80

220

17

314

3

106

90

215

32

328

4

84

96

238

38

354

6

95

0,46

278,23

6995

0,308

0,310

1,75

278,69

7091

0,305

0,318

1,27

203,55

6500

0,314

0,325

0,35

245,19

6114

0,320

0,335

0,59

287,19

5708

0,328

0,328

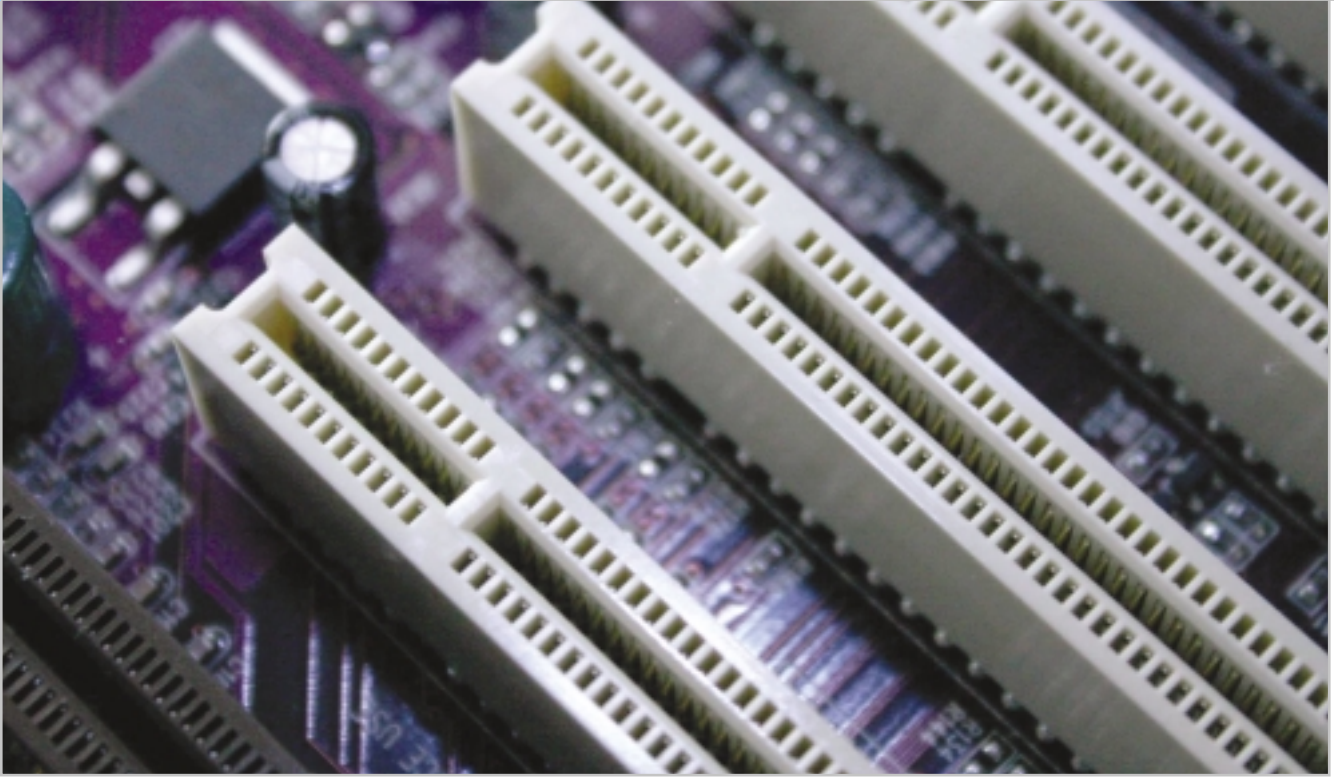
0,59

265,30

5964

0,322

0,341

PCI-Express

Üçüncü neslin yeni evrensel arabirimi

Birçok alanda köklü değişiklikleri de beraberinde getirecek olan yeni dönemin arabirimi PCI-Express, grafik alanındaki ilk ürünleri ile, CHIP Test Merkezi farkıyla inceleme altında.

Son yıllarda iflemcilerin sistem frekanslarındaki artış sayesinde toplam PC performanslarında hatırı sayılır bir artış gerçekleşti. Bu gelişmede yeni teknolojilerin entegrasyonunun etkisi büyük. Ne var ki, bu artışın dengeli olduğunu söylemek pek de mümkün değil, zira işlemci performansı sürekli artarken, donanım bileşenlerindeki değişim bunun ya çok gerisinden geliyor ya da hiç gelmiyor bile. Örnek olarak PC'lerde kullanılan veriyolu sistemlerini ve bu veriyollarını kullanan genişleme kartlarını verebiliriz.

Veriyolu mimarilerine yakından baktığımızda ilk olarak PCI (Peripheral Component Interconnect) veriyolunun büyük bir ağırlığa sahip olduğunu görüyoruz. PCI veriyolu, 32 adet veri iletim hattından paralel veri aktarma tekniği ve 33 MHz

frekans değişimi ile saniyede 133 MB veri transferine izin verebilen bant genişliğiyle ilgi çekiyor. Fazlasıyla yeterli gibi görünen bu değere, bir Pentium 4 işlemcisinin bellek denetçisiyle saniyede 6,4 Gb hızla haberleştiğini aklımızdan çıkarmadan baktığımızda, hiç de yüksek olmadığını söyleyebiliriz. Kaldı ki, PCI veriyolunu aynı anda kullanan ağ bağdaştırıcı, TV ve ses kartı gibi ürünler, mevcut bant genişliğini ciddi bir darboğaza maruz bırakıyor. Kısacası, bu alanda değişimin şart olduğu ortada.

Durumun farkında olan donanım üreticileri, artan bant genişliği gereksinimini karşılamak üzere çalışırken, soruna çözüm yeni teknolojiler geliştirmede öncü firmalardan biri olan Intel'den geldi. Çözüm, bir zamanlar 3GIO ya da Araphoe adıyla anılmış olan PCI Express.

PCI Express'in gelişimi: VESA, ISA, PCI, AGP ve sonunda PCI-Express

Hemen her PC kullanıcısı bilgisayarının anakartı üzerinde yer alan ve çoğu kartın üzerine takıldığı beyaz renkli PCI yuvalarının farkındadır. Birçoğunun bilmediği ise, her PC'de bulunan bu yuva standardının kendini ancak 1992 yılından sonra kabul ettirmeyi başardığı. Daha da önceki standartlar olan ISA ve hatta VESA yuvalarını anımsayanların sayısıysa bir hayli az.

İlk başta PCI her amaçla kullanılırken, hemen ardından gelen ve anakartın kuzey köprüsü ile doğrudan haberleşebilen AGP yuvası grafik kartları için daha çok tercih edilir oldu. PCI veriyolundan bağımsız çalışabilen ve bu sayede büyük bir güç katanan AGP, AGP2X, AGP4X ve sonunda

AGP8X sürümleriyle kendini geliştirdi.

PCI veriyolunda bir değişiklik vaktinin gelip geçtiğinden bahsetmiştik. Arkasına Compaq, Dell, HP, IBM ve Microsoft gibi üreticileri de alan Intel, PCI-SIG endüstri organizasyonu adı altında yeni bir standart geliştirdi. 3. nesil giriş/çıkış sistemi olarak adlandırılan PCI Express'in, atasından en büyük farkı, paralel veri iletiminden vazgeçilmiş ve Seri ATA teknolojisinde de gördüğümüz seri veri iletiminin seçilmiş oluşu. Bu sayede PCI'da kullanılan 33 MHz'lik frekans değişimine karşılık PCI Express 2,5 GHz frekans değerine ulaşabiliyor ve veri kanallarını birleştirebiliyor. Frekans değerinde artışa gidilmesinin sebebi, veri paketlerinin eskisi gibi 8 değil, 10 bitlik gruplar halinde aktarılması. Noktadan noktaya bağlantı ise adına "lane" denilen veri kanalları üzerinden gerçekleşiyor. Buraya kadar her şey normal gözükse de, bu kanalların her biri kendi içinde iki adet yola sahip. Yollardan biri verinin gönderilmesi, diğeriye alınması için kullanılıyor. Veri iletiminin iki yönlü gerçekleştirilmesiyle veri aktarım hızı ikiye katlanıyor. Kullanılan veri kanalları birden fazla olabiliyor ve söz konusu kanalların sayısı, PCI Express yuvasının da türünü belirliyor. Sözgelimi, x1 olarak adlandırılan bir PCI Express yuvasında veri iletişimi tek kanaldan gerçekleşiyor. Bu da saniyede 250 MB hıza tekabül ediyor. Kanal çift yönlü olduğu için bu değeri saniyede 500 MB olarak düşünmek daha doğru olur. PCI'n aksine, PCI Express veriyolu kullanan kartlar bant genişliğini bölüşmüyorlar, çünkü PCI Express x1'de kural, her bir kanalın 250 MB/s hızında çalışması.

İşletim sistemiyle eksiksiz uyumluluk ve Hot Plug farkı

Tıpkı her yeni köklü değişiklikte olduğu gibi, PCI Express de kendisini merakla izleyen kullanıcıların zihninde soru işaretleri oluşturuyor. Mevcut işletim sistemleriyle uyumluluk sağlayıp sağlamayacağı, uygulamaların bu yeni arabirim ile nasıl anlaşacakları fazlasıyla merak ediliyor. Oysa endişe gereksiz; PCI Express, işletim sisteminin kendisini hazırla-

VERİYOLLARININ HIZ KARŞILAŞTIRMASI

Veriyolu türü	Genişlik	Hız	Bant Genişliği
8-bit ISA	8 bit	4,77 MHz	2,39 MB/s
16-bit ISA	16 bit	8,33 MHz	8,33 MHz
EISA	32 bit	8,33 MHz	33,3 MHz
VLB	32 bit	33,33 MHz	133,33 MHz
PCI	32 bit	33,33 MHz	133,33 MHz
PCI-2X	32 bit	66,66 MHz	266,66 MHz
PCI 64-bit	64 bit	33,33 MHz	266,66 MHz
PCI-2X 64-bit	64 bit	66,66 MHz	533,33 MHz
AGP	32 bit	66,66 MHz	266,66 MHz
AGP-2X	32 bit	66,66 MHz	533,33 MHz
AGP-4X	32 bit	66,66 MHz	1066,66 MHz
AGP-8X	32 bit	66,66 MHz	2133,33 MHz
PCI-Express	32 bit	2,5 GHz	250 MHz (veri yolu başına)

masından tutun da kaynakların belirlenmesine, belleklerin konumuna, I/O ve IRQ kaynaklarının dağılımına kadar önceki arabirimlerle aynı işlevlere sahip. Bu da işletim sistemleriyle tam anlamıyla uyumlu olduğunu gösteriyor. Yine de olumlu yönde bir değişiklik söz konusu: PCI Express'in ayar verilerinin depolanması için PCI'a kıyasla 16 kat daha fazla belleği bulunuyor. Yani hangi cihazın hangi veriyolunu kullanacağı ve nasıl çalıştırılacağı gibi önyüklem bilgileri, 246 yerine 4.096 byte'lık bir bellek alanında saklanıyor.

PCI Express'in bir diğer avantajı da Hot Plug teknolojisine sunduğu destek. Bildiğiniz gibi, Hot Plug, bilgisayarı kapatmanız gerekmeden donanım bileşenlerinin takılabilmesine imkan tanıyan, ancak daha çok sunucu sistemlerde yer alan bir teknoloji. PCI Express sayesinde bu teknoloji de pek yakında kişisel bilgisayar sistemlerine taşınacak ve PCI Express yalnızca PCI'nın değil, PCMCIA yuvalarının da yerini alacak.

AGP yerine de PCI Express: Yeni nesil ekran kartları yolda

PCI Express teknolojisinde x1, x4 ve x8'e ek olarak x16 olarak adlandırılan bir yuva görürseniz sakın şaşırmayın. Bu yuva, az önce sözünü ettiğimiz x1'den oldukça farklı ve sadece ekran kartları için kullanılıyor. Nedeni de ortada, zira ekran kartları için de x1 kullanılsaydı, elde edilen değer AGP 8X'in sahip olduğu saniyede 2 GB hızından çok daha düşük kalır ve PCI Express teknolojisi bir avantaj sağlamış olurdu. Oysa x16'nın sağladığı 16 kanal ile saniyede 4 GB veri aktarımı mümkün. İki yönlü veri aktarımıyla ikiye katlanan bant genişliği, AGP 8X'e kıyasla 4 kat daha iyi. Bu da zaman içinde AGP'den vazgeçmek için iyi bir sebep olabilir. Ne var ki şu an için bu kadar büyük bir bant genişliği gereksiz. Ne de olsa grafik yongaları AGP veriyolunun alabileceğinden daha fazla veriyi işleyip gönderemiyor. Ekran kartlarının, yüksek kapasiteli bellekleri ve kendi içlerindeki 30 GB/s'lik veriyolu sayesinde, birtakım veriyi sistem belleğine yollamak yerine kendilerinin işlediği de unutulmamalı.

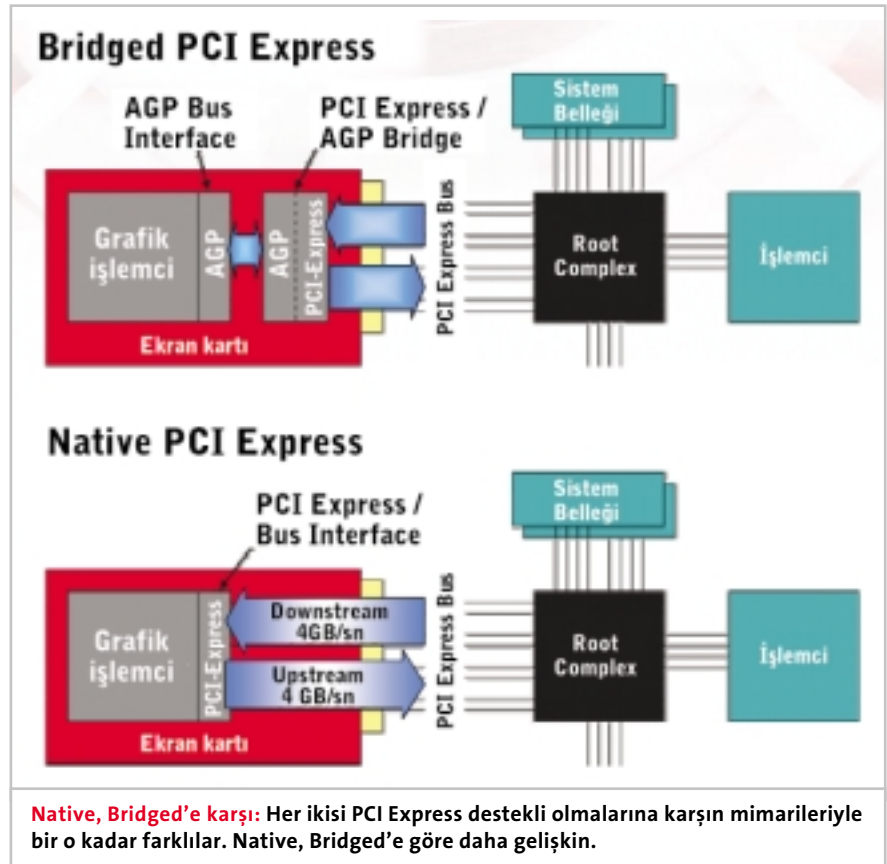
Dolayısıyla PCI Express'in AGP'ye galip gelmesi için sadece hız değerleri yeterli değil. Gün geçtikçe daha fazla güç sarfiyatında bulunan yeni nesil ekran kartları için de PCI Express daha stabil çalışma imkanı sağlıyor. X16 yuvası 60 Watt

(maksimum 75 Watt) güç sağlayabiliyor. AGP'de ise bu değer yalnızca 42 Watt ile sınırlı. Ayrıca AGP portu bir ekran kartının maksimum 250 gr ağırlığında olmasını gerektirirken, bu değer PCI Express'te 450 grama kadar yükseliyor ve yeni ekran kartlarında daha etkili soğutucuların ve yeni tasarımların önünü açıyor.

İlk adımlar: PCI-Express köprüleri sayesinde uyumluluk garantisi

PCI Express'in amacı PCI, PCI-X ve AGP standartlarını tek bir çatıda birleştirip bu standartların yerini almak. Bunu başara-

PCI Express'le uyumunu sağlayan bu türden bir köprü kullanan nVidia PCI Express grafik kartları. Elbette bunun tam tersi bir yöntem izlemek de mümkün. Örneğin ATI, ürünlerinde native PCI Express teknolojisini kullanıyor. Farkı daha iyi görebilmek için ATI'nın 128 MB bellekli X600T ürününü, nVidia'nın yine 128 MB'lık GeForce PCX5750 ürünüyle kıyasladık. Bu mini teste biraz da heyecan katmak maksadıyla Intel'in yeni nesil PCI Express destekli 915G yonga setinde yer alan Intel Media Accelerator 900 tümleşik grafik yongasını dahil ettik. Bu sayede, gi-

bilmesi için de geriye dönük bir uyumluluğun sağlanması gerekiyor. Yeni standardın benimsenmesi biraz zaman alacak gibi. PCI Express'in, USB 2.0, SCSI, IEEE1394b, Ethernet ve Infiniband arabirim standartları ile de sorunsuzca, uyum içinde çalışabilmesi gibi bir zorunluluk var. PCI Express mimarisinde bu engellerin önüne geçecek olansa adına köprü (bridge) denilen yapıtaşları. Bu teknoloji sayesinde uyumsuz bileşenleri bile PCI Express mimarisinin içinde kullanmak mümkün.

Söylenenlere bakılırsa, bu işlem aygıtların performansını olumsuz yönde etkilemiyor. En iyi örnek, AGP arabiriminin

riş seviyesi için tasarlanmış üç adet yeni nesil grafik çözümünü kıyaslama fırsatına kavuştuk.

ATI, nVidia ve Intel: Giriş seviyesinde müthiş kapışma

Her iki ürünün de sürücü kurulumunda herhangi bir sorunla karşılaşmadığımızı söylemeliyiz. Gerek nVidia'nın Detonator gerekse de ATI'nın Catalyst sürücüleri bu konuda sorunsuz çalışıyor. Testimizde Intel'in entegre grafik çözümüne bakıldığında toplamda birinci ile arasındaki farkın %50'den fazla olması ilginç bir görüntü oluşturuyor. Aynı farkı 3Dmark 2003'te de görmek mümkün. Buna karşın

PCMark 2004 gibi bazı uygulamalarda Intel'in iyi sonuçlar çıkardığı göze çarpıyor. ATI ve nVidia bile burada pek bir üstünlük sağlayamıyorlar, nedeniyse PCMark'ın oyundan çok günlük PC kullanımındaki grafik performansını ölçmesi. OpenGL performansını ölçen CineBench 2003'te de durum pek farklı değil. Burada ATI'nın nVidia'nın biraz üstünde sonuçlar verdiği görülüyor. Intel de bu kategoride pek dişli bir rakip olmadığını gösteriyor. Aquamark'a bakıldığında Intel'in entegre grafik işlemcisinin fazla iş gücüne yetince karşılık veremediği açıkça belli. Çünkü tabloya bakıldığında sonuçlar oldukça düşük. ATI ise bu kategoride resmen güç gösterisi yapıyor. SpecViewperf V.7.1'e baktığımızda nVidia ile ATI'nın sonuçlarının yine kafa kafaya olduğu görülüyor. Hatta nVidia drv-09'da üstünlük sağlamasını bile biliyor. Code Creatures Benchmark Pro'da ATI üstünlüğü olmasına karşın, Nbench'te nVidia daha iyi. Esas fark iş biraz zora girdiğinde bunun altından ATI'nın Dronez'da görüldüğü gibi daha rahat çıkabilmesi.

Değişime hazır olun: AGP Out, PCI-Express In

PCI Express veriyolu sayesinde PCI ve AGP veriyollarındaki gelişimin sonuna gelindi. Zira PCI arabirimi, Gigabit Ethernet ve Infiniband teknolojilerinin gelmesi ile birlikte ihtiyaç duyulan bant genişliğini karşılayamayacak. Ayrıca yongadan yongaya doğrudan bağlantıda PCI Express ve HyperTransport teknolojilerinin daha iyi sonuçlar verdiğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla PCI Express teknik özellikler bakımından oldukça doyurucu. Yaptığımız testlerde PCI-Express'in bazı uygulamalarda ciddi bir hız artışı getirirken bazılarında pek bir şey katmadığını gördük. Örneğin PCX 5750'le, GeForceFX-5700-AGP-8x'i kıyasladığımızda

her ikisinin de performanslarının hemen hemen aynı olduğunu söylemek mümkün. Bu da bu yeni arabirimin sahip olduğu yüksek bant genişliğinin şimdilik ciddi anlamda bir avantaj oluşturmadığını gösteriyor. Aynısı, PCI-Express'in dezavantajları için de geçerli. Yine de ATI'nın native PCI Express teknolojisi ile doğru yolda olduğunu düşünüyoruz. Çünkü nVidia köprü yapıtaşlarıyla sağladığı PCI

Express desteği konusunda, test sonuçlarına baktığımızda, aklımızda birçok soru işareti bıraktı.

Yine de PCI Express pazarında kazanan ne ATI olacak, ne de nVidia. Bu işin kaymağını Intel'in yiyeceği kesin. Çünkü GMA900, harika fiyat/performans değeriyle, şu ana kadar gördüğümüz entegre grafik çözümlerinin en iyisi. ■

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

Marka Model	ATI RV380	nVidia NV36	Intel GMA900
İnternet (www.)	ati.com	nvidia.com	intel.com
Toplam puanı	99 ■■■■■■	78 ■■■■■■	48 ■■■■■■
Özetle	Giriş seviyesinin en performanslısı.	5700 AGP 8X'e belirgin bir üstünlüğü yok.	Düşük maliyetli başarılı bir çözüm.
Teknik veriler			
Arabirim	Native PCI-Express	Bridge PCI-Express	Onboard
Grafik işlemci	Radeon X600 XT	PCX5750	GMA900
Bellek	128	128	128
Bellek tipi	DDR	DDR	DDR2
Bellek veriyolu	128 bit	128 bit	256 bit
Çekirdek hızı (Mhz)	500 Mhz	425 MHz	333 MHz
Bellek hızı (Mhz)	740 MHz	500 MHz	Maks. 533 MHz
Çıkışlar (kompozit/s-video)	2VGA, 1 DVI, S-Video	VGA, 1 x DVI, S-Video	2 SDVO
Test Sonuçları			
3D Mark 2003	4132	2988	1434
GT1 (FPS)	154.4	116.2	52.4
GT2 (FPS)	24.2	19.2	10.3
GT3 (FPS)	22.5	15.6	9.3
GT4 (FPS)	27.2	18	6
Fill Rate (Single / Multi Text.) (Mtexels/sn)	1060.7 / 1944	715.6 / 1211.5	1162.9 / 1270.7
PC Mark 2004			
Graphics Score	2993	2523	1122
Cinebench 2003			
C4 Shading (CB-GFX)	341	340	341
OpenGL SW-L (CB-GFX)	1389	1370	956
OpenGL HW-L (CB-GFX)	2917	2525	889
Aquamark			
GFX	31854	23686	9342
SpecViewperfV.7.1			
drv-09	40.78	42.92	14.21
dx-08	78.2	55.64	21.95
light-06	16.06	13.89	7.476
Code Creatures Benchmark Pro			
Nbench	2248	2298	1886
Drones FPS	373.93	120.12	95.93

CHIP'in okuyucuları arasında gerçekleştirdiği Teknoloji Süpermarketleri Araştırması'nda hayatımıza hızla giren ve kabul de gören teknoloji süpermarketleri hakkında sözü ilk defa tüketicilere verdik ve teknoloji tüketicilerinin bu yeni alışveriş konsepti hakkındaki yorumlarını inceledik.

CHIP, okuyucuları için araştırdı

Teknolojinin süpermarketleri

Teknolojinin takip edilmesi zor hız, her an yeni modellerin, yeni ürünlerin ortaya çıkması ve hayatlarımızın teknolojiyle iç içe olması gibi yeni bir kavramı beraberinde getirdi. Hızla alışveriş yapmaya ve ihtiyaç duyulan ürünü müşteriye sorunsuzca ve hızla ulaştırmaya dayalı hizmetleriyle göze çarpan teknoloji süpermarketleri; cep telefonundan dijital fotoğraf makinelerine, pil şarj cihazlarına, bilgisayar ürünlerinden ev sinema sistemlerine kadar hayatımızın önemli birer parçası olan elektronik ürünleri süpermarketlere özgü bir sergileme ve pazarlama anlayışı içinde tüketiciye sunuyorlar. Giderek yaygınlaşan ve ülke çapında genişleyen bu market zincirleri, bankalarla yaptıkları anlaşmalarla kredi kartı ve taksitli kartlar vasıta-

sıyla tüketicilere çok hızlı biçimde uzun vadeli taksitlendirme olanağı ve "merdiven altı" teknoloji dükkanlarından farklı olarak, ayıplı ürünü geri alma, değiştirme gibi satış sonrası hizmetlerde de güvence veriyor.

Elbette her mağaza zinciri kendine has şartlar, avantajlar ve dezavantajlar taşıyor. Mağazaların fiyatları, bulundukları ürünler, yaptıkları kampanyalar teknolojinin hızına paralel olarak çok hızlı gelişip, değişebiliyor. Bu noktada en avantajlı alışveriş yapmak isteyen teknoloji tüketicisinin mağazaları gezip kendisine uygun fırsatları araması gerekiyor, ancak genel olarak tüketicilerin piyasada ağırlıklarını yeni gösteren bu süpermarketlere bakışı ilginç sonuçlar ortaya koyuyor.

BİLİNİRLİK

Teknoloji süpermarketleri konusunda en çok merak edilen konulardan biri, bu süpermarketlerin ne oranda bilinir olduklarıydı. Teknoloji tüketicilerinin süpermarketlerden alışveriş yapmayı ne oranda tercih ettiği veya marketler hakkında bilgisinin ne boyutta olduğu incelendiğinde, katılımcıların %63'ünün teknoloji süpermarketlerinden alışveriş yapmış olduğu, %25'inin ise henüz alışveriş yapmadığı ama bu mağazaları gezip ürünleri inceledikleri ve bilgi aldıkları ortaya çıktı.

Müşterilerin veya potansiyel müşterilerin bir kısmının bu noktada yükselen bazı şikayetleri de göze çarpıyor. Süpermarketleri gezen, bu mağazalardan alışveriş yapan tüketicilerin bir bölümü, satış görevlilerinin bilgisizliğinden şikayet ediyorlar. Teknoloji satmak gibi detaylı teknik bilgi gerektiren bir işte kimi satış görevlilerinin, yetersiz bilgi seviyeleri nedeniyle kaçamak cevaplar ve yanlış yönlendirmelerle tüketicileri rahatsız ettikleri, dile getirilen şikayetler arasında yer alıyor.

Bilinirlik konusunda ise TeknoSA, Hızlı Sistem ve Vatan bilgisayar ilk üç sırayı paylaşıyor. Katılımcıların %38'i Tek-

» Satış görevlileri bilgisiz ve eğitimsiz. Kulaktan dolma bilgileriyle bir şeyler anlatmaya çalışmaları, bir teknoloji satış uzmanından çok “mahallenin bilgisayar bilen genci” gibi görünmelerine neden oluyor.

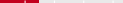
Burak Tuğın -İstanbul

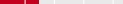
noSA'dan alışveriş yaptığını veya mağazayı gezip incelediğini ya da marka hakkında yorum ve eleştiri duyduğunu ifade ederken, Hızlı Sistem için bu oran % 28, Vatan Bilgisayar içinse %13.

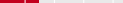
FİYAT POLİTİKALARI

Tüketicilerin, gittikçe yaygınlaşan teknoloji süper marketlerinin fiyat politikaları hakkındaki görüşleri, olumlu veya olumsuz bir çıkarım yapmaya olanak vermiyor. Katılımcıların 10 tam puan üzerinden verdikleri notlar da incelendiğinde göze çarpacağı gibi, fiyat konusunda bir dengenin olduğu göze çarpıyor. Fiyatları olumlu bulan tüketicilerin oranı %35 iken, bu rakama fiyatlara dikkat etmeden sadece aradıkları ürünlere odaklanarak alışveriş yapan, dolayısıyla fiyatlardan rahatsız olmayan %30'u da eklediğimizde tüketicilerin %65'inin fiyatlardan rahatsız olmadığı düşünülebilir. Ancak notlandırmayı da göz önüne alarak yapılacak değerlendirmede, tüm markaların 10 tam puan

» Fiyat politikası

Fiyatlardan rahatsız oldum %35

Fiyatları olumlu buldum %35

Fiyatlara dikkat etmedim %30

üzlerinden 5 ve 6 notlarını alması, tüketicilerin fiyatları ucuz bulmadığının, ama pahalı da bulmadığının ispatı. Böylece, süpermarketlerin ticari açıdan anlamlı, piyasayla uyum içinde bir fiyat politikası yürütmekte olduğu anlaşıyor. Tüketiciler ne fiyatları çok ucuz bularak mağazalara akın ediyor, ne de fiyatları rahatsız edici derece yüksek bulup mağazalardan kaçıyor. Zaten çok büyük bir oranda yurtdışından gelen ve belli bir maliyetle raflara giren ürünlerde göze çarpmamak indirimler de beklenemeyeceğinden, teknoloji süpermarketlerinin tüketiciye verdiği hizmet kalitesi, hızlı alışveriş, uygun taksit seçenekleri ve ayıplı mallara karşı güvence ile cazip hale gelmeye çalıştığı saptaması kendini belli ediyor.

ÖDEME TERCİHLERİ

İthal ürünlerin ağırlığı nedeniyle fiyat konusunda esneklik üretemeyen pazarda teknoloji süpermarketlerinin tüketiciyi cezbetmek için ön plana çıkardığı hizmet unsurlarından biri olan uygun ödeme şartlarının, aynı zamanda tüketicinin de satın alma kararını etkileyen en önemli kırılma noktası oldu-

» Fiyatlandırma notu

Şirket	Yıl	Oran (%)
Bimeks	2017	5
Dijital Center	2017	5
Escortland	2017	6
Hızlı Sistem	2017	6
Radioshack	2017	6
TeknoSA	2017	5
Vatan Bilgisayar	2017	6

ğu biliniyor. Türk tüketicisinin ağırlıklı olarak fiyat bazlı değerlendirme yaptığının farkında olan süpermarketler, en ufak ürünün ücretini bile taksitlere bölerek satış yapıyor. Çoğu mağazada raflardaki ürünlerin üzerindeki etiketlerde peşin satış fiyatının yanında örnek olarak 6 veya 12 aylık taksitli seçeneklerin şartları da yer alıyor. Bazı bankaların taksitli kartları ile 18 veya 24 aya kadar çıkan vadeler veya kısa vade aralıklarında vade farkı alınmaması uygulaması da bu süpermarketlerde yaygın olarak kabul edilen ödeme şekilleri arasında. Katılımcıların tercihleri incelendiğinde ise tüketicilerin yarısından fazlasının altı aydan uzun taksit seçeneklerini kabul edilebilir bulduğu göze çarpıyor. Altı aya kadar kısa vadeli taksit ödeyerek alışveriş yapmayı tercih edenlerin oranı %18 iken, nakit para ile peşin ödemeyi tercih edenlerin oranı %25, kredi kartı ile peşin ödemeyi tercih edenlerin

» En çok bilinen üç marka

TeknoSA		%38
Hızlı Sistem		%28
Vatan		%13

oranı ise %5 olarak görünüyor. Bu tablonun ülke çapındaki dağılımı ise İstanbul, Ankara ve İzmir dışında oturan teknoloji tüketicilerinin taksitli alışveriş yerine nakit ödemeyi tercih ettiğini gösteriyor. Üç büyük şehirdeki tüketicilerin ise taksit seçeneklerini kullanmalarının kredi kartları ve taksitli kartlar gibi finansal enstrümanlara daha kolay ulaşılabilirliği açıklanabilir.

Taksitli alışverişin bazı noktalarda alışverişini kolaylaştırdığı ve satın almayı teşvik ettiği de söylenebilir; ancak bu tablo aynı zamanda teknoloji ürünlerinin büyük şehirlerdeki tüketiciler için uzun vadeli taksitlere girmeyi gerekli kılabileceği kadar önemli ihtiyaç maddeleri olarak görüldüğüne de yorulabilir. Zira, büyük şehirler dışında teknoloji ürünleri ancak tüketicinin cebinde nakit parası varken satın alınan ürünler olarak acil ihtiyaçlar listesinde değilken, büyük şehirlerde kullanıcıların teknoloji ihtiyaçlarını ertelemektense uzun vadeli borç altına girmeyi tercih ettiği göze çarpıyor.

Süpermarketsiz olmaz

Araştırmanın sonuçlarının oluşturduğu büyük resim incelendiğinde teknoloji tüketicilerinin merdiven altındaki, pasajlardaki küçük mağazalarda, ofislerde, deposuz, stoksuz çalışan, kalite garantisi olmayan, ambalajsız, paketsiz, ikinci el kuşkusu yaratan ürünlere muhtaç olduğu dönemden sonra kaliteli hizmet gördüğü teknoloji süpermarketlerinden alışveriş yapmayı sevdiği ve güven duygusu karşılığında küçük bir maliyet artışını kabullendiği anlaşıyor. Süpermarketlerin yarattığı arzın ise teknoloji ürünlerine ulaşmayı kolaylaştırdığı kadar uzun vadede kullanımın yaygınlaşmasına da neden olacağı söylenebilir. Öte yandan, tüketici tarafında oluşan taleple Türkiye’deki teknoloji pazarının cazibesini artırması ve daha yüksek kar marjlarıyla çalışmak isteyenler ya da rekabette öne geçmek isteyen markaların ve yatırımcıların üretimlerini ülke sınırların içine çekmeye çalışması da kaçınılmaz. Bunun kısaca anlamı ise Türkiye’nin bilişim teknolojileri üretir hale gelip teknoloji liginde yükselmesidir.

Ancak tüketicinin devam eden ilgisi ile ayakta kalabilecek süper marketlerin şu anda tam sınırdan duran ilgiyi kaybetmemeleri için çalışanlarına eğitim verip bilgi sahibi olmalarını sağlamak gibi, tüketicinin şikayetçi olduğu konularda önlem almaları gerekiyor. ■

Cem Sancı, cemsanci@chip.com.tr

» Ödeme tercihi

Kredi kartı ile peşin		% 5
Nakit ödeme		% 25
Altı aya kadar taksit		% 17.5
Altı aydan uzun taksitler		% 52.5

Dreambox DM7000S

Dreambox rüyalarınızı gerçeğe dönüştürüyor

Son zamanların en yetenekli uydu alıcısı olarak nitelendirilen Dreambox, DM7000S modeliyle, kullanıcılara bir uydu alıcıdan beklenilenin daha fazlasını veriyor. Dreambox DM7000S, boyundan büyük işler başarıyor.

Bir çoğumuzun uzun zamandan beri kulağına çalınan, ama maalesef görme fırsatı bulamadığı Dreambox DM7000S uydu alıcı, Türkiye dağıtıcısı olan Dijital Trend tarafından nihayet ülkemizde de kullanıcıların beğenisine sunulmaya başlandı. Aslında cihaz için sadece uydu alıcı demek yanlış ve haksızca olur, zira Dreambox DM7000S dijital uydu alıcı ve TV kayıt cihazı, özellikleriyle kullanıcılara oldukça zengin bir nitelik menüsü sunuyor. Tüm dünya kanallarını izlerken aynı zamanda kayıt yapma imkanı sunan Dreambox DM7000S, cihaza kamera bağlayarak resimlerinizi kayıt etmenize de olanak tanıyor. USB portu sayesinde diğer birçok çevre biriminin de kullanılması için izin veren cihaz, kullanıcılara muhteşem bir de müzik ziyafeti çekebiliyor. Üzerine takabileceğiniz ve kapasitesi tamamen sizin inisiyatifinizde olan sabit disk sayesinde dilediğiniz her şeyi kayıt edebilir ve arşivleyebilirsiniz. Dreambox DM7000S tüm bunların yanı sıra geniş donanım özellikleri ve diğer uydu alıcılardan açık ara farkıyla ön plana çıkıyor.

IBM PowerPC Processor (350 Mips): Dreambox DM7000S'in üzerinde IBM PowerPC işlemci bulunuyor. Oldukça hızlı ilerleyen sistemde, kanal değiştirme hızı 1 saniyenin altında. Dreambox DM7000S bu özelliğini 250 MHz hızındaki işlemcisine borçlu.

Linux Standard API (Direct-FB, Linux-FB, LIRC) destekler: Linux işletim sistemiyle çalışan sistem, kullanıcılar açısından oldukça fazla avantaj sunuyor. Açık kaynak kodlu bir işletim sistemi olmasıyla tanınan Linux sayesinde, Dreambox DM7000S kullanıcıları, istedikleri programları ya da

yenilikleri kendileri geliştirebilir ve bunu diğer kullanıcılarla paylaşabilirler. Bunun anlamı da, cihazın şu anda sahip olmadığı birçok işlevi çok kısa bir süre içinde edinebileceği.

Entegre edilmiş Compact Flash okuyucu: Compact Flash kart dendiğinde akla ilk gelenin dijital kameralar ve fotoğraf makineleri olduğu malum. Aslına bakarsanız buradaki asıl amaç da bu. Dijital kamera ya da fotoğraf makinenizdeki tüm verileri cihazınıza aktarma imkanı veren Dreambox DM7000S, bu görüntüleri televizyonunuzda izlemenize veya sabit diskinize kopyalayıp arşiv oluşturmaya olanak sağlıyor.

MPEG4 destekli full DVB uyumlu (DVB-S, DVB-T, DVB-C): Geliştirilmiş MPEG4 format destekleyici sayesinde, yüksek kaliteli görüntü elde etmenizin yanı sıra, sabit diskinizde de az yer kaplayan ve daha çok sıkıştırılmış video verilerine sahip olacaksınız. Uydudan aldığınız görüntülerin sabit diskinizde daha az yer kaplamasını

LCD panel: Dreambox DM7000'in ekranı oldukça bilgilendirici ve bir o kadar da büyük.

sağlayan MPEG4 desteğiyle, yapabileceğiniz kayıtların sayısı ve uzunluğu doğal olarak artmış olacak.

100 MBit full duplex Ethernet arayüzü: Dreambox DM7000S uydu alıcının sağladığı Ethernet arayüzü sayesinde, gerekli olan yazılım güncellemelerini internet üzerinden yapabilirsiniz. Bunun yanı sıra, kaydettiğiniz video dosyalarını bir cross kablo yardımıyla bilgisayarınıza aktarabilirsiniz. Bu da sizi sabit diskinizi yerinden çıkartma ve tekrar takma zahmetinden kurtarıyor. Ethernet bağlantısının bir diğer ve en önemli faydası da, herhangi bir ADSL modem ile internete bağladığınız uydu alıcınıza, ofisten ya da başka bir yerden bağlantı yapıp uydu kanallarını izleyebilirsiniz.

Dahili USB portu: Dreambox DM7000S, mevcut USB portu sayesinde, fare ve web kamerası gibi ek donanımların takılması-

Genişlemeye açık: Arka panelde yer alan Ethernet, USB ve rs232 ve mini din portları, kullanıcılar açısından bir uydu alıcıda bulunan en büyük nimetlerden diyebiliriz.

ve radyo kanal listesi kullanım alanı imkanı sağlıyor. 64 MB RAM'i sayesinde, oldukça geniş ve gelişmiş olarak, normalin aksine oldukça fazla transponder verisi saklama imkanı sağlıyor.

LCD ekran: Uydu alıcılarda genellikle görmeye alışkın olmadığımız ebatta bir ekrana sahip olan Dreambox DM7000S üzerinde 3x5 cm LCD ekran mevcut. Kullanıcılara oldukça geniş bilgi sunabilen LCD

nı veriyor. Dikkat edilmesi gereken tek şey, sabit diskin IDE olması gerektiği.

Tam otomatik kanal arama: Dreambox DM7000S, kanal arama konusunda işin kolayına kaçan veya her şeyi didik didik inceleyerek kendisi bulmak isteyenleri ayrı ayrı düşünmüş. Dilerseniz, kanallarınızı otomatik olarak ayarlayabilir, elle ya da ağdan tarama yapabilirsiniz.

Tüm bu özelliklerin yanı sıra Dreambox DM7000S, doğrudan buket liste desteği, EPG (electronic program guide), videotext (TV'nizde olmasa dahi teletext imkanı elde edebilirsiniz), Multiple LNB-Switching kontrol desteği (DiSEqC desteği), pek çok dilde OSD adaptasyonu (arayüz -image desteği ile) ve SPDIF/F Interface (AC-3 / DTS) sunuyor.

Dreambox DM7000S'in özelliklerine genel bakış

DM 7000-S kapalıyken görünümünde diğer "normal" uydu alıcılarından farklı hiçbir şey yok. Fakat açıldığında ilk göze çarpan şey, ön panelde yer alan yaklaşık 5x3 cm boyutlarındaki mavi likit kristal (LCD) ekran. Bu ekran o anda izlenen kanalı ve ilgili tüm bilgileri veya seçilen menüyü göstermeye yarıyor. Kanal seçimi ve

standby tuşları ön panelde üç ayrı tuş olarak yer alıyor. Ama ön paneldeki kapakçığın altına baktığınızda her şey çok daha heyecan verici bir hal alıyor: DVB modül yuvası artık bir standart. İki ilave modül yuvası da SmartCard okuyucuları için. Yuvaların ikisi de kendi kendine programlanabilen DreamCryp modunda çalışıyor. Dijital fotoğraf makinesi olanlar yandaki slotu hemen tanıyacaklardır: Bir dijital fotoğraf makinesinin hafıza kartıyla kullanılabilecek Compact Flash okuyucu.

Eksiksiz: Dreambox DM7000S, oldukça zengin giriş - çıkış seçeneklerine sahip.

na izin veriyor. Kullanıcılar açısından oldukça büyük avantaj sağlayan bu özellik sayesinde, herhangi ek bir bağlantı aparatı almanıza ya da bağlantı sırasında genellikle yaşanan zorluklara gerek kalmıyor.

Limitsiz TV ve radyo kanal listesi: Dreambox DM7000S, kullanıcılara limitsiz TV

ekranda, o anda izlenen kanal, kanala ait bilgiler ve menü bilgileri yer alıyor.

Sabit disk uyumluluğu: Her zaman için yetersiz olan depolama istemleri Dreambox DM7000S'de pek fazla sorun değilmiş gibi görünüyor. 120 GB'a kadar genişletilebilen sabit disk seçenekleri sayesinde cihaz, yapacağınız kayıtları, kameranızdan ya da fotoğraf makinenizden aldığınız görüntüleri dilediğiniz gibi arşivleme imka-

MADALYONUN İKİ YÜZÜ

» Ön ve arka panel

Oldukça kapsamlı niteliklere sahip cihazın ön panelinde, bir CI yuvası, bir tane Compact Flash okuyucu yuvası, iki tane akıllı kart okuyucu, bir tane kızılötesi (Irda) sensör, dijital bir gösterge, açıp kapama ve kanal değiştirme tuşları bulunuyor. Asıl önemli ve zengin bir veri giriş menüsü sunan ise ürünün arka yüzü. Dreambox DM7000'in arka tarafında iki adet SCART girişi bulunuyor. Bunlardan biri TV için diğeri ise video kayıt cihazları için kullanılan SCART girişi. Ayrıca, iki adet analog ses çıkışı, bir tane AC3 ses çıkışı, bir tane Ethernet portu, bir tane Mini DIN girişi, bir tane USB portu, bir tane RS 232 girişi, ve LNB çıkış ve girişleri bulunuyor.

Kullanışlı: DM7000S, menü açısından oldukça tatmin edici. Ekranınızda beliren seçeneklerden istediğiniz alt menüye ulaşabiliyorsunuz.

TEKNİK TERİMLER

IMAGE: Diğer cihazlarda genelde "Firmware" olarak anılan ve işletim sistemini içeren yazılım.

ANTEN: Elektromanyetik dalgaları toplayan ve aynı zamanda gönderen bir düzenek. Bir parabol reflektöre ve bant antenine sahiptir.

AZİMUT: Yatay doğrultuda uydu antenin belli bir uyduya doğru bakması gereken doğrultu. Pusuladan bakıldığında 0 derece Kuzey, 180 derece Güney olmalıdır.

YÜKSEKLİK AÇISI: Uydu anteninin belli bir uyduya doğru düşey doğrultuda bakış açısı.

KU BAND: 12 GHz frekansında verilen yayın.

LNB: Uydu anteninin, uydudan gelen sinyalleri güçlendiren ve sinyalleri alıcının kullanabileceği forma çeviren parçası.

ANALOG: Halen AM radyo ve çoğu telefon sistemlerinde kullanıldığı gibi, bilgi aktarımının elektromanyetik akımdaki dalga şekli sürekli değiştirilerek yapıldığı sinyal iletişimi metodu.

BACKHAUL: Sahadan merkeze dağıtılmak üzere gönderilen noktadan - noktaya görüntü aktarımı.

BANT GENİŞLİĞİ: Elektromanyetik spektrumdaki bir frekans sahası.

COMPRESSION (SIKIŞTIRMA): Ses ve görüntü sinyallerinin aktarılması için gereken bant genişliğinin azaltılmasını, böylece bir uydu transpozerinin kapasitesini arttırmayı amaçlayan uygulamaları işaret eder.

DB - DESİBEL: Sinyal şiddeti, volume veya direnç yüzünden sinyal zayıflama miktarının logaritmik ifadesi olan bir analog ölçü birimi.

DBS: Doğrudan Yayın Uydusu - Ses ve görüntü sinyallerinin uydu üzerinden doğrudan son kullanıcıya aktarılmasında kullanılır.

DEMODÜLASYON: Bir taşıyıcı üzerine modüle edilmiş olan bilgi sinyalinin taşıyıcının üzerinden geri alınması işlemi.

DISH (ÇANAK): Uydu anteni için kullanılan bir terim.

DSS: Dijital uydu sistemi.

DOWNLINK (İNDİRME): Bir uydudan alma, almaya yarayan çanak.

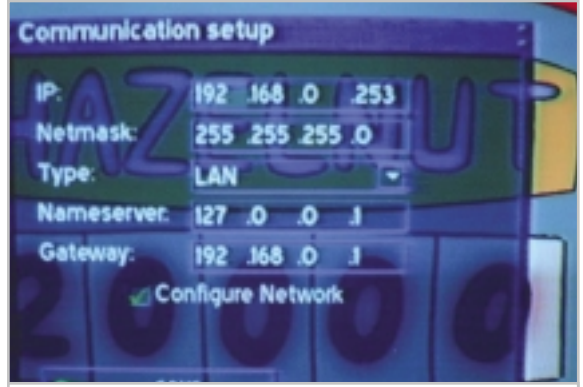
ENCRYPTION/DECRYPTION (KODLAMA/KOD ÇÖZME): Kodlama, bir görüntü ve/veya ses sinyalinin orijinal halinden, başka bir hale dönüştürülmesi işlemidir. Çözme ise kodlama işleminin tersinin yapılarak sinyalin eski haline getirilmesidir.

FEC (FORWARD ERROR CORRECTION): Geçiş Hatası Düzeltmesi. Veri aktarımının hata kontrolü için bir sistem.

Arka panele baktığınızda Ethernet (100 Mbit, Full Duplex) ve USB bağlantıları hemen göze çarpıyor. Bunlar hemen bir ağ bağlantısını ve internet erişimini akla getiriyor. Ayrıca klavye, fare, web kamerası gibi farklı paralel aletlerin de USB portu üzerinden bağlanabileceğini hatırlatıyoruz. Yine arka panelde yer alan Mini DIN fişi, harici IR cihazlarının (verme/alma) ve harici I2C rotor kontrolünün bağlanması için kullanılabilir. Tabii böyle bir alıcının dijital ses çıkışı da (AC-3/DTS) olmalı. IR uzaktan kumandanın tasarımı akıllıca yapılmış. Üzerindeki 29 düğme ve nümerik tuş takımı ile bir uydu alıcısını, TV'yi ve sonradan alınabilecek bir sabit disk bu aletle yönetebilirsiniz. Olur da başınız sıkışır ve ne yapacağınızı bilemezsiniz yapmanız gereken tek şey *Help* tuşuna bir kez basmak.

Linux tabanlı Dreambox'ın kullanım özellikleri

Dreambox DM 7000-S, IBM 250 MHz PowerPC işlemciye ve 64 MB RAM'a sahip. Yazılım LINUX Open Source, çoğunlukla GPL altında çalışıyor ve LINUX standardı API (Direct-FB, LINUX-FB, ve LIRC) desteğine sahip. Dreambox DM7000'in Linux işletim sistemi ile çalışmasının kullanıcılar açısından en büyük avantajlarından biri de; açık kaynak kodu desteği. Bu sayede programcılar, kendi değişikliklerini, yeni fikirlerini veya uygulamaları hayata geçirebilecekler. DM 7000S sahipleri www.dream-multimedia-tv.de adresindeki yazılımı indirerek gelecekteki

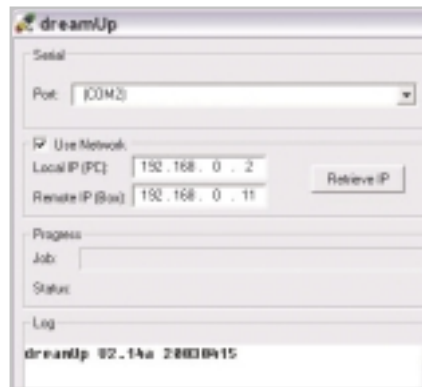

Dreambox internette: Cihaz ağa rahatlıkla ve herhangi bir sorun olmadan bağlanabiliyor. Bu işlemler için yeterli bir de hızı sahip.

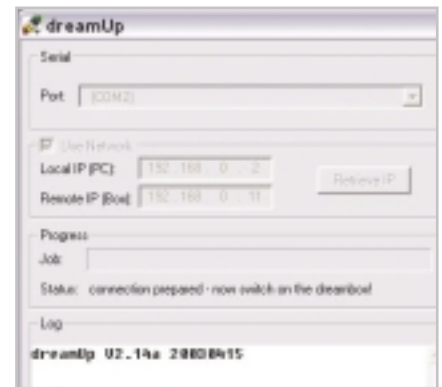
tüm program güncellemelerini kolayca elde edebilirler.

Dreambox çalıştırıldığında kullanıcı beş farklı seviyeden oluşan bir menüyle karşılaşır. Böylece kullanıcılar kendi ihtiyaçlarına en uygun seçeneği işaretleyebilirler. Daha tecrübeli kullanıcılar verilere mümkün olduğunca çok müdahale edebilecekleri, kapsamlı yayın bilgisi ve daha pek çok şey sunan elle taramayı seçebilirler. Konuya biraz daha acemi olanlar ise, öyle sayısız menüyle uğraşmak zorunda kalmadan sadece uydu yayınlarını izlemek isteyebilirler. Dreambox her iki kategoriye de hitap ediyor.

Bir taramanın başlatılabilmesi için, antenin ayarlanması gerekiyor. Normalde otomatik tarama seçeneği kullanılır. 80 transponderli bir uydu üzerinde Dreambox'ın tüm aktif programları (hatta 1.8 Ms/sn'den başlayan SCPC sinyallerini) bulması ve bunları TV, radyo ve veri olarak gruplara bölmeye sadece birkaç dakika sürüyor. Dreambox DM7000S, elle tarama özelliği ağ tarama (Origin Network Information Table (ONIT) ve Bouquet

Güncelleme1: İlk olarak bilgisayarınıza programı kurduktan sonra, Dreambox'un elektrik fişini çıkartın ve DreamUp programını çalıştırın.

Güncelleme2: COM1 ya da COM2'yi seçin. Ağ ayarlarınız yapılmışsa Ağ seçeneğini işaretleyin. Bilgisayarınızın ve Dreambox'ın IP'sini yazın.

TEKNİK TERİMLER

FEEDHORN: Uydu sisteminin anten tarafından yansıtılan sinyalleri toplayıp odaklayan kısımdır.

FREKANS: Hertz cinsinden gösterilen, saniye başına periyot veya olay sayısı.

FSS: Sabit uydu yayını.

HIGH DEFINITION TELEVISION: Mevcut PAL, NTSC standartlarına göre resim kalitesini çok büyük ölçüde artıran ve video işaretlerinin çözünürlüğünü yükselten teknoloji.

HYBRID SATELLITE: Birden fazla farklı haberleşme yüklerini (mesela C bandı ve Ku bandı) aynı anda taşıyan uydu.

HZ - HERTZ: Saniyede Cycle sayısı; bir saniyedeki tam elektrik dalgalarının sayısını ifade eden elektromanyetik frekans ölçü birimi. Bir kilohertz (KHz) saniyede bin sayı; bir megaHertz (MHz) ise bir milyon; bir Gigahertz (GHz) bir milyardır.

INMARSAT: International Maritime Satellite Organization. Uluslararası denizcilik uydu teşkilatı

INTELSAT: International Telecommunications Satellite Organization. Uluslararası haberleşme uydu teşkilatı.

IRD (INTEGRATED RECEIVER DECODER): Uydu sinyallerini almaya ve işlemeye yarayan cihaz.

KANAL: Bir şifre çözücünün veya televizyonun ayarlandığı bir kanal.

KHz: KiloHertz. Bin hertz

LNB (LOW NOISE BLOCK): Parazitsiz Düşük Konverter Bloğu. Bir frekans aralığını bir ZF aralığına çeviren, parazitsiz mikro dalga yükselticisi ve konverteri.

MHz: MegaHertz. Milyon hertz.

MODULATION: Bir bilgi sinyalinin gönderme amacıyla bir taşıyıcı üzerine yüklenmesi işlemi.

PACKET DATA: Depolanan bilgilerin "paket" denilen farklı birimler halinde gönderilme işlemi. Bu yöntemle kanal kapasitesi daha verimli kullanıldığı gibi aktarım da daha güvenli olur.

SATELLITE ANTENNA (DISH): Uydu sinyallerini toplamaya yarayan parabol geometrisinde bir çanak anten.

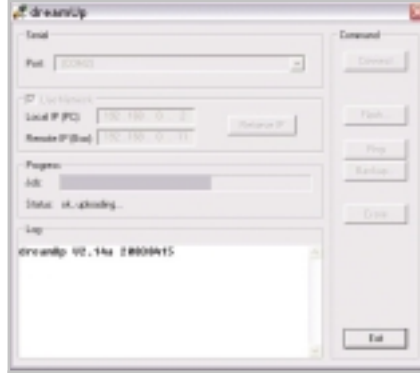
TRANSPONDER: Uyduda bulunan ve bir TV sinyalini veya dar banttaki birçok veri ve ses kanallarını alıp yayınlamaya yarayan cihaz.

POLARİZASYON: Elektrik sahasının oryantasyonu ile belirlenen bir elektromanyetik dalganın özelliği.

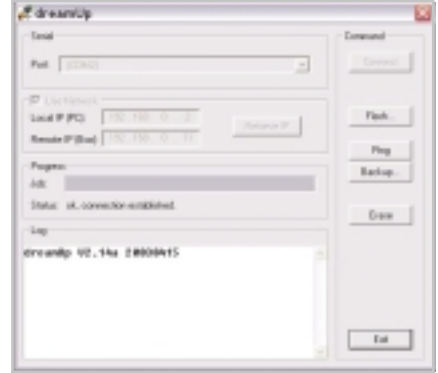
UHF: Ultra High Frequency; 500 to 900 MHz aralığındaki frekans sahası. 14-83 arasındaki TV kanallarını içerir.

UPLINK: Aktarma için uyduya gönderme yapılması veya kullanılan çanak.

VHF: Very High Frequency. 30 - 300 MHz arasındaki frekans bandı, 2-13 arasındaki TV kanallarını içerir.

Güncelleme3: "Connect" düğmesine basın ve Dreambox'un fişini takın. Cihazı elektriğe bağlayıp bekleyin.

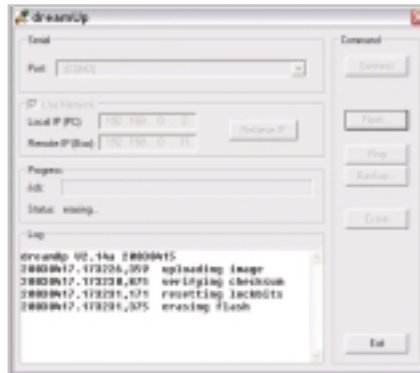

Güncelleme4: Dreambox'la bağlantıyı kurduktan sonra Flash tuşuna basın ve yüklemek istediğiniz imajı seçin.

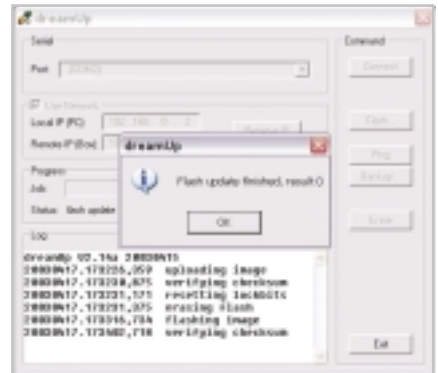
Association Table (BAT)) gibi işlemleri de gerçekleştirebiliyor. Bir kanaldan diğerine geçiş nerdeyse hiç gecikme olmadan gerçekleşiyor. Dahili Elektronik Program Rehberi (EPG) yayınlara ilişkin daha detaylı bilgi edinmek için kullanılabilir. Ürünün teletext desteği de mevcut.

USB, Ethernet, Modül Yuvaları ve Compact Flash için dahil edilen ilave menüler gerçekten başarılı. Dreambox DM7000S, MP3 çalabiliyor ve ürün üzerinden oyun oynamak da mümkün. cihazla beraber herhangi bir oyun gelmiyor, tamamen seçimlik. Cihaz MPEG4 destekli, full DVB uyumlu ve sembol değerlerini otomatik olarak bulabiliyor.

Dreambox DM7000S'te TV ve radyo kanal sayısı "sınırsız". Bu büyük ölçüde doğru sayılır; çünkü 64 MB RAM, teorik olarak görülebilecek 150° alan içine sığdırılabilecek olandan çok daha fazla transponder verisini saklayabiliyor. USB bağlantısı sayesinde ayrıca, fare ve web kamerası gibi ek donanımlar da kullanılabilir. Cihazın bir de klavyesi mevcut fakat ürünler beraber gelmiyor, eğer isterseniz ayrıca alabiliyorsunuz.

Güncelleme5: Eski imaj silinecektir. Bunun için de kısa bir süre bekleyeceksiniz.

Güncelleme6: Bu ekranı gördüğünüzde, yükleme işleminiz sona ermiş olacak.

Dreambox'ın yazılım güncelleme işlemi nasıl gerçekleşiyor?

Genellikle kullandığımız birçok üründe olduğu gibi Dreambox DM7000S'in de yazılım güncellemeye ihtiyacı var. Yapacağınız yazılım güncellemesi sayesinde donanımınız ve yazılımınızla ilgili birçok açığı ya da yeniliği görebileceksiniz. Tabii tüm bunları yenilemiş ve farklı özelliklere sahip olmuş olacaksınız. Firmware update'i (yazılım güncelleme) yazıdaki resimleri sırasıyla takip ederek yapabilirsiniz.

Bu işlem için gerekli olanlar ise PC'niz ya da dizüstü bilgisayarınız için RS232 bağlantısı, RS232 kablosu ve ürünün sitesinden indirebileceğiniz DreamUP programı. Yeniden çalıştırdıktan ve televizyonunuzda logoyu gördükten sonra, sol üst tuşu yani program değiştirme tuşunu Dreambox'ınızda "flash erase"i görene kadar basılı tutun ve bırakın. Adımlar tamamlanınca OK'e ve ardından Exit'e basın, uygulamadan çıkın. Hemen ardından Dreambox'ınızı yeniden başlatın. Bu sayede yazılım güncellenmeniz tamamlanmış olacaktır. ■

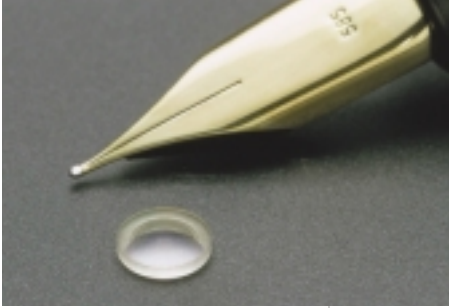
İlkay Zaman, ilkay@chip.com.tr

Güncel kalın mutlu kalın

İşletim sistemini güncel tutmanın ne kadar önemli olduğunu sanırsız bilmeyen kalmadı. Bu bağlamda Microsoft'un Windows XP Service Pack 2'yi piyasaya sürmesi kuşkusuz önemli bir haber.

5 Ağustos: Casio'dan Seramik Lens

**Kalite artarken
boyutlar küçülüyor:**
Casio'nun ürettiği
küçük seramik lens,
özellikle küçük
fotoğraf makineleri
için çok cazip.

Casio seramik tabanlı bir malzeme kullanarak, kırılma indisi camdan daha yüksek bir lens ürettiğini açıkladı. Lumicera adındaki bir malzemeden yapılan bu lensin klasik yöntemlerle üretilen lenslere nazaran %20 daha iyi teknik değerlere sahip olduğu belirtiliyor. Optik anlamdaki başarısı bir yana, bu malzemenin klasik cama nazaran çok daha sağlam olması bir başka avantajı. Casio, Lumicera'nın özellikle küçük boyutlu kompakt makineler için ideal olduğunu söylüyor fakat kişisel görüşüm bu lensin cep telefonları için de harika bir seçim olacağı yönünde.

7 Ağustos: PlayStation 3'te Blu-ray kullanacak

DVD'den sonraki depolama standardı olan Blu-ray'e Sony'den ciddi bir destek geldi. Şirket merakla beklenen ve sürekli üzerinde konuşulan yeni nesil oyun konsolunda Blu-ray kullanacağını resmen duyurdu. Bu noktada Sony'nin PS3'e dair daha fazla ipucu vermediğinin de altını çizmek gerek. Zira bildiğiniz gibi tek katmanda 25 GB, çift katmanda 50 GB kapasiteye ev sahipliği yapabilen Blu-ray, mevcut DVD'lerle uyumsuz ve PS3'te hem DVD sürücü hem de Blu-ray sürücü mü kullanılacak, yoksa şirket her iki medyayı da okuyabilen bir sürücü mü tercih edecek, belli değil. Benzer şekilde, bu optik cihazın yazma becerisinin olup olmayacağı da meçhul. Öte yandan tıpkı DVD+ ve DVD- formatlarına benzer bir

bölünme Blu-ray'de de karşımıza çıkacak gibi. HD DVD adındaki rakip format ise tek katmanda 15 GB çift katmanda 30 GB kapasite sunarken geriye doğru uyumluluk ve üretim maliyetinin düşüklüğü gibi konularda avantajlı görünüyor. DVD Forum'un da desteğini arkasına alan HD DVD ile Blue-ray arasındaki savaş bakalım hangi yöne kayacak.

9 Ağustos: Windows XP Service Pack 2 çıktı

Özellikle sahip olduğu güvenlik yamalarıyla adından epey söz ettiren WindowsXP Service Pack 2 nihayet internetten indirilebilir şekilde kullanıcılara ulaşmaya başladı. Bu yama paketinin sadece bazı hataları düzeltmekle kalmadığını, tam tersine işletim sistemine pek çok yeni özellik kattığını zaten biliyorduk. SP2 sayesinde işletim sisteminiz yeni bir güvenlik duvarına (Firewall) sahip oluyor. Güvenlik duvarını konfigüre etmekse çok ko-

**Konsol pazarının
lideri: Sony,**
PlayStation 2 ile
piyasada inanılmaz
bir satış rakamına
ulaştı ve rakiplerini
açık farkla geride
bıraktı. Sırada
PlayStation 3 var.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

lay. Bu tıpkı e-posta hesapları için kural oluşturmaya benziyor. İnternet gezgini için gelişmiş güvenlik önlemleri, istenmeyen pencerelerin açılmasını önleyici, Outlook Express için yeni özellikler, genel kontrol sağlayan Güvenlik Merkezi (Security Center) ve daha pek çok yeni özellik SP2 sayesinde PC'lerimize geliyor. Yapmanız gereken tek şey internete bağliken *Başlat* menüsündeki *Windows Güncelleme* seçeneğini kullanmak. Tabii bunun için ADSL ya da kablo internet gibi geniş bant bir internet bağlantısına sahip olmanız da fayda var.

Microsoft SP2 ile önemli işlere soyundusya da sektörde daha önceden beri bu paketin bazı yazılımlarla uyum sorunları olacağı biliniyordu ve pek çok şirket (başta IBM olmak üzere) bu konuda oldukça temkinli; hatta müşterilerine SP2 kurmadan önce en azından bir süre beklemlerini salık veriyor.

10 Ağustos: Intel'in 2004 sonu planı

Megahertz yarışı her ne kadar eskisi kadar gündemde olmasa da hala işlemci üreticilerinin daha yüksek saat hızlarına ulaşmayı sadece performans değil önemli bir prestij aracı olarak da gördüğünü söyleyebiliriz. Bu yıl sonunda piyasaya çıkması beklenen Pentium 4 Extreme Edition 3,73 GHz belki de bu yaklaşımın bir sonucu. 90nm Prescott çekirdeği üzerine kurulu olan işlemci 2 MB L2 belleğe ve 1.066 MHz FSB hızına sahip olacak.

2004 bitmeden gelen atak: Intel 2004 sonunda piyasaya süreceği Pentium 4 Extreme Edition 3,73 GHz ile 4 GHz bariyerine bir adım daha yaklaşmış olacak.

» 14 Ağustos: Avrupa HDTV ile tanışıyor

DVD çözünürlüğü 720x576 ile sınırlıyken HDTV (High Definition TV) çözünürlüğünde üst sınır 1.920x1.080 piksel. MPEG-2 formatını kullanan HDTV yayınları uzun süredir Amerika, Japonya, Kanada, Avusturalya ve Güney Kore'de gerçekleşiyor. Avrupa ise bu yüksek kaliteli ses ve görüntüden mahrum haldeydi. Yeri gelmişken belirtelim, HDTV'deki ses standardı Dolby Digital 5.1. Aslına bakarsanız HDTV, televizyon yayınlarının DVD kalitesinde (hatta daha iyi) yapılmasından başka bir şey değil.

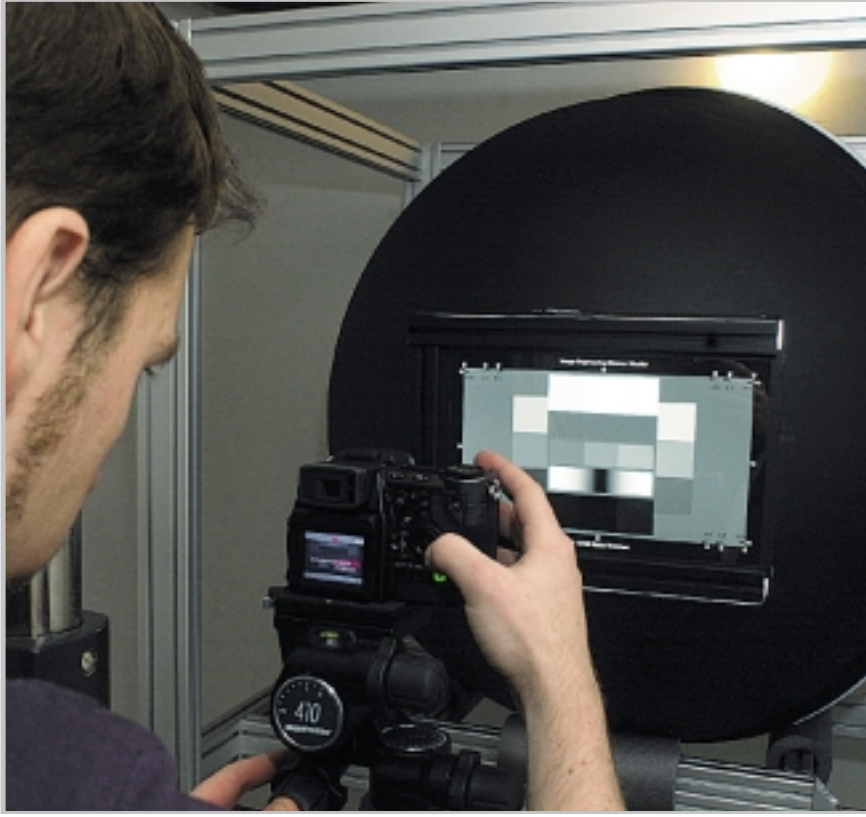

Bazı uzmanlar, yakın zamana kadar HDTV'nin asla Avrupa'ya gelmeyeceğini iddia etse de yanıldıkları ortada, zira Avrupa'nın HDTV yayınları yapan uydusu Euro 1080, geçtiğimiz Ocak ayında devreye girdi ve yayınlara başladı. Yayıncının seçimine göre HDTV yayınları 720p ya da 1080i standardında olabiliyor. Bu sayılar aynı zamanda ilgili yayın standardındaki satır sayısına da işaret ediyor. HDTV yayınlarının keyfini sürebilmek için tüm TV donanımınızı değiştirmeniz gerekiyor. Yani en basit anlamda yeni bir TV şart. Öte yandan Kullanıcıların yüksek fiyatlı HDTV uyumlu TV'lere geçişinin çok kolay ve hızlı olmayacağı, uzmanların üzerinde mutabık kaldıkları konulardan biri.

Avrupa eğleniyor: Amerika, Japonya ve Kanada gibi ülkelere uzun süredir yayını yapılan HDTV artık Avrupa'da da 60cm'lik bir çanak antenle izlenebilecek.

16 Ağustos: AMD'den çekirdek zengini işlemciler

AMD, daha önce önümüzdeki sene içinde çift çekirdekli işlemcileri piyasaya süreceğini açıklamıştı. 2005 yılında piyasaya girecek bu işlemcilerin ardından (kod adı Toledo) çok değil 2 yıl sonra ise 4 çekirdekli işlemciler piyasaya çıkacak. Masaüstü sistemler için çok anlamlı olmasa da özellikle üst uç sistemlerdeki performans ihtiyacı bu işlemcilerle giderilecek. Her ne kadar şu anda, bu işlemciler için işletim sistemlerinin desteği sınırlıysa da önümüzdeki aylarda bu durumun değişeceğine şüphe yok. 4 çekirdekli bir işlemciyi düşünmesi bile hoş. Tek bir işlemciyi alıp anakarta takıyorsunuz, fakat donanımsal olarak 4 işlemciniz oluyor. Hele hele çift işlemcili anakartları düşününce 2 işlemciyle 16 işlemci çekirdeğine sahip olmak gerçekten de rüya gibi. Intel'in de çift çekirdekli işlemcilere dair planları var. AMD ile aynı dönemde yani 2005 yılı ortasında çift çekirdekli işlemcileri (kod adı Smithfield) piyasaya sürmeye hazırlanan Intel, buna ek olarak HyperThreading teknolojisini de kullanıyor. Bu durumda Intel, çift çekirdekli bir işlemciyle 2'si mantıksal olmak üzere toplamda 4 işlemci elde edebilir. Kısacası, önümüzdeki yılın çift çekirdekli işlemciler açısından epey hareketli olacağını söylemek mümkün. ■

Platformun önemi: Özel olarak hazırlanan çeşitli platformlar sayesinde birçok değişik ürünü rahatlıkla test etmemiz mümkün oluyor.

EYLÜL 2004 CHIP TOP 10

CHIP TOP 10

Güncel CHIP TOP 10 tabloları her ay donanım pazarındaki en başarılı ürünleri listeliyor. TOP 10 tablolarını satın alma kararlarınızda rehber olarak kullanabilirsiniz.

CHIP TOP 10 LİSTELERİ

► IDE-SATA diskler	154
► DVD sürücüler	154
► 17 ve 19" monitörler	156
► Mürekkep püskürtmeli yazıcı	156
► Lazer yazıcılar	158
► Dijital video kameralar	158
► DVD yazıcılar	158
► Cep telefonları	160
► Ekran kartları	160
► CD sürücüler	162
► CD yazıcılar	162
► Tarayıcılar	162

■ Bildiğiniz gibi, her ay TOP 10'da en iyi donanımları yayınlıyoruz ve bu sayfalarımız sizlerden oldukça büyük ilgi görüyor. Bunda, sıralamaların yaptığımız donanım testlerinde en üst sırayı alan ilk 10 üründen oluşmasının payı büyük. Her ay gerçekleştirdiğimiz testlerde, onlarca ürün test prosedürümüz doğrultusunda tek tek inceleniyor ve sıralanıyor. Sizlerle paylaştığımız donanım veritabanımız bu şekilde oluşuyor. Bir sonraki adım, seçilen en iyi 10 ürünü bu sayfalarda sürekli olarak yayımlamak. TOP 10 sayfalarının test tablolarından en büyük farkı, önemli kısa bilgilerin yer alması ve her ay güncellenmesi. Buna ek olarak, donanım incelemelerimizde de test prosedürlerine sadık kaldığımız için, daha önce testi kaçırın ya da piyasaya yeni sürülen ürünleri de aynı kriterlerle ölçüp değerlendirmeye katabiliyoruz. Bu, aylar önce test edilen bir ürün ile yeni çıkan bir ürünün rahatlıkla kıyaslanabilmesi ve sıra-

lanabilmesi avantajını sağlıyor. Sayfalara baktığımızda, ürünleri önce kategorilere ayırdığımız, sonra da performanslarına göre listelediğimiz dikkatinizi çekecektir. TOP 10 tablolarımızda Fiyat / Performans oranlarına da yer verdiğimiz için, bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oranın yalnızca o ayki ürünler için geçerli olduğunu unutmadan fayda var. Yani performans puanı yüksek olan yeni bir ürün, şayet fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin Fiyat / Performans oranını kolayca değiştirebilir. Ürünlerin performanslarını bir bakışta görebilmeniz için de renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk, test ve incelemelerde çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Performansı iyi olan ürünler sarı, orta seviye performans gösteren ürünler de turuncu renkle temsil ediliyor. Güncel TOP 10 tablolarının tümüne www.chip.com.tr adresinden de erişebilirsiniz.

Satın alma kararınız için CHIP TOP 10 tabloları

Bir aygıtın sıralaması CHIP Toplam Puanından elde ediliyor. Puanlar eşitse fiyatı daha uygun olan ürün bir üst sırada yer alıyor.

Bir aygıtın CHIP Toplam Puanı tek tek değerlendirmeler baz alınarak hesaplanıyor. CHIP Toplam Puanı sonucunda aygıtların sınıfları ortaya çıkıyor. Aygıt sınıflarında ayırım, zirve sınıfı, üst sınıf ve orta sınıf aygıtlar şeklinde yapılıyor.

Bu sütunlar puanlamalar, ölçüm değerleri veya teknik bilgilerden oluşuyor. Tablolarda sadece en önemli olanları yer alıyor. Ürünleri temin edebileceğiniz firmaların iletişim bilgilerini e-CHIP'te **CHIP TOP 10** bölümünde bulabilirsiniz.

17" MONİTÖRLER									
Sıra	Marka	CHIP Top P.	Fiyat/Performans	Fiyat (5 + ind)	Genişlik	En Yüksek Çözünürlük	Ekranın Boyutu	Ekranın Kalınlığı	Tezlik
1	Sony CDP-020P	94	50000	300	76	200	91	200	91
2	Sony CDP-020P	92	50000	300	76	200	99	200	99
3	ATI Microscan G100	90	50000	280	74	50	95	89	95
4	Samsung SyncMaster 750 N	90	50000	280	76	50	94	89	94
5	Samsung SyncMaster 750 D	79	50000	280	76	50	94	89	94
6	Philips 107M	79	50000	280	76	50	94	89	94
7	NEC 1790	78	50000	280	74	50	91	89	91
8	Viewsonic G270	77	50000	280	80	50	91	89	91
9	Hyundai VisionMaster Pro 420	76	50000	280	80	50	100	91	100
10	Sony CDP-020P	76	50000	280	87	50	98	91	98

Bu renklerle aygıtları şu gruplara ayırıyoruz:

- Zirve sınıfı
- Üst sınıf
- Orta sınıf

Bu simge ile CHIP TOP 10'a yeni giren ürünleri ifade ediyoruz.

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat ve CHIP toplam puanından da daha sonra Fiyat/Performans puanını 5'lik okul notu sistemine göre hesaplıyoruz.

Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor. Sadece puanlamalarda bu tip bir öne çıkarılma söz konusu, teknik özelliklerde böyle bir uygulama yok.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

TOP 10 tablolarında, CHIP Test Merkezi'nde yapılan testler sonucunda ilk 10 arasına girmeyi hak eden ürünleri, performans puanları ve teknik bilgileriyle birlikte bulabilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman fiyat/performans

oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. CHIP TOP 10 listelerinde ürünler sıralanırken performans puanları dikkate alınıyor. Fiyat sıralamada bir etken değil. Bu listeler her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmaması nedeniyle, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak siz oluşturmalsınız. CHIP TOP 10 tablolarını dergide olduğu gibi CHIP Online'da da (www.chip.com.tr) bulabilirsiniz.

UZMANLIK ALANIMIZ MONİTÖR ve PRINTER ONARIMI

Zaman ve Para Kaybına Son

ALANINDAKİ İLK VE TEK...

ERPA, Türkiye'de ilk kez üstün donanımlı bir monitör ve printer laboratuvarı oluşturdu. Endüstriyel medikal monitörlerden, EGA, MAC, VGA, SVGA, LCD ekranlara kadar görüntü sistemindeki tüm sorunlarınıza ve her türlü printer onarımı ihtiyacınıza ERPA güvencesiyle çözüm üretiyoruz. Hiçbir dokümana ve devre şemasına ihtiyaç duymadan, karta enerji uygulamaksızın arızayı kısa sürede saptayabilecek teknoloji yanbaşınızda...

- ✓ Test ve kontrol laboratuvarında üstün donanım
- ✓ Marka gözetmeksizin her türlü monitör, printer, LCD, UPS ve Notebook onarımı
- ✓ Gezici servisler
- ✓ Uzman kadro
- ✓ Anlaşmalı kullanıcılara özel fiyat

Cebit Eurasia Bilgi'nin '14
Salon 4 No:437

LEXMARK
YETKİLİ SERVİSİ

TAŞINDIK

Monitör ve Printer Laboratuvarı

MERKEZ: Kemeraaltı Cad. Şefkat İşhanı No:1-3 Kat:7
Dışbank binasının üstü Karaköy/İSTANBUL
Tel:(0212)293 58 26(4 hat) Faks:(0212)293 47 69
ŞUBE: Osmanağa Mah. Yoğurtçu Şökrü Sok.
No:64 Kadıköy/İST (Mef Dersanesinin Yanı)
Tel: (0216) 449 63 60 Fax: (0216) 449 63 59
www.erpamonitor.com
e-mail: erpa@erpamonitor.com

IDE SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Veri Trans. H.	Sıralı ve Sırasız Veri Erişim Hızı	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Teknik veriler Kapasite, Arabirim, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Samsung SP1614N	84	■■■■■	113	84	69	96	97	90	160 GB, U-DMA/133, 8MB, 7200
2	Samsung SP1604N	84	■■■■■	99	76	78	96	95	90	160 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
3	Samsung SP0411N	84	■■■■■	58	83	68	100	95	90	40 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
4	Samsung SP0802N	81	■■■■■	70	74	70	98	95	90	80 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
5	Samsung SP1203N	81	■■■■■	92	74	69	94	100	90	120 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
6	Samsung SP0612N	80	■■■■■	61	62	80	93	100	90	60 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
7	S.B. 7200.7 Plus ST3160023A*	79	■■■■■	143	73	68	98	92	80	160 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200
8	S.B. 7200.7 Plus ST3200822A*	79	■■■■■	189	75	60	95	95	80	200 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200
9	Maxtor DiamondMAX Plus 9	78	■■■■■	110	71	68	98	88	80	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 7200
10	S.B. 7200.7 Plus ST3120026A*	78	■■■■■	261	77	64	93	93	75	250 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200

*S.B.: Seagate Barracuda

1. SIRA: Samsung SP1614N

İyi bir performans sunan Paralel ATA arabirimine sahip bu disk hız sevenler için cazip bir seçenek.

- Yüksek veri transfer hızı
- 8 MB tampon bellek
- Fiyat/MB açısından kötü

CHIP Toplam Puanı: **84**
Fiyatı: 113 dolar (kötü)

3. SIRA: Samsung SP0411N

Kullanmayacağınız Megabyte'lara fazladan para ödemek istemiyorsanız bu diske göz atmanızı tavsiye ediyoruz.

- Uygun fiyat
- 2 MB tampon bellek
- Yüksek performans

CHIP Toplam Puanı: **84**
Fiyatı: 58 dolar (çok iyi)

SERIAL ATA SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Veri Trans. H.	Sıralı ve Sırasız Veri Erişim Hızı	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Teknik veriler Kapasite, Arabirim, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Samsung SP1614C	87	■■■■■	151	91	79	93	88	90	160 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
2	Western Digital Raptor WD360GD	87	■■■■■	183	88	94	79	86	75	36 GB, S-ATA, 8MB, 10000 rpm
3	Samsung SP1213C	85	■■■■■	119	86	77	90	95	90	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
4	Samsung SP0812C	85	■■■■■	97	82	78	91	95	90	80 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
5	Maxtor DiamondMAX Plus 9	79	■■■■■	115	76	79	84	86	70	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
6	S.B. 7200.7 SATA ST380013AS	78	■■■■■	185	75	74	86	81	80	80 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
7	Western Digital Caviar WD1200JD	78	■■■■■	122	77	64	92	95	75	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm

*S.B.: Seagate Barracuda

DVD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audo Grabbing	Hata Düz. Perf.	Beraber. Gelenler	Teknik veriler DVD okuma, CD okuma, Bağlantı
1	Pioneer DVD-105SZ	90	■■■■■	61	97	93	69	60	100	16X, 40X, Slot
2	LG DRD 8162B	89	■■■■■	32	95	95	60	75	90	16X, 40X, Slot
3	Acer DVP1640A	87	■■■■■	39	100	100	57	26	90	16X, 40X, Tray
4	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	60	87	94	57	52	95	16X, 40X, Slot
5	LG DRD 8160B	82	■■■■■	32	80	85	60	95	87	16X, 40X, Slot
6	Aopen DVD-1240	70	■■■■■	61	72	82	59	20	85	12X, 40X, Tray
7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	39	65	77	74	18	90	16X, 48X, Tray
8	Sony DDU1621	63	■■■■■	44	65	55	98	26	85	16X, 40X, Tray
9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	45	44	78	100	4	90	16X, 40X, Tray
10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	43	59	55	26	21	85	16X, 48X, Tray

17" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Convergence	Contrast Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (pixel)
1	Sony CPD-G220P	94	■■■■■	320	76	100	97	100	95	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
2	LG F700P	80	■■■■■	225	77	50	94	90	90	Flat, 0.24 mm, 1920x1440
3	ADI Microscan G700i	80	■■■■■	245	74	50	93	89	93	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
4	Samsung SyncMaster 757 NF	79	■■■■■	257	76	50	90	88	92	NaturalFlat, 0.25 mm, 1920x1440
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	78	■■■■■	240	75	50	88	88	90	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440
6	Philips 107B4	77	■■■■■	185	73	50	84	90	90	D.Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
7	Miro 17F95	77	■■■■■	200	72	50	87	89	87	Dot Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
8	LG T710BH	76	■■■■■	133	70	50	90	85	85	Flat, 0.20 mm, 1280x1024
9	Sony CPD-E220E	75	■■■■■	277	57	50	94	86	92	T.CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024
10	Iiyama VisionMaster Pro 410	74	■■■■■	338	43	50	90	91	100	D.Trön, 0.25 mm, 1600 x 1200

19" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi	Yatay Frekansı	Düşey Frekansı	Boyutları (GxYxD)	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (dpi)
1	Sony G400	98	■■■■■	526	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
2	LG 995FT	95	■■■■■	320	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	Flat Square Tube, 0.24, 1600 x 1200
3	Philips 109P	95	■■■■■	359	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	Flat Square Tube, 0.25, 1920 x 1440
4	Philips 109P4	95	■■■■■	335	97	95	30-111 kHz	50-160 Hz	460 x 450 x 450	Flat Square Tube, 0.24, 1920 x 1440
5	LG Flatron EZ T910BU	94	■■■■■	258	97	90	30-98kHz	50-160 Hz	443 x 458 x 450	Flat, 0.24, 2048x1536
6	NecFP950	94	■■■■■	730	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	Grill Pitch, 0.25, 1600 x 1200
7	Hyundai ImageQuest Q995	92	■■■■■	270	90	95	30-110 kHz	50-160 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.25/0.20, 1600 x 1200
8	Sony E400	91	■■■■■	445	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
9	Hyundai ImageQuest Q910	89	■■■■■	249	85	95	30-107 kHz	50-150 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.20, 1600 x 1200
10	Benq V991	88	■■■■■	211	90	85	30-95 kHz	50-160 Hz	466 x 455 x 463	Flat Square Tube, 0.25, 1600 x 1200

F.A.: Firmayı Arayınız

5. SIRA: LG Flatron EZ T910BU

Kendisini diğer ürünlerden ayıran ez-FLAT, Brightview ve Brightwindow teknolojileri ile kullanıcılara kolaylık sağlıyor.

- Desteklediği teknoloji entegrasyonu
 - Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor
 - Güçlü ergonomi
- CHIP Toplam Puanı: 94**
Fiyatı: 258 dolar (iyi)

7. SIRA: Hyundai ImageQuest Q995

Göze hitap eden tasarımın yanı sıra düzeltilmiş teknik değerlerle iyi bir performansla sahip.

- Dar alanlar için iyi bir seçenek
- Başarılı ergonomi
- Uygun Fiyat

CHIP Toplam Puanı: 92
Fiyatı: 270 dolar (çok iyi)

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Kalitesi	Resim Kalitesi	Teknik veriler Ergonomi, çözünürlük, arayüz, baskı hızı
1	Epson Stylus Photo R800	96	■■■■■	417 €	90	90	89	100	100	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/8
2	Epson Stylus C84	93	■■■■■	113 €	100	100	81	92	92	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 22/12
3	HP Deskjet 5652	91	■■■■■	150	93	54	98	100	95	100, 4800x1200 dpi, Paralel/USB, 21/15
4	Canon i455	87	■■■■■	150	87	27	92	98	100	89, 4800x1200 dpi, USB, 18/12
5	HP Deskjet 5150	85	■■■■■	99	90	52	100	85	87	94, 4800x1200 dpi, USB, 19/14
6	HP Deskjet 3650	81	■■■■■	80	73	45	87	87	89	83, 4800x1200 dpi, USB, 17/12
7	Canon i350	79	■■■■■	80 €	79	77	75	85	78	83, 4800x1200 dpi, USB, 16/11
8	Epson Stylus C64	76	■■■■■	85 €	70	53	51	74	84	94, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/9
9	Canon i250	76	■■■■■	80 €	70	76	74	74	78	80, 4800x1200 dpi, USB, 12/9

YENİ

2500 \$'IN ALTINDAKİ LAZER YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi + B. gelenler	Teknik veriler Çözünürlük, Bellek
1	Xerox Phaser 4400	95	■ ■ ■ ■ ■	1050 \$	97	98	94	90	95	1200 x 1200 dpi, 64 MB
2	Lexmark Optra T614	94	■ ■ ■ ■ ■	1030 \$	93	100	95	86	93	1200 x 1200 dpi, 16 MB
3	Xerox Phaser 4500	93	■ ■ ■ ■ ■	997 \$	85	85	90	95	95	1200 x 1200 dpi, 48 MB
4	Kyocera Mita FS-3800	87	■ ■ ■ ■ ■	950 €	90	82	87	86	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
5	Kyocera Mita FS-1900	86	■ ■ ■ ■ ■	685 €	87	78	92	87	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
6	Brother HL-5040	84	■ ■ ■ ■ ■	220 \$	90	90	76	80	90	2400 x 600 dpi, 8 MB
7	HP Laserjet LJ1300	84	■ ■ ■ ■ ■	385 \$	91	85	80	81	90	1200 x 1200 dpi, 16 MB
8	Konica Minolta 1300W	84	■ ■ ■ ■ ■	149 €	90	90	75	78	90	1200 x 1200 dpi, 8 MB
9	Brother HL-1430	81	■ ■ ■ ■ ■	179 \$	84	85	76	78	85	600 x 600 dpi, 4 MB
10	Kyocera Mita FS-1010	79	■ ■ ■ ■ ■	392 \$	82	84	78	74	75	1200 x 1200 dpi, 16 MB

3. SIRA: Xerox Phaser 4500

Çift taraflı baskı sunan Xerox Phaser 4500 gerek hızı gerekse de kalitesiyle şirketler için oldukça başarılı bir seçenektir.

- Yüksek baskı hızı
 - Temiz ve kaliteli baskılar
 - USB 2.0 Desteği yok
- Toplam CHIP Puanı: 93**
Fiyatı: 997 \$

8. SIRA: Konica Minolta 1300W

Başarılı bir ergonomi sunan ürün, gayet uygun fiyatı ve satış sonrası destek hizmeti ile ilgi çekiyor.

- Başarılı fiyat/performans oranı
 - Oldukça küçük ve hafif
 - USB 2.0 teknolojisini desteklemiyor
- Toplam CHIP Puanı: 84**
Fiyatı: 149 e (çok iyi)

DİJİTAL VİDEO KAMERALAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Resim Kalitesi	Ergonomi	Beraber. Gelen Don.	Ses	Optik Zum	Teknik veriler USB, AV Out, ağırlık
1	Sony DSC-F828	90	■ ■ ■ ■ ■	825	97	86	95	67	7 X	2.0, AV Out, 940gr
2	Canon PowerShot Pro1	88	■ ■ ■ ■ ■	930	96	80	100	67	7 X	2.0, AV Out, 545gr
3	Minolta Dimage A2	87	■ ■ ■ ■ ■	835	83	96	87	83	7 X	2.0, AV Out, 643gr
4	Olympus Camedia C8080	86	■ ■ ■ ■ ■	800	93	80	90	86	5 X	2.0, AV Out, 720gr
5	Kodak EasyShare DX7630	84	■ ■ ■ ■ ■	365	93	90	64	83	3 X	2.0, AV Out, 256gr
6	Sony Cybershot DSC-W1	83	■ ■ ■ ■ ■	350	90	98	63	83	3 X	2.0, AV Out, 240gr
7	Fujifilm FinePix S20 Pro	82	■ ■ ■ ■ ■	615	100	62	74	69	6 X	2.0, AV Out, 610gr
8	Sony Cybershot DSC-P100	79	■ ■ ■ ■ ■	355	86	100	60	67	3 X	2.0, AV Out, 183gr
9	Canon PowerShot S1 IS	77	■ ■ ■ ■ ■	465	75	69	90	86	10 X	2.0, AV Out, 470gr
10	Casio Exilim EX-P600	76	■ ■ ■ ■ ■	485	81	80	71	71	4 X	2.0, AV Out, 261gr

DVD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	DVD Oku. Perfor. P.	CD Okuma Perfor. P.	DVD Yazma P.	CD Yazma Puanı	Ergonomi	Teknik veriler (DVD Yaz. Hız, DVD Yeniden Yaz. Hız, DVD Oku. Hız, CD Yaz. Hız, CD Yeniden Yaz. Hız, CD Oku. Hız)
1	Plextor PX-7125A (+R, -R)	96	■ ■ ■ ■ ■	241	99	92	98	91	100	12X, 4X, 16X, 48X, 24X, 48X
2	LG GSA-4082B (+R, -R, RAM)	95	-	F.A.	95	90	97	90	100	8X, 4X, 12X, 24X, 16X, 32X
3	NEC ND-2510A (+R, -R, +R9)	94	■ ■ ■ ■ ■	154	92	91	95	93	100	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
4	Asus DRW-0804P (+R, -R)	94	■ ■ ■ ■ ■	116	91	92	93	96	100	8X, 4X, 12X, 24X, 24X, 40X
5	Philips DVDRW824 (+R, -R)	93	■ ■ ■ ■ ■	160	90	90	100	95	80	8X, 4X, 12X, 24X, 12X, 40X
6	LG GSA-4081B (+R, -R, RAM)	92	■ ■ ■ ■ ■	161	92	89	92	887	100	8X, 4X, 12X, 24X, 16X, 32X
7	NEC ND-2500 (+R, -R)	92	■ ■ ■ ■ ■	175	92	87	96	88	100	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
8	Ricoh MP5308D	90	■ ■ ■ ■ ■	114	90	85	90	89	95	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
9	Pioneer DVR-A06 (-R)	90	■ ■ ■ ■ ■	199	89	91	89	89	95	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 32X
10	Plexwriter PX-504A (+R)	89	■ ■ ■ ■ ■	220	91	88	92	91	85	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X

F.A.: Firmayı arayınız

F.A.: Firmayı Arayınız

YENİ

YENİ

CEP TELEFONLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€ + kdv)	Mobilite	Donanım	Pratiklik	Ağırlık (gram)	Boyut (mm)	Teknik veriler Konuşma süresi, özel telsiz standardı
1	Nokia 6230	87	■■■■■	450	65	89	89	97	103 x 45 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
2	Siemens SX1	85	■■■■■	475	55	86	87	119	109 x 56 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS
3	Sony Ericsson K700i	84	■■■■■	450	67	87	86	95	99 x 47 x 22	148 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
4	Nokia 7610	83	■■■■■	590	51	95	93	120	119 x 53 x 20	139 dk, Tri-Band, GPRS, HSCSD
5	Sony Ericsson P900	83	■■■■■	739	45	100	85	158	115 x 59 x 25	293 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
6	Nokia 6600	82	■■■■■	465	52	90	80	128	109 x 58 x 24	166 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
7	Nokia 7600	81	■■■■■	495	57	91	83	122	87 x 78 x 22	197 dk, IR, GPRS, HSCSD
8	Motorola V600	81	■■■■■	393	55	84	79	127	108 x 48 x 25	184 dk, Tri-Band, GPRS
9	Nokia 7200	80	■■■■■	427	70	84	79	115	85 x 50 x 26	158 dk, IR, GPRS, HSCSD
10	Nokia 3660	80	■■■■■	296	44	90	80	132	129 x 57 x 24	174 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD

150 \$'IN ALTINDAKİ EKRAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (MHz)	Grafik yongası
1	Leadtek WinFast A280 TD	97	■■■■■	140	96	100	100	128 DDR	275/500	Geforce4 Ti4800SE
2	Asus V9280 Video Suite	91	■■■■■	138	89	100	100	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
3	Aopen Aeolus Ti 4200S 8X	89	■■■■■	115	89	80	100	128 DDR	250/400	Geforce4 Ti4200
4	Eagle Geforce Ti 4200	83	■■■■■	139	89	55	65	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
5	Lifeview Geforce4 Ti 4200	83	■■■■■	138	74	50	70	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
6	MSI FX5200	67	■■■■■	70	62	95	85	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
7	Inno Tornado Geforce FX 5200	66	■■■■■	59	62	80	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
8	Leadtek WinFast A340 TDH	66	■■■■■	79	62	85	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
9	Albatron GeforceFX 5200	64	■■■■■	69	62	65	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
10	Sparkle GeForceFX 5200	64	■■■■■	80	62	60	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200

150 \$'IN ÜSTÜNDEKİ EKRAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (MHz)	Grafik yongası
1	MSI GeforceFX 5950U VTD 256	100	■■■■■	550	100	100	100	256 DDR2	475/950	Geforce FX 5950
2	ASUS AX800 Pro	99	■■■■■	469	99	100	100	256 DDR3	475/900	ATI Radeon X800 Pro
3	Leadtek Winfast A400 TDH	98	■■■■■	380	99	99	100	128 DDR3	325/700	Geforce 6800
4	MSI GeforceFX 5900 VTD 128	97	■■■■■	640	100	100	98	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5900
5	Leadtek Winfast 350 TDH	96	■■■■■	430	95	100	100	128 DDR2	400/850	Geforce FX 5900
6	Abit Geforce FX5900 OTES	96	■■■■■	532	99	99	95	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5900
7	HIS Excalibur Radeon 9800 XT PL	95	■■■■■	539	99	95	95	256 DDR	412/730	ATI Radeon 9800 XT
8	Leadtek Winfast A300 Ultra TD	95	■■■■■	540	98	100	95	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5800 Ultra
9	Creative Blaster 5 RX9800 Pro	94	■■■■■	433	97	90	90	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro
10	HIS Excalibur Radeon 9800 Pro ISEQ	94	■■■■■	341	94	95	95	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro

F.A.: Firmayı arayınız

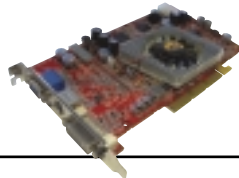
7. SIRA: HIS Excalibur Radeon 9800 XT PL.

Oldukça başarılı bir ürün olan Excalibur 9800 XT, Direct X 9 Benchmark'larında üst sıralarda yer almayı başarıyor.

- Frekans artışı ile yüksek performans
 - Başarılı DirectX 9 desteği
 - Yüksek fiyat
- Toplam CHIP Puanı: 95**
Fiyatı: 539 dolar (kötü)

9. SIRA: Creative Blaster 5 RX9800 PRO

Oyunlarda yüksek performans, multimedya uygulamalarında da maksimum verimlilik için oldukça başarılı bir seçenek.

- Yüksek performans değerlerine sahip
 - TV+Out ve DVI çıkışı
 - Sürücülerden başka yazılım verilmiyor
- Toplam CHIP Puanı: 94**
Fiyatı: 433 dolar (iyi)

CD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Ort. Veri Trans. H.	Maks. Trans. H.	Veri Erişim S.	Ergonomi	Audio Ripping	Teknik veriler Okuma, Bağlantı
1	LG GCR-8523B	88	■■■■■	17	90	100	100	95	95	52X, IDE Ultra DMA 33
2	MSI MS-8152	85	■■■■■	19	88	96	100	95	93	52X, IDE Ultra DMA 33
3	Aopen CD-956E	84	■■■■■	20	100	100	99	90	45	56X, IDE Ultra DMA 33
4	Asus CD-S520	84	■■■■■	20	93	98	98	90	36	52X, IDE Ultra DMA 33
5	Aopen CD-952E	82	■■■■■	19	90	96	78	95	53	52X, IDE Ultra DMA 33
6	Samsung SC-152	72	■■■■■	17	79	77	79	90	80	52X, IDE Ultra DMA 33
7	Mitsumi FX5401W	67	■■■■■	22	70	71	79	90	90	54X, IDE Ultra DMA 33
8	BTC BCD-F563E	65	■■■■■	19	66	69	68	90	100	56X, IDE Ultra DMA 33
9	NEC CD3002A	58	■■■■■	20	62	59	86	90	69	52X, IDE Ultra DMA 33
10	Benq CD 656A	48	■■■■■	21	48	48	74	95	72	56X, IDE Ultra DMA 33

CD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perfor.	Ergonomi Birlikte G.	Teknik veriler Okuma / Yeniden yazma / Yazma, Ön bellek
1	LG GCE-8525B	93	■■■■■	32	85	100	100	90	100	52/32/52, 2 MB
2	Samsung SW-252	86	■■■■■	45	78	100	100	66	100	52/24/52, 8 MB
3	Plextor Premium	83	■■■■■	99	97	95	91	55	80	52/32/52, 2 MB
4	Plextor PX-W5224TA	83	■■■■■	69	100	94	87	58	70	52/24/52, 2 MB
5	LG GCE-8523B	82	■■■■■	39	75	67	97	89	85	52/24/52, 2 MB
6	Benq CRW5524P	75	■■■■■	48	52	49	87	97	100	52/24/52, 2 MB
7	Aopen CRW5232	67	■■■■■	32	49	45	99	67	80	52/32/52, 2 MB
8	Mitsumi CR-48ETE	67	■■■■■	43	41	40	97	75	80	52/24/52, 2 MB
9	Philips PCRW5224	65	■■■■■	38	52	49	82	67	70	52/24/52, 2 MB
10	MSI CR-52-A2	61	■■■■■	48	31	29	88	76	85	52/24/52, 2 MB

*CD'den yazma, **HDD'den yazma

TARAYICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	300 dpi RPTH	600 dpi GGTH	300 dpi RRTK	600 dpi GGTK	Ergonomi	Teknik veriler Çözünürlük, Renk kalitesi, Arabirim
1	Epson Perfection 3170 Photo	94	■■■■■	290	17	55	96	100	90	3200 x 6400 dpi, 48 bit, USB 2.0
2	Canon CanoScan 3200F	92	■■■■■	120	20	42	95	97	85	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
3	Canon Lide 80	85	■■■■■	271	39	73	89	87	93	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
4	HP Scanjet 4670	83	■■■■■	228	24	125	95	95	100	2400 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
5	Benq S2W 7400UT	77	■■■■■	188	66	55	87	88	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
6	Mustek BearPaw 4800TA Proll	77	■■■■■	90	48	39	86	86	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
7	Canon Lide 30	73	■■■■■	103	47	287	89	85	80	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1
8	Genius ColorPage HR-7X SLIM	71	■■■■■	105	55	130	80	84	80	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
9	Genius ColorPage HP-6X SLIM	71	■■■■■	81	69	88	78	82	82	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
10	Mustek BearPaw 2448 CS Plus	70	■■■■■	73	46	59	78	84	75	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

1. SIRA: Epson Perfection 3170 Photo

Hız ve kalite tutkunları için cazip bir tarayıcı.

- 3200*6400 dpi'lık çözünürlüğe sahip
- 12 çerçeve dia tarama
- Fiyat/performans kötü

Toplam CHIP Puanı: 94
Fiyatı: 290\$ (kötü)

10. SIRA: Mustek BearPaw 2448 CS Plus

Ekonomik ve kaliteli tarayıcı arayanlar için ideal bir çözüm.

- 1200*2400 dpi'lık çözünürlüğe sahip
- Türkçe kullanım kılavuzu
- Fiyat/performans çok iyi

Toplam CHIP Puanı: 70
Fiyatı: 73\$ (çok iyi)

İÇİNDEKİLER

- 166 **Ayın Shareware'leri**
Sizin için seçtiklerimiz
- 168 **İşletim sistemleri testte**
Hangisi daha güvenli?
- 186 **Yeni yazılımlar testte**
Program incelemeleri
- 194 **Nero Burning Rome**
En popüler CD yazma aracı
- 204 **XP'de veri şifreleme**
Verilerinizin artık güvende
- 210 **Akıllı telefonlar**
Symbian işletim sistemleri
- 218 **Win XP Service Pack 2**
SP2'nin optimal kullanımı

Video sıkıştırma

Avuçiçinde Hollywood

Hareketli resimler hareket etmeyi yeni baştan öğreniyor. Yeni yazılımlar filmleri PDA'ların ve kameralı cep telefonlarının kullandığı formata dönüştürüyor.

■ Mobil aygıtlar günümüzde o denli yüksek performansa sahipler ki, artık masaüstü sistemlerde gördüğümüz birçok işleve kavuştular; tam uzunluğunda ve iyi kalitede filmlerin izlenmesi gibi. Bu durum yazılım üreticilerine yeni bir pazar kesimi açıyor: Videoların "kullanışlı" formatlara dönüştürülmesi için hazırlanmış araçlar. Sözgelimi G Data'nın PocketPC için ürettiği DaViDeo 4 (yaklaşık 40 Euro) DVD filmlerini Windows Media formatları (WMV) 8 ve 9'a sıkıştırıyor. Bunun için kullanıcının yalnızca aygıtın ya da kartın bellek büyüklüğünü ayarlaması ve bir resim formatı seçmesi yeterli. Pocket PC'nin Windows Media Player'ı (sürüm 7.1'den itibaren) kopyayı bellek kartından oynatıyor.

Deset'in ürettiği Pocket Video Maker da (yaklaşık 20 Euro) filmleri cep formatına dönüştürüyor. Yazılım, DivX, Xvid ve Windows Media 9 uyumlu özel bir oynatıcıyla birlikte geliyor. Ama Pocket Video Maker yalnızca Pocket PC'ler için değil, Real One Player yüklü ve Symbian işletim sistemli akıllı telefonlarda da çalışıyor. PalmOS tabanlı PDA'lar ve diğer mobil telefonlar gibi başka aygıtların destek-

lenmesi için çaba sarfediliyor. Yazılım komple bir filmi 128 ya da 256 MB'lık bir bellek kartı üzerine sıkıştırabiliyor. Ulead bir 3GPP eklentisiyle ile (yaklaşık 25 Euro) VideoStudio 8 için özel mobil telefonları da hedef kitesine dahil etmiş. 3GPP (3rd Generation Partnership Project) MPEG4'ü temel alıyor ve kameralı cep telefonları için video standardı. Eklenti 3GPP dosyalarını mobil telefonda okumakla kalmıyor, AVI ve MPEG2 videolarını 3GPP formatına dönüştürüp cep telefonuna aktarabiliyor.

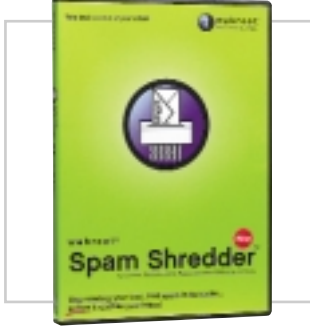
Video montajı da taşınabilir hale geliyor

Muvey, Nokia 7610'da Movie Director için muveyStyles ile montaj yapılmasına olanak veriyor ve kameralı cep telefonunun video kayıtlarından eğlencelik bir video ortaya çıkarıyor. Telefon üzerinde efektler, geçişler, grafikler, müzik ve metin saniyeler içinde doğrudan videoya uygulanıyor, istek üzerine klipler birleştiriliyor ve sonuç 3GPP formatında depolanıyor. Tüm bu ürünlerin yalnızca bazı meraklıları mı ilgilendireceğini yoksa mobil bir video patlamasına mı yol açacağını ise bekleyip görmek gerekiyor.

Webroot Software

Bir elden güvenlik

Amerikan güvenlik firması Webroot Software genişlemeyi aklına koymuş. Firma bir yandan uygun yerleşmeler ve kısa süre içinde çıkacak yerelleştirilmiş sürümler üzerinden Avrupa pazarına yayılırken, diğer yandan da

Internet Security alanı için üretilmiş programlardan bir portföy oluşturuyor ve virüs tarayıcıları gibi ürünlerin lisansını alıyor. Yeni ortaya çıkan bir teknoloji olan "Öğrenen" bir veritabanıyla, hem kara hem de ak listeyi çalışan Spam Shredder (yaklaşık 20 Euro) firmanın yeni ürünü. Spyware ya da virüs içerebilecek şüpheli e-postalar yazılım tarafından karantina altına alınıyor. Ancak programın asıl becerisi casus yazılımlara karşı başarısı. CHIP, yeni Spy Sweeper 3'ü ilerleyen sayılarda test edecek.

Bilgi için: www.webroot.com

Kıran kırana fiyat rekabeti

Asya'ya ucuz Windows

İşletim sistemi maliyetlerini yüksek bulan bilgisayar kullanıcılarının, gittikçe gelişen ve kullanıcı dostu haline gelen Linux'a yönelmesi, Linux'a resmen savaş ilan etmiş olan Microsoft'u harekete geçirdi. XP işletim sisteminin daha hesaplı bir sürümünü çıkarmaya karar veren Microsoft "Windows XP Starter Edition" adını taşıyacak yeni sistemin satışına Ekim ayında başlayacağını açıkladı. Yeni sistem, öncelikle Tayland, Malezya ve Endonezya

gibi kopya yazılım oranının yüksek olduğu ve yüksek fiyatlı yazılımlara rağbetin az olduğu Asya ülkelerinde satışa çıkacak.

Bilgi için: www.microsoft.com

Skype Mobil

Cep bilgisayarı ile bedava konuşun

İnternette üzerinden, bilgisayardan bilgisayara ücretsiz telefon görüşmesi sağlayan Skype yazılımının cep bilgisayarlarına (PDA) özel bir sürümü çıktı. Kablosuz internet bağlantısına sahip olan bilgisayarlar, GPRS bağlantısı ile başka bir bilgisayardaki kullanıcı ile ücret ödmeden konuşma şansına sahip olacaklar. Skype, bilgisayardan bilgisayara ses iletimi yapan özel bir yazılım. Sesli sohbet etmek isteyenler kadar online oyuncuların birbirleriyle yazışmadan iletişim kurmak için de kullandıkları Skype, benzer bir yazılım olan Netmeeting'e oranla kullanım kolaylığı ile göze çarpıyor.

Bilgi için: www.skype.com

DVD X Copy Platinum DVD kurtarmak

Softline Bundle'da Amerikan firması 321 Studios'un DVD içeriklerini güvence altına alan iki programı yer alıyor. DVD X Copy menüler ve ekstralar da dahil olmak üzere korumasız DVD filmlerinden kopyalar üretiyor. DVD X Rescue ise çizik ya da hasarlı DVD'lerden verileri ve videoları kurtarıp sabit diske aktarıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 110 Euro

Bilgi için: www.softline.com

Pinnacle Studio 9.1

Binlerce efekt bilgisayarınızda

Pinnacle yeni başlayanlara hitap eden video montaj çözümü Studio 9 (yaklaşık 100 Euro) için bin adet yeni ses ve video efekti sunuyor. Bunları bir önizlemede denemek için, önce ücretsiz sürüm 9.1'e terfi etmek şart. İlgilenenler efekt paketini online olarak satın alabilir ya da tüm koleksiyona DVD üzerinde sahip olabilir (yaklaşık 200 Euro).

Bilgi için: www.pinnaclesys.com

KISA... KISA...

WinZip 9.0

Sıkıştırma yazılımının yeni sürümünde öncelikle sıkıştırma, ve şifreleme işlevleri iyileştirilmiş.

Bilgi için: www.winzip.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Şahin Ekşioglu,
CHIP Test Merkezi

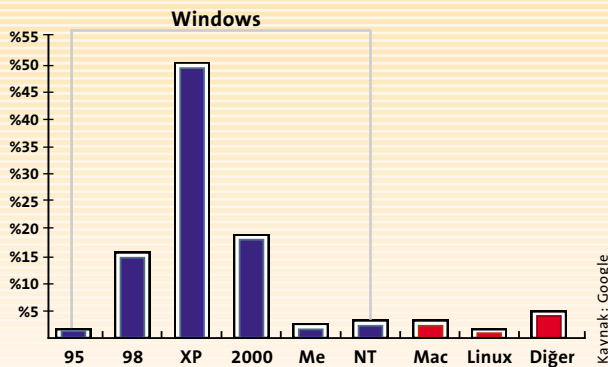
Yazılımsal orkestra

Eskiden amatör ya da profesyonel olarak müzikle uğraşanların en sık kullandığı araçlardan biri modül dediğimiz cihazlardı. Bu cihazlardaki belleklerde yer alan örneklenmiş enstrüman sesleri sayesinde basit bir MIDI klavyesi ve PC sayesinde kendi bestelerinizi yapabiliyordunuz. Modül cihazlarına çeşitli arabirimler üzerinden bellek terfisi yapılarak yeni sesler eklenebiliyordu. Fakat her halükarda bu cihazlar oldukça pahalıydı. Üstelik bellek kapasitesinin sınırlı olması yüzünden örnekleme kalitesi de çoğu zaman beklenenin altındaydı. Tüm bu sorunlar, günümüz PC'lerinde SoftSynth denilen yazılımlarla çözüldü. Reason ya da Gigastudio tarzı yazılımlar, beraberinde getirdikleri Gigabyte'larca kaliteli örneklenmiş ses (sample) sayesinde bellek sınırlaması olmadan kullanıcılara gerçekçi bir orkestra vaat ediyor. Cubase ya da benzeri bir yazılım kullanıyorsanız bu tür yazılımlar çok hoşunuza gidecektir fakat VSTi platformu için yazılmış SoftSynth eklentileri büyük ihtimalle daha da çok hoşunuza gidecek. Örneğin MIDI klavyenizle gerçekçi elektrogitar sesleri elde etmek istiyorsanız Steinberg Virtual Guitarist Electric Edition'a bayılacaksınız

Bilgi için www.compel.com.tr

İŞLETİM SİSTEMLERİ

Google kullanan işletim sistemleri

Dünya dağılımı: İnternetin en çok ziyaret edilen sitelerinden biri olan Google'da arama yapan kullanıcıların dağılımları işletim sistemlerinin dünya çapındaki dağılımı hakkında ipucu veriyor.

TOP DOWNLOADS EN POPÜLER 10 ARAÇ

- 1. Ad-aware**
Reklam destekli yazılımlara karşı sistemde tarama yapın
- 2. Spybot - Search & Destroy**
PC'nizi her türlü ajan yazılımlardan temizleyin
- 3. ICQ 4**
Gereksiz özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü
- 4. WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
- 5. iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
- 6. Zone Alarm**
Her tür hacker saldırısına karşı koruyan bir güvenlik yazılımı
- 7. Morpheus**
Gnutella tabanlı popüler P2P yazılımı
- 8. Avant Browser**
Birçok sitede gezinebilir ve pop-up pencereleri bloke edebilirsiniz.
- 9. DivX Player**
DivX biçimindeki videolar için özel bir oynatıcı
- 10. Real Player**
İnternetteki RM biçimindeki canlı yayınları seyretmek için

ECHIP'TE YER ALANLAR

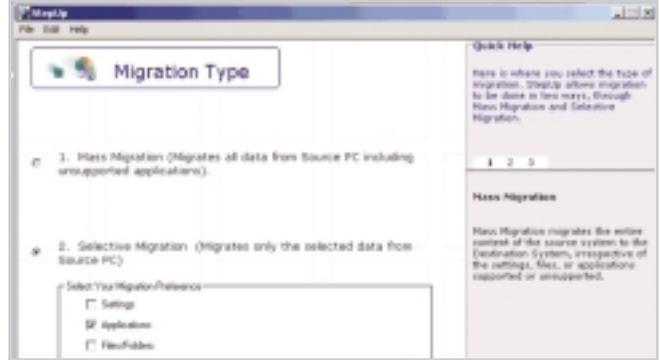
⊙ eCHIP Code **SHAREWARE**

StepUp 3.0 ⊙

Bir PC'den diğerine taşınmak

Yeni bir bilgisayar satın aldıysanız eski bilgisayarınızdaki yazılımlarınızı ve belgelerini bu yeni sisteme doğrudan aktarmak isteyebilirsiniz.

Masaüstü PC'ye ek olarak bir dizüstü bilgisayar edinen kullanıcılar bazı dosya ve yazılımlarının her iki sistemde de bulunmasını isteyebilir. Aynı ihtiyaç, donanım özellikleri birbirinden farklı bir- den fazla bilgisayar üzerinde aynı ayarları yapma zahmetinden kurtulmak isteyen sistem yöneticilerinin de gündeminde. Bu ve benzer durumlarda ek bir yazılım sayesinde zaman kazanabilirsiniz. StepUp 3.0'ın görevi özetle verilerin, uygulamaların ve ayarların bir PC'den diğerine kolayca ve bir adımda aktarılmasını sağlamak. Ofis belgelerinizi, e-postalarınızı, sıkıştırılmış dosya arşivlerinizi yedeklemek ya da aynı görüntü ayarlarını ikinci bir sisteme aktarmak istediğinizde yalnızca bu dosya türü ya da ayarları işaretlemeniz yeterli. Yazılım Easy Migration Wizard adlı sihirbazla, örneğin Internet Explorer'da oluşturduğunuz Sık Kul-

Daha hızlı, daha kesin: Geleneksel yöntemlerle dosya aktarımı, yalnızca zahmetli değil, aynı zamanda zaman alıcı.

lanılanları, kalıcı kullanıcı bilgilerini (cookie'leri) ve diğer ayarları da taşımaya aracılık ediyor. StepUp, bazı uygulamaları otomatik olarak tanıyor ve yalnızca gereken dosyaları aktararak zaman kazandırıyor. Bu işlem için kullanıcılara *Selective Migration* seçeneği sunulmuş. Diğer uygulamalar için *Mass Migration* seçeneğinden yararlanmak gerekiyor. Doğrudan desteklenmeyen

yazılımlar için firmadan e-posta ile destek alabilirsiniz.

Disket ya da CD yerine her iki bilgisayar üzerinde USB bağlantı, crossover kablo ya da bir diğer metotla sağlanan ağ bağlantısı kullanılıyor. Yazılımın her iki bilgisayara da önceden kurulması gerekiyor. Verilerin alınacağı bilgisayardaki işletim sisteminin Windows 95 olması yeterli.

Bilgi için: www.cellarstoneindia.com

BİRAZ DA EĞLENMEYE NE DERSİNİZ?

(www.gamehippo.com)

► N ⊙

N, kaliteli karakter animasyonlarıyla donatılmış keyifli bir platform oyunu. Kahramanımız dövüşmek yerine kaçarak tehlikelerden kurtulmayı amaçlayan bir ninja. 300 farklı bölüm özellikle ilerleyen aşamalarda mayın, lazer ve robot bekçilerle ninjamızı hayli zorda bırakıyor. Time Trial derecelerini online sunucu üzerinden diğer oyuncularla karşılaştırabilirsiniz.

► 7 Days a Skeptic ⊙

Mephistopheles adlı uzay aracı Caracus galaksisindeki gözlem yapmayı sürdürürken tuhaf bir metal konteynırla karşılaşır. Ekibin psikologu olarak görevimiz bizi bekleyen kötü sürprizler karşısında yedi gün boyunca hayatta kalmak. Bu ürkütücü oyun adventure türünde ve daha çok kapalı mekanlarda geçiyor. Çözmeniz gereken bulmacalar orta zorlukta.

► Tobiragu ⊙

Görünümüyle Yunan mitolojisinden çıkageldiği izlenimini uyandıran kahramanımız elindeki okla karşısına çıkan tüm yaratıkları vurmaya çalışıyor. Bu "sözde" Eros farklı mekanlarda geçen beş görevi tamamlamak zorunda. Bu kez görevleri tamamlamak için her bölümün sonunda karşılaştığınız "boss"u öldürmekten biraz daha fazlasını yapmalısınız.

► Continents ⊙

Biraz Civilization, biraz da Heroes Of Might and Magic. Basit bir kent ve orduyla başladığımız oyunda amaç bir dünya imparatorluğu kurmak. Kentlerinizi en iyi şekilde yönetmek, bilimsel araştırmalar yapmak, ordularınızı düşman ülkelere göndermek ve gerektiğinde komşularla uzlaşmak durumundasınız. Oyun gerçek zamanlı olmayan bir strateji.

Tele-Cap Free 3.0**Web'den TV yayını**

Ülkemizde yayın yapan televizyon kanallarının birçoğuna yurtdışından erişmek mümkün olmuyor. Söz konusu kanal web üzerinden yayın yapmasa bile, uzaktaki dostlarınıza ya da akrabalarınıza bazı yayınları ulaştırma şansına sahipsiniz. Tele-Cap, bilgisayarınızdaki televizyon kartı ile izleyebildiğiniz herhangi bir yayını geniş bant bağlantı üzerinden dünyanın dört bir yanındaki dostlarınıza ulaştırmanızı sağlayan bir yazılım. Üstelik görüntüyle eş zamanlı olarak karşı tarafla sohbet etme şansınız da var. Yazılım USB televizyon kart-

larını da destekliyor. 128 bit şifreleme sağlayan yazılım ücretsiz. Üstelik herhangi bir casus yazılım ya da cookie barındırmıyor. **Bilgi için:** www.telev viewersystems.com

Super Utilities Pro**Sistem bakım kiti**

Super Utilities, Windows'u daha hızlı, daha kişisel ve daha güvenli hale getirmeyi vaat eden yazılımlar listesinin bir diğer üyesi. Bu yazılım paketi sistem bakımı, çökmelere neden olan ayarların düzeltilmesi ve sistemin korunmasını görev edinen bir dizi program içeriyor.

Super Utilities sayesinde sizin

için hassas dosya ve klasörleri gizleyebilir, bazı önemli uygulamalara izinsiz erişimi engelleyebilir, internette gezinirken bilgisayarınızda oluşan artıklardan kurtulabilirsiniz. Paket özetle, sistem optimizasyonu ile ilgili akla gelebilecek çoğu uygulamayı içeriyor.

Bilgi için: www.superlogix.net

ReadyToPrint Organizer 4.72**Ajandanızı kendiniz hazırlayın!**

ReadyToPrint Organizer, artık bilgisayar kullanıcılarının çoğunun yaşamında önemli bir rol oynayan dijital asistanlardan biri. Yazılım adres ve telefon rehberlerinizi, ajanda bilgilerinizi ve notlarınızı yönetmenizi sağlıyor. Ajandanıza, randevularınızı, doğum günlerini, tatilleri ve diğer önemli günleri ekleyebilir; bu bilgileri günlük, haftalık, aylık ve yıllık takvimlerden izleyebilir, harcamalarınızı not alabilirsiniz. ReadyToPrint Organizer; 50'den fazla ülkenin resmi tatil günlerini içeriyor. Bu ülkelere Türkiye dahil. Önceden girilen verileri Outlook Express'den bu yazılıma aktarmak mümkün. Takvimleri

JPEG resimlerle kişiselleştirebilir ve yazıcınızdan çıkış alabilirsiniz. Tüm öğelere aynı pencereden ulaşılabilmesi yazılımın kullanılabilirliğini artırmış.

Bilgi için: www.nsnsoftware.com

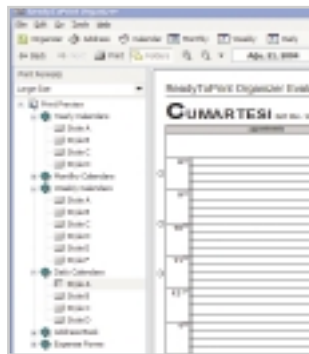
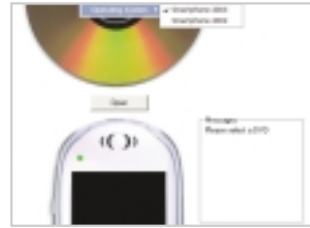
MorphBuster 3.1**Pratik morph aracı**

Image Morphing adı verilen yöntem film, reklam ve müzik kliplerini görsel anlamda zenginleştirme amacıyla sık sık başvuruluyor. MorphBuster, seçilen iki resim arasına yerleştirilen ara görüntülerle yumuşak geçiş sağlayan bu morph araçlarından biri. Yazılım, eğitici ya da eğlendirici kısa videolar hazırlamak için kullanılabilir. MorphBuster yazılımı Flash, hareketli GIF ve JPEG gibi birçok formatı destekliyor. Sade arayüz kullanımı basitleştirmiş. Hazırlanan videolara farklı dijital çerçeveler ekleyebilirsiniz. Başarılı morph animasyonlar için benzer renk paletleriyle hazırlanmış, boyutları birbirine yakın resimler seçmekte yarar var.

Bilgi için: www.softbusters.com

DVD-to-Mobile Smartphone Edition**Cep telefonunda DVD keyfi**

Artık film keyfini deniz ya da tren yolculuklarına da taşıyabilirsiniz. Windows Mobile Edition yüklü bir smartphone'a sahipseniz, DVD'lerinizi bu telefonun ekranından da izleyebilirsiniz. 128 MB'lık bir hafıza kartı, yüz dakikaya kadar olan filmlerin cep telefonuyla uyumlu bir formata dönüştürülmesi için yeterli, üstelik stereo seslerle birlikte. DVD-to-Mobile Smartphone Edition, iki tıklamayla DVD'nin MPEG4 formatında sıkıştırılmasını sağlıyor. Dönüştürülen film cep telefonunda yatay modda tam ekran izlenebiliyor. Yazılım, altyazıları da destekliyor.

Bilgi için: www.makayama.com

KISA... KISA...**► Robotask 2.1**

Robotask sürekli yinelemek durumunda kaldığınız görevleri üstlenerek zaman kazanmanızı sağlıyor. Tanımlanan görevlerin yerine getirilmesi onları tetikleyen durumların oluşmasına ya da zamanın gelmesine bağlı. Bu sayede otomatik e-posta gönderimi, batarya tükenmek üzereyken dosyaların kaydedilmesi, gerektiğinde oturumun sonlandırılması, dosyaların arşivlenmesi, ağdan diğer kullanıcılara WinPopup mesajların gönderimi mümkün. **Bilgi için:** www.neowise.com

► MiniMinder 6.26

MiniMinder randevu, doğum günü, tatil ya da benzer önemli etkinlikleri hatırlamanızı sağlayan ufak bir araç. En önemli özelliği sürekli etkin kalarak sizi yaklaşan olaylar hakkında kalan gün sayısını da bildirerek uarması. Her ayın ikinci perşembesi ya da yılın belli bir günü gibi tekrarlanan olayları da not alabilirsiniz.

Bilgi için: www.vellosoft.com

► Address.net Dynamic DNS Services 10.0

Yazılım bir statik alan adını, dinamik ya da statik bir IP'yle eşleştirmeye yarıyor. Bu sayede kendi bilgisayarınıza bir web sayfası, resim galerisi, FTP, e-posta ya da oyun sunucusu kurabilirsiniz. DSL ya da kablo bağlantısıyla statik IP'ye sahip olmadan da bilgisayarınızı uzaktan yönetmeniz mümkün. Address.net'ten adres alabilir ya da kendi alan adınızı kullanabilirsiniz.

Bilgi için: www.address.net/

► Exasystem Sözlük

Çok dilli sözlüklere özellikle web gezintileri sırasında ihtiyaç duyuluyor. Exasystem tarafından hazırlanan bu sözlük Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca destekli. Bu dillerin herhangi birinde arama yapmak mümkün.

Bilgi için: www.exasystem.com

MacOS ve Linux gerçekten Windows'tan daha mı güvenli? CHIP her üç işletim sistemindeki güvenlik açıklarını gözden geçiriyor ve tespit edilen açıklara karşı alınabilecek önlemleri sıralıyor.

Windows vs.

PC'nizi en iyi koruyan işletim sistemi hangisi?

Kullanıcılar, en yüksek düzeyde güvenlik sağlayan işletim sisteminin hangisi olduğu sorusu her defasında büyük fırtınalar koparmaya devam edecek. Pazar araştırma kuruluşu Forrester Research'in (www.forrester.com) kısa bir süre önce tamamladığı araştırma da büyük tartışma yarattı. Kuruluş, bir yıl boyunca Windows'taki Linux'un farklı dağıtımlarındaki güvenlik açıklarını belirledi ve bu açıkların yaratıkları tehlikeleri karşılaştırdı.

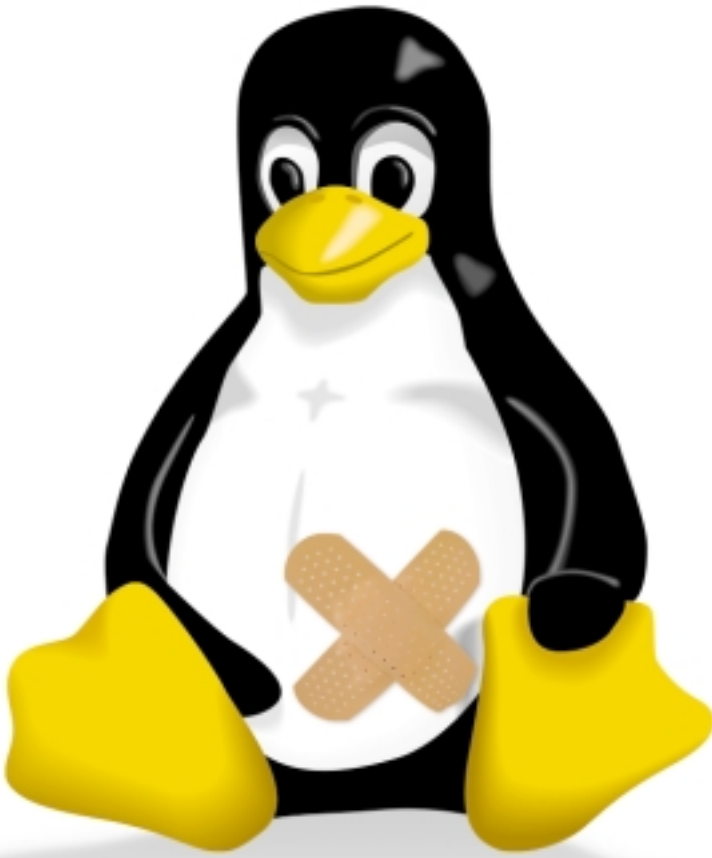
Forrester'a göre Microsoft'un Windows'u, karşılaşılan güvenlik açıklarının tümünü ortadan kaldıracı tek işletim sistemi. Firma gerekli yamaları kısa sürede hazırlama konusunda da başarılı. SuSE, Red Hat, Mandrake ve Debian gibi

farklı Linux dağıtımlarının programcılarının başarısıysa "yalnızca" yüzde 99. Üstelik reaksiyon süreleri de daha uzun. Söz konusu araştırmanın bu yılın Mart ayında yayınlanmasının ardından Linux dağıtıcıları ve taraftarları Forrester'ın araştırmasında tercih ettiği metoda, pratikteki kullanışlılığı konusunda şüphe uyandıracak eleştiriler getirdiler.

Konunun taşıdığı hassasiyete rağmen bir anlamda elmalarla armutları karşılaştırmaya cesaret etmekten geri kalmadık. CHIP'in karşılaştırmalı testi için üç dünyadan birer temsilci seçtik: Windows XP Professional, SuSE Linux (en yaygın Linux dağıtımlarından biri) 9.1 Professional ve MacOS X 10.3.3. Her üç işletim sistemi de aynı testlere tabi tutuldu.

1. Aşama – İnternette Güvenlik: Her bir işletim sistemine öncelikle kutudan çıktığı haliyle ve güncellemeler olmaksızın kurduktan sonra –yani "out of the box" haliyle– Qualys güvenlik uzmanlarının online testlerini uyguladık. Bu dayanıklılık testi işletim sistemlerindeki bilinen 3.500 güvenlik tehdidini gözden geçirdi ve tüm tehlikeleri beş ayrı seviye halinde grupladı. Seviye ne kadar yüksekse, tehlike de o kadar fazla.

Bir sonraki adımda şimdiye dek hazırlanmış Service Pack, yama ve güncellemelerin tümünü kurduk. Güvenlik duvarı (firewall), işletim sistemi tarafından devreye alınmadıysa bu özelliği kendimiz etkinleştirdik. Daha sonra her üç işletim sistemindeki güvenlik açıklarını yeniden

Linux vs. Apple

taradık. Bu adımın öncesi ve sonrasında elde ettiğimiz sonuçları ve test metodlarıyla ilgili detayları 170'de bulabilirsiniz. Tüm işletim sistemleri kendi web tarayıcılarıyla (browser) birlikte geliyorlar. Bunların yapılandırılmaları ve kullandıkları teknolojiler birbirinden farklı. Örneğin Linux tarafından sağlanan web tarayıcı ActiveX ve VBS gibi tehlike potansiyeli yüksek programlama dillerini desteklemiyor. Bilgisayarın internete açılan kapısı olmak web tarayıcılarına güvenlik açısından önemli görevler yüklüyor. Bu nedenle bu araçları Scanit güvenlik uzmanlarının (<http://bcheck.scanit.be/bcheck>) testine tabi tuttuk. Bu test, diğer teknolojilerin yanı sıra Java, JavaScript, ActiveX tehlikelerini ve dışarıdan diğer alan adla-

rına yönlendirmenin mümkün olup olmadığını gözden geçiriyor.

2. Aşama – Tüm açıkları manuel yollarla gidermek: Yama ve güncellemelere rağmen güvenlik açıkları yok edilemediğinde web tarayıcının veya işletim sisteminin bünyesindeki araçlarla ve kendi çabalarımızla çözüm üretmeyi denedik. Önlemler yetmediğinde virüs koruma konusunda yararlanılabilecek araçları sıraladık.

3. Aşama – Bilgisayarda güvenlik: Tüm tehlikeler internet kaynaklı değil. Bazı durumlarda kendi çalışma ortamınızda, örneğin ofisinizde de casusluk tehlikesi gündeme gelebilir. Bu nedenle her üç işletim sisteminin de yerel güvenlik stratejile-

rini mercek altına aldık. Oturum açma parolaları kolaylıkla devre dışı bırakılabiliyor mu ve bu parolalar ne kadar iyi şifrelenmiş? Kullanıcı yönetimleri ve onlara tanınan haklar güvenlik açısından önemli bir rol oynuyor. Sistem yöneticileri, bazı kullanıcılara sabit diskin belirli bölümlerine erişim hakkı tanıma haklarına sahip mi? Yedekleme yoluyla veri güvenliği sağlayan araçlar kullanıcı dostu mu? Üç aşamalı karşılaştırmalı testimiz söz konusu işletim sistemlerinin güçlü ve zayıf yönlerini açığa çıkardı. Ayrıca işletim sisteminizi kendi çabalarınızla güvenli hale getirmek için gerekenleri açıklıyoruz: Windows XP için 172'den, SuSE Linux için 174'ten ve MacOS X için 180'den itibaren ipuçlarımızı bulabilirsiniz.

Windows XP

Microsoft'un Windows ile işinin kolay olduğunu söylemek güç. Çünkü hemen her gün internette güvenlik açıklarıyla ilgili yeni uyarılara rastlamak mümkün. Bu işletim sisteminin güvenli olmadığı önyargısı ne kadar geçerli?

■ Pazar payı en yüksek işletim sisteminin hacker ve virüs programcılarının çoğunun hedefi olması son derece mantıklı. Windows'taki güvenlik açıkları hedef alındığında neden olunan zarar daha büyük oluyor.

İnternette güvenlik

Güncellemelerin kurulumundan önce Microsoft'un ürününde karşılaştığımız tablo bir hayli başarısızdı. Qualys'in testi 25'ten fazla güvenlik açığına rastladı. (Bakınız sağ kutu), Bu sayı, SuSE Linux ve MacOS X'tekinden çok daha yüksek. Üstelik açıklardan beşi en yüksek tehlike seviyelerine aitti. Ancak Microsoft, Service Pack 2 ve güncel yamalarla kullanıcılara gereken yardımı sağlıyor. Kurulumun ardından Windows XP, açık testinde çok iyi sonuçlar üretiyor.

Güvenlik güncellemelerini kurmak

Her ayın ikinci Salı günü tüm güncellemeler bir araya toplandığından, hemen her gün güncellemelerin peşine düşmeniz gerekmiyor. Bu güncelleme dosyalarını Microsoft web sayfasından (<http://windowsupdate.microsoft.com>) elle ya da Windows XP'ye entegre güncelleme modülüyle yükleyebilirsiniz. Otomatik yapılandırma ile işletim sisteminizin tüm yeni güncellemelere ve yamaları kendiliğinden yüklemesini ve kurmasını sağlayabilirsiniz.

Etkinleştirilmiş güvenlik duvarı

Güvenlik duvarının otomatik olarak devreye girmesi ve tüm önemli ağ ve çevirmeli ağ bağlantılarının korunması için Service Pack 2'nin kurulması gerekiyor. Ping komutu gibi tüm ICMP paketleri sistem tarafından bloke ediliyor. Bu sayede internette hiç kimseye görünmeden gezinebilirsiniz. Bilgisayarınıza yönelik saldırı potansiyeli taşıyan tüm sorgular XP tarafından engelleniyor. Tüm ayarlar en uygun şekilde yapıldığından herhangi bir yapılandırma değişikliğine gerek kalmıyor. Herhangi bir yazılım, örneğin bir paylaşım ağı, herhangi bir porta gerektirdiğinde Windows bu portun açılıp açılmayacağını otomatik olarak soruyor.

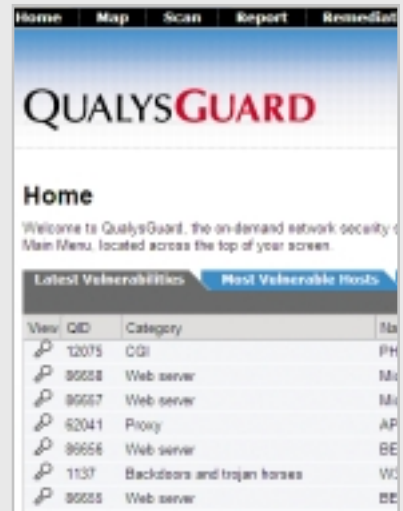
Ekstra virüs koruması kurulumu

Virüs yazarları Windows'u gözlerine kestirmiş gibi görünüyor: Antivirüs yazılımı üreticisi Sophos'a göre 2003 yılında şimdiye kadarkinden daha fazla virüs ve solucan hazırlandı. Üstelik bu eğilim artış yönünde. Virüs programcıları daha fazla bilgisayarı etkilemek istediğinde doğal olarak Windows'u hedef alıyor. Sebebi, Windows'un ev kullanıcısı bazında yüzde 90 civarında bir pazar payına sahip olması. Ancak Windows XP virüs tehdidine karşı herhangi bir önlem sunmuş değil. Bu görevleri ek yazılımlar, yani virüs tarayıcılar üstleniyor. "In-the-wild" virüsler konusunda iyi iş çıkaran yazılımlardan yararlanmak mümkün. Anti-Virus Personal'ın ticari sürümü iki farklı motor sayesinde bilinen virüslerin neredeyse tümünü tespit edebiliyor (www.kaspersky.com). Dezavantajı, bu etkin korumanın bedelinin sistem performansında azalma oluşu. Ücretsiz AntiVir Personal Edition daha hızlı çalışıyor (www.free-av.com).

En yüksek düzeyde güvenlik için PivX'in yazılımını kurabilirsiniz. Qwik-Fix (www.pivx.com) adlı araç benzerlerinden daha farklı bir yol izliyor ve işletim sistemi üreticisi gerekli yamayı hazırlamadan bile PC'nizi güvenceye alıyor.

Profesyonel güvenlik denetimi

CHIP, işletim sistemlerinin kullanıcılarına ne ölçüde güvenlik sağladığını sınırlamak için ABD'li Qualys firmasının uzmanlarıyla ortak bir çalışma içerisinde kapsamlı bir online denetim gerçekleştirdi. Qualys, dünyanın önde gelen güvenlik firmalarından biri. "Best Security Service 2004", SC Magazine Global Award sahibi ve yılın her çeyreğinde yaklaşık bir milyon güvenlik analizi gerçekleştiriyor. Referansları arasında ABD hükümeti de yer alıyor. Qualys, bireysel kullanım için ücretsiz denetim sunuyor (<https://freescan.qualys.com/>), bu yolla en önemli on güvenlik açığını sınırlamak mümkün. Profesyonel denetimler, firmalara dolar bazında beş basamaklı faturalara mal oluyor.

Online kontrol: Qualys sisteminizdeki güvenlik açıklarını ortaya çıkarıyor.

Qualys tarafından geliştirilen test yazılımının Enterprise sürümünden yararlandık. Bu sürüm bilgisayarda şimdiye dek tespit edilebilen ve önemli olarak kabul edilen 3.500 güvenlik açığını tarıyor.

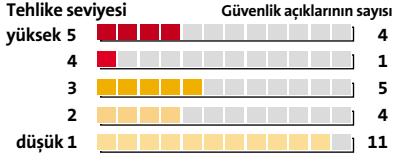
Test yüksek bir doğruluk oranıyla çalışıyor, hata oranıysa yüzde 0,003'ün altında. Güvenlik testi, internet ve online güvenlik konusunda bilgisayarın tüm ilgili güvenlik kriterlerini gözden geçiriyor. Bulunan açıklar, Qualys tarafından beş farklı sınıfa konuluyor. Birinci seviye en düşük tehlikeye, beşinci ise sistemde en çok önem ifade eden güvenlik açıklarına işaret ediyor. **Bilgi için: www.qualys.com**

► QUALYS-GUARD TEST SONUÇLARI

Windows XP Prof.

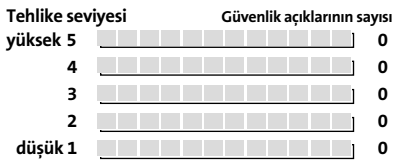
► Standart kurulum

Toplam risk

Qualys'in ilk testinin sonuçları, Windows'un ilk kutudan çıktığı şekliyle çok önemli açıklar verdiğini ortaya koydu. Bu kullanıcı için iyi değil.

► Yama ve güncellemelerle birlikte

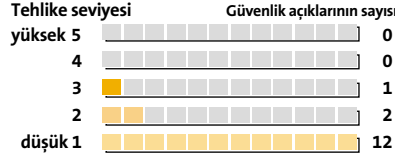
Toplam risk

Sürpriz: Yama ve güncellemelerin ardından Windows bize diğer yüzünü gösteriyor. Sistemde artık hiçbir güvenlik açığı kalmadı.

SuSE Linux 9.1 prof.

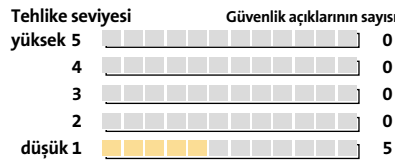
► Standart kurulum

Toplam risk

SuSE Linux'ta tablo Windows'takinden çok daha iyi, ancak toplam risk yine de yüksek.

► Yama ve güncellemelerle birlikte

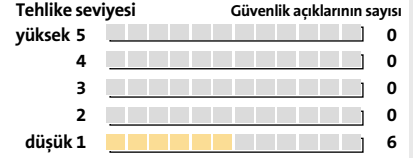
Toplam risk

Güncellemeden ve sistem ayarlarında birkaç fare tıklamasıyla gerçekleştirilen değişikliklerin ardından SuSE Linux tamamen güvenli.

MacOS 10.3.3

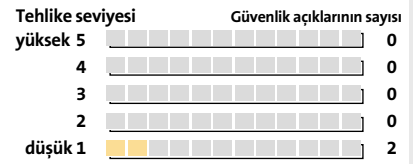
► Standart kurulum

Toplam risk

Apple hiç taviz vermiyor ve işletim sisteminin ham haliyle dahi neredeyse tümüyle güvenli olmasını sağlıyor. Bu büyük bir başarı.

► Yama ve güncellemelerle birlikte

Toplam risk

Kurulan yamalar büyük bir fark yaratmıyor. Birkaç açık daha azalıyor. MacOS güvenli.

■ Microsoft'a göre Windows'u güvenlik yamalarını yüklemeyen kullanıcıların sayısı az ve durumun böyle olması aslında çok da iyi. Qualys'in testi, beşi en yüksek tehlike seviyesinde olmak üzere 25 güvenlik açığı ortaya çıkardı. XP yüklü sistemlerin taşıdığı toplam risk, bu güvenlik firmasına göre aşırı yüksek (Seviye 5). Qualys tarafından tespit edilen açıkların neredeyse tamamı bazı Windows hizmetlerindeki programlama hatalarından kaynaklanıyor. Testimiz örneğin Windows Messenger'da saldırganların sistem erişimine olanak tanıyan bir güvenlik açığına sahip olduğunu gösterdi. Testin eksikler listesindeki çok sayıda güvenlik açığının nedeni Buffer Overflow. Blaster ya da Sasser gibi güncel solucanlar bu açıkları değerlendiriyor. Diğer açıklar -Linux'taki gibi- bilgisayar hakkında bilgileri açığa çıkaran ICMP (Internet Control Message Protocol, bakınız Sözlük 172) gibi hizmetlerde. Saldırganlar bu yolla diğer bilgilerin yanı sıra, hangi servis sağlayıcıyı kullandığınızı da öğrenebiliyor.

Bu kadar potansiyel saldırı noktası karşısında güncellemelerin ve Service Pack 2'nin kurulmasının ardından elde edilen sonuçlar şaşırtıcı. Tüm açıklar kapandı ve sistemdeki verilerine dışarıdan ulaşım engellendi. Microsoft için büyük bir artı. Ne var ki kısa sürede Windows ya da Internet Explorer gibi bileşenlerde yeni tehlikelerin açığa çıkması zaman almayacak. Hackerlar ve virüs programcıları bundan sonra da Windows'u hedef almaya devam edecekler.

■ Linux işletim sisteminin yüzde yüz güvenli olduğu kanısı SuSE'nin standart kurulumunda yeniden tartışılabilir. Qualys 15 açık buldu, ancak bunlar genelde Windows'taki kadar riskli değil. Qualys, toplam saldırı riskini orta, yani Seviye 3 olarak tanımlıyor.

Açıklar, neredeyse yalnızca dışarıdan görülebilen hizmetlerde. Bu açıklar yalnızca bu servislerde hatalarla karşılaşıldığında saldırı noktası haline alıyor. Seviye 3'e gruplanan tek açık, güvenli bağlantı sağlayan "Secure Shell" (SSH) kaynaklı. Bu OpenSSH sürümü, Buffer Overflow nedeniyle saldırganlara erişim sağlayan bir bug içeriyor. Diğer iki açık (Seviye 2) RPC hizmetinde ve ICMP mesajlarında. RPC sorgularını sisteme ileten Portmapper dışarıdan görülebiliyor. Saldırgan onu aşmayı ve bir hizmeti başlatmayı başarır, özel port üzerinden Linux sisteme erişebilir.

Online güncelleme de bu durumu değiştiremiyor. Ancak, güvenlik duvarı manuel yollarla etkinleştirildiğinde açıklardan 10'u kapanmış oluyor. SuSE ping'lere yanıt verdiğinden bilgisayarın erişilebilirliğini dışarıdan sınamak mümkün. Aynı zamanda Traceroute komutuyla veri paketlerinin yolu takip edilebiliyor. Saldırgan, ayrıca www.ripe.net/perl/whois üzerinden "Whois" sorgusuyla hangi servis sağlayıcı üzerinden internete bağlandığınızı tespit edebilir.

Buna rağmen 5 güvenlik açığı yüzünden Linux'un sistem ve veri güvenliğini tehlikeye attığını söylemek zor.

■ MacOS X'in standart kurulumunda Qualys en düşük tehlike seviyesinde (Seviye 1) altı açık uyarısı yaptı. Bu nedenle Apple işletim sistemi en azından kutudan çıktığı haliyle en güvenli işletim sistemi.

Açıkların dördü kullanıcı bilgilerinin görünmesine yol açıyor. Linux ve Windows gibi MacOS da ICMP sorgularına geçit veriyor. Ping komutu ve bazı portların kapalı olduğuna dair yanıt da buna dahil. Ayrıca "traceroute" komutuyla herhangi bir veri paketinin izini sürmek ve "whois"le bilgi edinmek mümkün. Qualys; TCP ve UDP alanında (bakınız Sözlük 172) iki açık UDP port konusunda uyarı yapıyor: 514 (syslog) ve 1434 (ms-sql-m). Syslog genellikle ağ cihazlarında (Hub, Router), Port 1434 SQL Authentication'da söz konusu. Her ikisi de tehlikeli değil. Toplamda temel yapılandırma ile web'de sakince gezmek mümkün.

Burada da güncellemeler herhangi bir değişiklik sağlayamıyor. Çünkü onlar diğerlerinin yanı sıra AFP (Apple Filesharing Protocol), CUPS (Printsystem), Mail, IPSec ve OpenSSL ile ilgili. Dahili BSD paket filtresi "ipfw"te güvenlik duvarı kurallarının uyarlanmasının ardından Qualys yalnızca Seviye 1'e ait iki kayıt, örneğin "Reachable Hostlist" tespit edebiliyor. Bu açık, Mac'ın servis sağlayıcısı IP adresi ve DNS adıyla kayıtlı olduğunun görüntülenmesine yol açıyor.

Özetle, Apple kutudan çıktığı ve ilk kurulduğu haliyle bile oldukça güvenli ve güncellemelerden sonra da bunu pekiştirmeyi başarıyor.

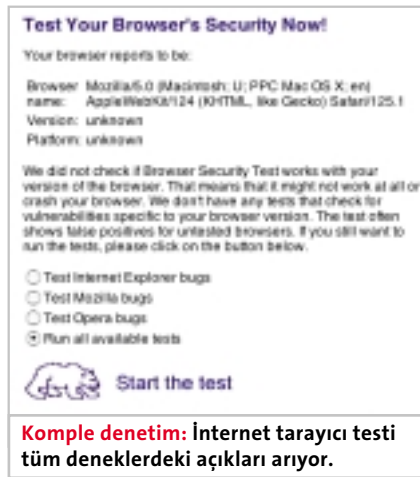

Toplam risk: Qualys, tespit edilen güvenlik açıklarının sayı ve etkilerini dikkate alarak onları Seviye 0'dan (kırmızı bomba yok) Seviye 5'e kadar sınıflandırıyor (5 kırmızı bomba).

Araç, güvenlik açığını ortadan kaldırarak yani saldırılan portları dere dışı bırakarak amacına ulaşıyor. PivX henüz beta aşamasında ve bu sayede ücretsiz.

İnternet tarayıcı güvenliği

Windows XP'ye entegre edilen web tarayıcısı Internet Explorer 6. Tarayıcı denetimi için Scanit firmasının "Browser Security Test"ten yararlandık. Tıpkı Qualys'in testinde olduğu gibi tüm güncellemeleri kurmanın şart olduğu ortada. Güncellemelerin ardından geriye saldırılabilecek herhangi bir açık kalmıyor. Hatta ActiveX ve VisualBasic Script gibi problemli noktalarda dahi gerekli güvenlik düzeyine ulaşıyor. Gelecekteki saldırılar için alınabilecek önlemlerden biri ActiveX, Java ve JavaScript'i devre dışı bırakmak ve yalnızca gerektiğinde etkin hale getirmek. Saldırganların en etkili saldırıları bu hizmetler üzerinden gerçekleştirdiği biliniyor. Internet Explorer'ı başlatın ve Araçlar menüsünden *İnternet Seçenekleri*'ne tıklayın. Açılan pencereden *Güvenlik* sekmesine geçin ve *Özel Düzey*'e tıklayın. Şimdi *ActiveX denetimleri ve eklentileri*'nden *Sor seçeneğini* etkinleştirin. Windows XP artık her ActiveX ögesinde Internet Explo-

rer'ın onu kullanıp kullanmayacağını kullanıcılara danışacak. Aynı durum Java için de geçerli, aynı pencereden Java için de önlem alın.

Bilgisayarda güvenlik

XP altında her kullanıcı için ayrı hesaplar açabilirsiniz. Bu noktada kullanıcılara iki farklı seçenek sunuluyor: Tüm haklara ve tam erişim yetkilerine ya da yalnızca sınırlandırılmış haklara sahip kullanıcılar.

İkinci kategorideki kullanıcılar sisteme erişebilirler, ancak ne yazılım kurabilir ne de sistem ayarlarını değiştirebilir. Ancak pratik kullanımda kullanıcı yönetimi ve parola erişimi konusunda bazı güvenlik açıkları göz çarpıyor.

Kullanıcı hesaplarının güvenliği

Bilgisayarınıza XP öncesinde BIOS parola sorgusu ekleyebilirsiniz. Bu sayede yalnızca bu parolayı bilen kullanıcılar PC'yi başlatabilir. Parola anakart üzerindeki pilin çıkarılması halinde silinecektir, ancak yine de iyi bir koruma sağlar.

XP, kullanıcı hesaplarının parolalarını -basamak toplamına benzer şekilde- hash değerleri olarak saklıyor. Oturum açmak için herhangi bir parola girildiğinde Windows bunu dönüştürür ve hesapladığı Hash değerini önceden kaydedilenle karşılaştırır. Bu iki değer birbirleriyle örtüşmesi halinde sisteme erişim hakkı tanır. Windows bu değerleri "c:\windows\system32\config" klasöründeki SAM dosyasına yerleştirir. Ancak bu dosyanın tahmin edildiği kadar güvenli olduğunu söylemek güç: Sisteme yerel erişim sağlayabilen saldırırganlar internetten edindikleri birkaç basit araçla, gizlenmiş Hash değerini kendi Hash değerleriyle değiştirebilir ve bu sayede kendilerini

kullanıcı olarak tanıtabilirler. Saldırgan bu yolla sisteme erişebilir.

Bu noktada, güvenli olduğu kabul edilen EFS'den (Encrypting File System) yardım alabilirsiniz. Dosya sistemini yalnızca erişim hakkı olan kullanıcıların sabit diske göz atabilmesini sağlayacak şekilde şifreleyebilirsiniz. *Başlat / Çalıştır / syskey*'i başlatın ve [Enter]a tıklayın. Bir sonraki iletişim penceresinden *Şifreleme etkin*'e tıklayın. Burada birçok seçenek kullanımınıza sunuluyor (alttaki resme bakınız). En güvenli yol, sistemin bir parola oluşturmasını sağlamak ve bu parolayı her sistem başlangıcında sürücüyeye yerleştireceğiniz bir diskete kaydetmek.

Kullanıcı yönetimleri bir güvenlik açığı daha barındırıyor. Kullanıcılardan biri parolasını değiştirdiğinde Windows bunu iki hash değeri olarak kaydeder. XP her ikisini de yine SAM dosyasına yazar. İkinci değer LMHash (LAN Manager Hash) adını taşır. Bu değer Windows 3.1 döneminden kalma ve geriye dönük uyumluluk nedeniyle hala kullanılmakta. LMHash yalnızca büyük harfleri tanıdığından, olası parola kombinasyonları büyük ölçüde azalmış oluyor. Bu durum, hackerların ekmeğine yağ sürecektir bir avantaj.

Bu yüzden, yalnızca XP kullanıyorsanız ikinci hash değerini devre dışı bırakmalısınız. *Başlat* menüsünden *Çalıştır*'a tıklayın ve "regedit" komutunu girin. *Tamam*'a tıklayın. Daha sonra "HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Lsa" anahtarına geçin. Sağ taraftan iki kez "no lmhash"ı tıklayın ve *Değer verisi* alanına 1 değerini girin. *Tamam*'a tıklayarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıkın ve PC'yi yeniden başlatın.

SÖZLÜK

» Tehlikeli hizmetler

Birçok güvenlik açığı hizmet ve protokollerde yer alıyor. Bunların en önemlileri:

ICMP: Internet Control Message Protocol, IP, UDP ve TCP ağ protokolleri için hata uyarılarını aktarıyor. En bilinen ICMP mesajı Ping komutu. ICMP mesajlarının çeşitliliği (yaklaşık 20) saldırırganlara ilgili ICMP paketleri göndererek sisteminiz hakkında bilgi toplama fırsatı veriyor.

RPC: Remote Procedure Call Protocol diğer bilgisayarlar üzerindeki Remote Computing (Uzaktan Erişim) gibi işlevlerin kullanılabilmesini sağlıyor.

UDP: Users Datagram Protocol, tıpkı TCP gibi bilgisayarlar arasında bir iletişim protokollerinden. UDP, TCP gibi Internet Protocol (IP) üzerinden iletişim sağlıyor.

TCP/IP: Internet Protocol (IP) verileri parçalıyor, adresliyor ve aktarıyor. Transmission Control Protocol (TCP); IP üzerinde oluşturuluyor ve paketlerin doğru sıraya konmasıyla ve iletişimin kesintiye uğramamasıyla ilgileniyor.

İnternet tarayıcının yapılandırılması

SuSE standart kurulumu web tarayıcı olarak, dosya yöneticisi ve FTP istemcisi görevlerini de üstlenen Konqueror'dan faydalıyor. Web tarayıcı odaklı güvenlik denetiminin ilk denemede çalışmayı reddetmesi tuhaf. Sebep Konqueror'ın kendisini Netscape 5 olarak tanıtmaması. Bu kimliği *Ayarlar / Konqueror'u Yapılandır / Web Tarayıcı Kimliği* üzerinden değiştirebilirsiniz. *Tarayıcı Tanımlaması Gönder*'in onay işaretini kaldırın.

Tarayıcı denetimi Konqueror'da tek bir güvenlik açığına dahi rastlamadı. Cross-Site-Scripting testi (yönlendirme script'i ile diğer web sayfalarına zorla yönlendirme) ise hata uyarısıyla birlikte yarıda kaldı.

Java ve JavaScript otomatik olarak etkinleştiriliyor. Dileyen kullanıcılar bunları devre dışı bırakabilirler. Bu amaçla *Ayarlar / Konqueror / Java&Javascript'a* girin ve *Java'yı kullan ve Javascript'i genel olarak kullan* seçeneklerindeki onay işaretini kaldırın. KDE tarayıcısı ActiveX ve VisualBasic Script gibi tehlikeli Microsoft teknolojilerini desteklemiyor.

Önerimiz: Standart web tarayıcı yerine daha güvenli ve daha konforlu olan Mozilla Firefox'u tercih edebilirsiniz.

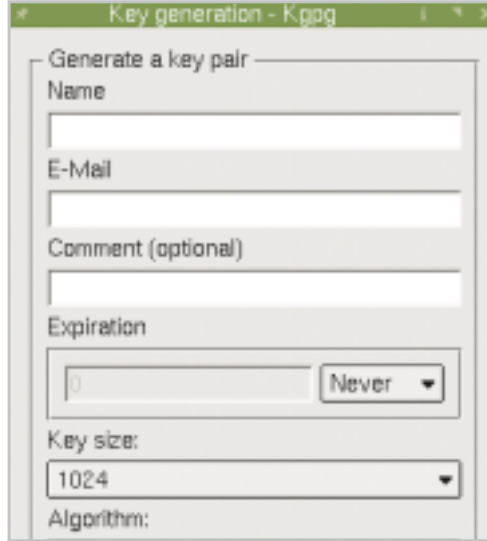
Virüs korumayı etkinleştirmek

Dijital zararlılar Linux dünyasında pek gündeme gelmiyor. Rus güvenlik uzmanı Eugene Kaspersky bu durumun Linux'un çok yaygın kullanılmamasından kaynaklandığından emin. O yüzden şu anda tehlikeli Linux virüsleriyle karşılaşmıyoruz.

Standart kurulumda bir antivirüs yazılımı yok, ancak bu yazılım -Windows'tan farklı olarak- en azından işletim sistemiyle birlikte temin ediliyor. SuSE CD ya da DVD'leri H+BEDV'nin AntiVir'i ile birlikte geliyor. Kurulumun ardından bir Root-Shell'de "antivir -update" komutunu çalıştırın. Yazılım bu yolla internet üzerinden virüs tanımlarını indirecektir.

Bilgisayarda güvenlik

SuSE kurulumunda Root hesabı haricinde en azından bir normal kullanıcı belirlemelisiniz. Grafik arayüzde "Admin" olarak oturum açtığınızda bombalarla donatılmış masaüstü sizi tehlike konusunda uyaracaktır. En azından bu noktada durumun tehlikeli olmaya başladığı anlaşılıyor. Yönetici sıfatıyla Linux altında hemen her şeyi değiştirmek elinizde.

Kırılamıyor: Linux sabit disk dosya sisteminin güvenliğini DSA algoritmasıyla sağlayabilir.

SuSE, kullanıcı ve Root hesaplarını kesin çizgilerle birbirinden ayırıyor. Çünkü normal bir kullanıcı sistemde değişiklik yapmak istediğinde, açılan bir pencere Root parolasını soruyor.

Kullanıcı hesaplarının güvenliği

Linux çok kullanıcı bir sistem. Bunun anlamı tüm kullanıcıların kendilerine özel olarak oturum açmalarının gerektiği. En azından teorik olarak. Çünkü SuSE ilk oluşturulan kullanıcı için otomatik oturum açmayı serbest bırakıyor. Bu yolla bu bilgisayarı başlatan herkes dosyalara erişebiliyor. Daha güvensiz bir durumu hayal etmek bile güç. Bu nedenle *yardımcı programlar menüsü*'nden *Editör*'ü çalıştırın pencerenin üst kısmından *Dosya* ve *Aç*'a tıklayın. *Konum* alanına:

```
etc/opt/kde3/share/config/
kdm/kdmrc
```

ifadesini girin. *Düzen* ve *Bul* menülerinden "autologinenable"ı aratın, yanındaki değeri false olarak değiştirin ve dosyayı kaydederek bu pencereyi kapatın.

```
# THIS IS NOT A CONFIGURATION FILE. IT IS A LOG FILE.
# XXX this is a dummy currently
#AuthConfig=false
# The screen the greeter should be displayed on in multi-headed setups.
# The numbering starts with 0 and corresponds to the listing order in the
# active ServerLayout section of XKBConfig. -1 means to use the upper-left
# screen. -2 means to use the upper-right screen. Default is 0
#kdmScreen=0
# Core config for 1st local display
#(X-10-Core)
# Enable automatic login on this display. USE WITH EXTREME CARE!
#AutologinEnable=false
# The user to log in automatically. Must specify root!
#AutologinUser=root
# The password for the user to log in automatically. This is NOT required
# unless the user is to be logged into a BSD or Berkeley domain. If you use
# it, you should 'chmod 600 kdmrc' for obvious reasons.
#AutologinPass=s3cr3t!
```

Manuel en iyisi: Otomatik oturum açmayı devre dışı bırakın ve bilgisayarı nızda her seferinde yeniden parola girin.

Parolaları şifrelemek

Linux altında parola güvenliği yeterli düzeyde. Parolalar bir güvenlik algoritmasıyla kodlanıyor ve "/etc/shadows" yalnızca "Root" kullanıcısı tarafından görüntülenebilen dosyaya kaydediliyor. SuSE parola şifreleme özelliğine sahip. Yast modülü *Güvenlik ve Kullanıcılar*'ı açın ve *Güvenlik Ayarları* alt menüsüne geçin. İnternet erişimli yalnız bir bilgisayar için düşünülen güvenlik seviyesi *Seviye 1*. İlgili onay kutusunu işaretleyin ve *Sonlandır*'a tıklayın.

Dosya sisteminin şifrelemek

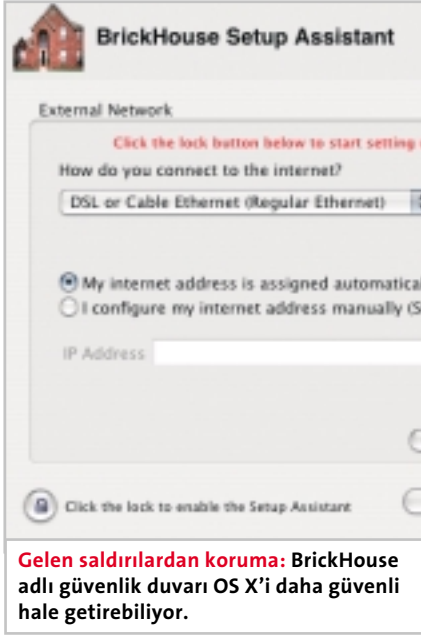
Şifreleme SuSE'nin bir parçası. Daha kurulum sırasında disk bölümlerini tümüyle şifreli dosya sistemleriyle donatmak mümkün.

! DİKKAT: Krypto (Şifreli) dosya sistemi oluşturmak istiyorsanız bu özelliği kurulum sırasında özel olarak etkinleştirmelisiniz. Çünkü daha sonra yapılacak şifreleme yeniden formatlamayla aynı etkiyi gösterir ve komple veri kaybına yol açar.

Dosya ve klasörleri KDE altından "KGpg" (Windows dünyasındaki PG-P'nin karşılığı) şifreleyebilirsiniz. Konqueror'un kısayol menüsünden *Actions*'dan *Klasörleri Sıkıştır ve Şifrele* ögesini seçin. Şimdiye dek herhangi bir anahtar oluşturmadıysanız şimdi otomatik olarak bunu yapmanız talep edilecek. Bir sihirbaz bu işlem sırasında size yardımcı oluyor. Önceden geçerli anahtarları hazırladıysanız bunları "KGpg"nin anahtar denetimi üzerinden seçebilirsiniz. Şifrenin açılması için anahtar oluşturma sırasında belirlediğiniz parolanın girilmesi gerekiyor.

Yedeklemeleri tamamlamak

Yedekleme ve sistem geri yükleme işlevlerini üstlenen Yast'a, *System*'den ulaşabilirsiniz. Yedekleme sihirbazı sistem dosyalarını, seçime bağlı olarak yerel olarak sabit →

IP'yi ne şekilde aldığınızı belirtin. IP genellikle servis sağlayıcı tarafından dinamik olarak belirleniyor. Sonraki iletişim pencerelerini atlayın ve son olarak *Done*'a tıklayın.

Artık güvenlik duvarını etkinleştirebilir ve her iki açık portu -514 ve 1434- kapamak için kurallar oluşturabilirsiniz. *Add Filter*'a tıklayın ve *Deny* kuralı olarak gelen bağlantılar için UDP-Port 514'ü ekleyin. Aynı ayarı port 1434 için de yapmalısınız. Sistemi Ping- ve Traceroute- sorgularından korumak için kuralları uyarlamanız gerekiyor.

Advanced'a tıklayın. *Allow All ICMP Traffic* ve *Allow FTP Data Port*'u devre dışı bırakın. Aynı işlemi *Allow Network Time* için de yapın. Ancak ICMP konusundaki düzenlemelerin bazı servis sağlayıcılarda bağlantı problemlerine neden olabileceğini unutmayın. Ayarlara süreklilik sağlamak için sırayla *Apply*, *Install* ve *Save*'e tıklayın.

İnternet tarayıcı güvenliği

Apple, OS X ile kullanıcılarına "Safari" web tarayıcısını sağlıyor, yani artık Microsoft'un Internet Explorer'ı kurulmuyor. Apple prensip olarak tüm tehlikeli sayılabilecek hizmetleri kesinlikle devre dışı bırakıyor ve onların yalnızca kullanıcı tarafından özel olarak istendiğinde kullanımına izin veriyor.

MacOS altında ActiveX gündeme gelmediğinden, Safari'de *Security*'den Java ve JavaScript'i devre dışı bırakmalısınız. Tarayıcı testlerinde standart ayarlarla bir online test gerçekleştirdik. Sonuçta, he-

nüz hiçbir açığa rastlanmadığı yönündeydi. Ancak bu tarihten sonra önemli açıklara rastlandı. Alabileceğiniz önlemleri alt kutuda bulabilirsiniz.

Anti virüs yazılımını kurmak

OS X, virüs, solucan ve Truva atları karşısında güvende mi, sorusunun yanıtı şimdilik olumlu. 2004 baharında Intego güvenlik firması OS X kullanıcılarını bir tehlike konusunda uyardı. Firma bir programcının test amacıyla "MP3Concept" adlı bir Truva atı geliştirdiğini duyurdu. Enfekte olmuş dosya Apple'ın iTunes'unda herhangi bir zarara yol açmıyor. Ancak "Finder"da açtığınızda virüs sözde saldırısına başlıyor. Bu Truva atında "Proof of Concept", yani yapılabilirliği kanıtlama amacı güdülmüş; yani amaç zarar vermek değil. Ancak bu örnek OS X'in de tehlikede olduğunu gösteriyor.

Makro virüsleriyse MacOS X için de bir tehlike kaynağı. Bu virüsler "Office:mac"te zarara yol açabilirler. Word ve diğer Office uygulamalarında makro korumasını devreye alın. Apple için bir virüs tarayıcı satın almak istiyorsanız Intego'nun VirusBarrier'ine bakmanız yerinde olur.

Bu konuda daha fazla bilgi için: www.intego.com/virusbarrier

Bilgisayarda güvenlik

OS X'te oturum açma parolalarını aşmak maalesef Windows XP'dekinden bile daha kolay. Kurulum CD'sini sürücüye yerleştirin, bilgisayarı yeniden başlatın ve [C]ye basılı tutun. Bu bile kötü niyetli bir mesai arkadaşınızın tüm parolalara ulaşması için yeterli.

Güvenlik duvarı parolası belirlemek

Bu nedenle PC'deki BIOS parolalarını andıran bir firmware parolası oluşturmak gerekiyor. Önkoşul, bilgisayarınızın güncel firmwarelerden birine sahip olması (4.1.7 ve üzeri) destek hakkında bilgi almak için *Elma* menüsünden *About This Mac*'i ve daha sonra *More Info*'dan *System Profiler*'ı başlatın. Donanım görünümünde firmware sürümünü *Boot ROM Version*'dan öğrenebilirsiniz. İlk kurulum CD'sini sürücüye yerleştirin ve *Applications / Utilities*, klasörüne geçin. Open Firmware Password aracını başlatın ve *Change*'e tıklayın. Bir yönetici parolası girdikten sonra *Request Password*'u etkinleştirin ve firmware parolanızı girin.

Güvenli parolalar kullanmak

MacOS X, 10.2 sürümüne kadar yerel parolaları Netinfo klasör hizmetinde saklıyordu. Bu nedenle bu parolaların kırılması gerçekten çok kolaydı. 10.3 sürümünden itibaren OS X parolaları yalnızca "Shadow-Password" olarak oluşturuluyor ve yalnızca yıldız işaretleri şeklinde görüntüleniyor. "nidump passwd." komutuyla parolaya ulaşmak artık mümkün değil. 10.3'te parola sekizden fazla karakter içerebiliyor. 10.2'den güncel sürüm yamasını kurulan sistemler eski hashed parolayı barındırıyor olabilir. Bu denetimi "nidump passwd." ile yapın. Hashed kayıtlara rastladiysanız *Accounts* sistem ayarından tüm parolaları değiştirin.

Kullanıcı denetimi güvenliği

OS X'de üç kullanıcı tipi belirlenebiliyor: Standart kullanıcı, Yönetici ve Root Standart kullanıcılar kişisel sınırlamalara tabi ve diğer kullanıcıların Home klasörlerini görüntüleyemiyor ve tabii söylemiyor. Sistem yöneticileri de sistem dosyalarını söylemiyor, bu hak yalnızca "root"a tanınmış. Kullanıcı yönetimi bu sayede en azından Linux'taki kadar güvenli. Kurulum sırasında tanımlanan ilk kullanıcı otomatik olarak yönetici haklarını kazanıyor. Kullanıcı yönetimi merkezi olarak *Accounts* sistem ayarı üzerinden gerçekleştiriliyor. Kasa simgesi kapalıysa admin sıfatıyla oturum açın. Lokal bir saldırganın hangi kullanıcıların sisteme kurulu olduğunu görmesini engellemek için her durumda →

SON ANDA

» OS X'teki yeni güvenlik açığı

Testimizin tamamlanmasının ardından OS X'te Safari'nin yanı sıra diğer tarayıcıların tümünü etkileyen önemli bir güvenlik açığı tespit edildi. Bu açıktan yararlanarak saldırganlar bir "sahte" URL üzerinden arka planda bir disk imajı yükleyebilir. Bu imaj, bir script ile kullanıcı farkına varmadan sabit diskteki verilerin yerini alabilir. Apple, kullanıcılarına bir yama sunuyor, ancak bunun tüm problemleri çözdüğünü söyleyemeyiz. Tümünü güvende olabilmek için "Paranoid Android"i yükleyebilirsiniz. Bu ücretsiz yazılım, benzer problemlere yol açan HelpViewer karşısında da koruma sağlıyor.

Bu konuda daha fazla bilgi için: www.unsanity.com/haxies/pa

otomatik oturum açmayı kapatın. *Login Options*'a tıklayın, otomatik oturum açma özelliğini devre dışı bırakın ve oturum açma iletişim penceresini *Name and Password* olarak değiştirin. *Hide the Sleep, Restart and Shut Down buttons* seçeneklerini de devre dışı bırakın. Bu yolla bilgisayar oturum açma durumundan yeniden başlatılmasını engellemiş olacaksınız. Diğer ayarları *System Preferences / Security*'den tamamlayabilirsiniz. Buradan ekran koruyucu ve tüm sistem ayarlarına admin erişimi için parola korumayı etkin hale getirin. Bu sayede etkinlik olmadığında sistemde otomatik oturum açılmasını engelleyebilirsiniz.

Dosya ve klasörleri şifrelemek

OS X, dosya şifreleme için OpenSSL yöntemini destekliyor. Daha kolay çalışabilmeniz için "PuzzlePalace" (http://personalpages.tds.net/~brian_hill/puzzle_palace.html) adlı shareware'den yararlanabilirsiniz. Bu sayede güvenli olduğu kabul edilen Blowfish Cipher, Triple DES, DEA, CAST ya da RC5 şifreleme algoritmalarını yapılandırmak mümkün. Bir metot seçip, istediğiniz dosyayı açık programın üzerine sürüklemeniz ve bir parola belirlemeniz yeterli.

Mobil kullanım için *System Preferences / Security* altındaki "File Vault" en iyi seçim. Kasa simgesi Home klasörünün 128 bit şifrlenmesi için kullanılıyor. Erişim hakkı olan kullanıcı oturum açtığında şifrlenmiş Home klasörüne erişilebiliyor ve oturum boyunca kullanıma hazır halde kalıyor. Oturum açan diğer kullanıcılar bu disk

alanına erişemiyor. FileVault'u kullanmadan önce ana parolayı belirlemelisiniz. Daha sonra FileVault'u etkinleştirdiğinizde Home klasör otomatik olarak şifrelenir. Şifreleme yüzünden Home içerisindeki büyük boyutlu dosyaların kopyalanması uzun zaman alabilir.

Otomatik yedekleme dosyaları

OS X otomatik yedekleme yapan bir araçtan yoksun. Ancak önceden oluşturulan zaman çizelgesine göre görevleri yerine getirebilen bir Cron-Job kurabilirsiniz. Ücretsiz CronX 2.1 uygun bir araç. Başlattıktan sonra başlık listesinden *New*'e tıklayın. *Easy*'i seçin ve *Minute, Hour* ve *Day* altından zamanı belirleyin. "ditto -rsrsc /Users/admin/Volumes/HD2/ BU/admin" ile yedeklemeyi başlatın. Bu yolla "admin" kullanıcısının Home klasörü partition HD2'deki BU klasörüne yedeklenir.

Yedekleme dosyalarını şifrelemek

Disk Utility hizmet programı sabit disk, disk bölümü, klasör ve dosyaları bir image dosyasına saklıyor. Avantajı, image dosyasının 128 bit şifrelenebilmesi. *Go / Applications / Utilities / Disk Utility*'den aracı başlatın. *Images / New / Image from folder...*'i seçin. Dosya yöneticisi üzerinden yedeklenecek klasörü seçin ve *Open*'a tıklayın. Bir ad girin ve yedekleme konumunu belirleyin. İstenen imaj formatını ve şifrelemeyi etkinleştirin. *Save*'e tıklayın ve işlemi başlatın. Üzerine iki kez tıkladığında imaj dosyası ayrı bir sürücü olarak kullanılabilir.

Sonuç: Şimdilik çok güvenli

OS X, ham haliyle dışarıdan gelecek saldırılara geçit vermiyor. Ancak yerel kullanımda bazı açık kapılardan söz edilebilir. Apple kullanıcılarını, koruma yöntemleri hakkında bilgilendirme konusunda gerekli adımları tam olarak atabilmiş değil. Ancak ufak bir çabayla güvenlik açıklarının çoğu kapatılabilir. Apple yeni MacOS X "Panther"i etkili güvenlik özellikleriyle donatıyor ve açık kaynak kodlu yazılımlardan da yararlanıyor. Daha fazla güvenlik için ücretsiz ve shareware araçlardan yararlanabilirsiniz. Profesyonel olmanız gerekmiyor, ancak Unix bilgisi size avantaj sağlayacaktır. ■

FK, JG, DS / Ozan Ali Dönmez ozand@chip.com.tr

GENEL DEĞERLENDİRME

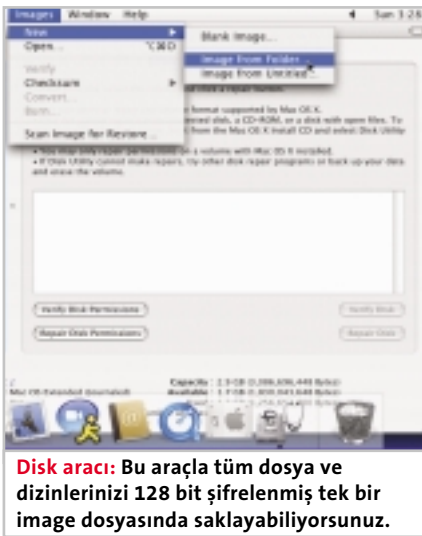
Windows, Linux, Apple: En güvenli işletim sistemi hangisi?

Windows'un yeterince güvenli olmadığını düşünenlerdenseniz bu fikrinizi yeniden gözden geçirmenizde yarar var. Testimizin en büyük sürprizi, Microsoft'un akıllarda çok fazla soru işareti uyandıran işletim sisteminin sanılandan daha güvenli olduğunu ortaya koydu. Ancak bu sonucun ancak bir dizi yamanın ve güncel Service Pack 2'nin kurulumu sonrasında ortaya çıktığını vurgulamak gerekiyor. Windows, gerekli adımlar atılmadan tehlikelerin yalnızca sayısı değil, aynı zamanda kapsamı bakımından da en riskli işletim sistemi. Ne var ki güncellemelerin ardından bu açıkların tümü –en azından yeni açıklar keşfedilene dek- kapanıyor. Linux ve Apple, ilk kurulumun ardından daha az tehlike barındırıyor. Yine de güncellemeler sonrasında bile bazı ufak güvenlik açıkları varlığını sürdürüyor.

O halde fark nerede? Virüsler, solucanlar ve Truva atları söz konusu olduğunda Windows XP diğerlerinden daha başarısız: Sebep, bu işletim sisteminin herhangi bir virüs tarayıcıyla birlikte gelmemesi ve Windows'un masaüstü sistemlerdeki yüzde 90'lık pazar payı nedeniyle hacker'ların hedefi olması.

Windows, aynı zamanda yerel güvenlik konusunda da zayıf. Bunun nedeni yapılandırılabilirliğinin sınırlılığı. MacOS ve SuSE Linux'da durum daha farklı: Her ikisinde de öncelikle birkaç müdahale gerekli, ancak bu adımların ardından yerel saldırılara karşı etkin korunma sağlanmış oluyor. Yalnızca Linux tarafından sağlanan şifrelenebilir dosya sistemi ek koruma sağlıyor. Apple ve Windows ek yazılımlar olmadan yalnızca klasör ve dosyaları şifreleyebiliyor.

Her üç sistem de güncelleme rutinleriyle bizi etkiledi. Bu sayede sisteminizin her zaman güncelliğini korumasını sağlayabilirsiniz. Windows'ta bu işlem her zaman yapılmalı. Çünkü bu işletim sistemi hacker'ların asıl hedefi. Apple kullanıcıları da güvenlik konusunda sistemlerini gözden geçirmeli: Kısa süre önce bulunan güvenlik açıkları önemli, bu noktada yeni yamalardan yararlanmak şart. Apple ve Microsoft (Service Pack 2 ile birlikte) standart olarak etkinleştirilmiş bir güvenlik duvarı sunuyor. SuSE Linux'ta güvenlik duvarının öncelikle kullanıcı tarafından etkinleştirilmesi gerekiyor.

Disk aracı: Bu araçla tüm dosya ve dizinlerinizi 128 bit şifrlenmiş tek bir image dosyasında saklayabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

187

Video düzenleme yazılımı
Adobe After Effects 6.5

Yardımcı sistem yazılımı
CrossOver Office 3.0 Professional

Kişisel güvenlik yazılımı
Acronis Privacy Expert Suite 7

188

Web yayıncılığı yazılımı
Adobe GoLive CS

Video düzenleme yazılımı
Ulead VideoStudio 8

Dijital fotoğraf albümü
Microsoft Digital Image Suite 10

190

Ofis yazılım paketi
Corel WordPerfect Office 12

Eğitim yazılımı
Microsoft Encarta Encyclopedia Deluxe 2005

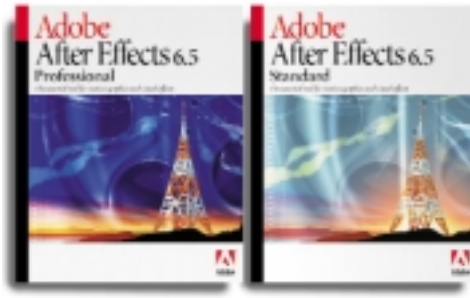
Ticari yazılım paketi
Entegre Ticari Set

192

CHIP oyun:
Doom 3

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasından en çok dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Taşıdığı amaç ne olursa olsun, hem bireysel hem takım içi üretkenliği artıracak nitelikteki yazılımlar rakiplerinin bir adım önüne çıkıyor. After Effects 6.5'i bu bağlamda, video düzenleme alanında sunduğu yeni araçlara ek olarak diğer Adobe uygulamalarıyla uyumu ve kişiselleştirilebilirliği nedeniyle ayın yazılımı olarak seçtik. Bir diğer Adobe yazılımı olan GoLive CS, kod girmektense tasarıma ağırlık veren web yayıncılarına hitap etmeye devam ediyor. CS serisindeki yazılımlar arası uyumluluk CreativeSuite içerisindeki GoLive'a artı puan kazandırıyor. Acronis Privacy Expert Suite 7 Professional, kişisel bilgileri-

nin gizliliğine önem veren tüm kullanıcıların yararlanabilecekleri bir dosya öğretici.

Bilgi yığınları arasında güvenilir olanı seçebilmek ve güncelliğini yitirmiş makalelerle vakit kaybetmek istemeyenler için web destekli ansiklopediler iyi birer başvuru kaynağı. Microsoft Encarta Deluxe Edition 2005 bu bağlamda online güncellemelerle dinamik içerik sunan birkaç alternatiften biri. Tek eksiği Türkçeleştirilmemesi. CrossOver Office 3.0, özellikle tercihini Linux'tan yana kullanan işletmelerin ilgisini çekecek bir yazılım. Görevi ayrıca Windows lisansı satın almadan da belli başlı uygulamaların şirket bilgisayarlarına kurulmasını sağlamak. Çektiği fotoğraflardan yeterince yararlanamayan kullanıcılar için farklı alternatifleri sıralamayı bu ay da sürdürüyoruz. Microsoft Digital Image Suite'in yeni sürümünü bu kategoride inceledik. İncelediğimiz yazılımlardan bir diğeri olan Entegre, bir Türk firması -Aytun İş ve Yazılım- tarafından hazırlanmış bir otomasyon aracı.

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve buradaki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokü-

mantasyonunun ve kullanışlılığının kalitesini değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme, yazılımın verilen paraya değip değmediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

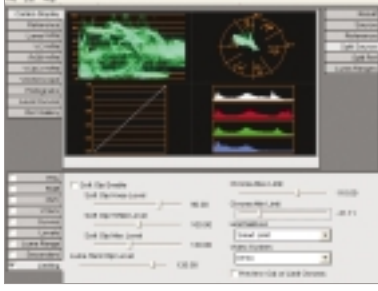
çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

CHIP ÜRÜNÜ eCHIP Code After Effects Video düzenleme yazılımı

ADOBE AFTER EFFECTS 6.5

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

SİSTEM Win 2000/XP/MAC OSX
BİLGİ www.bilkom.com.tr
FİYAT 700 \$

VİDEOLARI GÖRSEL EFEKTLERLE ZENGİNLEŞTİRMENİN EN İYİ YOLU: Adobe Video Collection 2.5 paketine de dahil edilen After Effects 6.5; 2B ve 3B animasyon ve görsel efekt araçlarıyla donatılmış. Bu video geliştirme yazılımı, profesyonel kalitede DVD ve web içeriği hazırlamak için kullanılıyor. Giriş düzeyindeki kullanıcılar için 250 kaliteli metin animasyonu sunulmuş. Bu animasyonlarda değişiklik yapılabilir. 60 yeni efekt içerisinde özellikle sanal ışık kaynaklarının denetimiyle ilgili olanlar dikkat çekici. After Effects 6.5 resim iyileştirme konusunda büyük ölçüde Photoshop özelliklerinden yararlanmış. Ancak Color Finesse renk düzeltme aracı Synthetic Aperture kaynaklı. Diğer Adobe uygulamalarıyla uyumluluk Photoshop CD kaynaklı dosyalardaki metinleri düzenlemeyi mümkün kılıyor. After Effects 6.5'deki "Create Encore Button" aracıyla hareketli menü hazırlamak ve Encore DVD 1.5'daki DVD projesine eklemek son derece kolay. Entegrasyon, ayrıca Premiere Pro 1.5'ta oluşturulan kliplerin tüm ayarları korunarak bu yazılıma aktarılmasını sağlamış. Gelişmiş disk ön belleği sayesinde önceden render edilen verilere erişilerek görüntüleme zamanı kısaltılabilir.

SONUÇ: After Effects; yeni sürümündeki entegrasyon özellikleri ve efektlerle profesyonel bir yazılım olduğunu ortaya koyuyor.

- + Diğer Adobe yazılımlarıyla entegrasyon
- + Color Finesse'le mükemmel renk düzeltme
- + Çok sayıda yeni efekt

Yardımcı sistem yazılımı

CROSSOVER OFFICE 3.0 PROFESSIONAL

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

SİSTEM Linux
BİLGİ www.codeweavers.com
FİYAT 75 \$

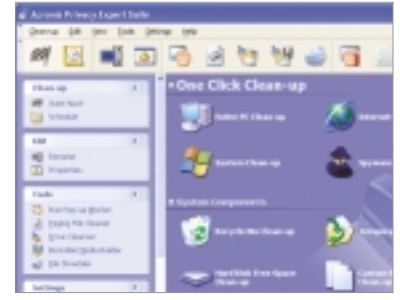
WINDOWS UYGULAMALARINI LINUX'TA ÇALIŞTIRMAK: CodeWeavers tarafından hazırlanan CrossOver Office'i, Linux kullanıcılarının en popüler Windows uygulamalarını çalıştırabilmeleri için tasarlanmış bir uyumluluk aracı olarak tanımlayabiliriz. Yazılımın 3.0 sürümü ayrıca Windows lisansı satın almak zorunda kalmadan sisteminize Microsoft Office 97/2000/XP, Lotus Notes 6.5.1 ve Macromedia Flash 7 gibi yazılımları kurabilmenizi sağlıyor.

Yazılıma dahil edilen CrossOver Plugin, Quicktime gibi özel içerikleri görüntülemek için gerekli olan Windows eklentilerinin kurulabilmesi sağlıyor. Bu noktada doğrudan Windows eklentilerinden yararlanıldığından, uyum konusunda herhangi bir sıkıntı yaşanmıyor. Yani artık yalnızca Internet Explorer altında düzgün görüntülenebilen web sayfalarını Linux altında da gezmek mümkün. Professional sürümle birlikte, Standart (45\$) için sunulan üç aylık kurulum ve işlevsel destek 12 aya çıkıyor. Deployability özellikleri sayesinde CrossOver Office yapılandırmasının kurulu Windows uygulamalarıyla birlikte diğer sistemlere uygulanabilir.

SONUÇ: Office XP altındaki birkaç uyum sorunuна karşı desteklediği diğer yazılımlarda son derece başarılı.

- + Bir yıllık kurulum desteği
- + Linux altından Quicktime içerik görüntüleme
- Henüz Office 2003 gibi güncel sürümler desteklenmiyor

Kişisel güvenlik yazılımı

ACRONIS PRIVACY EXPERT SUITE 7

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

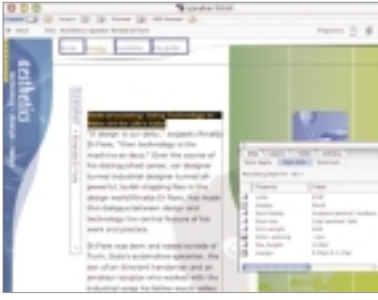
SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP/ 2003
BİLGİ www.acronis.com
FİYAT 40 \$

ARDINIZDA HİÇ İZ BIRAKMAYIN: Acronis Privacy Expert Suite 7 Professional, özellikle işletim sistemi ve çeşitli uygulamalar tarafından kullanıcıdan habersiz olarak kaydedilen kişisel bilgileri ortadan kaldırıyor. Bu güvenlik yazılımıyla, örneğin Windows tarafından kaydedilen gezdiğiniz web siteleri, girdiğiniz parolalar ve görüntülediğiniz belgeler gibi özel verilerin başkalarının eline geçmesini engelleyebilirsiniz.

Privacy Expert Suite 7, manuel olarak gerçekleştirilmesi aksayabilecek bu temizlik işlemini otomatik olarak yürütüyor. Ayrıca Windows altında sildiğiniz dosyaların, dosya sistemi tarafından yalnızca silinmiş olarak işaretlendiği ve disk üzerinde fiziksel olarak varlığını sürdürdüğü düşünülürse, bazı durumlarda silinen verilerin üzerinde rastgele karakterler oluşturan bu yazılımdan yararlanmak gerekebilir. Acronis'in ürünü silme işlemi için 8 farklı metottan yararlanabiliyor. Artık kullanılmayan disklerdeki verilerden doğabilecek tehlikeler için Disk Clean-up en uygun araç. Sunulan güvenlik araçları arasında pop-up blocker, Spyware Clean-up da var. Bunlardan ilki reklam içerikli pencereleri, diğeri casus yazılımları engelliyor.

SONUÇ: Özellik ve ek araçlarıyla Privacy Expert Suite Professional başarılı bir "dosya öğretici" ve güvenlik yazılımı.

- + Dosyaları gerçekten silmenizi sağlayan farklı metotlar
- + Farklı güvenlik araçlarına sahip
- İnce ayarlar vakit ve bilgi gerektiriyor

Web yayıncılığı yazılımı**ADOBE GOLIVE CS**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 2000 SP3 / XP
BİLGİ www.bilkom.com.tr
FİYAT 400 \$

Video düzenleme yazılımı**ULEAD VIDEOSTUDIO 8**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 98/2000/ME/XP
BİLGİ www.ulead.com
FİYAT 100 \$

Dijital fotoğraf albümü**MICROSOFT DIGITAL IMAGE SUITE 10**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 98/XP/2000/Me
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT 130 \$

ADOBE'UN PROFESYONEL WEB TASARIM YAZILIMI: GoLive CS, Adobe'un Creative Suite adını verdiği yazılım paketinin web yayıncılıkla ilgili ayağını oluşturuyor. Yazılım, geliştirilmiş tasarım araçlarına (CSS görsel tasarım editörü) ve doğrudan çoklu ortam erişimine (Mpeg4 ve Quicktime desteği) sahip. Tag editörü, renkli sözdizimi ve kod tamamlama özelliklerinin eklenmesi, kullanımı kolaylaştırmış.

Entegrasyon sayesinde Adobe'un Illustrator ve InDesign gibi yazılımlarında önceden oluşturulan dosyalar katman desteğiyle GoLive CS üzerinden de görüntülenip yeniden düzenlenebiliyor. Smart Objects özelliği diğer uygulamalarda hazırlanan nesnelerin de asılları değiştirilmeden güncellenebilmesini sağlıyor.

GoLive CS arabirimi Creative Suite'e dahil edilen uygulamalar içerisinde klasik Adobe arayüzüne en az benzeyeni. Bu arayüz üzerindeki araç çubukları kişisel gereksinimlerinize göre yeniden şekillendirilebiliyor. Yazılım, aynı proje üzerinde takım çalıştırmasını güvenli ve kolay hale getiren Version Cue özelliğini de destekliyor. Kolaylaşan dosya paylaşımı üretkenliği artırmayı amaçlıyor. Yazılım, sistemi tüm diğer Adobe uygulamalarından daha fazla zorluyor.

SONUÇ: GoLive CS'in özellikle Photoshop ve InDesign gibi Adobe yazılımlarıyla uyumluluğu, tasarımcılar için ilgi çekici.

- + Tasarımcılara yönelik CSS görsel kodlama
- + Arabirim kişiselleştirilebiliyor
- Bazı sistemlerde stabil değil

GÖRECE MAKUL FİYATLI KİŞİSEL FİLM STÜDYOSU: Ulead, VideoStudio 8 ile kullanıcıların sade arabirimli videoları çabucak hazırlayabilmesini amaçlamış. Yazılım, iki farklı araca sahip: Daha çok amatörler hitap eden VideoStudio Movie Wizard sayesinde mevcut görsel öğelerle üç adımda video hazırlamak mümkün. VideoStudio Editor 8 ise, yazılımın daha gelişmiş özelliklerden yararlanmak isteyenler için düşünülmüş bölümü, yani gerçek video stüdyosu. Bu arayüz önceki sürümünden biraz daha farklı. Storyboard ve timeline modlarına eklenen audio view sayesinde gelişmiş ses denetimlerinden yararlanabilir; görüntülere fade-in/out gibi efektler ekleyebilir, her kare için ses düzeyi belirleyebilir, müziği farklı kanallara dağıtabilirsiniz. Örneğin bu son efektle, sesleri video üzerinde ekranın bir ucundan diğerine yönelen hareketli cisme göre düzenleyebilirsiniz. Video Studio 8, kısa sürede sonuca ulaşmak isteyenler için ondan fazla şablon içeriyor. Tüm bu işlemlerin ardından oluşturduğunuz videoyu web, VCD, SVCD ve DVD üzerinden dostlarınızla paylaşabilirsiniz. Zum seçenekleri, Mpeg4 ve DivX desteği unutulmamış.

SONUÇ: Yazılım, görüntü yakalamadan tutun da hazırlanan videoyu paylaşımına kadar kullanıcının ihtiyaç duyacağı tüm araçları barındırıyor.

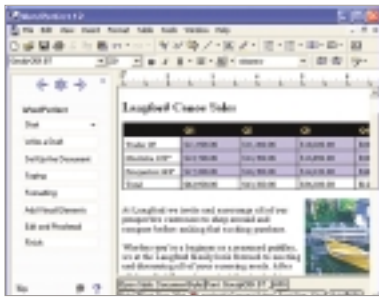
- + Movie Wizard sayesinde kolay kullanım
- + Dizin dönüştürme araçları
- Kullanıcılara daha fazla efekt sunulabilir

PC'NİZLE DİJİTAL KAMERANIZ ARASINDAKİ KÖPRÜ: Digital Image Suite 10, çektiği dijital fotoğraflarda ufak değişiklikler yaparak onları daha ilgi çekici hale getirmek isteyenler için Microsoft'un hazırladığı yazılım paketi. Bu paketin içerisindeki Digital Image Library, doğrudan kullanıcının sabit diskindeki Resimlerim klasörünü, bağlı dijital fotoğraf makinesini ya da çıkarılabilir medyaları tarayarak, bulduğu resimleri katalogluyor. Araç, yedekleme CD'si oluşturma ve yeni eklenen ya da düzenlenen resimleri bu CD'ye ekleme özelliklerine sahip. Katalogdaki resimler yıldız sayısı ile derecelendirilip anahtar sözcüklerle diğerlerinden ayırt edilebiliyor.

Photo Story resimleri Windows XP üzerinden arka plan müzikleri ve yorumlar eklenerek video gösterisi halinde DVD'ye yazdırma görevinde. Paketin resim düzenleme aracı Digital Image Pro 10, yeni renk ve pozlama alanında yeni otomatik düzeltme özellikleri kazanmış. Bu yolla, özellikle kameralı cep telefonlarıyla çekilen resimler için özel düzeltmeler yapmak mümkün.

SONUÇ: Yazılım, fotoğrafların bilgisayara aktarılmasından düzenlenip dostlarınıza ya da online baskı servislerine ulaştırılmasına kadar tüm aşamalarda görev üstleniyor.

- + Arşivleme ve yedekleme konusunda etkili komple çözüm
- + Farklı durumlar için otomatik düzeltme
- Resim düzenleme arayüz ve araçları gelişime açık

Ofis yazılım paketi**COREL WORDPERFECT OFFICE 12**

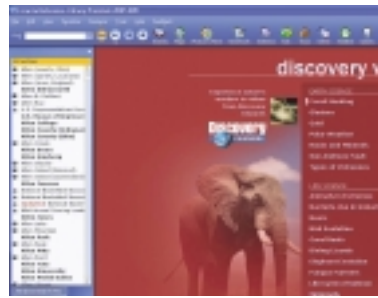
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 2003/XP/NT/2000/98
BİLGİ www.corel.com
FİYAT 300 \$

Eğitim yazılımı**MICROSOFT ENCARTA ENCYCLOPEDIA DELUXE 2005**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/2000 SP3/Me/XP
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT 70 \$

Ticari yazılım paketi**ENTEGRE TİCARİ SET**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 95/98/2000/NT/XP
BİLGİ www.altunis.com.tr
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

ÖZGÜN ARAÇLARA SAHİP OFİS PAKETİ:

Wordperfect Office 12, Microsoft Office'in günümüzde sahip olduğu pazar payına ulaşmasından önceki en popüler ofis yazılımının en yeni sürümü. Paketteki kelime işlemci WordPerfect, tablo oluşturma aracı Quattro Pro ve sunum hazırlama aracı Presentations adını taşıyor. Paketin en büyük eksiği, Outlook ya da Lotus Organizer gibi bir yazılım içermemesi. Kullanıcılar bu nedenle e-posta istemcisi ve kişisel asistan görevini üstlenecek farklı bir yazılımdan yararlanmak durumunda.

WordPerfect arayüzü ilk anda benzerleriyle aynı özelliklere sahip olduğu izlenimini uyandırıyor. Oysa örneğin Reveal Codes gibi araçlarla metindeki tüm biçimlendirme ayarlarını görebilir ve belgenin neden tam istediğiniz gibi olmadığını anlayabilirsiniz. Workspace Manager adlı araç sayesinde Wordperfect'e Microsoft Word, Quattro Pro'ya Lotus 123 bezeri bir görünüm kazandırabilirsiniz.

WordPerfect Office 12, benzer Office paketleriyle uyumlu. Yazılımların herhangi birinde hazırladığınız bir belgeyi PDF olarak da saklayabilirsiniz. Bu formatta kaydettiğiniz belgeler farklı sistemlerde kendi tasarladığınız gibi görünecektir.

SONUÇ: WordPerfect Office 12, diğer Office paketleriyle uyumlu ve bazı orijinal özelliklerle desteklemiş güçlü bir yazılım.

- + Belgeler PDF formatında kaydedilebiliyor
- + Çok sayıda şablon, küçük resim ve font
- Yazılım, Outlook türevi bir araçtan yoksun

GÜVENİLİR VE GÜNCEL BİLGİYE ULAŞMAK:

Encarta Encyclopedia Deluxe 2005, Microsoft'un çoklu ortam ansiklopedisinin en yeni sürümü. Bir DVD'lik bu bilgi arşivi, internet üzerinden sürekli güncellenebildiğinden kullanıcı en son makalelere de birkaç tıklamayla ulaşabiliyor. Web'deki yığınların içerisinde ulaşılan bilginin güncellik ve hatta geçerliliğini sınamaktansa Deluxe sürümündeki 63.000 makaleyi tarayarak zaman kazanabilirsiniz. Yazılım, dokümanların yanı sıra fotoğraf, video, sanal gezinti araçları, harita, ses ve müzik içeriğine de sahip. Bu geniş çoklu ortam içeriği yalnızca bilgi vermenin de ötesinde; gençlerin tarih, kültür, coğrafya ve sanat gibi başlıklarda eğitimlerine yardımcı olacak araçlarla donatılmış. Zaman çizelgeleri, canlı medya içeriğine erişim, dünya atlası gibi ufak araçlar da eğitim amaçlı. Atlas üzerindeki kayıtlı konum sayısı otuz binin üzerinde. Web Center sayesinde dolaylı yoldan, yani harici web sayfaları üzerinden ek bilgilere ulaşabilirsiniz. Windows görev çubuğuna eklenen arama çubuğu, yazılımın her an kullanıcının gündeminde kalmasını amaçlıyor. Encarta.com üyeliği sayesinde MSNBC, Encarta Online Deluxe ve Update Encarta'dan en yeni haberlere ulaşabilirsiniz.

SONUÇ: Microsoft'un bu çoklu ortam ansiklopedisi güncellenen içeriğiyle oldukça başarılı ancak dili maalesef Türkçe değil.

- + Güncel ve referanslanmış bilgi
- + Çok sayıda çoklu ortam aracı
- İngilizce içerik ülkemizdeki

FİRMALAR İÇİN STOK VE ALACAK TAKİP

YAZILIMI: Yazılım; cari işlem, stok, çek, banka takibi, ve kasa yönetim gibi temel ticari araçlardan oluşuyor. Entegre Ticari Set'teki Taksitli Satış modülü sayesinde bu yöntemle satış yapan firmalar için alacak takibi daha konforlu hale gelmiş. Alacak tarama özelliği uzun süredir ödeme yapmayan borçluların ayrıca listelenmesini de sağlıyor. Risk analiz aracı, firma sorumlusuna belirlenen çek ve borç riski limitlerine ait son durum hakkında rapor veriyor.

Veri güvenliği son derece önemli bir konu. Tüm alacak ve stok bilgilerinin virüs saldırısına maruz kalması ya da kullanılan depolama biriminin hasar görmesi firmalar için büyük maddi kayıplara neden olabilir. Yedekleme menüsü sayesinde bu programda kayıtlı tüm ticari bilgilerin güvenlik kopyasını başka bir depolama birimine aktarmak mümkün. Yazılımın bir diğer özelliği, kullanıcı tanımları oluşturarak çalışanlar için farklı erişim hakları belirleyip bu yolla izinsiz girdi değişikliklerinin önüne geçilmesine yardımcı olmak. Altun İş, yazılımı kullanıcıların geribildirimlerini dikkate alarak daha kullanışlı hale getirmeye çalışmış.

SONUÇ: Entegre Ticari Set, özellikle taksitli satış yapan firmalar için borç takibini kolaylaştıran araçlara sahip.

- + Doküman, tüm özellikleri detaylı olarak açıklıyor
- + Farklı kullanıcıların erişim yetkileri sınırlanabiliyor
- Arabirim geliştirmeye açık

OYUN

DOOM 3

CHIP PUANI

YAPIM
DAĞITIM
TÜRid Software
Activision
FPS

MİNİMUM SİSTEM GEREKSİNİMİ:

► 1 GHz işlemci, 256 MB RAM, 64 MB Direct X 9.0b uyumlu ekran kartı ve son sürücüler

ÖNERİLEN SİSTEM GEREKSİNİMİ:

► 3 GHz işlemci, 512 MB ve üstü RAM, 128 MB Direct X 9.0b uyumlu ekran kartı.

Grafikler, müzikler, sesler ve korkutucu atmosfer

Hep yaratıklar tarafından basılmak, fener ile silahı aynı anda kullanamamak.

tacak! İşe bir de iyi yönünden bakın, oyun o kadar korkutucu ve gerilimli ki zaten oynarken yanınızda birilerine ihtiyaç duyuyorsunuz!

UAC'de yalnız bir asker

UAC'nin Mars'taki araştırma üssü etikten ve maddi kısıtlamalardan uzak bir bilim üretmektedir. Başlarda gariplikler olur, herkesin korktuğu belirsiz bir şeyler gerçekleşmektedir. Ve sonra cehennemin kapıları bu üste açıldığında artık korkacak bir bilinmeyen kalmaz! Her karanlık köşeden fırlayan iblisler ve ölümler bize saldırırken biz, tek bir asker hayatta kalmak için savaşıyoruz! Ama bu sefer konu sadece görev aralarındaki iki satır bilgidir ibaret değil. PDA'mıza kaydettiğimiz bilgiler, bilgisayar konsolları ve başkalarından kalan veri diskleri bu sefer bize mükemmel bir hikaye anlatıyor. Yolumuza devam etmek için şifre ve giriş izinleri ararken, yolumuzu bulmaya çalışırken pek çok şey öğreniyoruz, işte böylece, öğrendikçe olaylar daha da korkunç hale geliyor. Korkuyor, korkuyor ve korkuyoruz çünkü saldıran ve bizi gafil avlayan hep yaratıklar oluyor, ne kadar hazırlıklı olursak olalım...

Bump map

Doom 3 grafikleri, sesleri ve müzikleriyle, hikayesiyle bütün olarak neredeyse mükemmel bir oyun. Teknolojik olarak hala zamanının iki yıl ilerisinde olsa da bundan en az bir yıl önce çıksaydı bugün yorum yapacak kadar aklımız başımızda kalmamış olurdu. Bump map teknolojisi sayesinde bütün modeller inanılmaz gerçekçi görünüyor. Dokunmatik bilgisayar ekranlarını oyun içinde kullanıp etkileşime geçiyoruz. Ve bunun gibi yazıya sığmayacak sayısız teknik özellik oyunu tam bir canavar yapıyor. Doom 3 kesinlikle edinilmesi, yaşanması gereken bir oyun, oynarken korkacaksınız. ■

Ali Güngör, gali@level.com.tr

Uzun süren bekleyiş sona erdi...

Geceleri lanetlemek için geldi: Doom3

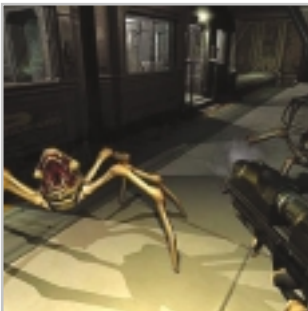
■ Aslına bakarsanız sadece geceleri değil gündüzleri de, ekran karşısına geçtiğinizde stres, korku ve heyecan dolu saatler sunan Doom 3 tam bir ömür törpüsü! Böyle soluk kesici grafikler, sesler ve müzikler, böyle bağımlılık yaratan; adeta insanı hapseden bir atmosfer görölmedi desek yeridir. Bu oyunun yapılması, bitirilmesi ve piyasaya çıkması için beklediğimiz her ana değdi doğrusu!...

Keseye ve akla zarar

Doom'un ünü bellidir, insanları çılgına çevirir, oynayan kişi o güne kadar bilgisayar ile alakasız bile olsa ona mutlaka bir bilgisayar aldırır. Doom 1 ve 2 böyle iken peki Doom 3 nasıl? Çoğu okuyucu eminiz ki daha oyunun nasıl olduğunu duymayı

bile beklemeden şu soruyu soruyor: "Benim makinemde çalışır mı?" Şaşırtıcı bir şekilde, en son sürücüler kurulu ise oyun zayıf diyebileceğimiz sistemlerde bile çalışıyor. Fakat mesele çalışıp çalışmaması değil, böyle bir sanat şaheserini her şeyi kısıp, bütün güzelliklerini kapatıp en çirkin haliyle çalıştırmak kesinlikle ona yazık etmek olur.

Bu oyunun grafikleri öyle güzel, öyle etkileyici ve o kadar zengin ki, oyunun atmosferi öyle bir bütün ki, bu oyunu bütün grafik efektleri, bump map'ler açıkken ve en az 1.024 x 768 çözünürlükte oynamak gerekli. Doom 3, satın alabilecek durumda olanlara süper bir oyun bilgisayar aldırarak bir oyun, geri kalan herkese de arkadaşlarının evinin yolunu aşındır-

Karanlık korkusu: Doom 3'ün en önemli özelliklerinden biri de müthiş ve her yerden bir düşman çıkabilen karanlık atmosferi.

Gizli işlevler

Profesyonel Nero!

Ahead'in CD/DVD yazma paketi içerisinde birçoğu çok az tanınan gizli kaynaklar mevcut. CHIP, bu paketin gizli özelliklerini ve Nero'dan maksimum performans elde etmenizi sağlayacak özel ipuçlarını sunuyor.

Yazma ve kopyalama uzmanı Nero 6, CD yazma profesyonellerine ilginç gelebilecek birçok gizli yeteneğe sahip. Bu özellikler sayesinde Nero'yu örneğin kullanıcı arayüzüne gerek kalmadan kullanabilir veya en son güncellemeleri rahatsız edilmeden yükleyebilirsiniz.

Ayrıca bir yığın dosyası yardımıyla program arka planda çalıştırılabilir. Bunun için geliştirdiğimiz uygun bir script yardımıyla (200) otomatik olarak yedek alabilir ve bunu CD'ye yazabilirsiniz. Nero'nun optimal ayarlarına ulaşmak için de Kayıt Defteri içerisinde değişiklik yapmalı ve Windows'un sistem ayarlarını uygun şekilde yapmalısınız. Bu sayede Ne-

ro'nun Windows XP altında daha hızlı açılmasını sağlayabilir veya kişisel ayarlarınızı koruyabilirsiniz. Bunun haricinde Ahead'in Nero için özel olarak geliştirdiği ve ücretsiz sunduğu birçok yardımcı aracı da eCHIP'te (© eCHIP-Code Profesyonel Nero) bulabilirsiniz.

Bunun haricinde "Nero Digital" yardımıyla, bilgisayara bağımlı kalmadan DivX'i ayrı oynatıcılarda izleyebileceğiniz MP4 filmlerini nasıl hazırlayabileceğinizi de göstereceğiz. Ayrıca Nero yardımıyla plak üzerindeki şarkılarınızı dijital ortama aktarabilir, cızırtıları ve diğer gürültüleri ayıklayarak maksimum ses kalitesine ulaşabilirsiniz.

TB-MM / Kadir Tuzaş, ktuztas@chip.com.tr

➔ Video atölyesi 195

DVD oynatıcıda MP4 keyfi

➔ Nero optimizasyonu 196

Nero için mükemmel ipuçları

➔ Ses atölyesi 198

LP'lerin dijital ortama aktarılması

➔ Yedekleme atölyesi 200

BackItUp ile eksiksiz yedekleme

Ücretsiz araçlar CD'de

eCHIP-Code © PROFESYONEL NERO

Video atölyesi

DVD oynatıcıda MP4 izleme

Nero'nun MP4'ünün en büyük avantajı, kodlayıcının DivX'te olduğu kadar hızlı çalışması ve yüksek kalitede filmler oluşturabilmesi. Ancak Recode 2 sadece ACC biçimindeki çoklu kanalı tanıyabildiği için ilkin istediğiniz ses izini orijinal filmin içerisinden çıkartmalısınız. Çünkü şu andaki özel oynatıcılar AAC teknolojisini çalışmıyorlar. Ancak orijinal AC3-5.1 ses izini, Recode 2 ile kodladığınız filmin içerisine ekleyebilir ve böylece 5.1 ses kalitesinin keyfini sürebilirsiniz.

İHTİYACINIZ OLANLAR

- ▶ IfoEdit (www.ifoedit.com)
- ▶ VobEdit (www.ifoedit.com)
- ▶ mp4UI (<http://mp4ui.sourceforge.net>)
- ▶ VirtualDubMod (<http://virtualdubmod.sourceforge.net>)
- ▶ FourCC Changer (www.roeder.goe.net/~koepi)

1. Ses izinin çıkartılması

IfoEdit aracını çalıştırın, daha sonra *Open* düğmesine tıklayın. Takip eden iletişim penceresini kullanarak DVD'nizdeki, normalde VTS_01_0.IFO adında olan Ifo dosyasını açın. Artık IfoEdit penceresinin alt kısmındaki alanda bulunan *Title Set (Movie) Attributes* başlığı altında DVD'nizde bulunan ses ve alt yazı izlerini görebilirsiniz. Ses izleri Dolby simgesi ile işaretlenmişlerdir ve bunların arkasında bazı değerler ve hangi dilde oldukları bulunur. Bu bilgilerin haricinde parantez içerisinde başka bir değer (örneğin,

ID:0x81) daha mevcut. Bunu bir yere not edin ve IfoEdit programını kapatın.

Şimdi VobEdit'i başlatıp *Open* düğmesine tıklayın. Şimdi asıl filmin ilk VOB dosyasını seçin. Söz konusu dosyanın ismi normalde VTS_01_1.VOB şeklinde olacaktır. İsteddiğiniz dildeki ses izini çıkartmak için ilgili dosyayı seçtikten sonra *Aç* düğmesine ve daha sonra da *Demux* düğmesine tıklayın. Takip eden pencereden *AC3 Audio Stream* seçeneğini işaretleyin ve yanındaki açılır listeden, biraz önce IfoEdit yardımıyla tespit ettiğiniz değeri seçin. Buradaki *Demux complete title set* seçeneğini de işaretleyin ve *Ok* düğmesine tıklayın. *Farklı kaydet* penceresini kullanarak AC3 ses izinin saklanacağı dosyanın ismini ve yeri belirleyin. Son olarak *Save* düğmesine tıklayarak kaydetme işlemini başlatın.

Şimdi sahip olduğunuz optik yazıcının türüne göre (DVD ya da CD) bir strateji belirlemelisiniz. İlk durumda Nero Digital yardımıyla bir DVD disk üzerine dört adet film yazabilir, aksi takdirde yüksek kaliteli bir filmi iki CD'ye bölmek zorunda kalabilirsiniz. Bizim örneğimizde çıkartmak istediğimiz ses izinin büyüklüğü yaklaşık olarak 300 MB. Eğer bir DVD disk üzerine dört film yazmak isterseniz her biri için yaklaşık olarak 700 MB yer tahsis ediliyor. Filmin iki CD'ye bölünmesi durumunda ise video için 1,1 GB kadar yer gerekli.

2. Filmi en iyi şekilde sıkıştırma

Recode programını çalıştırın, *Recode DVD and Video to Nero Digital* düğmesine tıklayın. *Import Titles* üzerinden DVD'nin

Add...	Description
VTS overview:	
Menu attributes:	
Video: MPEG-2 720x480 (NTSC) (NTSC 525/60) (4:3) (not specified perm.display)	
Audio 1: Not Specified (Dolby AC-3) 2ch 48Kbps DRC	
SubPicture 1: Not Specified (2-bit rle)	
Title Set (Movie) attributes:	
Video: MPEG-2 720x480 (NTSC) (NTSC 525/60) (16:9) (letterboxed)	
Audio 1: English (Dolby AC-3) 6ch 48Kbps DRC	(ID: 0x00)
Audio 2: Russian (Dolby AC-3) 6ch 48Kbps DRC	(ID: 0x01)
SubPicture 1: English (2-bit rle) (ID: 0x20)	

İzlerin okunması: Ücretsiz olarak dağıtılan IfoEdit, DVD yapısını inceledikten sonra bulduğu tüm ses izlerini okunaklı bir şekilde listeler. Böylece istediğiniz dili rahatlıkla bulabilirsiniz.

HEPSİ ECHIP'TE

» Ücretsiz araçlar

Ahead (www.nero.com) tarafından yayınlanan kullanışlı ek araçları ayrıca temin etmeniz gerekiyor. Aşağıdaki araçların hepsini eCHIP'ten (© eCHIP-Code Profesyonel Nero) yükleyebilirsiniz.

Nero Burnrights: Windows 2000 ve XP altında yönetici haklarına sahip olmayan kullanıcılar Nero ile ne CD yazabilir ne de güncellemeleri yükleyebilirler. Bu araç ile söz konusu sınırlamaları kaldırabilirsiniz.

Dynamic Write Speed: Bu Kayıt Defteri yaması Nero'yu, donanımın maksimum hızını kendisi tespit etmeden doğrudan yazıcının Firmware bilgilerini kullanarak şekilde değiştiriyor. Bu sayede CD yazıcınıza yüklediğiniz yeni bir Firmware güncellemesi sonrasında maksimum performans elde edebilirsiniz.

Multimounter: Bu sayede Windows gezginini kullanarak Nero sürücüsündeki tüm oturumları okuyabilirsiniz. Bu aracı nasıl yükleyeceğinizi beraberindeki ReadMe dosyasını okuyarak öğrenebilirsiniz.

Info Tool: Küçük ve kullanışlı bu program, CD ve DVD sürücüler hakkında, hangi okuma ve yazma hızlarının mümkün olduğu veya donanımın hangi biçimleri desteklediği gibi ayrıntılı bilgiler gösteriyor. Buradaki en önemli nokta olan ASPI yardımıyla diğer ASPI sürücüler ile çakışma olup olmadığını öğrenebilirsiniz.

General Clean Tool: Şayet Nero'yu tamamen kaldırmak istiyorsanız bu aracı kullanmalısınız. Bu sayede tüm kayıtları hiçbir iz bırakmadan silebilirsiniz.

Driver-CleanTool & RegistryChecker: Nero ile sorun yaşanmasına neden olan sürücüler Driver CleanTool yardımıyla devre dışı bırakabilirsiniz. Bu tür sürücüler Win NT/2000/XP altında Kayıt Defteri'ndeki değerleri ile var olurlar ve RegistryChecker da bunların devre dışı bırakılmasını sağlar.

InCD Clean Tool: Nero için ek bir araç olan InCD, bir CD diskinin sabit disk gibi görülmesini sağlar. Bu aracı kullanarak InCD programını istediğiniz zaman rahatlıkla kaldırabilirsiniz.

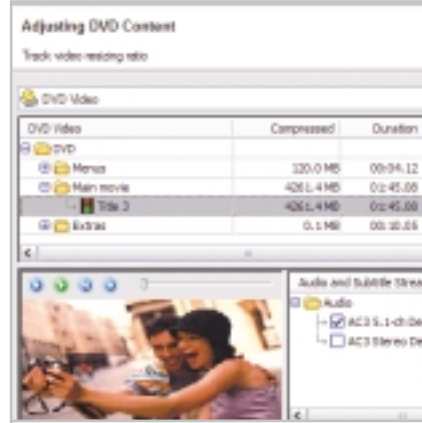
CDROM.CFG: Yazıcı donanımlar için önemli parametre bilgilerine sahip CD ve DVD veritabanı.

bulunduğu yeri girin ve **OK** düğmesine tıklayın. Program, DVD'yi okuduktan sonra **Main Movie** altındaki **Title 1** öğesini seçin ve son olarak sırasıyla **Add Title** ve **Finished** düğmelerine tıklayın.

Recode altında ses izini kapatamazsınız ve bu nedenle dosya büyüklüğünün kodlama sırasında çok fazla değişmediği dikkatinizi çekebilir. PowerDVD gibi bir program yardımıyla Bitrate değerini (genellikle 384 KBits/s'dir) öğrenebilirsiniz. Bu değeri Recode programında **Audio** başlığı altından ayarlayabilirsiniz. Takip eden iletişim penceresinde **Audio Channel** altından **5.1 Surround Sound** seçeneğini işaretleyin. Ardından **Custom** seçeneğini etkinleştirin ve açılır listeden **Low Complexity (LC)** **Nero Digital Audio** öğesini seçin. Ardından Bitrate değeri olarak 384 girin ve **OK** düğmesine tıklayın.

Recode programının ana penceresinden **Fit To Target** seçeneğini etkinleştirin ve açılır listedeki **Custom** öğesini seçin. Takip eden iletişim penceresinden hedef büyüklüğü olarak, eğer iki CD kullanmak istiyorsanız "1.400" girin. Bir DVD disk üzerine dört film yazmak istiyorsanız da

"1.000" değerini girmelisiniz. Son olarak iletişim penceresini kapatmak için **OK** düğmesine tıklayın. Şayet orijinal DVD'nizin ses bit oranı değeri 448 KBit/s ise yukarıda belirtilen değerleri, kodlanan filmin istenen büyüklüklerde olabilmesi için yüzde 20 oranında azaltmalısınız. Bir sonraki adıma geçmeden önce ana pencerenin altında bulunan **More** düğmesine tıklayın. Buradaki **Nero Digital Profile** al-

Çok hızlı: Recode 2, şu andaki en hızlı MPEG 4 kodlayıcısına sahip.

tından **Home Cinema** kaydını seçin ve **Next** düğmesine tıklayın. Daha sonra **Nero Digital Options** öğesini seçin. Burada, profil olarak **Home Cinema** ifadesinin bulunmasına ve uzman modu alanın etkin olmasına dikkat edin.

Sağ taraftaki alandan **Profile / Codec / Expert** komutunu çalıştırın ve seçim alanındaki **MPEG kuvantalama** öğesini işaretleyin. Ayrıca buradaki seçenekleri de işaretlemelisiniz. Son olarak **yazma seçenekleri** düğmesine tıklayın ve tamamlanmış filmin bulunacağı konumu belirtin. Artık **Burn** düğmesine tıklayarak kodlama işlemini başlatabilirsiniz.

3.

MP4'ü AVI'ye dönüştürmek

Kodlama sonrasında Nero tarafından oluşturulan video akımını MP4 Container içerisinde çıkartmak zorundasınız. Bu işlemi küçük ama akıllı bir ücretsiz araç olan MP4UI yardımıyla gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için olarak aracı çalıştırın ve **New / Open** komutunu kullanarak biraz önce oluşturduğunuz MP4 dosyası-

NERO OPTİMİZASYONU

»Ahead'in yazma programı için mükemmel ipuçları

Yazma hızının gösterilmesi

Nero, sadece yazma işlemi konfigürasyonu sırasında belirlenen yazma hızını, (örneğin 8x) gösterir. Gerçekten ulaşılan yazma hızını görebilmek için (örneğin 8.3x) aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz: **Başlat / Çalıştır** komutunu çalıştırın ve **Aç** kutusuna "regedit" yazdıktan sonra **Tamam** düğmesine tıklayın. Takip eden penceredeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Ahead\Nero - Burning Rom\Recorder" anahtarını etkinleştirin ve kısayol menüsünü kullanarak bir DWORD Değeri oluşturun. Bunu, "ShowSingleRecorderSpeed" olarak adlandırın ve "0" olan değerini de "1" olarak değiştirin. Artık Nero gerçek yazma hızını gösterecektir.

Sürücü harfinin değiştirilmesi

Nero'nun imajlar için beraberinde sunduğu sanal sürücü normalde otomatik olarak kurulur ve sürücü ismi olarak da alfabe'deki ilk boş harfi kullanır. Bu durumu değiştirmek için Windows 2000/XP altında aşağıdaki adımları uygulamalısınız.

Başlat / Çalıştır komutunu çalıştırın, **Aç** kutusuna "diskmgmt.msc" yazın ve [Enter] tuşuna basarak onaylayın.

Şimdi **Disk Yönetimi** penceresi ekrana gelecek. Pencerenin alt kısmında bulunan **ImageDrive** sürücüsüne fare'nin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki **Sürücü harfi ve yolu değiştir** komutunu çalıştırın. Takip eden pencere'deki **Değiştir** düğmesine tıklayarak başka bir sürücü harfi atayabilirsiniz.

Nero'yu hızlı başlatın

Nero'nun Windows XP altında açılması diğer Windows sürümlerindekinden kıyasla daha uzun sürüyor. Bunun nedeni Windows'un yazma aracının otomatik olarak etkinleşmesi ve arka planda çalışır durumda beklemesi. Bunu engellemek için söz konusu hizmeti elle devre dışı bırakmalısınız. Bunun için **Başlat / Denetim Masası / Yönetimsel Araçlar / Hizmetler** aracını çalıştırın ve buradaki **IMAPI CD Yazma COM Hizmeti** öğesine tuşla tıklayın. **Kısayol** menüsündeki **Özellikler** komutunu çalıştırın ve takip eden pencere-

deki **Başlangıç Türü** açılır listesinden **Devre Dışı** öğesini seçin. Bundan sonra Windows XP'nin yazma işlevi kullanılamayacaktır.

Ağ sürücülerinin hatırlanması

Nero açılışında üzerinde en son çalıştığınız ağ veya CD/DVD sürücüsünü görmek isteyebilirsiniz. Bu seçeneği, **File / Preferences / File Browser** yolunu izleyerek elle etkinleştirebilirsiniz. Buradaki **Remember paths on CD/DVD drives and on network** seçeneğini işaretlemeniz yeterli olacaktır.

Gizli dosyalar gizli kalsın

Nero'nun dosya gezgini gizli dosyaları ve sistem dosyalarını da görüntüler. Kayıt Defteri'nde yapacağınız bir değişiklik ile bunların görüntülenmelerini engelleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve "HKEY_CURRENT_USER\Software\Ahead\Nero - Burning Rom\Browser" anahtarını etkinleştirin. Şimdi, burada "ShowHiddenAndSystemFiles" adında bir DWORD Değeri oluş-

nı açın. Araç, söz konusu dosya içerisindeki tüm bilgi kaynaklarını gösterir. Video başlığı altından bulunan akımı seçin ve daha sonra *Export* düğmesine tıklayın.

Takip eden iletişim penceresinden dosya için bir isim ve saklanacağı konumu girin. Şimdi de Mp4UI'nin video akımını MP4 dosyası içerisinde çıkarması ve Avi dosyası olarak kaydetmesi için *Save* düğmesine tıklayın.

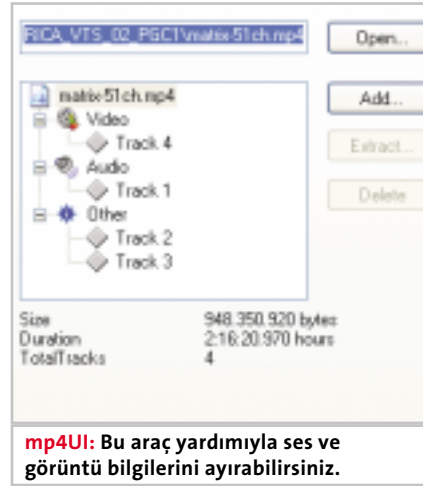
4. FourCC kodunu değiştirmek

Elde ettiğiniz AVI dosyasının bağımsız oynatıcılar tarafından çalıştırılabilmesi için XviD codec'ine ihtiyacınız var. Bu codec'i ücretsiz olarak temin edebilirsiniz (Bkz. "İhtiyacınız Olanlar"). Kurulum ile beraber aynı zamanda "Nic's FourCC Changer" aracına da sahip olacaksınız. Bunun için ilk olarak mp4UI ile oluşturduğunuz AVI akımını açın her iki alandaki FourCC Code bilgisini de *XviD* olarak değiştirin ve son olarak *Apply* düğmesine tıklayın. Her Codec'in, kendisini tanıtarak diğerlerinden ayırt edilmesini sağla-

yan özel FourCC kodu vardır. Burada yaptığınız değişiklik ile söz konusu AVI dosyasının VirtualDubMod ile sorunsuz bir şekilde çalışmasını sağlamış oldunuz.

5. AC3 ses izinin eklenmesi

İlk olarak VirtualDubMod programını çalıştırın ve *File / Open Video File* komutunu kullanarak AVI dosyasını yükleyin.

Şimdi *Streams / Stream List* komutunu çalıştırın ve *Available Streams* penceresindeki *Add* düğmesine tıklayın. Buradan, en başta VobEdit ile çıkarttığınız AC3 ses izini etkinleştirin ve daha sonra *Open* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen iletişim penceresini *OK* düğmesine tıklayarak onaylayın.

Şimdi *File / Save As* komutunu çalıştırın. Eğer bir filmi iki CD üzerine dağıtmak istiyorsanız *Segment output file* seçeneğini etkinleştirin ve VirtualDubMod'un 700 MB sonra yeni bir dosya oluşturabilmesi için *Limit size...* kutusuna değer olarak 700 MB girin. Ardından *Video Mode* olarak *Direct stream copy* seçeneğini etkinleştirin. Son olarak DVD oynatıcı uyumlu AVI dosyasının kaydedileceği ismi girin. Son olarak ekleme işlemini *Save* düğmesine tıklayarak başlatabilirsiniz.

Düzenlediğiniz yeni dosya(ları) Nero yardımıyla normal veri CD/DVD'si olarak yazın. Artık diske kaydettiğiniz bu AVI dosyalarını hem DivX hem de XviD destekleyen ayrı oynatıcılar yardımıyla izleyebilirsiniz.

turun. Bu yeni kayıt otomatik olarak "0" değerini alacaktır ve bu, gizli dosyaların artık Nero dosya gezgininde görüntülenmeyecekleri anlamına gelir. Şayet söz konusu dosyaların ileride görüntülenmesini isterseniz biraz önce oluşturduğunuz DWORD değerini seçin ve kısayol menüsündeki *Değiştir* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresindeki *Değer Verisi* kutusu içerisinde bulunan "0" rakamını "1" ile değiştirdikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın.

Otomatik güncelleme

Güncelleme sırasında karşınıza çıkan sorular çalışmanızı mı engelliyor? Öyleyse bunları devre dışı bırakmalısınız. Bunun için masaüstünde kurulum dosyasının kısayolunu oluşturun. Bunun üzerine sağ tuşla tıklayın ve kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Buradaki *Hedef* kutusunun sonuna */silent=1 /silent* ifadesini ekleyin. Yaptığınız değişikliği *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın ve kurulumu başlatın. Şayet kurulumun arka planda gerçekleşmesini istiyorsanız */silent=1 /silent/no_ui* ifadesini eklemelisiniz.

Tüm ayarların saklanması

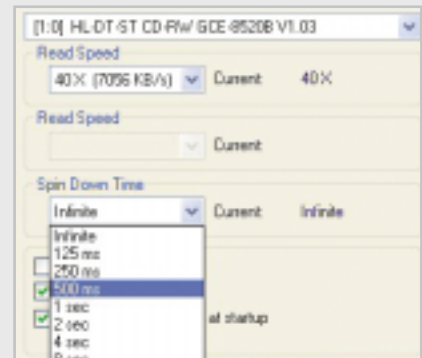
Şayet Nero'nun yeni sürümü size hitap etmiyorsa ve bu nedenle tekrar eski bir sürümü yüklemek istiyorsanız söz konusu işlem sırasında tüm ayarlarınız kaybolacaktır. Bu durumu engellemek için Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve buradaki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Ahead\Nero - Burning Rom\General" anahtarını etkinleştirin. Daha sonra *Yeni/Dize Değeri* komutunu kullanarak "DisableResetWhenDowngrading" adında yeni bir kayıt oluşturun ve bu yeni kaydın değerini "1" olarak değiştirin. Artık tüm ayarlarınız saklanacaktır.

Spin Down süresini kısaltma

Eğer okuma sırasında hata ile karşılaşılırsa Nero, sürücünün hızını kısa bir süre için yavaşlatır. Söz konusu Spin Down süresini istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. Bunun için StartSmart arayüzünü kullanarak ulaşabileceğiniz Nero DriveSpeed aracını kullanabilirsiniz. Buradaki *Spin Down Time* seçeneğini değeri 4 sec olarak değiştirin. Bu sayede Nero, hızı tekrar daha kısa sürede yükseltebilecektir.

Recode hatasını engelleme

Eğer Recode 2 ile bir film dönüştürme işlemi sırasında AACENC32.DLL dosyasının bulunamadığına dair bir hata mesajı alıyorsanız aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz. Arama fonksiyonunu kullanarak dosyayı (sürüm numarası 2.6.9, boyutu 908 KB) bulun ve bunu "C:\Program Files\Common Files\Ahead\AudioPlugins" klasörüne kopyalayın. İşlemi yeniden başlattığınız zaman bu hata mesajı ile karşılaşmazsınız.

Nero DriveSpeed: Bu araç ile Nero'nun Spindown süresini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

YÜKSEK KONFOR

» Nero için ses ipuçları

Müzik dosyalarının isimlerinin belirlenmesi: Eğer müzik dosyalarını bir yazma projesine eklerseniz Nero, bunlar için birer isim oluşturur. Nero'nun bu sırada kullanacağı parametreleri önceden belirleyebilirsiniz. Bunun için *File / Preferences / General* sekmesini etkinleştirin ve *Audio Format Settings* penceresine ulaşmak için buradaki *Plug-in Lookup* düğmesine tıklayın. Artık *Artist / Title Information Source* üzerinden istediğiniz parametreleri seçebilirsiniz.

Sıkıştırmanın belirlenmesi: Eğer bir parçayı MP3 biçimine dönüştürmek istiyorsanız ilgili kodlayıcıyı her seferinden yeniden ayarlamak zorunda değilsiniz. Bu işlemi, yukarıda anlatıldığı gibi ulaşabileceğiniz *Audio Format Settings* penceresi üzerinde otomatik hale getirebilirsiniz. Bunun için *Encoders* sekmesini etkinleştirin ve buradan istediğiniz codec'i seçin. Seçtiğiniz codec'in ayarlarına ulaşmak için *Configure* düğmesine tıklayın. Artık kodlama kalitesini belirleyebilirsiniz. CHIP, bunun için *Highest* seçeneğini kullanmanızı tavsiye ediyor. Taşınabilir MP3 çalıcılar için *mp3: 128 KBit, 44100 Hz, Stereo* ayarını kullanmalısınız.

Audio eklentilerinin yüklenmesi: Nero altında harici Codec'ler de kullanabilirsiniz. En çok kullanılan ses biçimlerine ait eklentileri <http://neroplugins.cd-rw.org> internet adresinde bulabilirsiniz. Nero altında kullanmak istediğiniz eklentileri bu internet sayfasından ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Şu ana kadar yüksek sıkıştırma oranına rağmen (128 KBit/s) en iyi ses kalitesini veren OggVorbis'i indirmenizi tavsiye ediyoruz. Söz konusu eklentiyi "Program Files\Common Files\Ahead\AudioPlugins" klasörüne açın. Ancak bu sırada harici eklentilerinin dosya isimlerinin (*.dll) "nx" başlamasına dikkat etmelisiniz. Aksi takdirde Nero bu eklentileri kabul etmeyecektir.

Geçiş efektinin kullanılması: Nero, normalde müzik CD'lerinde her parça arasında 2 saniye boşluk bırakır. Bunu değiştirmek için tüm parçaları [Ctrl]+[A] ile seçin. Daha sonra bunların üzerine sağ tuşla tıklayın, açılan kısayol menüsündeki *Properties* komutunu çalıştırın ve *Pause* kutusuna istediğiniz değeri girin. İsterseniz ilgili seçeneği işaretleyerek parçalar arasında boşluk bırakmadan, üst üste bindirilerek geçiş yapılmasını sağlayabilirsiniz.

Ses atölyesi

Plakların dijitalleştirilmesi

Klasik plaklar geri dönüyor. Sahip olduğunuz plakları birkaç küçük ipucu sayesinde restore edebilir ve CD'ye yakın bir ses kalitesi elde edebilirsiniz.

1. Pikabın bilgisayara bağlanması

Eğer pikabınızı PC'ye bağlamak istiyorsanız bir ön kuvvetlendiriciye (Pre Amplifier) ihtiyacınız olacak. Bunun nedeni pikabın oldukça zayıf olan sinyalinin (yaklaşık 0.01 Volt) düzenli bir kayıt için yeterli olmaması.

Çünkü klasik ses kartlarının giriş hatları yaklaşık olarak 1 Volt civarındaki sinyal seviyelerinde maksimum performans sağlayabiliyorlar. Pikabınızı ses kartının mikrofon girişine doğrudan bağlayacak olursanız da kayıt sonrasında elde edeceğiniz ses seviyesi çok yüksek olacaktır. Bu nedenle bir kuvvetlendirici kullanmanızda fayda var. Bu cihazların fiyatları 50 Euro civarında.

Pikabınızı bir Stereo Cinch kablosu yardımıyla kuvvetlendiriciye bağlayın. Kuvvetlendiricinin çıkışını da 3,5 mm'lik bir Cinch kablo yardımıyla doğrudan ses kartının Line girişine bağlayabilirsiniz. Pikabın topraklama kablosunu bir parça seloteyp yardımıyla PC'nin kasasına bağlayabilirsiniz. Bu sayede sinyal topraklanmış olacak ve böylece sesteki vızıldamaların önüne geçebileceksiniz. Yukarıda anlatılan işlemlerin tamamını bir HiFi kuvvetlendirici ile de sorunsuz bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için kullanacağınız kablolama yöntemlerini aşağıdaki resimde görebilirsiniz.

2. Windows Mixer'in ayarlanması

Görev çubuğundaki hoparlör simgesine çift tıklayarak *Windows Ses Ayarı Denetimi* penceresini açın. Ekranı gelen pencere *Ses Ayarı Denetimi* kısmından *Dalga* ve *Giriş* haricindeki tüm çıkış noktalarının altında bulunan *Sessiz* seçeneklerini işaretleyin. Ardından *Seçenekler / Özellikler* komutunu çalıştırın, ekrana gelen penceredeki *Kaydetme* seçeneğini işaretleyin ve bunu *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın. Takip eden *Kayıt Denetimi* penceresindeki *Giriş* noktasının altında bulunan *Seç* seçeneğini işaretleyin.

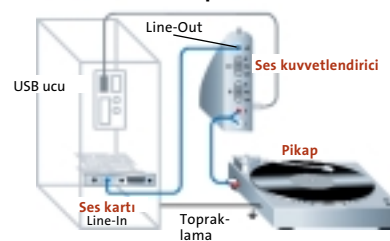
3. Kayıt ses ayarının denetlenmesi

Nero paketi içerisinde bulunan Wave Editor programını çalıştırdıktan sonra kaydetme biçimini belirlemek için *Audio / Record* komutunu çalıştırın ve önce *Sample rate* açılır listesinden *44100 Hz (CD)*, ardından da *Bit depth* açılır listesinden *16 Bit (CD and DAT)* ögesini seçin.

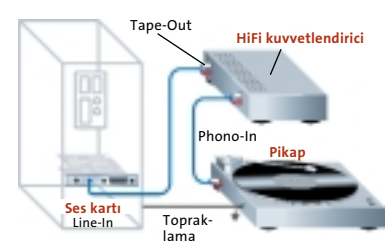
Şimdi üzerindeki kırmızı düğmeye tıklayarak deneme kaydı yapabileceğiniz *Recording Console* penceresi ekrana gelecek. Bu, müziğin dijital ortama aktarılması sırasında ses sinyallerinin denetlenmesi çok önemli olduğu için, bu deneme doğru seviyenin bulunmasına yardımcı oluyor. Aksi takdirde bozulmalar, kaydedilen şarkının kullanılmaz duruma gelmesine neden olur. Bunun için bir şarkı çalın ve *Input Level* değerine dikkat edin. Şayet buradaki değer *0 dB*'in üzerinde olursa Win-

PİKABINIZI PC'YE BAĞLAYIN

Yöntem 1: Pre Amplifier

Yöntem 2: Ses Kuvvetlendirici

İki yöntem: Bir Pre Amp ek masraf (yaklaşık 50 Euro) anlamına geliyor ancak bu sayede pahalı HiFi kuvvetlendiricinizi her seferinde bağlamak zorunda kalmıyorsunuz.

dows ses denetim aracını kullanarak giriş sinyalinin seviyesini düşürmelisiniz. Ancak bundan sonra kayıt düğmesine tıklayarak plak üzerindeki parçayı dijital ortama aktarmaya başlamalısınız. Kaydetme işlemi sona erdiğinde OK düğmesine tıklamanız yeterli.

4.

Ses filtrelerinin kullanılması

Artık şarkının tamamını Wave Display üzerinde görebilirsiniz. Nero, plaktan yapılan kayıtlar için çok sayıda filtreye sahip.

Gürültünün azaltılması: [Ctrl]+[A] ile şarkının tamamını seçin ve *Enhancement / Noise Analysis* komutunu çalıştırın. Nero, gürültünün kaldırılacağı alanı seçmenizi ister. Ancak bu efekti, aksi takdirde Nero ses yüksekliğini ciddi anlamda değiştireceği için kesinlikle tüm şarkıya uygulamamalısınız. İstedığınız alanı belirlemek üzere farenin sağ tuşunu kullanarak başlangıç noktasına tıklayın ve daha sonra fareyi bitiş noktasına kadar sağa doğru taşıyın. Şimdi *Enhancement / Noise Reduction* komutunu çalıştırın. İsterseniz buradaki seçenekleri tek tek deneyerek ne işe yaradıklarını kontrol edebilirsiniz. Ayrıca *Preview* özelliğini kullanarak sonucun nasıl olacağını önceden görebilirsiniz.

Burada sunulan standart ayarlar genellikle yeterlidir. Ancak çok kirlenmiş ve çizilmiş plaklar söz konusu olduğunda buradaki *Reduction Level* değerini biraz daha yükseltebilirsiniz. Son olarak OK düğmesine tıklayarak işlemi başlatabilirsiniz.

Declicker ve Decrackle: Nero, çıtırtı ve çizikler için de uygun filtrelere sahip. Bunun için şarkıyı seçin ve *Enhancement* altındaki *DeClicker* komutunu çalıştırın. Buradaki her iki filtreyi de, onay kutucuklarına tıklayarak işaretleyin. Bunun haricinde *DeClicker* filtresi için *High Quality* seçeneğini de mutlaka işaretlemelisiniz. Son olarak *Presets* altından *remove clicks and crackle* ögesini seçin ve OK düğmesine tıklayarak iletişim penceresini kapatın.

Son olarak *File / Save As* komutunu kullanarak şarkıyı kaydedin ve yaptığınız işlemlerin sonucunu dinleyin. Şayet şarkı içerisinde hala gürültüler dikkatinizi çekecek olursa son adımı, *Declicker* altında daha yüksek bir *Detection Threshold* değeriyle tekrar edin.

Yedekleme atölyesi

Nero ile mükemmel yedekleme

Nero, zaman ayarlı olarak da kullanılabilen hızlı ve yüksek performanslı bir yedekleme aracına sahip.

1.

Yedekleme görevini oluşturmak

Nero BackItUp aracını başlattıktan sonra *Create New Backup* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen sihirbaz penceresindeki bir sonraki adıma geçmek için *Next* düğmesine tıklayın. Şimdi ne tür bir yedekleme istediğinize karar vermelisiniz. Buradan yedeklemek istediğiniz dosya ve klasörleri tek tek seçebilir, daha önceden varolan bir yedeklemeyi kullanabilir veya bir sürücü veya partisonun tamamını işaretleyebilirsiniz. Şayet sadece belirli dosya ve klasörleri yedeklemek istiyorsanız ilk seçeneği işaretleyin ve *İleri* düğmesine tıklayın. Windows gezginine benzer pencere üzerinden yedeklemek istediğiniz dosya ve klasörleri, önlerindeki kutucuklara tıklayarak seçebilirsiniz. Daha sonra *Next* düğmesine tıklayın ve yedek dosyasının saklanacağı konumu belirtin.

2.

Yedekleme türünün belirlenmesi

Şimdi *Backup Type* açılır listesinden tercih yedekleme sistemine göre istediğiniz yedekleme türünü seçebilirsiniz. Ayrıca bir filtre de ayarlayabilirsiniz. Örneğin, bir filtre oluşturarak "Müzik" isimdeki bir klasör içerisindeki dosyalardan sadece uzantıları MP3 olanların yedeklenmesini sağlayabilirsiniz. Ayrıca Nero isterseniz bir parola oluşturma ve yedekleme sırasında sıkıştırma imkanı da sunmaktadır. Sıkıştırma seçeneğini, sabit disk alanından tasarruf etmek için mutlaka işaretlemelisiniz. Ayrıca yedeklerinizin güvenliği

Güvenli yedek: Nero'nun sunduğu BackItUp yeni kullanıcılardan uzmanlara kadar geniş bir kesime hitap ediyor.

3.

Zaman ayarının belirlenmesi

Sıra yedekleme işleminin otomatik olarak başlayacağı zamanın belirlenmesine geldi. *Job Type* altından, yedekleme işleminin ne aralıkla gerçekleşmesini istediğinize bağlı olarak *Daily*, *Weekly* veya *Single Date* öğelerinden istediğiniz birini seçebilirsiniz. *Start On* seçeneğini kullanarak da işlemin başlayacağı tarih ve saati belirleyebilirsiniz. Görev tanımlama işlemi sona erdirmek için *Next* ve takip eden iletişim penceresindeki *Finish* düğmelerine tıklayın. Artık Nero tanımladığınız yedekleme işlemini ileride otomatik olarak gerçekleştirecektir. ■

NERO BACKITUP

» Batch dosyası ile otomatik yedek

Bir yığın dosyası yardımıyla bir klasör içerisindeki dosyaları Nero'yu çalıştırmaya gerek kalmadan CD'ye yazabilirsiniz. Bunun için sadece küçük düzenlemeler yapmalısınız. Aşağıdaki kaynak kod içerisinde bulunan "drivename" bilgisi olarak yazıcının sürücüsü ismini girmeli ve yazma hızını belirlemelisiniz. Ayrıca CD'ye yazılacak klasörü belirtmeli ve tabii ki sürücüyü boş bir CD yerleştirmelisiniz.

```
cls
@echo.off
C:\Program Files\Ahead\Nero\
nerocmd.exe --write --
drivename:d --speed 16 --
real --tao --disable_eject
--underrun_prot --iso
yedek --create_iso_fs
"F:\downloads\*.*)"
--recursive --
close_session --verify --
nero_log_timestamp --
no_user_interaction
pause
exit"
```


EFS: Verilerinizi Windows XP ile şifreleyin

Bedavaya veri güvenliği

Akıllı veri hırsızları, her şekilde bilgisayarınıza girebiliyorlar. CHIP, sadece Windows ile beraber gelen programları kullanarak verilerinizi nasıl bedavaya şifreleyebileceğinizi gösteriyor.

Hırsızlar sadece dizüstü bilgisayarlarla yetinmeyip, arşivlerinizi ve çok değerli çalışmalarınızı da hedef alıyorlar. Kurban için ise bu iki kat zarar anlamına geliyor, çünkü bu sefer kaybedilenler hem pahalı donanımlar, hem de saatler süren çalışmalarınız oluyor. Verilerinizin yedeğini alsanız bile yedeği korumak zorunda kalıyorsunuz, çünkü bu sefer hırsız oraya yönelebiliyor. Bunu engellemek için de önemli verilerinizi şifrelemeniz şart. Microsoft'un dosya sistemi NTFS bu özelliği, Encrypting File System (EFS) adı altında kullanıcılarına sunuyor.

► Dosya şifreleme için hazırlıklar

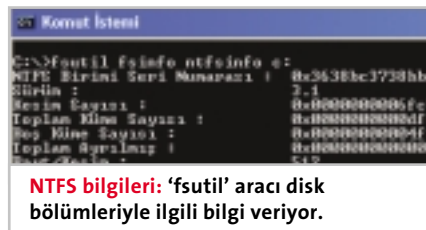
Microsoft'un dosya sistemi NTFS'e bir şifreleme özelliği yerleştirilmiş. Kullanıcılar için bu, aynı anda hem yüksek güven-

lik, hem de rahat kullanım anlamına geliyor. Encrypting File System (EFS) ile şifreleme yapmak isteyenler, öncelikle sabit disk üzerinde bir NTFS dosya sistemine sahip olmalı. Çünkü EFS yeni bir dosya sistemi değil, sadece NTFS dosya sisteminin yeni sürümlerinde bulunan bir özellik. Bu bilgisayarınızda en az Windows 2000 ya da XP Professional işletim sistemlerinden birinin kurulu olması gerektiği anlamına geliyor. Dikkat: Microsoft, şifreleme özelliğini Windows XP'nin sadece Professional sürümüne koymuş, Home Edition bu özelliğe sahip değil. Bu noktada Windows XP Professional, NTFS'in daha gelişmiş özellikler sunan bir sürümüyle, NTFS 3.1 ile ön plana çıkıyor. Herhangi bir disk bölümüyle ilgili bilgi almak için komut satırına "fsutil fsinfo ntfsinfo c:" yazmalısınız. EFS, hem Home Edition'da hem de Professional'da mevcut ve kolay bir yükleme ile kullanıma hazır hale geliyor, yani en azından NTFS dosya sistemine sahip bilgisayarlarda.

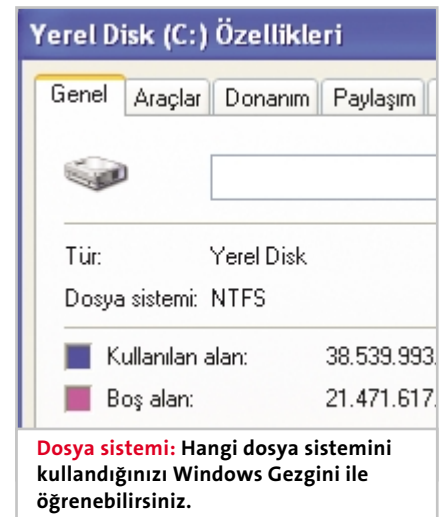
► Dosya sistemini anlamak

Windows XP sadece NTFS dosya sistemine değil, aynı zamanda FAT32 dosya siste-

mine de yüklenebiliyor. Eğer sabit diskinizdeki dosya sisteminin hangisi olduğunu bilmiyorsanız, Gezgini ile bu bilgiye ulaşabilirsiniz. Mesela C: sürücüsüne sağ tuşla tıklayın ve **Özellikler** seçeneğine gelin. **Genel** sekmesinden sürücünüzün dosya sistemini öğrenebilirsiniz. Aynı bilgilerle, komut satırına "fsutil fsinfo volumeinfo c:\" komutunu girerek de ulaşabilirsiniz. Sabit disk üzerinde birden fazla bölüm varsa, "diskpart" aracıyla bilgilere

NTFS bilgileri: 'fsutil' aracı disk bölümleriyle ilgili bilgi veriyor.

Dosya sistemi: Hangi dosya sistemini kullandığınızı Windows Gezgini ile öğrenebilirsiniz.


```

C:\WINDOWS\System32\cmd.exe
C:\downloads>efsinfo
C:\downloads\
0x8409.ini: Not Encrypted
adobe_reader_speedup: Encrypted
Users who can decrypt:
WADLPUMPFT\joerg <joerg>joerg
adobe_reader: Not Encrypted

```

Destek aracı: Windows CD'sinde efsinfo aracı mevcut

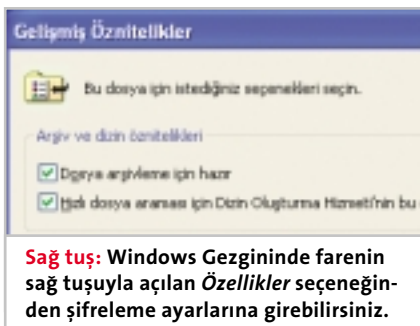
hızlıca göz atabilirsiniz. Bunun için “diskpart” komutunun ardından “list volume” komutu girmelisiniz.

► Bütün EFS bilgileri

EFS ile şifreleme yapacak herkes için “efsinfo” aracı son derece kullanışlı bir komut satırı aracı. Bu aracı Windows XP CD'sinin /Support/Tools bölümünden yükleyebilirsiniz. Yüklemeden sonra efsinfo aracı ile hangi dosyaların ve alt klasörlerin şifrelenmiş olduğunu, hangilerinin de şifrelenmeye uygun olduğunu öğrenebilirsiniz.

► FAT32'den NTFS'e

FAT32 dosya sistemine sahip olan fakat yine de şifrelemeyi kullanmak isteyenler, dosya sistemlerini NTFS dosya sistemine dönüştürmek zorundalar. Bunu yaparken ek bir araca ihtiyacınız yok, ayrıca veri kaybı da söz konusu değil. Windows XP'nin “convert” aracıyla bunu yapabilirsiniz. Dikkat: convert aracı, FAT32'den

NTFS'e dönüştürme işlemini geri alamıyor. Komut satırına “convert c: /fs:ntfs /v” komutunu girerek C sürücünüzün dosya sistemini NTFS'e dönüştürebilirsiniz.

► Verileri şifreleme

Şifrelenmiş dosyalarla çalışırken risk almazsınız, bu yüzden Windows şifrelemeyi gerçek zamanlı olarak ya da komut satırı üzerinden yapabiliyor.

Bir dosya veya klasör şifrelemek isterseniz, sağ tuşa tıklayın ve **Özellikler** seçe-

neğine tıklayın. Açılan pencere'deki **Genel** sekmesinden **Gelişmiş** bölümüne girin.

Veriyi korumak için içeriği şifrele yazısının yanındaki kontrol kutusuna tıklayın. Sonraki pencerelerde **OK** butonuna tıklayarak bu isteğinizi onaylayın. Şifrelemeyi alt klasörler için de geçerli kılan seçeneği de işaretleyin. Böylece şifrelenmiş dosyalara daha kolay göz gezdirebilirsiniz.

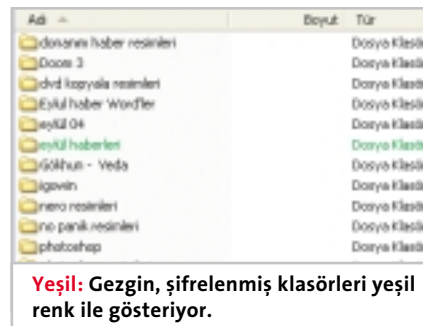
Windows, dosyaları ve klasörleri şifreliyor. Bu dosya ve klasörler gezinde yeşil renk ile belirtiliyor. Bu renklendirmeyi sağlayan Kayıt Defteri değeri “HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer” altındaki AltEncryptionColor.

► Komut satırı ile şifreleme

En kolay şifreleme Windows gezgini üzerinden yapılıyor. Buna rağmen komut satırı üzerinden çalışan cipher aracından da kısaca bahsetmekte fayda var. Bu program, klasörlerin içeriklerini gösterirken “E” harfi ile şifrelenmiş (encrypted), “U” harfi ile de şifrelenmemiş (unencrypted) dosyaları belirtiyor. Bir klasörü şifrelemek için komut satırına girmeniz gereken komut: “cipher /E klasöradı”

► Her şey gerçek zamanlı

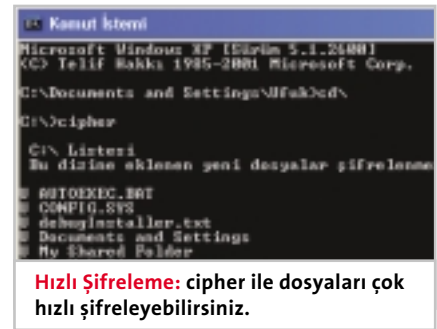
EFS'nin en büyük avantajı ise, bilgisayarınızı kullanırken şifrelemeyle ilgili hiçbir şeyi hissetmemeniz. Normal dosya ve klasörlerle nasıl çalışıyorsanız, şifrelenmiş klasörlerle de aynı hız ve rahatlıkta çalış-

abilirsiniz; şifrelemeyle ilgili bütün işlemleri Windows arka planda gerçek zamanlı olarak hallediyor. Bir başka ilginç özellik ise, şifrelenmemiş bir dosyayı şifrelenmiş bir klasöre koyduğunuzda, bu dosyanın da şifrelenmesi.

► Şifre çözme

Verileri deşifre etmek için önünüzde iki yol var: Ya gezginin sağ tuş menüsü ya da Cipher aracı. Bu aracı kullanmak için ihtiyacınız olan komutlara “cipher /?” yaza-

rak ulaşabilirsiniz. Komut satırına “cipher /D klasöradı” yazarak bir klasörü deşifre edebilirsiniz.

► Anahtarı sağlama almak

Şifrelediğiniz verilere ulaşmak için gereken anahtar sadece sizde var. Bu anahtarın güvenliğini sağlayamazsanız, hırsızlar verilerinize ulaşabilirler.

Şifrelediğiniz veriler, bilgisayarınızdaki diğer kullanıcılara karşı koruma altındadır. Uygun anahtara sahip olmayan bir kimse, verilerinize ulaşmaya çalışırsa, bu kişi kesinlikle EFS engeline takılacaktır. Kimliğini, sizin kimliğiniz altında gizleyebilen bir kişi ise şifrelenmiş verilere ulaşabilir. Bunu engellemek için, anahtarınızı bir USB-Stick'e aktarabilirsiniz. Verilerinize ulaşmak istediğinizde ise, bu anahtarı tekrar bilgisayarınıza aktarmalısınız.

► Anahtarı aktarmak

Anahtarınızın aktarımını Microsoft Management Console ile gerçekleştirebilirsiniz.

Alan	Değer
Sürüm	V3
Seri No	6d bc 67 d3 f0 8c
İmza algoritması	sha1RSA
Sertifika'yı Veren	Ufuk
Geçerlilik başlangıcı	11 Ağustos 2004
Geçerlilik sonu	18 Temmuz 2104
Konu	Ufuk
Ortak anahtar	RSA (1024 Bits)

Sertifika: Her anahtar çifti için bir sertifika var.

niz. Başlat menüsündeki **Çalıştır** komut satırına “mmc” yazın ve programı çalıştırın. **Dosya** menüsünden **Ek Bileşen Ekle / Kaldır** seçeneğine tıklayın. Açılan pencere'deki **Ekle** butonuna tıklayın ve karşınıza gelen listenin en sonuna inin. Listedeki **Sertifikalar** yazısına seçip **Ekle** butonuna tıklayın. Kendi kullanıcıyı seçtikten sonra **Son** ve **Tamam'a** tıklayın.

Microsoft Management Console penceresinin sol tarafındaki listeden **Sertifikalar / Geçerli Kullanıcı** girişini bulun. Bu →

radaki *Kişisel Sertifikalar* kısmında *Sertifika* seçeneğine tıklayın. Burada EFS için en az bir adet sertifika bulması gerekiyor. Buna sağ tuşla tıklayın, *Tüm Görevler*'i seçin ve *Ver'e* basın.

Bir verme sihirbazı, devamında yapılabilecekler konusunda size yol gösterecek. *İleri* düğmesine tıklayın, *Evet*, *özel anahtar* ver ve bir sonraki pencerede *Verme işlemi başarılıysa, özel anahtar sil* seçeneğini işaretleyin. Kişisel anahtarınızın güvenliği için bir parola belirlemelisiniz. Anlamlı bir klasör ismi belirleyin ve kayıt ortamı olarak da en iyisi bir USB stick'i tercih edin.

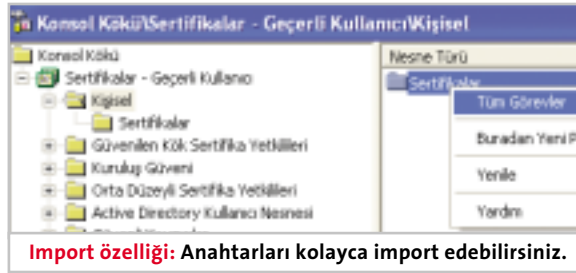
► Anahtar Import Etmek

Anahtarları import etmek için tekrar Microsoft Management Console'a dönün ve *Sertifika* seçeneğini sağ tuş ile seçin. *Tüm Görevler* menüsünden *Al* seçeneğine tıklayın. Bu noktada karşınıza yine bir sihirbaz çıkacak, size düşen de bu sihirbazı sertifikanın kayıtlı olduğu yere yönlendirmek. Yukarıdaki örnekte bu yer USB stick idi. Bunu yaptıktan sonra, daha önceden belirlediğiniz verme parolasını girerek işlemi onaylayın.

► Şifrelenmiş verileri paylaşmak

Veri şifrelemenin kötü yanlarından biri, bu verileri başkalarıyla paylaşamamanız. Ama birkaç işlem ve Windows XP'nin de yardımıyla bunu yapmak mümkün.

Şifrelenmiş dosyalar ve klasörleri kullanırken, bunları ağ üzerinde bir sürücü olarak tanıtamazsınız. Bunun sebebi sizden başka hiç kimsenin şifrelenmiş verilere ulaşamaması. Çünkü bunun için gereken anahtar sadece sizde var. Buna rağmen anahtar e-posta veya CD yoluyla başka bir kullanıcıya göndermek de pek akıllıca değil. EFS bunun için, diğer kullanıcıları tek tek belirleyebileceğiniz bir çözüm sunuyor, yalnız sadece dosyalara erişim hakkı sağlıyor, klasörlere değil. Şifrelenmiş bir dosyaya sağ tuşla tıklayın ve *Özellikler / Gelişmiş / Ayrıntılar* seçeneklerini takip edin. *Ekle* sekmesinde, bu dosyaya erişmesini istediğiniz diğer kullanıcıları belirleyebilirsiniz. EFS'nin bu özelliği sadece XP altında çalışıyor.

cıları belirleyebilirsiniz. EFS'nin bu özelliği sadece XP altında çalışıyor.

► EFS'nin kısıtlamaları

EFS'nin sunduğu bütün bu kolaylıklar sayesinde Microsoft bu özelliği için en başında etkin hale getirebilirdi. Ama bunu, işletim sisteminin sınırları ve diğer sebepler yüzünden yapmamış.

EFS ile bütün bir sabit diski şifrelemeniz mümkün değil. Linux'taki gibi diğer şifreleme sistemlerinden farklı olarak EFS, hiçbir sistem dosyasını şifreleyemi-

yor. Yani, Windows klasörünü şifrelemeniz olanaksız, ayrıca EFS sistemin önyüklenmesi sırasında devre dışı kalıyor.

İkinci kısıtlama: Windows'taki verilerin aynı anda hem sıkıştırılıp hem de şifrelenmesi mümkün değil. Sıkıştırılmış veriler şifrelenmeden önce açılıyor. EFS, NTFS dosya sisteminin özel bir bileşeni. Şifrelediğiniz verileri FAT32 dosya sistemine sahip bir sürücüye aktarmanız halinde, bütün veriler deşifre ediliyor ve normal halleriyle aktarılıyor. Bütün bunlar olmadan önce karşınıza çıkan bir uyarı sizi bu konuda bilgilendiriyor.

► EFS şifrelemesini kırmak

EFS, güvenilir bir veri depolama vazifesi görüyor. CHIP olarak Microsoft'un bu veri şifreleme sisteminin ne kadar güvenilir olduğunu test ettik. Şifreleme ile uğraşan herkesin, şifrenin nasıl kırılacağı konusunda da bilgisi olmalı, en azından geceleri rahat bir uyku uyuyabilmenin ilk şartı bu. EFS, şifreleme sırasında 128 bit uzunluğunda bir File Encryption Key (FEK) oluşturuyor, bu da kullanıcının belirlediği bir anahtar ile şifreleniyor ve Data Decryption Field (DDF) denilen bir

alanla depolanıyor. Şifrenin çözülmesi sırasında bu alan, kişisel anahtar ile deşifre ediliyor ve FEK yeniden oluşturuluyor. Kişisel anahtarın olmaması durumunda Windows, girişi engelliyor. Bunun dışında verilerin sahibi, bir veri kurtarma yazılımına, dosyalara erişim izni verebiliyor. Veri kurtarma yazılımları da, kullanıcı anahtarını kaybettiği zaman ön plana çıkıyor. Ama Windows XP hiç bir kurtarma yazılımının müdahale etmesine izin vermiyor. EFS'yi zorlamak için başka yollar başvurmak gerekiyor.

► Kullanıcı kimliğini taklit etmek

EFS'yi kandırmanın en kolay olduğu zaman, anahtarınızı export etmediğiniz zamandır. Doğru araçları kullanarak yönetici parolası değiştirilebilir. Böylece saldırgan, kayıtlı kullanıcının parolalarını da değiştirebilir. Bundan sonra da kendine bir parola belirleyip kendi kullanıcı adıyla giriş yapabilir. Sahte bir kullanıcı kimliği oluşturmanın bir başka yolu ise parolayı kırmaktır ki, bu doğrudan kullanıcı hesaplarına yönelik bir teknik.

► Yönetici haklarını elde etmek

Normal kullanıcıların yerel yönetici haklarını ele geçirmesiyle de büyük bir tehlikeye ortaya çıkıyor. Dosyalar üzerinde değişiklik yapma yetkisi olmasa bile birisi bu hakları kullanarak, şifrelenmiş klasörlerdeki dosyaları silebilir ve bugüne kadarki bütün çalışmalarınızı yok edebilir.

► Geçici dosyaları incelemek

Birçok yazılım, üzerinde çalışılan dosyaların geçici kopyalarını oluşturur ve bu kopyalar genellikle şifrelenmemiştir. Eğer bu tip geçici dosyalar sabit diskte kalırsa, bunlar hırsız için kolay yemdir. Bu tip geçici dosyaların sabit diskte kalmasına, programlar hata verdikten veya çöktükten sonra sık sık rastlanabilir.

► Sonuç: Verileri şifrelemeye değer

Her şeye rağmen dizüstü bilgisayar kullanıcıları, Windows XP'nin şifrelemesinin sunduğu bütün nimetlerden yararlanmalı, değerli ve hassas bilgilerini EFS ile korumalı. ■

Symbian yazılımları

Cepteki en iyi yazılımlar

Yeni nesil cep telefonlarının hünerlerini birkaç cümleye sığdırmak artık imkansız. Symbian OS destekli cep telefonları için olmazsa olmaz yazılımları ve uyumlu telefon modellerini sizler için inceledik.

Çok değil, birkaç yıl öncesine kadar pek çoğumuz cep telefonlarının arama yapmak ya da mesaj göndermek dışında farklı amaçlarla kullanılabileceği tahmin etmiyorduk. Oysa bugün mobil telefonlarla fotoğraf çekmek, video kaydetmek, kitap okumak, Office dokümanlarını görüntülemek, MP3 dinlemek, kişisel harcamaları not almak ve hatta DivX formatında film izlemek mümkün. Geçmişin bilgi işleme özelliğine de sahip sesli iletişim cihazlarının yerini bugün artık sesli iletişim de sağlayan dijital asistanlar almaya başladı.

Bu hızlı gelişimi “özel” bir işletim siste-

mine, yani Symbian OS’a borçlu olduğumuz söylenebilir. Çünkü gelişimin önünü açan, bağımsız teknoloji ve yazılım geliştiricilerine de hareket alanı sağlanması. Symbian OS, gerçekte dünyanın önde gelen mobil telefon üreticilerini aynı çatı altında toplayan bir platform. Destekleyicileri arasında LG, Lenovo, Nokia, Panasonic, Sendo, Siemens ve Samsung gibi büyük firmalar yer alıyor. Symbian OS şu anda, mobil cihazlarda Microsoft Windows’un mobil sürümünden çok daha büyük bir pazar payına sahip.

Kullanıcıların cep telefonlarından beklentileri, kişisel bilgisayarlardan çok daha

farklı. Dolayısıyla işletim sistemleri de özel olarak tasarlanmalı. Bu cihazlarda sistem kaynaklarının etkin bir biçimde kullanımı ve sonuçta pil ömrünün uzaması, çökmelerle karşılaşılmayan güvenli bir çalışma ortamının sağlanması gerekiyor, Symbian OS’un geliştirilmesindeki temel amaç 2G, 2.5G ve 3G mobil telefonlara özgü söz konusu gereksinimleri karşılayabilmek ve hatta kullanıcıların beklentilerinin ötesine geçmek. Bu işletim sistemi standart telefon özelliğine ek olarak multi tasking destekli bir çekirdeğe, gelişmiş grafik arabirimine, farklı iletişim protokolleri için desteğe ve çok sayıda uy-

TEKNİK ÖZELLİKLER

Model:	SymbianOS	Kullanıcı Arabirimi	Diğer
Nokia 6630	8.0s	s60 2.1	3G EDGE
Nokia 6260	7.0s	s60 2.1	-
Nokia 7610	7.0s	s60 2.1	-
Sendo X	6.1s	s60 1.2	-
Nokia 6600	7.0s	s60 2.0	-
Siemens SX1	6.1	s60 2.0	-
Samsung SHG D710	7.0s	s60	-
Panasonic X700	7.0s	s60 2.0	-
Nokia 7650	6.1	s60 2.0	-
Nokia 3650/3660	6.1	s60	-
Sony Ericsson P900/910	7.0	UIQ 2.1	-
Sony Ericsson P800	7.0	UIQ 2.0	-

Yeni bir telefon satın almadan önce: Bu tablo, hangi yazılımın hangi model cep telefonuyla uyumlu olabileceği konusunda size fikir verebilir.

gulama motoruna sahip. Bu sayede bir mobil telefona sığacak boyutta kompakt ve etkin bir platform oluşturulabilmiş.

Sonuçta Symbian OS'un cep telefonu dünyasındaki yeniliklere büyük bir ivme kazandırdığı ve kişiselleştirme olanaklarını artırdığı reddedilemeyecek bir gerçek.

Bir yazılım standardının varlığı geliştiricilerin gereksindiği öğrenme süresini minimumda tutarken telefon üreticilerine ürünlerini farklılaştırma imkanı da tanıyor. IT geliştiricileri, lisans sahipleri operatörler ve bağımsız kullanıcılar standart programlama API'lerinin de yardımıyla

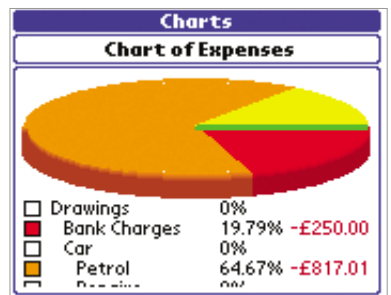
farklı SymbianOS yazılımlarını kolayca geliştirebiliyorlar. İşletim sistemi TCP/IP, POP3, IMAP4, SMTP, SMS, MMS, Bluetooth, OBEX, WAP, i-mode, Java, SynchML gibi belli başlı endüstri standartlarını destekliyor.

Sayıları on milyonu aştığı söylenen smartphone kullanıcıları için daha şimdiden yüzlerce yazılım hazırlanmış durumda. CHIP, bunların içerisinde her akıllı telefonda var olması gereken yazılımları inceledi, bazı sıra dışı araçları gözden geçirdi. Symbian OS'un yeni sürümlerinin neler getirdiğini ve hangi cep telefonlarının hangi yazılımsal özelliklere sahip olduğunu da bu yazıda bulabilirsiniz.

Yeni sürümlerin getirdikleri

Symbian OS 8.0 2.5/3G hizmetlerden yararlanmayı sağlayacak yeni özelliklerle donatılmış. İki farklı alt sürüm söz konusu. v8.0a; eski 6.1, 7.0 ve 7.0s ile aynı çekirdeği, yani EKA 1'i kullanıyor. v8.0b ise →

Kişisel para yönetim yazılımı

MASTERSOFT MONEY

Mastersoft Money, tüm kişisel finansman bilgilerinize Symbian OS destekli cep telefonunuzdan da ulaşmanızı ve hatta bu bilgileri düzenlemenizi sağlıyor. Yazılım; bilanço, kar-zarar tabloları oluşturmanızı, belirli bir zaman dilimi içerisinde gerçekleşen değişiklikleri 3B grafikler ve tablolarla görselleştirmenizi sağlıyor. Tüm bu analizler için harcama kalemlerini uygun kategorilere girmeniz yeterli. Yazılım tüm para birimleriyle uyumlu ve parola koruma özelliğine sahip. Verileri QIF ve CSV dosyaları halinde masaüstü bilgisayarınıza da aktarabilirsiniz. Bu popüler yazılım, sunduğu özelliklerle masaüstü kişisel para yönetim yazılımlarını aratmıyor.

Uyumluluk: Series 60 ve UIQ destekli tüm telefonları

Bilgi için: www.mastersoftmobilesolutions

Mesajlaşma yazılımı

AGILE MESSENGER

Cep telefonu üzerinden internetteki popüler mesajlaşma servislerinden yararlanmak mümkün. Ancak bu servislerin her birine aynı anda bağlanmak istediğinizde özel bir yazılıma ihtiyacınız var. Agile Messenger; ICQ, MSN, Yahoo!, AOL, Jabber ve QQ gibi servislere derseniz aynı anda bağlanmanızı sağlıyor. Tek yapmanız gereken internet erişim noktasını tanımlamak ve kullanıcı adıyla parolanızı girmek. Bu kullanıcı dostu yazılım, arka planda çalışmayı sürdürürken mesaj geldiğinde kullanıcıyı uyarıyor. Bağlantı için yalnızca aktarılan verinin ücretini ödememiz gerektiğinden günün 24 saati, üstelik bilgisayar masasına hapsolmadan çevrimiçi (online) kalmak elinizde.

Uyumluluk: Series 60 ve UIQ destekli cep telefonları

Bilgi için: www.agilemobile.com

Ofis yazılımı

Date	Check #	Amount
20/01/2003	1301	
22/01/2003	1302	
23/01/2003		
26/01/2003	1303	
28/01/2003	1304	

QUICKOFFICE PREMIER

Quickoffice Premier tüm Microsoft Office belgelerini SymbianOS işletim sistemli cep telefonunuzda da görüntülemenizi ve düzenlemenizi sağlıyor. Bu sayede hafıza kartına kopyaladığınız, e-posta eki ya da MMS olarak aldığınız tüm Word, Excel ve Powerpoint dosyalarını bilgisayarınızdan uzakken de erişebilirsiniz. Belgelerdeki font büyüklükleri ve renkler dahi korunuyor. Spreadsheet aracı .XLS uzantılı tablolarda biçimlendirme ve fonksiyon ekleme özelliklerini destekliyor. Presenter yazılımı, sunumları normal, not sayfası ve slayt sıralayıcısı modlarında görüntüleyebiliyor. Tüm araçlar, değiştirilen dosyaları Microsoft Office uyumlu formatlarda kaydediyor.

Uyumluluk: Series 60 ve UIQ destekli cep telefonları

Bilgi için: www.mobl.com/software/

yeni hard realtime çekirdek EKA 2'den yararlanıyor. MDF özelliğiyle, 8.0 platformu yeni bir donanımsal çoklu ortam hızlandırıcı kazanıyor. Symbian OS 7.0s, teorik olarak üçüncü nesil cep telefonu hizmetlerini için uygun özelliklerde. Bu sürümle birlikte W-CDMA, Java MIDP 2.0, Bluetooth 1.1 ve Wireless Messaging 1.0 profillerinden yararlanmak mümkün..

Arabirimler hakkında

Yazılım sürümleri dışında telefonlar arasında fark yaratan bir diğer unsur arabirimler. Üreticiler telefon tasarımlarının farklı ihtiyaçları karşılayabilmesi için aynı işletim sistemi sürümünde birbirinden farklı arabirimlerden yararlanabiliyor. Sony Ericsson P800/900 gibi modellerde kullanılan UIQ, dijital kalem desteğiyle çoklu ortam içerikler için ideal. Series80 adı verilen arabirim Nokia 9200 gibi "business" sınıfı telefonlarda ofis dışındayken de bilgilerinizi düzenlemenizi sağlıyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER

Geliştirici platformu	OS sürümü	Personal Java	MIDP	J2ME optional packages		
				WMA	JABWT	MMA
Series 60 v 2.x	v 7.0s	Yok	2.0	evet	evet	evet
UIQ 2.1	v 7.0 2	Var	2.0	evet	evet	hayır
UIQ 2.0	v 7.0	Var	1.0	hayır	hayır	hayır
Series 60 v 1.x	v 6.1 1	Yok	1.0	evet *	hayır	evet *
9200 Series	v 6.0	Var	1.0	hayır	hayır	hayır

Geliştiriciler için: İçerik geliştirme seçenekleri arasında telefonun modeline de bağlı olarak C++, Java (J2ME) MIDP 2.0, WAP de yer alıyor. C++, Java uygulamaları ve on target debugging destekli ROM'ları geliştirmek için çeşitli araçlardan yararlanılabiliyor.

Nokia'nın diğer modellerinde tercih ettiği, dolayısıyla en yaygın olarak kullanılan arabirim ise Series 60. Bu arabirim, numerik klavyeli standart telefonlar için.

2.5G vs. 3G

Cep telefonlarının gelecekte daha fazla PC fonksiyonuna kavuşması biraz da bağlantı desteğine bağlı. İkinci nesil mobil iletişim dünyası 2.5G ile birlikte GPRS gibi bağlantı metotlarının yanı sıra HSCSD ve

EDGE gibi gelişmiş transfer hızlarıyla da uyumlu hale geldi. Oysa üçüncü nesille birlikte cep telefonları yalnızca ses transferine mahkum olmaktan kurtuluyor. Mbps cinsinden ifade edilen yüksek veri transfer hızları; video izlemeyi ve video konferans bağlantısı kurmayı ve yüksek hızda internetten yararlanmayı mümkün kılıyor. Yazıda sözü geçen yazılımların bir kısmını eCHIP'te bulabilirsiniz (© eCHIP-Code Symbian).

Internet tarayıcı

OPERA BROWSER

Cep telefonların ses yerine bilgi merkezli olmaya başlamasıyla birlikte mobil tarayıcılar da masaüstündeki benzerleri kadar kullanışlı hale gelmeye başladı. Bu çabanın ürünlerinden biri olan Opera'nın akıllı telefon sürümü; Small Screen Rendering (SSR) özelliği sayesinde HTML sayfalarını cep telefonlarının görece ufak ekranından yatay kaydırmaya gerek kalmadan izlenebilmesini sağlıyor. Gezilen sayfalara züm yapmak mümkün. Yazılım herhangi bir arama sayfası yüklemeyi doğrudan arama yapmayı sağlıyor. Durum çubuğu üzerinden yükleme durumu hakkında sürekli bilgi alabilirsiniz. Tuşlara atanan kısayollarla sayfalar arasında daha hızlı geçiş yapabilirsiniz.

Uyumluluk: Series 60 ve UIQ destekli cep telefonları

Bilgi için: www.opera.com

Kişisel araçlar

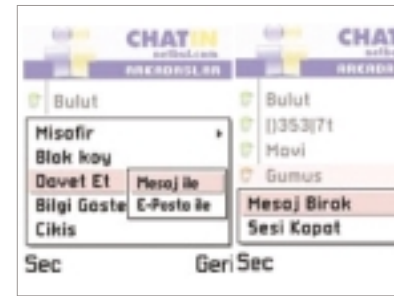
HANDY TOOLS

Handy Tools kapsamlı bir araç paketi. Handy Safe, kişisel bilgilerinizi parolayla koruyarak her an yanınızda taşımanızı; Handy File cep telefonundaki tüm diskleri, klasörleri görüntülemenizi ve gerektiğinde silmenizi; Photo Safe ise fotoğraflarınızı şifreleyip parolayla korumanızı sağlıyor. Book'un görevi e-kitapları tam ekran görüntülemek, Car ise aracınızın yakıt tüketimi ve katedilen mesafe ayarlarını kaydediyor. Handy Dates, doğum günlerini, yıldönümlerini ve önemli randevuları size hatırlatıyor. harcamalarınızı teker teker girdiğinizde farklı kategorilerdeki masraflarınızı görüntülemenizi sağlayan Expense ve alışveriş listesi oluşturabileceğiniz Shopper paketindeki diğer araçlar.

Uyumluluk: Nokia 3650, Nokia 6600, Nokia 7650, Nokia N-Gage, Siemens SX1

Bilgi için: www.epocware.com

Mesajlaşma yazılımı

CHATIN

Chatin tüm veri aktarımını GPRS üzerinden gerçekleştiren ve bas-konuş özelliğiyle cep telefonunu telsiz gibi kullanmanızı sağlayan bir yazılım. Bu sayede 1MB GPRS ücreti ödeyerek telefonla 30 dakika görüşmek ya da 7.000 adet mesaj göndermek, yani dostlarınızla geleneksel yollarla olduğundan çok daha ucuza konuşmak elinizde. Yazılım tümüyle Türkçe. Anında mesajlaşma özelliği MSN, ICQ gibi servislere alternatif sunuyor. Diğer araçlar resimlerinizi arkadaşlarınıza e-posta ile göndermenizi, SMS ve MMS yerine Chatin üzerinden iletişim kurmanızı sağlıyor. Bağlı olmayan dostlarınız içinse mesaj bırakabiliyorsunuz. Bu servisten yararlanmak için ayrıca aylık üyelik ücreti ödemeniz gerekiyor.

Uyumluluk: Series 60 destekli cep telefonları

Bilgi için: www.netbul.com

Video kaydedici**ETI CAMCORDER PRO**

Yalnızca kısa süreli görüntü kaydına izin veren cep telefonlarında ETI Camcorder'dan yardım alarak söz konusu engeli aşabilirsiniz. Yazılım, cep telefonunuzu bir dijital video kameraya dönüştürüyor. Bu yolla hafıza kartı barındıran bir telefona saatlerce görüntü kaydedebilirsiniz, üstelik sesli olarak. Ücretsiz PC dönüştürücü sayesinde dosyaları masaüstünde de izlemek mümkün. ETI Camcorder, özellikle Nokia 7650, 3650 ve 6600 gibi kısıtlı kayıt yapma imkanı sunan cep telefonları için olmazsa olmazlardan biri.

Uyumluluk: Series 60 uyumlu cep telefonları

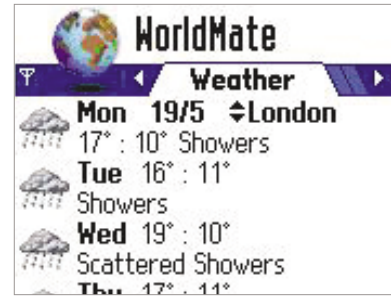
Bilgi için: www.my-symbian.com

CAD görüntüleyici**VISIARC**

Visiarc, CAD çizimlerini cep telefonu ekranından görüntülemek için hazırlanmış bir yazılım. Profesyonellerin CAD çizimlere GPRS üzerinden her an ulaşabilmesini ve Series 60/80 ve UIQ arabirimli cihazlarda görüntülemesini sağlıyor. Dünyanın neresinde olursanız olun, merkezi çizim arşiv sunucusundan AutoCAD DWF ve Microstation SVF dosyalarını indirebilir, güncellemelerden otomatik olarak haberdar edilebilirsiniz. Teknik çizimler üzerinde zoom yapmak mümkün.

Uyumluluk: Series 60, Series 80 ve UIQ destekli cep telefonları

Bilgi için: www.visiarc.com

Kişisel yardımcı**WORLDIMATE**

Mobil telefonların hüneryeleri sık sık yurtdışı seyahatlere çıkanların hayatını epey kolaylaştırıyor. WorldMate dünya saatleri özelliği sayesinde gideceğiniz ülkenin yerel saatini öğrenebilir, Weather Channel sayesinde, gelecek günlerin hava tahminlerini elde edebilirsiniz. Toplamda 1.000 kentin saatlerini öğrenebilirsiniz. Hava tahminlerine ulaşılabilen 250 kentin içerisinde İstanbul ve Ankara da mevcut. Bu sayede WorldMate yerel kullanıma uygun bir kişisel asistan halini alıyor.

Uyumluluk: Series 60 ve UIQ destekli cep telefonları

Bilgi için: www.mobimate.com

MP3 çalar**ULTRAMP3!**

Göze hoş gelen arayüz üzerinden Symbian cep telefonunuzda MP3 müzik dosyalarını dinleyebilirsiniz. Yazılımın entegre çalma listesi düzenleyicisi ile hafıza kartındaki parçaları bulmak ve sıralamak mümkün. Ultra MP3!, skin desteği sayesinde farklı görünüm kazanabiliyor. Yazılım, birden fazla skin'le ve skin düzenleyicisiyle birlikte geliyor. Sağladığı en büyük avantajlardan biriye Nokia 6600 gibi doğrudan MP3 desteğinden yoksun telefonlarda da bu dosyaları çalabilmesi.

Uyumluluk: Series 60 ve UIQ destekli cep telefonları

Bilgi için: www.lonelycatgames.com

Uzaktan kontrol yazılımı**PSILOC INFRARED REMOTE CNTRL**

Evinizdeki ya da ofisinizdeki tüm multimedia aygıtlarını, tek bir kumandayla yani cep telefonunuzla kontrol edebilirsiniz. Infrared Remote Control; televizyon, Hi-Fi, CD, VCR ve DVD oynatıcının yarattığı karmaşadan ve sürekli kumanda aramaktan kurtulmak isteyenler için iyi bir çözüm. Üstelik cep telefonunuza tüm tuşları teker teker "öğretmek" yerine mevcut tanımlardan yararlanabilirsiniz. Marka ve model seçmek, cep telefonunuzu uzaktan kumandaya çevirmek için yeterli.

Uyumluluk: Nokia 7650/3650/3620/3660/6600, Siemens SX1, Sendo X

Bilgi için: www.psiloc.com

Telesekreter**AVISTA ANSWERING MACHINE**

Önceden belirlediğiniz bir zaman diliminde gelen aramalarda yazılım doğru devreye giriyor ve arayanı kayıtlı kişisel mesajınızla karşılıyor. Karşı tarafın sizin için bıraktığı mesaj, cep telefonunuza kaydedilebiliyor. Yazılım arama zamanını ve arayan numarayla da not alıyor. Karşı taraf mesaj bırakırken çağrıyı yanıtlamak istediğinizde tek bir tuşa basmanız yeterli. Bu yolla telesekreter mesajlarınızı ücretsiz dinleyebilirsiniz. Sesli mesajlar düzenleme şansına da sahipsiniz.

Uyumluluk: Nokia 7650, 3650 firmware 3.13 ve sonrası, 3660, N-Gage, Siemens SX-1

Bilgi için: www.avista.ru

SymbianOS'un diğer hünerleri

Daha fazla yazılım

Sizin için yalan söyleyen bir asistandan bilimsel hesap makinesine, yüzlerce ilginç Symbian yazılımından birkaçına kısaca değiniyoruz.

► **Geliştirilen Symbian yazılımlarındaki çeşitlilik** cep telefonlarının kullanım alanını son birkaç yıl içerisinde bu mobil işletim sistemi üreticilerinin bile tahmin edemeyecekleri ilginç yazılımların ortaya çıkmasını sağladı. Akıllı telefonlar için olmazsa olmaz kabul edilenlerin dışında mobil yaşamı daha keyifli hale getirecek farklı yazılımlara da göz atmakta yarar var.

► **Psiloc Space Doubler:** Özellikle 7650 gibi kısıtlı hafızaya sahip telefonlarda kurulu uygulamaları sıkıştırarak disk alanı yaratan Space Doubler, yazılımları ihtiyaç halinde açıyor ve kullanımdan çıktıklarında yeniden sıkıştırıyor.

► **BlackList 1.1:** Görüşme yapmak istemediğiniz numaraları telefon rehberinden seçerek ya da numaralarını doğrudan girerek belirlediğinizde Blacklist bu kişilerin size ulaşmasını engeller. Arayan kişi telefonunuzdan sürekli meşgul sinyali alacaktır.

► **SmsSpamKiller:** SmsSpamKiller, cep telefonunuza gelen mesajların içeriğine göz atarak reklam içerikli olanlarla vakit kaybetmenizi engelliyor. Yazılımla, bazı özel numaralardan gelen mesajları doğrudan engelleyebilirsiniz.

► **Mobile FAX:** MobileFax, cep telefonunuz üzerinden doğrudan faks alıp göndermenizi sağlıyor. Yazılım sayesinde, faksları kızılötesi ve Bluetooth üzerinden yazdırabilirsiniz.

► **AppMan:** Yazılım; sistem kaynaklarının kullanımı, etkin uygulama, işlem ve yüklü yazılımlar ile diskte kapladıkları alan hakkında bilgi edinmenizi, önceden kurulan yazılımlara ait artıkları temizlemenizi sağlayan çok sayıda araca sahip.

► **Power DictaPhone:** Not almak için kalem ve kağıda ulaşamadığınız anda, örneğin cep telefonuyla yaptığınız herhangi bir görüşme sırasında bir adresi kaydetmeniz gerektiğinde bu yazılımdan yararlanabilirsiniz.

► **Anti-Thief:** Anti-Thief önceden belirlenen parola girilmeden kapatıldığında, cep telefonu ekranında bir sonraki açılışta bu cihazın çalıntı olduğuna dair bir uyarı mesajı belirliyor. Bu mesaja yüksek sesli bir uyarı sinyali eşlik ediyor. Yazılım ayrıca önceden belirlenen alıcılara telefonun durumuyla ilgili mesajlar gönderiyor.

► **eBook:** eBook Aportis (.prc) ya da Palm Database (.pdb) formatındaki e-kitapları yolculuklarınızda da yanınızda taşıyıp

okuyabilmenizi sağlıyor. Beraberinde gelen ücretsiz yazılımla metin formatındaki diğer kitapları da prc'ye dönüştürerek görüntüleyebilirsiniz.

► **BCalc:** Standart cep telefonu hesap makinesini yeterli bulmuyorsanız, bu yazılımın fonksiyon grafiği çizme, matematiksel fonksiyon ve ifadeleri kullanabilme gibi yeteneklerinden yararlanabilirsiniz.

► **Call Cheater:** Bu ilginç yazılım, arayan kişinin sizi havaalanında, şantiye ya da yoğun trafik gibi görüşme yapmak için uygun olmayan bir ortamda sanmasına yol açıyor. Bu seslerin, yalnızca önceden işaretlediğiniz numaradan gelen aramalarda çalınmasını sağlayabilirsiniz.

► **SmartMovie 2.12:** Yazılım, mobil telefonda film izlemeyi sağlıyor. Ancak videoları telefona aktarmadan önce özel dönüştürücüsünü PC'ye kurmanız gerekiyor. Videoları dikey ya da yatay moda izleyebilirsiniz. Yazılım Türkçe menülere ve altıyazı desteğine sahip.

► **Anti Mosquito:** İlk anda kulağa tuhaf gelse de bu yazılımın görevi yaydığı ses dalgalarıyla çevrenizdeki sivrisinekleri rahatsız etmek. İnsan kulağının algılayamadığı frekanslardaki bu dalgalar sinekleri çevrenizden uzaklaştırıyor.

► **Full Screen Caller:** Cep telefonu ekranında arayanın adıyla ya da küçük resmiyle yetinmeyebilirsiniz. Full Screen Caller, arayan kişinin fotoğrafının tam ekran olarak görüntülenmesini sağlıyor. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

» Web'de Symbian

SymbianOS s60 destekli akıllı telefonların yaygınlaşmasına paralel olarak bu işletim sisteminde çalışan yazılımların artışı da büyük ivme yaşandı. Sonuçta bu yazılımları inceleyen, kullanıcıları bir araya getiren forumlar ve programcılara ait siteler de hızla çoğaldı:

www.symbian.com
www.symbiandiaries.com
www.handango.com
www.symbianware.com
my-symbian.com
www.aivanet.com
www.cepforum.com

Windows XP için Service Pack 2

Yeni yama, yeni Windows

Microsoft, virüslere ve internet korsanlarına karşı saldırıya geçti ve uzun süredir beklenen Service Pack 2 ile yamaların haricinde bir dizi yeni koruma mekanizması da sunuyor. CHIP, yeni yayınlanan hizmet paketinin neler getirdiğini ve nasıl kullanılacağını gösteriyor.

Service Pack 2, geniş kapsamı ile şu ana kadar alıştığımız hizmet paketlerinden oldukça farklı. Internet Explorer genel olarak geliştiriliyor, Outlook Express ise Outlook'tan miras kalan, kendisi için yeni özelliklere kavuşuyor ve Windows Firewall'un kullanımı artık gerçekten çok daha kolay bir hal alıyor. Microsoft, Service Pack 2 ile beraber Windows'un güvenliğine daha çok önem verme sözünü tam olarak yerine getirmiş oluyor.

Dergi yayına hazırlandığı sırada Service Pack 2'nin sadece IT uzmanları için olan ve ağ üzerinden kuruluma imkan tanıyan sürümü sadece İngilizce (eCHIP-Code Service Pack2) ve Almanca olarak yayınlanmıştı ve tek bilgisayar kurulumu için olan sürüm ise hazırlanma aşamasın-

daydı. Söz konusu sürümü, yayınlandığı zaman eCHIP'te de bulabileceksiniz.

Reklam pencerelerinin engellenmesi

Yapılan anketler; kullanıcıların, şu anda hemen tüm ticari internet sayfalarında bulunan popup pencerelerinden rahatsız olduklarını gösteriyor. Microsoft, Service Pack 2 ile beraber Internet Explorer'a bir popup engelleyici ekleyerek kullanıcılara destek veriyor. Ancak bu durum artık programları gereksiz hale gelebilecek olan diğer program geliştiricilerini sinirlendirebilir.

Internet Explorer ile sörf yaparken tanıtım pencereleri ile karşılaşmamak için aşağıdaki işlemleri uygulamalısınız. İlk olarak Tools menüsüne yeni eklenen Po-

popup Manager komutunu çalıştırın. Ardından, yeni pencerelerin de otomatik olarak açılmalarını engellemek için buradaki Block Pop-up Windows seçeneğini işaretleyin. Ancak bunun sonucunda ilginç popup pencerelerinin açılmaması gibi bir

dezavantajla karşı karşıya kalabilirsiniz. Bu nedenle *Tools / Popup Manager / Popup Manager Options* penceresini açın. Buradan, oluşturduğunuz kural için istisnalar belirleyebilirsiniz. Bunun için popup pencerelerinin açılmasına izin vermek istediğiniz web alanı ismini girin ve ardından *Add* düğmesine tıklayın.

Block All Pop-up Windows seçeneğini kullanarak tüm pencerelerin engellenmesini, hatta açılması için özellikle fare ile tıklanması gereken pencereleri (reklam banner'ları gibi) bile engelleyebilirsiniz.

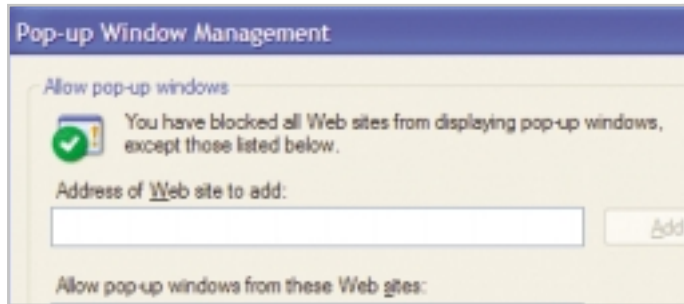
İpucu: *Options* altından *Play Sound* seçeneğini etkinleştirerek, engellenen her bir pencere için sesli bir uyarı sinyali verilmesini sağlayabilirsiniz. Bu sayede web sayfasındaki muhtemelen önemli hiçbir bilgiyi atlamamış olursunuz. Internet Explorer penceresinin sağ alt köşesinde bulunan popup simgesine tıklayarak, popup pencerelerinin açılmasına izin verebileceğiniz veya engelleyebileceğiniz Popup Manager penceresine ulaşabilirsiniz.

Program eklentilerinin kontrol edilmesi

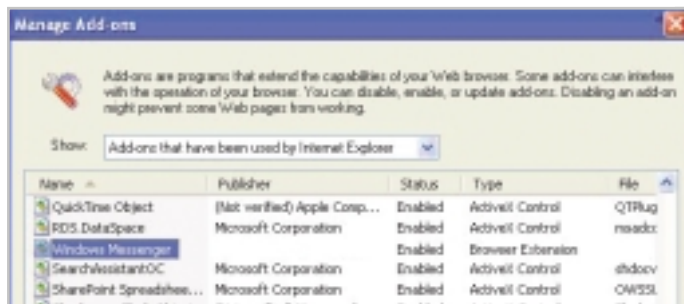
Birçok program, isteyerek veya istemeyerek kendisini Internet Explorer ile ilişkilendirir. Örneğin, Windows Messenger, ICQ, Google Toolbar ve Macromedia Flash bunlar arasında sayılabilirler. Ayrıca "Alexa" gibi bilgi toplama araçları da kullanıcıya fark ettirmeden tarayıcınıza eklenirler.

Artık iyileştirilmiş eklenti yöneticisi sayesinde söz konusu eklentiler üzerinde eksiksiz bir kontrol sağlayabilirsiniz. İsteddiğiniz eklentileri bu aracı kullanarak tek bir tıklama ile hızlı ve konforlu bir şekilde Internet Explorer'dan kaldırabilir veya internet tarayıcısına ekleyebilirsiniz. Sahip olduğunuz tüm misafir programları görmek için kullanacağınız bu aracı *Tools / Manage Add-ons* komutunu kullanarak çalıştırabilirsiniz.

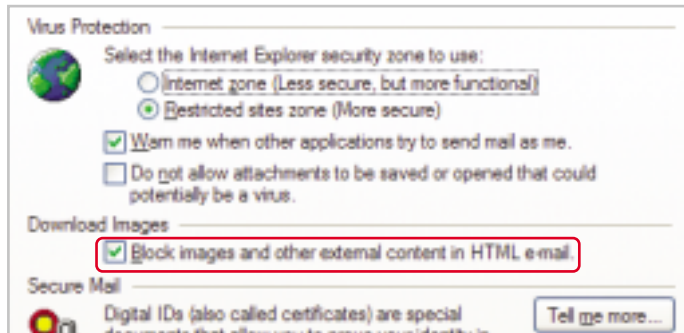
Takip eden penceredeki *Show* açılır listesinden *Add-ons that have been used by Internet Explorer* görünümünü seçmeniz daha iyi bir sonuç verecektir. Bunun sonucunda eklentiler *Enabled* (Etkin) ve *Disabled* (Devre Dışı) olarak listeleneceklerdir. İsteddiğiniz eklentiyi devre dışı bırakmak için ilk olarak listeden seçmeli ve ardından *Settings* kutusu içerisindeki *Disabled* seçeneğini işaretlemelisiniz. Şayet bir ActiveX modülü söz konusu ise de Internet Explorer'ı güncellemek için Update

Popup Blocker: Popup pencerelerini görmek istediğiniz web sayfalarını bu listeye ekleyerek engellenmelerini engelleyebilirsiniz.

Eklentilerin yönetimi: Can sıkıcı casusluk araçlarını ileride sadece bir tıklama ile devre dışı bırakabileceksiniz.

Daha güvenli e-postalar: SP2'den sonra e-postalarınızın sadece salt metin biçiminde görüntülenmesini sağlayabilir ve harici resimlerin indirilmesini engelleyebilirsiniz.

ActiveX düğmesine tıklamanız yeterli olacak. Diğer tüm modüller içinse Internet Explorer'ı yeniden başlatmanız gerekiyor.

İpucu: Ne işe yaradığından emin olmadığınız tüm eklentileri ilk olarak devre dışı bırakın ve daha sonra ihtiyaç duyduğunuz zaman etkinleştirin. Bu sayede Internet Explorer'ın daha güvenli olmasını sağlayabilir ve kaynaklarınızdan tasarruf edebilirsiniz.

Internet Explorer'ın tehlikelerden korunması

Internet Explorer, yüzde 90'lık pazar payı ile dünya üzerinde en çok kullanılan web tarayıcısı olma unvanına sahip ve bu nedenle tabii ki korsanların da öncelikli saldırı hedefleri arasında yer alıyor. Internet Explorer penceresindeki *Tools / Internet Options* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Security* sekmesini etkinleştirin.

► **Yanlış dosya uzantıları:** *Open files based on content, not file extension* seçeneği Service Pack 2 ile beraber yeni eklenmiş.

Bu sayede, örneğin Truva atlarının resim dosyalarının arkasına gizlenmeleri engellenebilecek.

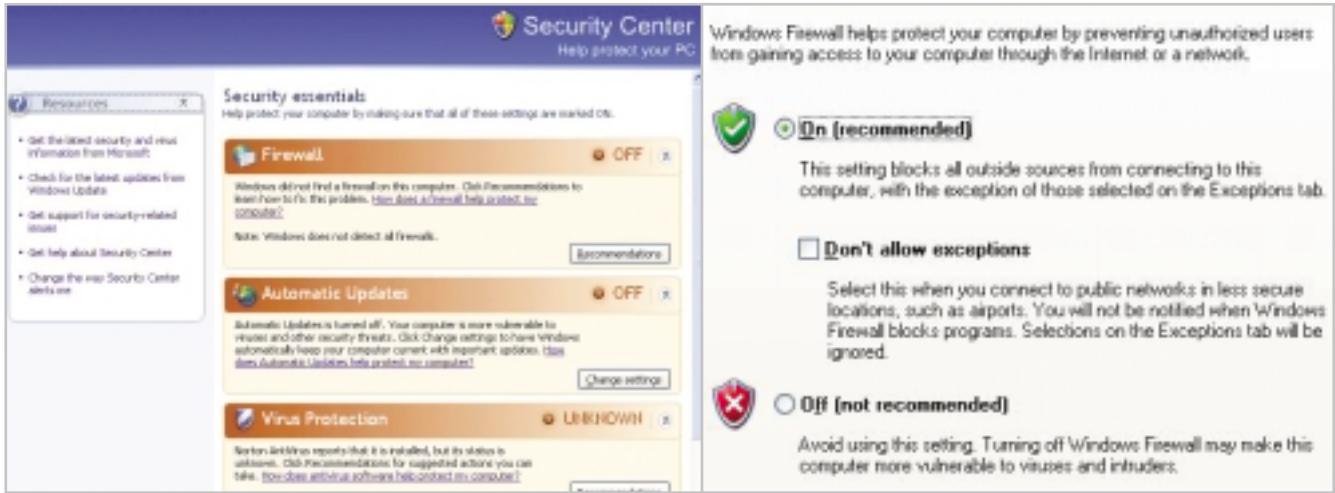
► **Cross-Site-Hacking:** Microsoft, *Web sites in less privileged Web content zones can navigate into this zone* seçeneği sayesinde, yeni bir pencere yardımıyla daha az korunan bir güvenlik alanına erişmek isteyen internet korsanlarını engelliyor.

► **Intranet güvenliği:** Doğru yönde atılan diğer bir adım ise yerel ağ için bir güvenlik alanı konfigürasyonuna imkan tanınması. Bu sayede korsanların birçok saldırısı daha başlamadan önlenmiş oluyor.

İpucu: *Security* sekmesi üzerinden güvenlik derecesini değiştirerek *Medium* seçeneğini işaretleyin. Bu seviyedeki güvenlik önlemleri yeterli kadar katı.

E-postaların daha güvenli şekilde okunması

Microsoft, internette hızlı bir şekilde yayılan e-posta solucanlarına karşı açtığı savaşta Outlook Express için, şu ana kadar →

Güvenlik merkezi: Güvenlik duvarı, virüs tarayıcı veya otomatik güncelleme etkin ve çalışır durumda olup olmadıklarını buradan kontrol edebilirsiniz.

Windows Firewall: Diğer kişisel güvenlik duvarlarında olduğu gibi güvenlik seviyesini artık bir tıklama ile değiştirebilirsiniz.

sadece ağabeyi Outlook'ta bulunan güvenlik mekanizmalarını kullanıma sundu. Microsoft hala bir spam filtresi entegre etmedi ama artık e-postaların HTML olarak değil de standart olarak düz metin şeklinde görüntülenmesi mümkün. Bu sayede eskiden otomatik olarak çalıştırılan script'ler artık ilk etapta etkinleştirilmeyecekler. Alınan tüm iletilerin salt metin biçiminde görüntülenmesini sağlayan seçeneği *Tools / Options* penceresi üzerinde bulabilir ve işaretleyebilirsiniz. Şayet bir iletiyi HTML biçiminde görmek isterseniz doğrudan [Alt]+[Shift]+[H] kısayol tuş bileşimini uygulayabilir veya *View* menüsü altından ilgili komutu çalıştırabilirsiniz.

Diğer bir güvenlik önlemi ise harici kaynaklardaki resimlerin otomatik olarak indirilmesinin engellenebilmesi. Bu, spam gönderenlerin e-postalara normalde görünmeyen, sadece bir piksel büyüklüğünde bağlantılar eklemesiyle gerçekleşiyor ve bu sayede söz konusu resim indirildiği zaman ilgili e-posta hesabının kullanıldığı rahatlıkla tespit edilebiliyor. Şayet bir e-posta içerisinde bu tür bir resim tespit edilirse söz konusu resmin engellendiğine dair bir uyarı mesajı ekrana gelecektir. Şayet ileti içerisinde görmek istediğiniz nesneler mevcutsa e-postanın başlık kısmına tıklayarak söz konusu kullanılabılır alanları daha sonradan yükleyebilirsiniz.

İpucu: Eğer iletilerin sahip oldukları resimlerin daha önce olduğu gibi otomatik olarak yüklenmelerini istiyorsanız *Tools / Options* komutu ile açılan penceredeki *Security* sekmesi üzerindeki *Block images and other external content in HTML e-mail* seçeneğini devre dışı bırakmalısınız.

Windows güvenlik duvarının kullanımı

Daha önceden "Internet Connection Firewall" (ICF) olarak bilinen güvenlik önlemi Microsoft tarafından oldukça geliştirilmiş. Güvenlik duvarı, daha güvenli bir sistem elde edebilmek için artık standart olarak tüm ağ kartları için etkinleştirilmiş. Ayrıca Windows Firewall sistem açılış sırasında da yükleniyor. Bugüne kadar bilgisayarlar, nispeten uzun sayılabilecek bu süre içerisinde ağ içerisinde korumasız kalıyorlardı. Bu sayede Blaster'a veya diğer solucanlara karşı da önlem alınmış oluyor.

Güvenlik duvarı ayarlarını değiştirmek için *Ağ Komşuları* simgesine sağ tuşla tıklamalı ve açılan kısayol menüsündeki *Properties* komutunu çalıştırmalısınız. Artık istediğiniz LAN bağlantılarından bir tanesinin üzerine çift tıklayarak özelliklerine ulaşabilirsiniz. Ardından seçtiğiniz bağlantıya ait güvenlik duvarı ayarlarını yapmak için *Advanced* sekmesindeki *Internet Connection Firewall* başlığı altında bulunan *Settings* düğmesine tıklayın. Ekranı gelen penceredeki *General* sekmesi üzerinden güvenlik duvarının *On* (Açık), *Off* (Kapalı) veya *On, Don't allow exceptions* konumunda olup olmayacağını belirleyebilirsiniz. Windows güvenlik duvarı son seçenekte hiçbir bağlantıya izin veremeyecektir.

Bir sonraki sekme olan *Exceptions* üze-

rinden de, örneğin bilgi alabilmek için internete bağlanmasına izin verdiğiniz programları tek tek belirleyebilirsiniz. Şayet o zamana kadar bilinmeyen bir uygulama internete bağlanmak isterse Windows güvenlik duvarı söz konusu programa izin vermek isteyip istemediğiniz sorar. Bu işlevi, *Zone Alarm* veya *Symantec*

EXECUTION PROTECTION

»XP donanım koruması

Windows XP, Service Pack 2 ile beraber "Execution Protection"a, yani işletme korumasına sahip oluyor. Bu, temel olarak program kodlarının çalıştırılmasını engelliyor. Bunun için tüm hafızayı NX bayrağı (NX= "No Execute", yani "Çalıştırma") ile işaretliyor. Sadece Windows'un kendisi hafızaya kod yazdığı zaman bu NX bayrağı devre dışı bırakılıyor. Bu, eğer bir korsan izin verilmeyen alanlara bir Buffer Overflow kodu yazacak olursa söz konusu kod bloğunun çalıştırılmayacağı anlamına geliyor. Bu sayede saldırılar da önlenmiş oluyor. Ancak bunun için işlemcinin Execution Protection teknolojisini desteklemesi gerekiyor. AMD, bunu Athlon 64 ile desteklerken Intel ise ileride destekleyeceğini açıkladı.

Ancak bu teknolojinin en büyük sorunu, program kodu ile verileri ayırmayan programların çökmesi. Bu durumda söz konusu işlevi devre dışı bırakmak için ilgili seçeneğe *System Properties* penceresindeki *Advanced* sekmesi üzerindeki *System Performance* başlığı altında bulunan *Settings* düğmesine tıklayarak ulaşabilirsiniz.

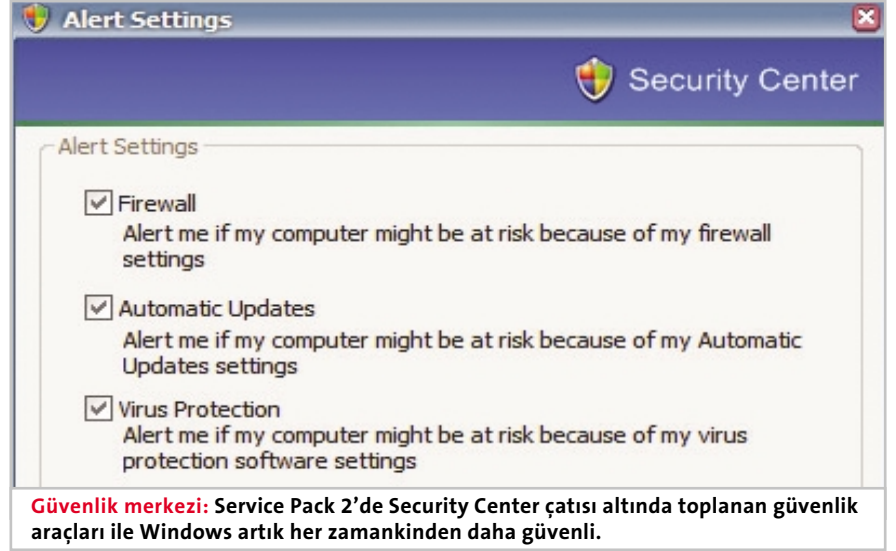
Firewall gibi diğer ticari kişisel güvenlik duvarlarından da biliyoruz.

İpucu: Windows güvenlik duvarı, sadece güvenlik duvarını kullanmak isteyip ZoneAlarm ve benzeri programların sahip oldukları fazladan işlevlerden vazgeçebilecek olanlar için yeterli.

Güvenlik araçlarının denetlenmesi

Microsoft, önemli tüm araçları yeni Security Center altında bir araya getiriyor. Windows güvenlik duvarı, otomatik Windows güncelleme ve hatta virüs tarayıcınızı bile burada bulabilirsiniz. Sonuncusu Microsoft ile ilgili değil ve programın tanınabilmesi için belirli bir bağlantı arayüzünü kullanması gerekiyor. Şayet bu bağlantı gerçekleşmezse Windows herhangi bir anti virüs yazılımının yüklü olmadığı uyarısında bulunacaktır. Yaptığımız incelemede de Norton Antivirüs ile benzer bir durum yaşadık. Tabii ki yabancı güvenlik duvarlarının da Security Center tarafından tanınabilmeleri için söz ko-

Güvenlik merkezi: Service Pack 2'de Security Center çatısı altında toplanan güvenlik araçları ile Windows artık her zamankinden daha güvenli.

nusu ara yüzün mutlaka kullanılması gerekiyor.

Ancak ileride tüm üreticilerin çalışmayı kolaylaştıran bu merkeze dahil olabilmek için bu ara yüzü kullanacaklarını düşünüyoruz. Security Center'ı görev çubuğundaki saatin yanındaki kalkan simgesinden tanıyabilirsiniz. Şayet bilgisayarınız

bir etki alanı (domain) içerisinde bulunuyorsa Security Center yüklenmeyecektir. Çünkü Microsoft, bir etki alanı içerisindeki bilgisayarların güvenliğinden o etki alanının yöneticisinin sorumlu olduğunu ve bu tür bir ayarlamamanın anlamsız olduğunu düşünüyor. ■

VP / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

224

Yüksek teknoloji
Teknolojik yeni ürünler

226

Bilgisayar simülasyonları
Paniğe gerek yok

Bilimkurgu fantezimiz gerçek mi oluyor?

Uçan otomobiller

Star Wars, 5th element, Blade Runner, A.I... Geleceği tasvir eden filmlerin ortak paydası uçan otomobillerdi. Oysa uçan otomobil artık hayal ürünü olmaktan çıktı.

■ Yüzbinlerce dolar karşılığında satın alınan, son derece hızlı, çevik otomobiller, Porsche'ler, Lamborghini'ler, hatta satın almak için sadece paranın yetmediği, toplumda saygın bir kimse olduğunuzu ispatlamak zorunda olduğunuz Ferrari'ler saatte yüzlerce kilometre yapabilirler ama trafik sıkıştı mı, isterse dünyanın en güçlü motoruna, en pahalı, en lüks ekipmanlarına sahip olsun, bütün otomobiller beklemek zorunadır. Kilometrelerce uzayan sıkışmış trafik içinde saatlerce bekleyen her sürücünün ise dile getirdiği bir hayal vardır: "Bu araç şimdi uçabilseydi..."

Bir hayali gerçek yapmak

Bilimkurgu filmlerinin en göze çarpan dekorlarından olan uçan otomobiller uzun zaman

yalnızca birer hayal olarak kaldılar. Pek çok firma pratik, kullanışlı, güvenli bir uçan otomobil üretmek için gizli projeler geliştirdi ancak hedefe hiçbir zaman ulaşamadı.

Sadece Moller isimli, 1962'den beri kendini bu amaca adanmış bir firma, uzun zamandır gerçekleştirdiği başarılı testlerle dünya basınında sıkça yer alıyordu. Havacılık konusunda faaliyet gösteren bir mühendislik şirketi olan ve çeşitli havacılık kuruluşlarına saati 200 dolardan danışmanlık ücreti veren Moller'in kurucusu Dr. Moller 1962 yılında, XM-2 adını verdiği, uçan daireye benzer, disk şeklindeki küçük bir aracı yerden dikey şekilde havalandırmayı başardığından beri, Moller'in uçan otomobil denemeleri ilgi odağı oluyordu. Şirketin yeni geliştirdiği M400 Sky Car modeli-

UÇAN OTOMOBİLİN TARİHİ

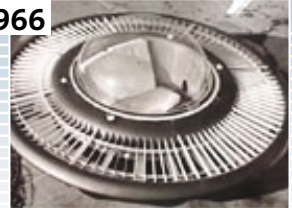
Otomobili uçurma hayalleri 1960'lardan beri devam ediyor. Küçük ama güçlü pervanelerle donatılan tek kişilik araçlar yerden havalanmayı pek çok kez başardılar.

1962

XM-2: Disk şeklindeki araç iki pervane ile yükseldi. Dr Moller'in ilk başarısı.

1966

XM-3: İki yolcu alan UFO görünümündeki aracın pervanesi çevresine dolanmıştı.

Sky Car: Dünyanın ticari seri üretimi gerçekleşecek uçan otomobilin kanatları uçuş anında genişliyor, yerde ilerlerken katlanıp daralıyor.

Fanteziden gerçeğe: Star Wars, beyaz perdede uçan otomobil fikrini ilk kez gündeme getiren filmlerden. 5th Element'ta ise şehirler uçan otomobillerle doluydu.

nin 2007'den önce Amerika'da kullanım izni alacağına açıklanması üzerine meraklıların gözü Sky Car'ın üzerine çevrildi.

1 litre benzinle 5 kilometre

Sky Car, tam anlamıyla bilimkurgu filmlerindeki sivri uçlu, kanatlı otomobillere benziyor ve iki motoru sayesinde hareket ediyor. Dört kişilik yolcu kapasitesine sahip araç, dikey olarak kalkıp inebiliyor. Kalkış ve iniş sırasında motorları, Harrier savaş uçaklarında olduğu gibi, yatay ve

dikey açılarda yön değiştirerek itiş gücünün yönünü ayarlıyor. Eski, iri Amerikan otomobilleriyle benzeşen boyutlarıyla evlerin garajlarına kolayca girecek şekilde tasarlanmış olan Sky Car, istenirse 7 bin metre yüksekliğe kadar çıkarak saatte 400 km hızla yol alabiliyor veya deniz seviyesinde maksimum 200 km hızla ilerliyor. Sky Car'ı cazip kılsa, onun pratik anlamda kullanılabilir bir araç olması. Gerekli eğitimi alan herkesin kullanabileceği araç, bildiğimiz otomobil benzini kullanıyor ve yaklaşık bir litre benzinle 5 kilometre yol alıyor. Bu oran, benzer bir araç olan helikopterle karşılaştırınca ekonomik kalıyor ve aracın her an bir benzin istasyonunu yanına inip, otomobillerde kullanılan sıradan benzinle deposunu doldurabilmesi de albenisini artırıyor. Buna, bir depo benzinle 750 kilometre yol alabildiğini de eklemek lazım.

1 milyon dolarınız var mı?

Henüz kullanımına izin verilmeyen ama bütün testlerden başarıyla geçen araç üzerindeki incelemeler sürüyor, ama Amerikalı yetkililer araç için kullanım izninin 2007'den önce çıkacağını söylüyor-

lar. Firma da şimdiden depozit alarak siparişleri kabul etmeye başlamış. 100 bin dolar depozit ödeyen ilk 100 kişi, toplam bir milyon dolar karşılığında, dünyada bu araca sahip olan ilk yüz kişi olacak. Üretimi zaman alan araca sahip olmak için biraz daha beklemeyi göze alanlar ise ilk 500 kişi arasına girmek için 500 bin dolar ödeyecekler.

Fiyatlar sıradan bir otomobil kullanıcısına astronomik görünse de, işyerinden evine gitmek için helikopter kullanan iş adamlarının sıraya gireceği düşünülüyor; zira helikopterin aksine, bu araçla özel bir pilota gereksinim duymadan gezip tozmak da mümkün olacak gibi görünüyor. Ayrıca yine helikopterin aksine, çift motorlu araç, bir motoru bozursa dahi uçmayı başarıyor ve cihazın tüm pervaneleri özel güvenlik kafeslerinin içine saklandığından, şehir içinde kimseyi yaralamadan güvenle kullanılacağı iddia ediliyor. Gelecekte uçan otomobillerin şehirleri nasıl kaplayacağını merak edenler içinse 5th Element filmi seyretmek veya Beam Breakers oyununa göz atmak ilginç olabilir.

Bilgi için: www.moller.com

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Beam Breakers: Intel, P4 işlemcilerini tanıtmak için Beam Breakers oyunundaki uçan otomobilleri kullanmıştı.

1970

XM-4: XM-3'ün geliştirilmiş modeli yine UFO görünümündeydi.

1985

M200X: 1989'de dünya basınının önünde yükselen araç 200 kere uçtu.

1999

M150: Bugünkü modelin küçük atası tam bir jet uçağını andırıyordu.

2004

M400: Dünyanın ilk seri üretim uçan arabası. Bir milyon dolar veren işine uçarak gidecek.

YÜKSEK TEKNOLOJİ

Gamepad ile Bruce Lee olamazsınız

Sanal dövüş arenası

Dövüş oyunlarını gamepad ile oynamaktan sıkılmış Playstation2 sahipleri için harika bir icat var elimizde. Sanal dövüş arenası, kollara ve ayaklara takılan iker algılayıcıdan ve ayakların altına serilen elektronik bir düzlemden oluşuyor. Kullanıcı yumruk attığında ekrandaki oyuncu da yumruk atıyor, kullanıcı tekme savurduğunda ekranda da tekmeler uçuşuyor. Böylece PS2 ile dövüş deneyimi daha gerçekçi bir hal alıyor ve en azından yumruk yemeden dövüş sporlarının sağladığı hareket avantajı yakalanmış oluyor.

Fiyatı: 100 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Su güllesi

Su savaşlarında son nokta

Herkes hayatında bir kere su tabancası kullanmış, su savaşı yapmıştır. Su güllesi atan yeni nesil su tabancası "waterball" ile su savaşlarında yeni bir döneme giriliyor. Çünkü bu tabanca suyu bir çizgi şeklinde değil, küçük güller şeklinde atıyor. Tetiğe bastığınızda küçük bir su mermisi olanca hızıyla hedefe ulaşıyor ve klasik su tabancalarının her tarafı ıslatan sürekli ateşinin aksine, yeni tabanca sadece hedefi ıslatarak su savaşlarını daha zevkli hale getiriyor.

Fiyatı: 25 dolar

Bilgi için: www.firebox.com

Mazoşist eğlenceye teknolojik destek

Lighting Reaction

Lighting Reaction ile iletken metal tutacakları eline alan dört arkadaş dönerek yanan ışığın ve ürkütücü bir müziğin eşliğinde birbirlerine elektrik şoku vermeye çalışıyorlar. Cihazın ortasındaki ışık yeşile döndüğünde metal tutacağın üzerindeki kırmızı düğmeye ilk basan kişi diğer oyunculara küçük bir elektrik şoku yolluyor. Pille çalışan cihaz çok küçük bir akım ürettiği için bu şok sadece gıdıklayıcı bir etki yaratıyor ama yine de oyunun yarattığı stres nedeniyle kalbinizden emin olmadan oynamanız tavsiye edilmiyor.

Fiyatı: 35 dolar

Bilgi için: www.firebox.com

► Gelişen teknolojinin en son örnekleri

Snooper S4

Uydudan yol güvenliği

Snooper S4, ülkemizde kullanımı olmasa da batıda otomobil sürücülerine sunulan güvenlik teknolojilerine iyi bir örnek. GPS sistemiyle uydudan veri alan güvenlik cihazı, otomobil sürücüsünü kaza bölgeleri, bulunduğu yoldaki hız limitleri, tehlikeli virajlar, kavşaklar, okul bölgeleri gibi ayrıntılar hakkında sesli ve görsel olarak uyarıyor. Sürücü, bir otoyolda sık kaza yapılan bir noktaya yaklaştığında cihaz uyarı vererek sürücüye dikkatini yola vermesini söylüyor veya taşıt bir okula yaklaştığında yola fırlatabilecek küçük çocuklar konusunda uyarıda bulunuyor. İstatistikler bu tür sürüş güvenliği cihazlarına sahip olan sürücülerin diğer sürücülerden %24 oranında daha az kazaya karıştığını göstermiş.

Fiyatı: 650 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Ağız ışığı

Gece kulübünün yıldızı olun

Geceleri eğlenmeyi sevenler, eğlenmek için kulüp, disko gibi loş ortamları seçenler için yeni bir eğlence çıktı. Ağız ışığı, boksörlerin dişlerini korumak için kullandıkları ağızlıkların ışıklandırılmış versiyonu. Böylece gece partilerinde konuşurken ağızınızdan yayılan disko ışıkları partinin en eğlenceli, en gözde insanı haline gelmenize yardımcı olabilir.

Fiyatı: 20 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

20Q

Elektronik kahin

Cihaz, aklınızdan tuttuğunuz bir nesnenin ne olduğunu tahmin etmeye çalışıyor. Bu amaçla kullanıcıya 20 soru soruyor. Kullanıcı kürenin üzerindeki tuşlar yardımıyla, evet, hayır veya olabilir cevaplarını veriyor. Ardından cihaz, kullanıcının aklında tuttuğu cismin ne olduğunu söylüyor. Çok büyük oranda başarılı tahminler yapan küçük oyuncak kullanıcıları şaşırtarak eğlenceli saatler geçirmenizi sağlıyor.

Fiyatı: 25 dolar

Bilgi için: www.firebox.com

Bilgisayar simülasyonları

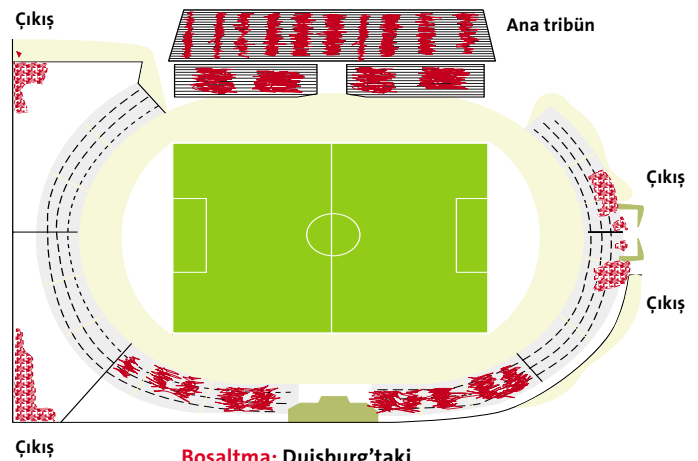
Paniğe gerek

Futbol stadyumundaki seyirciler paniğe kapıldığı vakit işler çığrından çıkıyor. Bilim adamları bunun önüne geçmenin yollarını arıyorlar. Bilgisayar simülasyonları sayesinde panik araştırmacıları büyük insan topluluklarının stres durumlarındaki davranışını önceden tahmin etmek istiyorlar. Dortmund'daki bir milli maç sırasında Westfalen stadı Dünya futbol şampiyonası için sınav görevi gördü.

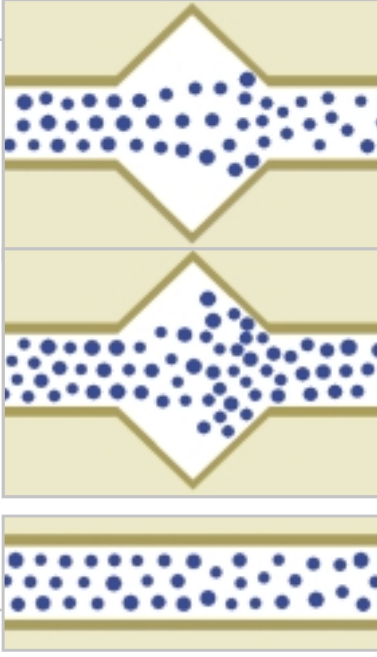

Korku hiç kimseyi ayırt etmiyor. «ster Mekke'de Hac görevini yerine getiren Müslümanlar olsun, ister bir stadyum izdihamında Avrupalı futbolseverler; panik anında herkes aynı şekilde davranıyor. Büyük organizasyonlarda her yıl felaketler yaşıyor. İnsanlar eziliyorlar, ölüme çiğneniyor ya da hatalı tasarlanmış kaçış yolları yüzünden yangında can veriyorlar. Birçok insanın dar mekana sıkıştığı her yerde tehlike pusu kuruyor. Alışveriş merkezleri gibi büyük binalarda, sinemalarda, havaalanlarında, konserlerde ya da Hac yolculuklarında, metro istasyonlarında, gemilerde... Panik özellikle futbol stadyumlarında yayılıyor. Duisburg-Essen Üniversitesi'nde panik araştırmacısı olan profesör Michael Schreckenber "Panik tıpkı bulaşıcı bir hastalığa benzer," diyor. "Biri bağırırsa başkaları da bağırmaya başlıyor. Biri koşarsa başkaları da koşmaya başlıyor."

Portekiz'de Avrupa futbol şampiyonası yapılırken, Almanya şimdiden 2006 dünya şampiyonasına hazırlanıyor. Bu bağlamda stadyumlardaki güvenlik önemli bir konu. Gitgide daha fazla büyüyen yolcu gemilerine benzer biçimde, stadyumların boşaltılması da gerçekte kontrol edilemiyor. Bu yüzden bilgisayar benzetimleri (simulasyonlar) önem kazanıyor. On iki dünya şampiyonası stadından biri olan Dortmund Westfalen stadyumu güvenlik eksiklerini zamanında teşhis etmek için modern yöntemlerle incelendi. Başka yerlerde bu tip plan →

Boşaltma: Duisburg'taki Wedau stadyumu için uygulanan bilgisayar benzetimi, panik sırasında insan yoğunluğunun yüksek olduğu noktaları kırmızı renkle belli ediyor, yani tribün çıkışlarını ve ana çıkışları.

DARLIK

“Mimarlar geçitleri ansızın genişletip hemen ardından daraltmamalı,” tavsiyesinde bulunuyor panik araştırmacısı Helbing. Bilim adamının yaptığı benzetimler şunu ortaya koyuyor: Yol genişler genişlemeyen herkes birbirini geçmeye çalışıyor ve daralmanın önünde bir yığılma oluşuyor. Genişleme olmaksızın kaçanlar daha rahat ilerliyorlar.

oyunlarına az ilgi gösteriliyor. Örneğin Münih Allianz stadyumunun yalnızca VIP alanı bilgisayarda simule edildi. Michael Schreckenberg binalarda, gemilerde ve stadyumlarda duvarlarla, çitlerle, basamaklarla ve kapılarla yatay kesimleri bilgisayarlarda sonradan inşa ediyor. Planları binlerce noktayla donatıyor. Bu noktalar, ciddi durumlarda yaşamları için koşuşan insanlar. Fizikçi felaketi tertipliyor ve monitörde olayı gözlemliyor. Yangın çıkarsa, insanlar nereye koşuyor? Tribünlerden ne kadar hızlı “kaçıp kurtulunabiliyor”? Kitleler dar yerlerden nasıl geçiyor? Tıkanıklık nerede oluşuyor? Bir çıkış kapalıysa ne oluyor? Her bir insanın oluşturduğu baskı yavaş yavaş birikiyor. Sadece 50 insan bile bir kamyonla karşılaştırılabilen 1.000 kilogramlık bir ağırlık baskısı üretiyor. Taştan duvarlar bile buna dayanamıyor.

Peki bir yazılım nasıl önceden kestirilemeyen davranışları hesaplayabiliyor? Simulasyonda insanların nereye ve ne hızla hareket ettiklerini az sayıda kural belirliyor. Örneğin her bir insanın karşıdan gelenden kaçınması, ama aynı yöndeki insanları takip etmesi gibi. Hiç kimse duvara koşturuyor, ama bazen duvar önünde bekleyenler de çıkıyor. Matematiksel olarak bu davranış algoritmalarında saklı. Schreckenberg’in

modeli içlerine ajanlar denilen küçük altprogramların yerleştirilmiş olduğu kafes hücrelerinden ibaret. Bunun için açık bir örnek Duisburg Wedau stadyumunun (önceki sayfa) simule edilmiş boşaltılması. Her bir ajan, yalnızca ilk hareketi önceden belirtilmiş bir insanı canlandırıyor. Ajan hücreden hücreye sığıyor, başka ajanlardan kaçınıyor ve yol çatallandığında nereye döneceğine duruma göre karar veriyor. “Bizde insanlar önce kare şeklinde” diye açıklıyor Schreckenberg ve bıyık altından gülüyor: “Biraz da sinirliler.” Metrekareye 6,25 ajan oranı görece konforlu. Burada her bir insan için 40 x 40 santimetrelilik bir alan emre amade. Araştırmacıların gözlemlerden bildiği kadarıyla rahatsızlığa ve devamında paniğe yol açmak için metrekareye dokuz insan yoğunluk olması gerekiyor.

Schreckenberg “Bir insan kitlesi bireylerin toplamından farklı hareket eder,” saptamasında bulunuyor ve monitörde kalabalığın farklı şartlar altında nasıl hareket ettiğini gösteriyor. Çıkışlar çok genişse itiş kakış gerçekten de daha hızlı gerçekleşiyor. Buna karşın küçük kapılarda her şey tersine dönüyor, birbirleriyle kavga eden insanların engellemesi yüzünden mekanın boşaltılması yavaşlıyor. “İnsanların birbirine karşı dostane davranması daha etkili olurdu,” diye yorumda bulunuyor bilim adamı.

Bir PC 80.000 insanı simule ediyor

Planlama oyunu için büyük bilgisayarlar gerekmiyor. Schreckenberg sıradan bir PC’de 80.000 insanın hareketini simule edebiliyor. Yöntem, bilişim öncülerinden John von Neumann’ın kuramlarını temel alıyor. Yeni oluşturulmuş otomat kuramı temelinde von Neumann ellili yıllarda kendi kendini yeniden üreten yapıları muhafaza edebilen ve böylelikle bilgisayarda yaşamı simule edebilen, soyut otomatlar- dan ibaret bir sistem elde etmiş.

Von Neumann’ın yapıları hücresel otomat diye nitelenen bir çevrede çoğalıyor. Bir hücresel otomat belli sayıda birbirinin aynısı hücreden ibaret ve bir bilgisayar yardımıyla zaman adımlarında simule ediliyor. Hücreler monitörde o anki durumlarını temsil eden renklerde küçük dörtgenler olarak canlandırılıyor. Bir zaman adımından bir sonrakine her bir hücre komşu hücrelerin durumundan etkileniyor ve bir sonraki adımda kendi durumunu değiştirerek tepki gösteriyor. Ekrandaki canlandırmada böylelikle farklı numunelerin →

29.05.1985

Brüksel: Etrafı karmaşaya boğan İngiliz futbol taraftarları Heysel stadyumunda 39 ölümlü bir kitlesel paniğe yol açtı.

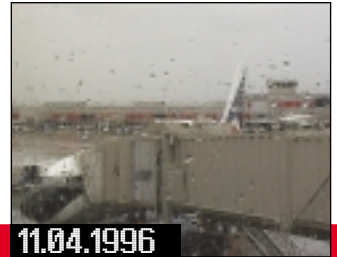
15.04.1989

Sheffield: Hillsborough stadyumunda 96 insan demir parmaklıklara sıkışıp öldürüldü. Tribün aşırı doluydu.

15.09.1994

Estonya: Feribotun batışında 852 yolcu öldü. Yeni gemiler için artık boşaltma işlemi simule ediliyor.

11.04.1996

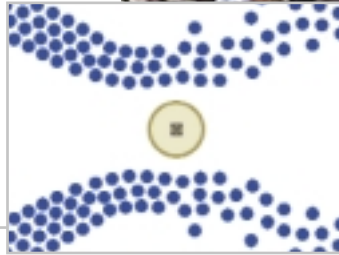
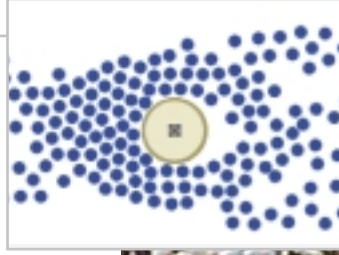
Düsseldorf: Havaalanında bir yangında 16 kişi boğuldu. Yardım edenlerin de kaçış planları yoktu.

MEKKE

Dairenin merkezindeki sütun Mekke hacıları tarafından Mina'da sembolik olarak taşlanan "şeytanı" temsil ediyor.

Simulasyon (üstte) fotoğrafın da gösterdiğini onaylıyor: İnsanlar sütunun çevresinde çoğu zaman felaketlere yol açan devasa bir baskı oluşturuyor. Daha bu yıl burada yine 244 müslüman ölümüne çığnendi.

1990'da beliren kitlesel bir panikte 1.400'ün üzerinde kurban verildi. Şu sıralar hacı adaylarının akışlarını tehlikeli birikmeler olmadan yönlendirmek için yeni olanaklar aranıyor (altta).

bir dizisi sonucu doğuyor. Hiçbir hücre bir üst düzlemde neyin cereyan ettiğini bilmiyor. Yine de bir hücrenin davranışına bakarak önceden söylenemeyen çok karmaşık örnekler teşkil edebiliyor ve model ancak çok sayıda hücrenin bağlantısıyla oluşuyor.

Benzetimlere temel oluşturan videolar

Modellerini gerçek verilere göre hazırlamak için Schreckenberg ve meslektaşları stadyumların film kayıtlarını kullanıyor. Duisburg Wedau stadyumunun incelenmesi yoğunluk tahmini ölçümü denilen bir incelemede uzun zaman dilimleri üzerinden yığılmaların oluşmuş olduğu alanları gösteriyor ve aynı özelliklerdeki üç acil çıkış kapısından birinin tercih edildiğini kanıtlıyor. Dortmund'daki Westfalen stadyumunda geçen yıl Almanya ve İskoçya arasında oynanan milli maçta taraftarların davranışı 15 video kamera ile dakikası dakikasına kaydedilmiş. Böylece elde edilen veriler Westfalen stadyumu için bir panik simülasyonunun temelini oluşturuyor.

Araştırmacılar için yeri iyi bilen seyircilerin davranışı da ilginçti. "Nerede yığılmaların oluştuğunu ve acil durumda stadı birkaç dakika içinde boşaltabilmek için neredeki darboğazların bertaraf edilmesi gerektiğini belirleyebiliyoruz," açıklamasında bulunuyor Michael Schreckenberg.

Kendisi bu verileri değerlendirmiş ama bu konu hakkında konuşmuyor. Dortmund'daki benzetimin tam olarak ne sonuç verdiği DFB tarafından "çok gizli" olarak açıklanmış bulunuyor. Başka dünya şampiyonası stadyumlarının modern bilimsel yöntemlerle incelenip incelenmemesi kararını da organizasyon komitesi ileriye atıyor. "Güvenlik çetrefilli bir konu" yorumunda bulunuyor Schreckenberg, bu konuda karşılıklı alınmış susma kararına işaret ederek. Ancak başka stadyumlardaki benzetimleri de "çok anlamlı" bulduğunu gizlemiyor. Dresden Teknik Üniversitesi İktisat ve Trafik Enstitüsü'nde profesör Dirk Helbing, Michael Schreckenberg'e benzer biçimde yol alıyor. Yayıları simule etmek için, gözlemlerden matematiksel modeller yaratıyor. Ajanları kuralları takip eden Duisburg'lu meslektaşının aksine Helbing'in →

02.07.1997

Tote Hosen: Rhein stadyumundaki konserde hayranlar sahneye akın edince bir kişi öldü, 300 kişi yaralandı.

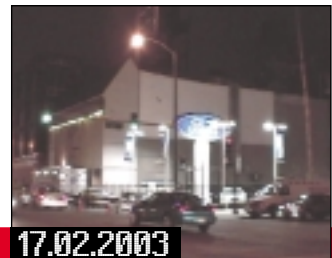
05.12.1999

Innsbruck: Berg Isel'de bir müsamereden sonra ziyaretçi akışları bir noktada birleştiğinde yollar daraldı. Beş ölü.

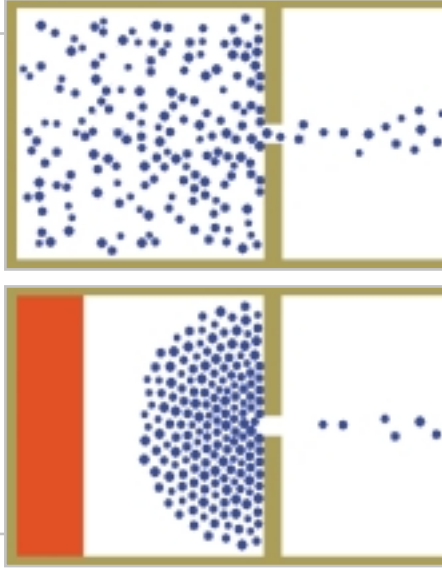
30.06.2000

Roskilde: Danimarka'daki rock festivalinde sekiz ziyaretçi izdiham yaratan bir güruh tarafından ölümüne çığnendi.

17.02.2003

Chicago: Gece kulübü "Epitome"da tahriş edici bir madde püskürtüldüğünde, panik yaşandı ve 21 kişi öldü.

YANGIN

Soldan yaklaşan ateşten duvar (kırmızı) mekandaki insan yığınının paniğini artırıyor. Tek çıkıştaki izdiham insanların (mavi) kaçışını tehlikeli bir durumun olmadığı bir zaman normal bir zamana kıyasla daha yavaş hale getiriyor.

formüllerinde fiziksel güçler ve hareket denklemleri yer alıyor. Yapıtaşlarına da diferansiyel denklemlerde bu tip güçler atanıyor. Bu “sosyal güçler modelinde” normal durumda insanlar arasında itme ve baskı ile modifiye edilen itici güçler etki ediyor. Bilgisayar deneyinde hangi önkoşullarda sürtünmenin çıkışlar önünde sıkışmalara yol açtığı kendini gösteriyor. İnsanların nokta şeklinde canlandırıldığı bu yazılımlar DOS zamanından kalma bilgisayar oyunlarını hatırlatıyor. Helbing’e göre bu yöntemin güçleri ayrıntıların çözümünde yatıyor. Böylece simülasyonlar çıkışlar önündeki bir sütunun bir dalgakıran etkisinde bulunduğu ve çıkıştaki insanların yükünü hafiflettiği sonucunu verdiler. Ancak bu çözüm önerisi melektaşlar arasında tartışılıyor. Anti-panik sütununun etkisini ispatlayan bir kanıt henüz oluşmuş değil, çünkü bu şimdiye kadar pratikte denenmemiş bulunuyor.

Mekke: Dünyanın en önemli yaya projesi

Helbing’in tanıları her sene ölümcül olayların cereyan ettiği Mekke’nin hac mekanlarındaki tehlikeli noktaları güvenli hale getirmeye yarayabilir. Suudi Arabistan’da uluslararası uzmanların kutsal mekanlarda hangi yapısal değişikliklerle hacı akışlarının daha güvenli olabileceğini çepeçevre incelemeleri gerekiyor. Dirk Helbing’e göre bu “dünyanın en büyük ve en önemli yaya projesi.”

Dünya şampiyonası stadyumlarında Almanların yaşadığı tereddüt Avusturya’da şaşkınlık yaratıyor. Avusturya 2008 Avrupa Futbol Şampiyonasını düzenliyor ve simülasyon yöntemlerini daha şimdiden kullanıyor. “İnsan her zaman yalnızca felaketlerden öğreniyor,” diyor Viyana Okul ve Spor Mekanları Yapı Enstitüsü’nden (ÖISS) Peter Gattermann. Burada insanları tetikleyen, Berg Isel’deki Innsbruck stadyumunda 1999’da beş insanın ezilerek öldürüldüğü kitlesel bir

panik oldu. “Stadyumu zamanında bir bilgisayar sınavına tabi tutsaydık Berg Isel felaketinin önlenebileceği düşünce-sindeyiz,” saptamasında bulunuyor Gattermann.

Avrupa Futbol şampiyonası için Avusturya bazı sonuçlara vardı: Yeni stadyumlar ancak ÖISS dijital panik araştırması yardımıyla optimal güvenlik mimarisi hesaplandıktan sonra inşa edilebiliyor. Bu yüzden Salzburg Wals stadyumu için yapı planları simülasyondan sonra bir daha gözden geçirildi. Hesaplamalar olmasa daha az ve daha büyük oturma blokları inşa edilirdi. Hesaplamaların ardından acil çıkışların sayısı beşten sekize yükseltildi ve dolambaçlı yolların genişliği ikiye katlandı. Gattermann şöyle diyor: “Bitmiş bir stadyumda bunu değiştirmek neredeyse olanaksız olurdu. Ama planlama aşamasında değişiklikleri engelleyecek kısıtlamalar yoktu.”

Almanya’da benzetimler yalnızca gemiler için mecbur tutuluyor. İki yıldır, gemilerin inşa edilebilmesinden önce yolcu boşaltımının simule edilmesi zorunlu. Binlerce yolcu taşıyan büyük gemilerin bile bir saat içinde boşaltılabilmesi gerekiyor. Michael Schreckenberg şöyle diyor: “İnsanları yapay olarak panikletmek mümkün olmadığı için bunları insanlarla test etmek uygulamada mümkün değil. Bir karmaşanın başlangıcında yapılan tatbikatlar bir felaketten ziyade eğlenceyi andırıyor.”

Simülasyonlar konusunda standartlar belirsiz

Bilim adamları benzetimler konusunda standartların belirlenmemiş olmasını söz birliği etmişçesine eleştiriyorlar. “Ek-randa harika görünen yazılımlar var, ancak insanlar ya duvarların içinden koşarak geçiyorlar ya da ortadan kayboluveriyorlar,” diye yakınıyor Schreckenberg. “Birçok benzetim yazılımı hiçbir zaman bilimsel incelemeye tabi tutulmadı, buna karşın yapısal düzenlemelerde istisnalar yaratmak için kullanılıyorlar,” diyerek ona destek veriyor Helbing. Böylelikle kaçış yollarını daha da daraltarak koltuk sayısı artırılıyor.

Almanya’da şimdiye kadar statik yapısal mevzuatlar için yalnızca bir düzenleme mevcut. Bu düzenlemede daha kaç adet acil çıkışın mevcut olması gerektiği bile belirtilmemiş. Bir stadyum tribünü için gereken boşaltma süresi bir tiyatro nizamnamesinden alınmış. “Birçok boşaltma planı ciddi durumlara muhtemelen çok iyimser yaklaşıyor,” diyerek uyarıda bulunuyor Helbing. Schreckenberg ise paniğe lüzum olmadığını belirtiyor ve şöyle ekliyor: “Stadyumların güvensiz olduğunu söylemiyoruz, ancak güvenliği sınamak için çok daha iyi yöntemler mevcut.”

BAĞLANTILAR

www.traffic.uni-duisburg.de

www.helbing.org

www.rimea.de

<http://fifaworldcup.yahoo.com/06> ■

MF / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

» Zamanında yapılmış bir bilgisayar sınavı Berg Isel stadyumundaki felaketi önlemiş olurdu.

Peter Gattermann, Viyana Okul ve Spor Mekanları İnşa Enstitüsü

İÇİNDEKİLER

238

Ödev siteleri
En iyi ders ve ödev siteleri

246

P2P yazılımları
Yeni takas borsaları

252

ADSL yazılımları
Hızlı internet için
en iyi araçlar

PayPal

eBay'de güvenli alışveriş sırları

Paypal sayesinde nihayet Türk kullanıcıları da eBay'den alışveriş yapabiliyor. Üstelik, Paypal 400 Euro'ya kadar bir alıcı koruması da sunuyor.

■ Satıyorum, satıyorum, sattım! Malınızı açık artırmayla internet üzerinden sattınız. Peki eBay'de ödeme nasıl olacak, paranızı nasıl alacaksınız? Bu işlem biraz zaman alıyor ve riskli alıcının omuzlarına bindiriyor. Hesap bilgilerinin iletilmesi herkesin işi değil ve online ödeme hizmetleri çoğunlukla külfetli ya da az yaygın. eBay'in artık Türkiye'yi de kapsayan PayPal'inde durum böyle değil (www.paypal.com). Bu ödeme servisi bir ücret karşılığında (işlem başına 35 cent ve ödemenin azami yüzde 3,9'u) para transferini uluslararası birçok para biriminde üstleniyor. Fiyatı ve ödeme girişini ticari partnerler e-posta üzerinden onaylıyor, bu sırada hiçbir ötekinin hesap verilerini öğrenemiyor. Yalnızca her iki kullanıcı da önceden hesap açtırmış olmak zorunda.

Bu avantajlara rağmen dünya çapında en popüler online ödeme servisi bugüne kadar Türkiye'de kullanım dışıydı. Bunun önemli bir nedeni, sanal para elçisinin Türkiye'deki satıcının parayı aldıktan sonra malı göndermemesi durumunda devreye girecek olan otoriteye güvenmemesiydi. Türkiye'nin uluslararası alanda artan itibarı ve uyum yasalarında elektronik imza gibi elektronik alışverişe yönelik maddeler sayesinde bu durum değişiyor. Böylece ve alıcının haklarının uluslararası

geçerliliği ve korunması teyit edilmiş oluyor. Mal yerine ulaşmazsa da alıcı 400 Euro'luk bir değere kadar parasını geri ediniyor. Ama malı göndermeyen satıcının başı uluslararası yasalarla derde giriyor.

Güvenilmeyen tüccarlar dışarıda kalıyor

Kendi katılımı olmaksızın bu alıcı korunması maddi mallarla sınırlı. Örneğin e-kitaplar buna dahil değil. Satıcının PayPal logosunu kullanabilmek için yerine getirmesi gereken başka kısıtlar da var. Satıcı, malını ebay.de, ebay.ca, ebay.com ya da ebay.co.uk adreslerinde satışa çıkarmak, en az 50 değerlendirme almak ve bunların yüzde 98'inden olumlu not almak zorunda. Böylece satıcı PayPal sistemini kullanabiliyor. ABD'de bu iş gayet ciddi yürüyor. Arz edilen ürünlerin yüzde 90'ında PayPal üzerinden ödeme seçeneği mevcut ve alıcıların da üçte ikisi bunu kullanıyor.

PayPal sürekli eBay'le işbirliğinde ve bu da ayda 17 milyon ziyaretçi ile heybetli bir müşteri havuzu oluşturuyor. Yani popüler platform üzerindeki varlık başarıyı garantiliyor. Ama PayPal'ın yerini sağlamlaştırması için bir internet mucizesi daha lazım. PayPal, rakipsiz bir dev olmak için gözünü yeni müzik satış sitelerine dikmiş durumda.

Gigabaytlar çarpışıyor

ZealMail'den 3 GB

Google'in Gmail servisi ile ücretsiz 1 GB e-posta alanı vereceğini duyurmasından sonra kızışan web tabanlı ücretsiz e-posta hizmetlerinde sınır 3 GB'a çıktı. Amerika kaynaklı ZealMail

servisi, ayda 2 veya 3 dolar karşılığında 3 GB depo alanı vereceğini duyurdu. Pazardaki gelişmelerin ardından, önemli posta servisi sağlayıcılarından olan Yahoo ücretsiz 150 MB, Hotmail ücretsiz 250 MB posta alanı vaat etmişti. İki firma da yıllık 20 dolar gibi bir ücret karşılığında 2 GB alan sunuyor. Yerli posta sunucularından MyNet de benzer bir uygulama ile 2 GB posta alanı vermeye başladığını duyurdu.

Bilgi için: www.zealmail.com

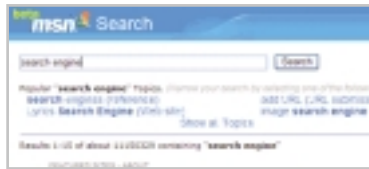
Arama makineleri

MSN, Google'a benziyor

MSN'in arama motoru artık Google'a benziyor ve tıpkı onun gibi çalışıyor. Seçilmiş kullanıcılar şu sıralar sitenin arama algoritmasını test edebiliyorlar. Web sitesi, yalın bir arama penceresinden fazlasını göstermiyor, ancak ek özellikler de sunuluyor ve bu sayede artık istenirse Encarta sözlüğünün veritabanında arama yapılabilir. Ancak bu hizmetin ardında aslında bir reklam

gizli. Encarta, aranan kavramlar hakkında kısıtlı bir bilgi sunuyor ve sözlüğe tam erişim elde etmek için kullanıcıların yılda 29,95 Euro ödemeleri gerekiyor.

Bilgi için: <http://search.msn.com>

Film indirene duyuru!

NBC arşivi internette

İnternet kullanıcıları, NBC televizyon kanalının tüm programını ve buna ek olarak "Van Helsing" gibi vizyon filmlerini pek yakında küçük bir bedel karşılığında web'den indirebilecekler. Dizileri çok sayıda seyirci çeken NBC kanalının bu hizmetinin büyük ilgi toplaması bekleniyor.

Bilgi için: www.nbc.com

SMS'te dünya rekoru

43 saniyede SMS

Singapurlu Kimberly Yeo dünyanın en hızlı SMS yazan insanı. Yeo, 160 karakter uzunluğundaki bir cümle için yalnızca 43 saniyeye ihtiyaç duyuyor ve böylece, rekoru şimdiye kadar elinde bulunduran kullanıcıya (67 saniye) büyük fark atmış bulunuyor.

Bilgi için: <http://slashphone.com/70/620.html>

Beastie Boys

Müzik CD'sinde virüs mü gizli?

Söylentiler ayyuka çıktı: Şayet söylenenler doğruysa, Beastie Boys'un yeni albümü "To the five boroughs" CD'si PC'ye yerleştirilir yerleştirilmez bir bilgisayar virüsü etkinleşiyor. Ancak müzik grubunun açıklamasına bakılırsa, CD Avrupa'da yalnızca kopya koruması Macrovision CDS-200 ile donatılmış. Bu da bilindik bir yöntem. Macrovision CDS-200'de kopya korumasında müzik CD üzerine iki kez yerleştiriliyor. CD, bilgisayar haricinde bir cihazda çalışmaya çalışırsa, normal HiFi kalitesinde dinlenebiliyor. PC'ye yerleştirildiğinde ise, CD içeriğini daha kötü kalitede yansıtan bir çalma programı başlatılıyor.

Bilgi için: www.beastieboys.com

İNTERNET ÜCRETLERİ

superonline	superonline.com (212) 310 0000
Aylık	18.9 milyon TL
ADSL 128	45 milyon TL + KDV + ÖİV
tt net	ttnet.net.tr (212) 444 0145
Aylık	9.5 milyon TL
turknet	turk.net (212) 444 0077
Aylık	15 milyon TL
e-kolay	e-kolay.com (212) 478 0478
Aylık	15 milyon TL
ADSL 128	41.5 milyon TL + KDV + ÖİV
trnet	tr.net (312) 295 9000
Aylık	13 milyon TL
işnet	isnet.com.tr (312) 306 21 00
Aylık	12 milyon TL
ADSL 128	30 dolar + KDV + ÖİV
anet	anet.com.tr (212) 336 1919
Aylık	11 milyon TL
Mynet	mynet.com.tr
Aylık	14 milyon TL
Kablonet	www.kablonet.com
64/16 Kbps	61 milyon TL
128/32 Kbps	116 milyon TL
256/64 Kbps	198 milyon TL
512/128 Kbps	377 milyon TL

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı,
Haber Müdürü

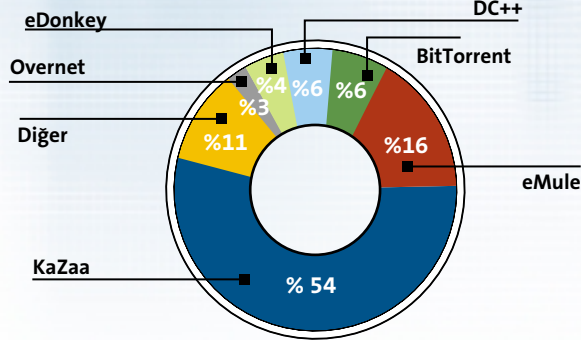
Nineye internet öğretmek

Tekofaks ve Panasonic Türkiye'nin başkanı Ayhan Bermek ve ortağı Tülay Ağaoğlu'nun gurur duydukları bir proje var. Deprem bölgesindeki ilkokullarında çocuklara teknoloji yoğunluklu eğitim veriyorlar ama çevre köylerden yaşlı bir kadının torununa mektup yazmak için okumayı öğrenmek amacıyla okullarına başvurmasından etkilenmişler ve sadece okumayazmayı değil, artık mektup atıp alabilmek için gerekli bir ihtiyaç haline gelen internet ve e-posta kullanımını da öğretmişler. Bu örnek Ayhan bey ve Tülay hanım, bu köşede sık sık dile getirdiğim 80'li yıllardaki okuma seferberliği gibi bir bilgisayar kullanımı seferberliğinin de imkansız olmadığını hepimize kanıtladılar.

P2P YAZILIMLARI

Hangi P2P yazılımını kullanıyorsunuz?

Kaynak: CHIP Online

KaZaa'ya erişmek ne mümkün: KaZaa'nın popülaritesi artıyor. Uluslararası sularda bir ada üzerinde bulunan sunucularına kimse dokunamadığı için KaZaa da kendini geliştirmeye devam ediyor.

WEB GÖZCÜSÜ

MYDoom

Arama motoruna saldıran solucan

Anti virüs yazılımı üreticileri, "MyDoom" solucanının şu anda internette hızlı bir şekilde yayılmakta olan yeni bir mutasyonuna karşı kullanıcıları uyarıyorlar. Symantec tarafından "MyDoom.M" ve Sophos tarafından da "MyDoom-O" olarak adlandırılan bu solucan, kullanıcı bilgisayarının sözde illegal bir şekilde Spam göndermek için kullanıldığına dair ayrıntılı açıklama içeren bir metin dosyasında gizli bir eklenti olarak yayılıyor. Söz konusu eklenti açıldığı zaman solucan da çalıştırılmış oluyor. MyDoom da eski sürümü gibi bir yığın e-posta gönderici olarak hazırlanmış ve e-posta gönderimi için kendi SMTP motorunu taşıyor.

En belalı 10 virüs

Durmaksızın saldırıyorlar

Symantec Yanıt Merkezi tarafından her ay yayınlanan "Virüs Top 10 Listesi"nin Temmuz ayı birincisi 17.385 adet rapor edilmiş saldırı miktarı ve yüzde 7,55 oranıyla Netsky.P@mm oldu. Netsky'yi yüzde 6,81 ile Netsky.P@mm!enc ve yüzde 4,73 ile Beagle izledi. Virüs saldırılarının dünya çapındaki dağılımı şöyle:

Netsky.P@mm	%7,55
Netsky.P@mm!enc	%6,81
Beagle.X@mm	%4,73
HLLW.Gaobot.gen	%4,33
Erkez.B@mm	%2,37
Netsky.Z@mm	%2,25
Netsky.C@mm	%2,07
Netsky.D@mm	%1,96
Mydoom.A@mm.enc	%1,93
Mydoom.A@mm	%1,88

OECD patladı

Sürü postalara savaş ilanı

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) dünya çapında ciddi bir ekonomik kayba neden olan sürü postalara (Spam) karşı savaş ilan ettiğini açıkladı ve sürü postalarla savaşmak için özel bir görev gücü oluşturdu.

Görev gücü, farklı ülkelerdeki farklı kurumlar arasında eşgüdümü sağlarken, uluslararası bir sorun olan sürü postalar ve sürü göndericileriyle savaşmak için de bu uluslararası ağı

kullanacak. Yani Amerika'daki veya Japonya'daki kullanıcılara Fransa'daki bir göndericinin yolladığı sürü postalar için Fransa'daki yetkililer harekete geçirilecek ve gerekli yaptırımların uygulanması istenecek. OECD, iki sene içinde sürü posta sorununa etkili bir çözüm getirmiş olmayı umuyor. Birleşmiş Milletler de temmuz başında yaptığı bir görüşmede sürü postaları ciddi bir tehdit olarak kabul etmişti.

Ücretsiz POP3 yazılımı

Outlook ile Gmail

Gmail'in henüz beta aşamasında bulunmasına rağmen, Google'ın belirlediği kısıtlamaları daha şimdiden saf dışı bırakan bir araç mevcut: "Pop Goes the Gmail" Gmail'e gönderilen e-postaları POP-3 biçimine dönüştürüyor ve bu sayede e-postaları standart bir e-posta istemcisiyle açmak mümkün.

Bilgi için: www.jaybe.org

Online alışveriş

Ne alırsan al, web'den al

WebdenAl.com sitesi, bilgisayar, elektronik ve telefonla ilgili her türlü ürünü (cep telefonu, dizüstü ve avuçiçi bilgisayar, dijital fotoğraf makinesi, televiz-

yatlarla tüketiciye ulaştırmayı hedefliyor. Alışveriş sitesi, özellikle zamanı değerli olan müşterilere hizmet ettiklerinin bilincinde olduklarını ifade ediyor. Kategoriler içinde markaya veya fiyat aralığına göre ürün aratarak veya arama kutusuna aranan ürünü yazarak hedefe hızla ulaşmak mümkün. Ayrıca site çalışanlarının kredi kartı bilgilerini görmediği ve kayıt yapılmadığı, ancak isteyen müşterinin kapıda kredi kartı veya nakit ödeme yöntemini de seçebileceği belirtiliyor.

Bilgi için: www.webdenal.com

Daha kapsamlı arama

Google'a yeni numaralar öğretin

Ücretsiz Moregoogle, Google arama motorunu yeni işlevlerle donatıyor. Bu yeni işlevlere resimli bir sayfa önizleme, bir erişim istatistiği (Site-Info) ve benzer sayfaların listelenmesi de dahil. Moregoogle önceden kurulmuş Google araç çubuğuyla da uyumlu çalışabiliyor. Program henüz beta aşamasında bulunmasına rağmen sorunsuz çalışıyor.

Bilgi için:

www.moregoogle.com

Lookout arama motoru

Yeni arama motoru kullanıma hazır

Microsoft, e-posta istemcisi Outlook'un arama işlevlerini ciddi anlamda geliştirecek olan ücretsiz eklentisi Lookout'u yayınladı. Bu program, şu ana kadar geliştiricileri tarafından aynı isimle satılıyordu. Ancak Microsoft, söz konusu teknolojiyi kendi MSN arama motoruna entegre etmek için üreticiyi geçen hafta satın aldı. Lookout, Outlook'a 2000 sürümünden itibaren arama kriterlerinin yazılabileceği bir giriş alanı ekliyor. Bu sayede eklentiler, görevler, e-postalar, kişiler, notlar ve randevuların haricinde sabit disk üzerinde kayıtlı olan bilgiler de Outlook kullanılarak aranabilecek. Outlook'un arşiv dosyaları, Exchange Server içerikleri, online posta kutuları ve paylaşılmış klasörler de arama alanları arasında yer alıyorlar.

Bilgi: www.microsoft.com

En iyi ders ve ödev siteleri

İnternet: Elinizin altındaki öğretmen

Hayatımızın her alanında olduğu gibi, eğitim alanında da sanal alem her derdimize çare bulmakta gecikmiyor. Öğrencilerin ders ve ödevleri için her zaman büyük sorun olan “kaynak sıkıntısı”, sanal alemdeki bilgi dolu ödev ve ders siteleri sayesinde artık tarihe karışıyor...

“Eğitimidir ki, bir milleti hür, bağımsız, şanlı yüksek bir toplum halinde yaşatır ya da bir milleti kölelik ve yoksulluğa terk eder.” M. K. Atatürk.

Büyük Önder bu sözleri söylediğinde yıl 1925’ti. Tabii ki o yıllardan bu yana eğitim ve eğitim teknolojileri oldukça ilerledi. Son yıllarda geline nokta ise, oldukça şaşırtıcı ve bir o kadar da hayatı kolaylaştıran cinsten. Günümüzde eğitim çok büyük bir sektör haline gelmişken, günün her anında elimizin altında bulunan interneti en doğru şekilde kullanmak, her konuda en doğru, en güvenilir bilgiye ulaşmanın mantıklı yollarından biri. İnternetin tüm dünyada yaygınlaşması ile, eğitim alan ve eğitim verenlerin yolu, sanal alemde kesişir hale geliyor. İnternet, ona dört elle sarılan biz kullanıcılarını, her zaman olduğu gibi, eğitim konusunda

da bilgiden mahrum etmiyor.

Artık bazı okullarda dersler bilgisayar ile yapılıyor, konular genellikle elektronik ortamlarda işleniyor. Bu sayede öğrenciler, geleceğin en gerekli aracı olan bilgisayarı hem öğrenimde hem de derslerini işlemede rahatça kullanabiliyorlar. Öğrenciler için en zor dönemlerden biri kuşkusuz dönem ödevlerinin ya da tezlerin teslim dönemlerinin yaklaştığı zamanlardır. Dönem ödevi veya tez hazırlamak kolay bir iş değildir, tatmış olan herkes bu zorluğu bilir. Hemen hemen tüm öğrenciler dönem ödevleri için günler boyu kütüphanelere kapanırlar, kimilerinin özel ders bile aldığı olur.

Fakat şimdilerde durum eskisinden çok daha farklı diyebiliriz. Artık hayatımızda internet var, yani uçsuz bucaksız, zengin, farklı görüşlerin yer aldığı ve dip-

siz bir bilgi denizi. Artık ödevlerinizi hazırlarken ya da almak istediğiniz farklı dersler için internette ve okul hayatınızın birçok alanında size yol gösterecek birçok site bulmanız mümkün.

Dilediğiniz ders ve ödev için internette faydalanabilirsiniz

İnternette her ders grubu için faydalı ve derin bilgiler bulma imkanına sahipsiniz. Bunların yanı sıra, sizlere önereceğimiz siteler içerisinde, ödevleriniz için de faydalı bilgiler yer alıyor. En etkili ödev hazırlama yöntemleri, ödev içerikleri hakkında bilgiler, ve ödev kapakları gibi birçok konuyu bulmanız mümkün. Ders konuları ve içerikleri açısından oldukça zengin bilgiler sunan sanal alem, öğrencilerin gelişimlerine olumlu yönde katkıda bulunuyor.

odevsitesi.com

●●● CHIP Puanı

Artıları	100.000 doküman içeren geniş kapsam
Eksileri	Ücretli üyelik

İlk sitemiz **www.odevsitesi.com**. Kullanıcılar için oldukça zengin bir içeriğe sahip olan site, kendi içinde 55 adet ödev kategorisi barındırıyor. Tüm bu kategoriler altında 100 binden fazla doküman bulunduran sitenin içeriğine sizin de katkıda bulunmanız mümkün. Site içinde yer alan ödev kategorileri arasında şunlar da bulunuyor: Almanca, Anne-Baba Eğitimi, Arkeoloji, Astronomi, Basın Yayın, Bilgisayar, Bilim, Biyoloji, Çevre Bilimleri, Coğrafya, Dizayn, Dış Ticaret, Eczacılık, Eğitim, Ekonometri, Ekonomi, Elektroteknik, Endüstri, Felsefe, Fen Bilgisi, Fizik, Fransızca, Gemi, Gıda, Halkla İlişkiler, Havacılık ve Uzak, Hayat Dersleri, Hukuk, Jeofizik, Jeoloji, Kamu Yönetimi, Kimya, Kişisel Gelişim, Maden, Makine, Maliye, Matematik, Metal, Mimarlık, Muhasebe, Müzik, Orman Bilimleri, Otelcilik, Pazarlama, Pedagoji, Psikoloji, Radyo Televizyonculuk, Rehberlik, Resim, Sağlık, Sanat, Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimler, Sosyoloji, Spor, Su Ürünleri, Sunular, Tarih, Tekstil, Tiyatro, Turizm, Tıp, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe, Uçak Mühendisliği, Uluslararası İlişkiler, Vatandaşlık, İktisat, İlahiyat - Din Kültürü, İletişim ve Gazetecilik, İngilizce, İnkılap Tarihi, İnşaat, Üretim Planlama, İstatistik, İşletme, Ziraat ve Şehir Planlama.

Sınav soruları, çeşitli makaleler, kitap özetleri, üniversite öğrencileri için tezler, lise öğrencileri için çeşitli ödevler, ilköğretim için dönem ödevleri, öğretmenler için yardımcı materyaller ve çalışanlar

Sadece ödev değil:
Site, arkadaş bulma, yurt dışında eğitim ve askerlik konusunda da bilgi veriyor.

için e-kitaplar sitenin kullanıcılara sunduğu hizmetler arasında yer alıyor. Tüm bunların yanı sıra eğer isterlerse site üyeleri, bu dersleri **www.odevsitesi.com** tarafından hazırlanmış CD'lerden de edinebiliyorlar. Her yaştan ve her seviyeden öğrencilere hitap eden site, öğrenci olmayanları da düşünerek bir de Genel Kültür başlığı altında farklı konular içeren dokümanlar da sunuyor.

turkstudent.net

●●● CHIP Puanı

Artıları	Ödevlere kolay erişim, kapsamlı bilgiler
Eksileri	Tez ve ödev arşivi yeterince zengin tutulmamış

Turkstudent.net, diğer sitelerde olduğu gibi içeriği yine çeşitli ülkelerde ve okullarda okuyan öğrenciler tarafından oluşturulan bir site. Turkstudent.net içerisinde yer alan bölümler arasında en çok kullanılanlardan biri, tezler ve ödevler bölümü. Bu bölüm kendi içinde üçe ayrılmış

durumda, tez-ödev arşivi, tez-ödev bul ve tez-ödev gönder. İlköğretimden liseye ve üniversiteye kadar birçok seviyede, farklı ders konuları hakkında tez ve ödevlerin bulunduğu bu bölümde ayrıca, çeşitli yabancı diller hakkında da tezler de yer alıyor.

Tez-ödev bul bölümünde, aradığınızı ders konuları ya da yabancı dil için geniş çaplı arama yapabiliyor ve birçok konuya buradan rahatlıkla ulaşabiliyorsunuz. Bölümde yer alan dersler arasında, Almanca, Astronomi, Bilgisayar Mühendisliği, Biyoloji, Coğrafya, Eczacılık, Eğitim Bilimleri, Felsefe, Fizik, Arapça, Arkeoloji, Biyografiler, Çevre Bilimleri, Dizayn, Edebiyat, Elektroteknik, Fen Bilgisi, Fransızca, Jeoloji Mühendisliği, Kimya, Latince, Matematik, Mimarlık, Japonca, Kütüphaneçilik, Makine Mühendisliği, Metal Mühendisliği Bölümü, Müzik, Tarih, Tıp, Turizm, Uçak Mühendisliği, Ziraat, Tekstil, Tiyatro, Türk Dili ve Edebiyatı, Uluslararası İlişkiler, Gıda Mühendisliği, Hukuk, İlahiyat, İngilizce, İşletme, İstatistik, Havacılık ve Uzak Bilimleri, İktisat, İletişim Gazetecilik, İnşaat Mühendisliği, İşletme Mühendisliği, İtalyanca, Orman Bilimleri, Pedagoji, Retorik, Sanat, Sosyoloji, Otelcilik, Psikoloji, Sağlık, Siyasal Bilimler ve Spor ders konuları ile ilgili birçok tez ve ödev yer alıyor. Tüm bu arşiv tabii ki öğrencilerin ve konuyla ilişkin diğer kişilerin yolladıkları bilgilerle oluşuyor. Burada da bilginin doğruluğu kanıtlanmış oluyor. Kullanıcılar sitede ayrıca, Türkiye'de Eğitim başlığı altında, liseler, üniversiteler, burslar ve dil kursları hakkında bilgiler, Yurtdışı Eğitim başlığı altında, ülkeler, burslar, vize-uçak, dil kursları ve au-pair'lik hakkında bilgiler ve değişik online oyunlar bulabiliyorlar.

Devasa içerik:
Çok sayıda yararlı doküman içeren **odevsitesi.com** Altın Ödev CD'lerini de satışa sunuyor.

BİLGİSAYARDERSHANE.SI.COM

●●● CHIP Puanı

Artıları	Bilgisayar konusunda çok sayıda açıklamalı ders
Eksileri	Site e-posta adresleri ve spam yazılımları satıyor

bilgisayardershanesi.com sitesi sanal alemde oldukça kapsamlı bir şekilde bilgisayar eğitimi veriyor. Eğer tüm öğrencilerin artık bilgisayarla çalıştıklarını varsayarsak, bu sitenin çok işinize yarayacağını söyleyebiliriz. Donanım, yazılım, ofis

programları, çeşitli ek bilgiler, soru ve bilgi bankası, sürücüler, işletim sistemleri, güvenlik, dosya ve klasör yapıları, çeşitli kaynaklar, muhasebe, sertifika soruları, Word, Excel dersleri, pratik İngilizce dersleri, Windows server dersleri, SQL dersleri, Delphi dersleri, network dersleri, Basic dersleri, Java dersleri, Windows temelleri dersleri, binlerce doküman ve püf noktası, sitede bulabileceğiniz konulardan yalnızca bazıları. Bunların yanı sıra, sitede birçok programın nasıl çalıştığı detaylı ve uygulamalı olarak öğretiliyor. Çeşitli programların etkileşimli eğitim dersler, indirebilir dersler de yer alıyor. Aslına bakarsanız eğer, tüm dersler indirebilir türden diyebiliriz. Fakat bilgisayardershanesi.com'da, ayrıca paket halinde hazırlanmış yüzlerce özel ders ve konu bulunuyor. Bu paketler sadece o derse ya da konuya ait olduğundan daha iyi konsantrasyon sağlamanız mümkün. Site oldukça zengin ve bilgi açısından bir o kadar da doyurucu diyebiliriz. Hemen hemen bilişim sektörü ve bilgisayarlarla ilgili her türlü konuyu buradan edinmek mümkün. bilgisayardershanesi.com, öğrenciler için oldukça başarılı bir kaynak.

dan yüksek puan almak için öğrencilere verilen ipuçlarına, ÖSS puan hesaplama-sından AOBP katkı payına, ÖSYS Tercih Formu'nun doldurulmasına kadar çok miktarda nitelikli bilgiye yer verilmiş. Üniversite Rehberi bölümünde üniversiteyi kazanan adayların ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulan bir rehber bulunuyor; barınmadan şehir ve yaşam rehberine, Türkiye'deki üniversitelerden burslara kadar geniş bir içeriğe yer veriliyor.

Yurtdışı Eğitim Rehberi bölümünde Amerika, İngiltere, Kanada, Avustralya, Almanya ve Fransa başta olmak üzere yirmiye yakın farklı ülkenin eğitim sistemleri, okullara kabul şartları ve yurtdışında geçerliliği olan sınavlar, burs koşulları, konaklama ve buralardaki iş imkanları, günlük yaşama dair pratik bilgiler ve göçmenlik gibi birçok konu hakkında ayrıntı bulunuyor.

testkulubu.com

●●● CHIP Puanı

Artıları	Tam bir sanal soru bankası
Eksileri	Benzer sitelerden ayırt edici hiçbir özelliği yok

Testkulubu.com, tam bir bilgi ve soru bankası şeklinde kullanıcılara hizmet veriyor. Her seviye için bilgi, ders notları ve testler içeren sitede ÖSS için soru bankası, sınav takvimi, çıkmış sorular, ÖSS rehberlik, sayısal veriler ve denemeler yer alıyor. Liseler için alan seçimi, meslek seçimi, meslekler, bölüm seçerken dikkat edilmesi gerekenler hakkında geniş bilgiler de mevcut.

Üniversiteliler içinse üniversite rehberlik, lisanslara öneriler, burs verenler, adım adım LES, LES sınavı ve ilkeleri, LES sınavı kapsamı-not ortalaması ve yüksek lisans mülakat gibi bölüm başlıkları yer →

tebesir.com

●●● CHIP Puanı

Artıları	Ücretsiz üyelik ve profesyonel tasarım
Eksileri	Daha çok rehberlik amaçlı, dersler bulunmuyor

Tebesir.com sitesi, hem yurtiçi, hem de yurtdışı eğitim ile ilgili her türlü bilgi, haber, bağlantı ve aktiviteyi içeren bir portal. Tebesir.com 2.700 sayfalık içeriğin yanı sıra 30.000 maddelik yurtiçi ve yurtdışı eğitim, kültür, sanat, hobi ve aktiviteleri içeren link, telefon ve adres rehberinin yer aldığı bir portal olma özelliğini taşıyor.

Yurtiçi Eğitim Rehberi bölümünde, ilköğretim, lise eğitimi, yüksek öğretim hakkında genel bilgiler, kayıt ve transfer işlemleri ile ilgili detaylar; ÖSS, LES, KPDS, TUS, YÖS, AFS gibi sınavlarla ilgili tüm bilgiler, YÖK, MEB, Kredi ve Yurtlar Kurumu gibi kamu kurumları ve burs veren vakıf, kurum ve kuruluşlar hakkındaki bilgiler yer alıyor.

ÖSS Rehberi adı altında yer alan kısımda, ÖSS'ye başvururken yapılması gereken işlemlerden sınavın kapsamına ve bölümlerine, sınav tarihinde yanınızda bulundurmanız gereken belgelerden cevap kağıdının doldurulmasına, sınav esnasında dikkat edilmesi gereken noktalar-

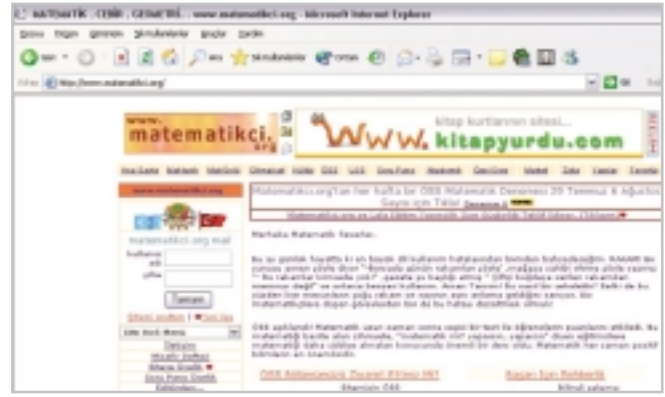
Güncel: Eğitim dünyasından en son haberleri tebesir.com'da bulmanız mümkün.

testkulubu.com:
Çok sayıda soruya sorunsuzca ulaşabilir, hızlı test çözme becerilerinizi geliştirebilirsiniz.

Bilginizi ölçün: Yarışmalarda hangi meslek mensuplarının daha başarılı olduğunu bile görebilirsiniz.

Bir bilene sorun: Yahoo tabanlı matematik panosuna gönderdiğiniz problemler yanıt buluyor.

alıyor. LGS için, konu anlatımı, soru bankası, sınav takvimi, çıkmış sorular, LGS rehberlik, sayısal veriler ve denemelerin yanı sıra, ilköğretim için, ilköğretim rehberlik, ilk okuma-yazma, yaramazlık ve zeka, EQ ve IQ, zeka, EQ testi, zeka testi, ve çeşitli zeka soruları yer alıyor.

cogrfayalar.com

●●○ **CHIP Puanı**

Artıları	Tek bir konu üzerine uzmanlaşmış
Eksileri	Kullanışsız ve karmaşık tasarım

Bu site adından da anlaşılabilir gibi sadece coğrafya bilgileri içeren bir site. Tamamen coğrafi bilgilere adanmış olan sitenin içeriği coğrafi açıdan oldukça zengin diyebiliriz. Bölgeler kısmında Türkiye'nin coğrafi konumu ve özellikleri; deprem bölümündeyse depremin ne olduğu, türleri, oluş nedenleri gibi bilgilere ulaşmanız mümkün.

Ülkeler başlığı altında, seçeceğiniz ülkelerin coğrafi verileri, nüfus bilgileri, yönetimi, ekonomik göstergeleri, iletişim bilgileri ulaşım ve taşımacılığı hakkında bolca bilgi edinebilirsiniz. Haritalar konu başlığı altında yer alan bilgiler arasında, haritalarda bozulmalar, projeksiyon ve projeksiyon sistemleri, harita çizimi, harita elemanları, harita ölçeği, kesir ölçeği, çizgi ölçeği, harita türleri, genel haritalar, özel haritalar, yer şekillerinin gösterilmesi, gibi oldukça ayrıntılı bilgiler yer alıyor. Site içinde bulunan başlıklar arasında jeomorfoloji de bulunuyor. Bu bölümde dünyanın oluşumu ve iç yapısı, güneş

sisteminin oluşumu, jeolojik zamanlar, dünyanın iç yapısı, taşküre ve benzeri konularda birçok bilgi var. Bölüm başlıkları, iklim, topraklar, ormanlar, nüfus yerleşimi ve güneş sistemi şeklinde devam ediyor. Tüm bu bölümler oldukça zengin ve doyurucu bilgilerle donatılmış. Coğrafya ve saydığımız bölümlerle ilgili geniş bir ödev arşivi bulunan sitede ayrıca, çeşitli sözlükler de unutulmamış.

ogretmenlersitesi.com

●●○ **CHIP Puanı**

Artıları	Ülkenin her yanından eğitimcileri buluşturuyor
Eksileri	Amatör tasarım kafa karıştırıcı

On binin üzerinde eğitim çalışanı ve öğretmen üyesi bulunan öğretmenlersitesi.com, öğrencilere ve bilgi edinmek isteyen herkese oldukça zengin bir içerik sunuyor. Site uzun zamandan bu yana yayın hayatını sürdürüyor. Öğretim üyeleri, öğrenciler ve öğretmenlerden oluşan bilgi ekibi ile sadece öğrencilere değil, öğretmen ve öğretim üyesi olan herkese hizmet veriyor. Sitede yer alan dokümanlar bölü-

münde ilköğretim, lise, meslek lisesi ve okul öncesiyle ilişkin birçok doküman ve ders bilgileri yer alıyor. Ders notu bölümü ise oldukça zengin. Bu bölümde yine, ilköğretim, lise, meslek lisesi ve e-kitap formatında çeşitli ders notları bulunuyor. Yalnız şunu söylemek gerekir ki, tüm bu dokümanlarda, oldukça zengin ve hemen hemen her ders kolu için mevcut bilgilere yer verilmiş.

Sitenin en çok göze çarpan bölümlerinden biri de soru bankası. Öğrenciler için oldukça önemli olan bu bölümde, ilköğretim, lise, meslek lisesi, ticaret lisesi, mesleki eğitim merkezi, kız meslek lisesi ve halk eğitim merkezlerine ve ÖSS'ye ait sorular bulunuyor. Bu bölümde çok sayıda da soru bulmanız mümkün.

matematikci.org

●●○ **CHIP Puanı**

Artıları	Matematik konusunda uzmanlaşmış bilgi
Eksileri	Her nedense üyelik formu İngilizce

matematikci.com, adından anlaşıldığı gibi tamamen matematiğe adanmış bir site. Site içinde yer alan bilgiler, her seviye için çeşitli matematik bilgilerinden oluşuyor. Cebir başlığı altında yer alan konular arasında ÖSS matematik konu anlatımlarına yer verilmiş. Toplam 26 farklı dersin ve konu anlatımının bulunduğu bu bölüm, ÖSS için hazırlanan öğrenciler için ideal. Geometri başlığı altında ise ÖSS geometri konu anlatımlarına yer verilmiş. Burada da 20 ayrı konu detaylı bir şekilde anlatılıyor. Tüm bu dersler her geçen gün artıyor ve yenileniyor. Sitenin en zengin bölümlerinden birisi de soru ve test bölümü. Cebir ve geometri için bir genel deneme tes-

Buluşma noktası: Site, öğretmenlerin iletişimini ve bilgi paylaşımını sağlıyor.

İlköğretim için her şey: Öğrenciler, öğretmenler ve veliler göz önünde bulundurularak hazırlanmış yararlı bilgiler içeriyor.

Rekabet: Her gün belirli saatlerde sorulan sorular, site üyelerine puan kazandırıyor.

ti bölümü, bir de cebir konu ve geometri konu testleri bulunan matematikci.org sitesinde, tam 24 adet ayrı soru arşivi bulunuyor. Sitede LGS için ayrılan bölümde ise, LGS deneme testleri ve cevap anahtarları bulunuyor. Üniversiteye hazırlık aşamasında olan öğrencilerin oldukça faydalanacağı matematikci.org'un içinde karma matematik soru bankası da bulunuyor. Özel ders vermek ve almak isteyenler de unutulmamış. Özel olarak matematik dersi vermek isteyenler ve almak isteyenler birbirleriyle mesajlaşıyor ve bilgi alışverişinde bulunabiliyorlar.

testhane.com

●●○ CHIP Puanı

Artıları	Tamamen ücretsiz üyelik, forumlar çok aktif
Eksileri	Üye olmadan hiçbir kısma erişilmiyor

Öğrencilerin ders ve ödevlerinin yanı sıra her zaman ihtiyaç duydukları şeylerden biri de mutlaka testler ve deneme sınavları. Testhane.com, bu eksiği kapatarak, öğrencilerin test ve deneme sınavı ihtiyaçlarını bir nebze olsun gideriyor diyebiliriz. Çeşitli dersler için deneme sınavları ve

testlerin yer aldığı testhane.com'da, testler başlığı altında; deneme sınavları, konu testleri, hızlı testler, test bankası, soru tartışmaları, günün soruları ve ÖSS arşivi gibi bilgilere ulaşabilirsiniz. Bir diğer bölüm olan ÖSS/Tercih bölümünde ise, ayın üniversitesi, üniversitelerimizden, ÖSS haber, ÖSS puan hesabı araçları, tercih rehberi, tercih robotu, ÇA ile rehberlik, ÖSS soru dağılımı ve ÖSS taban puanları ile ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz. Sitede bulunan ders notlarını bilgisayarınıza indirebilir ve bu şekilde çalışabilirsiniz. Sitede bulunan deneme sınavlarının gerçek boyutlarda ve içerikte olması öğrenciler için avantaj. Öğrencilerin soruları kendi aralarında çözüme ulaştırmasını sağlayan soru tartışın köşesi, siteye yollanan sorulardan oluşuyor.

webegitim.net

●●○ CHIP Puanı

Artıları	Her sınıf için ders programı ve ayrıntılı testler
Eksileri	Tüm abonelik seçenekleri ücretli

webegitim.net, ilköğretim öğrencileri için kapsamlı bir ders ve ödev sitesi. Öğrenci-

lerin okul hayatına atılacakları ilk adım olan ilköğretim için gerekli tüm ders ve bilgileri dikkatli bir şekilde hazırlayıp, kullanıcılarına sunan webegitim.net, dersler ve ders notları/konularının yanı sıra, öğrencilerin ve öğretmenlerin davranış biçimlerinden, velilerin yapması gerekenlere kadar kapsamlı bir bilgi havuzu haline gelmiş. Birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar tüm dersler için bilgilerin yer aldığı sitede ayrıca öğrenci dünyası başlığı altında başarı raporları, danışmanlık hizmetleri, öğrenci panosu yer alıyor.

Öğretmen yönetim sistemi bölümünde, okul kayıt sistemi, soru havuzundan sınav oluşturma, öğretmen değerlendirme testleri, sınav sonuçları, mesleki yardım ve veli ile iletişim bilgileri yer alıyor. Bir diğer bölüm olan veli bilgilendirme başlığı altında öğrenci gelişim raporları, öğretmen ile iletişim, eğitim yardımı ve haberler-duyuruları bulabilirsiniz. Sitede lise hazırlığı da düşünülmüş. Lise hazırlığı bölümünde, ilköğretimi tamamlayan öğrencilerin lise hazırlıkları için ihtiyaç duyacakları, sınav rehberi, sınavlar, katılım şartları ve tarihleri ve sınav hazırlık olması açısından gerekli olan deneme sınavlarına da yer verilmiş. ■

İlkay Zaman, ilkay@chip.com.tr

DİĞER SİTELER

www.egitimevi.com
www.dersbul.com
www.dersimiz.com
www.egitimciyiz.com
www.testleronline.com
www.e-egitim.net
www.acikogretimliler.net
www.basogretmen.com
www.ticaretlisesi.
ogretmeni.com

www.egitimciler.com
www.freeenglish.com
www.hocatur.com
www.odevonline.com
www.odevim.com
www.akampus.com
www.egitim.com
www.torpil.com
www.sinavonline.com
www.tarihim.com

www.candanmatematik.com
www.universitelim.net
www.hesap.net
www.webdershanesi.net
www.acikogretimonline.com
www.ingilizcesitesi.com
www.elma.net.tr
www.matematikcim.com
www.vaziyet.com
www.ossdeneme.com

www.uzaktaningilizce.com
www.dersimizingilizce.com
www.okulumunsitesi.net
www.byebyeturkce.com
www.ingilizce.mekani.com
www.fenkulubu.net
www.onlinemat.com
www.sanalkurs.net
www.sanalmatematik.com

IRC, FTP ve haber grupları

Dosya indirmede yeni boyutlar

Alışık olduğunuz dosya indirme yöntemleri yerine IRC, FTP ve News üzerinden dosya indirmeyi deneyebilirsiniz. Hatta bu sayede daha çok sayıda dosyaya daha hızlı bir biçimde ulaşmak bile mümkün.

İnternette dosya aramak tam bir sanattır. Aslında, asıl sanat olan aradığınız dosyayı bulabilmektir. Zira, en tecrübeli bilgisayar kullanıcıları bile sıklıkla aradıkları dosyayı bir türlü bulamaktan yakınırlar. İnternetin derinliklerinde yer alan dosyalara ulaşmak, aklınıza gelen her türlü veriyi kolayca bulmak istiyorsanız, dosya aramak ve indirmek için kullandığınız yöntemlere her geçen gün yenilerini eklemelisiniz.

İnternet üzerinde arama yapmak için kullanabileceğiniz en temel araçlar, tabii ki arama motorları. Google başta olmak

üzere çoğu arama motoru, internet üzerinde aradığınız çoğu bilgiye ulaşmanıza yardımcı olur. Ancak, gizli dosyaları barındıran kaynaklar, arama motorlarında kolayca ulaşılacak sonuçlar arasında yer almazlar. Bu durumda karşınıza, arama motorları için çok iyi bir alternatif olan paylaşım programları çıkıyor. İnternet üzerinde kolay kolay bulunmayacak dosyaları, paylaşım programlarında bulmak mümkün. Buna rağmen, paylaşım programlarının sunduğu düşük download hızları, sizi yeterince tatmin etmeyebilir.

Bu durumda, sizin daha sıradışı dosya arama yöntemlerine ihtiyacınız var demektir. CHIP, bu işlem için kullanabileceğiniz ve standart yöntemlerin pabucunu dama atan IRC, FTP ve News kaynaklarından nasıl yararlanabileceğinizi açıklıyor. İster popüler bir reklam filminin kamera arkası görüntülerini arıyor olun, ister vizyona girmemiş bir filmin ön gösterimine güncel bir yazılımın son sürümünü indirmek istiyor olun; bu yazıda tanıtilen kaynakları kullanarak hayallerinizi gerçeğe dönüştürebilirsiniz.

Burak Tuyan, burakt@chip.com.tr

IRC sunucularından en gizli dosyaları indirmek

Sohbet bahane, download şahane!

Chat aleminde sadece muhabbet mi yapıldığını zannediyorsunuz? O halde fena halde yanıyorsunuz. Zira, sohbet işin paravanı... Arkada ise sınırsız bir dosya transferi pazarlığı yaşanıyor.

Temelde sohbet amaçlı olan "Internet Relay Chat" ya da kısaca IRC, son zamanlarda gizli dosya arayanların bir numaralı başvuru kaynağı haline geldi. Yıllar önce insanların birbirleriyle elektronik ortamda mesajlaşmalarını sağlayan IRC, isteyen kullanıcıların da birbirlerine dosya göndermesine imkan tanıyordu. IRC üzerinden gönderilen bu dosyalar genelde kü-

çük boyutlu oluyordu ve çoğu kez güvenliğinizi tehdit eden virüsler barındırıyordu. Buna rağmen, gün geldi, devran döndü ve IRC sunucuları dosya transferi için de kullanılır hale geldi. Üstelik öyle küçük boyutlu dosyalar da değil. Aklınıza gelebilecek her türlü film, dizi, yazılım ve oyun IRC sunucularında bulunabiliyor.

Aradığınız dosyanın hangi sunucuda olduğunu öğrenmek

IRC üzerinden dosya transferi yapmak isteyenlerin önünde büyük bir engel bulunuyor. Zira internet üzerinde yüzlerce IRC sunucusu ve her bir sunucu üzerinde de yüzlerce ve hatta binlerce farklı sohbet odası mevcut. Bildiğiniz gibi, bu IRC sunucularından bir tanesine bağliken, diğer sunucular ile iletişim kuramıyorsunuz. Benzer biçimde, sadece bir sohbet odasına bağliken, aynı sunucu üzerindeki diğer sohbet odalarıyla da iletişim kuramıyorsunuz. Bu durumda, aradığınız dosyanın hangi sunucunu hangi odasında bulunduğunu öğrenmek imkansız gibi gözüküyor.

Aslında durum hiç de böyle değil. İn-

ternet üzerinde bulunan bazı siteler, dosya transferi konusunda özelleşmiş bazı sunucuları ve odaları düzenli olarak tarayarak bu sunucular ve odalar üzerindeki dosyaları indeksliyor. Daha sonra, bu sitelerin sunduğu arama özellikleri sayesinde, bu indeksler içerisinde arama yapabiliyorsunuz. Bu hizmeti ücretsiz olarak sunan sitelerin başında **www.packetnews.com** geliyor. Buna ek olarak **www.searchirc.com** ve **www.ircspy.com** siteleri üzerinden de IRC sunucularında dosya araması yapabiliyorsunuz.

Bu siteleri kullanarak, aradığınız bir dosyayı bulduktan sonra, bu dosyayı indirmek için mIRC 6.16 programını kullanabilirsiniz. Eğer isterseniz mIRC ile dosya indirme işlemlerini kolaylaştırmak için AutoGet 7.21 veya dccAssist v1.72 mIRC eklentilerinden bir tanesini kullanmayı da deneyebilirsiniz. Buna ek olarak, Java tabanlı bir IRC istemcisi olan jIRLeeCh 0.85 programının da PacketNews üzerinde arama yapmak ve bulunan sonuçlardan istediğiniz bir tanesini indirmek için özelleşmiş bir IRC istemcisi olduğunu da hatırlatmalıyız.

IRC araması: Bu site sayesinde, dosya aktarımı yapılan yüzlerce IRC sunucusu üzerinde arama yapabiliyorsunuz.

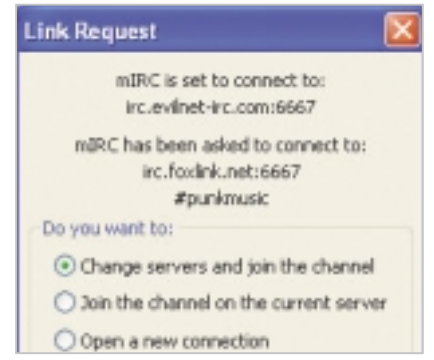
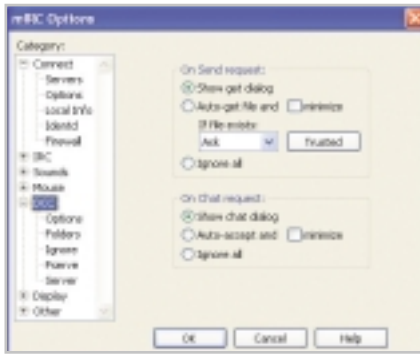
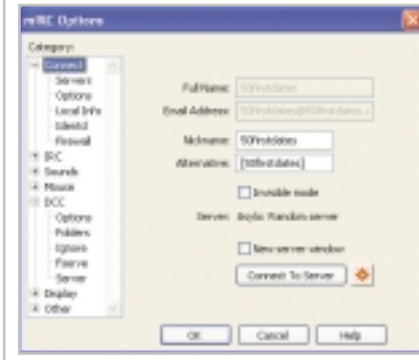
MİNİ ATÖLYE: MIRC VE PACKETNEWS

» Internet Relay Chat üzerinden dosya indirmek

1) İlk ayarlar: En popüler IRC istemcilerinden biri olan mIRC, ilk açılışta otomatik olarak ayar penceresini açacaktır. Bu penceredeki sunucu ayarlarına dokunmanız gerekmiyor, zira dosya indireceğiniz sunucuları daha sonra PacketNews üzerinden bulacaksınız. Şimdilik sadece *Nickname* bölümüne bir takma isim yazmanız ve *Alternative* bölümüne de alternatif bir takma isim yazmanız yeterli olacaktır.

2) DCC ayarları: İkinci adımınız, diğer kullanıcılarından dosya indirebilmek için DCC ayarlarını yapmak olmalı. Bunun için öncelikle *Show get dialog* seçeneğini işaretli konuma getirerek, bir dosya gönderme talebinde programın sizden onay istemesini sağlamalısınız. Daha sonra ise *Folders* sekmesine geçerek, dosyaların indirileceği standart klasörü sizin için uygun olacak şekilde değiştirin.

3) Packetnews: IRC arama motorunda arama yaptıktan sonra, sonuç sayfasında indirmek istediğiniz dosyanın "pack" bağlantısına tıklayın ve ekrana gelecek olan mIRC penceresindeki *Change servers and join the channel* seçeneği işaretliken *OK* tuşuna basın. İlgili sunucuya ve odaya bağlandıktan sonra ise komut satırındayken **[CTRL]+[V]** tuşlarına ve daha sonra **[ENTER]**'a basarak dosyayı indirmeye başlayın.

FTP sunucularından hızlı dosya transferi

Hız ve bol seçenek bir arada!

Büyük boyutlu dosyaların depolanması ve transferi için en yaygın yöntemlerin başında FTP protokolü geliyor. Asıl sorun, FTP sunucuları üzerinde aradığınızı bulmak...

Bir Linux dağıtımı, film, müzik parçası ya da yazılım arıyor olmanız hiç fark etmez. FTP sunucuları, sahip oldukları geniş dosya arşivleri ve sundukları yüksek dosya indirme hızları ile download meraklılarının en önemli kaynaklarından biri. Bu noktada asıl sorun, FTP sunucularının küçük bir kesimin erişimine açık olması. Bu küçük kesim ise sunucuyu işletenler ve bu kişilerin arkadaşlarıdır. Bu kişiler, normal kullanıcıların bu geniş arşivlere ulaşmalarını istemezler.

Download meraklılarının FTP sunucularını bu kadar çok sevmesinin tek nedeni, FTP sunucularının korsan içeriğe açılan birer kapı olmaları değil. Buna ek olarak, yeni çıkan oyun demosu veya Linux dağıtımı gibi büyük boyutlu dosyaları indirmek için de en ideali FTP sunucularıdır. Bu gibi durumlarda, uzun süredir beklenin bir oyunun demosu çıktığında, herkes aynı anda bu dosyayı indirmeye çalıştığı için büyük

bir keşmekeş yaşanır. Çoğu kişi kapasite dolduğu için dosya indirmeye bile başlayamaz, dosya indirmeye başlayanlar ise çok düşük download hızlarıyla yetinmek zorunda kalırlar. Buna rağmen, aynı dosyayı başka FTP sunucularından bulmak da mümkün. Bu sayede, aynı dosyayı mümkün olan en yüksek hızda indirebilirsiniz.

FTP arama motorları sayesinde aradığınızı bulun

Her iki durumda da FTP sunucularının sahip olduğu tek sorun, aradığınız dosyanın hangi FTP sunucusunda olduğunu öğrenmektir. Yazının girişinde de belirttiğimiz gibi, sunucu sahipleri, içerikleri olabildiğince gizli tutmaya çalışırlar. Buna rağmen, internetteki FTP sunucularını indeksleyen ve bu indeksler içinde arama yapmanıza imkan tanıyan FTP arama motorları da var. Bu arama motorlarının başında www.filemirrors.com gelmekte. Yasal olmadığını düşündüğü içeriği filtreleyen FileMirrors sitesi, bu sayede kullanıcıların farkında olmadan korsan içeriğe ulaşmalarını engelliyor.

Bazı FTP arama motorları ise, FileMir-

rors'ın tersine bu tip bir filtreleme sistemi sunmaz. Bu tip arama motorlarında bir anahtar sözcük arattığınızda, bu sözcüğün geçtiği tüm FTP sunucuları anında listelenir. Bu tip arama motorlarına örnek olarak Napalm FTP Indexer (<http://search.FTPhost.net/indexer/search.htm>), Oth.Net (www.oth.net), Amum Public FTP Indexer (<http://amun.serveftp.com>), FileWatcher (www.filewatcher.com), Latvian FTP Search (www.ftpsearch.lv) ve Reliz FTP Indexer (www.reliz.ru) siteleri gösterilebilir.

Amun Public FTP Indexer: FTP sunucuları üzerinde arama yapmanıza imkan tanıyan arama motorlarından birisi.

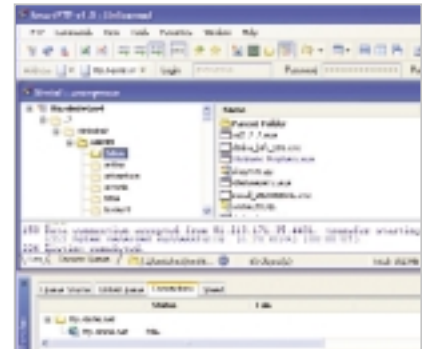
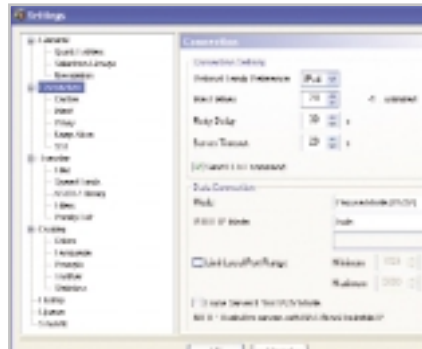
MINİ ATÖLYE: SMARTFTP

» FTP sunucularından hızlı ve kolayca dosya indirmek

1) Genel Ayarlar: SmartFTP'yi ilk kez çalıştırdığınızda, otomatik olarak bir ayar penceresi açılacaktır. Bu pencerenin *General* sekmesi altından, bilgisayarınıza indireceğiniz dosyaların hangi klasör içerisinde saklanacağını belirtmelisiniz. Bu bölümdeki e-posta adresi bölümüne ise gerçek e-posta adresinizi yazmanız gerek yok. Bu bilgi, bazı FTP sunucularına bağlanırken gerekli olabiliyor.

2) Bağlantı: SmartFTP'nin *Connection* sekmesinde yer alan *Max Retries* değerini "20" olarak belirlemeniz uygun olacaktır. Ayrıca, tekrar denemeden önceki bekleme süresini belirleyen *Retry Delay* değeri ise en azından "30" olmalıdır. İnternete bir güvenlik duvarı (firewall) üzerinden bağlanan kullanıcıların ise *Data Connection* seçeneğini "Passive Mode" olarak değiştirmeleri gerekli.

3) Arabirim: SmartFTP'nin arabirimi, Windows Gezgini'ne oldukça benziyor. Programın adres satırına, bağlanmak istediğiniz FTP sunucusunun adresini ve kullanıcı bilgilerini yazmanız gerekecek. Sunucu genel kullanıma açıksa, buradaki *Anonymous* seçeneğini işaretleyebilirsiniz. Bu işlemlerden sonra, sunucudaki dosyaları sürükleyip bırak yöntemi kullanarak bilgisayarınıza indirebilirsiniz.

Haber Gruplarından istediğiniz dosyayı indirin

Sadece konuşmayın, takas da edin!

Haber grupları, kullanıcıların çok çeşitli konularda fikir beyan ettikleri birer dijital ortam olmanın dışında, dosya takaslarının da sıkça yaşandığı önemli bir kaynak.

İnternet üzerindeki en eski iletişim yollarından bir tanesi olan haber grupları, son yıllarda ise dosya transferinin yeni adresini oluşturuyor. Haber grupları, hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Ana kategoriler, alt kategoriler ve alt kategoriler altında yer alan mesajlar haber gruplarının genel yapısını oluşturur. İşletim sistemlerinden reklamcılığa, eğitimden otomobil yarışlarına kadar pek çok konuda alt gruba rastlamak mümkün. Hatta bazı gruplar, dosya değiş tokuşu için özelleşmiştir ve bu gruplara genel olarak "binary" adı verilir.

Ne yazık ki, dosya değiş tokuşuna izin verilen bu alanlara ulaşmak çok zahmetli bir işlem. Bunun için ilk önce haber grubu sunucusuna giriş yapmanız, daha sonra da bu haber sunucusu içerisindeki uygun grubu bulmanız gerekmektedir. Bu işlemin karmaşıklığı dışında, çoğu haber sunucusuna erişim kısıtlı ve bu haber sunucularına geniş kitlelerin erişimi mümkün

değil. Buna rağmen, haber sunucuları sahip oldukları güncel içerik ile yabana atılamayacak kaynaklar. En güncel filmler, müzikler, kitaplar, oyunlar ve yazılımlar; paylaşım programlarında dönmeye başlamadan önce haber gruplarına düşerler. Bu yüzden, dosya indirmek için haber gruplarını kullanmak istiyorsanız, bu iş için özelleşmiş servislere başvurmanızda sınırsız fayda var.

Çok sayıda haber grubunda arama yapabilen servisler

Bu servisler, çok sayıda haber grubunu bünyesinde barındırarak, bu haber gruplarına web tabanlı bir arabirim üzerinden ulaşmanızı sağlarlar. Tamamına yakını ücretli olan bu servisler arasında EasyNews'in (www.easynews.com) bir adım öne çıktığını kolayca söyleyebiliriz. Buna rağmen, bu konuda hizmet veren sitelerin sayısı azımsanacak gibi değil. EasyNews dışındaki diğer servisleri www.premium-news.com, www.thenewsgroups.com, www.giganews.com, www.usenet-access.com, www.guba.com, www.picture-view.com ve www.alibis.com olarak sı-

ralayabiliriz.

Dokuz yıldan daha uzun bir süredir hizmet vermekte olan EasyNews, ücretli bir servis. Aylık üyelik ücreti yaklaşık 10 dolar olan EasyNews, bu süre içerisinde maksimum 10GB boyutunda dosya indirmenize izin veriyor. Kısacası, 1 ay içerisinde 10GB download yapmasanız bile hakkınız yanacaktır. Benzer biçimde, 10GB download hakkınızı sadece 3 günde doldurursanız, bu durumda yeniden ücret ödeyerek üyeliğinizi uzatmanız gerektiğini hatırlatmalıyız. ■

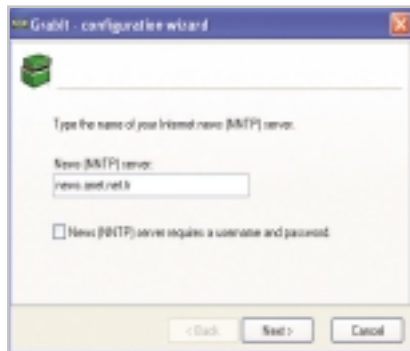

EasyNews: Çok sayıda haber grubu içerisinde arama yapmanıza ve bulduğunuz dosyaları indirmenize imkan tanıyan ücretli bir servis.

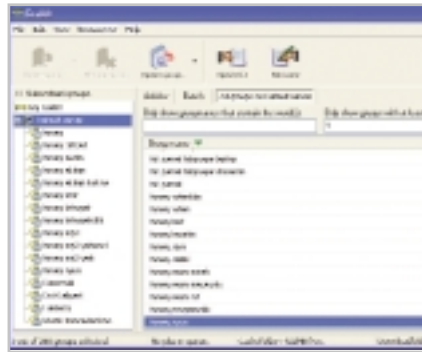
MİNİ ATÖLYE: GRABIT

» Haber gruplarından dosya indirmek

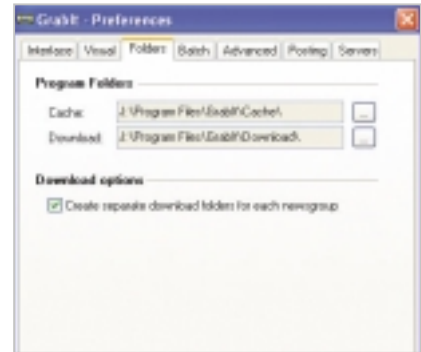
1) Hızlı başlangıç: Haber gruplarından dosya indirmek için kullanabileceğiniz GrabIt programını kurduktan sonra, bağlanmak istediğiniz haber sunucusu adresini GrabIt'e bildirmelisiniz. Türkiye'deki popüler haber gruplarını news.anet.net, news.ttnet.net olarak belirtebiliriz. Bağlandığınız haber sunucusu kullanıcı adı ve şifre istiyorsa, bu bilgileri de yazmanız gerekecek.

1) Grup seçimi: Haber grubu okuyucunuz, sunucuya bağlanır bağlanmaz sunucuda bulunan tüm grupların bir listesini getirecektir. Bu listeden ilgilendiğiniz grupları işaretleyebilirsiniz. *Only show groups that contain* kutusu içerisine ilgilendiğiniz konuya yazarak, o isimde grupların olup olmadığını da kontrol edebilirsiniz. Daha sonra *Update Group* seçeneğini kullanarak listeyi güncelleyebilirsiniz.

3) Dosya indirmek: Grupların içerikleri güncellendikten sonra, ilginizi çeken bir başlığı seçip *Grab* düğmesine tıklayarak ilgili başlıktaki dosyayı anında indirmeye başlayabilirsiniz. İndirilen dosyalar, GrabIt tarafından belirlenen bir klasör içerisinde otomatik olarak kaydedilecektir. Bu klasörün konumunu değiştirmek için *Edit* menüsünün altındaki *Preferences* seçeneğini kullanabilirsiniz.

Yüksek hızda bağlantı dopingi

ADSL'e yazılım dopingi

ADSL teknolojisi ile hızlı bağlantı sahibi olan kullanıcılar, bağlantılarından sonuna kadar yararlanmak istiyorlar. CHIP, ADSL bağlantısında maksimum verim vaat eden kaliteli yazılımları mercek altına alıyor.

Bundan sadece aylar öncesine kadar Türkiye'de internet kullanıcılarının büyük bir bölümü, alternatifsizlikten dolayı hala Dial-up bağlantı şeklini kullanmak zorundaydı. Bu bağlantının kesintisiz ve hızlı bağlantı türlerine göre pahalı olması bir tarafa, hız olarak da kullanıcıların beklentilerini karşılamıyor olması, hiç şüphesiz çoğu sıkıntıları da beraberinde getiriyordu.

ADSL'in son birkaç ayda ülkemizde iyice yaygınlaşmasıyla beraber bu tür sıkıntıların yavaş yavaş tarihe karışması ve internet kullanıcılarının büyük bir bölümünün bu bağlantıya yönelmesi, artık rahatlamak istediklerinin bir göstergesi. Bu sayede daha önceki Dial-up bağlantısının sınırsız olmaması ve maddi yükü nedeniyle tam performansla kullanamadıkları yazılımları, kesintisiz ve çok daha hızlı bir internet bağlantısıyla maksimum performansla kullanabilecekler.

CHIP, bu yazıda, ADSL bağlantınızla yüksek performans alabileceğiniz ve alınızda kalitesini ispatlamış yazılımları kategoriler halinde okuyucularına sunuyor.

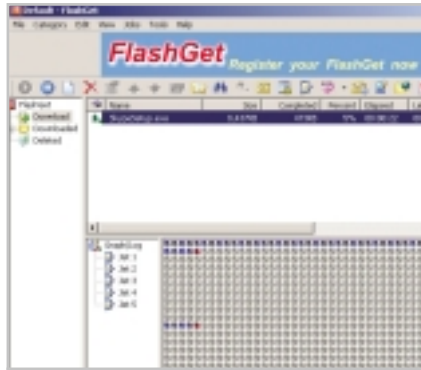
Dosya indirme yöneticisi

FlashGet: İnternette dosya indirmek için kullanabileceğiniz en başarılı yazılımlardan biri olan FlashGet, download etmek istediğiniz dosyaları, istediğinize bağlı bir şekilde farklı sunuculardan eş zamanlı olarak çekerek, dosya transfer hızının yükselmesini sağlayabiliyor. Yazılım, söz konusu dosyaları parçalara bölerek indirdiği gibi, eğer sunucunun desteği

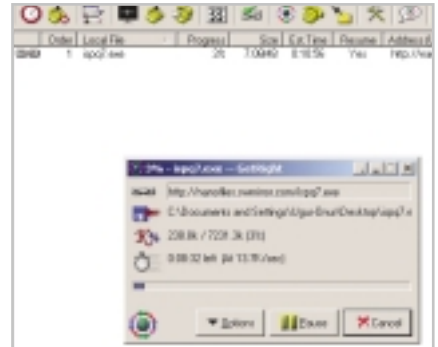
varsa daha sonradan indirme işlemine devam edebiliyor. Etkin durumdayken internet bağlantınızı resmen sömüren FlashGet'in Türkçe dil desteği de bulunuyor ve derseniz programı Türkçe menülerle kullanabiliyorsunuz.

Bilgi için: www.amazsoft.com

GetRight: GetRight'ın, başarılı bir dosya indirme yöneticisi arayan internet kullanıcıları için ilk tercihlerden biri olmayı

Bağlantınızı sömürüyor: FlashGet download sırasında internet bağlantınızın tümünü kendine ayırıyor.

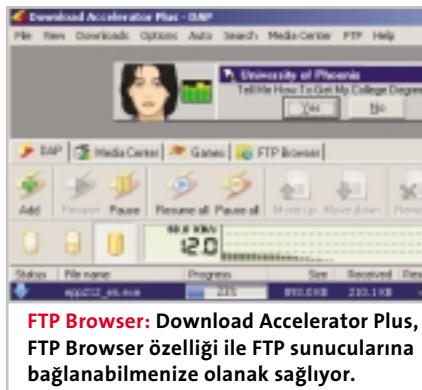

Zamanlanmış download: GetRight, download işlemlerini istediğiniz zaman diliminde otomatik olarak başlatabiliyor.

başarması, kuşkusuz programın sunduğu geniş özelliklerinden kaynaklanıyor. Yazılım dilerseniz indirmek istediğiniz dosyaları farklı sunucularda (mirror) tarayıp buluyor ve hızlı bir şekilde indirilmesini sağlıyor. *Schedule Download Start* özelliği sayesinde, indirmek istediğiniz dosyaların belirlediğiniz bir zaman diliminde (dilediğiniz gün ve saatte) otomatik olarak başlamasını ve işlem tamamlandıktan sonra bilgisayarınızın kapanmasını sağlayabilirsiniz. Programın skin desteği de mevcut.

Bilgi için: www.getright.com

Download Accelerator Plus: Speedbit'in Download Accelerator Plus yazılımı bir diğer başarılı dosya indirme programı olarak göze çarpıyor. Yeni sürümüyle birlikte bünyesine eklediği pratik özellikleriyle kullanıcılarını memnun eden yazılım, tanıttığımız diğer alternatifleri gibi, indirmek istediğiniz dosyaları parçalara bölerek hız artışı sağlıyor. "Scheduled

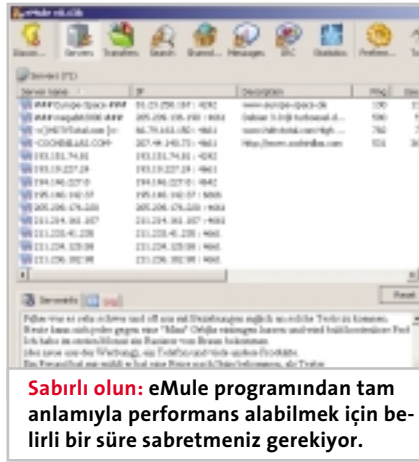
FTP Browser: Download Accelerator Plus, FTP Browser özelliği ile FTP sunucularına bağlanabilmenize olanak sağlıyor.

Download" (dilediğiniz gün ve saatte indirebilme) özelliğini de bünyesinde barındıran yazılımın skin desteği ile arayüzünü değiştirebilme şansına sahipsiniz. Download Accelerator Plus ayrıca, FTP Browser özelliği ile FTP sunucularına bağlanabilmenize olanak sağlıyor.

Bilgi için: www.speedbit.com

Paylaşım yazılımları

eMule: P2P bağlantı yazılımlarının en popülerlerinden biri olan eMule ile, dosya paylaşım ağlarına bağlanabilir ve sunucuda bulunan diğer kullanıcılar ile dosya alışverişinde bulunabilirsiniz. Diğer kullanıcıların paylaşıma sunduğu dosyaları bilgisayarınıza indirebildiğiniz gibi kendi bilgisayarınızdaki dosyaları da paylaşım araçları diğer kullanıcıların bundan yarar-

Sabırlı olun: eMule programından tam anlamıyla performans alabilmek için belirli bir süre sabretmeniz gerekiyor.

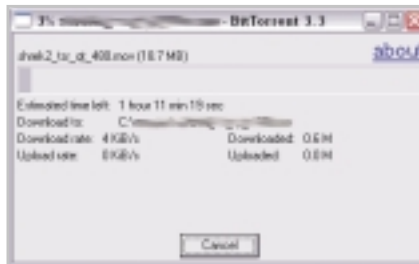
lanmasını sağlayabilirsiniz. Yüksek hızdaki internet bağlantılarında maksimum performans alabileceğiniz eMule'dan tam anlamıyla verim alabilmek için dosya indirme işlemlerinde sabırlı davranmanız gerekiyor.

Bilgi için: www.emule-project.net

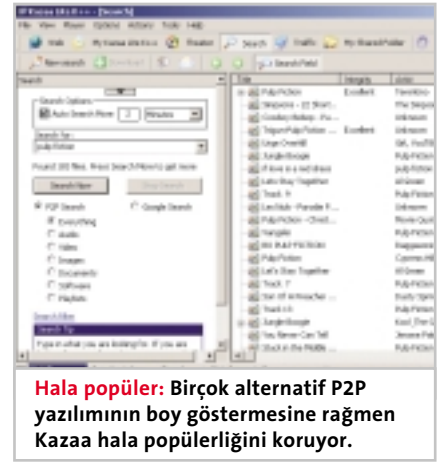
Kazaa Lite++: Popüler paylaşım yazılımlarının en başarılılarından biri olan Kazaa Lite++ bu alanda hala rakip tanımıyor. Paylaşım ağı üzerindeki kullanıcıların birbirleriyle dosya paylaşımı yapmalarını sağlayan yazılım, indirmek istediğiniz dosyaları farklı kullanıcılardan talep ederek yüksek hızda veri transferi sağlayabiliyor. Bazı medya dosyalarını daha indirmeden, herhangi bir karışıklık çıkmaması açısından kontrol etmenizi sağlayabilen çeşitli araçları da bünyesinde barındırıyor. Arama esnasında gereksiz sonuçların listelenmesini istemiyorsanız kategori belirleyerek arama yaptırabilirsiniz.

Bilgi için: www.kazaaite.com

BitTorrent: Farklı yapıda bir P2P yazılımı olan BitTorrent, dosya paylaşımı sırasında oluşan internet trafiğini hafifletmek için sistem içerisindeki tüm kullanıcıları dosya sunucusu olarak tanımlayıp bu şekilde bir paylaşım ortamı oluşturuyor. Biraz araştırma yaparak internet üzerindeki

Client zengini: Piyasada, paylaşım açısından yararlanabilmenizi sağlayan onlarca client programı bulabiliyorsunuz.

Hala popüler: Birçok alternatif P2P yazılımının boy göstermesine rağmen Kazaa hala popülerliğini koruyor.

belli başlı Torrent kaynak sitelerine ve bu siteler üzerinde yer alan forumlardan her türlü içeriğe ulaşabilmeniz mümkün. Arama yaptığınız dosyaya ait torrent formatındaki dosyayı indirdikten sonra, çalıştırıp program içine dahil ediyor ve bu şekilde bilgisayarınıza indirebiliyorsunuz. Yüksek hızda internet bağlantısına sahip kullanıcıların kullanabileceği başarılı bir paylaşım yazılımı.

Bilgi için: <http://bitconjurer.org/BitTorrent>

Multimedya yazılımları

RealPlayer: Yüksek hızda internet bağlantısına sahip internet kullanıcıları RealPlayer içerisindeki yabancı birçok radyo kanalını dinleyebilirler. Bunun haricinde kimi web sayfalarındaki bazı multimedya içeriklerini çalıştırabilmeniz için yine RealPlayer gerekebiliyor. Programın kendi formatı olan rm uzantılı dosyaları çalıştırabilmek için kullanabileceğiniz RealPlayer'ın, son sürümüne CD yazabilme özelliği de adapte edilmiş. Tüm bunların dışında RealGuide ile müzik ve sinema dünyası ile ilgili en son gelişmeleri yakından takip edebilir, vizyondaki film fragmanlarını izleyebilir ve filmler hakkında ayrıntılı bilgi edinebilirsiniz.

Bilgi için: www.real.com

Radyo dinleyin: Yüksek hızda Internet bağlantısıyla RealPlayer ile birçok radyo kanalını sorunsuz dinleyebilirsiniz.

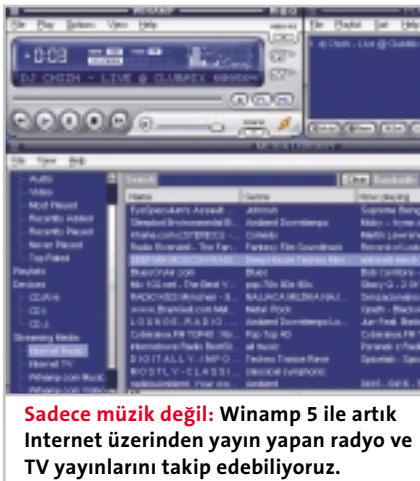

Gerekli olabiliyor: Internet üzerinde rastladığımız bazı siteler içeriğine göre QuickTime gereksinimi duyabiliyor.

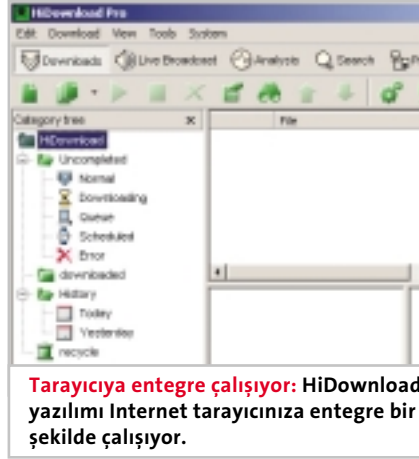
QuickTime: Apple'ın geliştirdiği QuickTime yazılımı ile birçok internet sitesinde rastladığımız ve özellikle film fragmanlarında karşımıza çıkan mov formatlı dosyaları görüntüleyebiliriz. Bazı siteler, QuickTime'a gereksinim duymakla beraber, program eğer ziyaretçinin sisteminde kurulu değilse uyarıp site içeriğindeki bazı medya dosyalarının görüntülenemeyeceğini belirtiyorlar. Hızlı bir internet bağlantısına sahipseniz, web sayfaları içine gömülmüş bu türden yüksek boyuttaki medya dosyalarını, QuickTime'ı sisteminize kurarak rahatlıkla görüntüleyebilirsiniz.

Bilgi için: www.apple.com/quicktime

Winamp 5: Nullsoft'un Winamp yazılımı yıllardır artık bilgisayarımızın bir parçası haline gelmiş bir program. Her yeni sürümüne eklediği yepyeni özellikleriyle hala bilgisayarımızdan eksik etmemizin mümkün olmadığı yazılım sıfatını koruyor. Winamp 5 ile müzik dinleyebileceğimiz ve video dosyalarımızı görüntüleyebileceğimiz gibi, artık internet üzerinden yayın yapan radyo ve TV yayınlarını da takip edebiliyoruz. Ülkemizde de artık hızlı bir

Sadece müzik değil: Winamp 5 ile artık Internet üzerinden yayın yapan radyo ve TV yayınlarını takip edebiliyoruz.

Tarayıcıya entegre çalışıyor: HiDownload yazılımı Internet tarayıcınıza entegre bir şekilde çalışıyor.

şekilde yaygınlaşmaya başlayan ADSL bağlantısı ile rahatlıkla Winamp 5 ile radyo dinleyebilir ve kendi zevkinize hitap eden online TV yayınlarını izleyebilirsiniz.

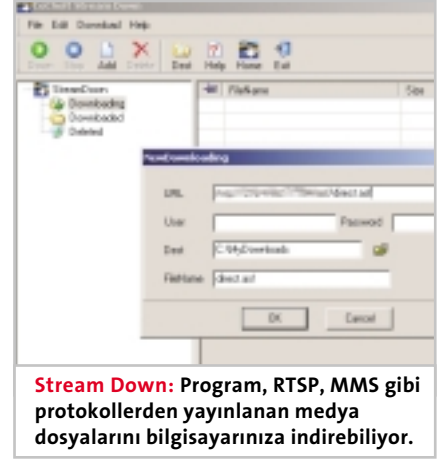
Bilgi için: [/www.winamp.com](http://www.winamp.com)

Streaming Media Download

HiDownload: HiDownload yazılımı temel olarak internet üzerindeki streaming media diye adlandırılan akıcı medya yayınlarını (asf, wmv gibi) kaydedebiliyor. Yazılımın normal dosya download özelliğinin yanı sıra öne çıkan asıl özelliği, MMS ve RTSP protokolleri üzerinden yayın yapan akıcı medya yayınlarını hızlı bir şekilde indirebilmesi. İnternet tarayıcınıza entegre bir şekilde çalışabilen HiDownload yazılımı, bu türden medya dosyalarını bilgisayarınıza kaydetmek isteyen internet kullanıcılarının büyük bir yardımcısı. Program tüm bunların haricinde Web sayfalarında yer alan Flash animasyonlarını kaydedebildiği gibi, MP3 arama özelliği de içeriyor.

Bilgi için: www.hidownload.com

WM Recorder: WM Recorder yazılımını kullanarak Internet üzerinden yayın yapan asf, wmv, asx gibi video ve audio stream, yani akıcı medya yayınlarını kolaylıkla kaydedebilirsiniz. Kaliteli bir yazılım olduğunu sunduğu özelliklerinden kolaylıkla anlayabileceğimiz program ile şifre korumalı video dosyalarını bile bilgisayarınıza kaydedebilir, derseniz kaydı yarıda kesip daha sonra devam edebilirsiniz. Tüm bunların yanında programın WM VCR özelliği ile kayıt işlemlerinizin belirlediğiniz gün ve saatte otomatik bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlayabiliyorsunuz. Kurulum aşamasında birlikte kurdu-

Stream Down: Program, RTSP, MMS gibi protokollerden yayınlanan medya dosyalarını bilgisayarınıza indirebiliyor.

ğu ek yazılımı RM Recorder ile Real Video ve Audio stream dosyalarını da kaydedebilirsiniz.

Bilgi için: www.wmrecorder.com

CoCSoft Stream Down: CoCSoft Stream Down yazılımı da Streaming Media Download alanındaki bir diğer başarılı yazılım. Program RTSP, MMS gibi protokollerden yayınlanan medya dosyalarını bilgisayarınıza indirebiliyor. Program indirdiği bu medya dosyalarını doğrudan

WM Recorder: Yazılım, WM VCR özelliği ile kayıt işlemlerinin belirlediğiniz zamanda gerçekleşmesini sağlayabiliyor.

C:\MyDownloads dizinine kaydediyor ve bu dizini derseniz değiştirebilirsiniz. Yeni bir kayıt işlemi başlatmak için yazılımın arabirimindeki Add düğmesine basarak indirmek istediğiniz dosyanın adresini URL bölümüne yazıyorsunuz. Eğer indirmek istediğiniz dosya şifre korumalı ise gerekli bilgileri girerek OK düğmesine basarsanız indirme işlemi başlıyor.

Bilgi için: <http://stream-down.cocsoft.com>

Video konferans yazılımları

Windows Netmeeting: Microsoft Windows ile beraber gelen Netmeeting yazılımı, bu alanda tercih edeceğimiz ilk program olma sıfatını taşıyor. Hem işletim sistemi ile beraber gelmesi hem de kullanışlılığıyla gayet iyi sonuçlar veriyor. Görün-

Kullanışlı: Windows Netmeeting, hem işletim sistemi ile beraber gelmesi hem de gayet kullanışlı olmasıyla ilk tercih.

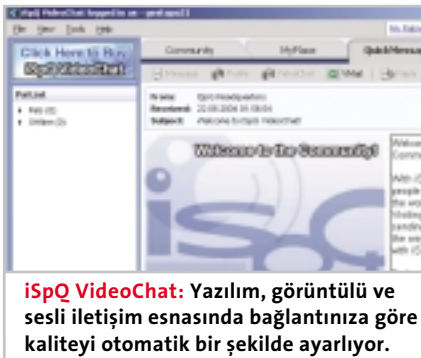
tülü ve sesli iletişime olanak sağlayabilen yazılım aynı zamanda dosya transferi, uygulama paylaşımı ve Remote Desktop Sharing özellikleriyle kullanıcılarına geniş bir işlev yelpazesiyle hitap ediyor. Bu arada XP kullanıcılarının Netmeeting yazılımını etkin hale getirebilmek için *Başlat* menüsünde bulunan *Çalıştır* seçeneğine tıklayıp "conf" yazmaları ve *Tamam* düğmesine basarak yazılımı kurmaları gerekiyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/windows/netmeeting

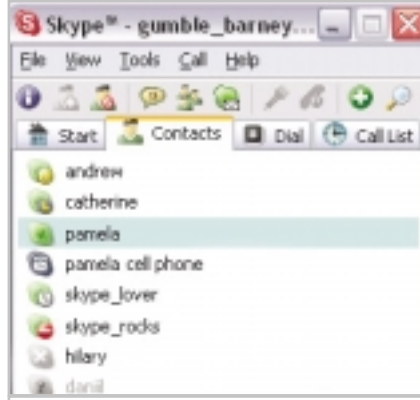
iSpQ VideoChat:

İnternet üzerindeki diğer kullanıcılarla görüntülü ve sesli olarak iletişim kurmanızı sağlayan başarılı bir yazılım olan iSpQ VideoChat programını kullanabilmemiz için öncelikle kayıtlı kullanıcı oluyorsunuz. Küçük bir kayıt işleminden sonra kayıtlı diğer kullanıcılarla iletişime geçebilmemiz için herhangi bir engel kalmıyor. Yazılım, görüntülü ve sesli iletişim esnasında internet bağlantınıza göre kaliteyi otomatik bir şekilde ayarlayarak başarılı bir performans sunmaya çalışıyor. Kayıt işlemi sırasında dilerseniz profilinizde görünmesini istediğiniz resminizi de belirleyebiliyorsunuz.

Bilgi için: www.ispq.com

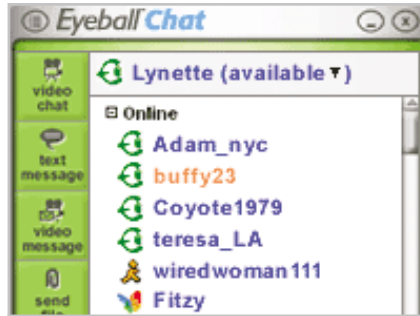

iSpQ VideoChat: Yazılım, görüntülü ve sesli iletişim esnasında bağlantınıza göre kaliteyi otomatik bir şekilde ayarlıyor.

Skype: Sevdiklerinizle sesli iletişim kurabilmenizi sağlayan Skype, bu alanda en popüler programlardan biri.

EyeBall Chat: EyeBall Chat yazılımı video konferans alanında başarılı olan bir diğer yazılım. Bu programı kullanabilmemiz için de kendi kullanıcı hesabınızı yaratmanız ve programa oluşturduğunuz bu kullanıcı adı ile giriş yapmanız gerekiyor. Bu aşamadan sonra dilediğiniz kişiyle

EyeBall Chat: Tucows ve ZDNet gibi dev download sitelerinden yüksek puan ve olumlu yorumlar almayı başarmış.

görüntülü ve sesli sohbet edebilirsiniz. Tucows ve ZDNet gibi dev download sitelerinden yüksek puan ve olumlu yorumlar almayı başaran bu maharetli yazılımın Windows 98/ME/2000/XP işletim sistemlerini desteklediği belirtiliyor. Programın ayrıca AIM, MSN ve Yahoo! Messenger desteğinin de olması bir başka artı yönü olarak göze çarpıyor.

Bilgi için: www.eyeballchat.com

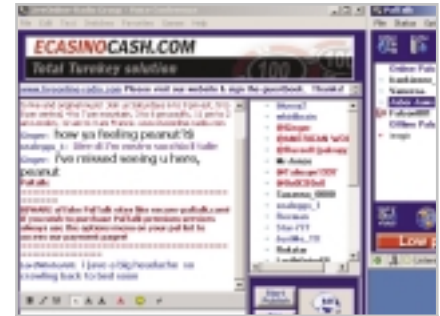
Sesli sohbet yazılımları

Skype: Aileniz, sevdikleriniz ve arkadaşlarınızla sesli iletişim kurabilmenizi sağlayan Skype yazılımı bu alanda en popüler programların başında geliyor. Karşılıklı sesli görüşme yapmak isteyen kullanıcıların, sadece birer mikrofon ve sorun çıkarmayacak bir internet bağlantısına sahip olmaları kafi geliyor. Programı bilgisaya-

rınıza kurduğunuzda, eğer kullanıcı hesabınız yoksa yeni bir hesap yaratıyor ve programı hemen kullanmaya başlayabiliyorsunuz. Bu aşamadan sonra listenize ekleyeceğiniz kişilerle görüşme yapabilirsiniz. Program kullanıcılarına sunduğu ses kalitesiyle de beğeni kazanıyor.

Bilgi için: www.skype.com

PalTalk: PalTalk yazılımını bilgisayarınıza kurduktan sonra kendinize bir kullanıcı hesabı yaratıyor ve daha sonra programı çalıştırıp istediğiniz bir kanala girerek diğer kullanıcılarla sesli iletişime geçebiliyorsunuz. [Ctrl] tuşunu basılı tutarak kanal içerisindeki diğer kullanıcılara mikrofonunuz ile seslenebilirsiniz. Her türlü konuyu kapsayan kategoriler altında birçok sohbet kanalına ulaşabildiğiniz gibi kendi kullanıcı listenizi oluşturup belirli kişilerle iletişim kurma şansınız da var. Yazılımın ayrıca Yahoo! Messenger ve AOL desteği de bulunuyor ve listenizdeki

PalTalk: Ctrl tuşunu basılı tutarak kanal içerisindeki diğer kullanıcılara mikrofonunuz ile seslenebilirsiniz.

kullanıcılarla aranızda dosya aktarımı yapabiliyorsunuz.

Bilgi için: www.paltalk.com

Roger Wilco: Roger Wilco yazılımını bilgisayarınıza kurduktan sonra ilk iş olarak yeni bir oda oluşturuyorsunuz. Odanızın ismini ve şifresini belirledikten sonra programın kullanan başka bir arkadaşınız, IP adresiniz aracılığı ile sizinle iletişime geçebiliyor. Daha sonra programın kurulum esnasında belirlediğiniz tuş kombinasyonlarını kullanarak karşı tarafla sesli iletişim kurabiliyorsunuz. Özellikle internet üzerinden oynanan multiplayer oyunlarda kullanıcıların birbirleri ile rahatlıkla haberleşmelerini sağlayan yazılım, en çok bu alanda tercih ediliyor. Ayrıca dilerseniz belirli bir grup ile toplanarak konferans da yapabilirsiniz.

Bilgi için: www.rogerwilco.com

Uğur Seven / Onur Seven, ugurunur@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

259

Ayın Hatası
Oturmayan pil

260

Photoshop kursu
10 atölyede Photoshop

272

MCP sertifika eğitimi
Sertifika kursu, bölüm 1

278

Tam sürümler
Quask FormArtist
WinOptimizer 2004
Sceneo Vcopy 1.1

284

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...**Xvid 1.0 Final****1 DVD'de 4 film**

Xvid, DVD'lerinizi CD'ye sığdırabiliyor. Auto Gordian Knot aracı ve CHIP ipuçları yardımıyla karmaşık ayarların üstesinden rahatlıkla gelebilirsiniz

■ Şu ana kadar herhangi bir hatası ortaya çıkmayan Auto Gordian Knot ve ücretsiz MPEG4 Codec Xvid 1.0'ın final sürümü, beraber yenilmez bir takım oluşturuyorlar. Bu sayede toplam 5 GByte'lık DVD materyali neredeyse mükemmel bir kalite ile tek bir CD'ye sığdırılabilir ve bu CD, DivX uyumlu birçok oynatıcıda sorunsuz bir şekilde izlenebiliyor. Bunun için aşağıdaki işlemleri uygulamanız yeterli: Öncelikle Auto Gordian Knot (eCHIP Code: Auto Gordian Knot, www.autogk.net) programını kurmalısınız. Bu paket içerisinde Xvid Codec'in grafik arayüzünün haricinde alt yazılar için VobSub ve AviSynth filtre paketi de bulunuyor. Bu yazılım paketinin tamamını kurun ve daha sonra Auto Gordian Knot programını çalıştırın.

1. Buradaki *Input Directory* alanına DVD'nizin bulunduğu kaynak sürücü veya klasörü girin. Hemen sağındaki alana ise AVI dosyalarının nereye kaydedileceğini girin. Hemen bunun altındaki satırda ise DVD'nin çözünürlüğü ve biçimi görüntülenir.

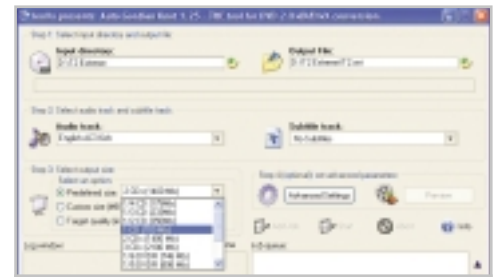
2. DVD tanıdıktan sonra dönüştürme sırasında kullanmak istediğiniz ses izini *Audio Track* açılır listesinden seçebilirsiniz. Daha sonra VobSub uyumlu olarak kaydedilmesini istediğiniz alt yazıyı ise *Subtitle Track* açılır listesinden belirleyin. Alt yazıyı oynatacak olan bilgisayarda VobSub programını yüklü olması gerekiyor. Bilgisayardan bağımsız çalışan DivX oynatıcılarıysa ekstra bir yazılıma ihtiyaç duymadan sorunsuz bir şekilde gösterebilirler.

İPUÇU: [Ctrl]+[F10] tuş kombinasyonunu kullanarak video için ikinci bir ses izi de seçebilir-

siniz. Windows Media Player veya PowerDVD gibi birçok yazılım tabanlı oynatıcı ve hatta yeni nesil donanımsal DivX oynatıcılar da bu özelliği destekliyorlar. Bunun için Media Player Classic'i veya kullanımı oldukça yaygın olan ZoomPlayer oynatıcısını kullanmanızı tavsiye ediyoruz.

3. *Output Size* kutusuna dosyanın sonuç büyüklüğünü girin. İki CD yüksek kaliteli bir film için yeterli. Sonuçta elde edilecek dosyanın üç veya daha fazla CD'ye sığması istisnai bir durum olsa da karşınıza çıkabilir. Biz, iki saate kadar olan filmler için tek CD kullanmanızı tavsiye ediyoruz. *Advanced Settings* penceresini, üzerindeki değerler en iyi şekilde ayarlandığı için göz ardı edebilirsiniz.

4. Şimdi *Add Job* düğmesine tıklayın. Şayet birden fazla filmi arka arkaya dönüştürmek istiyorsanız aynı adımları tüm DVD'ler için tekrar edin. *Start* düğmesini kullanarak işlemi başlatabilirsiniz. Bir DVD'nin dönüştürülmesi 2.4 GHz'lik bir Pentium 4 işlemci ile dört saat kadar sürecektir. Elde ettiğiniz AVI dosyalarını Nero gibi bir program yardımıyla CD veya yine DVD üzerine yazabilirsiniz.

Adım adım: Auto Gordian Knot, DVD'nizi dönüştürmek için yapmanız gereken tüm işlemleri anlaşılır bir şekilde adım adım sunuyor.

Ayın Hatası

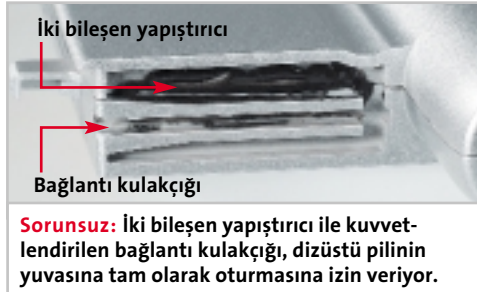
Oturmayan pil

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin. CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6 Blok B 34349 Gayrettepe/İstanbul veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir okuyucumuz satın aldığı dizüstü bilgisayarın çıkardığı sorunlar karşısında ümitsizliğe kapılmış. Masaüstü PC'den kurtulup serbest kullanım olanaklarından faydalanmak üzere satın alınan dizüstü PC son zamanlarda düzenli olarak sorun çıkartmaya başlamış.

Cihaz, açıldıktan iki saat kadar sonra doğrudan kilitleniyor veya birdenbire kendisini kapatıyormuş. Dizüstü bilgisayarı satan bayi, ürünü tamir edilmek üzere üretici firmanın servisine göndermeyi teklif etmiş ancak bu sürecin birkaç hafta kadar devam edebileceği konusunda da uyarıda bulunmuş. Kullanıcı-mıza, dizüstü PC'yi bir de bizim kontrol etmemiz önerisinde bulunduk.

HATA TESPİTİ: Merkezimizde yaptığımız ilk incelemede söz konusu sorunu ortaya çıkarmakta bayağı zorlandık. Cihaz, 3DMark ile birkaç saatlik bir test sonrasında bile sorunsuz bir şekilde çalışmaya devam etti. Ancak bu noktada okuyucumuzun dizüstü bilgisayarı oyun oynamak için değil yazı yazmak için satın aldığını düşünerek donanımlar için ayrı testler uygulamaya karar verdik. Söz konusu yükleme testi sonucunda yukarıda bahsedilen sorun ile nihayet karşılaşabildik. İlk olarak sorunun cihazın klavyesinden kaynaklandığını düşündük, ancak bunu onaylayamadık. Bu-

nun için klavye tuşlarına basarak veya sallayarak cihazın tekrar kilitlenmesini sağlamaya çalıştık ve başka bir cihazın klavyesini kullanmamız da herhangi bir sonuç vermedi. Sonuç itibarıyla diğer dizüstü bilgisayarı donör niyetine kullanarak, değiştirilebilir tüm donanımları değiştirmeye karar verdik. Cihaz yeni akü ile sorunsuz çalıştı. Ancak biz dizüstü PC'yi o zamana kadar prize bağlı olarak çalıştırdığımız için bu ilginç bir sonuç değildi.

ÇÖZÜM: Pilin sorunu dışarıdan kaynaklanıyor. Pilin kasasındaki bir kulakçık zedelenmiş ve bu nedenle doğru konumda yerleştirilmesine izin vermiyordu. Zayıf bağlantının sallanması sonucunda gerilim değişimleri ortaya çıkıyor ve bu da cihazın kilitlenmesine neden oluyordu. Kulakçığın kırılan kısmını yapıştırarak sorunun ortadan kalkmasını ve böylece cihazın düzgün bir şekilde çalışmasını sağladık.

SÜRPRİZ YUMURTA

► **Gizli simgeler:** Eğer MSN Messenger'ın sunduğu standart simgelerden sıkıldıysanız ve yenilerini kullanarak arkadaşlarınızı şaşırtmak istiyorsanız aşağıdaki kısaltmalardan faydalanabilirsiniz: Gökkuşuğu için "(R)", kelepçe için "(%)", güneş için "(#)", ahmak soru işareti için "(?)", yamuk surat için "S" ve şeytan için de "(6)" kısaltmalarını kullanabilirsiniz. Bu sürpriz yumurta için Ali Ozan Çil'e teşekkürler...

SİZ DE KATILIN

► Siz de komik bir hata, sürpriz yumurta (easter egg) ya da kullanışlı bir ipucu bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her sürpriz yumurta ya da ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

EDİTÖRLERİN FAVORİ PROGRAMLARI

Korcan Meydan,
eCHIP Editörü

Kaspersky AntiVirus

En popüler anti-virüs programı kendini yenileyerek ayakta kalmayı başarıyor. Eskiden AVP olarak bilinen program, bir süredir KAV (Kaspersky Anti Virüs) adıyla karşımızda. AVP, güncellendiği zaman oldukça yüksek seviyede koruma sağlıyor. "Oldukça yüksek" diyorum, zira hiçbir antivirüs programı tam anlamıyla koruyamıyor bilgisayarımızı.

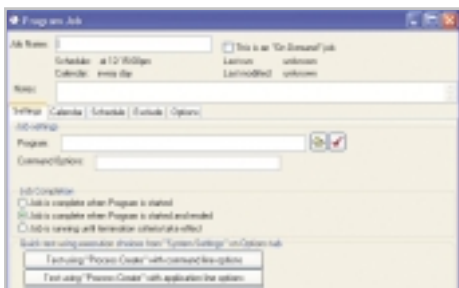
Programı benzerlerinden ayıran özelliği, virüsleri bilgisayarınıza bulaşmadan önce engellemesi. Bunu yaparken de bilgisayarı hiçbir şekilde yavaşlatmıyor. Norton Antivirüs gibi programlar bilgisayarınızın güvenliğini sağlarken, çalışmanızı da engelleyebiliyor. KAV bunu kesinlikle yapmıyor; bilgisayarınızı korurken kesinlikle programın çalıştığını fark etmiyorsunuz bile.

Bilgi için: www.avp.com.tr

OKUYUCU İPUCU

Otomatik işlemler

Fonksiyonel: TechScheduler programını kullanarak istediğiniz programın istediğiniz zaman otomatik olarak çalışmasını sağlayabilirsiniz.

Windows'un sahip olduğu Zamanlanmış Görevler aracı yerine daha kullanışlı başka bir programı tercih edenler, Windows 98/Me/NT/2000/XP altındaki önceden planlanmış işlemler için TechScheduler (www.winutils.com/techsche.htm) aracını deneyebilirler. Program, Windows'un Zamanlanmış Görevler donanımına göre daha esnek ve çok daha fazla konfigürasyon seçenekleri sunuyor. New Job düğmesine tıklayarak yeni bir görev oluşturabilir, daha önceden oluşturduğunuz görevin ayarlarında değişiklik yapmak için de üzerine iki kere tıklayabilirsiniz.

Fırat Solak

Photoshop kursu

Her zaman gerekli 10 Photoshop atölyesi

CHIP, soluk renkleri canlandırmaktan sanatsal değişikliklere kadar fotoğraflar üzerinde yapılabilecek en önemli işleri gösteriyor. Bu yazı sayesinde dijital fotoğraflarınızı Photoshop'la yalnızca birkaç adımda şaheserlere dönüştürebilirsiniz.

Photoshop'un tüm ipuçları» ve püf noktalarını sadece yıllarını mesleğe adanmış olan grafikerler bilirler. Bunların çoğunu artık ak düşmüş saçlarından ayırt edebiliriz ki söz konusu gri ton Photoshop'un renk paletinden alınmamıştır. Ancak söz konusu renk değişiminde dolaylı da olsa programın etkisini göz ardı edemeyiz. Grafikerlerimiz Photoshop hakkında bilgi ve tecrübe edine kadar uzun ve uykusuz geceler geçirdiler. Photoshop çok fazla imkan sunsa da, bu imkanlardan faydalanmak çok da kolay değil. Ancak CHIP okurlarının bu noktada ümitsizliğe kapılmalarına gerek yok. CHIP, grafikerlerin en değerli on

yöntemini sizler için bir araya getirdi ve bu yazı içerisinde derledi. Bu noktada yeni Photoshop CS'yi veya eski sürümleri kullanmanız arasında fark yok. Tüm yöntemler her sürümde çalışıyor, ancak bunun için biraz temel bilgiye ihtiyacınız olacaktır.

Buradaki atölyeler içerisinde renk değeri düzeltilmesi, Copyright simgesinin otomatik olarak eklenmesi veya fotoğrafların büyütülmesi gibi önemli resim işleme yöntemlerinden bahsedeceğiz. Ayrıca deri rengi tonunun iyileştirilmesi veya nesnelere gölgelerin eklenmesi gibi özel işlemleri de burada bulabileceksiniz.

SG / Kadir Tuzaş, ktuztas@chip.com.tr

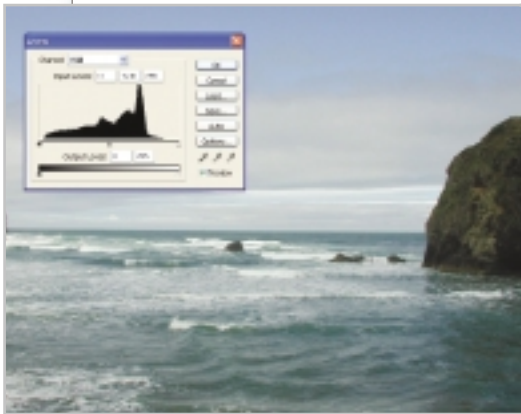
1	Renkleri canlandırmak	261
2	Gölge ayrıntıları	262
3	Gölge verme	264
4	Resme hareket	264
5	Resimleri eskitmek	266
6	Resim çerçeveleme	266
7	Resim büyütme	268
8	Cilt tonları düzeltme	268
9	Yazı efektleri	270
10	Otomatik imza	270
→	Kısayol tuşları	261
→	Seçme ve bırakma	262

1 SOLUK RENKLERİN CANLANDIRILMASI

Resim üzerinde yapacağınız diğer işlemlere geçmeden önce ilk olarak hemen hemen tüm fotoğrafların renk değerlerinde düzeltmeler yapmanız gerekir.

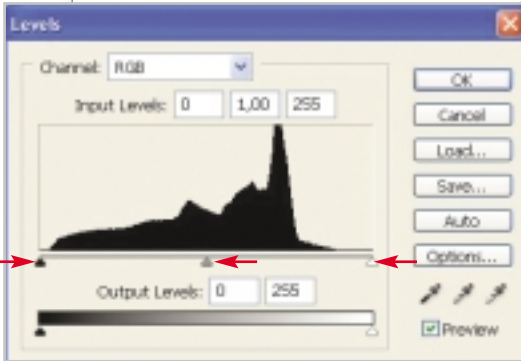
Renk değeri düzeltilmesi ile daha parlak, kontrastlı ve doygun renkler elde edebilirsiniz. Bunun için gerekli araçlara *Image / Adjustments / Level* komutunu kullanarak veya [Ctrl]+[L] tuş kombinasyonu yardımıyla ulaşabilirsiniz. Bir başka hazırlık daha: Renk değerlerinin iyileştirilmesi işlemi en iyi RGB modunda gerçekleştirilebilir. Şayet resminiz CMYK modunda kaydedildiyse *Image / Mode / RGB*

Color komutunu çalıştırmalısınız. Bunun nedeni CMYK renk modelinin asıl olarak baskı için uygun olmasıdır. CMYK, RGB'ye kıyasla oldukça dar bir renk aralığına sahiptir. Söz konusu dar renk aralığı nedeniyle birçok Photoshop filtresi ve işlevi CMYK modunda çalışmaz. Şayet resimlerinizi profesyonel baskılar için hazırlıyorsanız fotoğraflarınızla RGB modunda çalışmanız daha iyi olacaktır.

DAHA YÜKSEK KONTRAST

► Soldaki örnek resmin kontrast ve renk değerleri oldukça düşük. Bu yüzden renk değeri düzenleyicisini çalıştırmanız gerekiyor. Araç, örnek resim için soldaki renk değerlerini görüntülüyor. Bütün parlak alanlar için, yani en sağ, karanlık alanlardaki gibi (sol) renk değeri eğrisi düzdür. Her iki değer noktasını da eğrilerin başlangıç noktasına doğru taşıyın. *Preview* kutusu işaretliyse yaptığınız değişikliğin sonucunu doğrudan resim üzerinde görebilirsiniz. Kontrast değeri gittikçe yükseliyor.

PARLAKLIĞIN DEĞİŞTİRİLMESİ

► Renk değeri düzelticisinin solundaki ve sağındaki değer noktalarının "tepelelerin" başlangıç noktalarına taşınması düzeltme için genellikle yeterli olur. Ancak resim bazen çok yüksek kontrast değerlerine ulaşabilir ve hatta çok karanlık veya aydınlık olabilir. Bu sorunu da aynı pencere üzerinden çözebilirsiniz. Şayet ortadaki değer noktasını sağa doğru hareket ettirseniz resim daha karanlık, sola doğru hareket ettirseniz parlak olacaktır.

BELİRLİ RENKLERİN KUVVETLENDİRİLMESİ

► Renk değeri düzelticisini her bir renk için ayrı ayrı kullanabilirsiniz. Örneğin, suyun daha mavi görünmesini istiyorsanız *Channel* altından *Blue* rengini seçin. Her iki değer noktasını eğrilerin başlangıç noktasına taşıyın. Parlaklık noktasını ise ortaya ve ardından da çok az sola doğru kaydırın. Bunun sonucunda deniz daha mavi görünecektir. Aynı işlemi diğer renk kanalları için de test edin. Ancak renk değerlerini çok fazla artıracak olursanız resimdeki renkler bozulup doğallığını yitirebilir.

→ TEMEL BİLGİ

» Önemli kısayol tuşları

Çalışma alanına sol tuşla iki kere tıklanarak *Open* iletişim penceresi açılabilir.

Pencere ve araç çubuklarının görüntülenmesi ve kapatılması

Araç çubukları haricinde tüm pencerelerin görüntülenmesi ve kapatılması

Resmin tamamının çalışma alanında görüntülenmesi

Çalışma alanını tam ekran moduna geçirir

Renk dengesinin çağırılması

Renk değeri düzelticisinin çağırılması

Derecelendirme eğrisinin çağırılması

Renk değeri/Doygunluk penceresinin çağırılması

Dörtgen çizerek seçili alanın büyütülmesi

Seçimin kaldırılması

Resmin negatifinin alınması
Maskenin tersinin alınması

Alanın ön plan rengi ile doldurulması

Alanın arka plan rengi ile doldurulması

Seçili alanda yeni bir katman oluşturulması

Yeni, boş katman oluşturulması

Seçili tüm katmanların bir katmanda birleştirilmesi

2 GÖLGEDE KALAN AYRINTILARIN KURTARILMASI

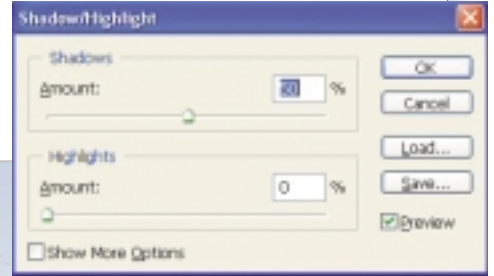
Bir yer ne kadar aydınlıksa gölgeler de o kadar fazla olur. Buradaki en önemli sorun, insan gözünün, dijital fotoğraf makinesine kıyasla gölgede çok daha fazla görebilmesidir. Bu nedenle aşağıda, soldaki sokakta olduğu gibi resimler ortaya çıkabilir. Ancak Photoshop'la eksik ayrıntıları ortaya çıkartmanız mümkün. Ancak renk değeri düzeltme aracı ve derecelendirme eğrileri ile çalışma, derinlerin aydınlatılması sonucunda çok parlak ışıklar oluşacağı veya ayarlanan eğrilerin orta tonlarda soluk kontrastlara yol açacağı için anlamsızdır. Bunun için aşağıdaki işlemleri uygulamalısınız:

Photoshop CS: İlk olarak *Image* menüsün-

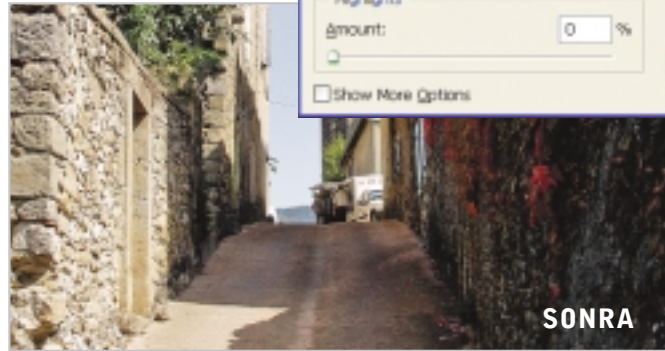
deki *Adjustments* altına yeni eklenen *Shadow / Highlight* işlevini çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki kaydırma çubuklarını hiç hareket ettirmesiniz dahi, resim önceki halinden çok daha iyi görünecektir.

Eski sürümler: Resim parlaklığını yüklemek için fotoğrafın kanal paletindeki kompozit kanalına [Ctrl] tuşu basılı durumdayken tıklayın. Seçimi tersine çevirin ve elde ettiğiniz seçili alanı yeni bir katmana çoğaltmak için [Ctrl]+[J] tuş kombinasyonunu uygulayın. Şimdi [Ctrl]+[Shift]+[U] tuş kombinasyonunu kullanarak doygunluk değerini düşürün, [Ctrl]+[I] tuş kombinasyonu yardımıyla

negatifini alın ve son olarak beyaz ışık modunu etkinleştirin. Şimdi katman satırına [Ctrl] tuşu basılı durumdayken tıklayarak en üstteki yüzeyin piksellerini seçilmiş olarak yükleyin, seçimi tersine çevirin ve bir katman maskesi (bu, parlak alanları taşmaya karşı korur) oluşturun. Şayet bu yeterli olmazsa en üst yüzeyi bir kere daha çoğaltın, daha sonra diğerinin içerisine kopyalayın ve geçirmezlik (Opacity) değerini düşürün.

ÖNCE

SONRA

→ TEMEL BİLGİ: SEÇMEK VE SERBEST BIRAKMAK

İster özel amaçlar ister iş için kullanın, çoğu zaman fotoğrafları Photoshop altında birleştirerek yeni resimler elde etmek zorunda kalabilirsiniz. Ancak nesneleri eski konumlarından nasıl çıkartacaksınız? Burada hangi serbest bırakma yöntemlerinin hangi fotoğraflar için uygun olduklarını göreceksiniz.

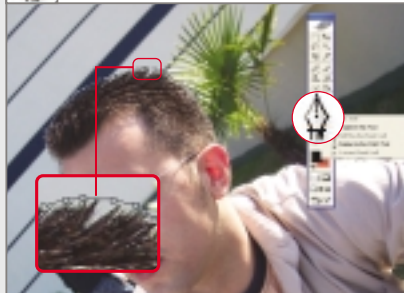
MAGIC WAND

► Genelde grafikerlerimiz Magic Wand aracından bahsetmeye başladığımızda burun kıvrırırlar ancak bu araç yüksek kontrastlı resimlerdeki nesneleri seçme işlemini oldukça kolaylaştırıyor. Örneğin suyun içerisindeki bir yunusu seçmek için ilk olarak suyu işaretlemeniz ve daha sonra seçimi tersine çevirmeniz yeterli olacaktır. Şayet suyun da seçilmesini istiyorsanız toleransı yükseltmelisiniz.

PATH SELECTION TOOL

► Şayet nesne arka plandan kolayca ayırt edilemiyorsa bu durumda yol aracını kullanabilirsiniz. Bunun için araç çubuğundaki *Pen Tool* düğmesine tıklayın ve yukarıdaki *Paths* seçeneğini etkinleştirin. *Path Selection* aracını seçin, farenin sağ tuşuyla nesnenin üzerine tıklayın ve *Make Selection* komutunu çalıştırıp kenarların ne kadar yumuşak olması gerektiğini kendiniz belirleyin.

KANALLAR

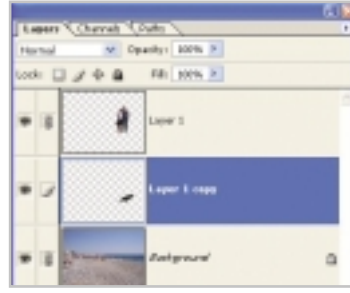

► Karmaşık nesneler için ilk olarak kanal paletini etkinleştirin, en yüksek kontrasta sahip kanalı seçin ve bunu kopyalayın. Daha sonra bu kopyanın kontrastını daha da artırarak nesnenin iyice belirginleşmesini sağlayın. [Ctrl] tuşu basılı durumdayken bu kanalın üzerine tıklayın, seçimi tersine çevirin ve katman görünümünü etkinleştirin. Şimdi arka plan resminin bir kopyasını oluşturun ve *Add Layer Mask* düğmesine tıklayın. Artık siyah renkli bir fırça kullanarak istemediğiniz alanları rötuşlayabilirsiniz. Katman maskesini tamamladıktan sonra [Ctrl] tuşu basılı durumdayken üzerine tıklayın, arka plan katmanını seçin ve nesneyi kopyalayın.

3 NESNELERE GÖLGE EKLENMESİ

Üzerinde güneş parlayan insanların denize girdikleri sahilde duran bir çift ve hiç gölgeleri yok. Bu tür bir fotomontaj anında fark edilir. Bu nedenle bir resme yeni bir nesne veya kişi eklerken gölgesinin düşmesine dikkat etmelisiniz.

► İlk olarak nesneyi serbest bırakın (Bkz. “Seçmek ve Serbest Bırakmak” 262). Serbest bıraktığınız nesnenin, buradaki resimdeki kadın katmanını çoğaltın. Bu sayede çiftin kendisi ve gölgesi için iki ayrı katmanınız olacaktır. Her ikisini de yeni resme ekleyin ve gölge oluşturacağınız katmanı etkinleştirin. Daha sonra [Ctrl]+[Del] tuş kombinasyonunu uygulayarak bunu arka plan rengi olan siyah ile

doldurun. Şimdi *Image / Transform / Distort* komutunu kullanarak gölgeyi olması gereken yere yerleştirin ve bunun geçirmezlik değerini yüzde 30 ila 60 arasında düşürün. Ayrıca gölgenin daha yumuşak

görünmesi için *Filter / Blur / Gaussian Blur* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereden *Radius* değerini “5.0” olarak ayarlayın. Buradaki örnekte ayakkabının üzerine gelen parçaları ise silgi ile temizledik.

4 RESME HAREKET GETİRİLMESİ

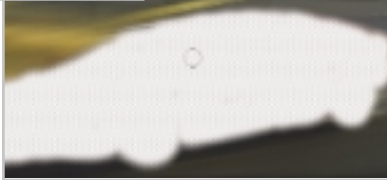
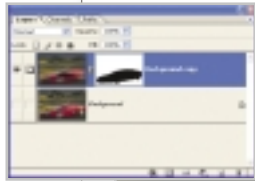
Yolda yürürken rüyalarınızı süsleyen arabayı gördünüz, ancak hayallerinizdeki gibi sürat yapmıyor, bir kenara park etmiş, hareketsiz bir şekilde duruyordu. Çok sıkıcı, değil mi? Bu durumda arabadan beklediğiniz hızı Photoshop yardımıyla sağlayabilirsiniz. Değiştirme filtresi ve maskeler ile bu işlemi de sorunsuz bir şekilde halledebilirsiniz. Bunun için yapmanız gerekenleri aşağıda bulabilirsiniz.

1. HAREKET BULANIKLIĞI ETKİSİ

► İlk olarak arka plan katmanının bir kopyasını oluşturun. Bunun için kısayol menüsündeki *Duplicate Layer* komutunu kullanabilirsiniz. İlgili filtreleri artık bu katman üzerinde uygulayacaksınız. Bunun için *Filter / Blur* alt menüsünde bulunan *Motion Blur* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresindeki *Distance* değerini kaydırma çubuğu yardımıyla, arka

plan tanınmaz hale gelmeyecek, ancak bir hız etkisi oluşturmaya kadar artırın. Bunun için “150” genellikle uygun bir değerdir. Eğer örnek resimde olduğu gibi yol, resim üzerinde açıkça belli oluyorsa uyguladığınız efektin açısını rahatlıkla belirleyebilirsiniz. Burada yaklaşık olarak 8 derece kullandık. OK düğmesine tıklayarak hareket bulanıklığını uygulayabilirsiniz.

2. MASKENİN HAZIRLANMASI

► İkinci katmanın seçili durumda kalmasına dikkat edin. Çünkü bu etkinin sadece çevre üzerine uygulanması ve arabanın bundan etkilenmemesi gerekiyor. Bunun için katman paletinin altında yer alan, dörtgenin üzerindeki bir daire şeklinde simgesi olan düğmeye tıklayarak bir maske oluşturun.

Şimdi ön plan rengi olarak siyahı seçin, fırça aracını etkinleştirin, bu aracın bü-

yüklüğünü 100 piksel olarak değiştirin ve nesnenin (burada Ferrari) üzerini boyamaya başlayın. Bu sırada fırçayı değiştirdiğiniz yerlerde, üzerinde efekt bulunmayan arka plan resmi ekrana gelir. Boyama işini tamamladıktan sonra renk olarak beyazı seçin. Bu sayede ikinci katman tekrar arka plan resminin üzerini kapatacaktır. Sonuçtan memnun kalana kadar bu işlemi tekrar edin.

3. İNCE DÜZENLEMELERİN YAPILMASI

► Şayet efekt biraz kuvvetli görünüyorsa katman paletindeki *Opacity* değerini birazcık düşürün. Bu sayede üstteki katmanın biraz daha saydam olarak aşağıdaki görünmesini ve böylece alttaki katman üzerindeki çevrenin de biraz görünmesini sağlayabilirsiniz.

Fotoğraf artık Ferrari'yi sanki hareket halindeyken yakalamış ve resmi bu şekil-

de çekmiş gibi görünüyor. Buna karşılık kameranın sabit kalmış gibi görünmesini istiyorsanız katman paletindeki maskeyi seçin ve [Ctrl]+[I] tuş kombinasyonunu uygulayın. Artık hızı gösteren lekeler sadece spor araba üzerinde belirecek, bunun sonucunda araba sanki hareket ediyormuş gibi görünecek.

5 RESİMLERİN SANAL OLARAK ESKİLEŞTİRİLMESİ

Bir resmin, fotoğrafçılığın ilk zamanlarından kalmış görünebilmesi için *Sepia* efekti tek başına yeterli değildir. Eski resimlerin kenarları sararmış, lekeli ve kırışmış olurlar. Aşağıdaki dört adım ile resimlerin renklerinin eski gibi görünmesini sağlayabilirsiniz.

1. TANECİKLERİN SERPİŞTİRİLMESİ

► Katman paletindeki *Background* ögesine çift tıklayın ve *OK* düğmesine tıklayın. *Image / Canvas Size* penceresine genişlik ve yükseklik için %5 daha büyük değerler girin. *[Ctrl]+[Shift]+[N]* ile yeni bir katman oluşturun, bir aşağıya taşıyın ve "F5EBDF" değerli renk ile doldurun. Ardından resim katmanını seçin, *Filter / Noise / Add Noise* komutunu çalıştırın ve *Monochromatic*, *Gaussian* seçeneklerini işaretledikten sonra filtre şiddeti için yüzde 10 ile 20 arasında bir değer girin.

2. KAHVERENGİ TONLARI

► Şimdi resimdeki renkleri ortadan kaldırmak için *New / Adjustment Layer / Hue / Saturation* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereyi *OK* düğmesine tıklayarak onaylayın. Takip eden pencere *Colorize* seçeneğini etkinleştirin ve daha sonra renk ve doygunluk değerlerini girin. Burada *Hue* için 33 ve *Saturation* için de 25 girmelisiniz. Şimdi *OK* düğmesine tıklayın ve daha sonra *[Ctrl]+[G]* tuş kombinasyonunu kullanarak düzenleme katmanlarını gruplandırın.

3. FOTOĞRAFI ESKİTMEK İÇİN

► Fotoğrafın rengini soluklaştırmak ve lekeler eklemek için *[Ctrl]+[Shift]+[N]* ile yeni bir katman oluşturun ve "C7B299" renk değeri ile doldurun. *Texture / Grain* filtresini çalıştırın ve *Grain Type* (tanecik) açılır listesinden *vertical* ögesini seçin, *Intensity* olarak 40 ve *Contrast* olarak da 25 değerini girin. Gerekirse rötüş araçlarını kullanarak hafifçe temizleyin. Son olarak katman paletini kullanarak bağlantı türü olarak *Normal* seçeneğinin yerine *Soft Light* türünü seçin.

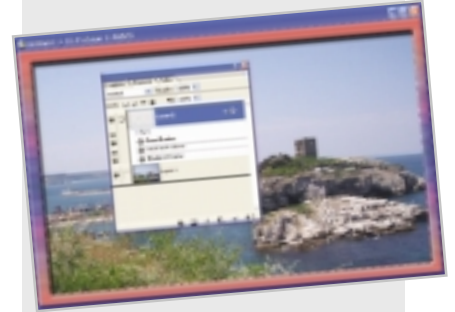

4. ÇİZGİLERİN OLUŞTURULMASI

► Katman paletindeki *Channels* sekmesini etkinleştirip *Alpha* kanalı ekleyin. Beyaz çizgiler ekleyin. *Layer* sekmesini etkinleştirin ve *[Ctrl]+[Shift]+[E]* ile seçmiş olduğunuz tüm katmanları bir tanesi üzerinde birleştirin. Ardından *Selection/Load Selection* ile "Alpha 1" kanalını yükleyin, buradaki seçimi yeni bir kanala kopyalayın ve *Layer/Layer Style/Inner Glow* komutunu çalıştırın. Çizgiler gerçekçi görüne kadar değerler üzerinde oynayın.

6 RESİM ÇERÇEVESİ

Fotoğraflarınızı çerçevelemiş şaheserlere bir çırpıda dönüştürebilirsiniz. Photoshop'un sunduğu stiller sayesinde her çeşit çerçeve hazırlayabilirsiniz.

► İlk olarak arka plan üzerinde yeni bir katman oluşturun. Ardından kare şeklindeki seçim (*Rectangular Marquee*) aracını kullanarak resmin görünmesini istediğiniz kısmını belirleyin. Bu seçimi tersine çevirin ve yeni alanı beyaz renk ile doldurun.

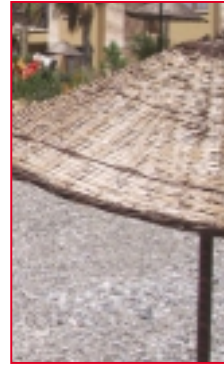
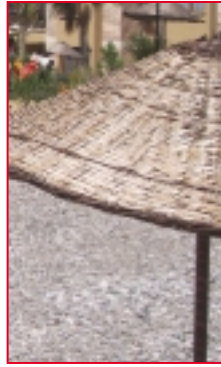

Katman paletinin hemen altında bulunan "F" simgeli düğmeye tıklayın ve ilk olarak *Gradient Overlay* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresini kullanarak uygun bir geçiş belirledikten sonra sol taraftaki *Style* alanından *Texture* ögesini seçin. Sağ taraftaki örneklerden uygun bir tanesini seçin. Sadece bu iki efekti kullanarak istediğiniz kadar çeşitli çerçeveler oluşturabilirsiniz. Ayrıca *Contour* üzerinden üç boyutlu çerçeveler de hazırlayabilirsiniz.

7 FOTOĞRAFLARIN DOĞRU YÖNTEMLE BÜYÜTÜLMESİ

Elinizdeki resim çok mu küçük, peki şimdi ne olacak? Kesinlikle bir mucize beklememelisiniz ancak büyütme için en doğru yöntemi kullanarak mümkün olan en iyi kaliteye ulaşabilirsiniz. *Image* menüsü altındaki aynı isimli komutu kullanarak *Image Size* penceresini açın. Ekrana gelen pencere üzerinden çözünürlüğü *Pixel/Inch* olarak ve resim ölçülerini görebilirsiniz. Ancak hangisini değiştirirseniz değiştirin *Constrain Proportions* ve *Resample Image* seçeneklerini mutlaka işaretlemelisiniz. Buradan hangi yöntemi seçeceğinizi ise yan tarafta görebilirsiniz.

Nearest Neighbour:

Bu yöntemde yeni bir orta piksel hesaplanmaz, bunun yerine komşu piksel değeri alınır ve araya yerleştirilir. Bu, özellikle renk ve gri basamaklı geçişler bulunmayan resimler için uygundur. Fotoğraflarda ise pikselli bir sonuç elde edilir.

Bilinear:

Bilinear enterpolasyon aynı Bicubic gibi çalışır ancak aralarında basit bir algoritma farkı vardır. Sert kontrast ve kenarlı resimler yumuşak geçişler gösterirler ve ışık parıltısı oluşturmazlar. Bicubic resimler, Bilinear enterpolasyonlulara kıyasla daha nettir.

Bicubic:

Bicubic enterpolasyon en iyi yöntemdir. Photoshop, birçok komşu pikseli analiz eder ve büyütme sırasında orta değerler oluştururlar. Bu yöntemlerden hangisinin resminiz için uygun olduğunu görmek için nesne üzerinde denemelisiniz.

8 CİLT TONLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ

Gölgede veya kötü ışık altında insanlar renksiz bir deri tonu ile solgun veya örnek resimde de olduğu gibi hafif mavi renkte görünürler. Yani kısacası sağlıklı bir görünüme sahip olurlar. Bu durumda deri tonları üzerinde değişiklik yapılması her halükarda faydalı olacaktır.

Ancak bu noktada bilinmesi gereken en önemli formül kişinin deri renginin tonunu nasıl elde edebileceğinizdir. Bu tonu bir tutam cyan, iki tutam macenta ve iki ila üç tutam kadar da sarı karıştırarak elde edebilirsiniz.

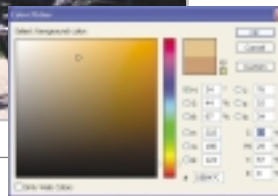
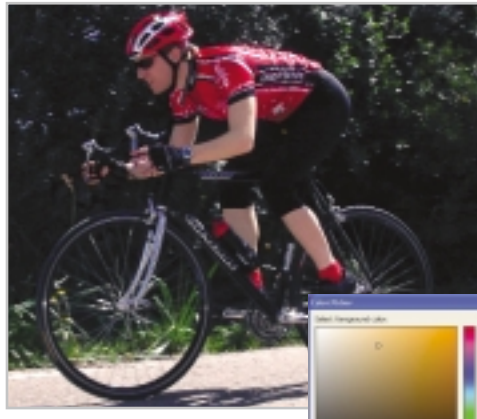

DERİNİN SEÇİLMESİ

1. Örnek resim üzerindeki deri parçalarını, resim üzerinde yeterli kontrast bulunduğu için rahatlıkla Magic Wand yardımıyla seçebildik. Bu sırada seçmiş olduğunuz her alan için ayrı birer katman yaratmanızda fayda var. Bunun nedeni her deri parçasının aynı renkte görünmeyeceği ve bu nedenle arka tarafta kalan kısmın daha koyu olması gerektiğidir. Bu sayede her bir katmanı ayrı ayrı renklendirebilirsiniz.

RENGİN EKLENMESİ

2. Buradaki örnekte bacağın ön kısmı için yüzde 13 cyan, yüzde 29 macenta ve yüzde 57 oranında da sarı renkten oluşan bir karışım kullandık. Deri alanlarını, Paint Bucket aracını kullanarak rahatlıkla renklendirebilirsiniz. Ardından deri kısımlarının yoğunluk değerlerini düşürerek katmanların biraz saydam olmasını ve böylece renklerin daha sağlıklı ve doğal görünmesini sağlayabilirsiniz.

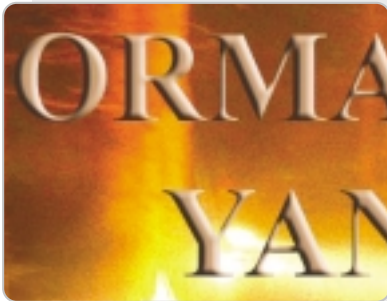

9 YAZI EFEKTLERİ

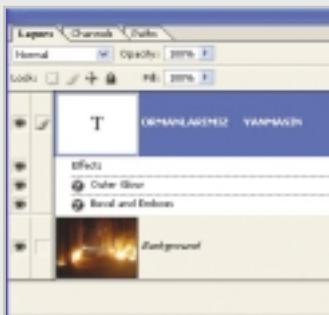
Resminizin üzerine bir yazı eklemek istiyorsunuz ancak bu yazının fotoğrafın atmosferini bozmaması gerekiyor. Bu noktada katman stilleri size yardımcı olabilirler. Aşağıdaki gibi efektler oluşturmak için ilk olarak metnizi resme ekleyin.

► İlk olarak metin katmanını seçin ve katman paletinin altında bulunan "f" simgeli düğmeye tıklayın. ► İlk olarak *Bevel and Emboss* komutunu kullanarak eklediğiniz yazının resim üzerinde kabartma olarak görünmesini sağlayın. Buradan kabartmanın büyüklüğünü ve yönünü istediğiniz gibi belirleyin. Yaptığınız işlemin sonuçlarını resim üzerinde görebilirsiniz.

► Ardından aynı iletişim penceresindeki *Style* altından *Outer Glow* seçeneğini etkinleştirin ve istediğiniz sonucu elde edene kadar buradaki değerler ile onaylayın. Son olarak *OK* düğmesine tıklayarak hazırladığınız efekti uygulayın.

10 ÇOK SAYIDA RESME TELİF BİLGİSİNİN EKLENMESİ

Sörfçülerin internetteki sanal galerinizdeki resimleri alması ve bunları, size haber vermeden veya izin istemeden kendi işlerinde kullanması rahatsız edici bir durumdur. Bu nedenle internette yayınladığınız resimleri bir Copyright, yani telif bilgisi eklemelisiniz. Bunun için bir Batch Job tanımlayabilirsiniz

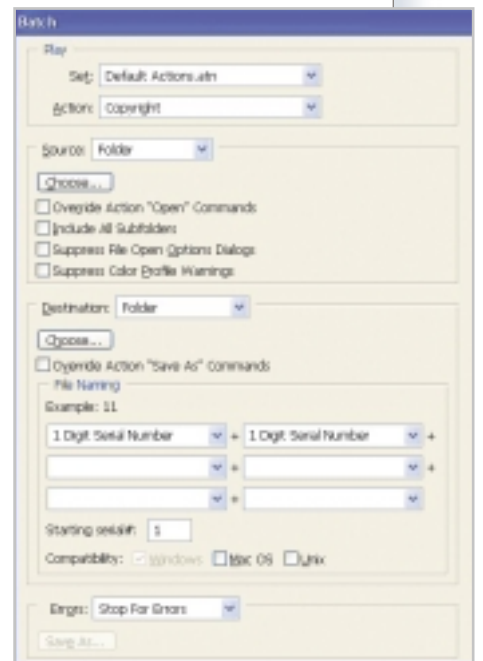
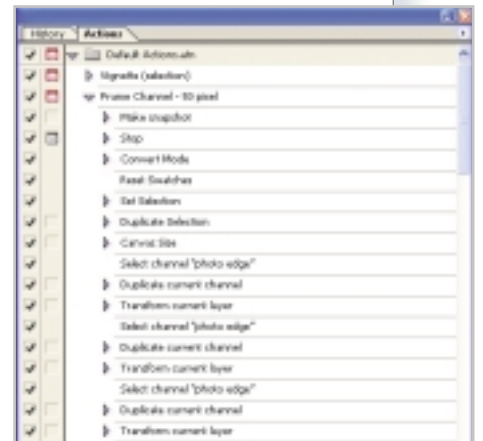
1. LOGO TASARIMI

► Telif bilgisini ekstra bir resim üzerinde oluşturmalısınız. Bu noktada yazının, karanlık ve parlak arka planda okunabilir olmasına dikkat etmelisiniz. Bunun için metin rengi olarak siyah kullanmalı ve katman stili özelliklerini kullanarak beyaz bir gölge eklemelisiniz. Dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta ise telif bilgisinin resmin sağ alt köşesinde bulunmasıdır. Bunun için sağ alt köşeye çizim aracını kullanarak küçük bir piksel yerleştirin. Bu, ileride mesafe ayarlayıcı olarak işlev görecektir. Son olarak resmi kaydedin.

2. BATCH JOB HAZIRLANMASI

► Bir örnek resim kalana kadar diğerlerini kapatın. Telif bilgisi ekleme işleminin otomatik olarak gerçekleşebilmesi için tüm işlemi *Recorder* ile kaydedin. Bunun için *Window* menüsündeki *Actions* komutunu çalıştırın. Bu paletin altındaki çöp tenekesinin yanında bulunan düğmeye tıklayın. Bunun sonucunda Photoshop'un oluşturacağı aksiyonun adını "Copyright" olarak değiştirin. Bu pencerede başka hiçbir değişiklik yapmayın. Artık *Record* düğmesine tıklayarak kayıt işlemini başlatabilirsiniz. Telif bilgisinin bulunduğu resmi açın. Ardından [Ctrl]+[A] tuş kombinasyonu yardımıyla her şeyi seçin ve daha sonra [Ctrl]+[C] yardımıyla tüm içeriği panoya kopyalayın. Şimdi başka bir resmi etkinleştirin ve [Ctrl]+[V] tuş kombinasyonunu kullanarak logoyu buraya ekleyin. Şimdi katman paleti üzerindeki arka plan katmanını seçin ve şimdi yazı katmanındaki soldan ikinci kutucuğa tıklayarak her ikisini birbirine bağlayın. Şimdi *Layer / Align Linked* komutunu, ardından da sırasıyla *Bottom Edges* ve *Right Edges* komutlarını çalıştırın. Telif bilgisinin eklendiği resmi kapatın ve son olarak aksiyon paletindeki kare şeklindeki düğmeye tıklayarak kaydetme işlemini bitirin.

3. DÖNÜŞÜMÜN BAŞLATILMASI

► Şimdi *File / Automate / Batch* komutunu çalıştırın. Buradaki *Action* açılır listesinden *Copyright* ögesini seçin. Ardından kaynak olarak *Folder* ögesini seçin ve *Choose* düğmesine tıklayarak söz konusu klasörü seçin. Aynı işlemi *Destination* bilgisi için de tekrar edin. Dosyaların yeniden isimlendirilmesi için *File Naming* başlığı altındaki açılır listeleri kullanarak yeni bir biçim oluşturabilirsiniz. Dosya isimlerinin nasıl görüneceğini ise *Example* ifadesinin yanından kontrol edebilirsiniz. Son olarak *OK* düğmesine tıklayarak işlemi başlatın. ■

Windows 2003 sistemlerinin genel konfigürasyonu

Herkes MCP sertifikası

Bu aydan itibaren, CHIP-Netron işbirliğiyle hazırlanan Microsoft Windows Server 2003 Certified Professional sertifika eğitimine başlıyoruz. Eğitimin sonunda herkes MCP olabilecek seviyeye gelecek.

Merhaba sevgili CHIP Dergisi okuyucuları, bu aydan itibaren, CHIP ve Netron Institute of Technology işbirliği ile hazırladığımız MCP sertifikasyonu makalelerimizle sizlerle birlikte olacağız. Her ay yayınlacağımız makaleleri düzenli olarak takip edip, makalelerde referanslarını verdiğimiz ek materyal ve dokümanları da okursanız, serimizin sonunda sizin de bir Microsoft Windows Server 2003 Certified Professional olmamanız için bir sebep yok. Ancak daha başlamadan belirtmek isteriz ki, sertifikasyona sahip olmak için düzenli olarak çalışmak ve gerçek bilgisayar ağları üzerinde de bol bol pratik yapmak gerekir. Bundan sonraki makalelerimizde, yeri geldiğinde örnek konfigürasyonlar da gösterip kendi bilgisayarlarınızda denemeler yapmanız için gereken dizaynları da tartışacağız.

İlk konumuz, kurulmuş olan Windows Server 2003 sistemlerinin genel konfigü-

rasyonlarından bahsetmek olacak. Bundan sonraki makalelerimizde de MCP programının diğer detaylı konularından yoğun olarak bahsedeceğiz. Gelin teknik tartışmalarımıza başlayalım:

Bu makalemizde ilk olarak **Donanım Konfigürasyonu ve Yönetimi** konusundan bahsedeceğiz.

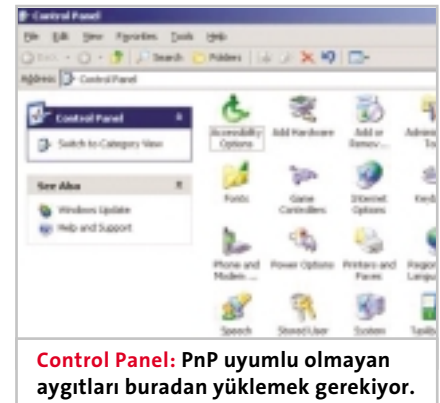
Donanım kurulumu

Modem, disk sürücü, CD-ROM sürücü, yazıcı, ağ adaptörü (ethernet kartı, vb.), klavye, monitör gibi yeni bir donanımı bilgisayara tanıtmak için, önce donanımı takmak, uygun sürücüyü (driver) yüklemek ve gerekiyorsa donanımın özelliklerini düzenlemek gerekir.

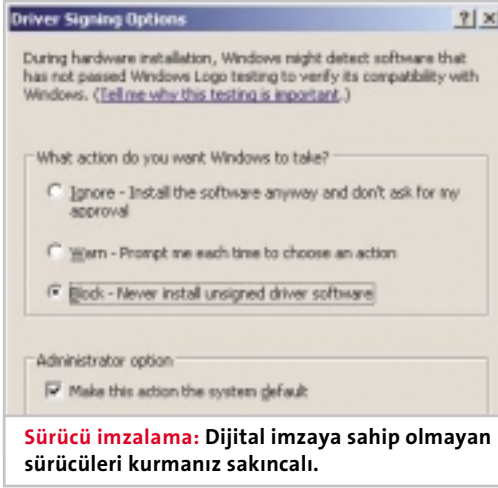
Bunun için de öncelikle **administrator** ya da **administrators** grubu üyesi olarak bilgisayara logon olmak gerekiyor. Cihaz, ses kartı gibi slota takılması gereken tipteyse, bilgisayarı kapatmak ve içini açıp

slota takmak gerekir. Çoğu sunucu tipi bilgisayarın **hot-swap**, yani bilgisayarı kapatmadan donanım ekleme/çıkarma özelliği de vardır. Günümüzde sadece disklerin değil, ağ kartlarının hatta RAM'lerin bile hot swap şeklinde çalıştığı bilgisayarlar bulunuyor.

Bilgisayarımıza takacağımız cihaz bir SCSI arabirimine sahip ise, SCSI portuna

Control Panel: PnP uyumlu olmayan aygıtları buradan yüklemek gerekiyor.

imalatçının talimatına göre takmak gerekir. Cihaz Universal Serial Bus (USB) tipi bir arabirim istiyorsa, bu cihazı bilgisayarı kapatmadan USB portuna takmak mümkündür. Cihaz Plug-and-Play değilse, *Control Panel*'den *Add/Remove hardware* ile cihazın tipini tanımlayıp uygun aygıt sürücüsünü yüklememiz gerekir.

Sürücü güncelleme

Sürücüyü güncellemek (driver update) gerektiğinde, *Control Panel*'den *System* programının *Hardware* sekmesine tıklayarak *Device Manager*'a geçilir. İlgili aygıtın üzerine sağ tıklayıp *Update* seçeneği seçilerek, açılan sihirbazın adımları takip edilmek suretiyle sürücü güncelleme gerçekleştirilir.

Sürücü imzalama

Windows 2000'den önceki sistemlerde bazen yeni bir aygıt sürücüsü kurulurken, yeni sürücü mevcut sistem dosyalarının üzerine kendi dosyalarını yerleştirdiği için sistemin kararlılığı zarar görebiliyordu. Bunu önlemek üzere, Windows 2000 ve 2003'in sistem dosyaları dijital bir imza ile korunuyor. Bunun için donanım üreticisi →

Device Manager: Aygıt Yöneticisi donanım ayarlarını barındırıyor.

nin çıkardığı Windows 2000 ve sonrası işletim sistemi ile çalışacak her yeni aygıt sürücüsü Microsoft tarafından test edilir ve onaylanır. Bu onayı almış sürücülerin listesine Microsoft'un <http://window-supdate.microsoft.com/> adresindeki Windows Update Web sitesinden erişilebilir. Bu çalışma sonucunda onaylanmamış aygıt sürücülerinin yüklenmesinin nasıl önlenebileceğini üstteki ekranda görüyorsunuz.

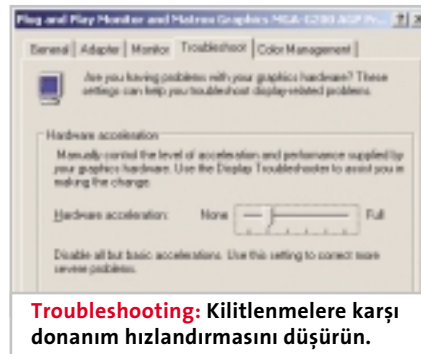
Sistem imzalanmamış bir sürücüyü karşılaştığında, bu sürücüyü kurabilir, kullanıcıdan onay isteyebilir ya da imzalanmamış sürücülerin kurulmasını önleyebilir. **Driver Signing** (Sürücü İmzalama) düğmesine tıkladığınızda açılan iletişim kutusundan ayarlayabileceğiniz seçenekler şunlardır:

- **Ignore:** Sürücü ne olursa olsun dikkate alma, bırak yüklensin anlamına gelir.
- **Warn:** Yüklenecek sürücü onaylı değilse, kullanıcı mutlaka uyarılır. Sürücünün kullanıcının onayının alınmasından sonra yüklenmesine izin verilir.
- **Block:** Kullanıcının onaylanmamış sürücüyü yüklemesi kesinlikle önlenir.

Bilgisayarımızdaki onaysız ama yüklenmiş sürücülerin listesini görmemiz de mümkündür. *Start* düğmesine tıklayıp *Run*'ı seçtikten sonra açılan *Open* kutusuna "sigverif" yazarak bu listeyi görebiliriz. İstersek, bu programda *Advanced* (Gelişmiş) düğmesine tıklayarak butonuna basarak *Notify me if any system files are not signed* (İmzalanmamış sistem dosyalarını bana bildir), *Look for other files that are not digitally signed* (Sayısal olarak imzalanmamış diğer dosyaları ara) seçeneklerinden birini seçip, daha ayrıntılı filtrelenmiş bir liste de görebiliriz.

Donanım profilleri

Donanım profilleri (Hardware profile), bize bilgisayarımızı farklı ortamlarda daha etkin kullanma imkanı verir. Bu özellikler genelde taşınabilir bilgisayarlar için daha çok gereklidir. Örneğin bir dizüstü bilgisayarınız varsa ve işyerinde internete ağ kartını kullanarak bağlanıyorsanız, modem kullanmanıza gerek yok demektir. Öyleyse modem daha sistem açılmadan kapatılırsa, daha verimli bir güç yönetimi sağlamış oluruz. Eve gittiğimizde

Troubleshooting: Kilitlenmelere karşı donanım hızlandırmasını düşürün.

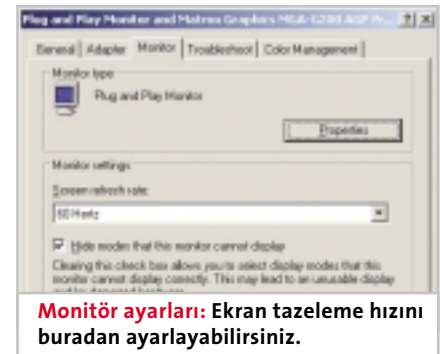
ise, ağ kartının kapatılmasını ve modemın açık tutulmasını tercih edebiliriz. İşte, Windows 2000 ve sonrası kullanıcı işletim sistemleri bu şekildeki farklı donanım profilleri tanımlanarak yapılır.

Donanım profili tanımlamak için *System Properties* iletişim kutusunun *Hardware* sekmesinde yer alan *Hardware Profiles* düğmesine tıklarız. Açılan iletişim kutusunda mevcut donanım profili seçiliyken *Copy* düğmesine tıklayarak, yeni bir isim verip mevcut profilin bir kopyasını yaratırız.

Yeni bir donanım profili oluşturmak için, öncelikle mevcut profili yeni bir

isimle kopyalamak gerekir. Daha sonra bu kopyalama ile oluşturduğumuz yeni profil üzerinde donanım ile ilgili değişiklikler yapabilmemiz için bilgisayarımızı yeniden başlatmalıyız. Bilgisayarımızın yeniden başlatılması aşamasında mevcut bilgisayarımız üzerinde bulunan tüm donanım profilleri sistem tarafından listelenecektir. Bu listeden kopyalama ile oluşturmuş olduğumuz yeni profili seçip bilgisayarımızın bu profilden açılmasını sağlamalıyız.

Bu şekilde yaratacağımız profil ile lo-

Monitör ayarları: Ekran tazeleme hızını buradan ayarlayabilirsiniz.

gon olduktan sonra yapacağımız her değişiklik, sistem tarafından o profil ile ilişkilendirilerek sürekli hatırlanacak ve siz ne zaman o profil ile logon olursanız, o profil sizi takip edecektir.

Görüntü ayarları

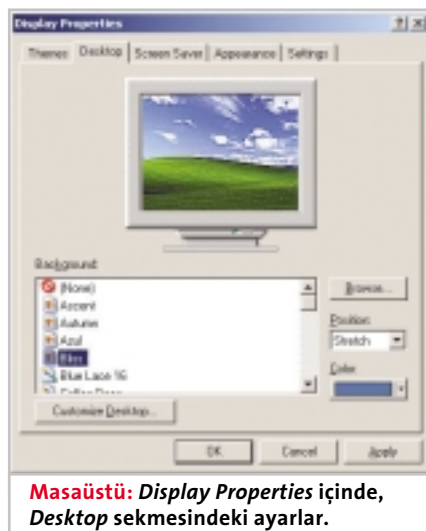
Windows 2003, masaüstü ve görüntü ayarlarınızı kendinize göre değiştirmenize izin verir. Bu ayarları yapmak için, *Control Panel*'den *Display*'i seçip açılan iletişim kutusundan gerekli ayarlamaları yapabiliriz.

Display Properties iletişim kutusunun *Advanced* düğmesine tıklayarak, görüntüyle ilgili çeşitli ayarları yapabiliriz.

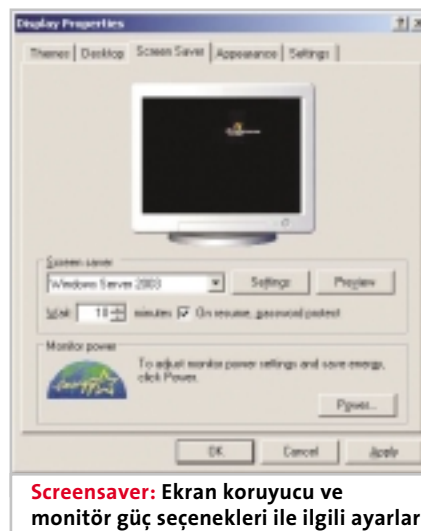
Açılan iletişim kutusunun sekmelerinden yapabileceğimiz ayarlar şunlardır: ► *General* sekmesinde *Display* kısmındaki açılır listeyi kullanarak yazı karakterlerinin boylarını ayarlarız.

► *Adapter* sekmesindeki *Adapter Type* bölümü, ekran kartının imalatçısını, modelini, kurulu olan sürücünün özelliklerini gösterir. *Properties* düğmesine tıklayarak ekran kartının ayrıntılı bilgilerine ulaşabiliriz. *List all modes* düğmesine tıklayarak, ekran kartının desteklediği tüm ekran çözünürlüğü, renk derinliği ve tazeleme oranı ayarlarını görebiliriz.

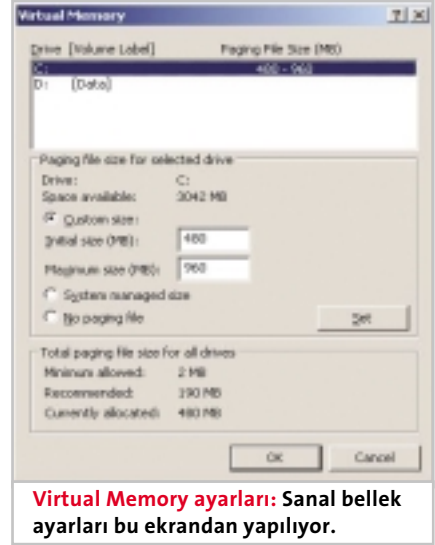
► *Monitor* sekmesinden monitör tipini seçebilir ve monitör ayarlarını yapabiliriz. →

Masaüstü: *Display Properties* içinde, *Desktop* sekmesindeki ayarlar.

Screensaver: Ekran koruyucu ve monitör güç seçenekleri ile ilgili ayarlar.

► *Troubleshooting* sekmesinde *Hardware acceleration* sürgüsünü kullanarak, donanım hızlandırma ve performans seviyesini kontrol edebiliriz. Donanım destekliyorsa, grafik değişikliklerine cevap süresini iyileştirmek için bu sürgüden yararlanabiliriz.

► *Color Management* sekmesini kullanarak, monitörün varsayılan renk profilini seçebiliriz.

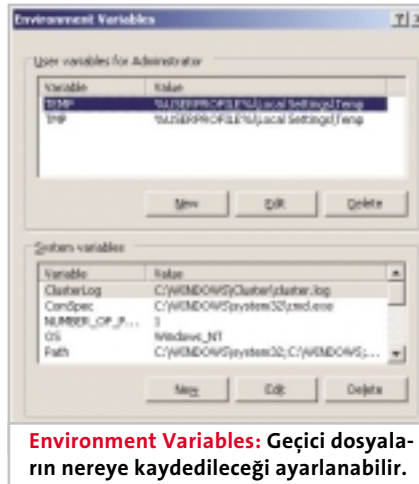
Bilgisayara bağlanan çok sayıda monitörün masaüstü alanının farklı parçalarını göstermesini sağlamak üzere, üzerinde çok sayıda monitör için çıkış bulunan bir PCI veya AGP ekran kartı alabiliriz. İki monitörlü bir bilgisayar kullanmak istiyorsanız ve bilgisayarınızın anakartına entegre olarak çalışan bir grafik kartınız zaten varsa, PCI ya da AGP arabirimine sahip bir ikinci ekran kartını bilgisayarınıza tanıtarak hemen birden çok monitör kullanmaya da başlayabilirsiniz. Bu sayede, masaüstü iki ya da daha fazla monitöre yayılmış halde çalışma yapılabilir. Örnek olarak birinci monitörünüz ile internette gezerken ikinci monitörünüzde de yazı yazabilir ya da e-postalarınıza bakabilirsiniz.

Sistem ayarları

Windows 2003 işletim sisteminizin sistem performansı birçok parametreye bağlıdır. Sistem ayarları bütün kullanıcıları etkiler. *Control Panel*'den *System* ögesini açıp, *System Properties* iletişim kutusunun *Advanced* sekmesine geçerek şu ayarları yapabilirsiniz:

1. Performance Options: Bu kısımdan bilgisayarınızın performans ayarları yapılabilmektedir. Yapabileceğimiz ayarlar say-

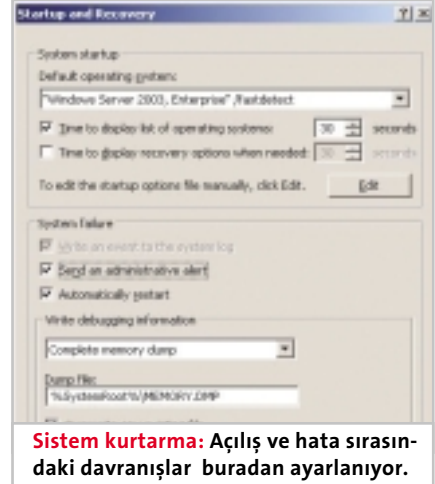
sinde bilgisayarımızın kaynaklarının servislere mi yoksa programlara mı daha fazla kaynak ayıracağını ayarlayabilmekteyiz. *Performance Options* iletişim kutusunu kullanarak, performansı uygulamalar veya arka plan öğeleri için optimize edebilirsiniz. *Virtual memory* kısmından da, Windows tarafından kullanılan takas dosyasının boyunu ve konumunu ayarlayabilirsiniz.

2. Environment Variables: Bu ayarlara ulaşmak için, *System Properties* iletişim kutusunun *Advanced* sekmesindeki *Environment Variables* düğmesine tıklarız. Buradan, örneğin *TEMP* parametresi ile uygulamaların üreteceği geçici (temporary) dosyaların nerede tutulacağını belirleyebiliriz. *Environment Variables* seçeneğiyle ayarlanan ortam değişkenleri, çeşitli değişkenlerin hangi konuma işaret ettiğini belirlemenizi sağlar.

3. Startup and Recovery: Bu seçeneğe tıklayarak açılan iletişim kutusundan, sistemin başlangıçtaki ve hata durumlarındaki

davranışlarını ayarlayabiliriz. *System startup* kısmındaki açılır listeyi kullanarak, bilgisayarda birden fazla işletim sistemi kurulu durumdaysa hangisinin varsayılan açılış işletim sistemi olacağını seçebiliriz. *System Failure* kısmındaki ayarlar, sistemin durmasına neden olan bir hata ortaya çıktığında ne yapılacağını seçmenizi sağlar. *Write Debugging Information* kısmındaki ayarlarsa, sistemin durmasına

neden olan hata durumunda yaratılacak bellek dökümü dosyasının boyunu ve konumunu ayarlamamızı sağlar.

Startup and Recovery iletişim kutusuyla varsayılan işletim sistemi ayarlanabilir ve sistem hatası durumunda ne olacağı belirlenebilir.

Bu makalemizde, Microsoft Windows 2003 işletim sistemleri ile ilgili olarak ihtiyaç duyulduğu anda kullanabileceğimiz yönetimsel birtakım unsurlardan bahsettik. Diğer aylarda devam konularında buluşmak üzere. ■

ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

Quask FormArtist

Bilgi toplama uzmanı

Internet sitesi tasarımı ile ilgileniyorsanız, ancak form tasarımı aşamasından çekiniyorsanız CHIP'in tam sürümünü sunduğu FormArtist çalışmanızı oldukça kolaylaştıracak.

■ Web sayfası tasarımının en zorlu aşaması formların oluşturulmasıdır. Şayet topladığınız veriler üzerinde çalışmak istiyorsanız bunları kontrol altında tutmalı, hatalı girişleri engellemeli, girilen bilginin geçerliliğini incelemeli ve en önemlisi, kullanıcı için her şeyin basit görünmesini sağlamalısınız. Kısacası, üzerinde vakit harcamalısınız. Ancak FormArtist, internetten bilgi toplama sürecini basite indiriyor ve tüm işlemleri kontrol ediyor.

Web formları konusunda tüm fonksiyonlara sahip olan FormArtist'i kullanarak formlarınızı tasarlayabilir, daha sonra yükleyebilir, ziyaretçileri bilgilendirebilir

veya web sayfanıza entegre edebilir ve girilen bilgileri toplayarak analiz edebilirsiniz. Ancak program form hazırlamak haricinde de çok fazla görevi yerine getiriyor. İlk olarak formlarınız için görsel bir çalışma alanı sunuyor. Programın çalışma alanı, daha önce masaüstü yayıncılık uygulamaları ile tecrübesi olanlar için yabancı gelmeyecektir. Tamamen WYSIWYG, yani "ne görürsen onu alırsın" mantığına göre hareket eden program ile form hazırlamak için hiçbir HTML veya JavaScript bilgisine de ihtiyacınız olmuyor. Program, hazırlanan formları daha sonra HTML biçimine dönüştürüyor. Bu

sayede 4 ve üstü sürümlerdeki tüm tarayıcılar tarafından sorunsuz bir şekilde görüntülenebiliyorlar. Ayrıca program, formları ve ilgili scriptleri de web sunucusuna yükleyerek kullanıma hazır hale getiriyor. Ancak formu yeniden çağırmadan veya ilk olarak sunucudan silmeden herhangi bir işlem yapamıyorsunuz. Bunun için isterseniz formun ismini değiştirmeli ve diğer üzerinde çalışırken asıl formun online kalmasını sağlamalısınız.

Quask FormArtist programının tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

1 Tam sürüm kurulumu ve temel ayarlar

Quask FormArtist programını eCHIP CD'sinden kurduktan sonra ister deneme sürümünü kullanabilir, ister tam sürüme güncelleyebilirsiniz. Tam sürüm anahtarını elde etmek için ilk olarak <http://www.quask.com/purchase> adresine gidin ve buradaki *Free Edition* başlığı altında bulunan *Register* düğmesine

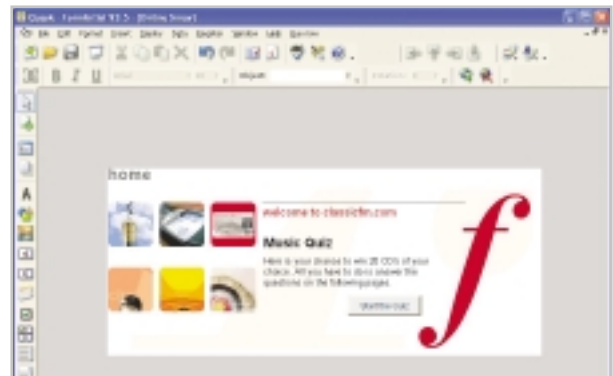
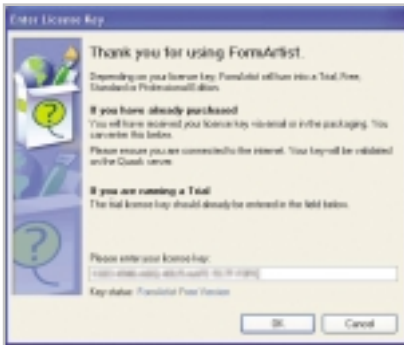
tıklayın. Bunu takip eden pencereye isminizi ve e-posta adresinizi girin. Tam sürüm anahtarı bu adrese gönderileceği için doğru girmeye dikkat edin. Adresinize gönderilecek olan anahtarı *Register / Enter Licence Key* komutu ile ekrana gelen pencereye girerek programınızı tam sürüme güncelleyebilirsiniz.

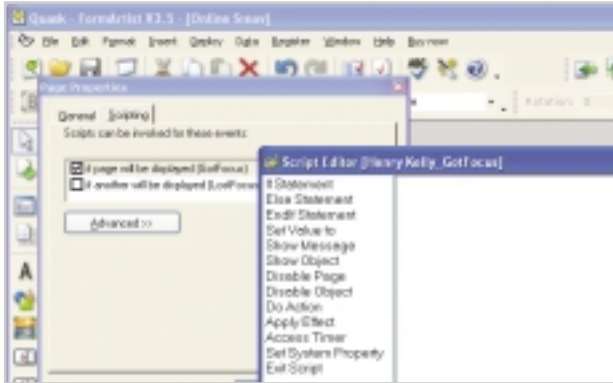
Programın temel ayarlarına ulaşmak için *Edit / Preferences* komutunu çalıştırın. Buradaki *Saving* sekmesini kullanarak dosyaların ve otomatik kayıtların standart olarak saklanacakları yeri belirleyebilirsiniz. E-posta kartı üzerinden e-posta adresi ve SMTP, gereklyse kullanıcı ismi ve parola bilgilerini girebilir ve bunların geçerliliğini test edebilirsiniz. *Firewall* sekmesi ise sisteminizde yüklü bir güvenlik duvarı için özel ayarlar yapmanıza imkan tanıyor. Son olarak günlük dosyası ve farklı diller için saklama seçeneklerini belirleyebilirsiniz.

2 İlk formun oluşturulması

Burada, örnek olması açısından programın kendi kütüphanesini kullanarak yeni bir form oluşturacağız. Bunun için araç çubuğundaki *Design* düğmesine tıklayın veya *File / New* komutunu çalıştırın ve buradaki *Using a ready made form* seçeneğini işaretleyin. Takip eden penceredeki *Embedded* sekmesini etkinleştirin, *Online Quiz* ögesini seçin ve *OK* düğmesine tıklayın. Son olarak formunuz için bir isim girin. Ancak isterseniz daha sonra geri dönebilir ve tasarım aşamasında bulunmak için bir taslak veya şablondan kendi formlarınızı oluşturabilirsiniz.

Formdaki tüm nesneleri burada görebilir, seçebilir ve hatta yerlerini değiştirebilirsiniz. Bir nesnenin özelliklerini değiştirmek için önce seçmeniz ve daha sonra da [F3] tuşuna basmanız yeterli. Nesnelerin özellikleri türlerine göre farklılık gösteriyor. Eğer bu konuda tecrübeli değilseniz her bir nesnenin özellikleri ve bunların işlevleri konusunda programın yardımından faydalanabilirsiniz.

3 Scriptlerin eklenmesi

Quask'ın scripting yetenekleri formunuzun bileşenlerine dinamik işlevler eklemenize yardımcı olur. Scriptler sayesinde, örneğin koşul ifadeleri hazırlayabilir, farklı bir konuma atlanmasını sağlayabilir, girilen bilgiye göre hesaplamalar yaparak sonucu başka bir alana yazdırabilir veya zaman kontrollü işlemler hazırlayabilirsiniz. Herhangi bir bileşene veya formun tamamı için genel bir script ekleyebilir ve bunun, örneğin düğme tıklanması veya alana bilgi girilmesi gibi belirli bir işleme bağlı olarak, çalıştırılmasını sağlayabilirsiniz. İster Script Editor yardımıyla komutlar ve ifadeler yardımıyla, ki bu yöntem programlama bilgisi olanlar içindir, ister ilgili iletişim pencerelerini kullanarak herhangi teknik bir bilgiye ihtiyaç duymadan scriptler hazırlayabilirsiniz. Şimdi sayfaya bir script eklemek için [F3] tuşuna basın ve ekrana gelen penceredeki *Scripting* sekmesini etkinleştirin. Şimdi *if page will be displayed* seçeneğini etkinleştirin. Bunun sonucunda ekrana gelen *Script Editor* penceresindeki *Show Message* öğesini seçin ve karşılama mesajını girin.

4 Hazırlanan formun yerleştirilmesi

Bir formu yerleştirmek için *Deploy / Deploy Form* komutunu çalıştırın, takip eden iletişim penceresinden formunuzu seçin ve *Next* düğmesine tıklayın. Şimdi *Quask Testserver* öğesini seçin ve *Next* düğmesine tıklayın. Buradan isterseniz kendi sunucunuz için de bir *Deployment Profile* oluşturabilirsiniz. Şimdi *Send response data to one or more email addresses* seçeneğini işaretleyin ve tekrar *Next* düğmesine tıklayın. Şimdi forma girilen bilgilerin gönderilmesini istediğiniz e-posta adresini girin. Yerleştirme işlemini başlatmak için *Next* ve *Start* düğmesine tıklayın. Yükleme işlemi tamamlandığı zaman hazırladığınız formu internet üzerinden herkes kullanabilecektir. Formunuzun web sayfası içerisine gömülü olarak bulunmasını veya yeni pencere ile açılmasını sağlayabilirsiniz. Ancak formun web sayfasına gömülmesi nispeten daha zor bir yöntem. Formların sayfa içerisine gömülmesi oldukça iyi sonuçlar verebilir ve özellikle çok sayfalı formların, web sayfasını yeniden yüklemeyen görüntülenmesine imkan tanıyabilir. Bunun için araç çubuğunu kapatın ve *Deploy / Embed Form* komutunu çalıştırın. Şimdi formunuzu seçin ve elle yerleştirme için ekrana gelen yönergeyi takip edin.

5 Bilginin toplanması ve raporlama

Hazırladığınız formların, üzerlerinde topladıkları bilgiyi e-posta ile size göndermesini sağlayabilirsiniz. Bunun sonucunda gönderilen e-posta içerisinde, formunuzda bulunan tüm alanları ve bu alanlara girilen bilgileri görebilirsiniz. Ayrıca gönderilen her e-posta bir eklentiye sahiptirler. Söz konusu eklentiye çift tıkladığınız zaman açılan pencerede formunuzun orijinal halini ve üzerindeki bilgileri de görebilirsiniz. Ancak "View Form.qrd" isimindeki dosyanın açılabilmesi için Quask Data Viewer programına ihtiyacınız olacak. Bu aracı, www.quask.com/dataviewer adresinden ücretsiz olarak temin edebilirsiniz.

Ayrıca Quask FormArtist'in Standart ve Professional sürümlerinde, formunuzda toplanan bilginin bir veritabanı içerisinde saklanmasını da sağlayabilirsiniz. FormArtist'in topladığı bilgileri Quick View, CSV Delimited, Microsoft Excel workbook, SPSS Data File, Triple S XML Data File, ODBC ve HTML biçimlerinde kaydedebilirsiniz. Programın kullandığınız versiyonuna bağlı olarak *Data / Export* komutunu çalıştırmanız ve daha sonra ilgili sihirbazı başlatmanız yetiyor.

6 İndirimli güncelleme imkanı

Eğer programı beğenir ve Standart veya Professional sürümlerini satın almak isterseniz firma CHIP Türkiye okurlarına özel olarak indirimler sağlıyor. Buna göre Standart sürümünü 199\$ yerine 149\$ ve Professional sürümünü de 899\$ yerine sadece 490\$'a satın alabilirsiniz. Söz konusu sürümleri indirimli olarak satın almak için <http://www.quask.com/purchase> adresine gidin ve buradan istediğiniz ürün için *Purchase* düğmesine tıklayın. Takip eden penceredeki *Coupon* alanına ise, indirimden faydalanabilmek için "CHIPTRKY" yazmanız yeterli. Ardından istenen bilgileri girmeniz gerekiyor. Son olarak adresinize gönderilen kayıt anahtarını kullanarak programınızı etkinleştirebilirsiniz. Programın, Standart ve Professional sürümleri ücretsiz sürümüne kıyasla oldukça kapsamlı işlevlere sahip. Bu farklar özellikle dinamik form kontrolü/scripting, yerleştirme ve uyarılar, form doldurma konularında göze çarpmakta. Bu sürümleri birbirinden ayırt edecek en önemli farklar ise özellikle veri toplama, işleme ve daha sonra saklama konusunda.

ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

Ashampoo WinOptimizer 2004

Hızlı ve güvenli Windows

WinOptimizer 2004, temizlik ve güvenlik araçları ile Windows'unun yükünü hafifleterek sisteminizin daha hızlı, temiz ve güvenli olmasını sağlıyor.

■ Windows'un performansını koruması ve veri artıklarını bünyesinde toplamaması için devamlı olarak kontrol altında tutulması gerekli. Bu, hem doğal bir süreç, hem de Windows tasarımının bir sonucu. Bu nedenle Windows'u söz konusu artıklardan temizlemek için ister kendi donatılarını kullanabilir, ister bu amaç için özel olarak geliştirilmiş ve kullanıcıya daha çok işlevi bir arada sunan programları kullanabilirsiniz. Bu ay sizler için kendi sınıfındaki en iyi programlardan biri olan WinOptimizer 2004'ün tam sürümünü veriyoruz.

WinOptimizer 2004, yeni ve kullanışlı arayüzü ile çeşitli araçlar sunuyor. Bu araçları, temizlik modülleri (Drive Cleaner, Registry Cleaner, Internet Cleaner) ve fonksiyon modülleri (File Associator, IP Spam ve PopUps) başlıkları altında toplayabiliriz. Ayrıca One Click Optimization aracını standart seçenekleri ile kullanırsanız temizlik modüllerinin hepsi aynı zamanda çalışacaktır.

Programın tam sürüm anahtarını elde etmek için program açılışında ekrana gelen penceredeki *Get Free Key* düğmesine tıklayın ve gelen internet sayfasına e-posta adresinizi girin. Bundan sonra e-posta adresinize gönderilen anahtarı kullanarak programı tam sürümüne güncelleyebilirsiniz.

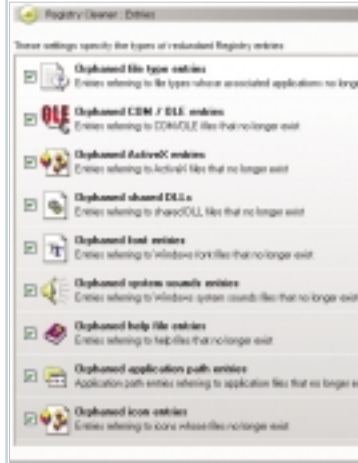
Ashampoo WinOptimizer 2004'ün tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

1 IP Spam Blocker ve PopUp Blocker

Programın göze çarpan işlevlerinden biri olan IP Spam Blocker, Windows'un aslında yöneticilerin çalıştıkları ağ içerisinde haberleşmeleri için geliştirilmiş dahili mesajlaşma sistemini kullanarak ortaya çıkan "IP Spam" veya "Net Spam" olarak adlandırılan ve tanıtım pencerelerini engellemek için hazırlanmış. Bu işlevi etkinleştirmek için yapmanız gereken tek şey, program ana penceresinin alt kısmında bulunan düğmesine tıklayarak ışığın rengini yeşile döndürmek. PopUp Blocker ise tüm internet kullanıcılarının yakından tanıdığı aniden açılan tanıtım pencerelerini engellemek için geliştirilmiş. Bu işlevin etkinleştirme yöntemi IP Spam Blocker ile aynı, ancak burada farklı olarak rengin kırmızı olması gerekiyor. Ayrıca tanıtım pencerelerini görmek istediğiniz güvenilir sayfalar tanımlayabilirsiniz. Bunun için görev çubuğundaki simgeye sağ tuşla tıklamanız ve *Edit Exceptions* komutunu çalıştırmanız yeterli.

2

Drive Cleaner ve Registry Cleaner

Drive Cleaner aracını kullanarak sabit diskinizdeki artık dosyaları bulup temizleyebilir ve bu sayede kullanılabilir boş alanı artırabilirsiniz. Bu aracın sahip olduğu varsayılan seçenekler sadece güvenli bir şekilde silinebilecek olan nesneleri tespit ediyorlar. Buna karşılık kendi çalışma yönteminizi belirlemek için *Options* düğmesine tıklamalısınız. Şimdi ekrana gelen pencere üzerinden

kontrol edilecek olan sürücüler, aranmasını ve silinmesini istediğiniz dosya türlerini, aranmasını ve silinmesini istemediğiniz dosya türlerini ve klasörleri belirleyebilirsiniz. Son olarak *Start* düğmesine tıkladığınızda tüm işlemler otomatik olarak gerçekleşir.

Registry Cleaner ise Windows Kayıt Defteri'ndeki artık kayıtları tespit edip temizliyor. Bu araç Kayıt Defteri'nizi temizleyerek sisteminizin daha hızlı ve güvenli çalışmasını sağlayabilir. Eğer bu konuda tecrübeli değilseniz seçeneklerin varsayılan değerlerini kullanmalısınız. Ancak program her ihtimale karşı yapılan değişikliklerin yedeklerini alıyor. Bu sayede ileride herhangi bir sorunla karşılaşıldığında değişiklikleri geri almak mümkün olabilir.

3

Internet Cleaner ve File Associator

Internet Cleaner, internette gezinirken sisteminizde kaydedilen geçici dosyaları ve güvenliği tehdit edebilecek bilgileri bulur ve siler. *Options* düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz seçenekler arasından ilk olarak kullandığınız tarayıcıyı seçmelisiniz (her tarama için bir tane). Ardından internet tarayıcınızın tampon belleğinin ve geçmiş bilgilerinin silinip silinmeyeceğine ve son olarak da kalıcı kullanıcı bilgilerinin (cookie'lerin) taranıp taranmayacağına, taranırsa hangi adreslere ait olanların korunacaklarına karar verin. Sisteminize yeni yüklediğiniz programlar, dosya uzantılarını bilginiz haricinde kendileri ile ilişkilendirebilir ve bunun sonucunda dosyaların istemediğiniz bir program ile açılmasına neden olabilirler. WinOptimizer 2004'ün sahip olduğu File Associator aracı ise sisteminizde tanımlı dosya uzantılarını listeliyor ve bunları istediğiniz program ile hızlı ve kolay bir şekilde ilişkilendirmenize ve ayrıca simgelerini değiştirmenize imkan tanıyor. Sahip olduğu yedekleme işlevi sayesinde de yaptığınız değişiklikleri istediğiniz zaman rahatlıkla geri alabilirsiniz.

ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

Sceneo Vcopy 1.1

Evrensel video kopyalayıcı

Sceneo Vcopy ile video veya DVD'leri dönüştürebilir, kendi DVD arayüzlerinizi oluşturabilir ve doğrudan CD veya DVD üzerine yazabilirsiniz.

■ Sceneo Vcopy, çeşitli biçimlerdeki video kliplerinizi Video CD, Super Video CD, DVD veya AVI biçimine dönüştürerek saklayabileceğiniz oldukça kullanışlı bir program. Bunun için TV dünyasından profesyonel bir codec olan nanoPEG'i kullanan Vcopy, yüksek görüntü kalitesini ve profesyonel veri optimizasyonunu garanti ediyor. Programın sunduğu Cutter modülü sayesinde dönüştürme işleminden önce video içerisindeki, örneğin reklamlar, gereksiz kısımları atabilirsiniz. Ayrıca programın sahip olduğu yazma işlevleri sayesinde dönüştürme sonrasında elde ettiğiniz dosyaları doğrudan CD veya DVD üzerine yazabilir, hatta derlediğiniz DVD filmler için etkileşimli menüler de hazırlayabilirsiniz. Ancak yazılım, lisans maliyetlerini düşük tutmak için 30 günlük deneme süresine sahip olan bir MPEG 1/2 Encoder'a sahip. Bu nedenle söz konusu sürenin sonunda MPEG2 modülünü kullanmaya devam etmek isteyenlerin 5 Euro gibi bir ücret ödemeleri gerekiyor.

! DİKKAT: DVD'den AVI biçimine veya ters yönde dönüşüm yapmak için DivX veya Xvid codec'inin sisteminizde yüklü olması gerekli. Program, DV AVI biçimindeki (dijital video kameralardan elde edilmiş) görüntüleri de Video DVD veya Video CD olarak yazabiliyor.

Sceneo Vcopy 1.1'in tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

1 Program yapısı ve genel ayarları

Program, Player, Cutter ve Converter olmak üzere toplam üç ayrı modülden oluşuyor. Bunlardan Player'ı kullanarak video dosyalarını oynatabilir, Cutter ile AVI ve MPEG dosyalarını daha küçük parçalara ayırabilir ve Converter ile de video dosyalarının dönüştürülme ve CD/DVD'ye yazılma işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz. *Options / Format* komutunu kullanarak ulaşabileceğiniz pencere üzerinden kodlama seçeneklerine erişebilirsiniz. *General* penceresindeki *Video Format* altından çıkış biçimini, TV standardını (Türkiye için PAL) ve *Media Size* açılır listesinden ise videoyu yazmak istediğiniz diskin boyutlarını belirleyebilirsiniz. MPEG altından ise yüksek kalite ile sıkıştırma oranı arasında tercih yapabilir veya video/ses üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan alınmasını sağlayabilirsiniz. AVI altında ses ve görüntü için farklı sıkıştırma seçenekleri kullanılabilir ve sistemde yüklü olan codec'e bağlı olarak farklı seçenekler de olabilir.

2 Player ve Cutter modülleri

Player modülünü kullanarak, Sceneo Vcopy tarafından desteklenen tüm biçimlerdeki video dosyalarını izleyebilirsiniz. Oldukça kullanışlı olan bu modülü hazırladığınız video dosyalarını CD/DVD'ye yazmadan veya dönüştürmeden önce kontrol etmek için kullanabilirsiniz. Dosya isimleri, video içeriği hakkında her zaman fikir vermeyebilir veya yanlış yönlendirebilir ki, bir işleme başlamadan önce üzerinde çalışılacak dosyanın bozuk olup olmadığını kontrol etmek daha da önemli.

Cutter modülünü ise videolarınızı küçük parçalara ayırmak veya içerisinden istemediğiniz kısımları kesmek için kullanabilirsiniz. Bu modül ilk bakışta Player ile aynı görünebilir ancak burada normal Player düğmelerinin haricinde videoları kesmek için kullanılabileceğini fazladan işlevler mevcut. Bir videoyu kesmek için ilk olarak saklamak istediğiniz alanının başlangıç ve bitiş noktalarını belirlemelisiniz. Bundan sonra yapmanız gereken tek şey *Cut* düğmesine tıklamak. Bunun sonucunda elde edilen kısım sanal bir parça olarak listeye eklenecek ve bu sırada orijinal dosyada hiçbir değişiklik olmayacaktır. Son olarak bu parçaları ayrı birer video dosyasına dönüştürmelisiniz.

3 Videoların dönüştürülmesi ve yazılması

İlk olarak dönüştüreceğiniz video dosyasını seçmelisiniz. Eğer video kaynağı olarak *File*'i işaretlerseniz sabit diskiniz veya CD-ROM üzerinde bulunan ve Sceneo Vcopy'nin desteklediği türde bir video dosyasını belirlemelisiniz. Bunun haricinde kaynak olarak DVD de seçebilirsiniz ki bu durumda disk üzerindeki VIDEO_TS klasörünü açmalı ve buradan istediğiniz video sekanslarını seçmelisiniz. Sıra, videonun dönüştürüleceği biçimi saptamaya geldi. Bunun belirlemek için ilk olarak listeden bir kayıt seçin ve ardından *Format* düğmesine tıklayın. Daha önceden yaptığınız ayarları değiştirmek için buradaki *Options* düğmesine tıklayabilirsiniz. Son olarak elde ettiğiniz dönüştürülmüş videoyu dosyalar halinde, DVD/CD imajı olarak oluşturabilir veya doğrudan CD/DVD üzerine yazabilirsiniz. Son durumda ilk olarak dönüştürme işlemi gerçekleştirilecek ve hemen ardından yazma süreci başlayacaktır. Şayet hazırladığınız videonun çok sayıda kopyasını çıkarmak isterseniz imaj dosyası oluşturmanızı ve daha sonra buna bağlı olarak CD/DVD üzerine yazmanızı tavsiye ederiz.

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

WINDOWS

1	Windows XP: Yeni güvenlik alanı ile uyarıların engellenmesi	284
2	Windows 2000, XP: Hızlı bilgi penceresinde kapsamlı açıklama	284
3	Windows XP: Otomatik kayıt işlevinin kapatılması	285
4	Windows 98, Me, 2000, XP: Gereksiz disket kullanımını engelleme	285
5	Windows 98, Me, 2000, XP: Daha okunaklı görev çubuğu	286
6	Windows XP: Slayt gösterisi hızının değiştirilmesi	286
7	Windows 2000: Gezgindeki önizlemenin kapatılması	286

UYGULAMALAR

8	Office XP, 2003: Panonun isteğe göre görüntülenmesi	288
9	Word 97, 2000, XP, 2003: Formülleri numaralandırarak yerleştirmek	288
10	Excel 2000, XP, 2003: Sadece korunmamış hücrelerin seçilmesi	288
11	Word 97, 2000, XP: Belgelerin tarihinin isteğe bağlı güncellenmesi	290
12	Access 97, 200, XP, 2003: Birden fazla uygulama için tek veritabanı	290

İLETİŞİM & İNTERNET

13	Outlook 2003: İmzaların hesaba göre otomatik eklenmesi	292
14	Outlook XP, 2003: Büyük e-postaların yüklenmemesi	292

OKUR SORULARI

15	Ağ kurulumu: USB ile ağ bağlantısı	294
16	Multi boot: Gereksiz sorguyu önleme	294
17	Programlamaya giriş: PHP için yardımcı araçlar	294
18	Casus yazılımlar: Reklam dosyalarından kurtulmak için	294

! Dikkat: Yazıdaki program kodlarında veya komut listelerinde göreceğiniz ok, program satırının bir sonraki satırda devam ettiğini ifade eder. Yani her zaman komut satırını satır atlatmadan okların bittiği satıra kadar olduğu gibi yazın. Boşluk işaretlerine dikkat edin.

Tips & Tricks WINDOWS

1 Windows XP

Yeni güvenlik alanı ile uyarıların engellenmesi

Java ve VBS scriptleri programlıyorsanız. Bunları Internet Explorer ile test ederken Windows'un bunları internetten aldığına dair bir uyarı mesajı ile karşılaşabilirsiniz ve söz konusu uyarı mesajının ekrana gelmesini engellemek istiyorsunuz.

İPUCU: İlk olarak Internet Explorer'ın güvenlik ayarlarını kullanarak güvenilir bir bölge oluşturun. Bu sayede hangi scriptlerin doğrudan Internet Explorer'da çalıştırılıp çalıştırılmayacaklarını ayrıntılı olarak belirleyebilirsiniz. Başlat / Çalıştır komutunu çalıştırın, ekrana gelen penceredeki Aç kutusuna "regedit" yazın ve Tamam düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ndeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Internet Settings\Zones\0" anahtarını etkinleştirin. Ardından buradaki "Flags"

ögesine çift tıklayın ve değerini "1" olarak değiştirin. Artık Windows, Başlat / Denetim Masası / Ağ Bağlantıları / Internet Seçenekleri penceresindeki Güvenlik sekmesi üzerinde güvenlik bölgesi olarak Bilgisayarım simgesini de görüntüleyecektir. Burada normalde sadece Internet, Yerel Intranet, Güvenilen Siteler ve Yasak Siteler simgeleri bulunur. Şimdi yeni ek-

1 Ev yapımı güvenlik: Yeni güvenlik bölgesi Bilgisayarım, özel scriptleriniz için güvenlik ayarları içerir.

lediğiniz güvenlik alanını seçin ve Özel Düzey düğmesine tıklayarak uygun güvenlik kurallarını uygulayın.

2 Windows 2000, XP

Hızlı bilgi penceresinde kapsamlı açıklama

Eğer fare imlecini Windows gezgini penceresindeki bir simgenin üzerinde sabit tutacak olursanız, kısa bir süre sonra üzerinde dosyanın türü veya en son değiştirilme zamanı gibi bilgiler bulunun bir hızlı bilgi penceresi ekrana gelir. Ancak bu pencere üzerinde, gizli veya salt okunur gibi diğer özelliklerin de görüntülenmesini istiyorsunuz.

İPUCU: Hızlı bilgi pencerelerinde hangi bilgilerin görüntüleneceği Windows'un Kayıt Defteri'nde saklanır ve buradan manuel olarak değiştirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve ekrana gelen pencerede ki "HKEY_CLASSES_ROOT*" anahtarını

HIZLI BİLGİ PENCERESİ PARAMETRELERİ

Anahtar Kelime	Görüntülenen bilgi
Accessed	Dosyanın en son kullanım zamanı
Attributes	Dosya öznitelikleri (H= Gizli, R= Salt Okunur, S= Sistem, A=Arşiv)
Created	Dosyanın oluşturulma tarihi
DocAutor	Yazar
DocComments	Açıklamalar
DocSubject	Konu
DocTitle	Başlık
Modified	Dosyanın son değiştirilme zamanı
Name	Dosya ismi
Size	Dosyanın büyüklüğü
Write	Değiştirilme tarihi

nı etkinleştirin. Hemen sağ tarafta bulunan “InfoTip” ögesi hızlı bilgi penceresinde görüntülenecek olan açıklamaların kaydını tutar. Bu kayıt “prop:” ifadesi ile başlayan bir değere sahiptir. Görüntülenmesini istediğiniz bilgilere karşılık gelen anahtar kelimeleri bu ifadenin arkasına ekleyebilirsiniz. Ancak bu sırada her bir anahtar kelimeyi noktalı virgül ile ayırmalısınız. Bunun için kullanabileceğiniz anahtar kelimeleri yukarıdaki tabloda bulabilirsiniz.

Örneğin, hızlı bilgi penceresinde “salt okunur” ve benzer dosya özniteliklerini görüntülemek için Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ndeki “InfoTip” ögesine çift tıklayın ve *Dize Düzenle* penceresindeki *Değer Verisi* kutusunun sonuna “;Attributes” ifadesini ekleyin. Şimdi *Tamam* düğmesine tıklayın ve Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ni kapatın.

! DİKKAT: Şayet hızlı bilgi penceresi ekrana gelmiyorsa ilk olarak etkinleştirmelisiniz. Bunun için Windows gezgini penceresindeki *Araçlar / Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın ve buradaki *Görünüm* sekmesini etkinleştirin. Son olarak buradaki listede bulunan *Klasör ve masaüstü öğeleri için açılan metin açıklaması göster* seçeneğini etkinleştirin.

Ayrıca Windows’un istenen tüm bilgileri her dosya türü için göstermediğine de

dikkat etmelisiniz. Örneğin, bir TXT dosyası için özel olarak Office dokümanlarını hedef alan “DocAutor”, “DocTitle”, “DocSubject” ve “DocComments” bilgileri görüntülenmez.

3 Windows XP

Otomatik kullanıcı kayıt işlevinin kapatılması

Sisteminizdeki otomatik kayıt işlevi etkin olduğu için Windows açılırken belirli bir kullanıcı hesabını kullanarak otomatik olarak açılıyor. Ancak sistem yönetimi için farklı bir kullanıcı hesabına ihtiyacınız var ve bu nedenle otomatik kayıt fonksiyonunu bazen devre dışı bırakmak istiyorsunuz.

İPUÇU: Açılış sırasında [Shift] tuşunu basılı tutun. Bu sayede Windows doğrudan daha önceden belirlenmiş bir kullanıcı hesabını kullanarak açılacağına, üzerinde sistemdeki tüm kullanıcıların listelendiği *Hoş Geldiniz* ekranını görüntüler. Buradan istediğiniz kullanıcı hesabını seçebilirsiniz.

Şayet söz konusu ipucu bilgisayarınızda işe yaramıyorsa, Kayıt Defteri’nde küçük bir değişiklik yapmanız gerekebilir. Bunun için ilk olarak Kayıt Defteri Dü-

zenleyicisi’ndeki “HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon” anahtarını etkinleştirin. Şayet burada “IgnoreShiftOverride” gibi bir kayıt mevcutsa ve değeri de “1” ise yukarıdaki ipucunun işe yaramamasının nedeni söz konusu kayıttır. Bunun için isterseniz kaydı silebilir, isterseniz de sadece değerini “0” olarak değiştirebilirsiniz.

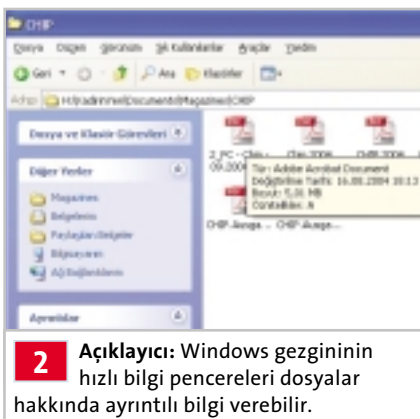
4 Windows 98, Me, 2000, XP

Disketin gereksiz kullanımının engellenmesi

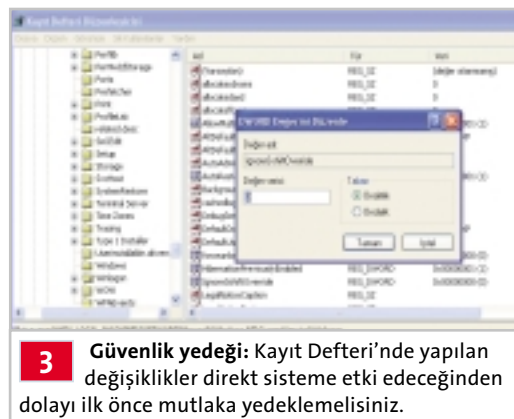
Windows XP, sistem açılışında oldukça gürültülü bir şekilde disket sürücünüzü kontrol eder. Söz konusu sinir bozucu sesi duymaktan sıkılmış olabilirsiniz.

İPUÇU: Rahatsız edici disket sürücüsü kullanımının çeşitli nedenleri olabilir. Bunun en önemli nedenlerinden biri sistemi kapatmadan önce disket üzerinde bir klasörde bulunan herhangi bir program çalıştırılmış olmanız ve bir sonraki sistem açılışında disket sürücünün boş olmasıdır. Bu sırada Windows XP en son kullanılan klasörlere erişmeye çalışır ve bunu bulamaz. Söz konusu disket sürücüsü erişimini engellemek için sistemi kapatmadan önce sabit diskiniz üzerinden bir klasörü etkinleştirmeniz gereklidir. Ayrıca alternatif olarak *Araçlar / Klasör Seçenekleri* penceresini açabilir ve buradaki *Görünüm* sekmesi üzerindeki listede bulunan *Oturum açıldığında klasör pencerelerini geri yükle* seçeneğini devre dışı bırakabilirsiniz. Yaptığınız bu değişikliği sırasıyla *Uygula* ve *Tamam* düğmelerine tıklayarak onaylayın ve iletişim penceresini kapatın. Disket sürücüyü erişilmek istenmesinin bir başka nedeni ise söz konusu sürücü için Kayıt Defte-

ri’nden “Autorun” işlevinin etkinleştirilmiş olması. Bu işlevi de Kayıt Defteri’ni kullanarak kapatabilirsiniz. Bunun için “HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer” anahtarını etkinleştirin. Buradaki “NoDriveTypeAutorun” ögesini seçin ve *Düzen / Değiştir* komutunu çalıştırın. Şimdi bu ögenin değerini “91” olarak değiştirin ve *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın. →

2 Açıklayıcı: Windows gezgininin hızlı bilgi pencereleri dosyalar hakkında ayrıntılı bilgi verebilir.

3 Güvenlik yedeği: Kayıt Defteri’nde yapılan değişiklikler direkt sisteme etki edeceğinden dolayı ilk önce mutlaka yedeklemelisiniz.

5 Windows 98, Me, 2000, XP**Daha okunaklı bir Windows görev çubuğu**

Şayet çok sayıda uygulamayı aynı anda çalıştırırsanız görev çubuğundaki düğmeler bir anda küçülür. Ancak siz görev çubuğunu büyütmeden tüm programlara doğrudan düğmelerini kullanarak ulaşmak istiyorsunuz.

İPUCU: Bunun için düğmelerin genişliklerini küçültmelisiniz. XP'den önceki Windows sürümlerinde söz konusu düğmeler sadece program simgeleri görünecek kadar küçültülebilirken, XP'de kullanılacak minimum genişlik değeri sabittir.

Windows 98, Me ve 2000'de aşağıdaki işlemleri uygulayın: Başlangıç büyüklüğü olarak ilk başta etkin ekran çözünürlüğü için başlık çubuğunun yüksekliğini elde etmelisiniz. Bunun için *Denetim Masası*'ndaki *Görüntü* simgesine çift tıklayın ve *Görünüm* sekmesini etkinleştirin. Bura-

Yaptığınız değişikliklerin etkin olabilmesi için Windows'u kapatmalı ve yeniden başlatmalısınız.

Windows XP altında ise "MinWidth" için "-600"dan daha büyük bir değer örneğin, "-500" girmelisiniz. Böylece Windows açık olan programların düğmelerini en düşük genişlik değerinde görüntüleyecektir.

6 Windows XP**Slayt gösterisi hızını artırmak ya da azaltmak**

Grafik ve dijital fotoğraflarınızı Windows Gezgini'ndeki entegre slayt gösterisi ile izleyebilirsiniz. Ancak bu sırada iki resim arasındaki geçiş süresine doğrudan müdahale edemezsiniz.

İPUCU: Windows, söz konusu bekleme süresine ait bilgiyi de Kayıt Defteri'nde saklamaktadır. Bunun için "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Win-

ki *Taban* başlığı altında bulunan *Ondalık* seçeneğini işaretleyin. Son olarak iki resim arasındaki geçiş süresini milisaniye cinsinden *Değer Verisi* kutusuna girebilirsiniz.

7 Windows 2000**Windows Gezgini'ndeki özizleme penceresinin kapatılması**

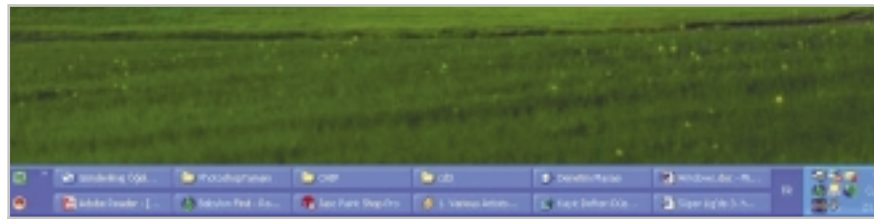
Web görünümü aktif durumdayken gezgin penceresindeki bir müzik veya video dosyasına tıkladığınız zaman Media Player'ın içeriği çalıştırmaya hazırlandığı bir özizleme penceresi ekrana gelir. Bu, sistem performansını olumsuz yönde etkiler ve ayrıca kısa bir süre için de olsa diğer dosyalara erişimi engeller.

İPUCU: Özizleme pencerelerinin açılmasını engellemek için web görünümü kapatabilirsiniz. Bunun için *Araçlar / Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen *Genel* sekmesinde bulunan *Windows klasik klasörlerini kullan* seçeneğini işaretleyin.

Ancak web görünümünden vazgeçemiyor ama buna rağmen özizleme pencerelerini kapatmak istiyorsanız alternatif olarak C:\WINNT\WEB klasöründe bulunan FOLDER.HTT dosyasında değişiklik yapabilirsiniz. Şayet bu dosyayı görmiyorsanız ilk olarak *Araçlar / Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın, ekrana gelen penceredeki *Görünüm* sekmesini etkinleştirin ve buradaki listede *Gizli dosya ve klasörler* başlığı altında bulunan *Gizli dosya ve klasörleri göster* seçeneğini işaretleyin. Ardından FOLDER.HTT dosyasını bir editör yardımıyla açın ve *Düzen / Bul* komutunu çalıştırın. Dosya içerisinde "MediaPlayerSpan" ifadesini aratın. Daha sonra bu satırı, başına "<!--" ve sonuna da "--!>" ifadelerini ekleyerek yorum haline dönüştürün. Söz konusu kod satırı artık aşağıdaki gibi görünmelidir:

```
<!--
<br>
<span id=MediaPlayerSpan>
</span>
--!>
```

Dosya içerisinde yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve dosyayı kapatın. Artık değiştirmiş olduğunuz web görünümünde Media Player özizleme pencereleri bulunmayacaktır.

5 Okunaklı: Windows'un düğmeleri mümkün olan küçük halleri ile görüntüleyebilmesi için istediğiniz değeri Kayıt Defteri'ni kullanarak girmelisiniz.

daki *Resim bileşenleri* açılır listesinden etkin pencerenin başlık çubuğu öğesini seçin. Bunun sonucunda hemen sağ tarafta ekrana gelen "17" ile "21" arasındaki değeri not etmelisiniz.

Örneğin, 1.024x768 gibi bir çözünürlük için bu değer standart olarak "19"dur. Şimdi Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve "HKEY_CURRENT_USER\ControlPanel\Desktop\ WindowMetrics" anahtarını etkinleştirin. Farenin sağ tuşunu kullanarak, sağ taraftaki boş bir noktaya tıklayın ve *Yeni / Dize Değeri* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda oluşan "REG_SZ" türündeki kaydın ismini "MinWidth" olarak değiştirin. Bu kaydın değerini daha önce elde ettiğiniz, başlık çubuğunun yüksekliğine bağlı olarak değiştirmelisiniz. Örneğin, "19" için "-300" gibi bir değer girebilirsiniz. Buraya girmeniz gereken tam değeri aşağıdaki formülle tespit edebilirsiniz:

$$(-15) * (\text{Büyükölük} + 1)$$

dows\CurrentVersion\Explorer\ShellImageView" anahtarını etkinleştirin. Şimdi *Düzen / Yeni / DWORD Değeri* komutunu kullanarak "Timeout" adında yeni bir kayıt oluşturun. Ardından söz konusu kayda çift tıklayın ve ekrana gelen *DWORD Değerini Düzenle* penceresinde-

6 Bekleme süresi: Entegre slayt gösterisi aracının bir resmi ne kadar süre ile ekrana getireceğini buradan belirleyebilirsiniz.

Tips & Tricks UYGULAMALAR

8 Office XP, 2003

MS Office Panosunun isteğe göre görüntülenmesi

Verilerin kopyalanması sırasında Office panosunun devamlı otomatik olarak ekrana gelmesi bir süre sonra rahatsız edici bir hal alabilir. Çalışma alanınızı da daraltan bu panonun sadece istediğiniz zaman ekrana gelmesi daha iyi olacaktır.

İPUCU: Bunun için aşağıdaki işlemleri gerçekleştirmelisiniz. İlk olarak Word gibi bir Office uygulamasında *Düzen / Office Panosu* komutunu çalıştırın ve üzerinde ayarların bulunduğu *Kısayol menüsünü* görüntülemek için ekrana gelen görev bölmesi üzerindeki *Seçenekler* düğmesine tıklayın. Buradaki *Office panosunu otomatik olarak göster* seçeneğini devre dışı bırakın ve ardından *Office panosunu göstermeden topla* seçeneğini de etkinleştirin. Bundan sonra isterseniz panoyu görüntülemek için *Düzen / Office Panosu* komutunu kullanabilir veya [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonunu iki kere arka arkaya uygulayabilirsiniz.

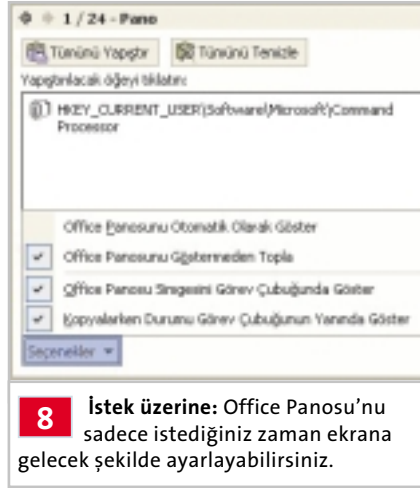
Ancak son yöntemin Office 2003 altında da çalışabilmesi için ilk olarak [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonu iki kere uygulandığında Office Panosu'nun açılmasına imkan tanıyan seçeneği işaretlemelisiniz. Bunun haricinde *Office panosu simgesini görev çubuğunda göster* seçeneğini de etkinleştirebilirsiniz.

9 Word 97, 200, XP, 2003

Formüllerin numaralandırmalarla yerleştirilmesi

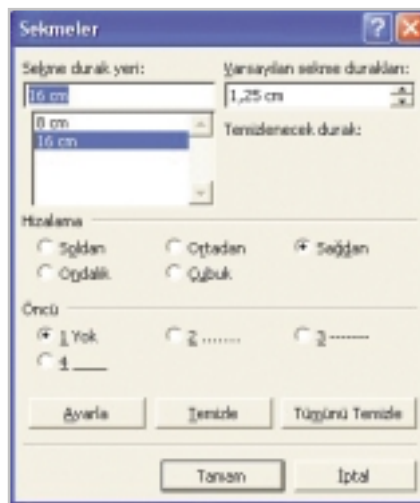
Hazırladığınız bir raporda karmaşık formülleri yazmak için formül editöründen faydalaniyorsunuz. Ancak bu formülün kağıdın ortasında görünmesi ve sağ tarafında ise ardışık devam eden bir numaralandırmanın bulunması gerekiyor.

İPUCU: Bunun için bir tane satırın tam ortasında ve bir tane de sağ tarafta satır sonunda bir kesme noktasına ihtiyacınız

8 İstek üzerine: Office Panosu'nu sadece istediğiniz zaman ekrana gelecek şekilde ayarlayabilirsiniz.

olacak. İlk olarak *Biçim / Sekmeler* komutunu çalıştırın. Şimdi ilk sekmeyi oluşturmak için *Sekme Durak Yeri* kutusuna "8" değerini girin. Bu, tipik bir satırın tam ortasında denk geliyor. Ardından *Hizalama* başlığı altındaki *Ortadan* seçeneğini etkinleştirin ve son olarak *Ayarla* düğmesine tıklayın. Bir sonraki sekmeyi belirlemek için bu sefer "16" değerini girin ve *Hizalama* altındaki *Sağdan* seçeneğini işaretledikten sonra *Ayarla* düğmesine tıklayın. Üzerinde çalıştığınız sayfa ile ilgili tam değerleri *Dosya / Sayfa Yapısı* komutunu kullanarak öğrenebilir veya belgenin kenarlarındaki cetvellerden faydalanabilirsiniz. Son olarak bu iletişim

9 Mıknatıs: Sekmeler, formüllerin satır ortasında ve numaraların ise satırın sonunda kalmalarını sağlar.

penceresini kapatmak için *Tamam* düğmesine tıklayın.

Şimdi bir satır girmek için ilk olarak [Tab] tuşuna bastığınız zaman, imleç, doğruca ortaya yerleşecektir. Artık formül editörünü kullanarak istediğiniz ifadeyi buraya girebilirsiniz. Ardından tekrar [Tab] tuşuna basarak satırın sonuna geçin. Bu şekilde tanımladığınız kesme noktalarını kullanarak, girdiğiniz tüm formül ve numaralarının aynı şekilde görünmesini sağlayabilirsiniz. Şayet aynı kesme noktalarını birden fazla doküman üzerinde kullanmak istiyorsanız bunları bir belge şablonuna eklemeniz daha iyi olur.

10 Excel 2000, XP, 2003

Sadece korunmamış hücrelerin seçilmesi

Anket yapmak için bir form hazırladınız ve bu form üzerindeki sadece belirli alanlara veri girilmesine izin verdimiz. Ancak diğerleri de seçilebiliyor ve bilgi girilmek istendiğinde ise doğal olarak bir uyarı mesajı görüntülüyor. Bu rahatsız edici durumu engellemenin en kolay yolu sadece korunmamış hücrelerin seçilmelerine izin vermek.

İPUCU: Excel, XP sürümünden itibaren bunun için özel bir işleve sahip. *Araçlar / Koruma / Sayfayı Korum* komutunu çalıştırın, takip eden iletişim penceresindeki *Kilitli hücreleri seç* seçeneğindeki işareti kaldırın ve daha sonra sayfayı korumak için kullandığınız parolayı girin. Bunun sonucunda *Tamam* düğmesine tıkladığınız andan itibaren fonksiyon etkinleşecek ve sadece koruma altında olmayan hücreleri seçebileceksiniz.

Buna karşılık Excel 2000 altında bir otomatik başlat makrosundan yardım alabilirsiniz. Bunun için ilk olarak ilgili çalışma kitabını açın *Araçlar / Makro / Visual Basic Düzenleyicisi* komutunu çalıştırın. Project Explorer penceresinden üzerinde çalıştığınız çalışma kitabını seçin. Takip eden iletişim penceresinin solundaki açılır listeden "Workbook" öğesini seçin ve hemen yanındaki *Open* düğmesine →

tıklayın. Şimdi aşağıdaki VBA kodunu girin:

```
Private Sub Workbook_Open()
Worksheets("Table 1").
EnableSelection =
xlUnlockedCells
End Sub
```

Şimdi Visual Basic Düzenleyicisi penceresini kapatarak Excel'e geri dönün ve çalışma kitabınızı kaydettikten sonra kapatın. Dosyayı bundan sonraki açışınızdan itibaren artık sadece korunmamış hücreleri seçebileceksiniz.

11 Word 97, 2000, XP

Belgelerin tarihinin isteğe bağlı güncellenmesi

Faturalarınızda Ekle / tarih ve Saat komutunu kullanıyorsunuz ancak bir dosya açıldığı zaman söz konusu tarih otomatik olarak yenileniyor. Belgelerinizin kronolojik sırasının bozulmaması için tarihin sadece istediğiniz zaman güncellenmesini istiyorsunuz.

İPUÇU: Tarih bilgisinin otomatik olarak güncellenmesini engellemek için başka bir alan fonksiyonundan faydalanabilirsiniz.

Ekle / Alan komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresindeki **Kategoriler** listesinden **Tarih ve Saat** öğesini seçtikten sonra Word'ün tarih bilgisini belgenin kaydedilmesi sırasında güncellemesi için **SaveDate** alanını seçin. Alternatif olarak **PrintDate** alanı da kullanılabilir. Bu alan belge içerisindeki tarihi sadece yazdırma komutu ile günceller. Böylece tekrarlanan yazdırma işlemlerinde her zaman en güncel tarih kullanılır. Buna karşılık **CreateDate** alanı Word'ün sadece bir defaya mahsus olmak üzere belge oluşturulduğunda imlecin bulunduğu yere tarih eklemesini sağlar. Tarihin değiştirilmesi ancak ileride dosyanın farklı bir isim altında kaydedilmesi ile mümkün olur.

Artık **Seçenekler** altından istediğiniz tarih biçimini belirleyebilirsiniz. Pencere-deki **Tarih Biçimleri** listesinden istediğiniz bir görünümü seçin ve ardından **Tamam** düğmesine tıklayın. Word, metin içerisindeki görünümün haricinde her belgenin alan bilgilerinin **Dosya / Özellikler** komutu ile ekrana gelen pencere-deki **İstatistik** sekmesi üzerinde de saklar.

12 Access 97, 2000, XP, 2003

Birden fazla uygulama için tek veritabanı

Access altında aynı veritabanını kullanan bir adres ve görev yönetimi uygulaması geliştirmek istiyorsunuz. Ancak Access bir uygulama ile veritabanını bir MDB dosyası içerisinde birleştirdiği için iki uygulamanın aynı veritabanını kullanması mümkün görünmüyor.

İPUÇU: Frontend ve Backend çalışması: Söz konusu sorunu çözebilmek için veritabanı uygulamanızı Frontend ve Backend olarak ayırmalısınız. Bunun için tablolarınızı, asıl uygulama formları, sorguları, raporları, makroları ve modülleri saklarken, içerdikleri veri grupları ile beraber ayrı bir MDB dosyası olarak kaydetmelisiniz. Bu yöntemin sağladığı diğer bir avantaj ise veritabanını hiçbir tehlikeye atmadan uygulama üzerinde değişiklik yapılabilmesine imkan sunması.

İlk olarak tablolar ve bunların ilişkisel bağlantılarından oluşan temel veritabanı-

daha sonra da ayrılmasına imkan tanır. Bunun için ilk olarak MDB dosyasını açın ve **Araçlar / Veritabanı Hizmet Programları / Veritabanı Bölücü** komutunu çalıştırın. Aynı aracı Access 2000 altında çalıştırmak için **Araçlar / Eklentiler / Veritabanı Bölme Sihirbazı** komutunu çalıştırmalısınız. Şayet bu komutu bulamıyorsanız Access kurulum CD'sini kullanarak sonradan yükleyebilirsiniz. Sihirbaz penceresindeki **Veritabanı Böl** düğmesine tıklayın ve takip eden iletişim penceresini kullanarak uygulamanızın tabloları ve veri gruplarının yerleştirilecekleri MDB dosyasının kaydedileceği yer ve kullanacağı ismi girin.

Son olarak **Böl** düğmesine tıklayarak ayırma işlemini başlatabilirsiniz. Veri grubunun büyüklüğüne bağlı olarak söz konusu bölme işlemi biraz vakit alabilir. Tabloların yeniden bağlanması: Access, tabloların veritabanı uygulaması ile ilişkilendirilmesi sırasında veri kaynağının yerinin tam olarak belirtilmesine dikkat eder. Söz konusu bağlantı statik bir yapıdadır. Bu, veritabanını başka bir yere taşıdı-

12 Seçilmiş: Bu pencereyi kullanarak istediğiniz veri tablolarının hazırladığınız uygulama ile ilişkilendirebilirsiniz.

nı tanımlayın ve bunu MDB dosyası olarak kaydedin. Ardından formlar, sorgu maskeleri ve diğer gerekli bileşenlerden oluşan uygulamanızı programlayın. Ancak bunu da ayrı bir MDB dosyası olarak kaydetmeyi unutmayın. Ardından **Dosya / Dış Veri Al / Tabloları Bağla** komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresini kullanarak biraz önce tablolarla oluşturduğunuz MDB dosyasını seçin. Şimdi **Bağla** düğmesine tıklayın ve şimdi ekrana gelen pencere üzerindeki listeden, uygulamanızdan ulaşmak istediğiniz tüm tabloları seçin. Son olarak **Tamam** düğmesine tıkladığınız zaman Access, seçmiş olduğunuz tabloları kullanarak MDB dosyası ile uygulama arasında bir ilişki kuracaktır.

Veritabanının sonradan ayrılması: Eğer veritabanı ile uygulamanızı daha önceden, veri grubu ve Frontend ayırımı yapmadan birlikte kaydettiyseniz Access,

ğiniz zaman Access'in tüm bağlantıyı kaybedeceği ve uygulama üzerinden hiçbir bilgiye ulaşamayacağınız anlamına gelir. Ancak gerekirse uygulamanızı başka bir veritabanı ile ilişkilendirebilirsiniz.

Her iki durumda da açık olan belge penceresinde **Araçlar / Veritabanı Hizmet Programları / Bağlı Tablo Yöneticisi** veya 2000 ve daha önceki sürümler için de **Araçlar / Eklentiler / Bağlı Tablo Yöneticisi** komutunu kullanarak çalıştırabileceğiniz bir fonksiyon yardımcı olabilir. Ekrana gelen ilk pencereden bağlantısını güncellemek istediğiniz tüm tabloları seçin. **Tamam** düğmesine tıkladıktan sonra veri kaynağını yeniden seçebilirsiniz. Başka bir veri kaynağına erişmek için de tablo seçimi penceresindeki **Her zaman yeni konumu sor** seçeneğini işaretlemelisiniz. **Kapat** düğmesine tıklayarak **Bağlı Tablo Yöneticisi** penceresini kapatın.

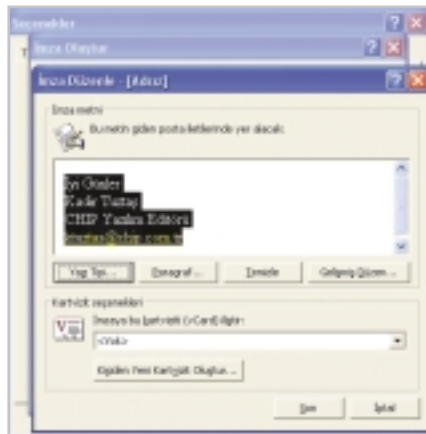
Tips & Tricks İLETİŞİM & İNTERNET

13 Outlook 2003

İmzaların hesaba göre otomatik eklenmesi

İş ve özel yazışmalar için farklı e-posta adreslerine sahipsiniz ve dolayısıyla da her bir adres için ayrı bir imza kullanmak istiyorsunuz. Outlook'un, kullanılan gönderme hesabına bağlı olarak ileticiye uygun imzayı eklemesi gerekiyor.

İPUCU: Outlook, 2003 sürümünden itibaren bunun için uygun bir işleve sahip. Ancak ilk olarak her bir e-posta hesabı için kullanmak istediğiniz imzaları hazırlamalısınız. Bunun için *Araçlar / Seçenekler* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Posta Biçimi* sekmesini et-

13 Esnek imza: Outlook 2003 altındaki her bir e-posta hesabınız için ayrı bir imza oluşturabilir ve otomatik olarak eklenmesini sağlayabilirsiniz.

kinleştirin. Şimdi buradaki *İmzalar* ve takip eden penceredeki *Yeni* düğmelerine tıklayın. Oluşturacağınız imza için bir isim girin ve hemen ardından size uygun olan seçeneği işaretleyin. İleri düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz pencere üzerinden artık imza metnini girebilir ve *Son* düğmesine tıklayarak imzanızı oluşturabilirsiniz.

Oluşturduğunuz imzayı bir e-posta hesabına atamak için ilk olarak *İmzalar* başlığı altındaki açılır listeden istediğiniz hesabı seçin. Ardından *Yeni* iletiler için imza ve *Yanıtlanan ve iletilen* iletiler için imza açılır listelerinden kullanılmasını istediğiniz imzaları seçin. *Uygula* düğmesi-

ne tıkladıktan sonra açılan pencere üzerinden bir sonraki e-posta hesabı için de bir imza oluşturabilirsiniz. Buna karşılık daha eski Outlook sürümleri, e-posta iletilerine sadece tek bir imza ekleyebiliyorlardı. Diğer imzaların, e-posta penceresindeki *Ekle / İmza* komutu kullanılarak eklenmesi gerekiyordu. Bu nedenle aynı imzanın yanlışlıkla iki kere eklenmesini engellemek için söz konusu otomatik ekleme fonksiyonunu devre dışı bırakabilirsiniz. Bunun için *Araçlar / Seçenekler* komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresindeki *Posta Biçimi* sekmesini etkinleştirin. Ardından buradaki *İmzalar* başlığı altında bulunan her iki açılır listeden de "<Yok>" öğesini seçin.

14 Outlook XP, 2003

Büyük boyutlu e-postaların yüklenmemesi

Bir çok sıkıcı Spam iletisi büyük eklentilere sahiptirler. Bunlar, yükleme sırasında zaman ve dolayısıyla da para kaybına neden olurlar. Bunun için Outlook'un belirli bir büyüklükten sonraki e-postaları otomatik olarak sisteminize aktarmasını engellemek isteyebilirsiniz.

İPUCU: Outlook ana penceresindeki *Araçlar / Seçenekler* komutunu çalıştırın ve takip eden penceredeki *Posta Kurulumu* sekmesi üzerinde bulunan *Gönder / Al* düğmesine tıklayın. Bu iletişim penceresini kullanarak e-posta hesapları için aktarım grupları ve buna bağlı olarak çeşitli kurallar oluşturabilirsiniz. Buradaki *Tüm Hesaplar* öğesini seçin ve *Düzenle* düğmesine tıklayın. Outlook'ta kurulu olan tüm e-posta hesaplarını, bu pencere üzerinde simgeler halinde görebilirsiniz. Seçili olan hesaba ait istediğiniz kuralları ise pencerenin sağ tarafından belirleyebilirsiniz.

Büyük iletilerin otomatik olarak yüklenmelerini engellemek için *Tüm öğeyi eklerle birlikte yükle* ve *Yalnızca XX KB'ya'tan büyük öğelerin açıklamasını yükle* seçeneklerini işaretleyin. Buradaki "XX" ifadesi yerine alt sınır olarak belirlediğiniz e-posta büyüklüğünü girmelisi-

14 Giriş kontrolü: Outlook'un otomatik olarak yüklemesini istediğiniz iletilerin maksimum büyüklüğünü bu pencereden ayarlayabilirsiniz.

niz. Ancak bu iletişim penceresi Exchange Server hesapları için biraz farklı görünür. Bunun için maksimum büyüklüğü belirlemenizi sağlayacak düğmeye tıklamalı ve daha sonra yükleme seçeneklerini istediğiniz gibi belirlemelisiniz.

Büyüklik sınırlandırmasının haricinde alt sınır aşılsa bile yüklenmesini istediğiniz iletileri belirlemek için istisnalar tanımlayabilirsiniz. Bunun için belirli kişilerden gelen, yüksek öncelikleri veya özel bir işarete sahip olan iletileri ayırt edebilirsiniz. Yaptığınız değişiklikleri sırasıyla *Tamam*, *Kapat* ve *Tamam* düğmelerine tıklayarak onaylayın. Artık Outlook, belirlediğiniz boyutlardan daha büyük olan bir iletinin sadece başlık bilgisini yükleyecektir. Bu tür bir iletii ilerde bilgisayarınıza yüklemek için *Gelen Kutusu*'nu açın, istediğiniz iletinin başlık satırına çift tıklayın ve *İletileri Yükleme İçin İşaretle* seçeneğini etkinleştirin.

Alternatif olarak e-posta başlığına sağ tuşla da tıklayabilir ve yine aynı seçeneği etkinleştirebilirsiniz. Outlook, sunucu ile bir daha bağlantı kurduğu zaman işaretlediğiniz bu iletileri de yükleyecektir.

Ayrıca aynı kısayol menüsündeki diğer seçenekleri kullanarak, başlığına tıklamış olduğunuz iletinin doğrudan sunucudan silinmesini veya sunucu üzerindeki e-postanın bir kopyasının bilgisayarınıza yüklenmesini sağlayabilirsiniz.

CHIP OKUR SORULARI

Donanım ve yazılım problemlerinde CHIP size yardımcı oluyor. Her ay yardım@chip.com.tr adresine gelen e-postalar arasında en çok sorulan ve en ilgi çekici sorulara bu sayfada yer veriyoruz.

15 Ağ kurulumu

USB ile ağ bağlantısı

Merhaba CHIP. Evde iki adet bilgisayarımız var. Ethernet kartlarımız yok. Ancak arkadaşlardan bazıları bana Ethernet kartı olmasa da USB portundan bu iki bilgisayarı bağlayabileceğimi söylediler. Bu iyi haberdir. Kötü olan haber ise, nasıl yapılacağını bilmiyorlar. Bana bu konuda yardımcı olabilir misiniz?

CEVAP: Ethernet kartı olmayan ve USB girişleri mevcut olan iki bilgisayarı birbirlerine bağlamak mümkün. Bunun için özel bir donanıma ihtiyacınız var. Örnek olarak "Flexy USB Network Adaptor" isimli bu donanım sizin sorununuza çö-

CEVAP: Masaüstünde bulunan Bilgisayarım simgesine farenizin sağ tuşuyla tıklayın ve açılan menüden Özellikler'i seçin. Gelen penceredeki Gelişmiş alt menüsünde bulunan Başlangıç ve Kurtarma bölümlündeki Ayarlar butonuna tıklayın. Açılan yeni penceredeki Düzenle'ye basarak gerekli değişikliği yapabilirsiniz.

17 Programlamaya giriş

PHP için yardımcı araçlar

Programcılığa yeni başlayan bir üniversite öğrencisiyim. Sizden bir konuda yardım istiyorum. Bilgisayarımda PHP kodlarını çalıştırabilmem için ne yapmam gerekiyor? Ayrıntılı bilgi verebilir

18 Casus yazılımlar

Reklam dosyalarından kurtulmak

Sormak istediğim bir husus var. Geçenlerde makineme casus yazılımlar girdi. Spybot programını da çekip çalıştırmama rağmen kurtulamadım. Alexa ve DSO Exploit isimli spyware'ler tespit ediyor. En sonunda dayanamadım. "Bari makinemi (sabit diski) formatlayayım da kurtulayım bunlardan" dedim. Ama ne mümkün?

Format atmama rağmen bu casus yazılımlar diskimden silinmiyor. Hayatımda ilk defa böyle bir olaya şahit oluyorum. Benim bildiğim format, diskte ne var ne yoksa siler. Ama bu casuslar neden silinmiyor? Ne yaparsam bu casuslar tamamen temizlenir?

CEVAP: Reklam amaçlı dosyaların bilgisayarınıza bulaşmasını engelleyebilirsiniz. Bunun için işletim sisteminizi ve virüs programınızı kurduktan hemen sonra eCHIP'lerde de bulunan Ad-aware gibi ücretsiz ve bu konuda gerçekten çözüm sağlayan bir yazılım kurmalısınız. Bu şekilde söz konusu reklam amaçlı dosyaların sisteminize bulaşmasını engelleyebilirsiniz. Tıpkı diğer güvenlik yazılımları gibi, Ad-aware'i de düzenli olarak güncellemeyi unutmayın. ■

PHP Expert Editor 3.0 popular

Secure Download
Free download 2.1MB

Download Now
Free download 2.1MB

Downloads:	17,498
Publisher:	Ankord
Date added:	June 18, 2003
License:	Free to try; \$35.00 to buy
Minimum requirements:	Windows 98/Me/NT/2000
Uninstaller included?:	Yes
Limitations:	30-day trial
Screenshot:	View screenshot

17 PHP Expert 3.0 ile PHP dosyaları üzerinde etkili bir şekilde çalışabilirsiniz.

züm olabilir. Türkiye'de bu donanımı Hızlı Sistem'den edinebilirsiniz. Bu ürün hakkında web üzerinden bilgi almak için www.hs.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

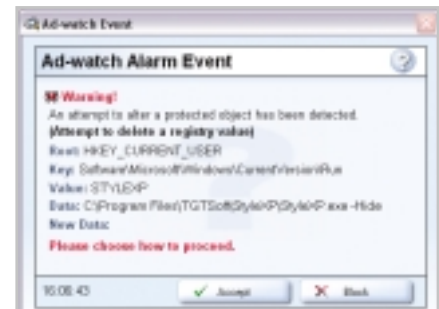
misiniz acaba? İnternette birçok yerde baktım fakat çok karışık anlatmışlar. Pek bir şey anlayamadım. Yardım ederseniz çok memnun kalacağım. Şimdiden çok teşekkürler.

CEVAP: Bu konuda özel bir yazılım tavsiye ediyoruz. <http://www.download.com/PHP-Expert-Editor/3000-7957-10201466.html?tag=lst-0-7> adresinden de temin edebileceğiniz PHP Expert Editor 3.0 adlı yazılım ile kendi yazdığınız kodları içeren PHP dosyalarınızı kolayca çalıştırabilir, test edebilir ve kodlama sorunlarını daha kolay çözebilirsiniz. Yazılımı 30 gün boyunca deneme amaçlı kullanabilirsiniz.

16 Multi boot

Gereksiz sorguyu önleme

Sabit diskimin "C" dizininde Windows XP ve "D" dizininde de Windows 2003 Server işletim sistemi kurulu idi. D'yi biçimlendirmeme rağmen bilgisayar açılıştaki hala hangi işletim sistemi ile açmak istediğimi sormakta. Açılıştaki bu gereksiz sorguyu nasıl sonlandırabilirim?

18 İşletim sisteminizi kurar kurmaz, antivirüs programı yükledikten sonra yapmanız gereken ilk işlerden biri de bilgisayarınızı reklam amaçlı yazılımlara karşı koruyan bir yazılım yüklemek olmalıdır.

ISSN: 1300-9419

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioglu, esahin@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.trCHIP Test Merkezi Şahin Ekşioglu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Biktım, ecevitb@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CD Asistanı Sinan Yorulmaz, sinan@chip.com.tr

CHIP Online Sorumlusu Selçuk İslamoğlu, sislamoğlu@chip.com.tr

CHIP Online Uğur Seven, Onur Seven,
uguronur@chip.com.tr

Redaksiyon Barış Alkim, balkim@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, M. Gökhan Ahi,
Mete Pinar, Burak Tuyan, Ozan Ali Dönmez,
Onur Seven, Uğur Seven, İlkay Zaman,
Aytun Çelebi, (DB) Daniel Bader,
(RK) Ranko Krvavac, (MF) Manfred Flhor,
(VP) Valentin Pletzer, (FK) Fabian VonKeudell,
(JG) Joerg Geiger, (DS) Daniel Schmid,
(TB) Thomas Baur, (MM) Markus Mandau,
(SG) Stephan Goldmann

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Nihan Özkasap, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Gökhan Sungurtekin
Ltd. Şti. Adına Sahibi (Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Müşteri Temsilcisi Zuhal Söylemez, zuhal@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
Demirbaşı Sokak. No:4 Oto Sanayi
4.Levent - İstanbul Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti:

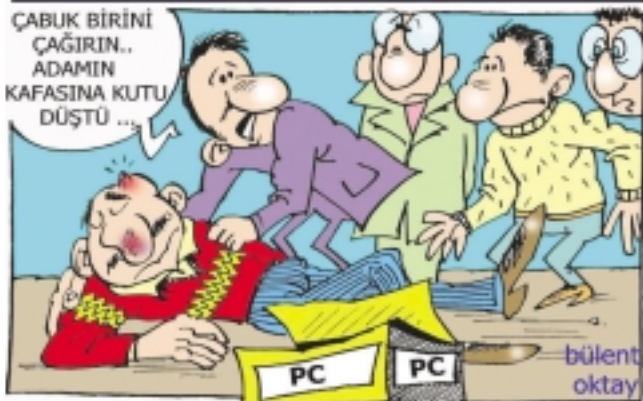
Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

AJANS PRESS	277	KAPLAN	79
AKBANK	15	KARİZMA	245
AKICI	213	KATMER	221
ALTUN İŞ	215	KINGSTON	33
AMD	47	KOYUNCU	7- 43- 97
ARMADA	69-121-183	LEADTEK	161
ASUS	45	LOGİZMO	81
AYMAKSAN	191-193	LOGO/SEMPA	145
BEKO	175-177-179-181	MASCOM	107
BEN Q	155-157-159	MEGAVİZYON	199
BİLİŞİM	287	MERT	111
BİLSAĞ	89	MİNTON	53 - 59-Ö.K.İ.
COMPEL	207	MSI	143
COMPEX	271	MULTIMEDYA	189-201
ÇAĞLAYAN KİT.	237	NETRON	249
ÇÖZÜM	93-95	OLUŞUM	293
D.CENTER	123	ÖZEL	132-133-243
D.TREND	141	PANCOM	119
DATAGATE	99	PARKORMAN	275
DATATEKNİK	18-19	PASİFİK	147-149
DENGE	283	PAZARAKTİF	289
DIAGEO	17	PENTA	241-263
EKSEN	34-35	PHILIPS	9-31-A.K.
ELEMENT	113	RAN TEKS	117
E-MAVİ DONANIM	217	REM ELEK	125
EMN	269	SAKARYA	208-209
EMPATİ	229-231-233	SBS	291
EPSON	41	SEÇKİN	255
ERPA	153	SEGMENT	251
ESCORT	61 - 173	SIEMENS	87
EUROSOFT	103	TAMER	257
EXTREM	265	TEKOFAKS	23-62-63
FUJITSU	29	TELLİOĞLU	163
GARANTİ	281	TELSİM	21
GIGABYTE	105	TURANLI	135-139-273
HEPSİ BURADA	67	TURKCELL	39
HES KABLO	25	UFOTEK	101
HESMAK	27	VEGA	83
HIZLI SİS	10 -11	VİSIONS	267
HP	71	MARKET	301-302-303-304-305
İBM	184 -185-202-203-A.K.İ.		306-307-308-310-311-312
INDEX	75		313-314-315-316-317-318

SANAL ADEM

Bülent Oktay

www.bulentoktay.com

Bilişim tüketicisi hakları - Bölüm 1

Bilişim tüketicisi olarak sahip olduğunuz haklar

Bilişim tüketicilerinin satın alma sırasında ve sonrasında belki de en çok cefa çeken müşteriler olduğu su götürmez bir gerçek. Ancak yeni yasa bilişim tüketicilerini de kanatları altına alıyor.

Kanunlar önünde tüketici tanımı ve hakları

Bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek ya da tüzel kişiye "tüketici" denilmektedir. Eğer bir mal veya hizmetin satın alınması ticari amaçla olursa, mal ya da hizmeti alan kişi tüketici olmayacaktır. Her ne kadar teoride böyleyse de, pratikte "ticari - ticari olmayan" ayrımı yapmak çok zordur. Tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı önlemleri almak amacıyla çıkarılan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 1995'ten beri yürürlüktedir.

Bilişim teknolojileri ile ilgili mal ve hizmetlerden dolayı en çok mağdur olan tüketici kesiminin "bilişim tüketicileri" olduğunu söylemek çok zor değil. Örneğin, ilanlarda gösterildiği şekilde bir donanıma sahip olmayan bilgisayarlar, Türkçe kullanma kılavuzu olmayan donanım parçaları, garanti kapsamı dışında kaldığı iddia edilen arızalar, uzadıkça uzayan tamir süreleri, gerektiği gibi çalışmayan yazılımlar, yeterli müşteri desteği verilmeyen hizmetler, sürekli kesilen internet erişim paketleri gibi daha çok çeşitlendirilebilecek sorunlar, bilişim tüketicilerinin baş ağrıları olmaya devam etmekte.

2003'e kadar Tüketici Kanunu, bilişim tüketicileri ile ilgili sınırlı bir korumaya sahipken 4822 sayılı yasa ile bilişim tüketicileri ve elektronik ticaretle mal ve hiz-

met satın alan tüketiciler de koruma altına alınmıştır.

Bilişim teknolojisi ile ilgili donanım ürünleri, (işlemci, RAM, CD sürücü/yazıcı, sabit disk, kasa vs.) ve aynı zamanda bilgisayarlar arası iletişim sağlayan modem, PCMCIA kart, sunucu hatta cep telefonları ve aksesuarları genellikle ithal edilmektedir. BT ile ilgili olan bu ürünler, teknik ve spesifik ürünler olduğu için ve de yaygınca kullanıldığından uygun ve yeterli olup olmadıkları çeşitli kurumlar tarafından denetlenmektedir. İletişimle doğrudan ilgisi olmayan donanım araçları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, iletişimi sağlayan telli veya telsiz donanım araçları ise Telekomünikasyon Kurumu tarafından denetlenmektedir. Bu sebeple, uygun ve yeterli olmayan donanımlar ülkemize ancak kaçak yollarla girmektedir.

MERAK EDİLENLER

SORU: Ben bir sanal mağaza kurmak istiyorum. Bunun için bir dükkanım olması gerekiyor mu? Şimdiye kadar girdiğim sanal POS veren bankaların başvuru formunda ticaret sicil numarası ve benzeri bilgiler soruluyor. İşletmem olmadan kayıt olabilir miyim ve fatura kesebilir miyim?

Onur Şenöz

CEVAP: Sanal mağaza için bir dükkan olması gerekmiyor ama bir işletme olması gerekiyor. İşletme olması için de belirli bir adres, vergi hesabı, fatura, ticaret sicil kaydı olmak zorunda, bunun dışında Tüketici Kanunu'na uygun olarak hizmet vermeniz gerekmekte. Eğer elle tutulur bir mal satacaksanız, iyi bir tedarik ve dağıtım organizasyonu kurmanız gerekir.

SORU: Bir internet sitesinde bizimle ilgili hakaret dolu bir yazı yayımlandı. IP adresini ve sitenin telefonlarını tespit ettik, suç duyurusunda bulunduk. Sizce bunun suçu ne? Herhangi bir şey çıkar mı?

Yavuz Kaynarca

CEVAP: TCK'nın 480. maddesine göre hakaretin ağırlığına göre kişiye 3 aydan 3 yıla kadar hapis ve para cezası verilebilmektedir. Kişinin ilgili sayfayı silip delilleri ortadan kaldırmasını önlemek için hakaret içeren yazıyı Sulh Hukuk Mahkemesi'nden tespit ettirmekte fayda var. Savcılık, IP adresine göre kişinin servis sağlayıcısını bulacak, İSS'den kişinin adres ve telefon bilgilerinin tespitini isteyecektir. Daha sonra mahkeme, sitedeki ifadelerin hakaret içerip içermediğini değerlendirip kişiyi mahkum edebilecektir.

SORU: Bilmediğim birisinden hakaret dolu e-postalar alıyorum. Pratikte ne yapmam lazım? Türkiye'de bu işin üzerine kanuni olarak gidiliyor mu? Bu IP tespiti nasıl yapılır?

Hakan Albayrak

CEVAP: Mesajın özellikler kısmından IP numarasını tespit edebilirsiniz. www.ripe.net adresinden de IP numarasının hangi İSS'ye ait olduğunu bulabilirsiniz. Kendiniz tespit edemezseniz mesajın çıktılarını alıp savcılığa dilekçe ile suç duyurusunda bulunun. Ancak, savcılıklar yoğun çalıştırdığından ve teknik bilgi gereksinimleri yeterince karşılanamadığından, birçok şeyi kendinizin önceden tespit etmenizde fayda vardır.

SORU: Bir arkadaşımın hediye ettiği ve şu sıralar bazı "hacker"lar tarafından rağbet gören bir 6 haneli ICQ numaram var. Bunu eBay'da satışa sunmak istiyorum. Bu UIN'in satılması yasal mıdır?

CEVAP: ICQ numaranızı satmanızda hukuki bir sakınca yok. Ancak, ICQ'yu işleten şirket sisteme üye olurken kabul ettiğiniz şartlara aykırılık bulursa, size bu hizmeti vermeyi durdurabilir.

SORU: İsim hakkı elimde bulunan alan adından site üyesi 100'ün üzerinde kişiye Pop3 hesabı satmak istiyorum. İsteyenlerin, bunun karşılığında yıllık 10 milyon TL'yi kişisel banka hesabıma havale etmelerini isteyeceğim. Bu durumda hukuki veya mali bir sorun oluşur mu? Onur Sapmaz

CEVAP: Pop3 hesabı satmanıza yasal hiçbir engel yoktur. Ancak Vergi Usul Kanunu gereği kazancınızı beyan etmeniz ve kazancı vergilendirmeniz gerekiyor. Ayrıca, Tüketici Kanunu'na uygun olarak hizmet vermeniz gerekiyor (Sözleşme, garanti, müşteri desteği vs.).

SORU: Bir WindowsXP işletim sistemini iki bilgisayara yükleyebilir miyim? Mehmet Demiriz

CEVAP: Lisans sahibi olan Microsoft, hak sahibi olarak bir yazılımın iki bilgisayara yüklenmesine izin vermemektedir. Tespiti halinde, hakkınızda çok ağır yaptırımlar uygulanabilir. Başka yazılım firmaları kullanım şartlarını dilediği gibi belirleyerek buna izin verebilir.

SORU: Kurulan bir amatör web portalına, belirli bir sektör ile ilgili cüzi fiyatlarda reklam alabilmek için gerekli mevzuat nedir?

CEVAP: İlgili firmalara bu hizmeti tam vermeyi taahhüt etmekten başka bir zorunluluğunuz yoktur. Ancak, bir kazanç elde edileceğinden dolayı fatura ya da gider pusulası kesmek gerekir. İşletmesi olmayan kişilerin kazancını vergilendirebilmesi için uygun bir yöntem var. Reklam aldığınız firma size gider pusulası kesebilir. Böylelikle, sizin ödemeniz gereken vergiyi, firma sizin adınıza öder. Firma da, bu reklam ücretini kendi kazancından gider olarak düşmüş olur.

Ayıplı malla karşılaşan tüketici neler yapabilir?

BT ile ilgili olsun olmasın, her tür malın asgari garanti süresi 2 yıldır. Yani, ister hazır konfigürasyon, isterse toplama bilgisayar olsun veya tek tek alınmış olsun, her donanım parçası 2 yıl garantilidir. Kullanıcı hataları garanti kapsamı dışındadır. Kullanıcı hatasının ne olup olmadığı genellikle kullanma kılavuzunda tüketiciye bildirilen uyarılara göre belirlenir. Donanımlardan herhangi birisi kullanıcı hatası olmadan arızalı hale gelmişse veya kullanılabiliyor durumda değilse, o mal Tüketici Kanunu'na göre ayıplı mal sayılır. Ambalajında, kullanma kılavuzunda ya da reklam ve ilanlarında yer alan, nitelik veya niteliği etkileyen niceliğine aykırı olan ya da kullanım amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hu-

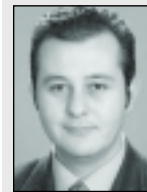
kuki veya ekonomik eksiklikler içeren mallar, ayıplı mal olarak kabul edilir. Ayıplı mal alan tüketici çeşitli haklara sahiptir. Tüketici, 30 gün içinde satıcıya, üreticiye veya dağıtıcıya başvurarak malın bedelinin iadesini, malın yenisiyle değiştirilmesini, ayıp oranında bedel indirimini veya ücretsiz tamir edilmesini isteme haklarına sahiptir. Tüketici, bu haklardan dilediğini seçebilir ve talep edebilir.

Eğer ayıplı mal, bir başka mağduriyete sebep vermişse, örneğin bilgisayarın diğer parçalarına zarar verirse veya bilgisayarda elektrik kaçağı olup da birisini yaralamışsa, bu zararlar da talep edilebilir.

Ayıplı malın tamirinin istenmesi seçilmişse veya malın satın alınmasından 30 gün geçtikten sonraki bir süre içinde arıza ortaya çıkarsa, satıcı, servis veya ithalatçı, malı kendisine tesliminden sonra en fazla 30 gün içinde onarıp tüketiciye sağlam bir şekilde teslim etmek zorundadır. Garanti kapsamı altındaki mallarda, onarımdan

dolayı işçilik ve yedek parça ücretleri talep edilemez. Tüketicieye sağlanan diğer önemli bir hak daha vardır: Ayıplı bir mal, onarımdan sonra da aynı arızayı tekrar ederse ya da hiç onarılamamışsa, tüketici bedelin iadesini veya yenisiyle değiştirilmesini talep edebilir. Bu talebi satıcı, servis ya da dağıtıcı reddedemez. Malın yenisinin istenmesi halinde, malın stokları kalmamış ise, satıcı aynı işlevleri barındıran başka bir modelini vermek zorundadır. Herkes için çok önemli bu konuya önümüzdeki sayıda devam edeceğiz.... ■

BİLİŞİM HUKUKU DANIŞMANIMIZ

Avukat M. Gökhan Ahi her ay bilişim hukuku konusundaki gelişmeleri sizlere aktarıyor ve somut problemlerinize pratik çözümler getiriyor. Yazılarına yön verecek olan soru ve düşüncelerinizi hukuk@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Test

Yılın PC teknolojisi

Intel, PC'nin iç yaşamını esaslı bir şekilde değiştirmeyi amaçlıyor ve kendinden emin bir şekilde "PC mimarisinde son on yılda yapılmış en önemli değişiklikler" iddiasında bulunuyor. CHIP, yeni neslin mevcut tüm donanım bileşenlerini test ediyor ve terfi etmeye değerli olmadığını açıklıyor.

İnternet

Anonim sörf, e-posta ve dosya indirme

İnternet sörfçüleri ardında izler bırakır. Bu izler yanlış kişilerin eline geçerse, bilgisayarınız spyware, spam ve tehlikeli komut dosyalarının tehdidi altında demektir. CHIP, web'de izinizi belli etmeden nasıl cirit atabileceğinizi açıklıyor.

Pratik

Son sürat Windows

En yeni Windows 2000 ve XP ipuçlarıyla daha hızlı boot edin, çalışın ve sisteminizden yaklaşık %20 daha fazla performans alın.

VE DİĞERLERİ...

► Ekran kartları

En yeni ekran kartları karşılaştırmalı testte

► 5.1 Surround ses

Stereo ses kayıtlarınızı 5.1 DVD'ye dönüştürün

► Geleceğin yazılımları

Giderek karmaşılaşan yazılımlar ve beraberinde gelen bug tehlikesi

Windows & .NET Magazine EYLÜL 2004

"BT Profesyonellerinin Yabın & Çözüm Rehberi..."

www.winnetmag.com.tr

KAPAK KONUSU:

XP SP2: Terfi zamanı!

Merkezi terfi ve savunma. Group Policy kullanarak yeni servis paketini deploy edin ve Windows'un yeni firewall özelliğini tek merkezden yönetin.

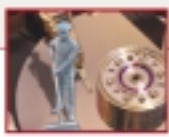
Network Monitor kullanımı

Spam saldırıları, bağlantı sorunları ve performans düşmelerinin nedenlerini bu uygulamayı profesyoneller kullanarak tespit edebilirsiniz.

Test: Network protokol analiz uygulamaları

Eğer bir ağ yönetiyorsanız, ağızda hangi protokollerin ve ne tür bilgilerin dolaşmakta olduğunu bilmelisiniz. Yazılım tabanlı ağ protokol analiz uygulamalarının en iyi 6 tanesini sizler için inceledik.

Windows Sunucuları ile başı deritte olanlara

VERITAS OpForce 3.2 ve Altiris Server Management Suite 6.0 ile bozulan sunucularınızı kolayca ayağa kaldırabilir veya ağınıza yeni sunucuları kolayca entegre edebilirsiniz.

Disk hataları

Basit ve becerikli bir script ile disk hatalarının yönetimini kolaylaştırın.

Yedekleme stratejinize ince ayar

Eğer bir süredir yedekleme stratejinizi gözden geçirmediyse, kurumunuzun verilerini nasıl koruduğunu incelemenizin zamanı gelmiş demektir.

